

OBSAH

ÚVOD	6
I. MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE	31
1. Česká republika a Evropská unie	31
ČR a Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	46
ČR a evropská bezpečnostní a obranná politika	56
2. Česká republika a Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO)	63
3. Česká republika a regionální spolupráce	81
Visegrádská spolupráce	81
Středoevropská iniciativa (SEI).....	84
Regionální partnerství	86
Pakt stability pro jihovýchodní Evropu – Rada pro regionální spolupráci	87
4. Česká republika a ostatní evropské mezinárodní organizace a fóra.....	89
Česká republika a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)	89
Rada Evropy	94
5. Česká republika a mezinárodní organizace	95
Organizace spojených národů (OSN).....	95
<i>Hlavní orgány OSN</i>	96
<i>Mezinárodní konference OSN</i>	104
<i>Odborné organizace systému OSN</i>	108
<i>Programy, fondy a další specializované orgány OSN</i>	113
ČR a mezinárodní organizace	119
<i>ČR a světová ekonomika (OECD, WTO, MMF, SB EBRD, CEB, MBHS, MIB)</i>	119
<i>Členství ČR v některých dalších mezinárodních organizacích</i>	130
6. Nešíření zbraní, kontrola zbrojení a odzbrojení	134
7. Česká republika v boji proti mezinárodnímu terorismu	141
8. Zahraniční rozvojová spolupráce, humanitární pomoc a transformační spolupráce	142
9. Transformační politika	148
II. BILATERÁLNÍ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY	156
1. Vztahy ČR se zeměmi střední Evropy	156
Maďarsko	156
Německo.....	158
Polsko	161
Rakousko	163
Slovensko	165
Slovinsko	167
Švýcarsko	169
2. Vztahy ČR se zeměmi severní a východní Evropy	170
Arménie	170
Ázerbájdžán.....	171
Bělorusko	173
Dánsko	174
Estonsko	175
Finsko	177
Gruzie	178
Irsko	180
Island	182

Litva	183
Lotyšsko	185
Moldavsko	186
Nizozemsko	188
Norsko	189
Rusko	191
Švédsko	194
Ukrajina	196
Velká Británie	198
3. Vztahy ČR se zeměmi jižní a jihovýchodní Evropy	200
Albánie	200
Belgie	203
Bosna a Hercegovina	204
Bulharsko	206
Černá Hora	207
Francie	208
Chorvatsko	210
Itálie	211
Kosovo	213
Kypr	215
Lucembursko	216
Makedonie/FYROM	218
Malta	220
Monako	221
Portugalsko	222
Rumunsko	224
Řecko	226
San Marino	227
Srbsko	228
Suverénní řád maltézských rytířů	231
Španělsko	231
Turecko	233
Vatikán	235
4. Vztahy ČR se zeměmi Blízkého východu a severní Afriky	235
Alžírsko	235
Bahrajn	236
Egypt	237
Irák	239
Írán	243
Izrael	245
Jemen	247
Jordánsko	249
Kuvajt	251
Libanon	252
Libye	254
Maroko	255
Palestina	256
Saúdská Arábie	258
Spojené arabské emiráty	260
Sýrie	261

Tunisko.....	263
Unie pro Středomoří.....	264
5. Vztahy ČR k zemím subsaharské Afriky	265
Angola.....	265
Benin	266
Čad	267
Etiopie	267
Ghana	268
Jihoafriická republika	269
Kapverdy	271
Keňa	272
Kongo (KDR).....	273
Mali	273
Nigérie.....	274
Senegal	275
Středoafriická republika	276
Súdán.....	276
Zambie.....	277
Zimbabwe.....	278
6. Vztahy ČR k zemím Severní a Jižní Ameriky	280
Antigua a Barbuda.....	280
Argentina.....	280
Belize.....	282
Brazílie	282
Ekvádor	285
Guatemala.....	286
Guyana	287
Haiti.....	287
Chile	288
Jamajka.....	289
Kanada.....	290
Kolumbie.....	292
Kostarika	294
Kuba	296
Mexiko	297
Nikaragua	299
Peru.....	299
Salvador.....	301
Uruguay.....	302
USA.....	303
Venezuela	309
7. Vztahy ČR k zemím Asie a Pacifiku.....	310
Afghánistán	310
Austrálie	312
Bhútán	313
Cookovy ostrovy	313
Čína	313
Filipíny	318
Indie.....	319
Indonésie	321

Japonsko	322
Kambodža.....	324
Kazachstán	325
Korejská lidově demokratická republika.....	326
Korejská republika	327
Kyrgyzstán	328
Laos	329
Malajsie	330
Mongolsko.....	331
Myanmar/Barma.....	334
Nepál	335
Nový Zéland.....	335
Pákistán	336
Singapur	337
Srí Lanka	337
Tádžikistán	338
Thajsko	338
Uzbekistán.....	339
Vietnam	340
Východní Timor	343
<i>Státy Tichomoří</i>	343
Palau	343
Vanuatu	343
III. EKONOMICKÁ DIMENZE ZAHRANIČNÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY	344
1. Ekonomická diplomacie a proexportní aktivity MZV ČR	344
2. Ekonomický vývoj ČR v roce 2008	350
IV. LIDSKÁ PRÁVA V ZAHRANIČNÍ POLITICE ČESKÉ REPUBLIKY	354
V. KULTURNÍ A INFORMAČNÍ POLITIKA ČR V ZAHRANIČÍ.....	357
1. Prezentace ČR a její kultury v zahraničí	357
2. Média a informace.....	359
3. Internetová prezentace MZV ČR.....	363
4. Vysílání Českého rozhlasu do zahraničí.....	364
5. Česká centra.....	366
VI. KRAJANÉ	369
VII.MEZINÁRODNĚPRÁVNÍ, KOMUNITÁRNĚPRÁVNÍ A KONZULÁRNÍ DIMENZE ZAHRANIČNÍ POLITIKY ČR	373
1. Mezinárodněprávní dimenze zahraniční politiky ČR.....	373
2. Komunitárněprávní dimenze zahraniční politiky ČR.....	377
3. Konzulární dimenze zahraniční politiky ČR	379
VIII. ČESKÁ ZAHRANIČNÍ SLUŽBA	382
1. Personální činnost.....	382
2. Diplomatická akademie	384
3. Rozpočet a provoz MZV ČR.....	386
PŘÍLOHY.....	393
Přehled o diplomatických stycích ČR k 31. 12. 2008	393
Přehled o členství a příspěvcích České republiky v mezinárodních organizacích.....	405
Přehled o účasti České republiky v mírových misích	410
Přehled o účasti České republiky v pozorovatelských misích OBSE a EU	411
Vedoucí zastupitelských úřadů ČR k 31. 12. 2008	412
Zahraniční výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (personální složení).....	425

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (personální složení)	426
Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu ČR (personální složení)	427
Výbor pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu ČR (personální složení) ...	428
Stálá delegace P ČR do Parlamentního shromáždění NATO (personální složení) ...	429
Stálá delegace P ČR do Parlamentního shromáždění RE (personální složení)	430
Delegace P ČR do Parlamentního shromáždění OBSE (personální složení)	431
Laureáti Ceny Gratias Agit 2008	432
Česká centra (stav k 31. 12. 2008)	433
Publikace vydané ve spolupráci MZV ČR s Ústavem mezinárodních vztahů	435
Publikace útvarů MZV ČR	436
Organizační schéma MZV ČR (stav k 31. 12. 2008)	437
Zkratky útvarů MZV ČR	438
Zkratky příspěvkových organizací zřízených MZV ČR	440

Úvod

V roce 2008 pokračovalo Ministerstvo zahraničních věcí ČR v intenzivních přípravách na předsednictví České republiky v Radě EU. Tyto přípravy probíhaly v těsné koordinaci s Útvarem místopředsedy vlády pro evropské záležitosti. Půlroční předsednictví je pro Českou republiku jedinečnou příležitostí podílet se na vytváření evropské politiky a osvědčit vyspělost a spolehlivost plnoprávného člena Evropské unie. Se zřetelem k blížícímu se českému předsednictví byly při Výboru pro Evropskou unii vytvořeny resortní koordinační skupiny.

Ministerstvo zahraničních věcí odpovídalo za přípravu zahraničněpolitických témat předsednictví a za stanovení priorit agendy Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy. Velmi důležité bylo stanovit pořadí prioritních oblastí a z nich vyplývající program summitů, konferencí a neformálních setkání. V prosinci 2008 byl schválen dokument *Pracovní program českého předsednictví 2009*, v němž byly zachyceny hlavní politické priority předsednictví a objasněna agenda jednotlivých Rad EU. Pod jednotícím mottem *Evropa bez bariér* byl kladen důraz na konkurenceschopný hospodářský potenciál evropských zemí a dobře fungující vnitřní trh EU s jeho čtyřmi svobodami – volným pohybem pracovníků, zboží, kapitálu a služeb. Za prioritní úkol bylo považováno zabezpečení unijního trhu s energetickými surovinami a hledání nových zdrojů a technologií v této oblasti a byla zdůrazněna nutnost budovat Evropu otevřenou, ale současně chráněnou před ilegální migrací, organizovaným zločinem a dalšími bezpečnostními riziky. Jako „globální partner“ se Evropa musí podílet na upevňování transatlantické spolupráce, na vytváření „evropské“ perspektivy pro země západního Balkánu a pro partnerskou spolupráci by měla získávat další východoevropské státy.

Náročným úkolem bylo logistické zabezpečení akcí v gesci ministerstva zahraničí a s ním souvisejícího kalendáře předsednictví. Organizačně bylo nutno připravit zhruba 200 akcí, z nichž se více než třetina konala v České republice, např. tzv. *Gymnich* (neformální zasedání Rady ministrů zahraničních věcí EU v Hluboké nad Vltavou) a ministerské setkání EU - Skupina Rio v Praze.

Evropská agenda měla v aktivitách ministerstva své pevné místo, a to i přes statutární proměny Výboru pro Evropskou unii a přes kompetenční posuny ve vztahu k Útvary místopředsedy vlády pro evropské záležitosti.

Do zahraničněpolitických vztahů se promítla i skutečnost, že do konce roku 2008 nebyl na domácí scéně vyjasněn vztah České republiky k nezbytným reformám EU a že v Parlamentu ČR neproběhl legislativní proces vedoucí ratifikaci *Lisabonské smlouvy*. Na posledním prosincovém zasedání Poslanecké sněmovny byla Lisabonská smlouva – mezitím již s pozitivním výsledkem přezkoumaná Ústavním soudem – vrácena k projednání výborům.

V první polovině roku převzalo předsednictví v Radě EU Slovinsko jakožto první ze skupiny zemí, jež vstoupily do Unie společně s Českou republikou v roce 2004. Jedním z hlavních témat slovinského předsednictví byla tzv. *Lisabonská strategie*, jednalo se též o tzv. klimaticko-energetickém balíčku a o statutu Bosny a Hercegoviny.

Následující francouzské předsednictví bylo poznamenáno řadou mimořádných událostí a z nich vyplývajících úkolů. K řešení rusko-gruzínského konfliktu a světové finanční krize svolali Francouzi mimořádné zasedání Evropské rady. Šestibodový návrh příměří předložený francouzským předsednictvím sehrál důležitou roli v nalezení smíru v rusko-gruzínském konfliktu. K řešení finančně-ekonomické krize byl svolán summit členských zemí eurozóny a první summit G-20. Evropská komise s podporou francouzského předsednictví připravila tzv. *Evropský plán hospodářské obnovy*, který byl schválen na Evropské radě v prosinci. Krize na finančních trzích byla zátěží, kterou musela Česká republika převzít se začátkem svého předsednictví, což samozřejmě ovlivnilo její agendu.

Celé francouzské předsednictví bylo příkladem nejen rutinně zvládnutých politických setkání, ale i dobrého krizového managementu. Poněkud znepokojivě působila snaha vyvolávat dojem mimořádné důležitosti předsednictví. Dohoda o projektu *Unie pro Středomoří* nabádá spíše k obezřetnosti v zemích, jako je Česká republika, protože rozměšňuje myšlenku evropské integrace a nepřímou zpochybňuje náš zájem o východní Evropu. Stojí za povšimnutí, že N. Sarkozy ultimativně prohlásil, že Chorvatsko nemůže být do EU přijato, dokud neratifikují *Lisabonskou smlouvu* všechny členské státy.

Proces dalšího rozšiřování EU byl jedním z nejdůležitějších témat společného programu předsednického tria Francie, České republiky a Švédska. V listopadu 2008 byl zveřejněn tzv. *balíček rozšíření*, obsahující dokumenty *Strategie rozšíření a hlavní výzvy pro léta 2008 - 2009*, *Zpráva o pokrocích Turecka za rok 2008* a *Zpráva o pokrocích Chorvatska za rok 2008*, v nichž se hodnotí přístupové aktivity kandidátských a předpokládaných kandidátských zemí a doporučuje se směr budoucího rozšiřování Unie.

Česká zahraniční politika se zasazovala o to, aby k přijetí Chorvatska došlo co nejdříve a nezávisle na obecném průběhu ratifikace *Lisabonské smlouvy*. Za důležité považovala, aby Chorvatsko splnilo co nejdříve podmínky pro uzavření zbývajících kapitol *acquis*. Kromě nesnáží s reformou justice zůstávala vážným problémem slovinská blokáda vstupu Chorvatska do EU kvůli přetrvávajícímu sporu o mezinárodní mořskou hranici mezi oběma zeměmi. Ani jako předsednická země nepřevzala Česká republika zprostředkovatelskou úlohu, protože slovinsko-chorvatský spor považovala za ryze bilaterální záležitost. To však nezmenšovalo náš zájem o udržení dynamiky rozšiřování směrem k východní Evropě. Vážnými zájemci o členství zůstávaly z českého pohledu Černá Hora, Albánie, Makedonie/FYROM a Srbsko.

Na rozdíl od Francie se ČR stavěla za plnohodnotné členství Turecka v EU, pokud tato země splní přístupové podmínky. Ankaru o členství sice usilovala, ale nejevila přiměřený zájem o řešení kyperské otázky, bez kterého ovšem není možné přijetí Turecka do EU.

Začátkem roku 2008 vstoupil *Lisabonský proces* do nového tříletého *lisabonského cyklu*. Na jaře proběhla aktualizace *Integrovaných směrů pro růst a pracovní místa* a došlo k přijetí nového *Lisabonského programu*. Rada EU schválila *Evropský akt pro malé podniky*, který má zlepšit podmínky pro malé a střední podnikatele, především v přístupu k financím, v lepší regulaci a ve snížení administrativní zátěže. Evropská komise přijala řadu iniciativ mj. v oblasti liberalizace finančních služeb. Pokračovala implementace směrnice o službách, která má být dokončena do konce roku 2009 a kterou hodlá tematizovat i české předsednictví.

Česká republika postupovala podle *Národního programu reform*, jenž definoval plánované kroky ve shodě s programy *Lisabonské strategie*. K hlavním prioritám českého předsednictví patřily hospodářská výkonnost, jednotný trh a konkurenceschopnost EU. Především v závěru roku 2008 vyvíjela Česká republika snahu, aby ani v probíhající ekonomické krizi nedošlo k narušení čtyř základních svobod vnitřního trhu (volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu) a aby protekcionismus a státní zásahy do unijní ekonomiky nepřekročily rozumnou míru..

V druhé polovině roku 2008 se na zasedáních Rady EU i na mezinárodních fórech rozvinula debata o plánech francouzského předsednictví, jež se týkaly energetické politiky Unie. V Praze a Bratislavě mělo úspěch *Evropské jaderné fórum*. V otázce vnitřního trhu s energiemi bylo dosaženo politické shody o třetím liberalizačním balíčku pro vnitřní trh EU

s energií. Návrh byl potom postoupen Evropskému parlamentu k dalšímu projednávání. Záměrem České republiky bylo prosadit kompromisní text ještě před koncem funkčního období Evropského parlamentu, tedy během svého předsednictví v Radě EU.

Totéž platilo i pro *Společnou zemědělskou politiku Unie*. V prvních měsících roku 2008 probíhala na úrovni Rady i mezi jednotlivými institucemi EU jednání o navrhovaném legislativním balíčku, a v listopadu pak dospěli ministři zemědělství EU k dohodě. Ta mimo jiné ruší požadavek, aby zemědělci nechávali deset procent orné půdy ladem, postupně navyšuje mléčné kvóty s cílem zrušit je v roce 2015 a v některých oblastech ruší tržní intervence. Ministři se rovněž dohodli na řešení, které umožňuje snížit přímé platby zemědělcům a převést finanční prostředky do fondu pro rozvoj venkova.

V uvedené otázce šlo České republice o to, aby především u sebe doma zajistila konkurenceschopnost agrárního sektoru při respektování udržitelného rozvoje venkovských oblastí, ochrany životního prostředí, zachování biodiverzity a bezpečnosti a kvality potravin. Dosažená dohoda pro ČR v praxi znamená, že ochránila svůj zemědělský sektor a nebyla postižena krácením dotací.

Česká zahraniční politika koordinovala v roce 2008 českou účast v *Evropském hospodářském prostoru (EHP)* sdružujícím členské státy Unie, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Byla zahájena jednání o dohodě mezi EU a Lichtenštejnskem, jež má zaručit vzájemné poskytování právní pomoci v boji proti finančním podvodům a další hospodářské kriminalitě. Jednalo se též o uplatňování finančních mechanismů EHP, v jejichž rámci Norsko, Island a Lichtenštejnsko přispívají na snižování hospodářských a sociálních rozdílů v EU.

Jako člen *Světové obchodní organizace (WTO)* prosazovala Česká republika v oblasti vnějších hospodářských vztahů politiku liberalizace mezinárodního obchodování se zbožím a službami a odstraňování existujících tarifních i netarifních překážek. Silně se angažovala v právní ochraně duševního vlastnictví a v boji proti padělatelské produkci a podporovala rozvojové země v přístupu na světové trhy. V obchodní politice brala zřetel na stav demokracie a lidských práv, *good governance* a boj proti korupci, a také nebezpečí terorismu a šíření zbraní hromadného ničení.

V roce 2008 Evropská unie znovu potvrdila, že hodlá být největším světovým partnerem rozvojových zemí. Proběhlo několik důležitých mezinárodních konferencí

v Dauhá, v Akkře a Paříži, jejichž přípravám věnovala *Rada ministrů pro rozvojovou spolupráci* velký prostor. Ve Štrasburku se konaly již třetí *Evropské rozvojové dny*, které sloužily k výměně názorů odborníků na rozvojovou spolupráci.

V souvislosti s přípravou na předsednictví EU se Česká republika v roce 2008 těsněji zapojovala do rozvojové spolupráce a humanitární pomoci Evropské unie, a to jak na politické, tak na prováděcí úrovni. Prostředky poskytované na tuto pomoc nedosahovaly zatím úrovně doporučené EU. Celá agenda zahraniční rozvojové spolupráce byla převedena do kompetence Ministerstva zahraničních věcí ČR, resp. *České rozvojové agentury*, která od roku 2011 převezme gesci všech projektů. Stanovování priorit a specifických podmínek poskytování rozvojové pomoci zůstávalo úlohou MZV ČR po celý rok 2008.

Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU se jevila pro každý členský stát jako nutnost. Česká republika se podílela na její tvorbě a provádění na úrovni pracovních skupin, v *politickém a bezpečnostním výboru (COPS)*, ve *výboru stálých představitelů (COREPER)* a na schůzkách politických ředitelů a korespondentů. Ministr zahraničních věcí se účastnil zasedání *Rady pro všeobecné a vnější vztahy (GAERC)*, neformálních pracovních setkání (*Gymnich*) a některých schůzek EU se třetími zeměmi. Zastupitelské úřady se v roce 2008 podílely na spolupráci zemí EU ve třetích zemích a vypracovávaly o nich situační, hodnotící a doporučující zprávy.

Posilování transatlantických vztahů patřilo v roce 2008 mezi hlavní priority slovinského a francouzského předsednictví. Velkou důležitost měly summit EU - USA, konaný 10. 6. 2008 ve slovinském Brdu, a zasedání *Transatlantické ekonomické rady*, pořádané 13. 5. 2008 v Bruselu a 12. 12. 2008 ve Washingtonu. Proběhla intenzivní debata uvnitř EU o reflexi transatlantických vztahů, která vzešla ze dvou neformálních zasedání ministrů zahraničí EU v září a v listopadu, na nichž byla vymezena platforma pro jednání s novou americkou administrativou. Jednání, jež vedla česká diplomacie o zapojení ČR do protiraketového systému USA, byla vzájemně konzultována s EU a NATO, zvláště s ohledem na různé interpretace našeho postupu.

Sbližování zahraničněpolitických stanovisek sloužil v roce 2008 intenzivní dialog mezi EU a Spojenými státy, hlavně pak v otázkách společného postupu vůči pokračujícímu iránskému nukleárnímu programu, společného řešení zhoršující se situace v Afghánistánu a koordinované odezvy na válečný konflikt mezi Gruzii a Ruskem. Vzájemná spolupráce

přinesla pozitivní výsledky při rekonstrukci Iráku a při sbližování zemí západního Balkánu s euroatlantickými strukturami.

V listopadu rozšířily USA tzv. *Visa Waiver Program* o některé další členské země EU. Přesto však několik členských států zůstává nadále mimo tento projekt. Česká republika přišla se samostatnou iniciativou a podařilo se jí dosáhnout určitého zvýhodnění svých občanů.

V roce 2008 získaly novou dynamiku vztahy s Kanadou, zejména v ekonomické oblasti. Tento proces vyvrcholil summitem EU-Kanada, uspořádaným 17. 10. 2008 v Québequ, kde bylo dosaženo dohody o tzv. *prohloubeném ekonomickém partnerství*. Mezi další výsledky dialogu s Kanadou patří dohoda o letecké dopravě a výrazný pokrok v přípravě dohody o bezpečnosti létání. Intenzivní spolupráce probíhala v oblastech životního prostředí a energetické bezpečnosti, prohlubování spolupráce v krizovém řízení a účasti kanadských jednotek na misích ESDP.

V roce 2008 byl téměř dokončen smluvní instrumentář pojící země západního Balkánu k EU ve stabilizačním a asociačním procesu. Koncem dubna byla podepsána *Stabilizační a asociační dohoda (SAD)* EU se Srbskem, následovala dohoda s Bosnou a Hercegovinou. Dohoda se Srbskem však bude postoupena k ratifikaci členskými státy, až bude Srbsko plně spolupracovat se soudním dvorem ICTY.

Vedle stabilizačního a asociačního procesu posílil evropskou perspektivu celého regionu rovněž proces vízové liberalizace, zahájený na přelomu května a června. Jeho výsledkem má být po splnění konkrétních podmínek odbourání vízového režimu s Makedonií, Srbskem, Albánií, Černou Horou a Bosnou a Hercegovinou.

Vyhlášení nezávislosti Kosova 17. 2. 2008 mělo v Evropě disparátní odezvu. Rada EU následující den vydala své stanovisko, v němž označila Kosovo za případ *sui generis* a vzala na vědomí, že o svých vztazích s novým samostatným útvarem rozhodnou jednotlivé členské státy. Do konce roku 2008 uznalo Kosovo 22 z 27 členských států EU, včetně ČR. Česká politická scéna zůstává v pohledu na osamostatnění provincie dodnes rozdělena.

Zatímco v otázce nezávislosti Kosova nedošlo v EU ke shodě, v otázce jeho evropské perspektivy a potřeby stabilizace panoval jednoznačný konsenzus, vyjádřený mj. v červnových závěrech Evropské rady. Pro urychlení stabilizace a posílení prvků právního

státu byla do Kosova vyslána mise EULEX Kosovo, jež převzala část pravomocí předcházející mise OSN. Česká republika do ní přispěla skupinou policejních specialistů.

V souladu se svými dlouhodobými prioritami se ČR během celého roku zasazovala o rychlý postup integrace západního Balkánu do EU. Přihláška Černé Hory do EU koncem roku ve značné míře předznamenala agendu EU ve vztahu k západnímu Balkánu pro následující rok. Jako logická návaznost na předchozí politiku se tak jevila podpora ČR všem zemím v regionu, aby vbrzku dosáhly kandidátského statutu a mohly být s nimi započaty přístupové rozhovory.

Region východní Evropy patřil v roce 2008 hlavním prioritám *Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU*. Významnou roli měla během francouzského předsednictví při řešení ozbrojeného konfliktu mezi Ruskem a Gruzii. Díky vyjednávacímu úsilí evropských politiků byl přijat šestibodový mírový plán, kterým bylo dosaženo příměří a stažení ruských vojsk z části gruzínského území s výjimkou separatistických regionů Jižní Osetie a Abcházie. Vytvořením pozice zvláštního představitele pro krizi v Gruzii, svým zapojením do mírových jednání v Ženevě a rozmístěním monitorovací mise (EUMM) v Gruzii potvrdila EU nejen svůj velký zájem o hledání východiska z této krize, ale i svou rostoucí roli při řešení globálních problémů.

V roce 2008 bylo zahájeno jednání o asociační dohodě s Ukrajinou, byl představen mandát Evropské komise k jednání o nové posílené dohodě s Moldavskem a byla zahájena jednání o nové smlouvě o partnerství a spolupráci s Ruskem. Jednání s Ruskem byla dočasně přerušena (a následně obnovena) v důsledku rusko-gruzínského konfliktu ze srpna 2008.

Ve vztazích se zeměmi východní Evropy navázala EU na dosavadní pokroky v rámci *Evropské politiky sousedství* záměrem rozvíjet její východní a jižní dimenzi v bilaterální i multilaterální rovině. Evropská komise vydala v dubnu 2008 pro jednotlivé partnerské země hodnotící zprávy – vesměs kladné – o plnění stanovených úkolů, v nichž je oceněno vstřícné úsilí východoevropských zemí.

V návaznosti na aktuální vývoj v regionu se EU v druhé polovině roku 2008 rozhodla urychlit své plány na rozvoj mechanismů spolupráce se šesti východoevropskými partnery a požádala Evropskou komisi o zpracování návrhu na vytvoření dlouhodobé politiky EU vůči těmto zemím, která později dostala oficiální název *Východní partnerství*. V prioritách svého

chystaného předsednictví v Radě EU se Česká republika zaměřila na podporu tohoto rozsáhlého projektu.

Evropská bezpečnostní a obranná politika (ESDP) byla v roce 2008 velmi účinná. Vedle pokračujících misí na západním Balkánu, v Iráku, na palestiských územích a v Kongu (KDR) proběhly rozsáhlé vojenské operace v Čadu a ve Středoafričské republice, jež měly zajistit bezpečnost v oblastech sousedících s regionem Dárfúr v západní části Súdánu. V druhé polovině roku EU velmi rychle zareagovala na rusko-gruzínský konflikt vysláním své pozorovatelské mise do oblasti bojů. Stále častější případy pirátství u somálských břehů přiměly EU zřídit koordinační buňku s cílem podpořit již probíhající aktivity členských států a připravit půdu pro pozdější vojenskou operaci většího rozsahu. Na prosincovém zasedání Evropské rady byla přijata deklaráce k posílení ESDP, vedená snahou dát nový impuls evropské bezpečnosti. Přes určitou stagnaci na politické úrovni bylo NATO hlavním partnerem Evropské unie v oblasti ESDP.

Česká republika má zájem na udržení OBSE, v níž tvoří členské země EU téměř polovinu účastnických zemí. Podpora této organizace je dlouhodobě jednou ze zahraničněpolitických priorit české vlády. Podporujeme vyváženou činnost všech tří dimenzí OBSE (politicko-bezpečnostní, ekonomicko-environmentální a lidskoprávní) a dodržování přijatých standardů v těchto dimenzích všemi účastnickými státy. Podobně jako v předchozích letech, Česká republika i v roce 2008 koordinovala svůj postup v OBSE s ostatními členskými státy EU.

Velmi důležitou oblastí práce OBSE v politicko-bezpečnostní dimenzi byl režim kontroly odzbrojení, vyplývající ze *Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (S-KOS)*, kterou podepsalo třicet zemí. Česká republika nadále usiluje o ratifikaci *Adaptované smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (AS-KOS)*. Ta je pro ČR významná nejen odstraněním blokového pojetí smlouvy, nýbrž i zkvalitněním systému kontroly ozbrojených sil smluvních států. *Adaptovaná smlouva* by měla přispět k vytváření důvěry v rámci celého odzbrojovacího režimu. Česká republika, podobně jako další členské státy NATO, hodlá ratifikovat AS-KOS po splnění politických závazků Ruska vůči Gruzii a Moldavsku, k nimž se Ruská federace zavázala na závěrečné konferenci summitu OBSE v roce 1999. Moskva již od prosince 2007 neplní závazky vyplývající ze základní platné smlouvy, nepředává ostatním smluvním stranám pravidelné informace o svých ozbrojených silách a neumožňuje inspekční kontroly.

Hlavní akcí OBSE v oblasti ekonomiky a životního prostředí v roce 2008 bylo *16. Ekonomické a environmentální fórum (EEF)*, jež proběhlo ve dvou částech v lednu a květnu ve Vídni a v Praze. V sídle MZV ČR pak ve dnech 16.-17. 10. 2008 proběhla *První přípravná konference pro 17. EEF*, jež vypracovala podklady pro migrační politiku a mezistátní spolupráci při současném pohybu pracovních sil.

Předsedající zemí OBSE bylo v roce 2008 Finsko. Českou delegaci na 16. zasedání ministerské rady OBSE vedl ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg. V souvislostech rusko-gruzínského konfliktu se vyslovil pro nezbytnost držet se principu územní celistvosti členských států. Na pracovním obědě ministrů upozornil na problémy pro evropskou bezpečnost, jež vyplývají z nedostatku politické vůle některých účastnických států plnit přijaté závazky a pokusů bránit ostatním zemím svobodně si zvolit své současné směřování. Přes rekordní účast ministrů zahraničí nedosáhlo ani toto zasedání Ministerské rady OBSE významnějších výsledků, protože pro 56 delegací nebylo snadné dospět ke shodě. Proti přijetí navrhovaného textu deklarace se vyslovily Rusko, Srbsko, Ázerbájdžán a Uzbekistán.

Základním prvkem bezpečnostní architektury v euroatlantickém prostoru je pro Českou republiku NATO. Členství v této organizaci kolektivní obrany má pro nezávislou existenci našeho státu zásadní důležitost. V duchu spojenecké solidarity přispívala Česká republika v roce 2008 ke společné obraně a k dalším úkolům Aliance vycházejícím z principu nedělitelné bezpečnosti.

Její zapojení do aktivit NATO bylo intenzivní jak v politické, tak i vojenské oblasti. Svými prostředky a kapacitami se zapojila do operací v Kosovu a Afghánistánu a do výcvikové mise v Iráku. Míra zapojení sil a prostředků Armády ČR (AČR) do vojenských operací NATO vyplynula z politických a bezpečnostních priorit a odpovídala dostupným zdrojům.

Severoatlantická aliance vstoupila do svého šestého roku působení v Afghánistánu s úkolem vytvořit nad rámec již existujícího *Operačního plánu* jasnou a ucelenou strategii pro své další působení v zemi. Tato strategie byla přijata v dubnu 2008 na summitu v Bukurešti pod názvem *Souhrnný strategický politicko-vojenský plán (Comprehensive Strategic Political-Military Plan, CSPMP)*. Plán je složen ze dvou částí. Ve veřejné *Strategické vizi ISAF* jsou definovány čtyři pilíře jako vodítka pro působení ISAF v zemi: společný dlouhodobý závazek spojenců, podpora posílení vedoucí role Afghánistánu, podpora

komplexnímu přístupu mezinárodního společenství a podpora zlepšování vztahů Afghánistánu se sousedy (regionální dimenze). Konkrétní kroky pro realizaci *Strategické vize* jsou pak detailně vyjmenovány v interním politicko-vojenském plánu a jejich naplňování je průběžně vyhodnocováno.

Operace ISAF byla i v roce 2008 největší a nejvýznamnější operací NATO. Jejím hlavními cíli byly zajištění míru a stability v Afghánistánu, pomoc při budování afghánského bezpečnostního sektoru a rozšiřování vlivu ústřední afghánské vlády v regionech. ISAF byla zároveň příspěvkem Aliance k boji proti mezinárodnímu terorismu.

Základní úlohou ISAF byla podpora budování Afghánské národní armády, která postupně vykazuje stále lepší výsledky činnosti. Bezpečnostní situace v zemi se nicméně v průběhu roku 2008 dále zhoršovala. Pokračovala vysoká aktivita povstaleckých sil s cílem narušit proces budování bezpečnosti v zemi a podrýt autoritu afghánské vlády a mezinárodních jednotek. Povstalci stále efektivněji vedli asymetrický způsob boje a využívali spolehlivých úkrytů v pákistánském příhraničí. Jejich podvratná činnost byla často provázána s produkcí narkotik, zejména opia. Zisky z prodeje narkotik představovaly velkou část finančních příjmů OMF. V důsledku velmi slabých výsledků afghánských jednotek nasazených proti obchodu s narkotiky byl na zasedání ministrů obrany v Budapešti v říjnu 2008 rozšířen mandát ISAF o boj proti drogám. Na zhoršené bezpečnostní situaci mají svůj podíl rovněž slabá centrální vláda a všudypřítomná korupce. Pozitivnímu vývoji naproti tomu nasvědčuje postupné předávání odpovědnosti za bezpečnost Kábulu afghánské straně, které bylo zahájeno v srpnu 2008 a mělo by být ukončeno na jaře roku 2009.

Proces národního usmíření je podporován afghánskou vládou i mezinárodním společenstvím s tím, že nebude znamenat vojenské ani politické ústupky povstaleckým silám a že se jeho účastníci zřeknou násilí a podřídí se autoritě afghánské vlády.

Významnou formou působení Aliance v Afghánistánu jsou *Provinční rekonstrukční týmy (PRT)*, složené z vojáků a civilních pracovníků. Český tým zahájil činnost v březnu 2008 ve východoafghánské provincii Lógar. Od začátku v něm působilo 200 příslušníků Armády ČR a devět civilních expertů. Soustředil se na školství, zdravotnictví, *good governance* a podporu provinční vlády, zemědělství a bezpečnost. Pro rok 2008 uvolnila česká vláda na tento projekt 80 mil. Kč.

V roce 2008 měla AČR mandát pro nasazení sil a prostředků v silách ISAF v celkovém počtu do 415 osob. Kromě PRT Lógar sloužili naši vojáci na mezinárodním letišti v Kábulu – v české polní nemocnici, v lehké chemické průzkumné jednotce, jako meteorologičtí odborníci a tým specialistů se podílel na výcviku letectva národní armády. Od července 2008 plnil kontingent AČR v síle 67 mužů úkoly spojené s vnitřní ochranou nizozemské základny v provincii Uruzgán na jihu Afghánistánu.

V průběhu roku 2008 pokračovalo postupné předávání vrtulníků, které ČR darovala afghánskému letectvu.

Probíhá rovněž po ISAF v Afghánistánu druhá největší zahraniční operace NATO, tentokrát v Kosovu. Mandát pro síly KFOR zůstal i po vyhlášení nezávislosti Kosova v únoru 2008 beze změny. Ve shodě s rezolucí č. 1244 tam měly zůstat ve stejném počtu, dokud Rada bezpečnosti OSN nerozhodne jinak.

V červnu 2008 začalo NATO plnit *tzv. nové úkoly v Kosovu*, vyplývající z *tzv. Ahtisaariho plánu*. Jeho povinností bylo dohlížet na vznik kosovského bezpečnostního aparátu. K významným úkolům patřily i dohled a asistence při rozpouštění *Kosovského ochranného sboru (KPC)* a výstavbě *Kosovských bezpečnostních sil (KSF)*, a rovněž dozor nad budováním kosovského Ministerstva pro KSF, včetně vytváření související legislativy. V souvislosti s rozpuštěním dosavadního ochranného sboru KPC a budováním bezpečnostních sil KSF byly zřízeny dva svěřenecké fondy, do kterých ČR přispěla celkovou částkou 100 tis. EUR.

KFOR poskytuje rovněž podporu EULEX, nově rozmístěné policejní misi EU, která má vystřídat misi UNMIK (srov. výše). Česká republika měla i v roce 2008 v Kosovu svůj největší vojenský kontingent v zahraničí, který čítal přibližně 400 osob. Působil v rámci *Mnohonárodního úkolového uskupení Střed (Multinational Task Force-Centre, MNTF-C)* na základně Šajkovac společně s kontingenty Finska, Lotyšska, Slovenska, Irska a Švédska. V průběhu roku 2008 byla do Kosova opakovaně vyslána i záložní rota v síle 116 vojáků, jež pokrývala zejména citlivé období kolem vyhlášení kosovské nezávislosti.

Výcviková mise NATO v Iráku (NATO Training Mission Iraq, NTM-I) pokračovala v roce 2008 realizací vzdělávacích a výcvikových programů pro irácké bezpečnostní síly. Na základě žádosti irácké vlády rozhodla Aliance v březnu o pokračování mise NTM-I do konce

roku 2009 ve stejném rozsahu s tím, že by měla být vytvořena koncepce poradních mobilních týmů pro zdokonalení výcviku. Pro rok 2008 měla Armáda ČR mandát pro nasazení sil a prostředků v NTM-I v celkovém počtu do pěti osob.

Aliance pomáhala Africké unii (AU) při budování *Afrických pohotovostních sil (African Standby Force, ASF)* a vyhodnocovala úroveň jejich schopnosti operačního nasazení. Pokračovala rovněž v pomoci AU při letecké přepravě jejich jednotek do Somálska v rámci mise AMISOM. Na tento účel přispěla ČR částkou 15 tis. EUR.

Komplexní přístup (Comprehensive Approach, CA) zahrnoval plánování a vedení stabilizačních operací NATO a využíval celou škálu dostupných nástrojů (tj. nejen pouze vojenské, ale i civilní) a koordinoval alianční úsilí s dalšími aktéry působícími v oblasti operace. Jeho podstatou byla snaha o co nejužší koordinaci mezi Aliancí a vládními a nevládními organizacemi účastnicími se operací, a to již od plánovací fáze.

Alianční platforma pro dialog a spolupráci NATO s Ruskem, *Rada NATO – Rusko (NRC)*, utrpěla začátkem srpna 2008 silný otřes vstupem ruských ozbrojených sil na území Gruzie. Na zpochybnění sdílených hodnot a principů, na nichž NRC stojí, reagovalo NATO mimořádným zasedáním ministrů zahraničních věcí svých členských zemí v srpnu 2008, na němž byla zřízena *Komise NATO-Gruzie*. Ministři rozhodli, že v NRC nelze pokračovat, jako by se nic nestalo, a začali zvažovat důsledky ruského postupu pro vztahy NATO-Rusko. Pro vzájemný dialog to znamenalo odsunout konání NRC na jakékoli úrovni do doby, než Rusko beze zbytku splní *tzv. šestibodový plán*, podepsaný prezidenty M. Saakašvilim a D. Medvěděvem. Oblast spolupráce se zúžila, na vojenské úrovni byla z ruské strany kompletně pozastavena, to se však nevztahovalo na spolupráci týkající se Afghánistánu a boje s terorismem.

Hlavní ruskou iniciativou v roce 2008 spojenou právě se summitem v Bukurešti byla nabídka umožnit pozemní tranzit nevojenského materiálu přes ruské území pro potřeby sil ISAF v Afghánistánu. Dohody NATO s ostatními zeměmi podél trasy nebyly do konce roku 2008 ještě dojednány a nabídka Ruska zatím není využívána.

Rok 2008 byl pro vztahy NATO s Ukrajinou a Gruzii v mnoha směrech přelomový. Snahu obou zemí o udělení *Akčního plánu členství (Membership Action Plan, MAP)*, který je klíčovým nástrojem přípravy kandidátů na vstup do NATO, a má tak symbolickou hodnotu posledního předstupně členství, Česká republika a další státy *tzv. Nové skupiny přátel Gruzie*

důsledně podporovaly. Na summitu NATO v dubnu v Bukurešti bylo dosaženo kompromisního rozhodnutí, jež bezprecedentně označilo Gruzii a Ukrajinu za budoucí členy NATO.

Pozvánku ke členství v NATO obdržely na bukurešťském summitu dvě ze tří zemí programu Aliance *Partnerství pro mír (PfP)* sdružené v tzv. *Jadranské chartě* – Albánie a Chorvatsko, které se dlouhodobě na členství připravovaly podle *Akčního plánu členství (MAP)*. V případě Makedonie/FYROM, pro niž jinak platí stejné podmínky, se nepodařilo dosáhnout konsenzu o přizvání vzhledem k nevyřešenému sporu s Řeckem o název země.

V rámci *Partnerství pro mír (PfP)* byl nabídnut intenzifikovaný dialog Černé Hoře a Bosně a Hercegovině. Nová vládní koalice, jež se vytvořila po květnových volbách v Srbsku, má zájem spolupracovat s Aliancí v rámci PfP, zatím však bez aspirace na členství. Česká republika převzala v prosinci 2008 řízení *Vojenské styčné kanceláře (MLO)* v Bělehradě, v jejímž čele stojí český generál. Získala rovněž postavení *Kontaktní ambasády NATO* v Bělehradě na období 2009-10.

Politiku, kterou podporuje v Evropské unii a v NATO, se Česká republika snaží uplatňovat i v kooperaci států v rámci regionálních uskupení. Od vstupu *Visegrádské čtyřky (V4)* do Evropské unie tvoří unijní záležitosti integrální součást její společné agendy. Programy jednotlivých předsednictví *Visegrádu* do značné míry reflektují priority aktuálního předsednictví v Radě EU, předsedové vlád předsednických zemí EU bývají hosty vrcholných setkání předsedů vlád zemí V4.

V roce 2008 se o předsednictví *Visegrádské skupiny* podělily Česká republika a Polsko. České předsednictví se ve svém programu zaměřilo kromě rozsáhlé meziresortní spolupráce a podpory kontaktů mezi občany hlavně na posílení mechanismu spolupráce zemí V4 v podmínkách EU. Dalšími prioritami byly podpora demokracie a lidských práv ve světě a komunikační strategie V4. V zahraničněpolitické rovině pak byl položen důraz na rozvíjení spolupráce v tzv. *formátech V4plus*, zvláště ve vztahu k zemím východní a jihovýchodní Evropy a k dalším regionálním uskupením.

Stejně jako v předcházejících letech, patřila také v roce 2008 k nejviditelnějším úspěchům spolupráce zemí V4 činnost *Mezinárodního visegrádského fondu (International Visegrad Fund, IVF)*. Fond ve značné míře přispívá k budování husté sítě kontaktů mezi občany visegrádských zemí, zvyšuje prestiž tohoto regionálního uskupení směrem navenek

a je mimo jiné užitečným nástrojem pro prosazování některých zahraničněpolitických priorit zemí V4. V souladu se zahraničněpolitickými prioritami zemí V4 bylo v roce 2008 rozhodnuto v rámci MVF rozšířit od roku 2009 udělování visegrádských stipendií, a to pro studenty z Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Gruzie, Arménie a Ázerbájdžánu.

Podobně si Česká republika počínala ve *Středoevropské iniciativě (SEI)*. Hlavním gestorem spolupráce ČR s tímto uskupením je MZV ČR, jehož zástupce je členem *Výboru národních koordinátorů SEI*. Od roku 2005 přispívá ČR k činnosti SEI pravidelným organizováním mezinárodních konferencí SEI v Praze, které jsou zaměřeny na problematiku rozvoje lidských zdrojů a celoživotního vzdělávání.

Regionální partnerství (RP), jehož členy jsou Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Slovensko a Slovinsko, nemá stanoven pevný mechanismus spolupráce svých členských zemí jako např. *Visegrádská skupina*. Mezi jeho šesti členy pravidelně rotuje pouze pořadatelská úloha při organizování konferencí ministrů zahraničí účastnických zemí.

Za nejlépe se rozvíjející spolupráci RP, přinášející konkrétní výsledky, lze označit spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti, která byla realizována formou pravidelných setkávání ministrů vnitra v rámci tzv. *Salcburského fóra*. Od setkání v Innsbrucku (12. – 13. 7. 2007) se setkání fóra účastní také ministři vnitra Bulharska a Rumunska. Předsednickou zemí *Salcburského fóra* byla v první polovině roku 2008 Česká republika. Poslední ministerské setkání proběhlo v Praze ve dnech 15.-16. 5. 2008.

Rok 2008 byl z hlediska regionální spolupráce v oblasti jihovýchodní Evropy rokem přelomovým. Na základě pozitivních výsledků aktivit *Paktu stability pro jihovýchodní Evropu* konstatovaly účastnické země, že *Pakt* splnil svou úlohu, schválily proto ukončení jeho činnosti a rozhodly o předání odpovědnosti za rozvoj regionální spolupráce zemím regionu, resp. *Radě pro regionální spolupráci (Regional Cooperation Council – RCC)*. Stalo se tak na slavnostním zasedání *Regionálního stolu Paktu stability* v Sofii v únoru 2008. Česká republika toto rozhodnutí plně podpořila.

Členské státy *Paktu* mohly po devíti letech společného úsilí o rozvoj regionální spolupráce v jihovýchodní Evropě ukončit přímé řízení regionální spolupráce z Bruselu. Česká republika pokračovala ve své politice vůči zemím jihovýchodní Evropy aktivní podporou regionální spolupráce jako významného nástroje navazování kontaktů a rozvoje spolupráce důležité pro překonání neblahého dědictví konfliktů devadesátých let

minulého století. Stala se proto členem *Správní rady RCC*, v níž jsou zastoupeny donorské země.

Zakotvení našeho státu v evropských strukturách se promítá i do jeho zapojení do aktivit OSN, které se děje stále více prostřednictvím koordinačního mechanismu EU, a to jak přímo v New Yorku, tak i v tematických pracovních skupinách a výborech Rady EU v Bruselu. Společná unijní pozice je následně prezentována předsednickou zemí EU. V otázkách, k nimž nebyla tato pozice formulována, vystupuje Česká republika samostatně.

V první polovině roku 2008 pokračovalo 62. zasedání Valného shromáždění OSN, na které v září navázalo 63. zasedání. V jeho rámci proběhla mj. ministerská schůzka na podporu *Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek (Comprehensive Nuclear-Test Ban Treaty, CTBT)*. Zúčastnilo se jí 40 šéfů diplomacie, včetně českého ministra K. Schwarzenberga. Dne 30. 9. 2008 byl uspořádán interaktivní panel na téma globální finanční krize. Jeho cílem bylo určit kroky k vytvoření stabilnějšího a snáze udržitelného ekonomického řádu. Členské státy se shodly na klíčové úloze OSN v reformě světových finančních institucí.

V průběhu podzimní části zasedání bylo v plénu schváleno celkem 60 rezolucí. Z pohledu České republiky patřila k nejdůležitějším konsenzuálně schválená rezoluce o zhoršené situaci v Afghánistánu, kterou podpořilo celkem 85 států, včetně ČR. Plénum se zabývalo i návrhem srbské rezoluce žádající Mezinárodní soudní dvůr o posouzení, zda bylo jednostranné vyhlášení nezávislosti Kosova v souladu s mezinárodním právem.

V první polovině prosince se konala v Poznani 14. konference smluvních stran *Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC)* a současně proběhlo 4. zasedání smluvních stran *Kjótského protokolu (KP)*. Debata se zaměřila na implementaci UNFCCC a KP. V této souvislosti byla přijata řada rozhodnutí z oblasti implementace Akčního plánu z Bali, přezkumu finančního mechanismu, Adaptačního fondu. Rovněž se projednával postup přípravy budoucí dohody o novém režimu ochrany před změnou klimatu po roce 2012, především z hlediska nastavení nových závazků smluvních stran v oblasti snižování emisí skleníkových plynů pro toto následující období.

Vedoucí delegace ČR, místopředseda vlády a ministr životního prostředí M. Bursík, referoval o plnění našeho národního závazku v intencích *Kjótského protokolu*.

Rada bezpečnosti OSN již tradičně věnovala velkou pozornost africkému kontinentu a oblasti Blízkého východu. Byly přijaty rezoluce k situaci v Čadu a Středoafričské republice, v Súdánu, Kongu (KDR) a v Pobřeží slonoviny. Rezoluce týkající se Somálska se vyjadřovaly především k narůstajícímu pirátství. Opakovaně se Rada bezpečnosti zabývala situací v Afghánistánu a poprvé též situací v Barmě/Myanmaru.

V rámci OSN se Česká republika podílela na pokračujících jednáních o návrhu *Všeobecné úmluvy o mezinárodním terorismu* a spolu s ostatními státy EU podpořila její urychlené přijetí. Také se aktivně podílela na vyhodnocení *Globální strategie OSN proti teroru*.

Boj proti mezinárodnímu terorismu je jednou z priorit naší zahraniční politiky. Česká republika byla i v roce 2008 aktivním členem mezinárodní koalice proti tomuto nebezpečnému jevu, a to nejen kvůli solidaritě se státy postiženými terorismem, nýbrž i se zřetelem k mezinárodní stabilitě a vlastní bezpečnosti.

Počátkem roku schválila česká vláda čtvrtou aktualizaci *Národního akčního plánu proti terorismu* na období 2007-2009. Tento strategický dokument obsahuje soubor úkolů a jejich splněním se navýší způsobilost republiky při řešení teroristických hrozeb. Plán zahrnuje zlepšení komunikace a spolupráce mezi bezpečnostními složkami, ochranu obyvatelstva a infrastruktury, preventivní opatření proti radikalizaci a směr zahraniční politiky v boji proti terorismu.

Česká republika pokračovala ve vzájemném předávání zpravodajských informací o terorismu s ostatními členskými státy NATO. Soustředila se na terorismus také v souvislostech nasazení do bezpečnostních operací NATO, jako je *Trvalá svoboda (OEF)* v Afghánistánu.

V EU pokračovala Česká republika v naplňování *Evropské bezpečnostní strategie* a byla zapojena do vytváření *Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU*. Podílela se svými příspěvky na analýzách *Společného situačního centra EU*, které se týkaly bezpečnostní situace a terorismu, a účastnila se diskusí o politických, právních i technických dokumentech vztahujících se k boji proti terorismu.

Česká republika plně podporuje mezinárodní rozvojové cíle (*Millennium Development Goals - MDGs*), které vyplynuly z mezinárodních konferencí OSN v 90. letech a byly

potvrzeny summitem OSN v roce 2000. Jako člen EU a mezinárodního společenství demokraticky a ekonomicky vyspělých zemí respektuje Česká republika princip solidarity a přijímá svůj díl odpovědnosti při řešení globálních problémů. Tento postoj se promítá do *zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS)*, která je integrální součástí naší zahraniční politiky. V souladu s mezinárodními principy a vlastními zájmy spolupracuje a poskytuje rozvojovou pomoc na dvoustranném i mnohostranném základě.

Poskytování zahraniční rozvojové a humanitární pomoci se řídí *Zásadami zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do EU z roku 2004*. Vláda schválila konkrétní programy rozvojové spolupráce mezi ČR a osmi prioritními zeměmi na období 2006-2010. Vedle těchto programů probíhají v omezené míře také rozvojové projekty v ostatních zemích a další formy rozvojových aktivit (mj. poskytování vysokoškolských stipendií pro studenty z rozvojových zemí, pomoc uprchlíkům na území ČR, odpouštění a restrukturalizace dluhů apod.). V roce 2008 došlo k institucionálním změnám ve smyslu transformace systému zahraniční rozvojové spolupráce. (Podrobně o nich informuje příslušná kapitola této publikace.)

Vedle dvoustranné rozvojové spolupráce poskytovala ČR v roce 2008 také *humanitární pomoc*. Ta se řídí základními mezinárodními humanitárními principy lidskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti. Cílem humanitární pomoci je zamezit ztrátám na životech a zmírnit lidské utrpení obyvatelstva zasaženého přírodní či lidmi způsobenou katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem. Jde též o pomoc poskytovanou zemím a regionům, které se nacházejí v komplexní a dlouhodobé humanitární krizi. V posledních letech roste také důraz na prevenci mimořádných událostí a předcházení jejich následkům.

Koncepce pojmenovaná *transformační politika* je nedílnou součástí zahraniční politiky ČR. V ní se propojují jednotlivé nástroje zahraniční politiky potenciálně schopné ovlivnit stav lidských práv a demokracie ve světě. Transformační politika má motivovat politické procesy směřující k dlouhodobé stabilitě a prosperitě a napomáhat prosazování lidských práv a emancipaci občanské společnosti jako klíčového aktéra udržitelných demokratických změn.

Systém zahraniční rozvojové spolupráce České republiky doplňuje specifickými nástroji *transformační spolupráce*, která je současně samostatně definovanou součástí politiky vůči transformujícím se zemím, jakož i režimům nedemokratickým.

Účelem spolupráce je přispět k tomu, aby probíhající či možné budoucí změny v těchto zemích vedly k demokracii a právnímu státu, nikoli k chaosu, konfliktu a destabilizaci. Soustřeďuje se na vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu, občanské společnosti a zásad řádné správy veřejných záležitostí (*good governance*). Realizuje se zejména v projektech na vzdělávání a šíření poznatků a zkušeností s nenásilným odporem proti totalitnímu systému a procesem společenské transformace, kterým ČR prošla v 90. letech minulého století.

Transformační spolupráci charakterizuje systematická kooperace se skupinami občanské společnosti a nevládními organizacemi a jejich podpora, přičemž kontakt se státními orgány v přijímající zemi může být záměrně vyloučen.

Program transformační spolupráce se i v roce 2008 zaměřil na země přednostního zájmu zahraniční politiky České republiky, kde zároveň existuje určitý předpoklad uplatnění české zkušenosti a tradice vzájemných kontaktů (Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Irák, Kuba, Moldavsko, Myanmar/Barma, Srbsko a Ukrajina).

Celkem bylo v rámci programu transformační spolupráce financováno 50 projektů spolupráce českých nevládních organizací a institucí s jejich protějšky v cílových zemích a samostatných aktivit MZV ČR, které byly realizovány převážně prostřednictvím zastupitelských úřadů ČR také v dalších zemích regionu Asie a Blízkého východu. Řada projektů, na kterých se podílejí české subjekty, jsou vícestranné či mezinárodní. Program transformační spolupráce klade důraz na koordinaci s ostatními vládními i nevládními poskytovateli podpory a reflektuje trendy politiky EU vůči dotčeným zemím. Celkově bylo na projekty, stipendia a aktivity transformační spolupráce v roce 2008 vynaloženo přibližně 44,2 mil. Kč.

Finančním nástrojem, kterým Ministerstvo zahraničních věcí ČR disponuje již od roku 2004, je *Program transformační spolupráce*. Poznatky získané při spolupráci s občanskou společností v cílových zemích jsou zpětně využívány pro dílčí rozhodování při formulaci stanovisek ČR. Cílevědomá činnost České republiky v této oblasti ovlivňuje v zahraničí obraz České republiky jako aktivního podporovatele dodržování lidských práv.

Na 63. zasedání Valného shromáždění OSN hlasovala česká delegace pro přijetí řady rezolucí o lidských právech, mj. pro rezoluci vyzývající státy k uvalení moratoria na výkon trestu smrti. Podpořila rezoluce poukazující na porušování lidských práv v KLR, Íránu

a Barmě/Myanmaru a aktivně lobbovala proti jejich vyřazení z programu jednání (*no action motion*). Podpořila rovněž rezoluce o právech dítěte a proti náboženské diskriminaci. Reprezentovala EU při jednáních o rezolucích proti obchodování se ženami a dívkami a o nepřipustnosti praktik přispívajících k rozvoji současných forem rasismu, rasové diskriminace, xenofobie a související nesnášenlivosti. Hlasovala proti rezoluci o aktivitách, jež měly vyplynout z *Durbanské konference proti rasismu*; důvodem byla ustanovení směřující v rozporu s mezinárodními standardy v oblasti lidských práv k omezení svobody vyjadřování.

V hájení a prosazování lidských práv nashromáždila česká zahraniční politika řadu cenných zkušeností a učinila z toho již tradiční oblast svých aktivit. Do června 2007 vedla Česká republika v *Radě OSN pro lidská práva (RLP)* pracovní komisi pro revizi mandátů zvláštních procedur zaměřených v práci specializovaných zpravodajů a expertů na vybrané okruhy lidských práv a na stav dodržování lidských práv v konkrétních zemích. V roce 2008 se zaměřila na zefektivnění politiky Evropské unie v tomto okruhu. Cílem bylo dosažení větší pevnosti, soudržnosti a transparentnosti kroků podnikaných EU a lepší využití již existujících mechanismů a nástrojů.

Česká republika těží z vlastních zkušeností z procesu společenské transformace i nenásilného odporu proti porušování lidských práv za komunistického režimu. Již nyní mohla využívat expertizy z transformační spolupráce, kterou poskytovala v jiných zemích. Ve své transformační politice a také v EU sleduje ČR situaci občanské společnosti a obránců lidských práv. Zaměřovala se na zlepšování partnerství institucí EU s nevládními organizacemi a na zefektivnění finančních nástrojů relevantních v oblasti podpory lidských práv a demokracie a koordinace mezi nimi.

V roce 2008 se ČR aktivně podílela na vytváření politiky EU v pracovní skupině COHOM pro lidská práva. Zasedání *Rady OSN pro lidská práva* se ČR zúčastňovala jako pozorovatel a podílela se na vytváření společných pozic EU k otázkám projednávaným v Radě.

Česká republika byla též podrobena všeobecnému periodickému přezkumu (*Universal Periodic Review*). Jde o mechanismus, jehož pomocí RLP posuzuje stav lidských práv ve všech členských státech OSN, a to vždy jednou za čtyři roky. V dubnu 2008 vedla česká delegace v *Pracovní skupině RLP* dialog se státy OSN o konkrétních problémech a opatřeních

v oblasti lidských práv v ČR. Během zasedání delegace zodpověděla vznesené dotazy, např. k otázkám diskriminace menšin, extremismu, sterilizace žen, obchodování s lidmi, ochrany práv dětí či užívání klecových i síťových lůžek v zařízeních sociální i zdravotní péče.

V souladu se svými kompetencemi sledovala MZV ČR dodržování mezinárodněprávních závazků České republiky a vývoj mezinárodního práva. Snažila se přispívat k rozvíjení jeho norem v podmínkách globalizovaného světa s přihlédnutím ke všem jeho problémům a výzvám.

Prioritou české zahraniční politiky v roce 2008 bylo sjednání dvoustranných smluv s USA ke zřízení radarové stanice Spojených států v ČR a postavení jejich ozbrojených sil. Právním předpokladem pro zřízení radarové stanice USA v ČR byla sjednání dvou mezinárodních smluv. První z nich byla *Dohoda mezi ČR a Spojenými státy americkými o zřízení radarové stanice protiraketové obrany Spojených států v ČR* (dále jen *Hlavní dohoda*). Byla podepsána v Praze 8. 7. 2008 ministry zahraničí ČR a USA. Senát schválil *Hlavní dohodu* 27. 11. 2008, její projednávání v Poslanecké sněmovně bylo zahájeno a vzápětí hned přerušeno v říjnu 2008.

Druhou smlouvou, která byla v gesci Ministerstva obrany ČR, byla *Dohoda mezi ČR a Spojenými státy americkými o statusu ozbrojených sil Spojených států přítomných na území ČR* (dále jen SOFA). SOFA byla podepsána 19. 9. 2008 v Londýně ministry obrany ČR a USA. V Parlamentu ČR je projednávána paralelně s *Hlavní dohodou*.

Třetí smlouva, která souvisí s případným zřízením radarové stanice USA v ČR a rovněž spadala do gescie Ministerstva obrany ČR, byla *Dohoda mezi vládou ČR a vládou Spojených států amerických o spolupráci v oblasti protiraketové obrany*, podepsaná 31. 10. 2008 v Praze. Po svém vstupu v platnost umožní českým podnikatelským subjektům účast na budování systému protiraketové obrany.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR usilovalo o ukončení ratifikačního procesu *Římského statutu Mezinárodního trestního soudu*. Ke konci roku 2008 bylo smluvní stranou *Římského statutu* 108 států. Podpora *Mezinárodního trestního soudu* je důležitou součástí *Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU*.

Dne 13. 4. 1999 podepsal za Českou republiku *Římský statut* stálý představitel ČR při OSN. Po devíti letech odborné a politické diskuse vydala vláda ČR dne 23. 1. 2008 souhlas

s návrhem na ratifikaci. Na základě širokého politického konsenzu byl 16. 7. 2008 udělen souhlas s ratifikací Senátem Parlamentu ČR. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR souhlasila s ratifikací dne 29. 10. 2008. V prosinci 2008 byl požádán prezident republiky o podpis ratifikační listiny. ČR je jediným státem EU, který *Římský statut* dosud neratifikoval.

Česká republika soustavně sleduje práci *Komise pro mezinárodní právo* při přípravě návrhů na kodifikaci a rozvoj mezinárodního práva. V rámci diskuse 6. výboru VS OSN na podzim roku 2008 ke zprávě *Komise pro mezinárodní právo* měli zástupci ČR projevy k řadě témat, v květnu 2008 ČR zaslala sekretariátu OSN též písemné vyjádření k tématu *Výhrady ke smlouvám*.

Vstupem do Evropské unie se v právním řádu České republiky objevila nová dimenze tzv. *komunitárního práva*. Ta ve vztahu k vnitrostátnímu právu zahrnuje jak akty, které má ČR povinnost transponovat prostřednictvím právně závazných předpisů do svého právního řádu, tak bezprostředně použitelné právní normy, které mohou ukládat práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám přímo bez nutnosti transpozice vnitrostátním právním aktem. Snahou MZV ČR je dosáhnout plného souladu českého právního řádu s *acquis communautaire*.

Jako plnoprávný člen EU ovšem není Česká republika jen příjemcem těchto předpisů, nýbrž i jejich spolutvůrcem. V rámci MZV ČR se sledování a analýze vývoje práva ES/EU a vypracovávání stanovisek k otázkám komunitárního práva pro potřeby zahraniční politiky České republiky věnuje samostatný *Odbor komunitárního práva*. Posuzuje návrhy vnitrostátních právních předpisů a sjednávaných mezinárodních smluv v gesci MZV ČR, jsou-li v souladu s komunitárním právem, a poskytuje výklad dotčených ustanovení předpisů komunitárního práva. Nejvíce odborných stanovisek bylo v roce 2008 zpracováno v oblasti vnějších vztahů EU, *Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU* a vnitřního trhu (zejména volný pohyb osob, zboží a kapitálu).

Vedle mezinárodněprávní, komunitárněprávní a konzulární dimenze svých aktivit v bilaterálních, širších regionálních, evropských a mezinárodních vztazích měla česká zahraniční politika ještě ekonomickou dimenzi a své poslání v propagaci a šíření naší kultury do zahraničí.

Podpora exportu a investic zůstávala jednou z priorit vlády České republiky. V podmínkách otevřené ekonomiky za současné finanční krize a hospodářské deprese byla prosperita země ještě výrazněji závislá na schopnosti státu prosadit své hospodářské zájmy ve

světě. Tomu měla a má sloužit *ekonomická diplomacie*, jež prosazovala zájem vlády v oblasti produkce, pohybu zboží, služeb, práce a investic směrem do zahraničí, a naopak. Vyvíjí aktivity v širokém rejstříku od pořádání obchodních misí po vyhledávání partnerů na úrovni měst a obcí. Ministerstvo zahraničních věcí ČR vypracovalo v roce 2008 projekt *Strategického řízení MZV ČR v oblasti ekonomické diplomacie*, v němž koordinuje své aktivity s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

Česká kultura zprostředkovaná do zahraničí není jen více či méně přitažlivým výběrem z aktuální produkce, nýbrž odkazuje k úrovni myšlení a kreativitě národní společnosti i ke způsobu jejího života. Proto tolik záleží na ucelených projektech kulturní prezentace, na koncepci *Českých center*, na výběru jejich ředitelů a na dobře zacílených programech. Zastupitelské úřady ČR a *Česká centra* každoročně prezentují českou kulturu a její rozmanitost s přihlédnutím k teritoriálním specifikům a s nadějí na vytváření kladných zpětných vazeb pro další rozvoj české kultury, kulturního průmyslu, turistického ruchu, ekonomiky, investic, vědy a výzkumu a pro podporu bohemistiky ve světě.

Příspěvkem k prezentaci MZV ČR nejen v zahraničí – zvláště cenným v období příprav na předsednictví ČR v Radě Evropské unie – byl 14. 9. 2008 *Den otevřených dveří*. Odbor pro kulturu, komunikaci a prezentaci (OKKP) MZV ČR využil této příležitosti k představení své činnosti a předvedl ukázky svých výstav o historii Ceny ministra zahraničních věcí *Gratias agit*.

OKKP předložil rovněž vládě *Návrh na vytvoření jednotného vizuálního stylu státní správy se zaměřením na ministerstva a Úřad vlády*, který vycházel z vybraných variant vizuálního řešení. Materiál prošel meziresortním připomínkovým řízením a byl vládou ČR vzat na vědomí. Další etapa realizace předloženého návrhu závisí na rozhodnutí vlády ČR.

Významným propagačním nástrojem se stále se rozšiřujícím dosahem při budování pozitivního obrazu ČR ve světě je internetová komunikace. Marketingový vizuální styl ČR, tzv. *bublina*, je od roku 2006 používán na oficiálním serveru www.czech.cz, který provozuje MZV ČR. Tento komplexní prezentační a informační portál poskytoval jak obecný popis a charakteristiku ČR, tak i podrobné informace z různých oblastí života v ČR. Portál je přístupný v šesti jazykových mutacích - v březnu 2008 přibyla k české, anglické, francouzské, německé a španělské verzi i verze ruská. V roce 2008 navštívilo portál 2,5 milionu uživatelů

a v listopadu 2008 získal dvě prestižní ocenění za vítězství v anketě *Křišťálová lupa* v kategorii *Veřejný sektor* a v anketě *WebTop 100* v kategorii *Cestovní ruch*.

V rámci multilaterálních kulturních akcí se MZV ČR i v roce 2008 podílelo na přípravě a organizaci tradiční *Mezinárodní dětské výtvarné soutěže a výstavy Lidice*. OKKP připravil ve spolupráci s příspěvkovou organizací MZV ČR *Česká centra* výstavy k významným „osmičkovým“ výročím a k nadcházejícímu předsednictví ČR v Radě Evropské unie. Z významných akcí širšího kulturně prezentačního dosahu v roce 2008 lze uvést slavnostní otevření *České národní budovy* v New Yorku (*Bohemian National Hall*), další uvedení interaktivní výstavy *Orbis Pictus, aneb brána do světa tvořivé lidské fantazie*, tentokrát ve Vancouveru, či putovní výstavy fotografií *68/89* a *Czech Press Photo*. Příkladem mezioborové a meziresortní spolupráce bylo slavnostní odhalení *Památníku česko-slovenským legionářům* na Michajlovském hřbitově v Jekatěrinburgu v Ruské federaci.

Filmové projekce patřily k nejpřístupnějším nástrojům prezentace ČR v zahraničí. Jednotlivé zastupitelské úřady ČR se účastnily mezinárodních filmových festivalů, a tím přiblížily zahraničnímu publiku tvorbu českých hraných, dokumentárních a animovaných filmů. Byla to například přehlídka deseti nejúspěšnějších českých filmů *Czech Cinema – The Dream Goes On* (spolupráce MZV ČR s Národním filmovým archivem umožnila přístup i ke starším českým filmům), která se konala v rámci 32. ročníku *Hongkong International Film Festival*. Zastupitelské úřady ČR se rovněž podílely na organizaci promítání českých filmů pro krajanů v mnoha zemích světa. V roce 2008 se MZV ČR organizačně podílelo na uspořádání 15. ročníku festivalu *Dny evropského filmu* v České republice.

Projekt podporující českou literární tvorbu a povědomí o ní v zahraničí pokračoval i v roce 2008. Knihy jsou zpřístupňovány veřejnosti kulturními instituty evropských zemí (*Česká centra/Czech Centres, Alliance Française, British Council, Goethe-Institut, Instituto Cervantes* apod.), prostřednictvím místních knihoven, škol, univerzit a knižních veletrhů. Předávání knih jednotlivým institucím bylo zpravidla spojeno s aktivitami širšího informačního a reprezentačního charakteru, případně s cyklem literárních diskusí či seminářů o České republice. Tato podpora české literatury doplnila a rozvíjela již existující distribuci děl českých autorů v originále (pro krajanů a na katedry bohemistiky ve světě).

V roce 2008 pokračovala spolupráce šesti zemí (Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Rakousko, Slovinsko) v rámci *Středoevropské kulturní platformy*.

Nejvýznamnějším projektem byla společná účast na *Mezinárodním bienále designu* v Saint Étienne během francouzského předsednictví v Radě Evropské unie. ČR se představila expozicí porcelánu ze studia *Qubus (Qubus Design)* a skla z ateliéru J. Pelcla (*Atelier Pelcl*).

Česká centra (ČC) jsou příspěvkovou organizací MZV ČR. Jejich posláním je vytvářet pozitivní obraz a posilovat dobré jméno České republiky v cizině, aktivně prosazovat zájmy ČR a využívat k tomu prostředky veřejné diplomacie. Hlavní činností ČC je prezentace ČR ve světě v oblastech kultury, ekonomiky a cestovního ruchu. Jednou z priorit programového zaměření ČC byla v roce 2008 příprava více než 80 akcí zařazených do programu kulturní prezentace v zahraničí v době předsednictví ČR v Radě EU v prvním pololetí 2009.

V roce 2008 působilo celkem 23 Českých center ve 20 zemích na třech kontinentech. Kromě Evropy se nacházejí Česká centra v USA, v Japonsku a od března 2008 také v Argentině. Pokračovaly přípravy na zřízení ČC v Izraeli. V říjnu byla slavnostně otevřena nově rekonstruovaná *Česká národní budova* v New Yorku, kam se přestěhovalo i ČC New York.

Vytváření pozitivního obrazu ČR v zahraničí napomáhaly zastupitelské úřady ČR, jež organizovaly propagační akce či přednášky s diskusemi a byly ve styku s tiskem a dalšími sdělovacími prostředky. Pro vlastní prezentaci Ministerstva zahraničních věcí ČR byl nesmírně důležitý informační systém na internetových stránkách, jenž byl v roce 2008 přepracován. Skládá se z hlavní prezentace Ministerstva zahraničních věcí ČR a 120 dílčích prezentací. Z nich 108 jsou prezentace velvyslanectví a generálních konzulátů. Zbytek jsou prezentace stálých misí, zastoupení a delegací při mezinárodních organizacích a prezentace Mise PRT Lógar v Afghánistánu a *Česko-polského fóra porozumění*.

Vedle české jazykové verze byly informace prezentovány v angličtině nebo francouzštině, případně v národních jazycích hostitelského státu (v roce 2008 to bylo 22 cizojazyčných mutací). V českých jazykových verzích byly nejnavštěvovanější kapitoly obsahující informace o ekonomice a obchodu a kapitoly o vízech a konzulárních službách. V cizojazyčných verzích výrazně převažovala návštěvnost kapitol o konzulárních službách. Dalšími oblastmi zájmu byly ekonomika, obchod a aktuální politické zprávy a stanoviska.

Takto se postupně vytvářela pozitivní image MZV ČR s jeho rozsáhlou agendou a široce rozvětvenými aktivitami. Měla by k němu přispět i tato každoročně vydávaná

publikace, jež z pohledu MZV ČR zachycuje základní fakta o české zahraniční politice za uplynulý kalendářní rok.

I. MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE

1. Česká republika a Evropská unie

Slovinské předsednictví v Radě Evropské unie

Slovinsko předsedalo Radě EU od 1. 1. do 30. 6. 2008. Budoucnost *Lisabonské strategie* po roce 2010 byla jedním z hlavních témat Evropské rady v březnu 2008. V této souvislosti se diskutovalo o *Lublaňském procesu* a s ním spojeném zahájení *Evropského plánu pro inovace*. Výstupem bylo založení *Evropského institutu pro inovace a technologie (EIT/ETI)* se sídlem v Budapešti.

V průběhu jara 2008 pokračovaly práce na *tzv. klimaticko-energetickém balíčku*. Projednáváním jednotlivých legislativních návrhů byl vytvořen předpoklad k dohodě ve druhé polovině roku 2008.

V oblasti zemědělství došlo k politické dohodě o přímých platbách a dohodě Rady k uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh. Slovinské předsednictví moderovalo také úvodní diskusi Rady ke *Sdělení Komise k návrhu prověrky funkčnosti Společné zemědělské politiky EU (tzv. Health Check)*.

Svoboda, bezpečnost a spravedlnost byly v EU posíleny mj. přijetím *Evropského paktu o imigraci a azylu*, dále pak stanovením podmínek pro vstup a pobyt vysoce kvalifikovaných pracovníků v EU, rozhodnutím Rady o vytvoření Europolu a přijetím nového harmonogramu *Schengenského informačního systému (SIS II)*.

V *Radě pro zaměstnanost a sociální záležitosti* se podařilo dosáhnout dohody o společném přístupu ke směrnici o pracovní době a ke směrnici o dočasných pracovnících.

Během slovinského předsednictví bylo ukončeno jednání o *Stabilizační a asociační dohodě* se Srbskem a Bosnou a Hercegovinou. Bylo ukončeno jednání Slovenska o vstupu do eurozóny, jejímž členy se v lednu staly Malta a Kypr. Došlo rovněž k dohodě o mandátu pro jednání EU s Ruskem. Proběhly summity EU s Japonskem, Latinskou Amerikou, USA a Ruskem.

Slovinské předsednictví v Radě EU čelilo neočekávaným událostem, jakými byly např. vyhlášení nezávislého Kosova, nepokoje v Tibetu či zemětřesení v Číně.

Francouzské předsednictví v Radě Evropské unie

Francie předsedala Radě EU od 1. 7. do 31. 12. 2008. Francouzské předsednictví v Radě Evropské unie bylo ovlivněno dvěma mimořádnými událostmi: rusko-gruzínským konfliktem a finanční a nastupující ekonomickou krizí. Francouzské předsednictví svolalo mimořádnou Evropskou radu k oběma událostem. Šestibodový návrh příměří předložený předsednictvím sehrál důležitou roli v nalezení smíru v rusko-gruzínském konfliktu. K řešení finančně-ekonomické krize byl také uspořádán summit členských zemí eurozóny a první summit G-20. Evropská komise s podporou předsednictví připravila tzv. *Plán evropské hospodářské obnovy*, který byl schválen na Evropské radě v prosinci.

Říjnová Evropská rada schválila *Evropský pakt o imigraci a azylu*. Jeho hlavním cílem jsou opatření proti ilegální migraci a harmonizace azylových zákonů v EU. Pokračovaly práce v oblasti vízové a konzulární problematiky a v oblasti vnitřní bezpečnosti a civilní ochrany.

Na prosincovém zasedání Evropské rady byl přijat tzv. *klimaticko-energetický balíček*. Byla dokončena prověrka funkčnosti *Společné zemědělské politiky EU (Health Check)*, nicméně nedošlo ke shodě nad budoucností Společné zemědělské politiky EU po roce 2013.

V oblasti vnějších vztahů se podařilo dosáhnout dohody o projektu *Unie pro Středomoří* a nastartovat pozitivní vztahy se Sýrií a došlo rovněž k posílení vztahů EU-Izrael. Proběhly dále summity s JAR, Brazílií a Indií.

Lisabonská smlouva

V průběhu slovinského předsednictví probíhal proces ratifikace *Lisabonské smlouvy*. Proces byl v červnu 2008 poznamenán negativním výsledkem irského referenda. Tento výsledek ovlivnil program francouzského předsednictví a rozproudil debatu o dalším směřování EU. Otázkou dalšího postupu v ratifikaci *Lisabonské smlouvy* se zabývala zasedání Evropské rady v říjnu a prosinci 2008.

Aby mohla *Lisabonská smlouva* vstoupit v platnost do konce roku 2009, stanovila Evropská rada následující postup. Za předpokladu, že *Lisabonská smlouva* nabude platnosti, nedojde ke snížení počtu komisařů v roce 2009 podle stávajících smluv a každý členský stát

bude mít nadále svého komisaře. Irsku budou poskytnuty právní záruky v otázkách daňových, rodinných, sociálních a ve Společné zahraniční a bezpečnostní politice. Konkrétní podoba těchto právních záruk bude známa do poloviny roku 2009. Na základě schválených záruk se irská vláda zavazuje usilovat o ratifikaci *Lisabonské smlouvy* (s největší pravděpodobností v podobě opakovaného referenda) do 31.10.2009. Ratifikační proces v zemích, kde již ratifikace proběhla, se znovu otvírat nebude.

Ke konci francouzského předsednictví byla parlamentní ratifikace *Lisabonské smlouvy* ukončena ve 25 zemích, 23 zemí uložilo ratifikační listiny u italské vlády, tj. formálně ukončilo proces ratifikace.

Rozšíření Evropské unie

Proces rozšíření, který pokračoval i v roce 2008, je jedním z nejdůležitějších témat společného programu předsednického tria Francie, Česka a Švédska. Dne 5. 11. 2008 byl zveřejněn tzv. *balíček k rozšíření* obsahující dokumenty *Strategie rozšíření a hlavní výzvy pro léta 2008 - 2009*, *Zpráva o pokroku Turecka za rok 2008* a *Zpráva o pokroku Chorvatska za rok 2008*, které hodnotí pokrok kandidátských (Chorvatska, Turecka a FYROM) a potenciálně kandidátských zemí (Albánie, Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Kosova, Srbska) na jedné straně a dávají doporučení pro další postup v oblasti rozšiřování na straně druhé.

Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy EU (GAERC) přijala dne 8. 12. 2008 *Závěry k rozšíření* vycházející z výše uvedených dokumentů, z nichž vyplývá, že proces rozšiřování probíhá i nadále na základě obnoveného konsenzu přijatého na zasedání Evropské rady v prosinci roku 2006. Každá země je hodnocena podle vlastních dosažených zásluh a pokroku, přičemž EU přijala opatření směřující ke zvýšení kvality procesu rozšíření, která spočívají zejména ve využití referenčních kritérií a dopadových studií, jakož i řešení základních otázek (veřejná správa, soudní systém, boj proti korupci a organizovanému zločinu) v počátku přístupového procesu.

Chorvatsko

Česká republika se zasazuje o to, aby přístupová jednání s Chorvatskem byla ukončena co nejdříve, a v tomto směru vítá návrh indikativní cestovní mapy pro ukončení jednání EU s Chorvatskem do konce roku 2009, pokud budou splněny stanovené podmínky pro uzavření jednotlivých kapitol. Od Chorvatska se očekává zrychlení tempa reforem

v oblastech soudnictví a veřejné správy a boj proti korupci a organizovanému zločinu. Na konci roku 2008 mělo Chorvatsko z celkových 35 kapitol 22 otevřených, z nichž sedm bylo předběžně uzavřeno.

Turecko

Česká republika podporuje plnohodnotné členství Turecka v EU za předpokladu splnění příslušných podmínek. Postup v jednání s Tureckem závisí bezprostředně na tom, jak bude tato země úspěšná při zavádění nezbytných reforem a jak si bude počínat v řešení kyperské otázky, resp. v turecko-kyperských vztazích.

Ze závěrů GAERC vyplývá potvrzení reformních závazků ze strany Turecka; v souvislosti s tím Rada upozorňuje na skromné výsledky v loňském roce a na nezbytnost pokračování reforem v řadě oblastí (soudnictví, boj proti korupci, ochrana občanských práv, svoboda projevu a vyznání, fungování politických stran a další). Ze zahraničněpolitického hlediska je zdůrazněn strategický význam Turecka pro EU (turecké iniciativy v oblasti jižního Kavkazu a Blízkého východu) a potřeba dobrých sousedských vztahů, resp. urovnávání sporů v souladu s Chartou OSN. Rada očekává, že začne být naplňován *dotatkový protokol ke smlouvě o přidružení* a že také dojde k očekávanému posunu v normalizaci vztahů s Kyperskou republikou, resp. očekává se aktivní podpora Turecka probíhajícím kyperským jednáním.

Na konci roku 2008 mělo Turecko z celkových 35 kapitol 10 otevřených, z nichž jedna byla předběžně uzavřena.

Ostatní země západního Balkánu

Pokud jde o země západního Balkánu, hlavní prioritou ČR v době předsednictví je dosažení významného pokroku v jejich integraci do EU, a to jak v politické rovině (podání přihlášky ke členství do EU), tak v rovině praktické (vívová liberalizace).

Během roku 2008 byl podpisem *Stabilizační a asociační dohody (SAD)* se Srbskem a Bosnou a Hercegovinou ukončen proces vytváření smluvního vztahu mezi EU a zeměmi západního Balkánu kromě Kosova; SAD s Albánií a Černou Horou prochází ratifikací v členských zemích. FYROM získala status kandidáta v roce 2005 a čeká na stanovení data zahájení přístupových jednání. Černá Hora podala přihlášku do EU dne 15. 12. 2008.

Příprava MZV ČR na předsednictví ČR v Radě EU v 1. polovině roku 2009

V roce 2008 vstoupily přípravy na výkon předsednictví ČR v Radě EU do závěrečné fáze. Koordinaci příprav na MZV ČR zabezpečoval *sekretariát pro přípravu předsednictví (PRES)* ve spolupráci s ostatními útvary MZV ČR. Přípravy probíhaly po stránce programové, logistické, finanční, personální, bezpečnostní, komunikační a propagační.

Obsahově nejdůležitější byla finalizace hlavních priorit a z nich vyplývajícího programu předsednictví. V prosinci 2008 byl schválen dokument *Pracovní program českého předsednictví 2009*, který popisuje hlavní politické priority předsednictví a prioritní agendu jednotlivých formací Rady EU. MZV ČR odpovídalo za přípravu zahraničněpolitických témat předsednictví a za stanovení prioritní agendy *Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy*. Priority českého předsednictví jsou úzce provázány s hlavními politickými prioritami trojpředsednictví Francie, České republiky a Švédska, které byly představeny v rámci 18-měsíčního programu na začátku francouzského předsednictví.

Jednou z nejdůležitějších oblastí příprav předsednictví bylo logistické zabezpečení akcí v gesci MZV ČR a s ním související vytvoření kalendáře předsednictví. Bylo zapotřebí organizačně připravit zhruba 200 akcí, které jsou v gesci MZV ČR, z nichž přibližně 70 proběhne na území České republiky. To je mnohonásobně více než u ostatních resortů, protože do gesce MZV ČR spadají nejen akce členských států EU, nýbrž i politický dialog se třetími zeměmi. K nejvýznamnějším akcím českého předsednictví v gesci MZV ČR, které proběhnou na území České republiky, patří neformální *Rada ministrů zahraničních věcí EU (tzv. Gymnich)*, která se koná v Hluboké nad Vltavou, a ministerské setkání EU - Skupina Rio v Praze. MZV ČR se podílelo i na plánování akcí na úrovni hlav států/vlád, tzv. summitů. V době českého předsednictví měly proběhnout summity s USA, Ruskem, Kanadou, Japonskem a Jižní Koreou. Plánováno je rovněž uspořádání summitu k zahájení Východního partnerství, summitu k jižnímu energetickému koridoru a další. Specifikem MZV ČR byla rovněž nutnost logistického zabezpečení předsednictví na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí (*tzv. místního předsednictví*).

V personální oblasti došlo k výraznému posílení Stálého zastoupení v Bruselu, stálých misí při mezinárodních organizacích, vybraných zastupitelských úřadů a ústředí MZV ČR.

Byl nastaven mechanismus komunikace a prezentace na MZV ČR v průběhu předsednictví. Pro operativní rozhodování během výkonu předsednictví byl na MZV ČR ustaven předsednický tým vedený 1.náměstkem ministra zahraničních věcí ČR.

Zastupování České republiky před soudními orgány Společenství

Zastupování České republiky před soudními orgány Společenství, tj. *Soudním dvorem ES, Soudem prvního stupně a Soudem pro veřejnou službu* (souhrnně *Evropský soudní dvůr*), zajišťuje od vstupu ČR do EU ministerstvo zahraničních věcí, v jehož rámci je výkonem této agendy pověřen vládní zmocněnec. V roce 2008 došlo ke změně v osobě vládního zmocněnce, kdy usnesením vlády ČR č. 246 ze dne 10. 3. 2008 byl odvolán T. Boček (původně jmenovaný usnesením vlády ČR č. 422 z 5. 5. 2004) a nově byl vládním zmocněncem jmenován M. Smolek.

Činnost vládního zmocněnce je vymezena usnesením vlády ČR č. 113 ze 4. 2. 2004 o *Statutu vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Soudním dvorem ES a Soudem prvního stupně*. Usnesením vlády ČR č. 435 z 13. 4. 2005 byla jeho pravomoc rozšířena rovněž na zastupování ČR před *Soudním dvorem Evropského sdružení volného obchodu*.

Výbor vládního zmocněnce, meziresortní poradní a konzultační orgán, se v roce 2008 scházel na pravidelných zasedáních přibližně jednou měsíčně. Jeho prostřednictvím vládní zmocněnec informoval jednotlivé resorty o vývoji případů před soudními orgány Společenství, o řízeních o porušení Smlouvy ve fázi před Komisí ES a o vyjádřeních ČR v jednotlivých kauzách. Dále byly na zasedáních výboru diskutovány otázky týkající se problematiké transpozice komunitárních předpisů a připravované reformy soudních orgánů ES.

V roce 2008 bylo proti České republice nově zahájeno 61 tzv. *řízení o porušení Smlouvy* (řízení o porušení komunitárního práva), jejichž prostřednictvím dbá Komise ES na dodržování *acquis communautaire* ze strany členských států. Oproti roku 2007 se jedná o vzestup nově započatých řízení cca o třetinu (v roce 2007 bylo zahájeno 43 řízení); celkový počet řízení zahájených proti ČR od doby vstupu do EU do konce roku 2008 činil 405 případů. Z těchto případů se podařilo značnou část zastavit před tím, než se dostaly do fáze žaloby k *Evropskému soudnímu dvoru* - ke konci roku 2008 tak činil počet probíhajících řízení 66, z toho 44 řízení se k tomuto datu nacházelo v první procesní fázi (formální

upozornění), 22 řízení ve druhé procesní fázi (odůvodněné stanovisko) a čtyři řízení ve fázi žaloby před *Evropským soudním dvorem*.

V roce 2008 bylo proti ČR podáno šest žalob k *Soudnímu dvoru ES*, z toho v jednom případě došlo *Komisi ES* na základě žádosti ČR ke zpětvzetí žaloby. Zároveň byly v roce 2008 vyneseny proti ČR dva odsuzující rozsudky, a to za žaloby podané v tomtéž roce. Tyto odsuzující rozsudky se týkaly neprovedení směrnic v oblasti finančního trhu a rovného zacházení pro muže a ženy. Z celkového počtu 405 řízení bylo ukončeno ke konci roku 2008 ve fázi před podáním žaloby 327 řízení, po podání žaloby (stažení žaloby) čtyři řízení a vynesením odsuzujícího rozsudku osm řízení.

Důvodem zahájení nových řízení proti České republice v roce 2008 bylo neprovedení včasné transpozice komunitárních předpisů (celkem 46 případů) nebo namítaný věcný rozpor s komunitárním právem (celkem 15 případů). Z významných řízení s věcným obsahem zahájených v roce 2008 můžeme uvést např. kritizované diskriminační zacházení v oblasti zdaňování, nesprávné provedení tzv. skupinové registrace k dani z přidané hodnoty, namítané nesprávné provedení směrnic z tzv. *prvního železničního balíčku*, resp. namítané neúplné provedení směrnic z oblasti ochrany životního prostředí ve vnitrostátním právním řádu (jednalo se např. o směrnici o ochraně vod, o nakládání s elektroodpady či o používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních).

V řízeních o předběžné otázce, kterými se národní soudy členských států obracejí na *Soudní dvůr ES* s dotazem na výklad určitého ustanovení aktu komunitárního práva či na jeho platnost (řízení o předběžné otázce), obdržel vládní zmocněnec v roce 2008 cca 500 podání v cca 230 řízeních.

Česká republika se v roce 2008 aktivně účastnila celkem 40 řízení o předběžné otázce, která byla významná zejména pro svůj dopad na právní či faktický stav v České republice. Z uvedeného počtu bylo ve 32 případech předloženo písemné vyjádření a osmkrát se Česká republika účastnila ústního jednání. Ve srovnání s předchozími dvěma lety (2006 – účast v celkem 18 řízeních, z toho 14 písemných vyjádření a čtyři ústní vyjádření; 2007 – účast v celkem 12 řízeních, z toho devět písemných vyjádření a tři ústní vyjádření) tedy došlo k výraznému nárůstu aktivity České republiky v rámci tohoto řízení. Vyjádření směřovala mj. do oblastí obecných principů komunitárního práva, volného pohybu zboží a práva duševního vlastnictví, volného pohybu osob, ochrany spotřebitele, uznávání kvalifikací, ochrany

osobních údajů, daně z přidané hodnoty, soudní příslušnosti, doručování písemností, evropského zatýkacího rozkazu, veřejných zakázek či celních otázek.

V roce 2008 se *Soudní dvůr ES* zabýval také předběžnými otázkami podanými českými soudy. Jednalo se o dvě řízení. Řízení C-572/07 *RLRE Tellmer Property*, které se týká výkladu *Šesté směrnice o harmonizaci právních předpisů členských států v oblasti daně z přidané hodnoty*, bylo sice zahájeno již v roce 2007, avšak v říjnu roku 2008 proběhlo ústní jednání ve věci. V prosinci pak 2008 bylo ve věci vydáno stanovisko generálního advokáta, který se do značné míry ztotožnil s argumentací České republiky. Další předběžnou otázkou, položenou *Nejvyšším správním soudem ČR*, je případ C-223/08 *Kyrian*. Otázka se týká výkladu směrnice o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z některých dávek, cel, daní a jiných opatření

Zároveň byla v říjnu 2008 na základě rozhodnutí vlády (viz usnesení vlády č. 1222 z 1. 10. 2008) podána žaloba na neplatnost rozhodnutí *Komise ES* o provedení vyrovnání závazků a pohledávek *Komise ES*. Celkově jde o třetí žalobu podanou Českou republikou proti aktu *Komise ES*.

Česká republika má také možnost intervenovat v řízeních před *Soudním dvorem ES* nebo *Soudem prvního stupně* na jedné straně sporu jakožto vedlejší účastník. Této možnosti dosud ČR využila ve 20 případech, přičemž řízení o 12 z nich stále probíhá. Nejvýznamnější z nich jsou řízení o porušení *Smlouvy* vedená *Komisí* proti šesti členským státům, ve kterých *Komise ES* napadá vnitrostátní úpravy těchto států stanovící podmínku státní příslušnosti pro přístup k povolání notáře. Česká republika pak prostřednictvím vládního zmocněnce intervenuje na straně dotčených členských států.

Lisabonská strategie

Lisabonský proces vstoupil začátkem roku do nového tříletého *lisabonského cyklu* 2008-2010. Na jarním summitu EU, tzv. *lisabonské jarní Evropské radě*, byla projednána pravidelná výroční zpráva, zveřejněná *Evropskou komisí* v polovině prosince 2007. Byly vyhodnoceny dosavadní pokroky (včetně hodnocení pokroku na úrovni jednotlivých členských států) a byla navržena východiska a specifická doporučení pro následující cyklus 2008-2010. Na jaře 2008 proběhly aktualizace *Integrovaných směrů pro růst a pracovní místa* a přijetí nového *Lisabonského programu společenství*.

Komise definovala na nové období v rámci čtyř prioritních oblastí *Lisabonské strategie* (investice do lidských zdrojů; podnikatelské prostředí; vzdělávání, výzkum, vývoj a inovace; energetika a změna klimatu) klíčová opatření, jejichž cílem je posílit hospodářský růst a zvyšování zaměstnanosti v EU.

V reakci na finanční a ekonomickou krizi Evropská komise vydala a prosincová Evropská rada schválila *Plán evropské hospodářské obnovy* – dokument s úzkou vazbou na *Lisabonskou strategii*, který definuje krátkodobá opatření v rámci strukturálních reforem. V prosinci 2008 pak Evropská komise vydala další část *Lisabonského balíčku*, včetně např. sdělení k *Evropskému globalizačnímu fondu*, kohezní politice, spolupráci ve vzdělávání, vnějším aspektům konkurenceschopnosti, či k revizi vnitřního trhu.

Česká republika postupuje podle *Národního programu reform*, který definuje plánované kroky v rámci cílů *Lisabonské strategie*. Česká republika uvítala vydání *Plánu obnovy* a *Lisabonského balíčku*, protože z nich následně mohla vycházet při přípravě jarní Evropské rady během českého předsednictví.

Vnitřní trh Evropské unie

Vývoj v oblasti vnitřního trhu pro téměř 500 milionů spotřebitelů byl Českou republikou v roce 2008 pečlivě monitorován s výhledem na nadcházející české předsednictví, jež si určilo cíl přispět k odbourání dosud existujících bariér na vnitřním trhu.

Rada EU schválila *Evropský akt pro malé podniky*, který má zlepšit podmínky pro malé a střední podnikatele, především v přístupu k financím, v lepší regulaci a ve snížení administrativní zátěže. Evropská komise přijala řadu iniciativ mj. v oblasti liberalizace finančních služeb. Pokračovala implementace směrnice o službách, která má být dokončena do konce roku 2009 a kterou hodlá tematizovat i české předsednictví.

Především v závěru roku 2008 vyvíjela Česká republika snahu, aby i v probíhající ekonomické krizi, jež tvrdě zasáhla evropskou ekonomiku, nedošlo k narušení čtyř základních svobod vnitřního trhu (volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu) a aby protekcionismus a státní zásahy do unijní ekonomiky nepřekročily rozumnou míru.

Volný pohyb pracovních sil

V listopadu 2008 byla vydána *Zpráva Evropské komise o přechodných opatřeních k uvolnění pohybu pracovních sil*, která deklaruje, že přistoupení nových členských států a volný pohyb pracovníků z těchto zemí má kladný vliv na ekonomickou situaci členských států a nevede k žádným poruchám na trzích práce.

Většina zemí EU již přechodná období neuplatňuje a ostatní země EU uvolnily přístup na své pracovní trhy v sektorech a profesích s významným nedostatkem domácích pracovních sil. Dánsko otevřelo 85 % svého pracovního trhu k 1.5. 2008 a poslední zábrany uvolnilo – podobně jako Norsko – na počátku roku 2009. Rakousko otevřelo v květnu 2008 svůj trh pro 65 profesí a Francie zrušila přechodná opatření od července. Německo uvolnilo svůj trh práce alespoň pro kvalifikované pracovní síly s vysokoškolským vzděláním a absolventy německých škol a zároveň i pro nedostatkové profese. Poslední možné etapy pro uplatňování omezeného pohybu pracovníků tak využijí pouze Rakousko a Německo.

Česká republika prosazovala volný pohyb pracovních sil na bilaterální úrovni i v evropských institucích a nadále se snaží alespoň o zmírnění dohodnutého mechanismu, které by postupně vedlo k plnému uvolnění pohybu pracovních sil.

Energetika

Rok 2008 byl důležitý pro budoucnost energetické politiky EU. Dominantním tématem v energetické debatě EU byla diskuse k energetické bezpečnosti zejména během francouzského předsednictví v Radě Evropské unie, které v této oblasti prezentovalo své ambiciózní plány a nastínilo možné budoucí scénáře vývoje. Energetika se dostala do popředí diskusí na zasedání Evropské rady v roce 2008 a i na mezinárodních fórech. V Praze a Bratislavě úspěšně proběhlo *Evropské jaderné fórum*, které je diskusní platformou na vysoké úrovni. V otázce vnitřního trhu s energií bylo dosaženo politické shody nad *třetím liberalizačním balíčkem pro vnitřní trh EU s energií*. Návrh byl postoupen Evropskému parlamentu k dalšímu projednávání. Záměrem předsednictví České republiky v Radě Evropské unie je prosadit kompromisní text ještě během funkčního období EP.

Zemědělská politika EU

V roce 2008 probíhaly na úrovni Rady i mezi jednotlivými institucemi EU diskuse týkající se kontroly stavu *Společné zemědělské politiky EU (SZP)*. V červnu proběhla v Radě politická rozprava o navrhovaném legislativním balíčku, a v listopadu pak bylo dosaženo politické dohody ministrů zemědělství EU. Ta mimo jiné ruší požadavek, aby zemědělci nechávali deset procent orné půdy ladem, postupně navyšuje mléčné kvóty s cílem je v roce 2015 zrušit a v některých oblastech ruší tržní intervenci, aby mohli zemědělci rychleji reagovat na vývoj trhu. Ministři se rovněž dohodli na zvýšení modulace, které umožní snížit přímé platby zemědělcům a převést finanční prostředky do fondu pro rozvoj venkova.

Česká republika se k uvedené otázce stavěla s cílem zajistit konkurenceschopnost agrárního sektoru v ČR při respektování udržitelného rozvoje venkovských oblastí, ochrany životního prostředí, zachování biodiverzity a bezpečnosti a kvality potravin. Dosažená dohoda pro ČR v praxi znamená, že ochránila svůj zemědělský sektor a nebyla postižena krácením dotací.

Klimatické změny

V průběhu roku 2008 pokračovaly přípravy celé řady opatření v souvislosti s naplňováním cílů Evropské unie v postupu proti klimatickým změnám, jak byly určeny v závěrech Evropské rady konané ve dnech 8. – 9. 3. 2007 a potvrzeny v závěrech Evropské rady konané ve dnech 13. – 14. 3. 2008.

Evropská komise dne 23. 1. 2008 zveřejnila tzv. *klimaticko-energetický balíček* obsahující návrh revize směrnice o zdokonalení a rozšíření systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, návrh rozhodnutí snížit emise skleníkových plynů o 30 %, aby byly splněny závazky Společenství v oblasti snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020, dále návrh směrnice o zachytávání a ukládání CO₂ do geologického podloží, která vytváří právní rámec pro rozvoj nové technologie, jež má pomoci při dosažení dlouhodobého globálního cíle snížení emisí do roku 2050 o 50 % v porovnání s rokem 1990, a návrh směrnice na podporu výroby energie z obnovitelných zdrojů, která nastavuje pravidla této podpory. Náročná jednání, která v průběhu roku 2008 probíhala v orgánech Evropské unie, vyvrcholila na zasedání Evropské rady konaném ve dnech 11. – 12. 12. 2008, kde bylo dosaženo dohody v klíčových otázkách balíčku. Jednání byla završena dne 17. 12. 2008 schválením balíčku v plénu Evropského parlamentu.

Evropský hospodářský prostor/ Evropské sdružení volného obchodu

Česká zahraniční politika koordinovala českou účast v rámci *Evropského hospodářského prostoru (EHP)* sdružujícího členské státy EU, Norsko, Island a Lichtenštejnsko a ve vztazích EU se čtyřmi zeměmi *Evropského sdružení volného obchodu (ESVO)*. V roce 2008 pokračovala intenzivní spolupráce v rámci jednotného vnitřního trhu, založená na čtyřech základních svobodách - volném pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu –, stejně tak i spolupráce v jednotlivých sektorech (např. zemědělství, dopravy či participace zemí ESVO na komunitárních programech EU).

Ve smluvní oblasti byla především zahájena jednání o dohodě o boji proti podvodům mezi EU a Lichtenštejnem, jejímž cílem je rozšíření vzájemného poskytování správní a právní pomoci ve věcech trestních a nastolení účinnějšího boje proti podvodům a protiprávním činnostem. Zahájeno bylo též jednání o pokračování finančních mechanismů EHP a Norska, v jejichž rámci Norsko, Island a Lichtenštejnsko, jimž plynou výhody z přístupu na vnitřní trh EU, finančně přispívají na snižování hospodářských a sociálních rozdílů v EU. Platnost dosavadního pětiletého finančního instrumentu, z nějž Česká republika má možnost čerpat celkem 110,91 mil. EUR, skončí v dubnu 2009. Dokončení jednání o pokračování finančních mechanismů EHP/Norsko se stalo záměrem českého předsednictví EU.

Mezi hlavní témata jednání *Rady EHP*, která se schází dvakrát ročně, patřily vedle tradičního zhodnocení fungování *Dohody o EHP* i energeticko-klimatická problematika, *Lisabonská strategie*, námořní a arktická politika, finanční mechanismy EHP/Norsko i finanční krize. V politickém dialogu EHP na vysoké i pracovní úrovni byly probírány aktuální otázky vnějších vztahů, včetně krizových oblastí.

Vnější vztahy Evropské unie se třetími zeměmi v oblasti obchodně-ekonomické

Jako člen *Světové obchodní organizace (WTO)* zastává Česká republika politiku liberalizace mezinárodního obchodu zbožím a službami a odstraňování existujících tarifních i netarifních překážek obchodu, angažuje se rovněž v oblastech dodržování práv duševního vlastnictví, boje proti padělatelství, zadávání veřejných zakázek a podpory rozvojem zemím v přístupu na světové trhy. V obchodní politice bere zřetel na stav demokracie a lidských práv, dobré vládnutí a boj proti korupci, boj proti terorismu, nešíření zbraní hromadného ničení, otázky migrace a readmise a stanoviska mezinárodního trestního soudu.

V multilaterální obchodní politice EU měla v roce 2008 klíčovou důležitost mnohostranná obchodní jednání v rámci WTO o *Rozvojovém programu z Dauhá (Doha Development Agenda - DDA)*. Tento program je zaměřen na postupné odstraňování překážek volného obchodu. Přestože nechyběla politická vůle a do negociací v létě a ke konci roku 2008 bylo vloženo hodně úsilí, nepodařilo se jednání uzavřít, a jeho dokončení tak zůstává záměrem EU a úkolem všech členů WTO pro rok 2009.

K důležitým oblastem vnějších vztahů EU patří partnerství se státy Afriky, Karibiku a Tichomoří (AKT). V roce 2008 pokračovala jednání s touto skupinou zemí o dohodách o hospodářském partnerství (EPA). Dohody jsou nástrojem odstraňování překážek obchodu a posilování spolupráce v oblastech souvisejících s obchodem a mají podpořit rozvoj a regionální integraci. Ve druhé polovině roku 2008 byla podepsána první komplexní regionální dohoda EPA, a to s uskupením karibských států *Cariforum*, a prozatímní dohoda EPA s Pobřežím slonoviny jako částí regionu západní Afriky. Česká republika se od svého vstupu do Evropské unie aktivně účastní přípravy těchto jednání a podporuje posílení ekonomické a rozvojové spolupráce EU se zeměmi AKT. Jednání v průběhu roku 2008 vytvořila předpoklady pro podepsání prozatímních dohod EPA i s ostatními pěti regiony AKT, s některými ještě v období českého předsednictví v Radě EU.

Vnější vztahy EU a Evropská politika sousedství (ENP)

K podpoře cílů ve vnějších vztazích EU je zapotřebí zdrojů i jejich kvalitní správy. Roli hlavního zprostředkovatele financování pro vnější politiky EU, zejména v oblasti rozvojové spolupráce, plní *Evropská investiční banka (EIB)*.

(Pozn. *Evropská investiční banka /EIB/ je autonomním orgánem v rámci Evropské unie, vytvořeným k financování kapitálových investičních projektů, které naplňují cíle jednotlivých politik EU. Těžiště aktivit EIB je v členských státech EU, mimo území EU se podílí na uskutečňování politik EU pro rozvoj a spolupráci, v jejichž rámci poskytuje úvěry více než 150 zemím. Její činnost v ČR je upravena třemi Rámcovými dohodami (č. 250/1994 Sb., č. 155/1999 Sb. a č. 280/1998 Sb.), které zůstávají v platnosti i po vstupu ČR do EU. Od roku 1992 do 31. 12. 2008 uzavřela EIB v České republice úvěrové smlouvy v celkové hodnotě cca 10 416 mil. EUR, z toho činily úvěry na plnění funkcí státu cca 4439 mil. EUR, úvěry krajům a municipalitám cca 1368 mil. EUR a úvěry soukromému sektoru 4623,7 mil. EUR; z toho v roce 2008 bylo 397 mil. EUR poskytnuto na plnění funkcí státu, 154 mil. EUR krajům*

a municipalitám a 560 mil. EUR soukromému sektoru. V roce 2008 ČR podepsala druhou část úvěru na spolufinancování projektů v rámci Operačního programu Doprava, který byl nově sjednán v roce 2007 - v celkovém rozsahu 14 mld. Kč.) Prostřednictvím EIB se realizují některé finanční nástroje sjednané mezinárodními dohodami členských zemí EU se zeměmi oblastí Afriky, Karibiku a Pacifiku. EIB vystupuje jednak jako správce a zprostředkovatel podpor z Evropského rozvojového fondu (EDF), financovaného plně příspěvkem členských států EU, a také jako poskytovatel úvěrů z vlastních zdrojů. (Pozn. Po dokončení ratifikace revize Dohody z Cotonou vstoupil dne 1. 7. 2008 formálně v platnost 10. Evropský rozvojový fond. Jde o speciální finanční nástroj EU pro poskytování pomoci zemím AKT, který stojí mimo systém všeobecných financí Evropské unie. S ohledem na programování fondu začne ČR do fondu přispívat od roku 2011, nicméně pro české subjekty se již nyní otevírá možnost účastnit se všech rozvojových projektů v rámci EDF.) Na podporu těchto úvěrů členské státy EU poskytují garanci – příslušnou dohodu podepsal ministr financí ČR v říjnu 2008 (Smlouva o záruce mezi členskými státy EU a EIB týkající se úvěrů, jež má poskytnout EIB na financování investičních projektů ve státech Afriky, Karibiku a Tichomoří a v zámořských zemích a na zámořských územích).

K podpoře cílů EU v její *politice sousedství*, zejména k financování projektů, slouží *Instrument Evropské politiky sousedství (European Neighbourhood Policy Instrument, ENPI)*. Jeho zdroje se čerpají v úzké spolupráci s EIB, která je poskytovatelem úvěrových nástrojů podporujících záměry EU v oblasti Středomoří (region Jih: Egypt, Jordánsko, Libanon, Maroko, Tunisko a okupované území Palestiny; na základě *ad hoc* pak i Alžírsko, Izrael, Libye a Sýrie) a na východě Evropy a jižním Kavkaze (Ukrajina, Moldavsko, Arménie, Ázerbájdžán, Gruzie a na základě *ad hoc* i Bělorusko).

Novým nástrojem *politiky sousedství*, který byl dále posílen v roce 2008, je *Investiční zařízení pro sousedské vztahy (Neighbourhood Investment Facility, NIF)*, jež poskytuje zdroje z rozpočtu EU k investicím do prioritních oblastí infrastruktury sousedních zemí, zejména v oblasti dopravy, energetiky, životního prostředí, malého a středního podnikání a sociálních otázek. V roce 2008 zahájil činnost nový nástroj, který má zvětšit objem zdrojů NIF - *Svěřenecký fond NIF (NIF Trust Fund)*, jehož manažerem je EIB a do nějž mohou členské státy vkládat dobrovolné příspěvky. Předpokládaný objem fondu je řádu desítek milionů EUR, které tak doplní zdroje v rámci NIF pocházející z rozpočtu EU i úvěry EIB.

Česká republika se 12. 12. 2008 stala jedním z největších přispěvatelů *Svěřeneckého fondu NIF*, a to vkladem 2 mil. EUR. Od 31.3.2009 disponuje dvěma hlasy ve *Výkonném výboru fondu* na období tří let. ČR se oficiálně připojila k Dohodě podpisem ministra zahraničních věcí dne 26. 1. 2009.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc Evropské unie

V roce 2008 Evropská unie znovu potvrdila, že hodlá být největším světovým partnerem rozvojových zemí, a to v souladu s principy *Evropského konsenzu o rozvoji* z roku 2005 a *Kodexu chování EU pro doplňkovost a dělbu práce* z roku 2007. EU zároveň potvrdila svůj závazek dosáhnout kolektivního cíle věnovat na oficiální rozvojovou pomoc 0,56 % hrubého národního důchodu (HND) do roku 2010 a 0,7 % HND do roku 2015.

Rok 2008 byl v oblasti rozvojové spolupráce ve znamení dvou mezinárodních konferencí, a to *Fóra na vysoké úrovni o efektivitě pomoci* v Akkře (září 2008) a *Mezinárodní konference o financování rozvoje* v Dauhá (prosinec 2008), jejímž přípravám byl věnován značný prostor v rámci *Rady ministrů pro rozvojovou spolupráci*. Další významnou konferencí byla *2. euro-afriická ministerská konference o migraci a rozvoji*, která se uskutečnila v listopadu 2008 v Paříži. Týž měsíc proběhly ve Štrasburku již třetí *Evropské rozvojové dny*, které slouží výměně názorů odborníků i pro zvyšování povědomí veřejnosti o rozvojové spolupráci.

Jedním z hlavních témat roku 2008 se stala finanční a ekonomická krize a vysoké ceny potravin v rozvojových zemích. V této souvislosti bylo na základě podnětu červnové Evropské rady připraveno a přijato *Nářízení Evropského parlamentu a Rady pro urychlenou odpověď na růst cen potravin v rozvojových zemích*. Dalšími diskutovanými tématy byly postavení dětí ve vnějších akcích EU, posílení zdravotnických systémů a dobré vládnutí v rozvojových zemích na místní úrovni. V roce 2008 byla podepsána první plnohodnotná *Dohoda o ekonomickém partnerství (EPA)* mezi Evropským společenstvím a regionem karibských zemí (CARIFORUM) a první dočasná EPA mezi Evropským společenstvím a Pobřežím slonoviny. Pokračovala jednání o plných EPAs s ostatními regiony a zeměmi Afriky, Karibiku a Tichomoří (AKT).

V oblasti humanitární pomoci bylo v návaznosti na přijetí *Evropského konsenzu o humanitární pomoci* z roku 2007 rozhodnuto o vytvoření diskusního fora pro otázky

humanitární pomoci. Došlo k rozšíření mandátu existující pracovní skupiny Rady pro potravinovou pomoc o oblast humanitární pomoci s platností od 1. 1. 2009.

V rámci nástrojů vnější akce pokračovala EU v roce 2008 v implementaci jednotlivých víceletých strategických a ročních akčních programů. Pro rok 2008 činily výdaje EU na oblast rozvojové spolupráce 3,8 mld. EUR z rozpočtu EU a dalších 3,2 mld. EUR bylo poskytnuto z *Evropského rozvojového fondu (ERF)*, který je mimorozpočtovým fondem určeným pro země AKT. V roce 2008 byla zahájena činnost 10. ERF pokrývajícího období 2008-2013. EUR. Do tohoto fondu budou poprvé přispívat i nové členské země EU, včetně České republiky (platby se očekávají od roku 2011). Soukromým firmám a nevládním organizacím z těchto zemí se od roku 2008 otevřela možnost podílet se na realizaci rozvojových projektů financovaných z tohoto fondu.

Také v souvislosti s přípravou na předsednictví v Radě EU se Česká republika v roce 2008 těsněji zapojila do rozvojové spolupráce a humanitární pomoci Evropské unie, a to jak na politické, tak implementační úrovni. V říjnu 2008 navštívil Českou republiku komisař pro rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc L. Michel. Celkový podíl příspěvku ČR na rozvojových aktivitách EU činil v roce 2008 asi 1,7 mld. Kč, což je téměř polovina celkových výdajů České republiky na zahraniční rozvojovou pomoc.

Česká republika a Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU

Zapojení do *Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU (SZBP)* vyplývá pro Českou republiku z jejího členství v EU. V průběhu roku 2008 se ČR aktivně podílela na tvorbě a provádění zahraniční politiky EU, a to na úrovni pracovních skupin, v *Politickém a bezpečnostním výboru EU (COPS)*, ve *Výboru stálých představitelů (COREPER)* a na schůzkách politických ředitelů a evropských korespondentů. Česká republika se účastnila zasedání *Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC)* na úrovni ministrů zahraničních věcí, neformálních schůzek ministrů zahraničních věcí (*Gymnich*) a některých schůzek EU se třetími zeměmi.

Česká republika se snažila plně a konstruktivně využívat svůj status člena EU na všech výše zmíněných fórech. V pracovních skupinách se ČR podílela na přípravě materiálů pro Radu EU a na výměně informací, v COPS na přípravě stanovisek k aktuálním zahraničněpolitickým otázkám. Dále se účastnila přípravných prací a následné implementace

nástrojů SZBP, kterými jsou deklarace a demarše předsednictví a společné postoje a akce Rady EU. Česká republika se účastnila spolupráce zastupitelských úřadů členských států EU ve třetích zemích a podílela se na vypracování hodnotících, situačních a doporučujících zpráv týkajících se třetích zemí. Český zastupitelský úřad v Korejské lidové demokratické republice působil v druhé polovině roku 2008 jako místní zastoupení francouzského předsednictví v EU. Intenzivní politický dialog probíhal rovněž na půdě mezinárodních organizací (především OSN, OBSE), kde ČR koordinovala své postoje s pozicemi ostatních členských zemí EU s cílem prosazování unijních politik.

V roce 2008 probíhaly intenzivní přípravy na výkon předsednictví ČR v Radě EU. Obsahově se ČR soustředila na určení priorit svého předsednictví, vypracovávání programů a postupů v rámci jednotlivých pracovních skupin a dalších grémií Rady a na upevňování kontaktů s důležitými partnery v evropských institucích i členských zemích EU.

Posilování transatlantických vztahů patřilo i v roce 2008 mezi hlavní priority slovinského a francouzského předsednictví. Vývoj dialogu EU-USA o prohloubení vzájemné spolupráce byl ovlivněn probíhající prezidentskou volební kampaní v USA. Hlavními událostmi v roce 2008 byly summit EU-USA konaný ve slovinském Brdu dne 10. 6. 2008 a zasedání *Transatlantické ekonomické rady* 13. 5. 2008 v Bruselu a 12. 12. 2008 ve Washingtonu.

V roce 2008 proběhla intenzivní vnitrouijní debata o reflexi transatlantických vztahů, která vzešla ze dvou neformálních zasedání ministrů zahraničí EU uskutečněných v září a listopadu. Jejím výsledkem bylo definování základní platformy pro jednání s novou americkou administrativou.

Mezi stěžejní témata ve vztahu EU-USA i nadále patřilo prohlubování vzájemné spolupráce na poli ekonomickém, zaštitěné *Transatlantickou ekonomickou radou*. Vzhledem k rozmáhající se finanční a ekonomické krizi získalo pokračování v zavedené ekonomické spolupráci zásadní důležitost – též ve spojitosti s narůstající potravinou krizí, problematikou energetické bezpečnosti a klimatických změn.

V zahraničněpolitické sféře probíhal v roce 2008 intenzivní dialog mezi EU a Spojenými státy, zejména v otázkách společného postoje vůči pokračujícímu iránskému nukleárnímu programu, řešení zhoršující se situace v Afghánistánu a koordinovaných reakcí na válku mezi Gruzii a Ruskem. Vzájemná spolupráce přinesla pozitivní výsledky při

rekonstrukci Iráku a při sblíživání zemí západního Balkánu s euro-atlantickými strukturami. Pokračovala spolupráce v boji proti terorismu a podpora dodržování lidských práv a demokratizace ve třetích zemích. V listopadu byl rozšířen tzv. *Visa Waiver Program* o některé členské země EU, avšak několik členských států i nadále zůstává vyjmuty z bezvízového styku s USA.

V roce 2008 získaly novou dynamiku také vztahy s Kanadou, zejména v oblasti ekonomické. Tento proces vyvrcholil summitem EU-Kanada, uspořádaným 17. 10. 2008 v Québeku, kde bylo dosaženo dohody o tzv. *prohloubeném ekonomickém partnerství*. Mezi další výsledky dialogu s Kanadou, završené summitem, patří dohoda o letecké dopravě a výrazný pokrok v přípravě dohody o bezpečnosti létání. Intenzivní spolupráce probíhala v oblasti životního prostředí a energetické bezpečnosti, prohlubování spolupráce v krizovém řízení a účasti kanadských jednotek na misích ESDP.

V roce 2008 byl téměř dokončen smluvní instrumentář pojící země západního Balkánu k EU ve stabilizačním a asociačním procesu. Dne 29. 4. 2008 byla podepsána *Stabilizační a asociační dohoda (SAD)* EU se Srbskem, následovaná 16. 6. 2008 dohodou s Bosnou a Hercegovinou. Dohoda se Srbskem však bude postoupena k ratifikaci členskými státy teprve tehdy, až Rada bude moci konstatovat plnou spolupráci Srbska s ICTY. Podpis SAD sice posílil proevropské síly v Srbsku, což se projevilo v následných volbách a zatčení R. Karadžiče v červenci, nicméně podmínka plné spolupráce s ICTY zůstala do konce roku nesplněna.

Vedle stabilizačního a asociačního procesu posílil evropskou perspektivu celého regionu rovněž proces vízové liberalizace, zahájený na přelomu května a června. Jeho výsledkem má být – po splnění konkrétních podmínek – odbourání vízového režimu s Makedonií, Srbskem, Albánií, Černou Horou a Bosnou a Hercegovinou.

Významnou událostí bylo vyhlášení nezávislosti Kosova 17. 2. 2008, na něž reagovala Rada EU následující den vydáním *Závěrů*, ve kterých označila Kosovo za případ *sui generis* a vzala na vědomí, že o svých vztazích s Kosovem rozhodnou jednotlivě členské státy. Do konce roku 2008 Kosovo uznalo 22 z 27 členských států EU, včetně ČR. Zatímco v otázce nezávislosti Kosova nedošlo na půdě EU ke shodě, v otázce jeho evropské perspektivy a potřeby stabilizace panoval jednoznačný konsenzus, vyjádřený mj. v červnových závěrech Evropské rady.

Pro urychlení stabilizace a posílení prvků právního státu byla do Kosova vyslána doposud největší mise Evropské bezpečnostní a obranné politiky (ESDP) – *EULEX Kosovo*. Vyslání mise bylo schváleno 4.2.2008 a počátečních operačních schopností bylo dosaženo k 9.12.2008 s tím, že k rozmístění mise v celkovém počtu cca 3000 příslušníků by mělo dojít začátkem roku 2009.

Dne 5.11.2008 zveřejnila Evropská komise pravidelné hodnotící zprávy pro země západního Balkánu. Zprávy konstatovaly jednoznačný pokrok ve všech hodnocených zemích, ale vyzvaly také k dalším nutným reformám. V případě Kosova vyjádřila Evropská komise připravenost vypracovat studii, jejímž cílem by bylo zhodnotit možnost využití instrumentů stabilizačního a asociačního procesu.

Rok 2008 ve vztazích mezi EU a západním Balkánem symbolicky uzavřela přihláška Černé Hory do EU, kterou předal černohorský premiér předsedovi Evropské rady 15.12.2008.

V souladu se svými dlouhodobými prioritami se ČR během celého roku zasazovala o rychlý proces integrace všech zemí západního Balkánu do EU, samozřejmě za předpokladu splnění stanovených podmínek. Plně podpořila podpis SAD se Srbskem i Bosnou a Hercegovinou, uvítala zahájení procesu vízové liberalizace a aktivně přispěla k nástupu mise EULEX, mj. vysláním českých policejních specialistů. Přihláška Černé Hory do EU koncem roku ve značné míře předznamenala agendu EU ve vztahu k západnímu Balkánu pro následující rok. Jako logická návaznost na předchozí politiku se tak jeví podpora ČR všem zemím v regionu, aby vbrzku dosáhly kandidátského statutu a mohly být s nimi započaty přístupové rozhovory.

Region východní Evropy patřil v roce 2008 hlavním prioritám Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. Pokračovala bilaterální jednání o vzájemné spolupráci a naplňování vztahů se zeměmi regionu.

Evropská unie sehrála významnou roli při řešení ozbrojeného konfliktu mezi Ruskem a Gruzii. Díky vyjednávacímu úsilí EU byl přijat šestibodový mírový plán, kterým bylo dosaženo příměří a stažení ruských vojsk z části gruzínského území s výjimkou separatistických regionů Jižní Osetie a Abcházie. Vytvořením pozice zvláštního představitele pro krizi v Gruzii, svým zapojením do mírových jednání v Ženevě a rozmístěním monitorovací mise (*EUMM*) v Gruzii potvrdila EU nejen svůj velký zájem o hledání východiska z této krize, ale i svou rostoucí roli při řešení globálních problémů. EU soustavně

na všech úrovních zdůrazňovala svou principiální podporu suverenity a teritoriální integrity Gruzie.

V roce 2008 bylo zahájeno jednání o asociační dohodě s Ukrajinou, byl prezentován mandát Evropské komise k jednání o nové posílené dohodě s Moldavskem a byla zahájena jednání o nové smlouvě o partnerství a spolupráci s Ruskem. Jednání s Ruskem byla dočasně přerušena (a následně obnovena) v důsledku rusko-gruzínského konfliktu ze srpna 2008.

Země východní Evropy byly pozitivně (s výjimkou Ázerbájdžánu) hodnoceny ve zprávách Evropské komise o implementaci akčních plánů za rok 2007, které konstatovaly pokrok v celé řadě oblastí a definovaly ty, v nichž tyto země musí zintenzivnit své úsilí (oblast justičních reforem, boje proti korupci, svobody médií, zlepšení obchodního a investičního klimatu).

Ve vztazích se zeměmi východní Evropy navázala EU na dosavadní pokroky v rámci *Evropské politiky sousedství* záměrem rozvíjet její východní a jižní dimenzi v bilaterální i multilaterální rovině. Evropská komise vydala v dubnu 2008 pro jednotlivé partnerské země hodnotící zprávy – vesměs kladné – o plnění stanovených úkolů, v nichž je oceněno vstřícné úsilí východoevropských zemí.

V návaznosti na aktuální vývoj v regionu se EU v druhé polovině roku 2008 rozhodla urychlit své plány na rozvoj mechanismů spolupráce se šesti východoevropskými partnery a požádala Evropskou komisi o zpracování návrhu na vytvoření dlouhodobé politiky EU vůči těmto zemím, která později dostala oficiální název *Východní partnerství*. Východní partnerství vychází z rámce Evropské politiky sousedství a staví na jejích principech, přináší však koherentnější přístup s důrazem na specifika regionu na východ od hranic EU a nově také platformy pro spolupráci partnerských zemí navzájem.

Česká republika se aktivně zapojovala do diskuse o nových smluvních vztazích EU s Ruskem, Ukrajinou a Moldavskem, přičemž pokračovala podpora ČR evropským ambicím Ukrajiny i Moldavska. Mezi významné události patřily také summity EU s Ruskem a Ukrajinou.

V roce 2008 byl dále rozvíjen politický dialog mezi EU a zeměmi Střední Asie: ministři zahraničních věcí se setkali v rámci *Trojky EU-Střední Asie* v Ašchabádu (duben 2008) a v Paříži (září 2008). V souladu se *Strategií EU pro Střední Asii* se podařilo otevřít

rozhovory o lidských právech s Turkmenistánem, Kazachstánem, Kyrgyzstánem a Tádžikistánem; pokračoval již započatý dialog s Uzbekistánem. Proběhla i četná jednání na expertní úrovni. Zúčastnila se jich česká delegace – již v rámci příprav na naše předsednictví.

Pokračovala implementace *Strategie EU pro Střední Asii*, kterou Evropská rada přijala v červnu 2007. V první polovině roku 2008 za slovinského předsednictví byla strategie rozpracována ve spolupráci se zeměmi Střední Asie na dvou úrovních: pro jednotlivé státy (*tzv. national priority papers*) a dle tematických oblastí (právní stát; životní prostředí a vodní management; vzdělávání). Tematické oblasti jsou realizovány prostřednictvím projektů jednotlivých členských států EU a projektů financovaných EK.

Francouzské předsednictví se v druhé polovině roku 2008 zaměřilo na bezpečnostní aspekty strategie (tj. boj proti společným hrozbám a výzvám – konkrétně hraniční management a boj proti pašování drog). Ve dnech 17.-18. 9. 2008 bylo uspořádáno v Paříži ministerské *Fórum k bezpečnostním otázkám*, jehož se zúčastnily rovněž mezinárodní organizace NATO a OBSE. Dne 21.10. 2008 proběhla konference v Dušanbe k managementu hranic a ke kontrole drog. Ve dnech 27. - 28.11. 2008 se uskutečnila v Bruselu ministerská konference k *rule of law* ve Střední Asii. V listopadu 2008 zorganizovalo SRN konferenci o vodě a bezpečnosti v Almaty.

V roce 2008 pokračovalo uvolňování sankcí EU vůči Uzbekistánu, zavedených v listopadu 2005 v návaznosti na události v Andižanu. Uvolnění sankcí je podmíněno plněním požadavků EU stanovených závěry GAERC, tj. zejména posunem v oblasti lidských práv a ulehčením činnosti nevládních organizací. S ohledem na určitý pokrok v plnění těchto kritérií a ve snaze o normalizaci vztahů EU s Uzbekistánem došlo na základě rozhodnutí GAERC v říjnu 2007 a v dubnu 2008 k částečnému uvolnění sankcí, konkrétně k pozastavení aplikace vízových restrikcí. GAERC dne 13.10.2008 zrušil vízové restrikce a ponechal v platnosti pouze zbrojní embargo na dobu 12 měsíců.

Většina členských států, včetně ČR, se v zásadě shoduje na tom, že je třeba dále „pootevírat dveře“ spolupráci mezi EU a Uzbekistánem i vzhledem k implementaci Strategie EU pro Střední Asii. Plnění cílů a dosažení substantivního pokroku v oblasti lidských práv představuje dlouhodobý proces. Uzbekistán je potřeba v tomto směru vhodně motivovat.

Mandát EUSR pro Střední Asii P. Morela obnovila Rada v únoru 2008 na období dalších 12 měsíců.

Blízkovýchodní mírový proces byl středem pozornosti EU i v roce 2008. Rada EU se několikrát vyjádřila k této problematice a přijala k ní závěry (zasedání GAERC v lednu, květnu a prosinci 2008). EU zůstala i nadále největším poskytovatelem finanční pomoci palestinské samosprávě s aktivní podporou budování palestinského státu. Zde se zejména jednalo o rozšíření činnosti mise *EUPOL COPPS* rovněž na podporu palestinské civilní policie v systému trestního soudnictví. Česká republika do této mise přispěla třemi policisty.

Jako člen Kvartetu přispívala EU k udržení dynamiky politického procesu a vyzývala obě strany k dodržování jejich závazků přijatých v rámci *annapoliského procesu* v roce 2007 a v rámci *Cestovní mapy*. Od okamžiku vypuknutí krize v Gaze na konci roku 2008 se EU aktivně snažila o ukončení bojů a o obnovení příměří. V této souvislosti byla dne 30. 12. 2008 svolána mimořádná Rada EU na úrovni ministrů zahraničních věcí.

Vývoj v roce 2008 se v Libanonu vyznačoval pokračující ústavní krizí, umocněnou nestabilní bezpečnostní situací. EU proto přikládala velký význam posilování svrchovanosti, nezávislosti, územní celistvosti, jednoty a stability Libanonu v souladu s rezolucemi RB OSN 1559, 1680, 1701, 1757. Ministři zahraničních věcí EU podpořili uzavření dohody z Dauhá ze dne 21. 5. 2008, která umožnila obnovení fungování libanonských institucí, včetně zvolení prezidenta M. Slejmána. EU přivítala oznámení Sýrie a Libanonu o navázání diplomatických vztahů. Podpořila uspořádání mezinárodní dárcovské konference o rekonstrukci a obnově palestinského uprchlického tábora Nahr al-Bárid, posléze i jako její hlavní přispěvatel.

Evropská unie pokračovala v podpoře budování bezpečného, stabilního, demokratického, prosperujícího a jednotného Iráku. Výrazem angažovanosti EU v partnerství s Irákem byla také skutečnost, že první výroční konferenci o mezinárodní dohodě s Irákem (*International Compact with Iraq - ICI*) pořádal v květnu 2008 členský stát EU – Švédsko. EU zdůraznila význam obnovy právního státu v Iráku tím, že v červnu 2008 prodloužila mandát integrované mise *EUJUST LEX*. Zapojení EU do procesu stabilizace Iráku se také výrazně projevilo v pokračujících jednáních o *Smlouvě o obchodu a spolupráci (Trade and Cooperation Agreement – TCA)*. Pokračování v jednáních o smlouvě TCA umožní vytvořit plnohodnotné smluvní vztahy mezi EU a Irákem a zahájit pravidelný strukturovaný politický dialog.

Evropská unie se v rámci Afriky věnovala především aktuálním krizovým oblastem a probíhajícím transformačním procesům. Nadále pokračovala implementace *Společné*

strategie EU-Afrika a Akčního plánu, který má zajistit realizaci ambiciózního programu spolupráce mezi oběma kontinenty.

V ohnisku pozornosti a aktivit EU zůstal region Velkých afrických jezer, zejména konflikt na východě Konžské demokratické republiky (KDR). Na počátku roku 2008 byla v Gomě podepsána mírová dohoda mezi zástupci vlády a dvaceti povstaleckých skupin. V souvislosti s obnovením ozbrojených střetů v srpnu 2008 vyjádřila EU hluboké znepokojení. Nadále pokračovala činnost integrované mise *EUPOL RD Congo*, která má za úkol podporovat vládu KDR v reformě policejního sektoru, a činnost mise *EUSEC RD Congo*, jejímž cílem je podpora reformy bezpečnostního sektoru. Mezi oběmi misemi je úzká součinnost.

Evropská unie se dále angažovala v konfliktu v Súdánu/Dárfúru podporou mediačního úsilí OSN a AU. Zvláštní představitel EU pro Súdán cestoval pravidelně do regionu, kde hovořil se všemi aktéry relevantními pro řešení krize v Dárfúru i pro uplatnění mírové dohody mezi severem a jihem Súdánu (CPA). EU se jako pozorovatel zúčastnila rovněž činnosti kontaktní skupiny pro implementaci mírové dohody podepsané v Dakaru v březnu 2008 mezi Čadem a Súdánem.

V lednu 2008 byla zahájena vojenská operace *EU EUFOR Tchad-RCA*, která má přispět ke stabilizaci situace ve východním Čadu a na severovýchodě Středoafričské republiky. Úkolem mise je ochrana uprchlických táborů a dohled nad distribucí humanitární pomoci.

Evropská unie se dále zabývala zlepšováním politické, bezpečnostní a humanitární situace v Somálsku. V reakci na stále častější případy pirátství a ozbrojených přepadů u somálského pobřeží zřídila EU nejprve koordinační misi *EU NAVCO* s cílem podpořit aktivity členských států a mezinárodního společenství a připravit půdu pro pozdější vojenskou operaci. V prosinci 2008 přešly aktivity *EU NAVCO* na misi *ESDP ATALANTA*, historicky první námořní operaci EU.

V červnu 2008 byla zahájena mise EU, zaměřená na reformu bezpečnostního sektoru v Guineji-Bissau (*EU SSR Guinea-Bissau*). Účelem operace je poradenství a poskytování podpory místním úřadům v reformě bezpečnostního sektoru .

V souvislosti se státním převratem v Mauritánii v srpnu 2008, kdy došlo ke svržení dosavadního prezidenta a moci se ujala vojenská junta, aktivovala EU dne 20.10.2008 mechanismus tzv. konzultací podle čl. 96 *Dohody z Cotonou*.

V Zimbabwe proběhly na počátku roku 2008 parlamentní volby a první kolo prezidentských voleb. V obou volbách byla úspěšnější opozice v čele s M. Tsvangiraiem, ale vládnoucí strana v čele se současným prezidentem R. Mugabem následně zahájila silnou zastrašovací kampaň, aby ovlivnila druhé kolo prezidentských voleb ve svůj prospěch. Vůdce opozice M. Tsvangirai se pod nátlakem rozhodl od voleb odstoupit. EU vydala k situaci v Zimbabwe několik prohlášení odsuzujících postup vládnoucí garnitury. Výsledek voleb označily EU, AU a OSN svorně za nelegitimní a bylo rozhodnuto o uvalení sankcí na osoby zodpovědné za násilnou kampaň a rozšíření omezujících opatření na další osoby

Nadále pokračovala implementace *Strategického partnerství EU-Jihoafrická republika*. V červenci 2008 proběhl první historický summit EU-JAR v Bordeaux, jenž měl značně symbolický význam. Na něm přijaté deklarace o klimatu a roli soukromého sektoru byly však spíše jen formálního charakteru.

Vztahy EU s Asií v roce 2008 prošly intenzivním vývojem. Na multilaterální úrovni byl nejdůležitější událostí summit *ASEM* (formálně institucionalizovaný dialog mezi zeměmi Evropy a Asie, založený v 90. letech), konaný v Pekingu 24. - 25. 10. 2008. Summitu se poprvé zúčastnily Indie, Pákistán a Mongolsko na asijské straně a Bulharsko a Rumunsko na straně evropské. Oficiální postavení partnera v *ASEM* získal v tomto roce také sekretariát *ASEAN*.

Vztahy s Čínou byly v roce 2008 ovlivněny závažnými vnitřními událostmi v Číně. Na žádost čínské strany byl odložen summit EU-Čína, který se měl původně konat 1. 12. 2008 v Lyonu. Naopak na mezinárodním poli se oběma stranám podařilo posílit spolupráci, především v otázkách globální krize, klimatických změn či přístupu k rozvojové politice v Africe. Pokračovala také jednání o nové *Dohodě o partnerství a vzájemné spolupráci*. V otázce zbrojního embarga EU vůči Číně je nadále podmíněno jeho zrušení zlepšením lidskoprávní situace v zemi.

Prioritou EU ve vztahu k Afghánistánu byla podpora právního státu a reformy afghánské policie, jež má přispět k větší efektivitě a zpřehlednění její činnosti. V květnu 2008 EU schválila zdvojnásobení počtu příslušníků *ESDP* mise *EUPOL Afghánistán*.

Dne 29. 9. 2008 proběhl v Marseille summit EU-Indie, který přinesl posun v obchodních otázkách, nicméně další oblasti spolupráce v rámci *Strategického partnerství EU-Indie*, včetně mezinárodněpolitické a bezpečnostní, opět nenaplnily své možnosti.

I v kontextu zhoršující se situace v Pákistánu rozhodla EU v roce 2008 o posílení politického dialogu s touto zemí a identifikovala konkrétní kroky na podporu celkové stabilizace země, včetně podpory vzájemné spolupráce zemí regionu.

Ve vztazích k Barmě/Mynmaru uplatnila EU řadu sankcí vůči vojenskému režimu. Odsoudila jeho chování, zejména přezíravý postoj k humanitární krizi vyvolané cyklonem Nagris a prodloužení domácího vězení paní Aung San Suu Kyi. Současně EU pokračovala v navyšování humanitární pomoci obyvatelům země.

Velmi živá byla relace s Latinskou Amerikou. Ve dnech 16.-17. 5. 2008 se konal v Limě summit EU se zeměmi Latinské Ameriky a Karibské oblasti. Hlavními tématy byly sociální koheze a udržitelný rozvoj, energie a klimatické změny. V rámci summitu v Limě jednaly ministerské trojky EU s MERCOSUR, CARIFORUM, se státy Střední Ameriky, Mexikem a Chile.

Další významnou událostí v roce 2008 bylo podepsání dohody o Jednotném akčním plánu s Brazílií na vrcholné schůzce v Riu de Janeiro dne 22. 12. 2008. Rada EU se také ve svých Závěrech ze dne 13. 10. 2008 zavázala povýšit asociační dohodu s Mexikem na úroveň strategického partnerství. Jednání o asociačních dohodách se státy Střední Ameriky a Andského společenství pokračovala v roce 2008 se střídavými úspěchy.

Na zhoršenou vnitropolitickou situaci v Nikaragui EU reagovala postupným omezováním přímé finanční podpory vládě D. Ortegy a zacílením příspěvků na financování konkrétních projektů. EU se aktivně podílela na prostředkování smíru v Bolívii mezi vládou E. Moralese a opozicí ze čtyř východních provincií.

V reakci na onemocnění kubánského diktátora F. Castra, předání moci R. Castrovi a opatrné náznaky ekonomických reforem byla v červnu 2008 zrušena restriktivní opatření vůči vládním představitelům Kuby, tzv. *June Measures*. Současně byl obnoven dialog EU-Kuba s platností na jeden rok. V červnu 2009 bude vyhodnocena perspektiva ekonomického transformačního procesu, situace v oblasti lidských práv na Kubě a možnosti celkového zlepšení vzájemných vztahů s touto zemí.

Důležitou oblastí zahraniční politiky EU jsou nadále lidská práva a svobody. V roce 2008, kdy uplynulo 60 let od přijetí *Všeobecné deklarace lidských práv*, začala plně fungovat *Agentura EU pro základní práva*, jež má na starosti problematiku rasismu, xenofobie a náboženské nesnášenlivosti; sleduje rovněž různé formy diskriminace a zasazuje se o práva dětí a jejich ochranu.

Důležitá byla v roce 2008 první zasedání v rámci pravidelného všeobecného přezkumu *Rady pro lidská práva*, na nichž se členské státy EU nejen snažily identifikovat problematické oblasti v dalších státech světa, ale některé z nich – včetně České republiky – se samy staly objektem kritického zkoumání. V roce 2008 EU schválila či revidovala několik ze svých obecných zásad k závažným tématům, jako jsou trest smrti či represe vůči obráncům lidských práv.

Česká republika a Evropská bezpečnostní a obranná politika

V průběhu roku 2008 pokračovala EU v mezinárodních aktivitách *Evropské bezpečnostní a obranné politiky (European Security and Defence Policy, ESDP)*. Počátkem roku začala pracovat mise zaměřená na reformu bezpečnostního sektoru v Guineji-Bissau (*EU SSR Guinea-Bissau*) a byly zahájeny rozsáhlé vojenské operace EU v Čadu a Středoafričské republice (*EUFOR Tchad/RCA*). Jejich účelem je zajištění bezpečnosti v oblastech sousedících s regionem Dárfúr v západní části Súdánu. V druhé polovině roku EU velmi rychle zareagovala na rusko-gruzínský konflikt vysláním pozorovatelské mise EU (*EUMM Georgia*) do dané oblasti. V odpověď na stále častější případy pirátství a ozbrojených přepadů u somálského pobřeží zřídila EU na podporu mezinárodního společenství koordinační buňku, jež má v první fázi připravit terén pro pozdější vojenskou operaci EU (*EU NAVFOR*), historicky první námořní operaci v rámci ESDP.

Do závěrečné fáze dospěly rovněž přípravy mise *EULEX* v Kosovu, která navázala na aktivity OSN (*UNMIK*) a zahájila činnost koncem roku 2008.

V závěru roku 2008 bylo přijato několik zásadních dokumentů v oblasti ESDP. HR/SG J. Solana předložil dokument, který aktualizuje *Evropskou bezpečnostní strategii (EBS)* přijatou v roce 2003. Byl přijat spolu s dalšími dvěma důležitými deklaracemi: deklarací k posílení evropských kapacit a deklarací k mezinárodní bezpečnosti. Na základě výše uvedených dokumentů pak byla na prosincovém zasedání Evropské rady přijata deklarace k posílení ESDP, vedená snahou dát nový impulz evropské bezpečnostní a obranné

dimenzi. V rámci ESDP probíhala tematická i organizační příprava ČR na předsednictví v EU, včetně definování prioritních oblastí. Patří k nim rozvoj civilních a vojenských kapacit, dále posilování vztahů EU-NATO a transatlantické vazby a pokračování v projektech sdílení kapacit (např. tzv. *vtulníková iniciativa*).

Spolupráce se strategickými partnery

Hlavním partnerem EU v oblasti bezpečnostní a obranné politiky bylo NATO. Vzhledem ke stagnaci vztahů na politické úrovni mezi oběma organizacemi spočívaly kontakty především v oblasti praktické operační spolupráce. Zásadní význam v tomto směru měla nadále operace *ALTHEA* v Bosně a Hercegovině, neboť jako jediná operace ESDP umožňuje v rámci mechanismů *Berlín plus* konkrétní spolupráci mezi EU a NATO v terénu. Hlavní překážkou vytvoření zastřešujícího politického rámce pro rozvoj vztahů EU - NATO jsou komplikované politické vztahy některých členských zemí, zejména Turecka, Kypru a Řecka. Turecko tak blokuje bližší spolupráci Kypru a Řecka s NATO, Kypr a Řecko naopak spolupráci Turecka s EU. Francouzské předsednictví vyvinulo v rámci snah o zlepšení vztahů EU-NATO v druhé polovině roku 2008 zvýšené úsilí. Výrazného zlepšení vztahů EU-NATO se i přes snahy některých členských států (v závěru roku 2008 především zmíněné Francie) nepodařilo dosáhnout.

Kontakty mezi EU a OSN se v roce 2008 soustředily na spolupráci v oblasti řešení krizí. Mezi konkrétní příklady spolupráce patří zejména koordinační úsilí při převzetí úkolů vojenské operace EUFOR Čad/Středoafriká republika mírovými silami OSN a převzetí aktivit mise UNMIK v Kosovu civilní misí ESDP EULEX Kosovo. Aktuálním příkladem spolupráce EU a OSN byla koordinace aktivit mezinárodního společenství v reakci na případy pirátství a ozbrojených loupeží u somálského pobřeží.

Spolupráce s Africkou unií (AU) se v roce 2008 stala jedním z hlavních bodů *Strategie EU-Afrika*. Tento nový rámec pro spolupráci EU s africkým kontinentem v celé řadě oblastí by měl usnadnit rozvíjení nové dynamiky ve vztazích EU-Afrika a je důkazem důležitosti, kterou EU přikládá vztahům s africkým kontinentem. Jedním z aspektů implementace strategie s přesahem do ESDP je posilování míru a bezpečnosti v Africe.

Mise a operace ESDP

V oblasti západního Balkánu pokračovala EU ve vojenské operaci ALTHEA v Bosně a Hercegovině. Operace byla zahájena 2. 12. 2004, je vedena na základě mechanismu *Berlín plus* umožňujícího operativní spolupráci EU a NATO, přičemž hlavním cílem operace je zajištění stability v Bosně a Hercegovině, včetně boje proti organizovanému zločinu. V průběhu činnosti došlo k postupné redukci početního stavu operace (zahrnovala i českou jednotku), spojené i s předáváním pravomocí v boji proti organizovanému zločinu misi EUPM. V závěru roku 2008 se EU začala zabývat úvahami o další budoucnosti mise, včetně možnosti přeměny operace při zachování jedinečného mechanismu spolupráce *Berlín plus*. Konečné rozhodnutí však bude záviset na politickém vývoji v zemi a možných důsledcích pro bezpečnostní situaci. Po celý rok 2008 pokračovala policejní mise EUPM v Bosně a Hercegovině. Byla zahájena 1. 1. 2003 jako první policejní mise EU. Její mandát měl původně vypršet k 31.12.2005. Je však prodloužen do 31.12.2009. Cílem mise je podpora vzniku multietnického policejního systému v Bosně a Hercegovině prostřednictvím poradenství, výcviku a školení příslušníků policejních složek, od roku 2007 rovněž boj proti organizovanému zločinu.

Pokračovala civilní mise EUJUST Lex v Iráku. Mise byla zahájena v červenci 2005 a její mandát byl opakovaně prodlužován (současný mandát má skončit v červnu 2009). Jedná se o civilní misi ESDP na podporu reformy irácké trestní justice. Má podobu vzdělávacích kurzů pořádaných na území členských států EU, v Bagdádu působí její styčná kancelář. Prodloužení mandátu mise otevřelo prostor pro pořádání dalších vzdělávacích kurzů na území členských států.

Na Palestinských autonomních územích pokračovala asistenční mise na podporu palestinské policie EUPOL COPPS, zahájená v lednu 2006 a zřízená na základě dohody mezi Palestinskou samosprávou a EU. Hlavním cílem mise je asistence při implementaci tzv. *rozvojového plánu palestinské policie*. ČR dlouhodobě podporuje misi EUPOL COPPS, a to nejen na politické, ale i personální (mise se přímo účastníme) a materiální úrovni. Mise v posledním období zaznamenala personální i tematické rozšíření. Ve stejné oblasti pokračovala i asistenční mise *EUBAM Rafah* na hraničním přechodu Rafah mezi Gazou a Egyptem. O zahájení mise bylo rozhodnuto v listopadu 2005, její mandát (původně měl vypršet v listopadu 2006) je opakovaně prodlužován. Cílem mise je aktivně monitorovat,

verifikovat a hodnotit aktivity palestinské policie a celníků při správě přechodu. Mise nemá exekutivní povahu. Přechod je od června 2006 víceméně uzavřen, a proto bylo v červenci 2007 rozhodnuto o snížení početního stavu mise a jejím utlumení. Vzhledem k náhlému zhoršení bezpečnostní situace v daném regionu na sklonku roku 2008 však otázka případné reaktivace a početního navýšení nabyla na aktuálnosti.

V Afghánistánu pokračovala v činnosti policejní mise EUPOL Afghánistán. Hlavním zaměřením je policejní reforma na centrální, regionální i provinční úrovni, přičemž se klade důraz na těsnou spolupráci s dalšími aktéry působícími v Afghánistánu (např. NATO, OSN, bilaterální aktivity ČS i nečlenů EU). Zahájení mise bylo doprovázeno logistickými a technickými komplikacemi. Mise do určité míry překonala původní potíže s vybavením a personálním obsazením a je rozmístěna mimo Kábul ve 14 provinciích. Velká pozornost je věnována zhoršující se bezpečnostní situaci a výběru kvalitních a zkušených expertů. V prosinci 2008 začalo navyšování početního stavu mise o 160 příslušníků s cílem zviditelnit ji na centrální i regionální úrovni a přispět k plnění úlohy hlavního aktéra reformy ANP.

Na africkém kontinentu pokračovaly mise EUPOL a EUSEC Kongo. První z nich byla zahájena 1. 7. 2007, v návaznosti na misi EUPOL Kinshasa (30. 4. 2005 – 30. 6. 2007). Její mandát byl 1.7.2008 prodloužen o rok. Prvořadým úkolem mise je asistovat reformě policie a podílet se na širší reformě bezpečnostního sektoru spolu s EUSEC RD Kongo a MONUC. Mise také pomáhá při zřizování justiční policie a podporuje interakci mezi policií a resortem spravedlnosti.

Mise EUSEC Kongo působí od 8.6.2005. Její mandát byl opakovaně prodloužen. Mise se zaměřuje na poskytování poradenství konžským orgánům odpovědným za bezpečnost tak, aby tyto orgány mohly prosazovat politiku založenou na lidských právech a mezinárodním humanitárním právu a vést politiku založenou na demokratických normách a principech dobrého řízení veřejných záležitostí, transparentnosti a respektování právního státu. Spolu s dalšími aktéry mezinárodního společenství se podílí na integraci konžské armády, na její rekonstrukci a restrukturalizaci. V rámci mise je realizován projekt *chain of payments*, určený reformě výplatního systému konžské armády. V únoru 2008 rozhodla EU o provedení operace na podporu bezpečnostního sektoru (SSR) v Guineji-Bissau. Mise EU SSR Guinea-Bissau je složena z vojenských a civilních poradců (a podpůrného týmu) a bude trvat 12 měsíců. Mise zahájila činnost v červnu 2008. Cílem operace je poradenství a poskytování podpory místním úřadům v reformě bezpečnostního sektoru.

Civilní mise EULEX Kosovo, oficiálně zahájena 16.2.2008, měla převzít úkoly mise UNMIK (*United Nations Mission in Kosovo*) se zaměřením na oblast policie, spravedlnosti, celní problematiku, civilní správu a ochranu kulturního dědictví. UNMIK zahájil počátkem srpna 2008 rekonfiguraci. Stejný proces, tzv. přechodné období (*transitional period*), zahájila EU dne 26.7.2008. Rozmíst'ování členů EULEX bylo zahájeno dne 20.9.2008. K prohlášení počátečních operačních schopností mise (*IOC – Initial Operational Capability*) EULEX došlo počátkem prosince 2008. V současné době v misi působí cca 1300 členů mezinárodního personálu a cca 500 členů místního personálu, přičemž úplného rozvinutí by měla dosáhnout ke konci roku 2009. Mandát mise je dvouletý, celková délka mise však bude záviset na dosažených výsledcích.

Mise *EU BAM Moldavsko* zahájila činnost v prosinci 2005. Původně dvouletý mandát mise byl v roce 2007 prodloužen o další dva roky, tj. do listopadu 2009. Mise probíhá mimo rámec ESDP. K hlavním úkolům náleží odborná asistence a výcvik pohraničnicků a celníků přímo na hraničních přechodech, posilování integrovaného přístupu ke správě hranic, zejména spolupráce pohraničních a celních orgánů, podpora spolupráce a výměny informací mezi moldavskými a ukrajinskými orgány, poskytování odborných rad ústředním správním orgánům při provádění administrativních či legislativních reforem týkajících se hraniční a celní problematiky atd.

Monitorovací mise v Gruzii – *EUMM Georgia* - zahájila činnost podle plánu dne 1.10.2008. Monitorovací mise EU doplňuje svou civilní dimenzí aktivity OBSE a OSN. Mezi hlavní úkoly mise patří především dohled nad plněním šestibodového plánu, monitorování odsunu ruských vojsk dle tohoto plánu a dále činnosti související s obnovou postižených oblastí (včetně problematiky přemístěných lidí v důsledku konfliktu). Mise je složena z policejních expertů (případně expertů s vojenskou zkušeností) a z odborníků na oblast právní a humanitární. Celkový počet účastníků mise je cca 300. ČR poskytla v první fázi pětičlenný monitorovací tým s vozidlem a předpokládá se vyslání dalšího týmu v pozdější fázi.

V souladu s rezolucí RB OSN č. 1778 (2007), která EU opravňuje k poskytnutí její vojenské složky, byla dne 28. 1. 2008 zahájena vojenská operace EU ve východním Čadu a na severovýchodě Středoafričké republiky – *EUFOR Tchad/RCA*. Celkem se operace EU účastní cca 3700 osob. Mandát operace má dobu trvání 12 měsíců. Počátečních operačních schopností bylo dosaženo v březnu 2008, plných operačních schopností v září 2008. Úkolem jednotek

EUFOR je přispět ke stabilizaci situace v operačním prostoru. RB OSN na svém zasedání dne 19. 9. 2008 rozhodla o neobnovení mandátu operace EUFOR Tchad/RCA po 15. 3. 2009. Úkoly operace převezme po ukončení fáze předávání mise *OSN MINURCAT*.

V reakci na akty pirátství a ozbrojených loupeží u somálského pobřeží byla v září 2008 ustanovena koordinační buňka (EU NAVCO), jejímž úkolem bylo podporovat aktivity členských států EU implementujících Rezoluci RB OSN 1816. Tato buňka zajišťovala koordinaci aktivit členských států EU a případných třetích zemí. Aktivity koordinační buňky EU NAVCO byly převzaty nově spuštěnou operací EU NAVFOR – ATALANTA. Dne 8.12. 2008 byla spuštěna vojenská operace v rámci ESDP, jejímž cílem je prevence, odstrašení a represe aktů pirátství a ozbrojených loupeží u somálského pobřeží. Tato operace, pojmenovaná EU NAVFOR – ATALANTA, má přispět k implementaci rezolucí RB OSN č.1814, 1816, 1838 a 1846, přičemž celkovým záměrem je ochrana plavidel WFP, ochrana zranitelných plavidel plujících ve vodách u somálského pobřeží a prevence, odstrašení a potlačování pirátství a ozbrojených loupeží u somálského pobřeží. Operace je časově naplánována na 12 měsíců. Celkový počet osob do ní zapojených by pak měl dosáhnout přibližně 1200.

Evropská bezpečnostní strategie, posilování ESDP, rozvoj kapacit

V závěru roku 2008 bylo na zasedáních EU na nejvyšší úrovni (GAERC, Evropská rada) přijato několik dokumentů důležitých pro další rozvoj ESDP. První z nich představuje aktualizaci *Evropské bezpečnostní strategie*, další dva se pak zabývají mezinárodní bezpečností a posilováním kapacit ESDP. Evropská rada v návaznosti vyjádřila v *Deklaraci k posílení ESDP* odhodlání dodat nový impuls evropské obranné dimenzi.

Evropská bezpečnostní strategie (EBS) byla přijata ER v prosinci 2003. Identifikuje klíčové bezpečnostní hrozby a definuje společný evropský přístup k nim i způsoby, jak jim čelit. V průběhu let vyvstala nutnost aktualizovat EBS tak, aby reflektovala nové bezpečnostní hrozby a výzvy. Na podzim 2008 HR/SG J. Solana předložil dokument aktualizující EBS. Tento dokument je výsledkem dlouhodobějších debat v rámci EU a shrnuje příspěvky všech členských zemí. Vzhledem k tomu, že text původní EBS je považován za vyvážený a stále platný, bylo rozhodnuto neměnit jeho znění. Aktualizace tudíž nenahrazuje, ale doplňuje EBS z roku 2003. Mimo jiné konstatuje, že Evropa čelí novým hrozbám a výzvám, a tyto hrozby jsou nastíněny: energetická bezpečnost, globální oteplování, finanční

krize, nukleární zbraně, terorismus, dopady globalizace atd. ČR se zapojila do procesu aktualizace EBS svým příspěvkem, který obsahuje tyto prvky: vztahy EU-NATO, šíření ZHN, energetickou bezpečnost a ilegální migraci.

Deklarace k posilování mezinárodní bezpečnosti rozvíjí některé prvky uvedené v aktualizované Evropské bezpečnostní strategii, především pak terorismus, pašování drog a problematiku šíření ZHN. Konstatuje nutnost pro EU zmobilizovat všechny své jedinečné schopnosti pro úspěšné zvládnutí současných bezpečnostních hrozeb a výzev.

Deklarace k posílení kapacit ESDP popisuje konkrétní zlepšení, kterých je třeba dosáhnout v oblasti vojenských i civilních kapacit. Civilní kapacity jsou charakterizovány jako specifická přidaná hodnota EU, která je úspěšně využívána v Kosovu, Gruzii atd. V rámci posílení těchto kapacit se doporučuje rozvoj plánovacích kapacit, synergie mezi civilními a vojenskými složkami, výměna zkušeností při organizaci a vysílání misí a intenzivní práce s lidskými zdroji. Ve vojenské oblasti deklarace stanovuje konkrétní cíle, včetně kalkulací počtu vojáků a typu vojenských kapacit nezbytných pro vedení operací. Deklarace dále konstatuje nutnost zlepšení transportních kapacit (vrtulníky, letadla), posílení interoperability a výcviku personálu a sdílení národních schopností a zdrojů (*tzv. pooling*). *Evropská obranná technologie a průmyslová základna (EDTIB)* je považována za strategickou potřebu pro EU pro zajištění nezávislosti zásobování na zdrojích mimo EU.

V průběhu roku 2008 pokračoval rozvoj civilních kapacit v souladu s *Civilním rámcovým cílem 2010 (Civilian Headline Goal 2010)*, přijatým na sklonku roku 2007. CHG 2010 je zacílen především na kvalitativní zlepšení civilních kapacit a zlepšení jejich dostupnosti a na rozvoj logistických a jiných podpůrných nástrojů potřebných pro plánování a vedení civilních misí (personální otázky, komunikační nástroje, bezpečnost misí atd.). Neméně důležitým aspektem je důraz na zlepšení koordinace aktivit uvnitř i vně EU (synergické působení civilní a vojenské dimenze ESDP, mezipilířová koordinace atd.).

Ve vojenské oblasti pokračovalo naplňování *Rámcového cíle 2010 (Headline Goal 2010)*. Pokračovaly práce na projektech rozvoje klíčových kapacit (např. *tzv. vrtulníková iniciativa*, strategická přeprava), přičemž významnou koordinační roli sehrávala *Evropská obranná agentura (European Defence Agency – EDA)* v rámci *Plánu rozvoje kapacit (Capability Development Plan)*. Koncem roku 2008 začala příprava projektu výměny důstojníků podle vzoru civilního akademického výměnného programu *Erasmus*.

2. Česká republika a Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO)

Pro Českou republiku je *Severoatlantická aliance* základním prvkem euroatlantické bezpečnostní architektury a členství v této organizaci kolektivní obrany je pro Českou republiku klíčové pro zajištění národní bezpečnosti. Severoatlantická aliance z pohledu ČR plní nezastupitelnou roli transatlantického konzultačního fóra a prostřednictvím svých operací a různých forem partnerské spolupráce projektuje bezpečnost i mimo své geografické hranice.

Z uvedených důvodů je pro ČR bezpečnostní spolupráce s evropskými severoamerickými zeměmi prostřednictvím členství v NATO jednou z priorit její zahraniční politiky, a to v souladu s *Bezpečnostní strategií ČR* z roku 2003.

Těžištěm aliančních aktivit v průběhu roku 2008 byly příprava na summit NATO v Bukurešti v dubnu 2008, práce na jím vytyčených úkolech a příprava výročního summitu ve Štrasburku a Kehl (duben 2009). Ministři zahraničních věcí NATO se setkali třikrát – v březnu a v prosinci v řádných termínech a v srpnu na mimořádném zasedání vzhledem k vypuknutí konfliktu na jižním Kavkaze. Všechna zasedání ministrů zahraničí se konala v Bruselu. Ministři obrany NATO se sešli neformálně v únoru v litevském Vilnius, v září v Londýně a v říjnu v Budapešti (přičemž tématem dvou posledních schůzek byla transformace Aliance) a formálně v červnu v Bruselu. V listopadu byly tyto jejich schůzky doplněny o *Radu NATO – Ukrajina (NUC)* na ministerské úrovni v estonském Tallinnu.

V průběhu jednání v roce 2008 vykrystalizovala nosná témata summitu ve Štrasburku a Kehl. Summit bude tzv. *rodinný*, tj. bez partnerských formátů. Jeho hlavními tématy budou Afghánistán, vztahy s Ruskem a transformace Aliance. Stranou nezůstane ani západní Balkán a summit zřejmě zadá úkol vypracovat novou *Strategickou koncepci NATO*.

Česká republika i v roce 2008 aktivně spoluvytvářela politiku NATO v souladu se svými zahraničněbezpečnostními prioritami, které jsou obsaženy ve strategických dokumentech české zahraniční a bezpečnostní politiky. Česká republika podle svých možností přispívala v duchu spojenecké solidarity ke společné obraně NATO a k dalším bezpečnostním úkolům Aliance, založeným na principu nedělitelné bezpečnosti. V roce 2008 pokračovala v přípravách k zapojení do protiraketové obrany USA a usilovala zároveň o co nejužší provázání vývoje a výstavby systémů USA a NATO.

Zapojení ČR do aktivit NATO v roce 2008 bylo intenzivní jak v politické, tak i vojenské oblasti. ČR se svými prostředky a kapacitami výrazně zapojila do operací v Kosovu a Afghánistánu a do výcvikové mise v Iráku. Míra zapojení sil a prostředků Armády ČR do vojenských operací vedených Aliancí v roce 2008 vycházela z politických a bezpečnostních priorit a odpovídala dostupným zdrojům. ČR se podílela na politických debatách NATO především v těchto oblastech:

- Protiraketová obrana (*vzhledem k prolínání této alianční politiky s bilaterálními jednáními ČR – USA je problematice dále věnována separátní kapitola*);
- alianční operace a komplexní přístup (*Comprehensive Approach*) k operacím;
- rozšiřování;
- spolupráce s partnerskými zeměmi – hlavně západní Balkán, Ukrajina, Gruzie;
- spolupráce NATO-Rusko.

Operace a mise NATO

Afghánistán, ISAF

Severoatlantická aliance je přítomna v Afghánistánu prostřednictvím *Mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil (International Security Assistance Force, ISAF)*, které zde působí na základě rezoluce RB OSN č. 1386 ze dne 20. 12. 2001. Mandát ISAF je pravidelně prodlužován, přičemž k 31. 12. 2008 byla v platnosti rezoluce RB OSN č. 1833 z 22. 9. 2008. V závěru roku 2008 bylo v operaci ISAF zapojeno cca 55.000 vojáků ze 41 zemí.

Operace ISAF byla v roce 2008 i nadále největší a nejvýznamnější operací NATO. Jejím hlavním cílem je zajištění míru a stability v Afghánistánu, pomoc při budování afghánského bezpečnostního sektoru a rozšiřování vlivu ústřední afghánské vlády v regionech. ISAF je zároveň příspěvkem Aliance v boji proti mezinárodnímu terorismu.

Severoatlantická aliance vstoupila do svého již šestého roku působení v Afghánistánu s úkolem vytvořit nad rámec již existujícího *Operačního plánu* jasnou a ucelenou strategii pro své další působení v zemi. Tato strategie byla přijata v dubnu 2008 na summitu v Bukurešti pod názvem *Souhrnný strategický politicko-vojenský plán (Comprehensive Strategic Political-Military Plan, CSPMP)*. Plán je složen ze dvou částí. Ve veřejné *Strategické vizi ISAF* jsou definovány čtyři pilíře jako vodítka pro působení ISAF v zemi: společný dlouhodobý závazek spojenců, podpora posílení vedoucí role Afghánistánu, podpora

komplexnímu přístupu mezinárodního společenství a podpora zlepšování vztahů Afghánistánu se sousedy (regionální dimenze). Konkrétní kroky pro realizaci *Strategické vize* jsou pak detailně vyjmenovány v interním politicko-vojenském plánu a jejich naplňování je průběžně vyhodnocováno.

Významnou formou působení Aliance v Afghánistánu jsou *Provinční rekonstrukční týmy (Provincial Reconstruction Teams, PRT)*. Tyto týmy složené z vojáků a civilních osob zajišťují jak bezpečnost, tak rekonstrukční aktivity. V současné době je v Afghánistánu celkem 26 PRT, které mj. přispívají k implementaci *Afghánské národní rozvojové strategie*, přijaté v červnu 2008. Na její realizaci mezinárodní společenství přislíbilo poskytnout téměř 22 mld. USD. ČR přislíbila poskytnout do roku 2010 částku ve výši 22,5 mil. USD.

Klíčová role ISAF spočívá v podpoře budování *Afghánské národní armády (Afghan National Army, ANA)*, která postupně vykazuje stále lepší výsledky své činnosti. Aliance se v této oblasti nicméně potýká se značnými problémy týkajícími se zejm. malé schopnosti generovat potřebné množství výcvikových týmů pro jednotlivé útvary ANA. V říjnu 2008 navíc mezinárodní společenství schválilo navýšení cílových stavů ANA na 134.000 osob, což s sebou přineslo další požadavky na výcvikové kapacity.

ISAF činí maximum pro zamezení civilním ztrátám na životech při bojových operacích; tyto ztráty způsobují pokles důvěry vůči afghánské vládě i mezinárodním silám.

Bezpečnostní situace v zemi se v průběhu roku 2008 dále zhoršila. Pokračovala vysoká aktivita militantních sil odporu (*Opposing Militant Forces, OMF*) s cílem narušit proces budování bezpečnosti v zemi a podrýt autoritu afghánské vlády a mezinárodních sil. OMF stále efektivněji vedou asymetrický způsob boje a využívají spolehlivých úkrytů v pákistánském příhraničí. Jejich podvatná činnost je často provázána s produkcí narkotik, zejména opia. Zisky z prodeje narkotik představují velkou část finančních příjmů OMF.

V roce 2008 byl v této oblasti zaznamenán pozitivní trend, když došlo k mírnému poklesu produkce a zároveň se zvýšil počet provincií neprodukujících opium. V důsledku velmi slabých výsledků afghánských jednotek zasahujících proti obchodu s narkotiky byl na zasedání ministrů obrany v Budapešti v říjnu 2008 rozšířen mandát ISAF v boji proti drogám. Na zhoršené bezpečnostní situaci má svůj podíl rovněž slabá centrální vláda a všudypřítomná korupce. Pozitivnímu vývoji naproti tomu nasvědčuje postupné předávání

odpovědnosti za bezpečnost Kábulu afghánské straně. Bylo zahájeno v srpnu 2008 a mělo by být ukončeno na jaře roku 2009.

Proces národního usmíření je podporován afghánskou vládou i mezinárodním společenstvím s předpokladem, že nebude znamenat vojenské ani politické ústupky povstaleckým silám a že se jeho účastníci se zřeknou násilí a podřídí se autoritě afghánské vlády.

Z hlediska zapojení ČR bylo nejvýznamnější událostí zahájení činnosti českého Provinčního rekonstrukčního týmu ve východoafghánské provincii Lógar v březnu 2008. *PRT Lógar* se nachází na americké předsunuté základně; v roce 2008 v něm působilo cca 200 příslušníků Armády ČR (AČR) a devět civilních expertů. Česká vláda uvolnila na projekty PRT pro rok 2008 částku 80 mil. Kč. Prioritami vybranými pro rekonstrukční činnost Provinčního rekonstrukčního týmu byly školství, zdravotnictví, dobré vládnutí, podpora provinční vlády, zemědělství a bezpečnost.

Pro rok 2008 měla AČR mandát pro nasazení sil a prostředků v silách ISAF v celkovém počtu do 415 osob. Kromě PRT Lógar sloužili naši vojáci na mezinárodním letišti v Kábulu – v české polní nemocnici, v lehké chemické průzkumné jednotce, jako meteorologičtí odborníci a tým specialistů se podílel na výcviku letectva ANA. Od července 2008 plnil kontingent AČR v síle 67 mužů úkoly spojené s vnitřní ochranou nizozemské základny v provincii Uruzgán na jihu Afghánistánu.

V průběhu roku 2008 pokračovalo postupné předávání vrtulníků, které ČR darovala ANA (k 31. 12. 2008 bylo dokončeno předání 10 z celkem 12 strojů). ČR dále přispěla v roce 2008 do řady fondů sloužících rekonstrukci a obnově Afghánistánu – (*ISAF Post-Operation Humanitarian Relief Fund: 80.000 EUR; Afghan National Army Trust Fund: 90.000 EUR; National Solidarity Program: 2.700.000 CZK; NRC Pilot Project Afghanistan: 32.000 USD*). V roce 2008 se jednalo o celkovou částku 7.435.994 CZK.

Kosovo, KFOR

Severoatlantická aliance nadále věnovala velkou pozornost situaci v Kosovu, kde probíhá její druhá největší zahraniční operace (po ISAF v Afghánistánu). Jednotky KFOR o síle asi 16 tisíc vojáků pokračovaly v zajišťování bezpečnosti v Kosovu a podpoře mise OSN na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1244. Mandát pro síly KFOR zůstal i po

vyhlášení nezávislosti Kosova v únoru 2008 beze změny. Síly KFOR zde nadále zůstávají ve stejném počtu a v souladu s rezolucí č. 1244, dokud RB OSN nerozhodne jinak.

V souvislosti se vstupem nové kosovské Ústavy v platnost (15. 6. 2008) zahájilo NATO plnění tzv. *nových úkolů* v Kosovu, vyplývající z *Ahtisaariho plánu* (dohled nad utvářením kosovského bezpečnostního sektoru). Hlavní náplní nových úkolů je dohled a asistence při rozpouštění *Kosovského ochranného sboru (KPC)* a výstavbě *Kosovských bezpečnostních sil (KSF)*, a rovněž nad budováním kosovského Ministerstva pro KSF a vytváření související legislativy. V souvislosti s rozpuštěním KPC a vybudováním KSF byly zřízeny dva svěřenecké fondy, do kterých ČR přispěla celkovou částkou 100 tis. EUR (na každý svěřenecký fond 50 tis. EUR). Na podzim 2008 byla v této souvislosti zahájena veřejná informační kampaň, na níž se podílí KFOR společně s kosovskými institucemi.

KFOR rovněž poskytuje podporu EULEX, nově rozmístěné policejní misi EU, která má vystřídat misi UNMIK, v jejímž rámci byla do Kosova uvedena. EULEX získala operační schopnost na začátku prosince 2008. Její spolupráce s KFOR, který zůstává i po této změně v třetí linii, je dobrá.

Česká republika měla i v roce 2008 v Kosovu svůj největší vojenský kontingent v zahraničí, čítající přibližně 400 osob. Český kontingent působil v rámci *Mnohonárodního úkolového uskupení Střed (Multinational Task Force-Centre, MNTF-C)* na základně Šajkovac společně s kontingenty Finska, Lotyšska, Slovenska, Irska a Švédska. Hlavní prvek kontingentu AČR, kterým je mechanizovaná rota, nadále plnil úkoly spočívající především v monitorování kosovsko–srbské „administrativní“ hranice a v ochraně národnostních menšin a kulturních památek; napomáhal rovněž při udržování právního řádu a občanské poslušnosti. V průběhu roku 2008 byla do Kosova opakovaně vyslána i záložní rota (116 vojáků), která pokrývala zejména citlivé období kolem vyhlášení kosovské nezávislosti.

Irák

Výcviková mise NATO v Iráku (NATO Training Mission Iraq, NTM-I) pokračovala v roce 2008 v realizaci vzdělávacích a výcvikových programů, zejména formou tzv. *mentoringu* aktivit irácké strany. Pokračoval rovněž výcvik irácké policie ve stylu gendarmerie pod vedením Itálie. Na základě žádosti irácké vlády Aliance rozhodla v březnu 2008 o pokračování mise NTM-I do konce roku 2009 ve stejném rozsahu s tím, že by měl být vytvořen koncept poradních mobilních týmů pro posílení efektivity a flexibility při výcviku.

Irácká výcviková zařízení dosáhla v srpnu 2008 plné operačních schopností a začala provádět výcvik samostatně. Instruktoři NTM-I zůstali jako mentoři/poradci v těchto zařízeních i v jednotlivých strukturách iráckých ozbrojených sil. Další skupina poradců pokračovala v asistenci na základě iráckých požadavků na vyzbrojování iráckých ozbrojených sil. Pro rok 2008 měla Armáda ČR mandát pro nasazení sil a prostředků v NTM-I v celkovém počtu do pěti osob.

Vzhledem k tomu, že mandát RB OSN pokrývající přítomnost mezinárodních sil v Iráku nebyl prodloužen za hranici roku 2008, Aliance zahájila s iráckou stranou diskusi o právním statutu personálu NTM-I po 31. 12. 2008. Na základě výměny dopisů z prosince 2008 mezi NATO a Irákem bylo dohodnuto, že do doby konečného vyřešení této otázky bude personál NTM-I pobývat v Iráku za stejných podmínek jako vojenský personál USA na základě bilaterální dohody mezi USA a Irákem.

Nad rámec NTM-I zahájila Aliance rozhovory s Irákem o vytvoření strukturovanějšího rámce spolupráce, zahrnujícího mj. otázky reformy obranného sektoru, civilní kontroly ozbrojených sil či boje proti terorismu.

Podpora operací Africké unie v Africe (Súdán, Somálsko)

Aliance v průběhu roku 2008 asistovala Africké unii (AU) při budování *Afrických pohotovostních sil (African Standby Force, ASF)* a vyhodnocovala úroveň jejich schopnosti operačního nasazení. Na žádost AU vyčlenilo NATO pro potřeby její mise v Somálsku (*AMISOM*) dva experty, kteří pomáhali při plánování leteckých přesunů a řízení lidských zdrojů a podíleli se na odborném vzdělávání vojenského personálu. Aliance rovněž pokračovala v pomoci AU při letecké přepravě jejích jednotek do Somálska v rámci mise AMISOM. Na tento účel přispěla ČR částkou 15 tis. EUR.

Operace Active Endeavour

Operace Active Endeavour (OAE) ve Středozemním moři byla zahájena v roce 2001 jako odpověď NATO na teroristické útoky z 11. 9. 2001. Jde o jedinou alianční operaci vedenou podle čl. 5 Washingtonské smlouvy. Válečné lodě mají v rámci operace za úkol monitorovat a kontrolovat plavidla, jež proplouvají Středozemním mořem a jsou podezřelé ze spojení s terorismem. Operace pokračovala i v roce 2008, kdy se jí podobně jako v předcházejících letech svými kapacitami účastnily Rusko a Ukrajina. Od ledna 2008 působil

ve velitelství operace v Neapoli izraelský zpravodajský důstojník. Pokračovala jednání o zapojení do operace s Chorvatskem, Alžírskem, Gruzii, Marokem, Švédskem a Finskem. ČR se operace svými prostředky neúčastnila.

Boj proti pirátství

Na žádost GT OSN a v souladu s příslušnými rezolucemi RB OSN probíhala od října do prosince 2008 ve vodách u somálských břehů alianční námořní operace *Spojenecký ochránce (Allied Provider)*. Jejím úkolem bylo zejména eskortování lodí převážejících humanitární pomoc *Světového potravinového programu (WFP)* do Somálska, obecné odstrašení a prevence pirátství v oblasti. Alianční lodě za svého dvouměsíčního působení pomohly do Somálska přepravit 30 000 tun humanitární pomoci a překazily několik útoků pirátských lodí. Operace byla rozmístěna z důvodu urgentní potřeby vyplnit časový prostor do zahájení operace Evropské unie ATALANTA v prosinci 2008. Operace *Spojenecký ochránce* byla důkazem schopnosti NATO rychle a pružně reagovat na naléhavé potřeby mezinárodního společenství.

Komplexní přístup

Komplexní přístup (Comprehensive Approach, CA) zahrnuje plánování a vedení stabilizačních operací NATO a využívá pro ně celou škálu dostupných nástrojů (tj. nejen pouze vojenské, ale i civilní) a koordinuje alianční úsilí s dalšími aktéry působícími v oblasti operace. Jeho podstatou je snaha o co nejužší koordinaci mezi Aliancí a vládními a nevládními organizacemi účastnícími se operací, a to již od plánovací fáze.

Deklarace ze summitu v Rize v roce 2006 vymezila koncepci CA a stanovila termíny pro praktické návrhy na jeho implementaci. Jednání o těchto praktických návrzích se však prodloužila až do dubna 2008, kdy byl úkol z Rigy splněn přijetím tzv. *Akčního plánu CA*. Po přijetí tohoto dokumentu započala implementace jednotlivých návrhů v něm obsažených.

Vztahy NATO-Rusko

Hlavní alianční platforma pro dialog a spolupráci NATO s Ruskem, *Rada NATO – Rusko (NRC)*, utrpěla začátkem srpna 2008 silný otřes následkem vstupu ruských ozbrojených sil na území Gruzie. Na zpochybnění sdílených hodnot a principů, na nichž NRC stojí, reagovalo NATO na mimořádném zasedání ministrů zahraničních věcí svých členských zemí dne 19. 8. 2008. Ministři rozhodli, že v NRC nelze pokračovat, jako by se nic nestalo, a začali zvažovat důsledky ruského postupu pro vztahy NATO-Rusko. Pro dialog to znamenalo

odsunout konání NRC na jakékoli úrovni do doby, než Rusko beze zbytku naplní tzv. *šestibodový plán* podepsaný prezidenty M. Šaakašvilim a D. Medvěděvem. Oblast spolupráce se zúžila, což se však nevztahovalo na spolupráci týkající se Afghánistánu, boje s terorismem, protiraketové obrany bojového prostoru (*Theatre Missile Defence, TMD*) a nešíření zbraní hromadného ničení. Spolupráce na vojenské úrovni však byla z ruské strany kompletně pozastavena.

Aktuální postoj NATO k relaci s Ruskem byl náležitě vysvětlen ve veřejném prohlášení vydaném na zasedání ministrů zahraničních věcí zemí NATO ve dnech 2. - 3. 12. 2008. Dialog a spolupráce jsou důležité pro efektivní čelení společným hrozbám a výzvám. Ruské kroky však narušily důvěru NATO v ruskou oddanost sdíleným hodnotám a principům, a proto partnerství na nich založené doznalo újmy. Ministři se na tomto základně shodli na zahájení fázovaného postupu vůči ruskému partnerovi. Do konce roku 2008 se neuskutečnil žádný z původně plánovaných neformálních rozhovorů, a NRC se tedy od srpna vůbec nesešla.

Fungování NRC již mezi počátkem roku a srpnem 2008 ostatně zdaleka nenaplnňovalo potenciál, který tato platforma skýtá především v oblasti spolupráce. Dialog v NRC nebyl schopen generovat impulzy pro prohlubující se a rozšiřující se spolupráci. Dialog se přitom nevyhýbal tématům, o nichž Rusko setrvale hovoří s výhradami a odmítáním postojů NATO, například protiraketové obraně nebo otázce rozšíření Aliance. Situaci nezměnil ani nástup nového ruského velvyslance při NATO D. Rogozina v lednu 2008, ani konání summitu NRC v Bukurešti dne 4. 4. 2008 za účasti odstupujícího ruského prezidenta V. Putina. Summit NRC byl přitom prvním od ustavujícího summitu NRC v roce 2002, na předchozí dva summity ruská strana pozvání nepřijala. Přesto se nepodařilo přijmout společné prohlášení. Hlavní ruskou iniciativou v roce 2008, spojenou právě se summitem v Bukurešti, byla ruská nabídka možnosti pozemního tranzitu nevojenského materiálu přes ruské území pro potřeby sil ISAF v Afghánistánu. Dohody NATO s ostatními zeměmi podél trasy nebyly do konce roku 2008 ještě dojednány a nabídka Ruska zatím není využívána. Zřejmě nejvýznamnější oblastí spolupráce NATO-Rusko nadále zůstává projekt NRC zaměřený na posílení schopností příslušných aktérů v Afghánistánu a středoasijských republik v boji proti drogám, jenž byl zahájen v prosinci 2005. Země NRC se ho účastní na základě principu dobrovolnosti (nyní 15 zemí) a k přispěvatelům patří rovněž Finsko. Od poloviny roku 2008 je plnoprávným účastníkem ČR díky dobrovolnému peněžnímu příspěvku 32 tis. USD.

Ukrajina a Gruzie

Rok 2008 byl pro vztahy NATO s Ukrajinou a Gruzii v mnoha směrech přelomový. Snahu obou zemí o udělení *Akčního plánu členství (Membership Action Plan, MAP)*, který je v klíčovém nástrojem přípravy kandidátů na vstup do NATO, a má tak symbolickou hodnotu posledního předstupně členství, Česká republika a další státy *tzv. Nové skupiny přátel Gruzie* důsledně podporovaly. Na summitu NATO v dubnu v Bukurešti bylo dosaženo kompromisního rozhodnutí, které bezprecedentně označilo Gruzii a Ukrajinu za budoucí členy NATO a zahájilo období intenzivního angažmá na vysoké úrovni za účelem vyřešení otevřených otázek spojených se žádostí obou zemí o členství v Alianci.

Srpnový konflikt mezi Gruzii a Ruskem byl důvodem ke svolání mimořádného zasedání Severoatlantické rady na úrovni ministrů zahraničí, kteří označili ruské akce za nepřiměřené a rozhodli o zřízení *Komise NATO-Gruzie*. První zasedání Komise proběhlo symbolicky v rámci historicky první návštěvy velvyslanecké *Severoatlantické rady* v Gruzii v září. Dlouhodobým úkolem tohoto nového institucionálního formátu je dohled nad implementací rozhodnutí summitu v Bukurešti o budoucím členství Gruzie v NATO. Komise rovněž koordinuje asistenci, kterou se Aliance rozhodla poskytnout v souvislosti s řešením následků konfliktu. V rámci postkonfliktní asistence Česká republika iniciovala spolu s *Mezinárodním sekretariátem NATO* projekt vytvoření dvou specializovaných rehabilitačních center ve dvou gruzínských nemocnicích.

Summit v Bukurešti rovněž rozhodl, že se k otázce žádosti Gruzie o *Akční plán členství* vrátí ministři zahraničí na svém prosincovém zasedání. Nesouhlas některých spojenců s udělením tohoto nástroje vyústil v rozhodnutí MAP zatím „odložit stranou“ vzhledem k jeho přílišné politizaci a zintenzivnit pomoc oběma zemím při implementaci reformů potřebných pro jejich postup směrem ke členství. Tato pomoc bude realizována prostřednictvím *Komise NATO-Ukrajina, resp. Komise NATO-Gruzie*. V praxi tak byl učiněn zásadní krok, který umožní oběma zemím soustředit se na reálné reformní úsilí.

Protiraketová obrana (BMD)

Aktivity související s *protiraketovou obranou (BMD)* v NATO gravitovaly kolem tří projektů: 1) BMD bojiště – program *Aktivní vrstvené protiraketové obrany bojiště (ALTBMD)*, 2) BMD bojiště – studie interoperability systémů NATO a Ruska a 3) BMD území a populace NATO (teritoriální BMD).

V realizaci programu ALTBMD bylo dosaženo dobrých výsledků v propojení národních prvků (USA, Francie a Nizozemsko). Během roku 2008 bohužel pokračoval nepříznivý trend zpoždování programu. *Počáteční operační schopnost (IOC)* pro tzv. *spodní vrstvu* (Capability 1) se z předpokládaného konce 2010 posunula do 2012. Aby se zmírnily důsledky zpoždování, byla stanovena tzv. *provizorní schopnost (Interim Capability)*, která by měla zajistit uživatelům již v původně plánovaném termínu 2010 možnost plánování a přípravy personálu ve vztahu k ALTBMD. Již počátkem roku bylo částečně uvedeno do provozu zařízení *Integrated Test Bed (ITB)* v Haagu, umožňující testovací propojení existujících národních i aliančních prvků BMD.

Spolupráce NATO-Rusko v oblasti BMD bojiště v roce 2008 stagnovala. Jediné zasedání příslušné pracovní skupiny (*NRC TMD AHWG*) se uskutečnilo v červenci. Hlavními důvody stagnace bylo rozladění Ruska z pokračování jednání o umístění prvků systému BMD USA v ČR a Polsku. NATO naopak přes své rozladění z postupu Ruska v Gruzii označilo BMD bojiště za oblast, kde chce pokračovat ve spolupráci. Rusko však prozatím není ochotno diskutovat o modifikaci stávajících pravidel AHWG, což je nezbytná podmínka pro zahájení fáze 3 *Studie interoperability systémů BMD NATO a Ruska*. Jediným pozitivem roku 2008 tak zůstává lednové *Cvičení prováděné s využitím výpočetní techniky (Computer Assisted Exercise, CAX)* v Německu za účasti ruských i aliančních expertů (přičemž obě strany se shodly na pozitivním hodnocení).

Klíčově důležitá je z hlediska ČR teritoriální BMD. Vrcholem roku byl dubnový summit v Bukurešti, který potvrdil zásadní přínos evropských prvků BMD USA pro bezpečnost celé Aliance a ochranu před stále rostoucími hrozbami. Summit dále potvrdil nutnost pracovat na integraci prvků USA do systému alianční BMD a uložil (pro následující summit) vypracování opcí zajišťujících úplné pokrytí. Závěry bukurešťského summitu byly podloženy zejména technickými analýzami realizovanými pod vedením *Projektové skupiny pro protiraketovou obranu (Missile Defence Project Group MDPG)*.

Vrtulníková iniciativa

Vrtulníky si v roce 2008 vyžádaly zásadní pozornost. Podle metodiky pro stanovení asistenčního rámce požádaly Maďarsko, Česká republika a Bulharsko o asistenci při řešení problematiky nasazení vrtulníků do operací. ČR obdržela pomoc od Francie (zajištění výcviku ve vysokohorských podmínkách) a příspěvek na vybavení pro misi ISAF ve výši 1 mil. EUR

z tzv. britsko-francouzského svěřeneckého fondu. Fond přesáhl celkově částku 20 mil. EUR, z čehož byla v roce 2008 rozdělena zhruba polovina.

V průběhu roku probíhalo plnění úkolového listu *Severoatlantické rady (NAC)* z prosince 2007. Na základě tlaku zemí (mj. ČR a Velké Británie) ustanovil Generální tajemník NATO zvláštního koordinátora, jímž jmenoval zástupce náměstka GT NATO pro obranné plánování (DASG/DPP). V rámci iniciativy USA na vytvoření společné logistické základny v Afghánistánu převzala ČR roli vedoucí země pro vrtulníky ruské provenience. Tuto podporu zamýšlí zajistit cestou mezinárodního konsorcia s účastí LOM Praha, s. p.

Vrtulníky se staly také důležitým tématem informační výměny mezi NATO a EU, která probíhá ve *Skupině NATO a EU ke schopnostem (NATO-EU Capability Group, NECG)*. EU také vnímá nedostatek transportních vrtulníků jako palčivý problém a iniciovala (na základě požadavku ČR) zpracování studie proveditelnosti k zavedení systému taktické přípravy pro vrtulníkové letectvo členských zemí EU (včetně pravidelných mnohonárodních cvičení).

NRF, rezervní síly

V první polovině roku 2008 přetrvávala neochota diskutovat téma NRF mimo rámec přípravy zpráv EWG pro ministerská zasedání (Vilnius, Brusel) a summit (Bukurešť). Přelom přineslo až neformální zasedání ministrů obrany v Londýně a v Budapešti, kdy ve světle konfliktu mezi Ruskem a Gruzii téma NRF získalo na atraktivitě a spojenci si znovu uvědomili, že Aliance nemá jiný nástroj rychlé reakce. Za podstatného přispění ČR (např. non-paper distribuovaný na úrovni NAC) se v posledních měsících roku podařilo zahájit širší politicko-vojenskou diskusi o dalším vývoji NRF.

Mezi dosud nezodpovězené otázky patří financování nasazených NRF, otázka vlastního nasazení, velikost, struktura a stupně pohotovosti NRF, a to vše ve světle zdokonalení systému utváření kontingentů poskytnutých k nasazení (ČR prosazuje důslednější uplatnění principu dlouhodobého utváření). Problematika také souvisí s probíhající diskusí o inovačních metodách financování a se zvažovanou celkovou revizí konceptů nasaditelných aliančních sil.

Ochrana proti zbraním hromadného ničení (CBRN)

Na základě rozhodnutí NAC byla zahájena příprava dosud chybějící jednotné alianční strategie pro oblast proliferace a obrany proti nukleárním a jiným zbraním hromadného ničení.

Podařilo se prohloubit spolupráci s partnerskými zeměmi, zejména s Ukrajinou, která mj. nabídla vyčlenění svých jednotek do rotací NATO jako součásti NRF.

Vnější vztahy NATO

Rozšíření NATO

Rozšíření NATO je strategickou politickou otázkou nejen s dlouhodobým vlivem na schopnost členských států zajistit efektivitu kolektivní bezpečnosti, ale také na formování bezpečnostní a politické role Aliance v globálním měřítku. Summit v Bukurešti v roce 2008 sice neudělil *Akční plán členství (MAP)* Gruzii a Ukrajině, jež o jeho udělení žádaly, avšak prohlásil, že v budoucnu se obě země stanou plnoprávnými členy Severoatlantické aliance. Následné prosincové zasedání ministrů zahraničních věcí mělo od bukurešťského summitu mandát rozhodnout o udělení MAP Gruzii a Ukrajině, spojenci však v této otázce opět nedosáhli konsenzu. Přibližování obou zemí Alianci bude nicméně pokračovat prostřednictvím Komise NATO – Ukrajina (NUC) a NATO – Gruzie (NGC). Komise NATO – Gruzie je novým formátem, založeným v září 2008 v Tbilisi v reakci na vstup ruských ozbrojených sil na území Gruzie v srpnu téhož roku a na následné žádosti Gruzie o pomoc a prohloubení spolupráce.

Pozvánku ke členství v NATO obdržely na bukurešťském summitu dvě ze tří zemí programu Aliance *Partnerství pro mír (PfP)* sdružené v tzv. *Jadranské chartě* – Albánie a Chorvatsko, které se dlouhodobě na členství připravovaly v rámci Akčního plánu členství (MAP). V případě Makedonie/FYROM, pro niž jinak platí stejné okolnosti, se nepodařilo dosáhnout konsenzu o přizvání vzhledem k nevyřešenému sporu s Řeckem o název země.

Albánie a Chorvatsko

Po summitu v Bukurešti představily obě pozvané země časový rozvrh reform, jež budou plnit i po svém vstupu do NATO. Oba dokumenty se zaměřily především na příspěvky

do aliančních operací, veřejnou podporu NATO, implementaci obranných a v případě Albánie i demokratických reforem, bezpečnostní spolupráci v regionu a přijímání *tzv. NATO Acquis*.

Slavnostní podpis přístupových Protokolů se uskutečnil v červenci v Bruselu. Následně začaly probíhat národní schvalovací procesy v členských zemích NATO. Deklarovaným cílem je ukončit tento proces tak, aby se Albánie a Chorvatsko mohly zúčastnit summitu v dubnu 2009 již jako řádní členové Aliance.

Vláda České republiky vyjádřila souhlas s ratifikací Protokolů na své schůzi dne 1. 10. 2008. Materiál následně projednaly a před koncem roku 2008 i schválily obě komory PČR. (Prezident republiky podepsal ratifikační listiny na začátku ledna 2009 a 21.1. 2009 byly uloženy u deponitáře smlouvy ve Washingtonu. Tím byl ratifikační proces v ČR ukončen.)

Makedonie

Pro Makedonii/FYROM byl rok 2008 rokem zklamání, protože se země NATO na dubnovém summitu v Bukurešti nedohodly na pozvánce pro tuto zemi kvůli nedořešenému sporu o její název. V bukurešťské deklaraci je nicméně explicitně uvedeno, že bude k členství v Alianci přizvána, jakmile se tato sporná otázka vyřeší. Do té doby má země pokračovat v reformním procesu v rámci MAP.

Situaci rovněž zkomplikovala skutečnost, že Makedonie v listopadu 2008 podala žalobu na Řecko k *Mezinárodnímu soudnímu dvoru (ICJ)* kvůli porušování *Prozatímní dohody* z roku 1995, která určuje vzájemné vztahy obou zemí, pokud jde o používání termínu „Makedonie“. Na základě této dohody mělo být Makedonii umožněn vstup do NATO pod prozatímním názvem FYROM.

Černá Hora a Bosna a Hercegovina

Bukurešťský summit NATO znamenal i přizvání Černé Hory a Bosny a Hercegoviny do *tzv. Intenzifikovaného dialogu (ID)*. Posléze se rozběhla série jednání zaměřených na obrannou reformu, právní otázky, ekonomické otázky a veřejnou diplomacii. Obě země rovněž zahájily rovněž plnění *Individuálního partnerského akčního plánu (IPAP)*, který je nedílnou součástí procesu ID.

Černá Hora vyjádřila zájem jít v integraci do NATO ještě dále a v listopadu 2008 oficiálně požádala o udělení Akčního plánu členství (MAP). Avšak vzhledem k tomu, že využívá ostatní nástroje Partnerství pro mír teprve velmi krátce, na zahájení MAP zřejmě bude muset ještě nějakou dobu čekat.

Brzdou integrace Bosny a Hercegoviny do euroatlantických struktur jsou její problematické vnitřní uspořádání a neshody představitelů tří konstitutivních národů. Jednou z hlavních politických podmínek na euroatlantické cestě BaH je – kromě reformem obrany a policie – plná spolupráce s *Mezinárodním soudním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY)*. Bosna má také zájem o získání MAP, na rozdíl od Černé Hory si je však více vědoma vnějších omezení a zatím o něj oficiálně nepožádala.

Srbsko

Do vytvoření nové vládní koalice v Srbsku po volbách 11. 5. 2008 byla spolupráce Srbska s NATO v rámci Partnerství pro mír (PfP) de facto zmražená. Důvodem bylo uznání nezávislosti Kosova většinou členskými zeměmi Aliance. S nástupem nové vládní koalice došlo k oteplení vztahů, které vedlo v říjnu 2008 k podpisu *Bezpečnostní dohody o výměně utajovaných informací* s NATO. V současné době Bělehrad opět projevuje zájem o účast v programech Partnerství pro mír.

O Intenzifikovaný dialog ani o žádnou hlubší integraci však Srbsko nemá zatím zájem. Samotné členství v NATO i nadále zůstává pro Srbsko citlivou záležitostí. Srbsko přitom stále trvá na své neutralitě. Nová vládní koalice má zájem spolupracovat s Aliancí v rámci PfP, zatím však bez aspirace na členství. Z toho důvodu by se prostřednictvím posilování spolupráce v rámci PfP neměl vytvářet dojem, že je Srbsko do členství nuceno. V tomto ohledu je užitečné poukazovat na příklady Švédska a Finska, které neusilují o členství v NATO, na Alianci však mají silnou a rozsáhlou vazbu.

Česká republika převzala v prosinci 2008 řízení *Vojenské styčné kanceláře (MLO)* v Bělehradě, v jejím čele nyní stojí český generál. Získala rovněž postavení *Kontaktní ambasády NATO* v Bělehradě, kterou bude zastávat v letech 2009-2010.

Vztahy NATO - EU

Vztahy mezi EU a NATO zůstávaly v průběhu roku 2008 napjaté. Za hlavní příčinu tohoto stavu lze považovat politické komplikace ve vzájemných vztazích některých členských zemí v obou organizacích, zejména Turecka, Kypru a Řecka. Turecko si stěžuje na nerovnováhu mezi přístupem NATO k nealiančním členům EU podílejícím se na jeho operacích a přístupem EU k aliančním spojencům, kteří nejsou členy EU a podílejí se na jejích operacích. Kromě některých technických aspektů (spolupráce s Evropskou obrannou agenturou /EDA/, předávání utajovaných informací) jde především o konzultace k otázkám bezpečnosti, obrany a zvládání krizí, zvaní k účasti na cvičeních EU, konzultace při zvažování reakce EU na krize, vč. rozmístění operace, konzultace při přípravě operace a operačních dokumentů atd.

V průběhu roku 2008 probíhala jednání a byly předkládány nejrůznější návrhy na řešení jednotlivých aspektů této komplexní otázky. Obzvláště aktivní bylo v druhé polovině roku francouzské předsednictví EU, které představilo např. návrh na ustanovení neformální *Skupiny na vysoké úrovni*, v níž by generální tajemníci a vojenští velitelé NATO a EU pravidelně projednávali otázky spojené s přítomností obou organizací v jedné operační oblasti (především Kosovo a Afghánistán) nebo iniciativu zaměřenou na vytvoření nového formátu pro jednání EU se třetími státy.

Středomořský dialog (MeD) a Istanbulská iniciativa spolupráce (ICI)

Spolupráce v rámci *Středomořského dialogu (MeD)* a *Istanbulské iniciativy spolupráce (ICI)* se v roce 2008 dále rozvíjela. V oblasti praktické spolupráce je zřejmý nárůst aktivit v rámci *Pracovního programu Středomořského dialogu (Mediterranean Dialogue Work Programme, MDWP)*; v roce 2008 to bylo 794 aktivit. Soustředily se hlavně na spolupráci ve vojenské oblasti (85 %), boj proti terorismu, civilní a nouzové plánování, civilní krizové řízení a výuku jazyků. Pokračovalo zpřístupňování vybraných nástrojů PfP pro země MeD a ICI – konkrétně *Partnerského akčního plánu boje s terorismem (PAP-T)*.

V listopadu 2008 předložilo Jordánsko svůj návrh *Individuálního programu spolupráce (ICP)*. Již druhý cyklus ICP byl schválen pro Izrael. Pokračovala též činnost svěřeneckého fondu k ničení staré munice a zbraní pro Jordánsko. Spolupráce s Mauritánií byla po tamním vojenském převratu pozastavena.

V rámci prosincového zasedání ministrů zahraničních věcí v Bruselu se uskutečnil oběd 26 + země MeD, který byl všemi zúčastněnými hodnocen jako velmi úspěšný. Prozatím však na straně partnerů chybí vůle k přijetí společné politické deklarace zemí NATO a MeD.

Velvyslanectví ČR v Izraeli plnilo do konce roku 2008 (již po druhý dvouletý cyklus) vedle své bilaterální funkce i funkci *Kontaktní ambasády (CPE) NATO*. Tato funkce spočívala zejména v seznamování s posláním a činností NATO prostřednictvím aktivit veřejné diplomacie.

Nejvýznamnější událostí v rámci ICI byla konference *NATO a ICI* v Bahrajnu za účasti generálního tajemníka NATO a Severoatlantické rady.

Aktivní spolupráce se zeměmi MeD a ICI probíhala v oblasti výcviku a vyzbrojování; významnou část této spolupráce tvoří aktivity náležející do alianční *Výcvikové iniciativy*, v rámci které se dále rozšířil pilotní kurs na *NATO Defence College* v Římě.

Kontrola odzbrojení (S-KOS)

Ruské „moratorium“ na plnění závazků vyplývajících ze *Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (S-KOS)*, jež vstoupilo v platnost 13. 12. 2007, dále prohloubilo krizi tohoto mechanismu kontroly odzbrojení. Řada států – smluvních stran S-KOS (včetně ČR) předala na počátku roku deponitáři S-KOS nóty, v nichž se tyto státy ohrazují vůči ruskému postupu a vyhrazují si právo učinit protiopatření.

Rusko v průběhu roku 2008 neplnilo závazky související s S-KOS a odmítalo např. žádosti dalších smluvních stran o inspekce. NATO se k S-KOS vyjádřilo v prohlášení NAC ze dne 28. 3. 2008, v němž vyzývá Rusko, aby zaujalo konstruktivní postoj k souboru návrhů ze strany Aliance (*tzv. paralelní akční plán*), jejichž záměrem je postupná ratifikace adaptované S-KOS při současném splnění *tzv. istanbulských závazků* (vůči Gruzii a Moldavsku) ze strany Ruska. Rusko však nadále odmítalo spojovat téma S-KOS s problematikou řešení regionálních konfliktů na jižním Kavkaze. Rusko-gruzínský konflikt v srpnu 2008 pak veškerý dialog v dané věci dále zkomplikoval, jelikož došlo k přerušení jednání o *paralelním akčním plánu* a utlumena zůstala i činnost expertní pracovní skupiny NATO – Rusko ke kontrole odzbrojení.

Ruské „moratorium“ ohrožuje celý režim kontroly konvenčního zbrojení v Evropě, protože Rusko disponuje nejvyššími počty výzbroje ze všech smluvních stran v zóně aplikace a bez jeho účasti celý režim ztrácí do značné míry smysl.

Energetická bezpečnost

Vyšší politický výbor (SPC), jenž převzal v obranném svazku gesci energetické bezpečnosti, zpracoval před bukurešťským summitem dokument, který shrnul podíl relevantních aliančních výborů na ochraně energetické infrastruktury a hodnocení rizik vůči této infrastruktuře, představovaných zejména terorismem. V dokumentu byla vymezena úloha Aliance na poli energetické bezpečnosti v těchto oblastech: vzájemné poskytování zpravodajských informací, rozvíjení regionální a mezinárodní spolupráce, podpora při ochraně ohrožené infrastruktury, projektování stability a podpora při řešení následků mimořádných situací. V textu dokumentu se však zároveň odráží skutečnost, že i nadále jsou mezi spojenci odlišnosti v pohledu na míru působení NATO v této oblasti.

V průběhu roku 2008 se diskuse NATO o energetické bezpečnosti přenesla k rozpracování do jednotlivých výborů. Tak například *Ekonomický výbor* věnoval této problematice rozšířené expertní zasedání, na němž se mimo jiné hovořilo o dopadech rusko-gruzínského konfliktu na bezpečnost energetické infrastruktury a přepravních tras v kavkazsko-kaspickém regionu.

Civilní nouzové plánování (SCEP)

Práce *Vyššího výboru pro civilní nouzové plánování (SCEPC)* a jednotlivých plánovacích výborů byla „směřována“ dvěma hlavními dokumenty civilního nouzového plánování v NATO – *Ministerskou směrnicí pro SCEP* a tzv. *Akčním plánem SCEP pro ochranu obyvatelstva před účinky chemických, biologických a nukleárních zbraní (CBRN)*. Jednou z hlavních priorit byla podpora vojenských orgánů NATO. Na základě tzv. *Katalogu civilních expertiz* schválilo *Velitelství spojeneckých sil pro operace (ACO)* direktivu umožňující vojákům lépe využívat civilních expertiz a expertů CNP při svých operacích a misích.

V listopadu 2008 přijal SCEPC koncepci tzv. *Poradního podpůrného týmu*. Jeho užitečnost již byla prakticky vyzkoušena, když o pomoc poradního týmu oficiálně požádal Ázerbájdžán. Koncem roku 2008 schválil SCEPC v členském formátu přímý přístup zemí

iniciativy istanbulske spolupráce a stredozemního dialogu do euroatlantického koordinačního střediska pro řešení mimořádných událostí (EADRCC), včetně jejich účasti na cvičeních EADRCC.

SCEP NATO bylo také angažováno v humanitární pomoci obyvatelstvu Gruzie. Na základě mandátu od NAC byly do Gruzie postupně vyslány dva *Podpůrné poradní týmy civilních expertů SCEP*. Během roku 2008 koordinovalo EADRCC humanitární pomoc ve čtyřech státech – v Kyrgyzstánu po zemětřesení, v Bulharsku při lesních požárech a v Moldavsku a na Ukrajině při povodních.

K pravidelným činnostem EADRCC patří pořádání mezinárodních cvičení. V termínu od 1. do 5. 6. 2008 proběhlo ve Finsku EADRCC cvičení *Uusimaa 2008*. Scénář cvičení byla přírodní katastrofa – silné přívalové deště s následnými povodněmi a vážným poškozením důležité infrastruktury. Cvičení se účastnilo 23 států, 43 týmů a více než 1200 záchranářů.

Cvičení krizového řízení (CMX)

V dubnu 2008 proběhlo alianční cvičení CMX 2008, zaměřené na procvičení procedur krizového řízení NATO. Cvičení bylo zasazeno do prostředí mezinárodní krize na imaginárním ostrově mimo euroatlantickou oblast. Zúčastnilo se jej kromě 26 spojenců také 14 partnerských zemí.

NATO-OSN

Důležitým mezníkem ve vztazích NATO – OSN byl podpis *Deklarace mezi sekretariáty obou organizací* v září 2008. Jejím hlavním přínosem je vytvoření mechanismu pro konzultace a spolupráci obou organizací, včetně pravidelného dialogu o politických a operačních otázkách. Deklarace stanoví i rozsah spolupráce, v níž se počítá s výměnou informací v oblastech ochrany civilního obyvatelstva, *lessons learned* či operační koordinace a podpory.

Veřejná diplomacie

Veřejná diplomacie NATO prošla v roce 2008 výrazným přehodnocením priorit. Významný objem prostředků i personálních kapacit byl přesměrován na strategii důkladnějšího mediálního pokrytí operace na obnovu Afghánistánu. Česká republika se do tohoto úsilí zapojila vysláním experta do *Media Operation Center*.

V ústředí NATO ČR zorganizovala výstavu fotografií D. Hlaváče *122 dní v Afghánistánu*. Ve spolupráci s *Vojenským ústředním archivem* byla rovněž v září uspořádána výstava archivních dokumentů NATO k připomenutí událostí v roce 1968. Tento úspěšný projekt byl následně využit Stálou misí při OSN ve Vídni.

3. Česká republika a regionální spolupráce

Visegrádská spolupráce

Visegrádskou spolupráci lze považovat za klíčové uskupení regionální spolupráce ve střední Evropě. Smysl této iniciativy spočívá především v rozvíjení konkrétních projektů (meziresortní spolupráce, posilování vztahů mezi občany visegrádských zemí aj.) a v politické spolupráci všude tam, kde existuje vůle čtyř „visegrádských zemí“ dohodnout se na společných postojích. Přes dílčí rozdíly lze u zemí V4 najít nemalý průnik společných zájmů a zájem o další posilování vzájemných vazeb. Od vstupu visegrádských zemí do Evropské unie tvoří unijní záležitosti integrální součást společné agendy. Programy jednotlivých předsednictví *Visegrádské skupiny* do značné míry reflektují priority aktuálního předsednictví v Radě EU, předsedové vlád předsednických zemí EU bývají hosty summitů předsedů vlád zemí V4. Rok 2008 patřil českému (*I. pololetí, předsednictví bylo zahájeno v polovině roku 2007*) a polskému (*II. pololetí, předsednictví pokračuje do poloviny roku 2009*) předsednictví V4.

České předsednictví se ve svém programu zaměřilo kromě rozsáhlé meziresortní spolupráce a podpory občanských kontaktů zejména na posílení mechanismu spolupráce zemí V4 v podmínkách EU, na podporu demokracie a lidských práv ve světě, na realizaci dalších kroků komunikační a informační strategie V4, na podporu rozšířených aktivit *Mezinárodního visegrádského fondu* a v zahraničněpolitické rovině na další rozvíjení spolupráce v tzv. *formátech V4+*, zvláště ve vztahu k zemím východní a jihovýchodní Evropy a k dalším regionálním uskupením.

K hlavním prioritám polského předsednictví V4 ve druhé polovině roku 2008, jež úzce souvisely zejména s Evropskou sousedskou politikou, s iniciativou Východního partnerství, s energetickou bezpečností a klimatickými změnami, proběhlo vícero summitů, jednání a konzultací na různých úrovních. Polské předsednictví na nejvyšší úrovni posílilo dialog se ze zeměmi Pobaltí, jejichž premiéři a ministři zahraničních věcí byli polskými partnery ve

2. polovině roku 2008 pravidelně zváni jako hosté na summity V4. K dalším hostům visegrádských schůzek na nejvyšší úrovni patřili představitelé Bulharska, Rumunska, Švédska a Slovinska.

Na úrovni ministerstev zahraničních věcí proběhly expertní konzultace ve formátu V4+ s partnery ze zemí Beneluxu, Izraele, Japonska, Ukrajiny, Ruska či Běloruska. V základním formátu V4 pak diplomaté konzultovali také např. problematiku bezpečnostní politiky, rozvojové spolupráce, kulturní spolupráce či strategického plánování.

V rámci resortní spolupráce se v roce 2008 sešli ministři kultury, obrany, zemědělství, životního prostředí, dopravy, zdravotnictví a ministři pro místní rozvoj. Spolupráce visegrádských resortů na úrovni expertních fór probíhala v roce 2008 zejména v oblastech kultury, školství, průmyslu a obchodu, vnitra, obrany, financí, životního prostředí, dopravy a cestovního ruchu. Jednotlivé resorty zemí V4 spolupracují také v rámci *Rad ministrů* a *Pracovních skupin EU*. Resorty školství a kultury nejintenzivněji spolupracují také s Mezinárodním visegrádským fondem v projektové a stipendijní činnosti, ministerstvo kultury navíc každoročně uděluje *Mezinárodní visegrádskou cenu v oblasti umění*.

Stejně jako v předchozích letech, patřila také v roce 2008 k nejviditelnějším úspěchům spolupráce zemí V4 činnost *Mezinárodního visegrádského fondu* (MVF – *International Visegrad Fund, IVF*). MVF výraznou měrou přispívá k budování husté sítě kontaktů mezi občany visegrádských zemí, zvyšuje prestiž tohoto regionálního uskupení směrem navenek a je mimo jiné užitečným nástrojem pro prosazování některých zahraničněpolitických priorit zemí V4. V souladu se zahraničněpolitickými prioritami zemí V4 bylo v roce 2008 rozhodnuto v rámci MVF rozšířit od roku 2009 udělování visegrádských stipendií, a to pro studenty z Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Gruzie, Arménie a Ázerbájdžánu. Tím počet států, jejichž mládež má možnost využít podporu MVF, stoupl na sedmnáct (V4 + 13). V roce 2008 bylo také rozhodnuto o spuštění dvou nových programů MVF: *Visegrad University Studies Grant (VUSG)* a programu *Visegrad+* (tzv. flexibilní projekty). V rámci VUSG bylo zahájeno na vysokých školách 17 studijních programů (16 v zemích V4, jeden na Ukrajině) zahrnujících visegrádská studia. Posláním flexibilních projektů má být podpora transformačních procesů ve vybraných zemích východní a jihovýchodní Evropy; první pilotní projekt byl v roce 2008 realizován v Bělorusku.

Setkání představitelů států Visegrádské skupiny v roce 2008:

- 3 – 5. 3. 2008 – setkání ministrů zemědělství V4, Rumunska, Bulharska a Slovinska na veletrhu SALIMA, Brno (CZ);
- 10 – 12. 4. 2008 – setkání ministrů spravedlnosti, Tatranská Lomnica (SK);
- 23. 4. 2008 – setkání ministrů zahraničních věcí V4, Švédska a Ukrajiny, Praha (CZ);
- 25. 4. 2008 – setkání ministrů obrany, Praha (CZ);
- 9 – 11. 5. 2008 – setkání ministrů zemědělství V4, Rumunska, Bulharska a Slovinska, Bukurešť (RO);
- 22. 5. 2008 – setkání předsedů vlád zemí V4, států Pobaltí a Slovinska s předsedou Evropské komise, Praha (CZ);
- 3 – 4. 6. 2008 – neoficiální setkání ministrů pro místní rozvoj V4, Rumunska a Bulharska, Praha (CZ);
- 15 – 16. 6. 2008 – setkání předsedů vlád zemí V4 a prezidenta Francie, Praha (CZ);
- 16 – 17. 6. 2008 – setkání ministrů zdravotnictví, Praha (CZ);
- 19 – 20. 6. 2008 – setkání ministrů kultury, Olomouc (CZ);
- 1. 7. 2008 - ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg se jako představitel českého předsednictví V4 účastnil summitu GUAM v Batumi (GE);
- 12. – 13. 9. 2008 – setkání prezidentů, Piešťany (CZ);
- 18. – 19. 9. 2008 – setkání ministrů životního prostředí, Budapešť (HU);
- 26. 9. 2008 – setkání ministrů pro evropské záležitosti zemí V4, Rumunska a Bulharska, Varšava (PL);
- 21. 10. 2008 – setkání ministrů zdravotnictví, Brno (CZ);
- 5. 11. 2008 – setkání předsedů vlád zemí V4 a států Pobaltí, Varšava (PL);
- 24. 11. 2008 – setkání ministrů zahraničních věcí zemí V4, států Pobaltí, Bulharska, Rumunska, Slovinska a Švédska, Varšava (PL).

Středoevropská iniciativa (SEI)

Středoevropská iniciativa (SEI) je integrační seskupení zemí střední, východní a jihovýchodní Evropy; v současné době sdružuje 18 zemí. (*Albánie, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Itálie, Makedonie/FYROM, Moldavsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko a Ukrajina. Po vstupu Bulharska a Rumunska do Evropské unie v roce 2007 je tak již 9 členských zemí SEI též členy EU.*)

Na základě rozhodnutí premiérů členských zemí SEI na summitu v Sofii v listopadu 2007 probíhala v roce 2008 pod moldavským předsednictvím implementace reformy SEI, která se soustředila především na posílení aktivit SEI v následujících oblastech: rozvoj podnikání, včetně turistiky, kulturní spolupráce, životní prostředí a udržitelná energetika, rozvoj lidských zdrojů, multimodální doprava a udržitelné zemědělství. Byl rovněž prohlouben proces spolupráce SEI s dalšími regionálními organizacemi a institucemi působícími v regionu SEI.

Převážná většina aktivit SEI se realizuje prostřednictvím schválených projektů financovaných, resp. spolufinancovaných z příslušných fondů SEI. Vzhledem ke skutečnosti, že objem požadovaných finančních prostředků na projekty realizované v rámci tzv. *kooperačních aktivit (cooperation activities)* převýšil objem disponibilních prostředků, bylo nezbytné zavedení, v minulosti do značné míry nadbytečných, mechanismů předběžné evaluace a selekce těchto projektových návrhů. Na druhé straně se tak finanční podpory z fondů SEI dostalo jen těm nejlepším a z hlediska praktických dopadů nejpřínosnějším kooperačním projektům. Za období 12 měsíců (od summitu premiérů členských zemí SEI v Sofii v listopadu 2007) jich bylo schváleno celkem 80 v souhrnné hodnotě 4,1 mil. EUR, přičemž finanční spoluúčast SEI tvořila 15,3 %, tj. 770 tis. EUR.

SEI dále věnovala 530 tis. EUR ze svého svěřeneckého fondu při EBRD na podporu pěti projektů technické spolupráce a zapojila se rovněž do realizace pěti programů financovaných Evropskou unií v celkové hodnotě 6,1 mil. EUR (s vlastním finančním podílem SEI ve výši 1,5 mil. EUR).

Oblast západního Balkánu a východní Evropy patří k prioritám zahraniční politiky ČR. Hlavním gestorem spolupráce ČR se SEI je MZV ČR, jehož zástupce je členem *Výboru národních koordinátorů SEI*. Od roku 2005 ČR k činnosti SEI přispívá pravidelnou

organizací mezinárodních konferencí SEI v Praze, které jsou zaměřeny na problematiku rozvoje lidských zdrojů a celoživotního vzdělávání a jsou organizovány *Národním vzdělávacím fondem ČR*. V roce 2008 poskytlo MZV ČR na tuto konferenci (Praha, 20. – 21. 11. 2008), které se zúčastnilo 60 odborníků z členských zemí SEI, dobrovolný příspěvek SEI ve výši 1 mil. Kč.

V roce 2007 poskytla ČR dobrovolný příspěvek do SEI ve výši 3 mil. Kč, který byl následně převeden do nově vytvořeného fondu pro ochranu klimatu a životního prostředí. Tento fond je jako jediný v rámci SEI zařazen na seznam mezinárodních organizací a institucí kvalifikovaných pro vykazování obdržených dobrovolných příspěvků jako oficiální rozvojová pomoc (ODA). Z fondu mohou čerpat členské země SEI, které nejsou zároveň členy EU (tzn. země západního Balkánu, Moldavsko, Ukrajina a Bělorusko). Projekty jsou zaměřeny na zvýšení energetické efektivity a environmentálně vstřícných technologií, podporu technologií pro udržitelnou energetiku a dopravu, sanaci starých ekologických zátěží, řízení odpadového hospodářství, dodávky pitné vody – v mnoha těchto oblastech již MŽP ČR realizuje projekty na Balkáně nebo v Moldavsku na bilaterální bázi. Celkem bylo předloženo sekretariátu SEI 72 žádosti o spolufinancování projektů z tohoto fondu SEI v celkové výši 2,461 mil. EUR (celková hodnota projektů činila 3,967 mil. EUR). Do realizace (od 1.1.2009) všech tří schválených projektů (do dvou plně a do jednoho částečně) budou zapojeny české podnikatelské subjekty. Tento fond SEI tak představuje jednu z možných vysoce efektivních cest vedoucích ke zvyšování a zkvalitnění spolupráce ČR se zeměmi východní a jihovýchodní Evropy a naplňuje strategické záměry na podporu našeho exportu v teritoriu a sektorech prioritního zájmu zahraniční politiky ČR v souladu s ekonomickou diplomacií.

Ad hoc jsou na základě konkrétního zájmu českých institucí každoročně organizovány v ČR ve spolupráci se sekretariátem SEI (včetně finanční spoluúčasti SEI) odborné akce (konference, semináře apod.), jejichž zaměření je v souladu s programovým rámcem SEI. V roce 2008 zorganizovala Masarykova univerzita v Brně seminář zaměřený na problematiku chemie plazmatu (50 účastníků) a Bioinstitut Olomouc uspořádal konferenci o rozvoji vědy a výzkumu v oblasti organického zemědělství (60 účastníků). Pravidlem při organizování těchto akcí SEI je, že odborníci z členských zemí SEI, které nejsou členy EU, mají hrazenou účast z příslušných fondů SEI.

V rámci parlamentní dimenze SEI působící *Parlamentní shromáždění SEI*, které má tři tematicky zaměřené výbory – pro politické a vnitřní záležitosti, pro kulturu a pro ekonomiku.

Posledně jmenovaný uspořádal v Praze v červnu 2008 schůzku parlamentních delegací členských zemí SEI k problematice budoucnosti jaderné energetiky v Evropě.

Vrcholnou událostí podnikatelské platformy SEI je každoroční *Summit Economic Forum*, kde se podnikatelské subjekty, finanční instituce i nevládní organizace setkávají s vládními představiteli za účelem řešení vybraných otázek (např. ústředním tématem ekonomického fóra v Kišiněvě v roce 2008 byla role reforem a investic při sbližování Východu a Západu, kterého se zúčastnila i delegace ČR).

Regionální partnerství

Regionální partnerství (Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Slovensko a Slovinsko) je uskupení, které se od svého vzniku v roce 2001 zaměřuje především na spolupráci spadající do gesce resortů vnitra (vnitřní bezpečnost, azylové a konzulární záležitosti), kultury a dále na společné infrastrukturní projekty, v zahraničněpolitické oblasti pak zejména na region západního Balkánu.

Regionální partnerství (RP) nemá stanoven pevný mechanismus spolupráce svých členských zemí jako např. Visegrádská skupina; pravidelně rotuje mezi jeho šesti členy pouze pořadatelská úloha při organizaci konferencí ministrů zahraničních zemí RP. V roce 2008 se však regionální konference ministrů zahraničních věcí neuskutečnila a byla odložena na rok 2009. K jedinému setkání ministrů zahraničních věcí RP došlo při příležitosti oběda s generálním tajemníkem OSN ve Vídni dne 25. 4. 2008.

Za nejlépe se rozvíjející spolupráci RP, přinášející konkrétní výsledky, lze označit spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti, která se rozvíjela pravidelnými setkáváními ministrů vnitra v rámci tzv. *Salcburského fóra*. Od setkání v Innsbrucku (12. – 13. 7. 2007) se setkání fóra účastní také ministři vnitra Bulharska a Rumunska. Předsednickou zemí Salcburského fóra byla v první polovině roku 2008 Česká republika, poslední ministerské setkání proběhlo v Praze 15. a 16. 5. 2008. Ve druhé polovině roku 2008 předsedalo Salcburskému fóru Maďarsko. Ve dnech 2.- 4. 10. 2008 se konalo setkání ministrů vnitra Regionálního partnerství a zemí západního Balkánu v Hévízu.

Kulturní spolupráce zemí RP probíhá prostřednictvím tzv. *Středoevropské kulturní platformy (Platform Culture – Central Europe)*, zaštiťované kulturními sekcemi ministerstev

zahraničních věcí zemí RP. Jedná se o společnou prezentaci soudobé středoevropské kultury v EU i mimo Evropu. V roce 2008 proběhly následující akce:

- *Eccentric Paths, Young Positions from Central Europe*, výstava na téma umění a globalizace. ČR zastupovali J. Nepraš (videoinstalace) a D. Pitín (malba) – Lisabon (PT), listopad 2007 až únor 2008;
- *Dny poezie a vína*, autorské čtení mladých básníků, ČR zastupoval M. Dežínský – Medana (SI), srpen 2008;
- *Bienále mezinárodního designu (St. Etienne International Design Biennale)*, ČR vystavila sklo a porcelán z ateliéru J. Pelcla a studia Qubus design – St. Etienne (FR), listopad 2008.

Pakt stability pro jihovýchodní Evropu – Rada pro regionální spolupráci

Rok 2008 se stal z hlediska regionální spolupráce v oblasti jihovýchodní Evropy rokem přelomovým. Na základě pozitivních výsledků aktivit Paktu stability pro jihovýchodní Evropu členské země konstatovaly, že splnil svou úlohu, schválily ukončení jeho činnosti a rozhodly o předání odpovědnosti za rozvoj regionální spolupráce zemím regionu, resp. *Radě pro regionální spolupráci (Regional Cooperation Council – RCC)*. Stalo se tak na slavnostním zasedání *Regionálního stolu Paktu stability* v Sofii v únoru 2008. Česká republika toto rozhodnutí plně podpořila.

Členské státy Paktu mohly po devíti letech společného úsilí o rozvoj regionální spolupráce v jihovýchodní Evropě ukončit přímé řízení regionální spolupráce z Bruselu. Většina z více než 30 různých iniciativ již našla svoje ukotvení v regionu, kde si vytvořila své sekretariáty (MARRI, DPPI, RACVIAC, SEESAC, SEPCA a další). Koordinaci a podporu regionální spolupráce převzal RCC. Sídlem jeho sekretariátu se stalo Sarajevo. Politické vedení a usměřování regionální spolupráce převzal *Proces spolupráce v jihovýchodní Evropě*, jehož členy jsou tytéž země jako účastnické země RCC (Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Chorvatsko, Makedonie/FYROM, Moldavsko, Rumunsko, Řecko, Srbsko a Turecko).

Česká republika ve své politice vůči zemím jihovýchodní Evropy pokračovala v aktivní podpoře regionální spolupráce jako významného nástroje k navázání kontaktů

a rozvoji spolupráce mezi zeměmi při překonání neblahého dědictví konfliktů devadesátých let minulého století. Stala se proto členem *Správní rady RCC*, v níž jsou zastoupeny donorské země. ČR podpořila svým příspěvkem činnost sekretariátu RCC, jež se ve svých aktivitách zaměřuje na pět prioritních oblastí: ekonomický a sociální rozvoj, infrastrukturu, spravedlnost a vnitřní záležitosti, bezpečnostní spolupráci a utváření lidského kapitálu. Průřezovým tématem je parlamentní spolupráce.

Česká republika se aktivně účastnila čtvrtletních zasedání Správní Rady RCC a usměrňování její činnosti. V průběhu návštěvy generálního tajemníka RCC H. Biščeviče v Praze v září 2008 česká strana přislíbila s ohledem na nadcházející předsednictví v Radě Evropské unie plnou podporu této organizaci.

Česká republika pokračovala v podpoře programové činnosti regionálních iniciativ, které se osamostatnily po zániku Paktu stability. V oblasti obrany a bezpečnosti přispěla na aktivity *Ženevského střediska pro kontrolu ozbrojených sil (DCAF)* a k zajištění seminářů *Regionálního střediska pro kontrolu zbraní, verifikaci a implementaci pomoci (RACVIAC)* se sídlem v Záhřebu zaměřených na zlepšení schopností krizového řízení zemí regionu jihovýchodní Evropy v souladu s požadavky obranných kapacit EU. S ohledem na význam, jaký příkládají občané západního Balkánu zavedení bezvízového styku s Evropskou unií, ČR podpořila projekt *Iniciativy pro migraci, azyl a návrat uprchlíků* se sídlem ve Skopji, jehož cílem je rozvoj regionální spolupráce pohraniční policie v oblasti udělování azylu.

Na podporu demokratizace, občanské společnosti a vyrovnání se s minulostí devadesátých let byly směřovány příspěvky organizacím aktivním v regionu západního Balkánu, a to *Balkánskému fondu pro demokracii*, *Evropskému fondu pro Balkán* či *Mezinárodnímu výboru pro nezvěstné osoby*.

Česká republika věnovala pozornost zapojení Kosova do regionální spolupráce a podpoře jeho administrativních struktur. S ohledem na dosažení maximální koordinace mezinárodní pomoci směřovala svoji pomoc především prostřednictvím fondu pro Kosovo Světové banky, OBSE, či UNDP.

Česká republika pokračovala v realizaci projektu technické pomoci zemím západního Balkánu v oblasti standardů, metrologie a testování, jehož gestorem byl *Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ)*. Pro odborníky z Albánie, Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Kosova, Makedonie/FYROM, Černé Hory a Srbska se

uskutečnily tyto semináře: v Tiraně o metrologii, v Záhřebu o přístupu výrobků na trh v oblasti stavebnictví a v Praze k otázkám akreditace zkušeben.

Regionální spolupráci v jihovýchodní Evropě podporovala Česká republika i v rámci mezinárodních organizací, především Evropské unie a Severoatlantické aliance.

4. Česká republika a ostatní evropské mezinárodní organizace a fóra

Česká republika a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)

Česká republika trvale považuje OBSE za významnou součást evropské bezpečnostní architektury. Podpora činnosti této organizace je dlouhodobě jednou ze zahraničněpolitických priorit české vlády. Česká republika má zájem na tom, aby OBSE byla flexibilní organizací schopnou adaptovat se na aktuální výzvy a úkoly. ČR podporuje vyváženost činností všech tří dimenzí OBSE (politicko-bezpečnostní, ekonomicko-environmentální a lidskoprávní) a dodržování přijatých standardů v těchto dimenzích všemi účastnickými státy OBSE.

Česká republika se trvale zasazuje o to, aby OBSE byla schopna pružně a operativně čelit starým i novým bezpečnostním výzvám, hrozbám a rizikům a přizpůsobovat tomu i své nástroje. Roli OBSE spatřuje ČR zejména v předcházení ozbrojeným konfliktům, obnově zemí, které jimi byly postiženy, a v boji proti terorismu. Česká republika podporuje další prohlubování spolupráce v bezpečnostní dimenzi OBSE s euroatlantickými organizacemi, jak to odpovídá zásadám *Platformy pro kooperativní bezpečnost*, schválené na summitu OBSE v Istanbulu v roce 1999.

Podobně jako v předchozích letech, se Česká republika i v roce 2008 plně koordinovala v OBSE s ostatními členskými zeměmi EU, jež v této organizaci představují téměř polovinu účastnických zemí (27 z 56) a svými příspěvky se podílejí přibližně na dvou třetinách zdrojů OBSE.

Politicko-bezpečnostní dimenze OBSE

OBSE se ve své politicko-bezpečnostní dimenzi trvale zabývá uplatňováním existujících opatření k posílení důvěry a bezpečnosti, obsažených ve *Vídeňském dokumentu*

1999, implementací *Dokumentu OBSE k ručním a lehkým zbraním* a implementací dalších dokumentů, jako jsou např. *Kodex chování*, *Transfer konvenčních zbraní*, *Globální výměna vojenských informací*, *Úmluva o zákazu protipěchotních min* atd.

Velmi důležitou součástí práce OBSE v politicko-bezpečnostní dimenzi jsou jednání o režimu kontroly odzbrojení, jež probíhají v rámci *Společné konzultativní skupiny smluvních stran Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (S-KOS)*. Smluvními stranami Smlouvy (S-KOS), kterou ČR považuje za jeden z úhelných kamenů evropské bezpečnosti, je 30 účastnických zemí OBSE.

Česká republika nadále usiluje o ratifikaci *Adaptované smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (AS-KOS)*. Ta je pro Českou republiku významná nejen odstraněním blokového pojetí původní smlouvy, nýbrž i zkvalitněním systému kontroly struktur ozbrojených sil smluvních států. Implementace adaptované smlouvy by měla přispět k dalšímu zvyšování transparentnosti a budování důvěry v rámci celého odzbrojovacího režimu. Česká republika, podobně jako další členské státy NATO, hodlá ratifikovat AS-KOS po splnění politických závazků Ruska vůči Gruzii a Moldavsku, k nimž se Ruská federace zavázala na Závěrečné konferenci během Summitu OBSE v Istanbulu v roce 1999 (*tzv. Istanbulské závazky*).

Ruská federace již od prosince 2007 neplní závazky vyplývající z platné Smlouvy (S-KOS), nepředává ostatním smluvním stranám pravidelné informace o svých ozbrojených silách a neumožňuje inspekční kontroly. *Tzv. moratorium* nebo suspenzi závazků jako ohlášený jednostranný krok jedné ze smluvních stran Smlouva z právního hlediska neumožňuje.

Ekonomická a environmentální dimenze OBSE

Hlavní akcí OBSE v oblasti ekonomiky a ochrany životního prostředí v roce 2008 bylo *16. Ekonomické a environmentálního fórum (EEF)*, jehož první část se uskutečnila ve dnech 28. – 29. 1. 2008 ve Vídni a druhá část ve dnech 19. – 21. 5. 2008 v Praze. Tématem 16. EEF byla *Spolupráce v oblasti námořních a vnitrozemských vodních cest v regionu OBSE: Zvýšení bezpečnosti a ochrany životního prostředí*. Na přípravě 16. EEF se podílela jako obvykle též *Evropská hospodářská komise OSN (EHK)*, jejíž výkonný tajemník M. Belka se pražské části EEF též osobně zúčastnil.

V Praze se také ve dnech 16.-17. 10. 2008 uskutečnila na MZV ČR *První přípravná konference pro 17. EEF OBSE*. Jejím tématem bylo *Řízení migrace a její vztahy k ekonomické, sociální a environmentální politice za účelem stability a bezpečnosti v regionu OBSE*. Konference vypracovala podklady pro 17. EEF OBSE, týkající se předpokladů pro účinnou migrační politiku, zjednodušení legální migrace a mezistátní spolupráce při současném pohybu pracovních sil.

Lidská dimenze OBSE

Pravidelné akce lidské dimenze OBSE v roce 2008 již tradičně zahrnovaly každoroční *Hodnotící schůzku lidské dimenze (HDIM)*, tři doplňkové schůzky lidské dimenze (SHDIM) a seminář. Kromě toho proběhlo několik dalších významných akcí, např. konference na vysoké úrovni věnovaná potírání obchodu s dětmi (Vídeň, květen 2008) či konference o problematice jazykových a národnostních menšin (Oslo, červen 2008), a také řada menších akcí na expertní úrovni. Akce se kvůli složitému dohadování o tématech rozběhly až ve druhém čtvrtletí. V druhé polovině roku se do všech témat v oblasti lidské dimenze zřetelně promítal konflikt v Gruzii a jeho důsledky.

V květnu se konaly seminář věnovaný problematice ústavního práva a první doplňková schůzka lidské dimenze OBSE zaměřená na roli národních institucí v boji proti diskriminaci, rasismu a xenofobii se zvláštním zřetelem na národnostní menšiny a migranty. V červenci proběhly druhá doplňková schůzka lidské dimenze OBSE na téma integrace Romů a Sintů a seminář k volebním otázkám, včetně volebního monitoringu (akce finského předsednictví OBSE). Na přelomu září a října se pak konala nejdůležitější pravidelná akce lidské dimenze, HDIM ve Varšavě. Česká republika se na tomto fóru poprvé prezentovala i doprovodnou akcí pořádanou *Radou vlády pro záležitosti romské komunity a Kontaktním místem pro Romy a Senty při ODIHR* na téma harmonizace evropské politiky ve vztahu k Romům a Sintům se zvláštním přihlédnutím k roli národních mechanismů. V listopadu se uskutečnila třetí doplňková schůzka, zaměřená na problematiku demokratického zákonodárství. V polovině prosince uspořádala Francie jako předsedající země EU konferenci zaměřenou na prevenci a řešení konfliktů a na roli obránců lidských práv.

Pozornost věnovaná lidské dimenzi OBSE, včetně délky trvání i témat zvolených pro jednotlivé akce, má zřetelný politický význam. Některé účastnické státy se ji proto soustavně snaží omezit, zejména ve vztahu k HDIM. Důvodem je mj. velký prostor poskytnutý na

schůzce nevládním organizacím, jež kritizují stav plnění závazků OBSE v oblasti lidské dimenze v jejich zemích. Ze strany některých států jsou proto podnikány procedurální a jiné kroky k zamezení účasti či vystoupení některých nevládních organizací. Složitě také bývá dosáhnout shody na speciálních tématech, která bývají předmětem hlubší diskuse ve druhé polovině HDIM. Tato situace se v poslední době každoročně opakuje, neboť termín a speciální témata podléhají konsenzuálnímu rozhodnutí Stálé rady.

Napjaté vztahy mezi *Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR)* ve Varšavě a některými účastnickými státy se poněkud uvolnily s nástupem nového ředitele úřadu, Slovince J. Lenarčiče, v červenci 2008. I nadále však přetrvává tlak některých států na zamezení údajnému dvojímu standardu při posuzování toho, jak jsou dodržovány závazky OBSE ze strany ODIHR, a to zejména v oblasti voleb a jejich monitoringu, ale i lidských práv obecně.

Představitel OBSE pro svobodu sdělovacích prostředků pokračoval v aktivním sledování a podpoře nezávislosti médií ve všech zúčastněných zemích. Stejně jako v minulých letech spolupracoval s účastnickými státy při prosazování dekriminalizace pomluvy a hanobení veřejných činitelů. Dále se zaměřil na problém násilí a vražedných útoků vůči novinářům a jeho dopadů na svobodu médií a upozornil na řadu konkrétních případů porušování závazků OBSE v této oblasti. Zvláštní pozornost věnoval násilí vůči novinářům v ozbrojených konfliktech.

Vysoký komisař OBSE pro národnostní menšiny představil v říjnu 2008 spolu s *Evropskou akademií* v Bolzanu nová doporučení k zacházení s národnostními menšinami v mezistátních vztazích (*tzv. Bolzanská doporučení*). Zaměřil je na potřeby multikulturního vzdělávání a zamezení segregaci pro předcházení konfliktům na mezinárodní scéně. V návaznosti na červencový konflikt v Gruzii se aktivně věnoval vztahům mezi tamějšími etnickými skupinami a region také navštívil. Spolu s ODIHR vypracoval souhrnnou zprávu o situaci menšin, uprchlíků a vnitřně vysídlených osob na území Gruzie, která byla představena účastnickým státům v závěru roku.

Zasedání Ministerské rady OBSE v Helsinkách

Předsedající zemí OBSE bylo v roce 2008 Finsko. Vyvrcholením jeho předsednictví v uplynulém roce se stalo 16. zasedání Ministerské rady OBSE, které se konalo v Helsinkách ve dnech 4. – 5. 12. 2008. Delegaci České republiky vedl ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg. Ve svém vystoupení připomněl nutnost dodržovat zásady, standardy a závazky OBSE a v souvislostech gruzínské krize zdůraznil jako východisko princip územní celistvosti. V sále zazněla rovněž lítost nad tím, že Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě zatím nenašla účinné mechanismy pro realizaci pomoci Afghánistánu, na níž se členské státy dohodly na předchozím ministerském zasedání koncem roku 2007 v Madridu.

Důležitou součástí *Ministerské rady OBSE* byl pracovní oběd ministrů, během kterého se hovořilo o budoucnosti evropské bezpečnosti. Česká republika mj. upozornila na problémy vyplývající z pozastaveného plnění závazků vyplývajících ze Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě ze strany Ruské federace, na nedostatek politické vůle některých účastnických států dodržovat přijaté závazky a na pokusy bránit některým zemím svobodně si zvolit své současné směřování. Hlavním poselstvím českého vystoupení bylo konstatování, že není možné diskutovat o nových návrzích týkajících se budoucnosti evropské bezpečnosti, pokud nejsou dodržovány ani současné závazky.

Přes rekordní účast ministrů zahraničí nedosáhlo ani toto zasedání Ministerské rady OBSE výraznějších výsledků, protože nebylo pro 56 účastnických států snadné dospět ke konsenzu. Již pošesté se Ministerské radě OBSE nepodařilo dohodnout text společné deklarace jako nejdůležitějšího dokumentu zasedání. Proti přijetí navrhovaného textu deklarace se vyslovily Rusko, Srbsko, Uzbekistán a Ázerbájdžán. Ministerská rada schválila celkem 15 dokumentů, z nichž některé mají pouze formální nebo deklarativní charakter.

Polní a volební mise OBSE

Podobně jako v uplynulých letech, byla i v roce 2008 důležitou součástí činnosti OBSE práce jejích zastoupení, kanceláří a misí (*tzv. polní mise OBSE*) v jednotlivých účastnických státech v oblastech jihovýchodní Evropy, východní Evropy, Kavkazu a Střední Asie. Polní mise, kterých je celkem 19, se zaměřují na pomoc hostitelským zemím a svou činností zasahují do problematiky všech tří dimenzí OBSE.

Česká republika iniciativně vysílá své experty do velké většiny volebních misí OBSE/ODIHR jako dlouhodobé i krátkodobé volební pozorovatele. V roce 2008 jich bylo celkem 64.

Česká republika vysílá rovněž civilní experty do dlouhodobých misí OBSE. V roce 2008 působilo v misích OBSE 10 až 12 osob z ČR.

Pražská kancelář Sekretariátu OBSE

Česká republika věnuje trvalou pozornost činnosti *Pražské kanceláře Sekretariátu OBSE*. Ministerstvo zahraničních věcí jí poskytuje bezplatně prostory pro úřadování a sekunduje jejího vedoucího. Máme zájem na dalším posílení významu kanceláře a prohloubení její činnosti ve prospěch celé organizace, a to jak posílením její funkce archivu historických dokumentů a její informační role ve vztahu k odborné i laické veřejnosti, tak i konferenčního servisu a zejména každoročního zasedání *Ekonomického a environmentálního fóra OBSE*.

Rada Evropy

Dne 7.5. 2008 se ve Štrasburku uskutečnilo *118. zasedání Výboru ministrů Rady Evropy*. Hlavními body agendy byly mj. situace v jihovýchodní Evropě a přínos Rady Evropy ke společné stabilitě a bezpečnosti. Ministři přijali komuniké, v němž ocenili spolupráci Rady Evropy a EU, podpořili konsolidaci systému ochrany lidských práv a zdůraznili význam dalšího plnění priorit 3. summitu. Dále přijali *Revidovanou Evropskou úmluvu o osvojení dětí a Dodatkový protokol k Úmluvě o lidských právech a biomedicíně týkající se genetického testování pro zdravotní účely*.

V souvislosti se srpnovým konfliktem v Gruzii se konalo mimořádné zasedání *Výboru ministrů* na okraj Valného shromáždění OSN v New Yorku (24. 9. 2008). Ministři uložili *Výboru delegátů ministrů* vypracování akčního plánu na podporu hodnot a standardů Rady Evropy v Gruzii a Ruské federaci.

Česká republika se aktivně zapojovala do jednání o programu aktivit Rady Evropy na rok 2009 a rozpočtových diskusí. Nulový reálný růst řádného rozpočtu (tj. navýšení rozpočtu pouze o inflační koeficient) se podařilo zachovat. Nicméně, v souvislosti s vysokou inflací v sídelní zemi organizace – Francii, se příspěvky členských států, včetně ČR, citelně navýšily

(o 3 %). ČR v souladu se svými dlouhodobými prioritami v Radě Evropy prosazovala zejména posílení (i finanční) programů spolupráce a rozvojových aktivit orientovaných na země východní Evropy a Balkánu, v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu.

Česká republika podporovala i v roce 2008 reformní kroky v sekretariátu Rady Evropy a snahy o restrukturalizaci zejména direktorátů pro sociální kohezi a pro kulturní záležitosti. Rovněž prosazovala zprůhlednění organizace ministerských konferencí a zefektivnění vnitřního chodu organizace (zejména zvýšení mobility zaměstnanců a zpružnění administrativních procedur).

Evropský soud pro lidská práva vydal celkem 16 rozsudků a 56 jiných rozhodnutí týkajících se ČR.

Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání na přelomu března a dubna vykonal v ČR *ad hoc* návštěvu, zaměřenou na problematiku provádění chirurgických kastrací na osobách odsouzených k ochrannému léčení. Cílem návštěvy bylo získání informací pro přípravu zprávy obsahující doporučení pro českou vládu.

V říjnu ČR navštívila *Evropská komise proti rasismu a netoleranci*. Během návštěvy se setkala se zástupci vlády a nevládních organizací, aby získala informace pro přípravu pravidelné zprávy hodnotící stav v oblasti boje proti rasismu a netoleranci v ČR.

5. Česká republika a mezinárodní organizace

Organizace spojených národů (OSN)

Česká republika se jako jedna ze základajících zemí aktivně podílí na činnosti OSN. Stejně jako v předchozích letech, ČR v roce 2008 splnila včas a řádně své finanční závazky vůči OSN, účastnila se vybraných mírových misí a poskytla řadu dobrovolných příspěvků na jednotlivé projekty OSN. Při přípravě rezolucí ČR koordinuje své pozice v rámci EU, a to jak přímo v New Yorku, tak i prostřednictvím tematických pracovních skupin a výborů Rady EU v Bruselu. Společná pozice EU je následně prezentována předsednickou zemí EU. Pokud se nepodaří najít společnou pozici zemí EU, vystupuje ČR samostatně.

Hlavní orgány OSN

62. zasedání Valného shromáždění OSN

V první polovině roku 2008 za předsednictví ministra S. Kerima z Bývalé jugoslávské republiky Makedonie pokračovalo 62. zasedání Valného shromáždění (VS) OSN. K hlavním tématům této části VS OSN patřila problematika klimatických změn, financování rozvoje, Rozvojových cílů tisíciletí, reformy OSN a naplňování protiteroristických opatření.

Pro reformu *Rady bezpečnosti (RB)* se po dlouhých letech stagnace a po složitém vyjednávání podařilo těsně před koncem zasedání učinit důležitý procedurální krok. Valné shromáždění přijalo rozhodnutí, podle kterého by mezivládní vyjednávání v neformálním plénu měla začít nejpozději do konce února 2009. Rozhodnutí přesouvá reformu RB z pracovní skupiny, kde pravidlo konsenzuálního rozhodování již patnáct let znemožňuje jakýkoliv posun vpřed, do VS, kde v případě nedosažení konsenzu může být východiskem hlasování. ČR patří do skupiny zemí, jež dlouhodobě podporují reformní proces v RB OSN.

V souvislosti s reformou OSN patří k úspěchům 62. VS přijetí rezoluce o zajištění koherence mezi aktéry OSN v oblasti rozvoje (*system wide coherence*), revize mandátů a přijetí *Zprávy o revitalizaci VS*.

63. zasedání Valného shromáždění OSN

Ve dnech 16. 9. – 24. 12. 2008 proběhla v New Yorku hlavní (podzimní) část 63. zasedání Valného shromáždění OSN. Jeho předsedou byl zvolen M. d'Escoto Brockmann, bývalý ministr zahraničních věcí Nikaraguy. Za ČR se zasedání zúčastnila delegace vedená ministrem zahraničních věcí K. Schwarzenbergem.

Mezi hlavní události VS patřily z pohledu ČR (1) úvodní všeobecná rozprava, dále pak (2) neformální setkání VS na vysoké úrovni k rozvojovým potřebám Afriky, (3) zasedání na vysoké úrovni k *Rozvojovým cílům tisíciletí*, (4) společné ministerské prohlášení na podporu *Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek*, (5) interaktivní panel VS k finanční a globální krizi a (6) vzpomínkové plenární zasedání zasvěcené 60. výročí vyhlášení *Všeobecné deklarace lidských práv*.

Dne 23. 9. 2008 uložila ČR u generálního tajemníka OSN ratifikační listinu k *Opčnímu protokolu k Úmluvě o bezpečnosti personálu OSN a přidruženého personálu*.

Téhož dne ministr zahraničních věcí podepsal s výhradou vnitrostátní ratifikace *Mezinárodní dohodu o tropickém dřevě*, přijatou 27. 1. 2006 v Ženevě.

Všeobecná rozprava 63. VS se konala ve dnech 23. – 29. 9. 2008 a zúčastnilo se jí 191 členských států OSN na úrovni hlav států, předsedů vlád a ministrů zahraničních věcí, a dále dva pozorovatelé. Za ČR promluvil dne 27. 9. ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg.

Úvodem Všeobecné rozpravy 63. VS vystoupil generální tajemník OSN (GT OSN) Pan Ki-mun. Představitelé členských zemí OSN obrátili svoji pozornost na aktuální globální problémy. Mnoho řečníků poukazovalo na spříznění trojice aktuálně probíhajících globálních krizí, a to krize finanční, potravinové a energetické. Velká pozornost byla věnována klimatickým změnám a rizikům, jež pro naši civilizaci představují terorismus a extremistická hnutí. Někteří řečníci se vyslovili k nezbytnosti řešení politicko-bezpečnostní situace, zejména na Blízkém východě, v Iráku a v Afghánistánu. Všeobecnou rozpravou se prolínalo průběžné hodnocení plnění *Rozvojových cílů tisíciletí*.

Neformální setkání VS na vysoké úrovni k rozvojovým potřebám Afriky se konalo 22. 9. 2008. Generální tajemník OSN přednesl zprávu o rozvojových potřebách Afriky a *Politickou deklaraci k rozvojovým potřebám Afriky*, potvrzující již existující přísliby. Následující diskuse u kulatého stolu se za ČR zúčastnil náměstek ministra zahraničních věcí J. Kohout.

Dne 25. 9. 2008 se v rámci 63. VS uskutečnilo zasedání na vysoké úrovni k *Rozvojovým cílům tisíciletí*. Účelem debaty bylo vyhodnotit dosavadní pokroky v polovině patnáctiletého období, pro které si mezinárodní společenství stanovilo osm základních rozvojových cílů. Nad rámec rozpravy proběhly tři diskuse v kruhu, nazvané (1) Odstranění hladu a chudoby, (2) Vzdělání a zdravotní péče a (3) Udržitelné životní prostředí.

U příležitosti 63. VS proběhla 27. 9. 2008 4. ministerská schůzka na podporu uplatnění *Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, CTBT)*. Schůzku připravily vlády Austrálie, Finska, Japonska, Kanady, Kostariky, Nizozemska a Rakouska a zúčastnilo se jí na 40 ministrů zahraničních věcí, včetně ministra K. Schwarzenberga. Na závěr schůzky bylo přijato ministerské prohlášení zdůrazňující silnou podporu úplnému zákazu jaderných zkoušek a vyzývající k brzkému vstupu Smlouvy v platnost.

Dne 30. 9. 2008 byl uspořádán interaktivní panel pod vedením předsedy 63. VS na téma globální finanční krize. Jeho cílem bylo identifikovat kroky k vytvoření stabilnějšího a lépe udržitelného globálního ekonomického řádu. Členské státy se shodly na klíčové roli OSN v reformě finančních institucí ve světě. Velkou podporu si získal návrh na ustavení *High Level Task Force of Experts*, která by vypracovala hodnocení stávajícího mezinárodního finančního systému a formulovala doporučení orgánům OSN.

Při příležitosti 60. výročí vyhlášení *Všeobecné deklarace lidských práv* se 10. 12. 2008 konalo vzpomínkové plenární zasedání VS, na němž byly oceněny osobnosti z různých částí světa, které se nejvíce zasloužily o prosazování lidských práv. Závěrem byla přijata deklarace o nezbytnost lidských práv pro vývoj ve světě a také progresivní povahu lidských práv a také *Opční protokol o ekonomických, sociálních a kulturních právech*.

V průběhu podzimní části bylo v plénu 63. VS schváleno celkem 60 rezolucí. Z pohledu ČR patřila k důležitým konsenzuálně přijatá rezoluce o situaci v Afghánistánu, kterou podpořilo celkem 85 států, včetně ČR. Na podzim 2008 proběhlo hlasování k situaci na Blízkém východě a k mírovému urovnání otázky Palestiny, neboli k *tzv. palestinským rezolucím*. Plénum se zabývalo návrhem srbské rezoluce žádající Mezinárodní soudní dvůr o poradní stanovisko, je-li jednostranné vyhlášení nezávislosti Kosova v souladu s mezinárodním právem. Projednány byly také zprávy o činnosti mezinárodních tribunálů (ICTY, ICTR, ICJ, ICC). K výroční zprávě *Mezinárodního trestního soudu (ICC)* přijalo VS dne 10. 11. 2008 rezoluci, v níž nově zdůraznilo význam spolupráce se státy, které nejsou smluvními stranami *Římského statutu ICC*.

Práce hlavních výborů

Ve *Výboru pro mezinárodní bezpečnost a odzbrojení* (1. výbor VS) byl podle zvyku projednán široký okruh otázek týkajících se odstranění hrozby zbraní hromadného ničení (dále jen ZHN) a kontroly konvenčních zbraní.

Konsenzem byly přijaty rezoluce o likvidaci chemických a biologických zbraní a rezoluce o opatřeních zabraňujících teroristům získat ZHN. Velkou podporu získala rezoluce požadující vstup v platnost *Úmluvy o úplném zákazu jaderných zkoušek* a rezoluce o *Haagském kodexu chování proti šíření balistických raket*, předložená zeměmi EU. Ani tentokrát se však nepodařilo otevřít jednání o úmluvě zakazující výrobu štěpných materiálů, které lze zneužít při výrobě jaderných zbraní.

V oblasti konvenčních zbraní šlo zejména o zamezení nelegálnímu šíření ručních a lehkých zbraní. Země EU věnovaly velkou pozornost tomu, aby pokračoval proces přípravy *Úmluvy o obchodu se zbraněmi*. Pokračovalo úsilí o úplnou likvidaci protipěchotních min. Konsenzem byla schválena rezoluce o nadbytečných zásobách munice. Přijaty byly nové rezoluce zabývající se nedovoleným prostředkováním obchodů (*brokering*) a kazetovou municí.

Celkem bylo přijato 54 rezolucí a čtyři procedurální rozhodnutí. Z nich se podařilo 25 rezolucí a tři rozhodnutí přijmout v úplné shodě.

V průběhu podzimní části 63. VS OSN projednal *Výbor pro ekonomické a sociální otázky* (2. výbor VS) řadu témat z oblastí financování rozvoje, operačních aktivit OSN, udržitelného rozvoje a životního prostředí.

Hlavní náplní zasedání výboru v oblasti rozvoje byla příprava ministerské deklarace pro *Konferenci o financování rozvoje*, která se uskutečnila ve dnech 29. 11. - 2. 12. 2008 v Dauhá. V oblasti udržitelného rozvoje se debata soustředila na možnost uspořádat v následujících letech summit, který by navázal na předchozí světová setkání v Riu de Janeiro a Johannesburgu. Brazilský návrh svolat v roce 2012 summit *Rio+20*, podporovaný skupinou G77, nezískal jednoznačný souhlas rozvinutých zemí. Návrh rezoluce *Agenda 21*, jehož projednávání ČR koordinovala za EU, přijalo 63. VS konsenzem.

V průběhu podzimní části 63. VS pokračovaly také neformální konzultace k návrhu rezoluce k IEG (*International Environmental Governance*), jejímž předmětem je posílení role OSN v oblasti životního prostředí. Konzultace ukázaly, že v současné době není mezi členskými státy OSN dostatek politické vůle potřebné k dosažení konsenzu. Spolupředsedové, podpoření státy EU, proto doporučili dočasně neformální konzultace o IEG přerušit a obnovit je v rámci 64. zasedání VS.

63. VS přijalo rovněž turkmenskou rezoluci k bezpečnému přenosu energií. Rezoluce, kterou podpořily zvláště státy EU, vyzývá k posílení mezinárodní spolupráce na poli energetiky a podporuje myšlenku uspořádat v roce 2009 mezinárodní konferenci, která se bude zabývat posílením bezpečnosti a spolehlivosti všech druhů energetických přepravních cest.

Celkem bylo přijato 33 rezolucí, z toho 31 rezolucí konsenzem a dvě hlasováním, v obou případech hlasovala EU jednotně.

Agenda *Sociálního, humanitárního a kulturního výboru* (3. výbor VS) zahrnovala otázky sociálního rozvoje, lidských práv, prevence zločinnosti a trestní spravedlnosti, mezinárodní kontroly drog, práv dětí, žen, domorodého obyvatelstva, rasismu a práva na sebeurčení. Výbor rovněž projednal zprávu *Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky* a zprávu *Rady OSN pro lidská práva*.

Výbor projednal celkem 60 rezolucí. Dalších sedm rezolucí týkajících se agendy výboru bylo přijato přímo v plénu VS. Členové EU hlasovali ve všech případech jednotně, rozdělili se pouze jednou, a to při hlasování o rezoluci k následným aktivitám po Durbanské konferenci proti rasismu.

Zvláštní politický a dekolonizační výbor (4. výbor VS) projednal na svých zasedáních problematiku dekolonizace nesamosprávných území, účinků atomového záření, palestinskou problematiku aj.

Pokud jde o tzv. *palestinské rezoluce*, k projednávaným tématům patřilo zejména pokračující budování izraelských osad, včetně bariér a násilí ze strany nových osadníků, dále zhoršení humanitární, ekonomické a sociální situace na palestinských územích, zejména v Gaze. Tradiční otázky, jako např. izraelské vojenské akce na palestinských územích nebo ostřelování území Izraele raketami, byly tentokrát spíše v pozadí. K novým momentům patřilo příměří mezi Izraelem a Hamásem, které se však v rezoluci odrazilo jen ve všeobecné formě. Text rezolucí se oproti původním návrhům podařilo výrazně vylepšit, což umožnilo zachovat jednotné hlasování EU. Rezoluci k *Agentuře OSN pro pomoc palestinským uprchlíkům (UNRWA)* státy EU podpořily, při hlasování o *Zprávě zvláštního výboru pro vyšetřování izraelských praktik* se EU zdržela.

Z ostatních témat vyvolal větší pozornost bod rozpravy *Účinky jaderného záření*, v němž došlo ke sporu, jak řešit již delší dobu trvající zájem některých členských zemí o členství ve *Vědeckém výboru pro účinky jaderného záření (UNSCEAR)*. Procedurálním východiskem byla shoda v tom, že rozhodnutí padne nejpозději v příštím roce.

Výbor přijal 23 rezolucí a čtyři rozhodnutí, devět rezolucí bylo přijato konsenzem a 14 hlasováním. EU hlasovala jednotně v deseti případech.

Administrativní a rozpočtový výbor (5. výbor VS) projednával řadu otázek souvisejících s plynulým financováním chodu OSN, mezinárodních tribunálů (ICTY, ICTR), 28 zvláštních politických misí a dvou mírových misí (UNMEE, UNAMID). Přetrvávajícím problémem je neutěšený stav financování OSN. Pouze 31 zemí (včetně ČR a většiny členských zemí EU) plně uhradilo své závazky; 120 zemí uhradilo své příspěvky na financování kompletní rekonstrukce budov OSN.

Jedním ze stěžejních bodů jednání byly návrhy modelů příspěvkové stupnice OSN na období 2010-2012, ačkoli rozhodnutí o finální podobě stupnice bude přijato až na podzimním zasedání 64. VS OSN. Delegace předložily celkem 31 modelů, k nimž zpracovala *Statistická divize Sekretariátu OSN* kalkulace. Nedošlo nicméně k dohodě, které modely budou doporučeny k expertnímu posouzení *Příspěvkovému výboru* na jeho zasedání v červnu 2009, a jednání tak budou pokračovat.

Po několika letech neúspěšných jednání byla schválena rezoluce o vypořádání neuhrazených příspěvků po bývalé Jugoslávii, řešící situaci do 27. 4.1992. Nástupnické země se podělí o úhradu dluhu ve výši 1,25 mil. USD.

Při jednáních o čerpání řádného rozpočtu OSN ve finančním období 2008-2009 bylo rozhodnuto o navýšení řádného rozpočtu OSN z původní částky 4,17 mld. USD na celkové 4,86 mld. USD; tento nárůst je způsoben nově vzniklými rozpočtovými výdaji, výrazným poklesem kurzu USD a inflací. Dále byl projednáván návrh rozpočtu na období 2010-2011, který byl předběžně schválen ve výši 4,87 mld. USD.

V souvislosti s připravovanou rekonstrukcí komplexu budov OSN v New Yorku byly projednány otázky spojené s plynulým poskytováním konferenčních služeb při zasedáních orgánů OSN. Jednalo se rovněž o reformě informačních technologií a zřízení plně integrovaného informačního systému s posíleným zabezpečením.

Jedním z nejdůležitějších bodů byla rozprava o personální reformě OSN, zejména pokud jde o zjednodušení systému smluv a zlepšení a sjednocení podmínek výkonu služby. Po složitých jednáních se podařilo schválit kompromisní text, který od 1. 7. 2009 stanovuje pouze tři typy pracovních smluv.

Výbor přijal celkem 22 rezolucí a 12 rozhodnutí. Až na jednu byly všechny rezoluce přijaty konsenzem. Při všech hlasování EU vystupovala jednotně.

Během zasedání *Právního výboru* (6. výbor OSN) se delegace pokoušely jednat o zkrácené verzi rezoluce o opatřeních proti mezinárodnímu terorismu, oproštěné od tradičně sporných témat. Byla však schválena rezoluce v loňské podobě, doplněná pouze o zmínku o přezkumu *Globální protiteroristické strategie OSN* v září 2008 a o stanovení termínu dalšího projednávání návrhu *Všeobecné úmluvy o mezinárodním terorismu* na přelomu června a července 2009.

Šestý výbor dále schválil rezoluci o trestní odpovědnosti úředníků OSN a expertů pověřených posláním pro OSN, v níž jsou doplněna oproti loňskému textu další opatření na posílení mezinárodní spolupráce ve vyšetřování a stíhání trestných činů spáchaných úředníky OSN.

Schválená bienální rezoluce o statusu *Dodatkových protokolů k Ženevským úmluvám* nově zmiňuje přijetí *Úmluvy o kazetové municích*.

Pokračovala jednání o *Článcích Komise pro mezinárodní právo (ILC) o občanství fyzických osob ve vztahu k sukcesi států*. Další debata o tom, zda je přijmout jako úmluvu, či ponechat právně nezávazné, byla ve schválené rezoluci odložena na 66. zasedání VS. Kromě obecné rezoluce ke *Zprávě Komise pro mezinárodní právo obchodní (UNCITRAL)* byly schváleny samostatné rezoluce k dokumentům vypracovaným touto komisí: k zajištěným transakcím a o přijetí *Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní přepravě zboží zcela nebo zčásti po moři*. 6. výbor přijal rezoluci k právu o přeshraničních ložiscích podzemních vod, v níž je doporučeno státům používat přiložené články v bilaterálních či regionálních vztazích, a další debata o podobě těchto článků byla stanovena na 66. zasedání VS.

Celkem přijal 6. výbor 16 rezolucí, všechny byly schváleny konsenzem.

Rada bezpečnosti OSN

V roce 2008 přijala *Rada bezpečnosti OSN* (dále jen RB) 65 rezolucí a vydala 48 předsednických prohlášení. Již tradičně věnovala velkou pozornost africkému kontinentu a oblasti Blízkého a Středního východu. V souvislosti s bezpečnostní a humanitární situací byly přijaty rezoluce k situaci v Čadu a Středoafričské republice, Súdánu, Kongu (KDR) a Pobřeží slonoviny. Rezoluce týkající se Somálska se vyjadřovaly především k problematice pirátství. Dále byly přijaty rezoluce k situaci na Blízkém východě, Iráku a Íránu v souvislosti s jeho jaderným programem. Opakovaně se RB zabývala situací v Afghánistánu a historicky

poprvé též situací v Barmě/Myanmaru, k níž se vyjádřila konsenzuálně přijatým předsednickým prohlášením. RB řešila též situaci v Gruzii a Bosně a Hercegovině.

Již pravidelnými body programu RB byly tematické debaty, jež poskytují možnost zamýšlet se nad současným děním ve světě. V roce 2008 bylo hodně pozornosti věnováno příčinám a důsledkům ozbrojených konfliktů, včetně jejich dopadů na některé sociální skupiny, jako jsou ženy a děti. Výstupem jedné z takových tematických debat bylo jednomyslné přijetí rezoluce *Ženy, mír a bezpečnost*, kterou ČR iniciativně prosazovala. Rezoluce vyzývá strany ozbrojených konfliktů, aby se nedopouštěly činů sexuálního násilí na civilistech, a státy, aby učinily kroky k potrestání pachatelů těchto činů a vydaly je spravedlnosti.

Dne 17. 10. 2008 proběhly v plénu VS OSN volby pěti nestálých členů RB. Staly se jimi na období 2009-2010 Rakousko, Turecko, Japonsko, Mexiko a Uganda. Nově zvolení členové vystřídali Belgie, Itálii, Indonésii, Panamu a JAR, jež v RB zasedaly v letech 2007-2008.

Hospodářská a sociální rada OSN

Ve dnech 30. 6. – 24. 7. 2008 se v New Yorku konalo substantivní zasedání *Hospodářské a sociální rady OSN (HSR)*, které mělo několik segmentů: segment na vysoké úrovni (HLS), koordinační segment, segment operačních aktivit, segment humanitárních záležitostí a všeobecný segment. Delegaci ČR, která byla v období 2006 – 2008 členem HSR, vedl vedoucí Stálé mise při OSN v New Yorku, velvyslanec M. Palouš.

V segmentu na vysoké úrovni proběhla za účasti vedoucích představitelů mezinárodních finančních a obchodních institucí debata o stavu světové ekonomiky a možnostech realizace rozvojové agendy v rámci OSN. Do segmentu patřila i rozprava *Rozvojového kooperačního fóra (DCF)* na téma, jak učinit rozvojovou spolupráci více koherentní a efektivnější. Dalším bodem programu byl tzv. *roční ministerský přehled (Annual Ministerial Review)*, ve kterém byla podána informace o plnění úkolů rozvojové agendy OSN.

Hlavním cílem koordinačního segmentu bylo pokračovat v plnění závěrů *Ministerské deklarace substantivního zasedání HSR z roku 2007 (Posílení úsilí k vymýcení chudoby a hladu prostřednictvím globálního partnerství pro rozvoj)*. Koordinační segment se rovněž zabýval posouzením schopnosti systému OSN čelit současným výzvám, mezi něž patří

zejména boj s chudobou a hladem. Účelem debaty bylo také identifikovat oblasti, ve kterých OSN potřebuje mít blíže k veřejnosti.

Nosným tématem operačního segmentu byly *Operační aktivity OSN v oblasti mezinárodní rozvojové spolupráce*. V rámci tohoto segmentu rovněž proběhlo několik tematických panelů a byly prezentovány tři hlavní zprávy generálního tajemníka OSN.

Segment humanitárních záležitostí poskytl prostor pro výměnu názorů na problematiku posílení koordinace systému humanitární pomoci v rámci OSN.

V rámci všeobecného segmentu byly prezentovány zprávy dílčích odborných hospodářských a sociálních orgánů OSN.

Mezinárodní konference OSN

Konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a zasedání smluvních stran Kjótského protokolu

Ve dnech 1. - 12. 12. 2008 se konalo v Poznani 14. zasedání konference smluvních stran *Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC)* a současně proběhlo 4. zasedání smluvních stran *Kjótského protokolu (KP)*. V souvislosti s diskuzí o provádění UNFCCC byla přijata řada rozhodnutí např. z oblasti implementace Akčního plánu z Bali, čtvrtého přezkumu finančního mechanismu UNFCCC či budování kapacit v rozvojových zemích. Jedním z významných rozhodnutí přijatých v rámci KP bylo rozhodnutí umožňující zahájení činnosti Adaptačního fondu, z něhož má plynout finanční pomoc pro úhradu nákladů adaptačních opatření v rozvojových zemích. Rovněž se projednával postup přípravy dohody o novém režimu ochrany před změnou klimatu po roce 2012, která má především stanovit nové závazky smluvních stran v oblasti snižování emisí skleníkových plynů pro toto období.

Delegace ČR předsedala regionální skupině států východní Evropy a v rámci působení EU na tomto mezinárodním fóru se s ohledem na nadcházející předsednictví ČR v Radě EU podílela společně s předsednickým státem Francií a Evropskou komisí na činnosti Trojky EU. Vedoucím delegace ČR byl místopředseda vlády a ministr životního prostředí M. Bursík.

Zasedání smluvních stran Montrealského protokolu o látkách, které poškozují ozónovou vrstvu

Ve dnech 16. – 20. 11. 2008 se v Dauhá konala *8. konference smluvních stran Vídeňské úmluvy na ochranu ozonové vrstvy a 20. zasedání smluvních stran Montrealského protokolu*. Stěžejním tématem 8. konference smluvních stran Vídeňské úmluvy bylo vyhodnocení aktivit v oblasti výzkumu ozonové vrstvy. Česká republika byla oceněna jako jeden ze států aktivně podporujících výzkum svými experty i finančně. Na 20. zasedání smluvních stran Montrealského protokolu bylo přijato průlomové rozhodnutí, jež po smluvních stranách požaduje přijetí legislativních kroků k zajištění znovuzískávání regulovaných látek a jejich zneškodnění. Bylo také rozhodnuto o doplnění Mnohostranného fondu pro podporu plnění Montrealského protokolu ve výši 490 mil. USD na tříleté období. Příspěvek ČR, hrazený z rozpočtové kapitoly Ministerstva životního prostředí ČR v letech 2009 – 2011, bude činit 7,6 mil. Kč ročně. Delegaci ČR vedl zástupce Ministerstva životního prostředí ČR J. Achrer.

Rotterdamská úmluva o postupu předchozího souhlasu v mezinárodním obchodu s některými chemickými látkami a přípravky na ochranu rostlin

Ve dnech 27. – 31. 10. 2008 se v Římě uskutečnilo *4. zasedání Konference smluvních stran Rotterdamské úmluvy*. Zasedání zejména zhodnotilo úspěšnost implementace *Úmluvy při prosazování opatření o vývozu a dovozu nebezpečných látek*. Delegace ČR byla vedena náměstkem ministra životního prostředí K. Bláhou.

Úmluva o biologické rozmanitosti

Ve dnech 19. - 30. 5. 2008 se v Bonnu uskutečnilo *9. zasedání smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti*. Nosnými tématy zasedání byly praktické otázky související s přeshraničním pohybem živých modifikovaných organismů, otázky biodiverzity suchých a subhumidárních oblastí, světová iniciativa a v neposlední řadě problematika přístupu ke genetickým zdrojům. Delegaci ČR vedl náměstek ministra životního prostředí F. Pelc.

Cartagenský protokol o biologické bezpečnosti

Ve dnech 12. – 16. 5. 2008 se v Bonnu uskutečnilo *4. zasedání konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti, sloužící jako zasedání smluvních stran*

Cartagenského protokolu. Hlavními tématy jednání byly především odpovědnost a náhrada škody způsobené při přeshraničním pohybu geneticky modifikovaných organismů (GMO), vzorkování a detekce GMO, hodnocení a řízení rizik při nakládání s GMO, vytváření kapacit a posilování lidských zdrojů, socio-ekonomická hlediska, výměna informací a *Informační systém pro biologickou bezpečnost (Biosafety Clearing-House, BCH)* a mechanismus financování a finančních zdrojů Protokolu. Vedoucí delegace ČR byla zástupkyně Ministerstva životního prostředí ČR H. Jiráková.

Úmluva o ochraně stěhovavých vodních druhů volně žijících živočichů

Ve dnech 1. – 5. 12. 2008 se v Římě uskutečnilo *9. zasedání konference smluvních stran Úmluvy o ochraně stěhovavých vodních druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva)*. Zasedání mj. zhodnotilo stav naplňování Bonnské úmluvy a všech dohod a memorand, které vznikly v rámci Úmluvy, schválilo Strategický plán činností pro další období a odsouhlasilo zařazení nových druhů stěhovavých živočichů do příloh I. a II. Úkolem, který bude řešen v následujícím trienniu, je hledání dalšího směřování Úmluvy, plnění dohod a memorand a vyhledávání donorů pro zajišťování ochrany stěhovavých druhů živočichů. Delegaci ČR vedl náměstek ministra životního prostředí F. Pelc.

Dohoda o ochraně africko-asijských stěhovavých vodních ptáků

Ve dnech 15. – 19. 9. 2008 se na Madagaskaru konalo *4. zasedání smluvních stran Dohody o ochraně africko-asijských stěhovavých vodních ptáků*. Zasedání přijalo celkem dvacet rozhodnutí upravujících další činnost v rámci Dohody, z nichž mezi prioritní patří přijetí Strategického plánu na léta 2009 – 2017, upravujícího program budoucích činností Dohody, včetně stanovení priorit pro nadcházející období, postupné vyřazování olovnatého střeliva při lovu v mokřadech, vlivy klimatických změn na stěhovavé vodní ptáky a přijetí a implementace mezinárodních akčních plánů pro jednotlivé druhy stěhovavých vodních ptáků a invazní nepůvodní vodní druhy v areálovém území Dohody. Zasedání přijalo změny příloh Dohody týkající se zařazení nových druhů do přílohy II Dohody a úpravy tabulky 1 Akčního plánu obsaženého v příloze III popisující stav populací stěhovavých vodních ptáků z hlediska jejich ochrany. Delegaci ČR vedl náměstek ministra životního prostředí F. Pelc.

Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat

Ve dnech 17. – 19. 6. 2008 se v Bukurešti konalo *2. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat*, kde došlo ke sjednání prvního protokolu k Úmluvě, a to *Protokolu o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti*. Za ČR byl Protokol podepsán vedoucím delegace, náměstkem ministra životního prostředí F. Pelcem. Konference se zabývala činnostmi šesti pracovních skupin Úmluvy, výsledky unijního projektu INTERREG IIIB CADSES k podpoře Úmluvy, který v roce 2008 skončil, schválila výsledky z jednání *Řídícího výboru pro soustavu chráněných území (CNPA)* a věnovala se otázkám finančního mechanismu a zdrojům financování, včetně rozpočtu.

Basilejská úmluva o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování

Ve dnech 23. – 27. 6. 2008 se na Bali uskutečnilo *9. zasedání konference smluvních stran Basilejské úmluvy o kontrole pohybu nebezpečných odpadů*. Na zasedání byla projednána revize technických návodů pro použité pneumatiky, spalování a jiné způsoby likvidace odpadu z domácností, perzistentní organické polutanty a otázka schopnosti uvolňování toxických plynů ve styku s vodou nebo vzduchem. Smluvní strany se rovněž zabývaly harmonizací a koordinací označování chemických látek. Delegaci ČR vedl náměstek ministra životního prostředí K. Bláha.

Mezinárodní konference k Financování pro rozvoj k vyhodnocení implementace Monterreyského konsenzu

Ve dnech 29.11. – 2.12. 2008 se v katarském Dauhá uskutečnila *Mezinárodní konference k Financování pro rozvoj ke zhodnocení implementace Monterreyského konsenzu (FfD II)*. Delegaci ČR vedl náměstek ministra zahraničních věcí J. Kohout. Konference, která se konala v období rychle nastupující finanční a ekonomické krize, přijala závěrečný dokument, jehož základním prvkem je potvrzení finančních a dalších závazků v oblasti rozvojové spolupráce, zahájení diskuse o zintenzivnění *follow-up* mechanismu financování pro rozvoj a rozhodnutí o konání konference OSN k dopadu finanční a ekonomické krize na rozvoj.

Odborné organizace systému OSN

Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO)

V roce 2008 byla v UNESCO zahájena realizace nové *Střednědobé strategie pro období 2008 - 2013*, přijaté na 34. zasedání *Generální konference*. Zahájeno bylo rovněž naplňování nového *Programu a rozpočtu organizace na léta 2008 - 2009*, vycházejícího z rozhodnutí nenavyšovat pravidelný rozpočet.

V průběhu roku se uskutečnila dvě pravidelná 178. a 179. substantivní zasedání *Výkonné rady*. Po skončení čtyřletého členství ve Výkonné radě (2003 – 2007) se ČR účastnila zasedání jako aktivní pozorovatel; v 1. pololetí roku 2008 převzala její delegace úlohu koordinátora *Východoevropské regionální skupiny*. Nadstandardně zůstává ČR zastoupena celkem v šesti subsidiárních volených orgánech (*Výbory pro bioetiku, Egyptské muzeum, restituce a sídlo UNESCO; Rady Mezinárodního úřadu pro vzdělávání a Mezivládní rady programu Informace pro všechny*).

Česká republika poskytla v roce 2008 opětovně v rámci své rozvojové spolupráce dobrovolný finanční příspěvek ve výši celkem 5,5 mil. Kč ve prospěch projektů UNESCO v rozvojových zemích. Jde zejména o dlouhodobé projekty zaměřené na poválečnou rekonstrukci v sektorech kultury a školství, a to v Iráku, Afghánistánu, Libanonu a na palestinském území.

V návaznosti na ocenění UNESCO, kterého se dostalo filmovému festivalu *Jeden svět*, zaměřenému na podporu lidských práv ve světě, byl tento festival prezentován i s promítáním 25. 9. 2008 v prostorech pařížského ústředí. S živým ohlasem se setkal diskusní večer který pod názvem *Kulatý stůl k událostem jara roku 1968 v Československu a Polsku* společně uspořádaly dne 2. 12. 2008 v ústředí UNESCO delegace ČR, Slovenska a Polska.

Česká komise pro UNESCO, jejíž předsedkyně prof. H. Illnerová zahájila 28. 11. 2008 své druhé dvouleté funkční období, byla spolupořadatelem několika vzdělávacích a kulturních akcí, zejména v rámci probíhajícího *Desetiletí OSN pro výchovu k udržitelnému rozvoji (2005 – 2014)*, *Mezinárodního roku planety Země 2008 a 60. výročí přijetí Všeobecné deklarace lidských práv*. Ve spolupráci s Akademií věd ČR (AV ČR), několika českými univerzitami a Českým rozhlasem se 21. 2. 2008 v Praze uskutečnilo kolokvium k *Mezinárodnímu dni mateřského jazyka*. Sekretariát České komise pro UNESCO (SČK)

pokračoval v koordinaci spolupráce s českou sítí 50 přidružených základních a středních škol UNESCO (*ASPnet*). Každoroční *Týden škol UNESCO* byl na školách ve 2. pololetí školního roku 2007/2008 věnován tématu *Mezinárodní rok planety Země 2008*. SČK ve dnech 24. - 26. 11. 2008 v Praze zorganizoval *Výroční setkání ASPnet*. Zahájil rovněž přípravu rozsáhlého tříletého projektu s využitím prostředků *Evropského sociálního fondu* a zajistil jeho řádné předložení v říjnovém termínu (realizace od 1. 4. 2009). K významným projektům ve spolupráci s Klubem ekologické výchovy, SČK a AV ČR využívajícím finanční participaci z pravidelného rozpočtu UNESCO náležely v závěru roku dvě každoročně pořádané *Konference mládeže o udržitelném rozvoji – pro základní a střední školy*, poprvé s mezinárodní účastí.

Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (UNIDO)

Ve dnech 14. – 16. 5. 2008 se ve Vídni uskutečnilo 34. zasedání *Rady pro průmyslový rozvoj (IDB) UNIDO*. Na programu IDB byly projednány tyto body: implementace střednědobého programu na léta 2008 - 2011, spolupráce Jih – Jih, regionální program pro LAC, přístup UNIDO ke GEF, reforma OSN a UNIDO, spolupráce s dalšími mezinárodními organizacemi a možnou reakcí UNIDO na globální potravinovou krizi.

Ve dnech 2. – 4. 12. 2008 se ve Vídni uskutečnilo 35. zasedání *Rady pro průmyslový rozvoj (IDB) UNIDO*. Na programu IDB byly projednány následující body: implementace střednědobého programu na léta 2008 - 2011, zpráva Programového a rozpočtového výboru UNIDO, zpráva externího auditora UNIDO, finanční situace UNIDO, mobilizace finančních zdrojů UNIDO, finanční rámec programu UNIDO na léta 2013 – 2013, dohoda o spolupráci s UNDP, globální potravinová krize a systém koherence rozvojového systému OSN.

České instituce se podílely na realizaci projektů čistší produkce a výcvikových kurzů v oblasti predikce technologického vývoje. UNIDO je pro ČR přirozeným partnerem v součinnosti související s výkonem českého předsednictví EU, jehož prioritním tématem v oblasti rozvojové spolupráce jsou *Lokální udržitelné zdroje energie v rozvojových zemích*. Dobrovolný příspěvek ČR do IDF (*Industrial Development Fund*) představoval v roce 2008 celkem 3,5 mil. Kč.

Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO)

Ve dnech 3. – 5. 6. 2008 se v římském ústředí FAO konala *Konference na nejvyšší úrovni o zajišťování potravin ve světě v kontextu klimatických změn, výroby biopaliv a prudce se zvyšujících cen potravin*. Konference se zúčastnilo kolem 40 hlav států a šéfů vlád, asi 70 ministrů, celkem přes 4000 delegátů. Delegaci ČR vedl 1. náměstek ministra zemědělství I. Hlaváč. Deklarace přijatá uvedenou konferencí upozorňuje na krizovou situaci na světovém trhu s potravinami a na stoupající počet hladovějících lidí. Vyzývá k zajištění potravinové bezpečnosti a podstatnému zvýšení investic do zemědělství a do rozvoje venkova, k většímu zapojení mezinárodního společenství do ochrany potravinových systémů vůči klimatickým změnám, k úspěšnému završení jednání o rozvojové agendě z Dauhá ve prospěch spravedlivějších podmínek na světovém trhu s potravinami a k intenzivnějšímu dialogu o vlivu produkce biopaliv na zabezpečování potravin.

Ve dnech 19. – 22. 11. 2008 se uskutečnilo 35. mimořádné zasedání konference FAO, tj. nejvyššího řídicího a kontrolního orgánu této mezinárodní organizace. Delegaci ČR vedl 1. náměstek ministra zemědělství a předseda *Českého výboru pro spolupráci s FAO*, I. Hlaváč. Toto mimořádné zasedání Konference bylo svoláno s cílem schválení *Okamžitého akčního plánu reformy FAO na léta 2009 – 2011*, který je výsledkem společné práce členských států a managementu FAO v rámci *Výboru konference pro závěry z nezávislé vnější evaluace (CoC-IEE)* a tří reformních pracovních skupin za období leden-listopad 2008.

V rámci FAO si ČR v roce 2008 udržela pozici nejvýznamnějšího donora mezi novými členy Evropské unie. Dobrovolné příspěvky z kapitoly rozvojové spolupráce ministerstva zemědělství byly opětovně alokovány prostřednictvím společného svěřeneckého fondu. V roce 2008 bylo 9 mil. Kč alokováno na krytí nákladů projektů rozvojové spolupráce - výcvikové kurzy a semináře FAO pořádané v ČR pro experty ze zemí východní Evropy, společný lesnický projekt ČR a FAO v Mali a příspěvek do fondu pro národní lesnické programy, který umožnil ČR vstoupit do řídicího výboru *FAO/NFP Facility*.

Mezinárodní organizace práce (ILO)

Ve dnech 28. 5. – 13. 6. 2008 v Ženevě proběhlo 97. zasedání *Mezinárodní konference práce*, která je nejvyšším orgánem ILO. V čele delegace ČR byl náměstek ministra práce a sociálních věcí M. Hošek. Hlavními tématy jednání byly zpráva generálního

ředitele *Mezinárodního úřadu práce (MÚP)* o implementaci programu MÚP za období 2007-2008 s příloženým dokumentem o situaci pracovníků na okupovaných arabských územích a dále *Globální zpráva za rok 2008 k Deklaraci ILO o základních principech a právech při práci*. Posledním projednávaným dokumentem byla zpráva generálního ředitele MÚP *Důstojná práce: nadcházející strategické výzvy*, zaměřená na aktuální témata jako krize finančního sektoru, rostoucí ceny potravin, ekonomická recese a úloha ILO v této situaci.

V závěru konference byla přijata *Deklarace o sociální spravedlnosti pro spravedlivou globalizaci*, jejíž hlavní význam spočívá v nové definici strategických cílů ILO prostřednictvím tzv. *Agendy důstojné práce*. Deklarace a její následný proces mají přispět k posílení významu ILO ve světě globalizujícího se ekonomického i sociálního prostředí.

Na samostatném zasedání *Výboru pro provádění úmluv a doporučení ILO* bylo projednáváno porušování úmluv ze strany Barmy/Myanmaru a Zimbabwe. ČR se na agendě objevila v souvislosti s plněním úmluvy o diskriminaci v zaměstnání a povolání se zřetelem k problematice romského etnika a lustračního zákona. *Výbor pro dovednosti pro zvýšení produktivity, růst zaměstnanosti a rozvoj* projednával otázky související se znalostní ekonomikou a schopnostmi celoživotního učení pracovníků. *Výbor pro podporu zaměstnanosti na venkově* ve svých závěrech zdůraznil význam podpory malého zemědělství, dopravní a sociální infrastruktury a přístupu na transparentní trhy pro celosvětový boj s chudobou.

V průběhu konference se konaly volby do *Správní rady MÚP* na období 2008 – 2011, v jejichž rámci se ČR stala řádným členem Správní rady. Na obou jejích zasedáních v roce 2008 se ČR aktivně zapojovala mj. do práce neformálního uskupení hospodářsky vyspělých zemí (*Industrialized Market Economy Countries, IMEC*). V rámci listopadového zasedání Správní rady byl generálním ředitelem MÚP na období 2009-2014 opětovně zvolen J. Somavia z Chile.

Světová zdravotnická organizace (WHO)

V Ženevě se ve dnech 19. – 24. 5. 2008 konalo 61. zasedání *Světového zdravotnického shromáždění*. Během zasedání byly v pracovních výborech a plénu projednány otázky související s chřipkovou pandemií a dalšími přenosnými a nepřenosiými nemocemi, s dopadem klimatických změn na zdravotní stav obyvatelstva a plnění Rozvojových cílů

tisíciletí souvisejících se zdravím. Delegaci ČR vedl M. Vít, náměstek ministra zdravotnictví a hlavní hygienik ČR.

Mezinárodní námořní organizace (IMO)

V roce 2008 věnovala *Mezinárodní námořní organizace* pozornost řešení problémů spojených se zaváděním globálního informačního systému o pohybu námořních lodí LRIT (*Long Range Information and Tracking*) a s kompletní revizí systému projektování námořních lodí s přihlédnutím k plánované životnosti plavidel. Mimořádnou pozornost si vyžádala zhoršující se bezpečnostní situace námořní plavby v oblasti Adenského zálivu, v teritoriálních vodách Somálska a přiléhajících mezinárodních vodách.

V roce 2008 se podle statistik IMO odehrálo v této oblasti více než 120 pirátských útoků, 35 plavidel a více než 600 námořníků bylo námořními piráty uneseno, přičemž dva námořníci byli zavražděni. Jedná se přitom o oblast, přes kterou je dopravováno více než 12 % objemu světového obchodu s ropou. Další dramatický dopad mají tato bezpečnostní rizika na klíčovou námořní trasu Evropa – Střední a Dálný východ tranzitující Suezským průplavem. Zhoršující se situací se zabývala též Rada bezpečnosti OSN.

Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO)

Ve dnech 15. - 20. 9. 2008 uspořádala ICAO v Montrealu *Konferenci k hospodaření provozovatelů letišť a poskytovatelů letových navigačních služeb (CEANS)*, na níž byly diskutovány otázky týkající se zpoplatňování základních služeb v letecké dopravě. CEANS přinesla úspěch evropských států, které aktivně přispěly k další úpravě doporučených postupů pro zpoplatnění letištních služeb a služeb řízení letového provozu, směrem ke sladění s předpisy Evropských společenství.

V centru pozornosti Rady a celé ICAO stály i v roce 2008 otázky bezpečnosti civilního letectví (*safety*) a jeho ochrana před protiprávními činy (*security*). ICAO se zaměřila též na uskutečňování auditů implementace technických příloh k *Úmluvě o mezinárodním civilním letectví v jednotlivých státech*.

Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO)

V roce 2008 započalo čtyřleté členství ČR ve *Výboru pro statistiku makroekonomické analýzy v cestovním ruchu* (na období 2008-2011). Ve dnech 15. - 16. 5. 2008 se v Praze

konalo 48. zasedání *Komise pro Evropu UNWTO*, která je druhou největší regionální komisí v rámci organizace. Členství v UNWTO nabývá celosvětově stále větší vážnosti a významu, a to zejména v souvislosti s aktivitami, které UNWTO vyvíjí na poli výzkumném, v boji proti chudobě, udržitelném rozvoji atd.

Programy, fondy a další specializované orgány OSN

Konference OSN pro obchod a rozvoj (UNCTAD)

V roce 2008 se činnost UNCTAD nesla především ve znamení příprav a poté vlastního XII. zasedání *Konference OSN pro obchod a rozvoj (UNCTAD XII)* na ministerské úrovni, jež se uskutečnilo ve dnech 20. – 25. 4 2008 v Akkře. Delegaci ČR vedla náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová. UNCTAD se následně zabývala implementací výstupů z tohoto zasedání, zejména pokud jde o přípravu pracovního programu na následující čtyřleté období.

Na UNCTAD XII se podařilo dosáhnout dohody na výsledném dokumentu, *tzv. Dohodě z Akkry (Accra Accord)*, který obsahuje většinu priorit EU, včetně reformního balíku a definice funkce jednotlivých orgánů. Počet komisí byl zredukován na dvě, a to na *Komisi pro obchod a rozvoj* a *Komisi pro investice, podnikání a rozvoj*. Jako novinka byla schválena víceletá expertní zasedání.

V roce 2008 dále proběhlo jedno řádné, tři výkonná a jedno zvláštní zasedání *Rady pro obchod a rozvoj (TDB)*, nejvyššího řídicího orgánu UNCTAD v době mimo zasedání ministerské konference. 24. zvláštní zasedání TDB, které se konalo ve dnech 17. – 20. 3. 2008, zejména projednalo zprávy ze zasedání jednotlivých Komisí a otázky související s přípravami UNCTAD XII.

Na 55. řádném zasedání TDB v září 2008 byl jedním z místopředsedů TDB na nadcházející rok zvolen vedoucí SM ČR při OSN v Ženevě, velvyslanec T. Husák, který v jeho průběhu mj. předsedal slyšení se zástupci občanské společnosti a soukromého sektoru k otázkám globální finanční a potravinové krize. Tématem zasedání na vysoké úrovni byla problematika obchodních a výrobních kapacit pro dosažení mezinárodně dohodnutých rozvojových cílů, včetně *tzv. Rozvojových cílů tisíciletí*. Sekretariát zde prezentoval nejvýznamnější zprávy UNCTAD (*Trade and Development Report 2008, World Investment Report 2008, The Least Developed Countries Report 2008*). V rámci zasedání byly zřízeny

dva výbory, a to k otázkám nejméně rozvinutých zemí (LDCs) a Afriky, v nichž probíhaly negociace určitých doporučení jako vodítka pro další činnost UNCTAD v daných oblastech.

Dne 13. 11. 2008 se konalo z podnětu předsedy TDB 45. výkonné zasedání TDB věnované problematice financování pro rozvoj, a to zejména v návaznosti na globální finanční krizi. Jeho záměrem bylo přispět k přípravnému procesu *Konference v Dauhá k revizi implementace Konsenzu z Monterrey*.

Komise OSN pro udržitelný rozvoj (CSD)

Ve dnech 5. - 16. 5. 2008 se v New Yorku konalo 16. zasedání *Komise OSN pro udržitelný rozvoj*. Delegace ČR byla vedena výkonným tajemníkem Pracovní skupiny (Rady vlády pro udržitelný rozvoj) pro koordinaci příprav na zasedání CSD J. Hlaváčkem z Ministerstva životního prostředí ČR. Zasedání vyhodnotilo pokroky v realizaci programu udržitelného rozvoje v oblastech, jako jsou zemědělství, rozvoj venkova, půda, sucho, desertifikace, Afrika, a v průřezových tématech.

Program OSN pro rozvoj (UNDP) a Populační fond OSN (UNFPA)

Program OSN pro rozvoj (United Nations Development Programme - UNDP) má, jakožto hlavní orgán OSN pro koordinaci rozvojové činnosti, globální dosah a ročně spravuje finanční zdroje v hodnotě 5 mld. USD, což z něj činí největšího poskytovatele grantové pomoci v rámci systému OSN.

Prostřednictvím UNDP poskytuje ČR nejvíce finančních prostředků do rozvojového systému OSN. Díky příspěvku do tzv. svěřeneckého fondu se do projektů a programů UNDP mohli zapojit čeští experti z oblasti ochrany životního prostředí, efektivního využívání energií, ekonomické transformace, zdravotnický personál (zejména v oblasti boje proti HIV/AIDS), odborníci na malé a střední podnikání či nakládání s odpady a vodními zdroji. Česká expertiza byla v roce 2008 tímto způsobem zapojena v Albánii, Arménii, Bělorusku, Bosně a Hercegovině, Kosovu, Kyrgyzstánu, Moldavsku, Černé Hoře, Srbsku, Uzbekistánu a na Ukrajině.

Ve dnech 21. – 24. 1. a 8. - 12. 9. 2008 se v New Yorku uskutečnila řádná zasedání *Výkonné rady Programu OSN pro rozvoj (UNDP) a Populačního fondu OSN (UNFPA)*. V roce 2008 působila ČR ve výkonné radě jako pozorovatel.

Program OSN pro životní prostředí (Program UNEP)

Ve dnech 20. - 22. 2. 2008 se v Monaku uskutečnilo 10. zvláštní zasedání *Řídící rady programu OSN pro životní prostředí UNEP/9. Globální fórum ministrů životního prostředí (UNEP/GMEF)*. K hlavním bodům jednání patřila zejména dvě aktuální témata: *Globalizace a životní prostředí – mobilizace finančních prostředků pro řešení klimatické výzvy a Mezinárodní správa životního prostředí a reforma OSN*. Zasedání se dále zabývalo věcnými otázkami ochrany životního prostředí, zejména nakládáním s chemickými látkami, včetně rtuti a odpadu, a udržitelným rozvojem arktického regionu. Na zasedání byla předložena a schválena *Střednědobá strategie UNEP na období 2010 – 2013*, která představuje základní strategický dokument pro budoucí činnost UNEP s cílem dosáhnout, a to prostřednictvím jejích šesti průřezových priorit, efektivnějšího a účinnějšího fungování UNEP, který bude zaměřen na výsledky a plně bude svou práci opírat o vědecké poznání.

Delegaci ČR, která je členem Řídící rady UNEP na období 2006 – 2009, vedl místopředseda vlády a ministr životního prostředí M. Bursík. První náměstek ministra životního prostředí ČR J. Dusík jako viceprezident byra Řídící rady předsedal Pracovnímu výboru.

Česká republika každoročně přispívá do Environmentálního fondu (EF) UNEP; výše dobrovolného příspěvku v roce 2008 představovala 4,5 mil. Kč.

Program OSN pro lidská sídla (UN-Habitat)

V rámci organizačního zasedání ECOSOC v New Yorku byla ČR v dubnu 2008 opět zvolena do Řídící rady tohoto rozvojového programu systému OSN na období 2009 – 2012.

Česká republika poskytuje každoročně dobrovolný příspěvek do rozpočtu UN-HABITAT. Jeho výše v roce 2008 činila 2 mil. Kč.

Program OSN pro dobrovolníky (UNV)

V roce 2008 pokračovala ČR v součinnosti s UNV v hledání dalších forem a způsobů spolupráce, a to jak na společných projektech, tak v posilování účasti českých dobrovolníků v mírových misích OSN. Je udržován přímý kontakt s pracovníky UNV Bonn v rámci speciálních náborových akcí, které se každoročně konají v Praze.

Podporu dobrovolnickým aktivitám v systému OSN projevila ČR v roce 2008 účastí 27 českých dobrovolníků - z toho 14 žen - v multilaterálních programech UNV. Čeští dobrovolníci působili na dlouhodobých misích zejména v Africe, Asii a na Balkáně, a to v těchto zemích: Afghánistán, Angola, Bosna a Hercegovina, Egypt, Etiopie, Jemen, Kongo, Kosovo, Mongolsko, Maroko/Západní Sahara, Nepál, Pobřeží slonoviny, Súdán, Ukrajina Vietnam a Východní Timor. Nejvíce českých dobrovolníků působil v Bosně a Hercegovině, Kosovu a na Ukrajině.

Světový potravinový program (WFP)

V roce 2008 pokračovala donorská aktivita ČR do *Světového potravinového programu (WFP)* odkázaného na dobrovolné příspěvky dárcovských zemí, institucí, soukromých podniků a jednotlivců. ČR věnovala WFP v roce 2008 celkem 14,5 mil. Kč, z tohoto 12 mil. Kč na humanitární projekty v Keni, Senegal, Zimbabwe a v zemích Afrického rohu a dále 2,5 mil. Kč formou dobrovolného příspěvku do rozpočtu WFP.

Světová poštovní unie (UPU)

Ve dnech 23. 7. - 12. 8. 2008 se v Ženevě konal *24. Kongres Světové poštovní unie*, který se jakožto nejvyšším orgán této specializované agencie OSN schází jednou za čtyři roky. Kongres projednal změny *tzv. Akt UPU* (tj. mnohostranných mezinárodních smluv upravujících chod UPU a poštovní styk mezi 191 členskými zeměmi), přijal základní strategický dokument na období 2009 - 2012, *tzv. Nairobskou poštovní strategii*, a zvolil dosavadního generálního ředitele E. Dayana (Francie) a jeho náměstka G. Huanga (Čína) znovu do těchto funkcí. Zvoleno bylo rovněž po 40 členských zemích do dvou hlavních řídicích orgánů UPU - *Administrativní rady a Rady poštovního provozu*.

Evropská hospodářská komise OSN (EHK)

V souladu s reformou EHK se v roce 2008 poprvé nekonalo výroční plenární zasedání. Uskuteční se až v první polovině roku 2009. V rámci Komise byla mj. nově vytvořena *Pracovní skupina pro stárnutí*. Významná činnost EHK se v roce 2008 zaměřovala do oblasti technické spolupráce, na níž se ČR tradičně rovněž podílela.

V lednu 2008 se uskutečnilo regionální implementační zasedání regionu EHK OSN k přípravě 16. zasedání Komise OSN pro udržitelný rozvoj. Vedoucí delegace ČR J. Hlaváček

předsedal segmentu věnovanému desertifikaci a suchu a byl hlavním vystupujícím ke vztahům EU, region EHK OSN a Afrika. Pozornost byla věnována též spolupráci EHK s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), mimo jiné při přípravě a konání 16. Ekonomického a environmentálního fóra OBSE, jehož druhá část proběhla v Praze ve dnech 19. – 21. 5. 2008 za účasti výkonného tajemníka M. Belky.

Dne 1. 11. 2008 M. Belka svou funkci uvolnil a generální tajemník OSN jmenoval dne 19. 12. 2008 novým výkonným tajemníkem EHK dosavadního ministra zahraničních věcí SR J. Kubiše s nástupem do funkce dne 28. 1. 2009.

Ve dnech 25. – 27. 11. 2008 se konalo v Ženevě páté zasedání Konference smluvních stran Úmluvy o účincích průmyslových havárií přesahujících hranice států. Konference zhodnotila stav implementace Úmluvy a posoudila pokrok učiněný v rámci Programu technické pomoci zemím východní a jihovýchodní Evropy, Kavkazu a Střední Asie. Konference dále schválila směrnice k zajištění bezpečnosti a správné praxe při provozu odkališť a vyzvala k jejich implementaci. Vedoucím delegace ČR byl zástupce Ministerstva životního prostředí ČR P. Forint.

Dvacáté šesté zasedání Výkonného orgánu, které je řídicím orgánem Úmluvy o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států, se uskutečnilo ve dnech 15. – 18. 12. 2008 v Ženevě. Zasedání projednalo návrhy na změny Protokolu o perzistentních organických polutantech k Úmluvě a rozhodlo o postupu pro vyjednávání změn Protokolu o těžkých kovech a Protokolu k omezení acidifikace, eutrofizace a přízemního ozonu (Göteborský protokol) k Úmluvě.

Výbor OSN pro mírové využívání kosmického prostoru (COPUOS)

Ve dnech 11. - 20. 6. 2008 se delegace ČR, vedená prof. V. Kopalem, ve Vídni zúčastnila 51. zasedání *Výboru OSN pro mírové využívání kosmického prostoru (COPUOS)*. Zasedání se tradičně věnovalo otázkám zachování kosmického prostoru pro mírové účely a plnění doporučení konference UNISPACE III. Výbor se dále zabýval otázkami vedlejších aplikací kosmické techniky (*spin-off benefits*), vztahu kosmu a společnosti a mezinárodní spolupráce při využívání z kosmu získaných informací o Zemi (*geospatial data*) pro udržitelný rozvoj.

V průběhu roku 2008 se ČR zapojila do činnosti *Vědeckotechnického a Právního podvýboru COPUOS*. Na zasedání Vědeckotechnického podvýboru byly zhodnoceny zkušenosti spojené s roční platností směrnic ke kosmické tříšti. Výbor ocenil pokrok dosažený společnou expertní skupinou vědecko-technického podvýboru a *Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE)* při přípravě mezinárodního technického základu cílů a doporučení pro bezpečnost plánovaných nebo výhledově možných aplikací jaderných zdrojů ve vesmíru, dále se věnoval tématům nebezpečí dopadu asteroidů na Zemi a využívání geostacionární dráhy. Zasedání Právního výboru COPUOS probíhalo pod předsednictvím prof. V. Kopala. V roce 2008 podpořila ČR projekt UN SPIDER na využití kosmického monitorování pro varování před přírodními katastrofami dobrovolným příspěvkem 200 tis. Kč.

Boj proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a proti drogám v rámci OSN

Komise OSN pro narkotika (CND)

Ve dnech 10. - 14. 3. 2008 se ve Vídni uskutečnilo 51. zasedání *Komise OSN pro narkotika*. CND se zabývala tradičními tématy, jako jsou omezování poptávky po drogách a nabídky drog a problematika nelegálního obchodu s drogami. CND dále hodnotila plnění závazků vůči mezinárodním protidrogovým úmluvám a výroční zprávu *Mezinárodní rady pro kontrolu narkotik*. Tematická debata se v rámci 51. zasedání týkala hodnocení pokroku dosaženého za deset let uplynulých od 20. zvláštního zasedání VS OSN věnovaného drogám (UNGASS). Značná pozornost byla kladena na posílení návrhu alternativního rozvoje spočívajícího v náhradě plodin, které představují surovinu pro produkci drog, jinými komerčně využitelnými rostlinami. V rámci CND je aktivní řada mechanismů mezinárodní spolupráce v boji proti mezinárodnímu obchodu s drogami, na kterých se ČR podílí.

V roce 2008 ČR opět přispěla dobrovolným příspěvkem 2,7 mil. Kč do fondu *Programu OSN pro kontrolu narkotik (UNDCP)* na projekt *Regionálního a koordinačního centra pro Střední Asii (CARICC)*, jehož smyslem je podpora a koordinace policejní spolupráce a výměna informací mezi zeměmi Střední Asie, Ruskem a Ázerbájdžánem. CARICC má statut mezinárodní organizace s ústředím v Kazachstánu a styčnými kanceláři v jednotlivých členských zemích. CARICC úzce spolupracuje s *Interpolem*, *Europolem* a *Světovou celní organizací (WCO)*. Kromě výše uvedeného projektu ČR přispěla do *Fondu pro všeobecné účely* částkou 1,8 mil. Kč, a podpořila tak rozpočet UNODC.

Komise OSN pro prevenci zločinu a trestní spravedlnost (CCPCJ)

Zasedání *Komise OSN pro prevenci zločinu a trestní spravedlnost*, jejímž členem byla ČR do konce roku 2006, se konalo ve dnech 10. – 18. 4. 2008. Hlavní část zasedání byla zaměřena na hodnocení práce, financování a řízení *Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC)*, implementaci *Vídeňské deklarace* a posílení technické pomoci a rozvojové spolupráce v oblasti boje proti korupci, organizovanému zločinu a terorismu.

Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC)

V roce 2008 zůstaly nadále prioritami UNODC ratifikace a využití právních instrumentů, implementace závěrů *Bangkokské deklarace*, technická a expertní pomoc, mezinárodní spolupráce v oblasti prevence kriminality, v boji proti obchodu s lidmi, obchodu s drogami, rozvojová pomoc zaměřená proti pěstování koky a opia, praní špinavých peněz, korupci a použití právních instrumentů užitečných v boji proti terorismu.

Česká republika a mezinárodní organizace

ČR a světová ekonomika (OECD, WTO, MMF, SB, EBRD, CEB, MBHS, MIB)

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)

Účast ČR na práci OECD v roce 2008 zahrnovala širokou řadu oblastí a témat a podílela se na ní většina ministerstev i dalších institucí. ČR se účastnila zasedání mnoha konferencí, výborů a pracovních orgánů, podílela se řešení aktuálních otázek vyplývajících z ekonomického vývoje členských zemí i celého světa.

V postavení mezivládní organizace se OECD prosadila do pozice odborného poradce uskupení G8 a *Heiligendammského procesu*, prohloubila konkrétní spolupráci s OSN a jejími složkami, se *Světovou bankou*, MMF, WTO, IAEA (*International Atomic Energy Agency*) a dalšími. Čelní představitelé OECD vystupovali prakticky na všech významných světových fórech ke globálním otázkám růstu, k hospodářským reformám, inovacím, změně klimatu a rozvojové spolupráci.

V roce 2008 byly zahájeny praktické kroky k rozšíření OECD. Většina kandidátských zemí předložila v první polovině roku úvodní dokumenty. Pokračoval mnohostranný dialog se zeměmi „posílené spolupráce“ v rámci jejich perspektivního sbližování s organizací.

Kandidátské země i partneři posílené spolupráce náleží mezi důležité ekonomiky s významnou vahou a odpovědností ve světovém hospodářství.

OECD dlouhodobě sledovala a hodnotila narůstající symptomy světové finanční a ekonomické krize. Ještě před jejím plným rozvinutím zahájila organizace a její členské země přípravu strategické odpovědi v podobě analýzy základních příčin krize a sady opatření k utlumení jejích projevů. Dokument byl v podobě *Akčního plánu* poskytnut vládám členských zemí k individuálnímu využití.

Česká republika vystupňovala v roce 2008 svoji spolupráci s OECD. Koordinace MZV ČR v roli gestora členství ČR v OECD probíhala v rámci *Pracovní skupiny pro spolupráci s OECD*, jejímiž členy jsou všechny ústřední orgány státní správy zapojené do činnosti OECD. Pracovní skupina se v průběhu roku 2008 zaměřila na přípravu významných zasedání OECD a na zpracování materiálu pro vládu o instrumentech doporučených OECD v roce 2007 a jejich využití v ČR.

Významnou událostí roku byla oficiální prezentace *Hospodářského přehledu ČR* v Praze. Představil jej dne 24. 4. 2008 přímo generální tajemník OECD A. Gurría za účasti předsedy vlády ČR M. Topolánka a ministrů vlády. V průběhu své několikadenní návštěvy v Praze byl A. Gurría přijat též prezidentem republiky a dalšími představiteli. A. Gurría též přednesl přednášku ke studentům Fakulty sociálních věd University Karlovy, přednášku pro zástupce resortů, asociací, podnikatelských svazů a akademické sféry a poskytl řadu rozhovorů pro tisk, rozhlas a televizi.

Další důležitou událostí z hlediska OECD bylo *Ministerské zasedání Rady Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (MCM)*, které se uskutečnilo ve dnech 4. - 5. 6. 2008. Delegaci ČR vedl náměstek ministra průmyslu a obchodu ČR M. Tlapa. V delegaci byli dále zástupci ministerstev zahraničních věcí, financí a životního prostředí a *Stálé mise ČR při OECD*. Profilovými tématy zasedání byly světová hospodářská situace, vnější vztahy, hospodářské reformy a ekonomické dopady změn podnebí. Konference přijala *Deklaraci k soudržnosti politik pro rozvoj* a *Deklaraci ke Státním investičním fondům a politikám přijímajících zemí*.

Paralelně proběhlo ve dnech 3. – 4. 6. 2008 *Fórum OECD s představiteli nevládních organizací*, kde se konaly konzultace s *Business and Industry Advisory Committee (BIAC)* a s *Trade Union Advisory Committee (TUAC)*. Fórum poskytlo v rámci strukturovaných

panelů možnost diskuse široké odborné veřejnosti s politiky i experty. Klíčové téma *Climate change, Growth and Stability* korespondovalo s tematickým zaměřením MCM v roce 2008. V separátně organizovaných blocích proběhla diskuse mezi účastníky – zástupci odborné veřejnosti a panelisty - k jednotlivým tématům. Mezi pozvanými řečníky byl také prof. J. Frait z ČNB, který vystoupil v bloku s tématem *Financial Market Turbulence*.

Jarní *Zvláštní zasedání Výkonného výboru OECD (ECSS)* ve dnech 5. – 6. 5. 2008 se věnovalo přípravám programu MCM v roce 2008. Pololetní zasedání ECSS, jarní i podzimní, umožnila delegaci ČR, vedené představiteli MZV ČR, vyjádřit názor na plnění strategických i operativních cílů OECD i na další potřebná témata, jako jsou aktuální ekonomické otázky, rozšíření OECD, politická ekonomie reforem, státní investiční fondy, problematika obchodu, vazby OECD k uskupení G8 a záležitosti vnitřního chodu a financování organizace. Zvláštní pozornost věnovalo podzimní zasedání ECSS také otázkám cen potravin a energie a rovněž přípravě *Strategické odpovědi OECD na finanční a ekonomickou krizi*.

Ve dnech 23. – 25. 4. 2008 byla v Paříži uspořádána společná konference OECD a UNEP k problematice efektivnosti zdrojů. Delegaci ČR vedla náměstkyně ministra životního prostředí R. Bízková, která v panelu věnovaném vládním politikám představila zkušenosti ČR s využitím ekonomických nástrojů v oblasti odpadového hospodářství.

Ve dnech 28. – 29. 4. 2008 se v Paříži konalo zasedání *Výboru OECD pro politiku životního prostředí (EPOC)* na ministerské úrovni; ČR reprezentovala delegace vedená prvním náměstkem ministra životního prostředí J. Dusíkem. Hlavním tématem jednání byl vztah životního prostředí a hospodářské soutěže v podmínkách globalizace. Účastníci zasedání projednali současné trendy vývoje životního prostředí a jejich výhled do roku 2030; vyzvali k aktualizaci současné strategické vize EPOC a k vypracování *Strategie OECD pro životní prostředí pro druhou dekádu 21. století*. Ministři přijali *Doporučení Rady k produktivitě zdrojů* a *Rezoluci Rady k implementaci Strategického přístupu k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami*.

Ministerskému zasedání EPOC předcházela *Kulatý stůl k udržitelnému rozvoji*, který proběhl za účasti řady ministrů ve dnech 27. – 28. 4. 2008 na téma mobilizace financí pro investice do nízkouhlíkatých technologií.

Zasedání *Výboru pro rozvojovou pomoc na vysoké úrovni (DAC High Level Meeting/HLM)* se uskutečnilo ve dnech 20. - 21. 5. 2008 v Paříži. Delegaci ČR vedl náměstek

ministra zahraničních věcí J. Kohout. Hlavním tématem byla příprava *High Level Forum 3* v Akkře a diskuse k přístupu vlád k potravinové krizi a změně klimatu z hlediska rozvojové politiky. Země DAC během HLM přijaly prohlášení *Statement of Progress on Integrating Climate Change Adaptation into Development Co-operation*, které bylo předloženo na summitu G8 v Hokkaido Toyako v červenci 2008.

Zasedání HLM bylo organizačně i personálně provázáno s plenárním zasedáním *Globálního rozvojového fóra*, které se konalo 20. 5. 2008 na téma *Posilování vlastnického principu*.

Významnou událostí bylo zasedání *Výboru pro informační, počítačovou a komunikační politiku (ICCP)* na ministerské úrovni, které se konalo ve dnech 17. – 18. 6. 2008 v Soulu (Korejská republika). Delegaci ČR vedla náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová. Tématem zasedání byla *Budoucnost internetové ekonomiky (The Future of the Internet Economy)*. Diskuse byla zaměřena na maximalizaci přínosu konvergence, na podporu kreativity jako prostředku inovací a růstu a na zvýšení důvěry v internet jako solidní technologii a infrastrukturu. Ministři zúčastněných zemí přijali na závěr deklaraci *Seoul Declaration for the Future of the Internet Economy*.

Ve dnech 2. – 4. 9. 2008 proběhlo *High Level Forum 3* v Akkře. Jedním z hlavních organizátorů byl *Výbor pro rozvojovou pomoc (DAC)*. V čele delegace ČR byl náměstek ministra zahraničních věcí J. Kohout. Ministerské zasedání projednalo na nejvyšší politické úrovni aktuální stav implementace *Pařížské deklarace o efektivitě pomoci* a schválilo doporučení k dalšímu postupu, tzv. *Accra Agenda for Action*.

U příležitosti 50. výročí založení *Nuclear Energy Agency (NEA)* proběhlo 16. 10. 2008 historicky první setkání ministrů odpovědných za jadernou energetiku. Zasedání předsedali generální tajemník OECD A. Gurría a předseda Řídícího výboru NEA R. Stratford. ČR reprezentoval náměstek ministra průmyslu a obchodu T. Hüner. Zasedání potvrdilo rostoucí zájem o jadernou energetiku i významnou úlohu, kterou NEA hraje při technické a právní podpoře vlád v oblasti jaderné energetické politiky. Při této příležitosti vydala NEA historicky první *Nuclear Energy Outlook*.

V rámci vztahů ČR a OECD uspořádalo MŽP ČR dne 13. 3. 2008 ve spolupráci s OECD a MZV ČR mezíresortní seminář k prezentaci publikace *OECD Environment*

Outlook 2030. Za OECD se účastnil R. Visser, zástupce ředitele *Direktorátu OECD pro životní prostředí*.

Výbor pro hospodářskou soutěž projednal dne 11. 6. 2008 *Hlubkový přehled ČR*, detailně hodnotící soutěžní právo a praxi v ČR. Přehled byl zpracován OECD na základě žádosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a financován dobrovolným příspěvkem ČR. Jednání vedl za českou stranu předseda Úřadu pro hospodářskou soutěž M. Pecina.

Dne 31. 10. 2008 proběhl v Praze seminář Mze ČR a OECD *Tvorba efektivní zemědělské politiky – výzvy, zkušenosti a poznatky z pohledu OECD*, koncipovaný v kontextu příprav na předsednictví ČR v Radě EU s důrazem na změny Společné zemědělské politiky ES po roce 2013. Dne 3. 12. 2008 se v Praze konal společný expertní *workshop* OECD, EK, WHO a MZd k problematice finanční udržitelnosti zdravotních systémů.

Česká republika poskytla rovněž v roce 2008 dobrovolné příspěvky na specifické projekty OECD v souladu se svými prioritami. Tradičně největší část připadla na příspěvky z rozpočtu MZV ČR, zaměřené hlavně na podporu spolupráce OECD s nečlenskými zeměmi (např. program OECD *Investment Compact for South-East Europe*, na program OECD *Eurasia Competitiveness Programme* a na podporu vodohospodářského sektoru Moldavska). Další dobrovolné příspěvky z kapitoly MZV ČR byly zaměřeny na konkrétní projekty spolupráce mezi ČR a OECD. Tradičními poskytovateli dobrovolných příspěvků jsou MŠMT, MMR, MŽP a v roce 2008 také Úřad vlády a ÚJV. Celkem poskytla ČR za rok 2008 dobrovolné příspěvky ve výši více než 11 550 tis. Kč.

Světová obchodní organizace (WTO)

Své zájmy ve WTO a v celém komplexu obchodní politiky prosazovala Česká republika také v roce 2008 především prostřednictvím Evropské komise (EK). Dělo se tak s ohledem na výlučné pravomoci Evropského společenství v této problematice. ČR využívala především, stejně jako při přípravě společných stanovisek EU, jednání Výboru 133 a dalších orgánů Rady EU a EK nebo přímo v Ženevě koordinační jednání pracovních orgánů WTO. Česká republika je nadále považována za stát, jenž rozsáhle podporuje urychlení liberalizace světového obchodu a v tomto směru se podílí na činnosti příslušných orgánů.

Hlavní oblast činnosti WTO představovala mnohostranná obchodní jednání o *Rozvojovém programu z Dauhá (DDA)*. Avšak ani v roce 2008 se nepodařilo dosáhnout

výraznějšího pokroku při stanovení a přijetí modalit (konkrétních technických postupů) pro liberalizaci jednotlivých oblastí DDA (zemědělství, nezemědělské výrobky, služby). V průběhu července byly zveřejněny texty pro dojednání modalit v oblastech zemědělství a nezemědělských výrobků a o obou textech se jednalo na ministerské úrovni v Ženevě. Ke shodě nad oběma texty nakonec nedošlo. Oba texty byly přijaty jako základ pro další jednání s tím, že do konce roku 2008 bude provedena na základě dalších jednání jejich aktualizace. Ani přes silný politický signál, který byl vyslán na listopadovém jednání skupiny G20, nebyly opětovně revidované texty do konce roku schváleny.

Česká republika podporovala snahy o co nejrychlejší ukončení jednání o DDA a uvítala veškeré aktivity EK směřující k tomuto cíli. Přitom aktivně podporovala vstřícný a flexibilní postoj EK s tím, že konečné dohody nemůže být dosaženo na úkor zájmů členských států EU nebo některých oblastí DDA. V rámci jednání o DDA prosazovala rovnoprávné zapojení rozvojových zemí do světového obchodu. V běžné činnosti WTO vystupovala ČR v duchu svých všeobecných postojů zaměřených na podporu liberalizace a posílení pravidel mezinárodního obchodního systému.

Mezinárodní měnový fond (IMF)

Hlasovací síla České republiky v rámci MMF je dána výší členské kvóty a činí aktuálně 0,38 %. Po obsáhlé diskusi o reformě členských kvót, jejímž cílem je spravedlivější zohlednění ekonomické váhy jednotlivých zemí, zejména rychle rostoucích ekonomik Asie, Rada guvernérů MMF přijala dne 28. 4. 2008 Rezoluci o reformě kvót (č. 63-2), na jejímž základě dochází ke zvýšení členských kvót u 54 členských zemí. České republice se zvýší dosavadní kvóta z 819,3 mil. SDR na 1 002,2 mil. SDR. V relativním vyjádření stoupne podíl naší kvóty a hlasovací síla z 0,38% na 0,42%.

Současná spolupráce mezi ČR a MMF probíhá zejména formou každoročních pravidelných misí MMF v ČR, které se uskutečňují v souladu s čl. IV *Stanov MMF (Articles of Agreement)*. Jejich výsledkem jsou doporučení pro hospodářskou politiku vlád a hodnocení vývoje za předcházející období v oblasti fiskální a měnové, vývoje finančního sektoru a průběhu strukturálních změn. Poslední mise MMF v ČR byla ukončena 24. 11. 2008 a předběžné závěry mise (tzv. *Concluding Statement*) jsou zveřejněny na internetových stránkách ministerstva financí. Kompletní oficiální zpráva mise MMF v ČR bude k dispozici

poté, co bude projednána *Radou výkonných ředitelů MMF* (zveřejněna bude během roku 2009).

Dne 13. 10. 2008 se uskutečnilo výroční zasedání *Mezinárodního měnového fondu* a *Skupiny Světové banky*. Nejdůležitějším tématem byla finanční krize a její dopady na světovou ekonomiku. Hlavní důraz byl kladen na zastavení nedůvěry a obnovení činnosti na finančních trzích. Shoda panovala zejména v tom, že je potřeba zásadní politické akce, aby se negativní vývoj zvrátil. Důležitým bodem bylo rovněž jednání o dopadech finanční krize na rozvojové země.

Skupina Světové banky (WB)

V rámci *Světové banky (SB)* je Česká republika členem tzv. *rakousko-belgické konstituce*, sdružující Belgie, Bělorusko, ČR, Kazachstán, Lucembursko, Maďarsko, Rakousko, Slovensko, Slovinsko a Turecko. Spolupráce v rámci konstituce se řídí konstituenční smlouvou, účinnou od 1. 11. 2004 do 31. 10. 2014. V čele naší konstituce stojí od listopadu 2008 Rakušan K. Huber, který ve funkci vystřídal Belgičana G. Alzettu.

Na říjnovém společném výročním zasedání SB a MMF vyjádřila SB připravenost pomoci rozvojovým zemím v době hospodářské krize. Následně v prosinci 2008 schválila *Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA) Financial Crisis Response Fast-Track Facility* o objemu 2 mld. USD k rychlému financování sociálních záchranných sítí, infrastruktury, vzdělávání a zdravotnictví v nejhudších zemích světa. Na výročním zasedání byla také představena reforma na posílení hlasu rozvojových zemí ve skupině SB.

Česká republika graduovala z operací Světové banky v roce 2005 a po další tři roky měla v rámci postgraduačního období nárok na omezenou bezplatnou technickou asistenci (do června 2008). Jako graduovaná členská země není již ČR oprávněna čerpat od SB úvěry, naopak se očekává postupné navyšování účasti ČR na rozvojové pomoci, a to jak multilaterální, tak i bilaterální.

Technickou asistenci SB (poradenský servis poskytovaný prostřednictvím vlastních i externích odborníků) využívala ČR hojně i v minulých letech; v roce 2008 probíhala technická asistence v následujících oblastech:

- *Politika na podporu zvýšení romské zaměstnanosti*
Na základě požadavku ČR vypracovala SB analytickou zprávu týkající se specifických překážek a problémů, kterým čelí romská populace v ČR při získávání pracovních příležitostí. Zpráva byla prezentována na Úřadu vlády v říjnu 2008 za účasti ministryně D. Stehlíkové a regionální ředitelky SB O. Kalanzopoulos.
- *Sloučení daňové a celní správy*
Tento projekt vzešel z iniciativy MF ČR na základě vládního úkolu sloučit daňovou a celní správu ke dni 1. 1. 2010. ČR požádala SB o nezávislé hodnocení navrženého konceptu sloučení daňové a celní správy. SB vypracovala analýzu, která byla předložena MF v červnu 2008.
- *Vytvoření centrálního daňového úřadu (Integrated Revenue Agency)*
Na základě dobrých zkušeností ze spolupráce se SB při projektu *Sloučení daňové a celní správy* uzavřelo v říjnu 2008 MF ČR se SB smlouvu o technické spolupráci na projektu vytvoření moderní integrované příjmové instituce v souladu s nejlepší mezinárodní praxí. Po graduaci ČR jde ze strany SB o první projekt tohoto druhu, kdy si ČR bude technickou pomoc v plné výši hradit. Projekt byl zahájen v listopadu 2008 a bude ukončen v červenci 2010. SB se bude podílet na vytvoření rámce pro nový centrální daňový úřad a na přípravě strategie pro jeho implementaci.
- *Oblast remitencí*
SB vypracovala studii zaměřenou na efektivnost sledování toku remitencí v ČR. Studie byla prezentována v Praze v červenci 2008, závěrečná zpráva byla předložena MF v září 2008. Zpráva identifikovala mnohé nedostatky při procesu sledování toku remitencí a zároveň nabídla řadu opatření, jak zvýšit efektivnost trhu remitencí v ČR.

Kromě placené technické spolupráce bude SB dále očekávat aktivnější přístup ČR v její roli partnera v rozvojové spolupráci. Na prvním místě samozřejmě půjde o aktivní finanční účast v různých iniciativách SB. V roce 2008 poskytla ČR prostřednictvím svěřeneckého fondu zřízeného SB příspěvek ve výši 500 tis. EUR na sociální a ekonomický rozvoj Kosova. V rámci dlouhodobých závazků v rámci SB poskytla ČR v roce 2008 příspěvky do *Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA)* ve výši 82,8 mil. Kč a do *Multilaterální iniciativy na odpuštění dluhů (MDRI)* ve výši 5,55 mil. Kč.

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

Po završení graduace ČR v EBRD koncem roku 2007 již tato banka neinvestuje do nových projektů v ČR, a to ani v rámci regionálních projektů. Existující projekty doběhnou v souladu se smluvními závazky, z čehož vyplývá, že EBRD bude mít ještě řadu let aktivní investice v České republice, a to jak přímé, tak nepřímé - například prostřednictvím investičních fondů, do nichž banka investovala.

Svou graduací v EBRD se Česká republika zařadila mezi státy s rozvinutou ekonomikou, které již nepotřebují služby EBRD. Uznání členské země za vyspělý stát tak významnou mezinárodní finanční institucí, jakou je EBRD, je vnímáno jako důležitá zpráva pro zahraniční investory.

EBRD je připravena i nadále podporovat investice českých firem v zemích, které přijímají pomoc Banky, tedy na atraktivních trzích transformujících se zemí střední a východní Evropy a Střední Asie. V rámci ČR proto Ministerstvo financí ČR úzce spolupracuje s dalšími institucemi (*CzechInvest, Hospodářská komora, Svaz průmyslu a dopravy*) při identifikaci mechanismů na podporu exportu českých subjektů do těchto teritorií.

Česká republika se završením procesu graduace stala v rámci EBRD dárcovskou zemí, přičemž za dva roky svého donorského působení si vybuodovala respektované postavení a získala pověst aktivního partnera. ČR je zapojena do donorských aktivit EBRD v rámci *Fondu zemí západního Balkánu (Western Balkans Fund)*, který pomáhala zakládat. Posláním Fondu je přeměna tržní ekonomiky regionu (Albánie, Bosna a Hercegovina, Makedonie, Černá Hora, Srbsko, Kosovo) posílením investičních možností s důrazem na soukromý sektor, rozvoj infrastruktury, snížení nezaměstnanosti a zlepšení přístupu k základním službám. Cílem je zmenšit rozdíly mezi zeměmi západního Balkánu a jejich vyspělejšími sousedy a přispět ke stabilitě regionu a jeho zařazení do evropských struktur.

Od vzniku Fondu v roce 2006 přispěla ČR celkově částkou 2 mil. EUR, přičemž o prostředky Fondu se mohou ucházet i české subjekty. Důvodem pro českou participaci je skutečnost, že oblast západního Balkánu představuje zahraničněpolitickou a hospodářskou prioritu ČR.

Kromě podpory, kterou již ČR poskytla Fondu zemí západního Balkánu, schválila vláda ČR usnesením č. 1448/2007 vytvoření tzv. *Českého donorského fondu technické spolupráce (Czech Republic - ODA Technical Cooperation Fund)*. Celkový příspěvek ČR činí

3 mil. EUR, přičemž prostředky Fondu jsou oprávněny čerpat výhradně české subjekty. Smyslem vázaného fondu je posílit a upevnit obchodní vazby českých subjektů s partnerskými zeměmi s tím, že projekty povzbudí investiční a exportní činnost do transformujících se zemí, a přispějí tak k jejich přechodu na tržní hospodářství. Fond je zaměřen na Balkán a transformující se země Evropy a Střední Asie, sektorově není omezen. Pomoc je poskytována formou technické asistence a poradenství.

Rozvojová banka Rady Evropy (CEB)

CEB, která do 1. 11. 1999 nesla název Fond sociálního rozvoje Rady Evropy, byla založena v roce 1956. V současné době má 40 akcionářů – většinu členských zemí Rady Evropy (RE); je přiřčleněna k RE a podléhá její pravomoci. CEB je právně a finančně samostatná a představuje hlavní nástroj politiky solidarity rozvíjené Radou Evropy. Řídícími orgány CEB jsou *Řídící výbor*, *Správní rada* (v těchto orgánech má každá členská země jednoho zástupce), *Výkonný výbor*, *Guvernér* a *Sbor auditorů*. Česká republika je členem od 12. 2. 1999.

Prioritním cílem CEB je napomáhat řešení sociálních problémů v členských zemích, především v oblasti pomoci uprchlíkům, přistěhovalcům a obětem přírodních nebo ekologických katastrof. CEB poskytuje úvěry zejména na projekty na vytváření a ochranu pracovních míst v malých a středních podnicích, na výstavbu sociálních bytů, na sociální infrastrukturu, na projekty na ochranu životního prostředí, na podporu vzdělávání a zdraví, zlepšení kvality životního podmínek ve znevýhodněných městských a venkovských oblastech a ochranu kulturního dědictví (včetně restaurování historických památek). Česká republika zatím o žádný úvěr přímo pro stát u této banky nežádala; CEB doposud poskytla dva úvěry pro soukromý sektor v ČR v celkové výši 40 mil. EUR.

Mezinárodní banka hospodářské spolupráce (MBHS)

MBHS byla založena vládami členských států RVHP v roce 1963. Současnými vlastníky banky je devět států: Ruská federace, Česká republika, Polsko, Bulharsko, Rumunsko, Slovensko, Kuba, Mongolsko a Vietnam.

Hlavním důvodem pro vznik této banky bylo zajištění mnohostranného zúčtování vzájemných dodávek zboží a služeb pro členské státy. Avšak vzhledem k tomu, že od roku 1991 přešly státy RVHP na tržní formy obchodování, bylo mnohostranné zúčtování fakticky

ukončeno, a MBHS tím ztratila hlavní náplň své činnosti. Členské státy se rozhodly pro zachování MBHS s tím, že je nutno zásadně změnit její základní cíle a převést její aktivity na přísně komerční základy.

Kritickou finanční situací, do které se banka dostala na počátku 90. let, byla paralyzována její další běžná činnost. Neschopnost některých členských zemí splácet úvěry přijaté od MBHS způsobila, že banka rovněž nebyla schopna dostát svým závazkům vůči západním věřitelům a ocitla se v platební neschopnosti. Většina dlužnických zemí v minulých letech své závazky splatila, doposud však zůstává neuhrazen dluh Kuby.

Ruská strana vypořádala svůj dluh koncem roku 2007. Tento krok byl významný pro ozdravení finanční situace banky, avšak možnost zásadního rozšíření jejích obchodních aktivit závisí na míře vypořádání kubánského dluhu. V současné době členské země usilují o restrukturalizaci a transformaci MBHS a MIB v jedinou *Mezinárodní rozvojovou banku*.

Mezinárodní investiční banka (MIB)

MIB byla založena vládami členských států RVHP v roce 1970. V současné době je vlastněna osmi státy – Ruskou federací, Českou republikou, Bulharskem, Rumunskem, Slovenskem, Kubou, Mongolskem a Vietnamem.

Hlavní činností MIB bylo poskytování dlouhodobých úvěrů na výstavbu velkých investičních akcí prováděných zpravidla za účasti více členských států. Po zrušení RVHP a změně principů zahraničního obchodu mezi členskými státy začala příprava transformace banky na finanční instituci, jejíž činnost by odpovídala ekonomickým zájmům vlastníků v nových podmínkách.

Na počátku 90. let se banka dostala do finančních potíží v důsledku neuhrazených závazků některých členských zemí, avšak její pohledávky byly dlužníky, s výjimkou Kuby, postupně vypořádány. V roce 2004 došlo k úplnému narovnání finančních vztahů MIB s Ruskou federací, a bance se tak podařilo nejen obnovit svoji finanční rovnováhu, ale současně i podstatně zvýšit objem svých výkonných aktiv nesoucích výnosy.

Pozitivní změny ve finanční situaci MIB vytvořily předpoklad pro plnou revitalizaci a postupný rozvoj její činnosti. V současné době MIB rozšiřuje svoje úvěrové aktivity, přešla na mezinárodní standardy výkaznictví a účetnictví a usiluje o transformaci veškeré své bankovní činnosti na úroveň srovnatelnou s mezinárodní praxí. Zároveň byl zahájen proces

zaměřený na restrukturalizaci a transformaci MBHS a MIB v jedinou *Mezinárodní rozvojovou banku*.

Členství ČR v některých dalších mezinárodních organizacích

Evropská laboratoř fyziky částic (CERN)

V roce 2008 se v CERN začala testovat nová, největší a nesložitější vědeckovýzkumná zařízení, která kdy lidé sestrojili – urychlovač vstřícných svazků (LHC) i detektory experimentů ATLAS, ALICE, CMS, LHCb a TOTEM, které představují novou generaci experimentů ve fyzice částic. Dne 21. 10. 2008 se uskutečnila slavnostní inaugurace LHC, které se zúčastnilo 42 vládních delegací vedených prezidenty, premiéry či ministry. Tyto delegace přijely nejen z jednadvaceti evropských členských zemí CERN, ale i dalších jednadvaceti zemí a institucí se statutem pozorovatelů či kandidátů na členství. Ještě před slavnostní inaugurací došlo na tomto zařízení k technické závadě způsobené nekvalitní prací jednoho z dodavatelů, která znamenala nutnost nákladné opravy (podle odhadů ve výši 30 - 40 mil. CHF) a odložení uvedení LHC do plného provozu až na druhé pololetí 2009.

Spolupráce s CERN se v roce 2008 účastnilo přes 400 pracovníků a studentů z 15 institucí Akademie věd České republiky a vysokých škol. Podíleli se na 118 odborných publikacích a 88 referátech na mezinárodních konferencích.

Rozpočet CERN činil v roce 2008 přes 1000 mil. CHF. Příspěvek ČR v něm představoval asi 1 %. Subjekty v ČR z CERN naopak obdržely nezanedbatelné finanční částky za průmyslové dodávky, servisní služby a za díly detektorů vyrobených v ČR pro CERN. Navíc se ČR také podílela na vývoji a využití osmi ze 34 špičkových technologií v CERN, které mají významné aplikace zejména v diagnostice a léčbě nádorových onemocnění a na vytváření počítačové a informační sítě GRID, která umožňuje přístup prakticky ke všem zdrojům informací na světě a k využití volné výpočtové kapacity na síť napojených počítačů.

Spojený ústav jaderných výzkumů (SÚJV)

V rámci plnění vědecko-výzkumných úkolů souvisejících s členstvím ČR v SÚJV se v roce 2008 uskutečnilo 86 krátkodobých a pět tříměsíčních pobytů v SÚJV pracovníků ze čtyř ústavů Akademie věd České republiky (AV ČR) a čtyř vysokoškolských pracovišť z ČR.

Na druhé straně se uskutečnily více než dvě desítky krátkodobých pobytů pracovníků z SÚJV Dubna a z Ruské federace (v návaznosti na spolupráci ČR s SÚJV) v ústavech AV ČR a na vědecko-výzkumných pracovištích českých vysokých škol.

Těžištěm spolupráce ČR s SÚJV jsou nadále dlouhodobé společné cílové projekty (v roce 2008 šlo o 45 projektů), podléhající odborné oponentuře jak při jejich zadávání, tak při každoročním hodnocení dosažených výsledků. V roce 2008 byly výsledky spolupráce s SÚJV shrnuty do více než 33 publikovaných společných prací v mezinárodních časopisech, více než 25 příspěvků na mezinárodních konferencích, symposiích, pracovních setkáních apod.

V rámci spolupráce s SÚJV se čeští pracovníci nadále podíleli na řadě experimentů i s jinými mezinárodními vědeckými pracovišti (v Německu, Francii, Itálii, USA aj.), stejně jako na zpracování výsledků různých experimentů. Ve spolupráci s SÚJV se v ČR uskutečnily čtyři mezinárodní konference, symposia či školy a dvě pracovní porady, jichž se celkem zúčastnilo 45 pracovníků z SÚJV či členských zemí SÚJV.

Zároveň pokračovala dlouhodobá spolupráce mezi vysokými školami v ČR a SÚJV Dubna v pedagogické oblasti; letní praxe v SÚJV se zaměřením na fyziku nízkých a středních energií a fyzikální aplikace v přírodních vědách se zúčastnilo 20 studentů z Českého VUT.

Evropská konference pro civilní letectví (ECAC)

Působení *Evropské konference pro civilní letectví (ECAC)* se v roce 2008 soustřeďovalo hlavně na spolupráci této mezinárodní vládní organizace s celoevropskou působností s ostatními organizacemi v oblasti letecké dopravy s celosvětovým vlivem. Hlavním cílem ECAC zůstává podpora udržitelného, bezpečného a účinného rozvoje evropského leteckého systému za pomoci harmonizace politik a postupů v členských státech ECAC.

Mimořádná pozornost byla věnována ukončení činnosti *Sdružených leteckých úřadů (JAA)*. Bylo rozhodnuto, že tento přidružený orgán ECAC, vzhledem k rozšiřování věcné působnosti a kompetencí *Evropské agentury pro bezpečnost letectví*, ukončí svoji činnost k 30. 6. 2009.

Za aktivního přispění ČR působila ECAC i nadále ve sféře ochrany civilního letectví před protiprávními činy, zejména s cílem zabránit závažným rozdílům mezi regulačním rámcem členských států EU a těch států ECAC, které nejsou členy EU. ECAC v roce 2008

pokračovala v dialogu s leteckými úřady USA o další konvergenci harmonizačních opatření v oblasti letecké dopravy (ve spolupráci s EU). Významné aktivity ECAC jsou též v oblasti ochrany životního prostředí, usnadňování letecké dopravy a prosazování reformy *Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO)*.

Evropská organizace pro bezpečnost leteckého provozu (EUROCONTROL)

Tato mezinárodní organizace s 38 členskými státy má jako primární cíl rozvoj stejnorodého panevropského systému uspořádání letového provozu.

EUROCONTROL v roce 2008 vytvářel, koordinoval a plánoval realizaci všech navrhovaných strategií při poskytování letových provozních služeb v evropském vzdušném prostoru a s tím souvisejících akčních plánů. Tyto aktivity probíhaly v úzké spolupráci se státními správami členských států odpovědnými za oblast civilního letectví, s poskytovateli letových provozních služeb, civilními i vojenskými uživateli vzdušného prostoru, průmyslovými partnery a jinými evropskými institucemi.

Ve spolupráci s orgány EU se v roce 2008 EUROCONTROL soustředil též na přípravu prováděcích pravidel k legislativnímu rámci jednotného evropského nebe a nadále prohluboval své činnosti směřující k harmonizaci předpisové základny v oblasti bezpečnosti a uspořádání vzdušného prostoru.

Ve vztahu k České republice byla významná činnost v oblasti spolupráce při vytváření funkčního vzdušného bloku v oblasti střední Evropy (FAB CE), který nahradí *CEATS (Dohoda o zřízení a provozování letových provozních služeb a zařízení organizací EUROCONTROL ve společném středoevropském oblastním středisku řízení v horním vzdušném prostoru)*.

Mezinárodní dopravní fórum (ITF)

Ve dnech 28. – 30. 5. 2008 se v Lipsku konalo 1. zasedání *Mezinárodního dopravního fóra*. Toto fórum je nástupcem *Evropské konference ministrů dopravy (CEMT)*. Fórum bylo věnováno tématu *Doprava a energie: výzva klimatických změn* a jeho součástí bylo ministerské zasedání, které se zabývalo tématem *Perspektivy energeticky efektivní budoucnosti dopravy*. Českou delegaci vedl náměstek ministra dopravy E. Šíp.

Mezinárodní úřad pro výstavnictví (BIE)

BIE se řídí *Úmluvou o mezinárodních výstavách* (Paříž, 22. 11. 1928). Úmluva obecně upravuje organizaci mezinárodních výstav, reguluje frekvenci jejich pořádání a stanovuje záruky a zařízení, které je pořádající země povinna nabídnout účastníkům. Svým charakterem je BIE mezinárodní vládní organizací. Výstavy schválené BIE nemají komerční charakter.

Dominantními aktivitami BIE jsou světové výstavy EXPO. V současné době pokračuje příprava české účasti na EXPO Šanghaj 2010. Další výstavy EXPO se uskuteční v roce 2012 v Yeossu (Korejská republika) a v roce 2015 v Miláně (Itálie).

Mezinárodní velrybářská komise

Ve dnech 29. 5.-27. 6. 2008 se v Santiagu de Chile uskutečnilo 60. zasedání *Mezinárodní velrybářské komise*. Českou delegaci vedla P. Hýčová, komisařka za ČR, z Ministerstva životního prostředí ČR. Zasedání navázalo na *Meziroční zasedání* v Londýně, které se konalo v březnu 2008. Delegace vystupovaly se snahou řešit rozpory vyjednáváním a dohodou. Jedinou výjimkou bylo hlasování o návrhu Dánska povolit lov keporkaků v Grónsku. Návrh byl zamítnut.

Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat

Ve dnech 17. – 19. 6. 2008 se v Bukurešti konalo 2. zasedání smluvních stran *Rámcové úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat*. Delegace ČR byla vedena F. Pelcem, náměstkem ministra životního prostředí. Na zasedání byl přijat první protokol k úmluvě, a to *Protokol o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti*. Protokol má napomáhat spolupráci v rámci *Karpatské soustavy chráněných oblastí* a podporovat udržitelné hospodaření i mimo tyto oblasti.

Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva, změněná protokolem (Ramsarská úmluva)

Ve dnech 28. 10 - 4. 11. 2008 se v Changwonu (Korejská republika) uskutečnilo 10. zasedání *Konference smluvních stran Ramsarské úmluvy*. Delegaci České republiky vedla L. Vlasáková, vedoucí oddělení Ministerstva životního prostředí ČR. Na zasedání byla projednána příprava akčního plánu pro vodní a mokřadní ekosystémy a kontrola plnění úkolu pro smluvní státy stanovujícího povinnost zařazení alespoň jednoho mokřadu do *Seznamu mokřadů mezinárodního významu*.

6. Nešíření zbraní, kontrola zbrojení a odzbrojení

Mezinárodní jednání o nešíření zbraní hromadného ničení (ZHN) a kontrole zbrojení a odzbrojení byla předmětem činnosti Rady bezpečnosti OSN, 1. výboru (pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost) Valného shromáždění OSN, Komise OSN pro odzbrojení (*UN Disarmament Commission – UNDC*) v New Yorku, Konference o odzbrojení v Ženevě (*Conference on Disarmament – CD*), Výboru Rady bezpečnosti OSN 1540 (2004) k nešíření ZHN a dalších mezinárodních organizací a mezinárodních kontrolních režimů či iniciativ, jejichž činnosti se ČR účastní. V roce 2008 se činnost ČR řídila cíli vlády ČR a vycházela též ze *Strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení*.

Jaderné zbraně

Smlouva o nešíření jaderných zbraní

Ve dnech 28. 4. – 9. 5. 2008 se v Ženevě uskutečnilo zasedání 2. Přípravného výboru (*PrepCom*) 8. Hodnotící konference (HK) Smlouvy o nešíření jaderných zbraní (*Non-Proliferation Treaty - NPT*) plánované na rok 2010. Jeho cílem bylo posoudit stav implementace jednotlivých článků NPT a signatářským státům umožnit diskusi o doporučeních na posílení režimu NPT, která by měla vzejít ze samotné 8. HK NPT. V rámci diskuse o podpoře jaderného nešíření byly kromě problematiky uplatňování zárukových dohod Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) a vývozních kontrol probírány i otázka důsledků neplnění NPT (Írán), mechanismus plnění NPT a podmínky pro odstoupení státu z ní (KLDK) a implementace rezolucí RB OSN na Blízkém východě. ČR se aktivně zapojila do přípravy tohoto zasedání vypracováním stanovisek především k oblasti vývozní kontroly a získáváním kosponzorů pracovního dokumentu členských zemí Zanggerova výboru k minimálním požadavkům na vývozní kontrolu.

Smlouva o úplném zákazu jaderných zkoušek

Smlouva o úplném zákazu jaderných zkoušek (Comprehensive Test-Ban Treaty, CTBT) představuje významný nástroj jaderného nešíření. ČR aktivně podporuje úsilí o její co nejrychlejší vstup v platnost. Dne 24. 9. 2008 se během setkání organizovaného na okraji 63. zasedání VS OSN proto ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg připojil k ministerskému prohlášení na podporu smlouvy (viz výše). V rámci spolupráce tří po sobě jdoucích předsednictví EU (Francie, ČR, Švédsko) byly významně posíleny aktivity EU na podporu brzkého vstupu CTBT v platnost.

Mezinárodní agentura pro atomovou energii

Zasedání *Generální konference Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE; International Atomic Energy Agency - IAEA)* se konalo ve Vídni ve dnech 29. 9. – 4. 10. 2008. Mezi hlavní témata jednání patřily severokorejský jaderný program, zárukové rezoluce *Generální konference k Blízkému východu* a předpokládaný rozvoj jaderné energetiky v souvislosti s nutností nešíření citlivých částí jaderného palivového cyklu. Rada guvernérů, politický orgán MAAE, se v roce 2008 sešla celkem pětkrát.

Přes intenzivní mnohaletou verifikační činnost MAAE nadále zůstávají pochybnosti o zaměření íránského jaderného programu. Írán dosud neplní rezoluce Rady guvernérů MAAE ani Rady bezpečnosti OSN a v rozporu s nimi pokračuje mj. s obohacováním v Natanzu a výstavbou těžkovodního reaktoru v Araku. Rezoluce RB OSN 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) a 1835(2008) obsahují závazné sankce vůči Íránu, které omezují mezinárodní spolupráci v oblasti obohacování a přepracovávání jaderných materiálů i při vývoji balistických střel. Zpráva MAAE ze dne 19. 11. 2008 konstatuje, že v jednání s Íránem nebylo dosaženo žádného významného pokroku a že Írán nadále odmítá požadavky mezinárodního společenství na suspenzi svého jaderného programu.

Ve vývoji situace ohledně jaderného programu v KLDR došlo v roce 2008 k několika změnám. Po pozitivních krocích v roce 2007 KLDR v srpnu 2008 informovala MAAE, že se rozhodla provoz uzavřeného a zapečetěného zařízení v Jongbjonu opět obnovit. USA na podzim 2008 oficiálně vyřadily KLDR ze seznamu zemí podporujících terorismus, což vedlo ke znovuzahájení šestistranných jednání. Ta však zatím nepřinesla žádný významný pokrok. Vzhledem k tomu, že náklady na verifikační a monitorovací činnosti MAAE nemohly být zahrnuty do jejího řádného rozpočtu agentury na rok 2008, bylo třeba tyto aktivity financovat mimorozpočtově, zejména z dobrovolných příspěvků (USA, Japonsko, EU). Členské země MAAE zdůrazňují potřebu pokračování dialogu s cílem dosáhnout mírového a komplexního řešení severokorejského jaderného programu a brzké denuklearizace Korejského poloostrova. Obecně je při všech krocích celého procesu zdůrazňován význam a přínos MAAE jakožto jediné autority, která může potvrdit realizaci a implementaci dohodnutých kroků.

V roce 2008 pokračovala jednání o problematice multilaterálních přístupů k jadernému palivovému cyklu (MNA) a s ní související otázce zaručených dodávek jaderného paliva, které by se mohly stát Achillovou patou režimu nešíření. Je proto nezbytné, aby obohacování uranu a separace plutonia byly dány pod mezinárodní kontrolu. V závěru roku 2008 schválila

EU příspěvek do výše 25 mil. EUR na projekt palivové banky pod kontrolou MAAE. Tato banka má nabídnout alternativu k rozvoji národních programů obohacování jaderného paliva a je konkrétním příspěvkem EU k politice nešíření.

Při své účasti v *Programu technické spolupráce MAAE* pokračuje ČR v budování pozice tzv. *čistého donora*. V roce 2008 ČR poskytla na podporu různých činností MAAE příspěvky v celkové výši 18,6 mil. Kč z rozpočtu MZV ČR a 7 mil. Kč z prostředků Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB), který gestorsky pokrývá významnou část působnosti MAAE.

Skupina jaderných dodavatelů

Řádné plenární zasedání *Skupiny jaderných dodavatelů (Nuclear Suppliers Group, NSG)* se konalo ve dnech 22. – 23. 5. 2008 v Berlíně. Hlavním tématem bylo pokračování v intenzivním jednání o zpřísnění podmínek pro vývozy citlivých částí jaderného palivového cyklu. Předseda Zanggerova výboru se stal pozorovatelem při NSG. ČR se nadále aktivně podílela na činnosti NSG, kterou považuje za významný nástroj posilující režim NPT. Již třetím rokem ČR vykonávala předsednictví *Pracovní skupiny pro licenční a celní otázky (LEEM)*.

Ve dnech 21. – 22. 8. a 4. – 6. 9. 2008 pak proběhla dvě mimořádná plenární zasedání NSG, jejichž výsledkem bylo přijetí výjimky pro vývoz jaderných položek do Indie pro výlučně mírové využití v civilním indickém jaderném sektoru.

Zanggerův výbor

Pravidelné výroční zasedání *Zanggerova výboru (Zangger Committee - ZC)* se pod předsednictvím zástupce MZV ČR P. Kluckého uskutečnilo dne 18. 11. 2008 ve Vídni. Kazachstán se na něm stal novým členem ZC. Byl přijat rozšířený program styků ZC s nečlenskými zeměmi. V souvislosti s 3. *PrepCom NPT* bylo rozhodnuto poprvé v historii ZC písemně požádat všechny smluvní strany NPT o kosponzorství pracovního dokumentu ZC ke kontrole vývozu jaderných položek předloženého na 2. *PrepComu NPT*. V roce 2008 pokračovala výměna informací s Výborem RB OSN podle rezoluce 1540.

Chemické a biologické zbraně

Chemické zbraně

Ve dnech 7.-18. 4. 2008 se v Haagu uskutečnila 2. hodnotící konference *Organizace pro zákaz chemických zbraní (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons, OPCW)*. Ve dnech 2. - 5. 12. 2008 se dále uskutečnilo 13. zasedání *Konference smluvních stran OPCW*, které se zabývalo plněním *Akčního plánu pro dosažení univerzality CWC* (počet smluvních stran CWC se zvýšil na 185) a postupem likvidace chemických zbraní. Konference rozhodla o národní implementaci *Úmluvy o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a jejich zničení (Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons, CWC)*. Delegaci ČR vedl stálý představitel při OPCW, velvyslanec P. Mareš.

V roce 2008 pokračovalo členství ČR ve *Výkonné radě OPCW* (období květen 2007 - květen 2009). ČR poskytla dobrovolný příspěvek do Dobrovolného fondu pomoci na základě čl. X CWC a rovněž na projekt likvidace chemických zbraní v likvidačním zařízení Ščuče (Rusko).

Biologické zbraně

Ve dnech 1. – 5. 12. 2008 se v Ženevě konalo výroční zasedání smluvních stran *Úmluvy o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení (Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological /Biological/ and Toxin Weapons and on Their Destruction, BTWC)*. Zasedání projednávalo opatření na zlepšení biologické bezpečnosti a zabezpečení laboratoří s důrazem na bezpečné zacházení s patogeny a toxiny. Věnovalo se kodexům chování s cílem zabránit zneužití rozvoje biologických věd a biotechnologií pro aktivity zakázané Úmluvou. Dále se zabývalo univerzalizací Úmluvy, opatřeními na posílení důvěry a činnosti *Podpůrné implementační jednotky*. Delegaci ČR vedl stálý představitel při OSN v Ženevě, velvyslanec T. Husák.

Australská skupina

Plenární zasedání *Australské skupiny*, mezinárodního kontrolního režimu proti šíření chemických a biologických látek a technologií dvojího použití, se konalo ve dnech

15. – 18. 4. 2008 v Paříži. Pozornost byla věnována zejména pokusům problémových států a teroristických skupin o vývoj a získávání chemických a biologických zbraní. Zároveň bylo schváleno několik návrhů směřujících k posílení činnosti účastnických zemí Australské skupiny, včetně dobrovolných opatření ke kontrole přenosu nehmotných technologií. Delegaci ČR vedl zástupce ministerstva zahraničních věcí J. Svoboda.

Balistické rakety a nosiče zbraní hromadného ničení

Ve dnech 5. – 7. 11. 2008 se v Austrálii konalo 23. plenární zasedání *Kontrolního režimu raketových technologií (Missile Technologies Control Regime - MTCR)*. Plénium přijalo několik rozhodnutí zaměřených na regionální problematiku nešíření balistických technologií, implementaci rezoluce RB OSN č. 1540, otázku notifikace zamítnutých vývozdů, členství v MTCR a kontakty s nečlenskými státy (*outreach activities*). O otázce členství v MTCR nebylo zasedání schopno dosáhnout konsenzu a nebyl přijat ani jeden z žadatelů. Diskutována byla problematika strategií pro získávání materiálů a technologií, brokeringu, přepravy, nových technologií, financování proliferace, šíření nehmotných, znalostních prvků technologií a užití bezpilotních letounů. Delegaci ČR vedl zástupce ministerstva zahraničních věcí D. Mašek.

Česká republika a další mezinárodní uskupení k nešíření ZHN

Česká republika je v souladu se svými zahraničněpolitickými prioritami a bezpečnostními zájmy aktivním účastníkem řady neformálních iniciativ mezinárodního společenství zaměřených na posilování boje proti šíření ZHN a terorismu. Nejvýznamnější z nich jsou následující:

Haagský kodex nešíření balistických raket

Ve dnech 29.-30. 5. 2008 se ve Vídni uskutečnilo 7. výroční zasedání *Haagského kodexu nešíření balistických raket (The Hague Code of Conduct against Ballistic Missile Proliferation, HCOC)*, jehož cílem je omezení šíření balistických raket na základě výměny výročních hlášení a notifikací o plánovaných startech kosmických objektů. ČR ve spolupráci s ostatními zeměmi EU usiluje o dosažení univerzality HCOC a o důsledné dodržování výše zmíněných politických závazků. Delegaci ČR vedl zástupce ministerstva zahraničních věcí J. Svoboda.

Krakovská iniciativa

Krakovská iniciativa (Proliferation Security Initiative, PSI) vznikla v roce 2003 a jejím hlavním cílem je přispět k potírání snah o získání ZHN nebo zboží dvojího použití. V rámci této iniciativy se ČR v roce 2008 zúčastnila některých cvičení PSI.

Globální partnerství proti šíření ZHN zemí G-8

Česká republika se k této iniciativě, vyhlášené na summitu zemí G-8 na Sea Island, připojila v roce 2004 a v jejím rámci poskytla v roce 2008 dobrovolný příspěvek na britský projekt likvidace chemických zbraní v Ruské federaci ve výši 2 mil. Kč. Část projektu financovanou ČR se v roce 2008 podařilo úspěšně završit.

Iniciativa pro globální snížení jaderné hrozby

V rámci podpory *Iniciativy pro globální snížení jaderné hrozby (Global Threat Reduction Initiative, GTRI)* přijala vláda ČR dne 17. 9. 2008 usnesení č.1181 o poskytnutí dobrovolného příspěvku na repatriaci vysoceobohaceného jaderného paliva z výzkumného reaktoru v srbské Vinče. První část příspěvku ve výši 6 mil. Kč byla realizována již v roce 2008.

Konvenční zbraně

Protipěchotní miny

Ve dnech 24.-28. 11. 2008 proběhlo v Ženevě 9. zasedání smluvních stran *Úmluvy o zákazu používání, skladování, výroby a převodů protipěchotních min a jejich zničení, tzv. Ottawské úmluvy (Ottawa Convention, OC)*. Zasedání schválilo dokument *Geneva Progress Report*, který hodnotí dosavadní vývoj plnění *Nairobského akčního plánu* implementujícího OC v letech 2004-2009. Zasedání schválilo žádosti 15 smluvních stran o prodloužení termínu na čištění zaminovaných území a projednalo zpožděnou likvidaci zásob protipěchotních min třemi smluvními stranami. Delegaci ČR vedl stálý představitel při OSN v Ženevě, velvyslanec T. Husák. V roce 2008 přispěla ČR na humanitární odminování a pomoc obětem min prostřednictvím mezinárodních organizací i formou bilaterální spolupráce.

Omezení použití některých konvenčních zbraní

Dne 3. 12. 2008 podepsal ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg v Oslu mezi prvními signatáři *Dohodu o kazetové munici (Convention on Cluster Munition, CCM)*, schválenou dne 30. 5. 2008 v Dublinu.

Ve dnech 13.-14. 11. 2008 se uskutečnila v Ženevě schůzka smluvních stran *Úmluvy o některých konvenčních zbraních, které mohou způsobovat nadměrné utrpení nebo mít nerozlišující účinky (Convention on Prohibition or Restriction on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to Be Injurious or to Have Discriminate Effects, CCW)*. Hlavním tématem schůzky byla jednání o *Protokolu k CCW omezujícímu používání kazetové munice*. Jednání o tomto protokolu, který má být komplementární k CCM, se v průběhu roku 2008 věnovalo pět zasedání skupiny vládních expertů. Schůzka smluvních stran se již tradičně věnovala také dodržování Úmluvy a otázkám účasti na zasedáních a rozšiřování počtu smluvních stran. Smluvní strany vyhodnotily *Akční plán pro univerzalizaci CCW* a shodly se na obnovení jednání o minech jiných než protipěchotních (*MOTAMP*). Delegaci ČR na zasedání vedl stálý představitel při OSN v Ženevě, velvyslanec T. Husák.

V rámci konferencí smluvních stran CCW ke *Změněnému protokolu II o zákazu nebo omezení použití min, nástrah a jiných prostředků* a k *Protokolu V o nevybuchlých zbytcích válek*, konaných ve dnech 10.-12. 11. 2008 v Ženevě, byly aktivovány skupiny vládních expertů k univerzalizaci protokolů, problematice výbušných nástražných zařízení, dekontaminaci oblastí zasažených nevybuchlými zbytky války a jejich likvidaci.

Ruční a lehké zbraně

V roce 2008 podporovala ČR naplňování *Akčního programu OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s RLZ ve všech jeho aspektech (Akční program OSN)*. ČR předložila zprávu o plnění Akčního programu OSN a formou dobrovolného příspěvku finančně podpořila *Svěřenecký fond OSN pro upevňování míru* praktickými odzbrojovacími opatřeními v oblasti RLZ.

Wassenaarské ujednání

Ve dnech 2.-3. 12. 2008 proběhlo ve Vídni 14. plenární zasedání kontrolního režimu *Wassenaarské ujednání (Wassenaar Arrangement, WA)* o exportních kontrolách konvenčních zbraní a zboží a technologií dvojího použití. Zasedání rozšířilo stálý program jednání o destabilizující akumulace zbraní v konfliktních zónách, odsouhlasilo změny v seznamu kontrolovaného zboží a pokročilo v přípravě směrnice k reexportu a směrnice pro kontrolu přepravy konvenčních zbraní v zájmu prevence před nezákonnou přepravou. WA pokračovalo v kontaktních aktivitách s nečlenskými státy WA. Delegaci ČR vedl zástupce ministerstva zahraničních věcí K. Pažourek.

7. Česká republika v boji proti mezinárodnímu terorismu

Boj proti mezinárodnímu terorismu byl jednou z priorit české zahraniční politiky. Česká republika byla i v roce 2008 aktivním členem mezinárodní antiteroristické koalice a byla zapojena do mezinárodního úsilí v boji proti terorismu nejen z důvodu solidarity se státy postiženými terorismem, ale i z důvodu reakce na ohrožování mezinárodní stability a tedy i bezpečnostní situace v České republice.

V roce 2008 byl boj proti terorismu důležitým tématem českých bilaterálních i mezinárodních vztahů a často byl projednáván představiteli České republiky během zahraničních návštěv.

Hlavním účelem rozhovorů byla výměna informací a sblížení různých pohledů na terorismus.

Počátkem roku 2008 schválila česká vláda čtvrtou aktualizaci *Národního akčního plánu proti terorismu na období 2007-2009*. Tento strategický dokument obsahuje soubor úkolů a jejich splněním se navýší způsobilost republiky při řešení teroristických hrozeb. Plán obsahuje zlepšení komunikace a spolupráce mezi bezpečnostními složkami, ochranu obyvatelstva a infrastruktury, preventivní opatření proti radikalizaci a směr zahraniční politiky v boji proti terorismu.

Česká republika pokračovala ve sdílení zpravodajských informací o terorismu s ostatními členskými státy NATO a prohlubovala spolupráci během antiteroristických

operací a při budování schopností pro boj proti terorismu. Česká republika se soustředila na terorismus nejen jako součást operací NATO (KFOR, ISAF), ale také v kontextu činnosti a příspěvků k vývoji schopností mnohonárodního praporu radiační, chemické a biologické ochrany (CBRN) NATO a pokračovala v účasti v operacích *Trvalá svoboda (OEF)* v Afghánistánu.

V EU pokračovala Česká republika v naplňování *Evropské bezpečnostní strategie* a byla zapojena do vytváření Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. Česká republika přispívala k analýzám Společného *situačního centra EU o bezpečnostní situaci a terorismu* a aktivně se účastnila diskusí o politických, právních i technických dokumentech vztahujících se k boji proti terorismu.

V rámci OSN se Česká republika podílela na pokračujících jednáních o návrhu *Všeobecné úmluvy o mezinárodním terorismu* a spolu s ostatními státy EU podpořila její urychlené přijetí. Také se aktivně podílela na vyhodnocení *Globální antiteroristické strategie OSN*.

Česká republika také v roce 2008 přispívala k boji proti financování terorismu svým zapojením do spolupráce v rámci výboru *Moneywall*, který je přidruženým členem *Finanční operační skupiny proti praní peněz (FATF)*.

8. Zahraniční rozvojová spolupráce, humanitární pomoc a transformační spolupráce

Zahraniční rozvojová spolupráce

V roce 2008 pokračovala v souladu s návrhem *Transformace systému rozvojové spolupráce České republiky*, který byl schválen usnesením vlády z 19. 9. 2007 č. 1070, transformace systému *zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS)*. V souladu s výše uvedeným usnesením vlády zahájila v roce 2008 činnost meziresortní *Rada pro rozvojovou spolupráci*. Členy Rady jsou kromě zástupců resortů také zástupci platformou nevládních organizací a soukromého sektoru. Rada slouží jako poradní koordinační orgán k diskusi otázek ZRS. Dne 31.12. 2007 ukončilo svou činnost *Rozvojové středisko při Ústavu mezinárodních vztahů* a od 1.1.2008 bylo nahrazeno *Českou rozvojovou agenturou (ČRA)* s deseti odbornými pracovníky. Hlavní náplní činnosti nově vzniklé ČRA je implementace bilaterální rozvojové spolupráce,

včetně identifikace a monitorování rozvojových projektů. Vláda svým usnesením ze dne 9. 7. 2008 č. 856 schválila návrh personálního zajištění ČRA od roku 2009 s tím, že od 1.1. 2009 bude kapacita ČRA zvýšena na devatenáct pracovních míst.

Na základě legislativního plánu vlády MZV ČR ve spolupráci s dalšími resorty a zástupci nevládního sektoru v závěru roku 2008 dokončilo přípravu zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci a předložilo jej k projednání vládou.

Pro předsednictví Rady Evropské unie byly jako hlavní témata v ZRS identifikovány východní dimenze v rozvojové politice, demokratická správa věcí veřejných a přístup k udržitelným zdrojům energie na lokální úrovni. Druhá polovina roku 2008 byla mj. věnována intenzivním konzultacím s partnerskými zeměmi EU při přípravě na výkon funkce předsednictví Rady Evropské unie.

Česká republika jako člen EU a mezinárodního společenství demokraticky a ekonomicky vyspělých zemí uznává princip solidarity mezi lidmi a mezi státy navzájem a přijímá svůj díl odpovědnosti při řešení globálních problémů. Jedním z výrazů tohoto postoje je ZRS, která je integrální součástí české zahraniční politiky. ČR v souladu s mezinárodními principy a vlastními zájmy provádí a poskytuje ZRS, a to jak na dvoustranném, tak na mnohostranném základě.

Poskytování ZRS vychází z principů partnerství, efektivnosti a transparentnosti a jejím hlavním cílem je přispět k omezení chudoby v méně vyspělých částech světa cestou udržitelného ekonomicko-sociálního rozvoje. ČR plně podporuje *mezinárodní rozvojové cíle (Millennium Development Goals - MDGs)*, které vyplynuly z mezinárodních konferencí OSN v 90. letech a byly potvrzeny summitu OSN v letech 2000 a 2005.

Poskytování zahraniční rozvojové a humanitární pomoci se řídí *Zásadami zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu ČR do EU*, schválenými usnesením vlády ČR ze dne 31. 3. 2004 č. 302 a upravenými usnesením vlády ze dne 19.9. 2007 č. 1070. Zásady stanovily za nosnou součást české ZRS programy spolupráce s prioritními zeměmi, aby se tím posílila předvídatelnost a efektivnost české ZRS.

Česká bilaterální ZRS je primárně směřována do následujících prioritních zemí: Angolské republiky, Zambijské republiky, Vietnamské socialistické republiky, Mongolska, Jemenské republiky, Moldavské republiky, Bosny a Hercegoviny a Srbska. Z prostředků

ZRS, které v roce 2008 směřovaly do uvedených zemí, bylo v roce 2008 celkem 17,8 % uplatněno v Mongolsku, 17,7 % v Srbsku, 12,2 % ve Vietnamu, 10,9 % v Bosně a Hercegovině a 9,4 % procenta v Moldavsku.

Mezi projektové země byly zařazeny Irák a Afghánistán, Kosovo, Kambodža, Etiopie a Palestinská autonomní území. V roce 2008 byl vládou schválen tříletý program rozvojové asistence Gruzii. Vedle programů rozvojové spolupráce s prioritními a projektovými zeměmi probíhají v omezené míře také rozvojové projekty ostatních zemích a další formy rozvojových aktivit (mj. poskytování vysokoškolských stipendií pro studenty z rozvojových zemí, pomoc uprchlíkům na území ČR, odpouštění a restrukturalace dluhů apod.). V roce 2008 bylo realizováno celkem 322 projektů bilaterální ZRS. Z celkové bilaterální ZRS bylo 22 % uplatněno v jihovýchodní Evropě, 22 % v jižní, jihovýchodní a východní Asii a 12 % ve východní Evropě a Střední Asii.

V roce 2008 byl nadále kladen důraz na zapojení nevládního sektoru a veřejnosti do rozvojové spolupráce. Na realizaci bilaterální ZRS se podílelo celkem 53,5 % neziskových a 42,1% ziskových subjektů. MZV ČR uspořádalo průzkum k postojům veřejnosti k ZRS. Mezi hlavní zdroje informací o ZRS patří internetové stránky MZV na adrese www.mzv.cz/Zahraniční_vztahy/Česká_republika_pomáhá, resp. jejich anglická mutace na adrese www.mfa.cz/Foreign_Relations/Development_Cooperation_and_Humanitarian_Aid. Ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci se v roce 2008 uskutečnil již jedenáctý ročník *Letní školy rozvojové pomoci*.

Vedle dvoustranné rozvojové spolupráce poskytovala ČR v roce 2008 také humanitární pomoc, transformační pomoc a mnohostrannou rozvojovou pomoc prostřednictvím rozpočtu EU, agencí OSN a mezinárodních finančních institucí (o těchto formách ZRS pojednávají ostatní kapitoly zprávy). Celkový objem těchto aktivit ČR, které jsou podle metodiky OECD vykazatelné jako *oficiální rozvojová pomoc*, činil v roce 2008 podle předběžných údajů 3,6 mld. Kč.

Vláda každoročně schvaluje plán dvoustranné zahraniční rozvojové spolupráce na rok následující a hodnocení zahraniční rozvojové spolupráce za rok minulý. V roce 2008 byl usnesením vlády ze dne 25.7. 2008 č. 690 schválen plán zahraniční rozvojové spolupráce na rok 2009 a zároveň střednědobý výhled jejího financování do roku 2011.

Humanitární pomoc

Na poskytování humanitární pomoci Českou republikou do zahraničí byla pro rok 2008 vyčleněna ve státním rozpočtu v kapitole Všeobecná pokladní správa, účelová položka Humanitární pomoc, částka ve výši 75 mil. Kč.

Kromě toho vláda ČR usnesením č. 1063 z 20. 8. 2008 schválila uvolnění mimořádných finančních prostředků na rekonstrukční a rozvojovou pomoc Gruzii v celkové výši 150 mil. Kč, z nichž 20 mil. Kč bylo určeno na humanitární a rozvojové potřeby Gruzie v roce 2008.

Poskytování humanitární pomoci se řídí základními mezinárodními humanitárními principy lidskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti. Cílem humanitární pomoci je zamezit ztrátám na životech a zmírnit lidské utrpení obyvatelstva zasaženého přírodní či lidmi způsobenou katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem. Dále jde též o pomoc poskytovanou zemím a regionům, které se nacházejí v komplexní a dlouhodobé humanitární krizi. V posledních letech roste také důraz na prevenci mimořádných událostí a předcházení jejich následkům.

Všechna tato hlediska se v humanitární pomoci poskytnuté Českou republikou do zahraničí v roce 2008 promítla. Na počátku roku a v létě převažovala *ad hoc* pomoc zemím postiženým přírodní katastrofou (mrazy v Číně a Tádžikistánu, záplavy v jihovýchodní Evropě, sucho v Etiopii, cyklon v Barmě, hurikán v Karibiku), která zčásti zahrnovala i aspekt prevence (Ukrajina, Moldavsko). Na jaře a na podzim dominovala pomoc směřovaná do komplexních a dlouhodobých humanitárních krizí se zaměřením na zmírnění dopadu potravinové krize zejména v Africe (Senegal, Zimbabwe, Demokratická republika Kongo).

Bezprostřední důsledky násilných konfliktů zmírňovala pomoc směřovaná do Keni, Súdánu, Demokratické republiky Kongo a Gruzie. Avšak také některé z komplexních krizí, na jejichž zvládnutí přispěla i česká humanitární pomoc, zahrnovaly aspekt vojenského konfliktu (Afghánistán, Irák, země Afrického rohu).

Celkem bylo na přírodní katastrofy věnováno 24,9 mil. Kč, na dlouhodobé krize 42 mil. Kč, na zmírnění dopadů vojenských konfliktů 8,1 mil. Kč z běžného humanitárního rozpočtu a dalších 9 mil. Kč z mimořádných prostředků pro Gruzii.

Humanitární pomoc se poskytuje formou finanční, materiální nebo záchranářské pomoci, případně jejich kombinací. Záchranářská a materiální pomoc spočívá ve vyslání odborníků a zdravotnických, sanitárních aj. materiálních prostředků do postižených míst. V roce 2008 touto formou ČR poskytla humanitární pomoc Tádžikistánu, Albánii, Číně, Gruzii a trojici zemí zasažených záplavami, Ukrajině, Moldavsku a Rumunsku, a to v celkové výši 9,9 mil. Kč.

Finanční pomoc se poskytuje buď jako příspěvek mezinárodním humanitárním organizacím (nejčastěji agencí OSN a Mezinárodnímu Červenému kříži), nebo formou dotace na projekty českých či zahraničních nevládních organizací. V roce 2008 poskytla ČR celkem 37 mil. Kč jako finanční humanitární pomoc prostřednictvím OSN (zejména WFP, UNHCR a UNICEF) a 2,5 mil. Kč prostřednictvím ICRC, a to jak na dlouhodobé humanitární krize, tak na akutní pomoc. 20 mil. Kč bylo rozděleno na projekty nevládních organizací, z toho 11,5 mil. českým (Člověk v tísni, Charita, Adra), 8,5 mil. zahraničním (v Iráku, Afghánistánu, Malajsii).

Humanitární pomoc se má poskytovat dle potřebnosti, nikoliv na základě politických či jiných preferencí. Tomu odpovídá i teritoriální vyváženost české humanitární pomoci v roce 2008: 28,5 mil. Kč bylo darováno na pomoc zemím Afriky (zejména dlouhodobé komplexní krize a finanční pomoc), rovněž 28,5 mil. Kč do Asie (z toho 10,5 mil. na pomoc Barmě a barmským uprchlíkům v Malajsii). V Evropě dosáhla humanitární pomoc ČR 12,5 mil. Kč; z toho 5 mil. bylo věnováno Gruzii bezprostředně po skončení konfliktu (a dalších 9 mil. z mimořádných rozpočtových prostředků později). Na Blízkém východě ČR financovala prostřednictvím UNRWA dva humanitární projekty pro palestinské uprchlíky v Libanonu (celkem 3,5 mil. Kč). V Karibiku ČR nabídla pomoc obětem hurikánu, Kuba pomoc odmítla, Haiti přijalo (2,5 mil. Kč prostřednictvím UNICEF).

Na realizaci humanitární pomoci se v roce 2008 kromě MZV ČR podílely Ministerstvo vnitra ČR – GŘ HZS, Správa státních hmotných rezerv, Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ministerstvo zemědělství ČR. Prostřednictvím rozpočtu zastupitelského úřadu byla financována pomoc Tádžikistánu (přes Velvyslanectví ČR v Taškentu) a Afghánistánu (Velvyslanectví ČR v Kábulu).

Výší a způsobem poskytování humanitární pomoci si ČR i v roce 2008 udržela přední místo mezi tzv. malými a novými donory a v rámci svých možností přispěla ke zmírňování dopadů ad hoc i dlouhodobých humanitárních krizí.

Transformační spolupráce

Program transformační spolupráce doplňuje systém zahraniční rozvojové spolupráce České republiky. Zároveň je však samostatně definovanou součástí politiky vůči transformujícím se zemím, jakož i režimům nedemokratickým. Cílem spolupráce je přispět k tomu, aby probíhající či možné budoucí změny v těchto zemích vedly k demokracii a právnímu státu, nikoli k chaosu, konfliktu a destabilizaci. Transformační spolupráce se soustřeďuje na vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu, občanské společnosti a zásad řádné správy veřejných záležitostí (*good governance*). Realizuje se zejména prostřednictvím projektů na vzdělávání a šíření informací, názorů a zkušeností s nenásilným odporem proti totalitnímu systému a procesem společenské transformace, kterým ČR prošla v 90. letech minulého století. Transformační spolupráci charakterizuje systematická kooperace se skupinami občanské společnosti a nevládními organizacemi a jejich podpora, přičemž kontakt se státními orgány v přijímající zemi může být záměrně vyloučen.

Program transformační spolupráce se i v roce 2008 zaměřil na země přednostního zájmu zahraniční politiky České republiky, kde zároveň existuje určitý předpoklad přenositelnosti české zkušenosti a tradice vzájemných kontaktů (Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Irák, Kuba, Moldavsko, Myanmar/Barma, Srbsko a Ukrajina).

Celkem bylo v rámci programu transformační spolupráce financováno 50 projektů spolupráce českých nevládních organizací a institucí s jejich protějšky v cílových zemích a samostatných aktivit MZV ČR, které byly realizovány převážně prostřednictvím zastupitelských úřadů ČR také v dalších zemích regionu Asie a Blízkého východu. Řada projektů, na kterých se podílejí české subjekty, jsou vícestranné či mezinárodní; *Program transformační spolupráce* klade důraz na koordinaci s ostatními vládními i nevládními poskytovateli podpory a reflektuje trendy politiky EU vůči dotčeným zemím. Celkově bylo na projekty, stipendia a aktivity transformační spolupráce v roce 2008 vynaloženo cca 44,2 mil. Kč.

9. Transformační politika

Transformační politika je nedílnou součástí zahraniční politiky ČR, propojují se v ní nástroje zahraniční politiky schopné ovlivnit stav lidských práv a demokracie ve světě. Transformační politika má motivovat politické procesy směřující k dlouhodobé stabilitě a prosperitě a napomáhat podpoře zastánců lidských práv a emancipaci občanské společnosti jako klíčového aktéra udržitelných demokratických změn. Příslušným finančním nástrojem, kterým Ministerstvo zahraničních věcí ČR disponuje již od roku 2004, je *Program transformační spolupráce*. Poznatky získané při spolupráci s občanskou společností v cílových zemích jsou zpětně využívány pro dílčí rozhodování při formulaci stanovisek ČR. Cílevědomá činnost České republiky v této oblasti ovlivňuje rovněž obraz České republiky v zahraničí jako aktivního podporovatele dodržování lidských práv a podpory demokracie.

Bělorusko

Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko

Podpora "Evropského rádia pro Bělorusko"

Evropské rádio pro Bělorusko je mezinárodní rozhlasovou stanicí se sídlem ve Varšavě a sítí spolupracovníků v celém Bělorusku. Od února 2006 přináší zpravodajství, publicistiku a zábavné pořady, důraz je s ohledem na cílovou skupinu, tj. mladé posluchače, kladen zejména na VKV/FM a internet (*www.euroradio.fm*). ERB je v Bělorusku nejposlouchanější stanicí vysílající ze zahraničí, stejně tak *www* stránky zaznamenaly nárůst v návštěvnosti oproti roku 2007.

Podpora běloruskému nevládnímu sektoru a běloruským stipendistům (výměna informací, studijní pobyty, konzultační služby, rozvoj Domu lidských práv ve Vilniusu)

V rámci projektu byly organizovány skupinové a individuální studijní cesty zástupců běloruského nevládního sektoru do České republiky a cesty českých lektorů na *Školu lidských práv* ve Vilniusu. Realizátor projektu dále poskytoval poradenství a právní pomoc běloruským studentům a organizacím. *Dům lidských práv* ve Vilniusu poskytuje běloruským nevládním organizacím bezpečné zázemí pro jejich činnost a vzdělávací projekty (semináře, konference, školení). Česká republika je v tomto projektu jedním z mezinárodních partnerů.

Asociace pro mezinárodní otázky

Evropská alternativa pro Bělorusko

Podpora činnosti a vzniku nových nezávislých školních *euroklubů*, které by lépe propagovaly evropské hodnoty a integraci a informovaly o vývoji v zemích střední Evropy po vstupu do EU. V nich lze poskytovat zejména učitelům základních a středních škol v Bělorusku informace o evropských hodnotách, evropské integraci a vývoji v zemích střední Evropy po jejich vstupu do EU.

Člověk v tísni

Dnešní investice do běloruské budoucnosti – kontakty, image, analytický potenciál demokratického Běloruska

Komplexní projekt, navazující na dosavadní působení organizace *Člověk v tísni* v Bělorusku, zahrnoval: materiální a morální podporu politicky pronásledovaných osob, posilování kapacit malých nevládních organizací prostřednictvím mikrograntů, studijní stáž v ČR a aktivity soustřeďující se na zvyšování povědomí o situaci v Bělorusku.

Arcidiecézní Charita Praha

Vzdělávání běloruských studentů v ČR na vybraných VŠ I a II

Dlouhodobý projekt, v jehož rámci v ČR studuje deset mladých Bělorusů na vybraných vysokých školách.

Gruzie

Organizace pro pomoc uprchlíkům

Podpora činnosti nevládních organizací pracujících s běženci a vnitřně přesídlenými osobami v Gruzii II

Projekt navázal na dosavadní spolupráci s nevládní platformou *Cchinvalskij dom* sdružující patnáct menších organizací pracujících s běženci z Cchinvali v Jižní Osetii. Po proškolení pracovníků nevládních organizací se v roce 2008 projekt zaměřil zejména na poskytování kurzů na PC, výuku angličtiny pro pracovníky nevládních organizací a na založení pilotního fondu zdravotnické pomoci zvláště ohroženým skupinám běženců.

Agora Central Europe

Podpora rozvoje spolupráce na místní úrovni v Gruzii

Společný projekt čtyř realizátorů (Agora CE, Člověk v tísni, Asociace pro mezinárodní otázky a Vzdělávací centrum veřejné správy) je zaměřen na občanskou participaci zejména mladých lidí z národnostních menšin na rozhodovacích procesech a životě v obcích, na vzdělávání a na zvyšování profesionálních dovedností představitelů místních samospráv.

Irák

Společnost Člověk v tísni

Podpora transformace irácké společnosti – nevládní organizace, občanská společnost, novináři, místní správa

Dlouhodobý projekt, který od roku 2004 prostřednictvím stáží, kurzů, školení a přímé podpory přispívá k rozvoji občanské společnosti a jejímu účinnému podílu na transformaci a demokratizaci v oblasti jižního Iráku. V roce 2008 byl důraz kladen na školení zástupců místních a regionálních správ a na posilování schopnosti místních neziskových organizací realizovat vlastní projekty. Do provozu byl rovněž uveden webový portál pro neziskové organizace.

Univerzita Hradec Králové, Fakulta managementu a informatiky
Výuka pro skupinu studentů z Iráku

Studium na Univerzitě v Hradci Králové v oborech *Informační management* a *Aplikovaná informatika* ukončili čtyři studenti v červnu 2008.

Kuba

Společnost Člověk v tísni

Podpora demokratické opozice na Kubě

Přímá podpora občanské společnosti, nezávislých novinářů, lékařů, učitelů, aktivistů nezávislých odborů, představitelů církví a občanských aktivistů. Součástí projektu je rovněž informování české, evropské a světové veřejnosti o situaci na Kubě a koordinace aktivit institucí a osobností, které podporují demokratizaci.

Libri Prohibiti

Podpora hnutí Kubánské nezávislé knihovny

Projekt zaměřený na podporu tzv. *nezávislých knihoven* na Kubě formou navázání jejich přímého kontaktu s knihovnami v ČR. Součástí projektu byla i literární soutěž pro zakázané/neoficiální kubánské autory.

Srbsko

Nadace VIA

Transformační spolupráce s Balkan Community Initiatives Fund (BCIF) – fáze III

Dlouhodobý projekt pomáhal rozvíjet kulturu soukromého dárcovství a možnosti fundraisingu pro neziskové organizace.

Podpora rozvoje a životaschopnosti srbských neziskových organizací

Projekt navazuje na předchozí aktivity realizátora na poli rozvoje dárcovství a udržitelného financování neziskového sektoru v Srbsku. Kromě soustavné práce s nevládními neziskovými organizacemi je projekt zaměřen na předávání zkušeností se společenskou odpovědností podniků manažerům firem a na intenzivnější spolupráci neziskového, soukromého a veřejného sektoru.

Jihomoravský kraj

Využití zkušeností při transformaci veřejné správy v regionu Šumadija

Studijní pobyty a semináře zaměřené na rozvoj a zlepšení výkonu *Regionální agentury pro ekonomický rozvoj Šumadije a Pomoraví*, která se podílí na zpracování rozvojových projektů pro místní samosprávu, z nichž některé jsou finančně podporovány ČR.

Bosna a Hercegovina, Srbsko

Transitions Online

Škola práva pro žurnalisty a škola žurnalistiky pro soudce

Projekt je koncipován jako školení novinářů a soudců. Tematicky je zaměřen na zlepšení orientace novinářů v soudních procedurách a vzájemné komunikace mezi médii a soudci. Skládá se z jednoměsíčního distančního online kurzu, průběžného profesionálního vedení novinářů, dvoudenních brífingů v obou zemích a třídenního semináře v Praze pro obě cílové skupiny.

Agora Central Europe

Zvýšení vlivu občanů na místní rozhodování

Posilování demokracie a rozvoj občanské společnosti na místní úrovni prostřednictvím účinného zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů. Projekt seznamuje zástupce samosprávy s možnostmi a metodami tzv. *občanské participace* a nabízí spolupráci při řešení konkrétních problémů.

Bělorusko, Srbsko, Bosna a Hercegovina

Transitions Online

Reporting EU – Vylepšené zpravodajství o evropské integraci a reformě

Vzdělávací cyklus pro novináře (z Běloruska také pro studenty žurnalistiky a ty, kdo studovat nemohou) obsahoval jednoměsíční dálkový internetový kurz a pětidenní kurz v Praze. Účastníkům byly poskytnuty znalosti potřebné k podávání přesných a nezaujatých zpráv, důraz byl kladen na internetovou žurnalistiku a *blogování*. Studijní materiály byly připraveny ve spolupráci s BBC.

Bosna a Hercegovina, Srbsko, Moldavsko

Transitions Online

Kvalitnější zpravodajství o evropské integraci a reformě

Pokračování a rozšíření krátkodobého projektu podpořeného MZV ČR v letech 2006 a 2007. Jedná se o výukový program určený celkem 18 novinářům a zaměřený na zlepšení orientace v problematice EU a zkvalitnění úrovně informování o evropské integraci a reformách v cílových zemích.

Moldavsko

Společnost Člověk v tísní

Zvýšení kapacity podněsterských nevládních organizací

Rozvoj občanského života a aktivity v Podněstří, školení v oblasti řízení projektů, praktická spolupráce formou tzv. *mikrograntů* s důrazem na spolupráci organizací pod jurisdikcí Kišiněva i Tiraspolu a jejich vzájemné poznávání. V rámci projektu probíhá školení místních správ a předávání zkušeností se zajišťováním komunálních služeb.

Myanmar/Barma

Společnost Člověk v tísní

Barmské projekty Člověka v tísní

Projekt se zaměřil na přímou podporu barmského demokratického hnutí a na iniciativy ve prospěch mezinárodní podpory hnutí. V rámci projektu došlo k vytvoření expertní skupiny k předávání transformačních zkušeností, uskutečnilo se několik cest barmských aktivistů do ČR a další akce.

FAMU – Filmové centrum a barmské projekty FAMU

Projekt zahrnuje roční studium jednoho stipendisty na FAMU, jehož možnosti studovat v Myanmaru/Barmě jsou omezeny z politických důvodů. Dále obsahuje *workshop*, jehož cílem je upevnit skupinu nezávislých umělců, vyloučených studentů, bývalých

politických vězňů a osob spolupracujících s disentem a prohloubit tvůrčí schopnosti, které získali dříve.

Nad rámec výše uvedených dotací byly v loňském roce v Myanmaru/Barmě přímo prostřednictvím MZV ČR podporovány aktivity *Yangon Film School* či nezávislý tisk.

Ukrajina

Institut pro Evropskou politiku Europeum

Předávání zkušeností s procesem evropské integrace českých nevládních organizací ukrajinským partnerům II.

Projekt navázal na loňské aktivity a soustředil se na předávání zkušeností s procesem evropské a euroatlantické integrace a na prohloubení přímých kontaktů mezi českými a ukrajinskými nevládními neziskovými organizacemi.

Člověk v tísni

Přispění ke zmírnění konfliktu na Krymu a zkvalitňování investigativy na východní a jižní Ukrajině

Projekt byl zaměřen na regulaci etnického napětí na Krymu a na prohlubování investigativní žurnalistiky. Bylo vyhlášeno další kolo reportáží na témata korupce, ruskojazyčné většiny na Krymu atd.

Asociace pro mezinárodní otázky

Evropská alternativa pro východní Ukrajinu

Projekt byl zaměřen na regionální novináře a učitele z východní Ukrajiny. Součástí projektu byla série seminářů pro učitele a novináře, soutěž pro žáky SŠ a studijní cesta pro vybrané učitele a novináře do ČR.

Centrum pro studium demokracie a kultury

Posílení demokracie a struktur občanské společnosti na východní Ukrajině

Pokračování a rozšíření projektu realizovaného v roce 2006. Cílovou skupinou byli zástupci místních občanských sdružení a demokratických stran a představitelé státní správy

a samosprávy. V rámci projektu proběhl desetidenní přednáškový cyklus a byla vydána publikace *Občanská publikace – základy a růst* v ruštině a ukrajinštině.

CERGE

Doktorské studium pro studenty z cílových zemí

V rámci transformační spolupráce MZV ČR v letech 2005 – 2009 podporuje program postgraduálního studia makroekonomie a ekonomické transformace na institutu CERGE Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR a Univerzity Karlovy pro několik desítek studentů ze zemí východní Evropy, Střední Asie, Balkánu a jižního Kavkazu.

II. BILATERÁLNÍ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY

1. Vztahy České republiky se zeměmi střední Evropy

MAĎARSKO

(Maďarská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 6. 5. 2008 - pracovní návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Návštěvy představitelů Maďarské republiky:

- 23. 4. 2008 - pracovní návštěva ministryně zahraničních věcí K. Gönczové;
- 20. - 21. 11. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády F.Gyurcsánye.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné česko-maďarské ekonomické vztahy lze charakterizovat jako vyvážené, oboustranně aktivní a pozitivně přijímané. Maďarsko patří dlouhodobě mezi nejvýznamnější obchodní partnery ČR. V roce 2008 bylo na 9. místě s podílem 2,8 %.

Rok 2008 však zaznamenal snížení dynamického růstu vzájemné obchodní výměny, který byl typický pro předchozí léta. K rapidnímu snižování růstu došlo především ve 4. čtvrtletí 2008, což lze považovat za důsledek světové finanční a hospodářské krize. Výrazněji než vývoz z ČR rostl dovoz z Maďarska. Saldo obchodní výměny však zůstalo pro ČR pozitivní.

Hlavní vývozní komodity ČR: ze dvou třetin tvoří vývoz stroje a dopravní prostředky, průmyslové zboží a různé hotové produkty. Jsou to především osobní automobily, zařízení a díly pro výpočetní techniku, traktory, součásti a náhradní díly k traktorům, osobním a nákladním automobilům, obrazovky pro televizory, elektronické součástky a díly pro montáž elektronických přístrojů. Dále jsou vyváženy dřevotřískové desky, anilin, válcovaný materiál a uhlí.

Hlavní dovozní komodity ČR: vznětové a zážehové motory pro automobily Škoda, brzdy, kabelové svazky pro automobilový průmysl, léky, mobilní telefony, díly a součástky

spotřební elektroniky, periferní jednotky k počítačům, televize, elektrické motory a díly, žárovky, papír, karton, kompozitní usně, polotovary z hliníku, maso, uzeniny a masné výrobky.

Kulturní vztahy

Česko-maďarské kulturní vztahy mají dlouhou tradici. Zájem Maďarů o českou kulturu je nejen značný, ale i stabilní. I v roce 2008 se Česká republika v Maďarsku prezentovala řadou akcí, které byly organizovány především Velvyslanectvím ČR či Českým centrem v Budapešti. Z konkrétních akcí je možno zmínit:

- *Divadlo a paměť 1968 - 2008* - v rámci série kulturních akcí se uskutečnily například výstava *Václav Havel - dramatik a světoobčan*; beseda *Osmašedesátý dnes* či představení pražského Národního divadla *Tom Stoppard: Rock 'n' roll*;
- *Film a paměť 1968 - 2008* - projekce českých a slovenských filmů československé „nové vlny“ a současné tvorby za účasti českých a slovenských režisérů a herců;
- *Rok 68 v 68-mi obrazech* - série výstav, koncertů a besed při příležitosti 40. výročí vstupu vojsk Varšavské smlouvy do ČSSR;
- *Historie a paměť 1968 - 2008* - výstava fotografií J. Kratochvíla o Pražském jaru;
- *Dny Prahy v Budapešti* - série kulturních a prezentačních akcí;
- koncert Kvarteta města Brna u příležitosti státního svátku ČR či vánoční koncert zpěvačky J. Kosinové s varhanním doprovodem D. Valtové v Matyášově chrámu na Budíně.

Výraznou kulturní dimenzi v podobě výstav, koncertů a filmových projekcí měly i českým velvyslanectvím organizované prezentace České republiky v maďarských regionech (*České dny ve Veszprému a v župě Veszprém, České dny v Debrecenu a v župě Hajdú-Bihar, České dny v Tatabányi a župě Komárom-Esztergom, České dny v župě Békés a České dny v Szolnoku a v župě Jász-Nagykun-Szolnok*).

NĚMECKO

(Spolková republika Německo)

Návštěvy představitelů ČR:

- 17. - 18. 1. 2008 – návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga v Kronbergu;
- 18. 1. 2008 – návštěva prezidenta republiky V. Klause v Düsseldorfu;
- 9. -10. 2. 2008 – účast ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga na bezpečnostní konferenci v Mnichově;
- 11.-12. 2. 2008 – návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry v Berlíně;
- 9.-11. 4. 2008 – návštěva místopředsedy vlády a ministra životního prostředí M. Bursíka v Berlíně;
- 14. 4. 2008 – návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga v Drážďanech;
- 23.-24. 4. 2008 – návštěva prezidenta republiky V. Klause v Berlíně;
- 30. 5. 2008 – návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry v Bielefeldu;
- 17. 6. 2008 – návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry a ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga v Berlíně;
- 23.-25. 6. 2008 – návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga v Berlíně;
- 25. 6. 2008 – návštěva předsedy vlády M. Topolánka v Berlíně;
- 15. 9. 2008 – setkání místopředsedy vlády a ministra životního prostředí M. Bursíka s bavorským ministrem životního prostředí, zdravotnictví a ochrany spotřebitele O. Bernhardem
- 23. 10. 2008 – návštěva prezidenta republiky V. Klause v Drážďanech;
- 10. 11. 2008 – návštěva místopředsedy vlády a ministra životního prostředí M. Bursíka v Berlíně;
- 2.- 3.12. 2008 – návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry v Berlíně;
- 15. 12. 2008 – návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga v Berlíně.

Návštěvy představitelů SRN:

- 17.-18. 5. 2008 – návštěva saského ministerského předsedy G. Milbradta v Lánech;
- 20. 10. 2008 – návštěva spolkové kancléřky A. Merkelové v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní vztahy s Německem jsou již léta na velmi vysoké úrovni. I když jeho podíl na zahraničním obchodě ČR ve prospěch ostatních evropských zemí postupně klesá, se zhruba třetinovým podílem stále zůstává naším hlavním obchodním partnerem. Společně s Nizozemskem je Německo rovněž nejvýznamnějším investorem v ČR. Podstatná část našeho exportu do SRN proto připadá na firmy s německým kapitálem.

Zbožová struktura obchodní výměny mezi ČR a SRN zůstala i v roce 2008 neměnná. Na straně vývozu dominují silniční vozidla, elektrická zařízení a stroje užívané v průmyslu. Celkově tvoří skupina strojů a dopravních prostředků více než polovinu exportu do Německa.

Komoditní struktura dovozů ze SRN do ČR je velice podobná struktuře českého vývozu. Necelou polovinu tvoří stroje a dopravní zařízení, z čehož opět nejvýznamnější postavení zaujímají silniční vozidla a elektronická zařízení.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Protokol mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Státním ministerstvem kultu Svobodného státu Sasko o změně Dodatku k Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Státním ministerstvem kultu Svobodného státu Sasko o spolupráci při realizaci dvojnárodnostního dvojjazyčného česko-německého vzdělávacího cyklu na gymnáziu Friedricha Schillera v Pirně, Drážďany, 20.6.2008.

Kulturní vztahy

Na poli kulturním zintenzivnila zejména česká strana své aktivity v Německu. Rok „osmičkových výročí“ využilo Velvyslanectví ČR k uspořádání unikátní tematické řady, která si kladla za cíl přiblížit německé veřejnosti novodobou českou historii 20. století. Pomocí graficky jednotného designu pozvánek a loga a pod heslem *Die Macht der Acht (Moc*

osmiček) proběhly v Berlíně i mimo něj více než dvě desítky akcí k letopočtům 1918, 1938, 1948 a 1968.

Zahájením celé řady byl večer *Pozor osmička* k tématu února 1948, při kterém byl v Německu představen nově založený *Institut pro studium totalitních režimů*. V březnu proběhla první z řady akcí k výročí Pražského jara 68, a to ve spolupráci s *Úřadem zmocněnkyně spolkové vlády pro spisy východoněmecké státní policie Stasi*. Pomyslným vrcholem celé řady byla slavnostní připomínka 40. výročí Pražského jara na úrovni šéfů vlád České republiky, Slovenska a Německa, organizovaná českým a slovenským velvyslanectvím, která proběhla v Berlíně 25. 6. 2008. V jejím rámci premiéři ČR M. Topolánek a Slovenské republiky R. Fico zahájili společně s prezidentem Spolkového sněmu N. Lammertem rozsáhlou výstavu fotografií *Tváře Pražského jara*, umístěnou právě v prostorách německého parlamentu. Akce vyvrcholila koncertem Českého národního symfonického orchestru se sólistkami G. Beňáčkovou a E. Urbanovou v berlínském *Koncertním domě*.

Podzim byl věnován výročí podpisu *Mnichovské dohody* i založení samostatné Československé republiky. V jeho rámci proběhla v Berlíně výstava pod názvem *Přiznej, že žijeme v zajímavé době*, věnovaná významnému československému diplomatu K. Hoffmannovi, dále rovněž výstava věnovaná založení Československa, která byla otevřena 28. 10. 2008 u příležitosti oslav státního svátku ČR. Na sklonku listopadu byla německému publiku představena také výstava *Zapomenutí hrdinové*, která se věnuje tématu německých antifašistů a je součástí gesta dobré vůle vlády ČR z roku 2005.

Realizována byla také celá řada dalších česko-německých kulturních projektů. Za zmínku stojí již 17. ročník *Festivalu Mitte Europa* s více jak 90 koncerty v česko-bavorsko-saském pohraničí, tradiční *Festival českého umění a kultury Praha-Berlín* a také rozsahem největší přehlídka české kultury v Německu, taktéž již tradiční podzimní *Dny české a německé kultury* v Drážďanech a v Euroregionu Elbe/Labe. Kulturní obraz ČR dotvářejí rovněž aktivity několika desítek nejrůznějších kulturních sdružení, která intenzivně spolupracují s partnery na české straně. Jejich iniciativy jsou možné také díky finanční podpoře ze strany *Česko-německého fondu budoucnosti*.

POLSKO

(Polská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 11. 3. 2008 - pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 12.-13. 10. 2008 – pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 23. 10. 2008 – pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry.

Návštěvy představitelů Polské republiky:

- 10. 1. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády D. Tuska;
- 24. 7. 2008 - pracovní návštěva prezidenta L. Kaczyńskiego;
- 13. - 14. 11. 2008 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí R. Sikorského.

Vzájemné ekonomické vztahy

Polská republika byla v roce 2008 třetím nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky, na celkovém zahraničním obchodě se podílela 6,2 %. Rozvoj vzájemných obchodních vztahů je nadále dynamický, stále přetrvává převaha českého vývozu nad dovozem. V roce 2008 ČR investovala v Polsku nejvíc ze všech zemí světa.

Hlavní vývozní komodity ČR: zařízení (osobní automobily, traktory, obráběcí stroje), výrobky z plastu a kaučuku, chemikálie, nerostné výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: měděný drát, koks, chemikálie, minerální paliva a maziva, uhlí, elektrická energie, nábytek, potraviny, textil, obuv, potraviny, živá zvířata, nápoje, tabák.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o změně přílohy č. 1 Dohody mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o hraničních přechodech, přechodech na turistických stezkách protínajících státní hranice a zásadách překračování státních hranic mimo hraniční přechody, podepsané ve Varšavě dne 22. 11. 1996, sjednané výměnou nót /Glucholazy-Mikulovice/, Varšava, 13. 5. 2008;

- Program spolupráce mezi Ministerstvem kultury České republiky a ministrem kultury a národního dědictví Polské republiky na léta 2008 – 2010, Varšava 29. 9. 2008;
- Smlouva mezi Českou republikou a Polskou republikou o provádění geologických prací v oblasti společných státních hranic, Varšava 19. 8. 2008;
- Ministry zahraničních věcí bylo také podepsáno Memorandum o porozumění k ustavení Česko-polského fóra, Praha 14. 11. 2008.

Kulturní vztahy

V září 2008 byl podepsán *Program spolupráce mezi Ministerstvem kultury České republiky a ministrem kultury a národního dědictví Polské republiky na léta 2008 – 2010*.

Kulturní prezentace byla v roce 2008 zajišťována především Českým centrem ve Varšavě a Polským institutem v Praze, na kulturní spolupráci participovaly rovněž partnerské kulturní instituce, komerční agentury a soukromé subjekty. Řada aktivit se uskutečnila na bázi spolupráce partnerských měst.

Kromě již tradičních kulturních aktivit (divadelní festival *Bez hranic* v Českém Těšíně a polském Cieszynie, *Česko-polské dny křesťanské kultury*) se v roce 2008 uskutečnily mimo jiné *Český den ve Varšavě*, dále série víkendových koncertů věnovaná české folkové scéně *Český parník*, filmový festival v Paczkowě, výstava *Scénografické ztvárnění her Václava Havla* a *Dny české kultury* v polské obci Zelow. Polské divadlo Ateneum uvedlo v listopadu hru V. Havla *Odcházení*. Polsko navštívil spisovatel P. Kohout. Polská filmová akademie udělila režisérovi J. Menzelovi za jeho tvorbu cenu *Zlatá páska*.

Školská spolupráce vycházela z *Programu spolupráce mezi MŠMT ČR a Ministerstvem vzdělávání a vědy PR na léta 2006-2009* a soustředila se zejména na přímou spolupráci vysokých škol, na stipendijní pobyty pro studenty polonistiky a bohemistiky a na výměnu akademických pracovníků ke studijním, výzkumným a vědeckým pobytům. Pokračovala činnost lektorů českého jazyka a literatury v Polsku a lektorů polského jazyka na českých univerzitách. V Poznani proběhly tradiční *Dny bohemistů*. Došlo k podepsání dohody o spolupráci mezi *Varšavskou filmovou školou* a *Filmovou akademií Miroslava Ondříčka* v Pisku, týkající se vzájemné výměny studentů.

RAKOUSKO

(Rakouská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 7. 1. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády M. Topolánka;
- 25. 3. 2008 - pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 25. 4. 2008 - schůzka ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga s ministryní zahraničních věcí U. Plassnik při příležitosti setkání představitelů zemí Regionálního partnerství s Generálním tajemníkem OSN ve Vídni;
- 29. 6. 2008 - pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka;
- 1. 9. 2008 - účast ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga na poradě velvyslanců Rakouska;
- 17. 9. 2008 - pracovní návštěva předsedy Senátu Parlamentu ČR P. Sobotky v Retzu, setkání s předsedou Spolkové rady J. Weissem;
- 21. 11. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga.

Návštěvy představitelů Rakouské republiky

- 20. 8. 2008 - setkání prezidenta republiky V. Klause s rakouským spolkovým prezidentem H. Fischerem v Mikulově;
- 26. - 27. 9. 2008 - účast předsedy Spolkové rady J. Weisse na Středoevropském summitu předsedů parlamentů v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné obchodní a ekonomické vztahy mají tradičně vysokou intenzitu a úroveň vzájemného obchodu byla vždy nadprůměrně vysoká. Z tohoto důvodu je však tempo růstu jak na straně vývozu, tak dovozu v porovnání s celkovým vývojem v posledních letech podprůměrné a váha Rakouska jako obchodního partnera stále relativně klesá. Zatímco ještě v roce 2004 bylo z hlediska obrátu třetím největším obchodním partnerem s podílem 5,0 % na celkovém obrátu, v roce 2008 bylo až osmé v pořadí s podílem 4,2 %.

Ve vzájemném obchodě se výrazně uplatňují zušlechťovací styk a reexporty, řada položek i proto figuruje mezi hlavními komoditami jak na straně vývozu, tak dovozu.

Hlavní vývozní komodity ČR: automobily a automobilové díly, elektrické vodiče, uhlí a koks, výpočetní technika, elektrické jističe a rozvody, ropné deriváty, dřevo, hutnické výrobky, elektřina, pneumatiky aj.

Hlavní dovozní komodity ČR: ropné deriváty, hrací automaty, elektrické součástky a zařízení, vepřové maso, hutnické výrobky, elektrické vodiče, papír, plastové výrobky, léky, nákladní vozidla a přívěsy, automobilové díly aj.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Rakouské republiky podle článku 2 odstavce 4 Dohody mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Rakouskou republikou o ulehčení pohraničního odbavování v železniční, silniční a vodní dopravě ze dne 17. 6. 1991, Vídeň, 31. 3. 2008;
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Rakouské republiky o spolupráci v oblasti kultury, školství, vědy, mládeže a sportu (tzv. Kulturní dohoda), Vídeň, 21. 11. 2008.

Kulturní vztahy

Rok 2008 byl v oblasti česko-rakouských kulturních vztahů opět mimořádně bohatý. Velvyslanectví ČR ve Vídni připravilo celou řadu kulturních akcí k aktuálním společensko-politickým tématům česko-rakouských vztahů. Bylo připomenuto především 40. výročí Pražského jara 1968, ale i další výročí, která se vážou k tzv. „osmičkovým“ rokům v naší historii. Nejvýznamnější a také nejviditelnější akcí tohoto druhu byl koncert *Poděkování za pomoc v roce 1968*, zorganizovaný Velvyslanectvím ČR ve Vídni v historické budově vídeňské radnice.

Aktivní na poli kulturních styků bylo také České centrum ve Vídni, které se vedle organizace literárních čtení, výstav a koncertů zapojilo i do řady lokálních kulturních přehlídek - mezi nejdůležitější kulturní akce roku 2008 se řadí *Dětský festival filmů* v Badenu, *Den kulturního dědictví*, knižní veletrh *Buch Messe Wien* či filmový festival o lidských právech *This Human World*.

Tradičně se na rozvoji kulturní spolupráce podílela i část české krajanské obce, sdružená do *Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku* a vydávající reprezentativní

měsíční periodikum *Klub*. V neposlední řadě se do podpory společných česko-rakouských kulturních aktivit zapojila i vídeňská *Diplomatická akademie*, v jejímž čele stojí od roku 2005 spisovatel a bývalý velvyslanec ČR v Rakousku J. Gruša. V roce 2008 se na půdě Diplomatické akademie uskutečnila celá série konferencí ke 40. výročí Pražského jara 1968.

Nabídku rakouské kultury v Praze a České republice zprostředkovává Rakouské kulturní fórum, které v Praze působí již 13. rokem. V listopadu 2008 byla ministry zahraničních věcí ČR a Rakouska ve Vídni podepsána tzv. *kulturní dohoda*, která nahradila dnes již zastaralou *Dohodu o spolupráci v oblasti kultury, školství a vědy, uzavřenou mezi ČSSR a Rakouskou republikou v roce 1977*. Smlouva mj. vytvoří jasnou právní základnu pro činnost Rakouského gymnázia v Praze a Školy Komenského ve Vídni.

SLOVENSKO

(Slovenská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 10. - 11. 1. 2008 - pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 10. 3. 2008 - pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 24. 6. 2008 - návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR M. Vlčka;
- 16. 8. 2008 - pracovní návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR M. Vlčka;
- 21. 8. 2008 - pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 29. 10. 2008 - pracovní návštěva předsedy Senátu Parlamentu ČR P. Sobotky;
- 29. – 30. 10. 2008 - pracovní návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR M. Vlčka;
- 28. 11. 2008 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 10. 12. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 17. 12. 2008 - pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka.

Návštěvy představitelů Slovenské republiky:

- 21.8.2008 - oficiální návštěva předsedy vlády R. Fica;
- 27.10.2008 - pracovní návštěva prezidenta I. Gašparoviče;

- 27.10.2008 - pracovní návštěva předsedy Národní rady P. Pašky;
- 22.12.2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí J. Kubiše.

Vzájemné ekonomické vztahy

Slovenská republika dlouhodobě zaujímá druhé místo mezi obchodními partnery České republiky (za Německem). V roce 2008 se Slovensko podílelo na celkovém zahraničním obchodu ČR 7,5 %. I přes počínající finanční a hospodářskou krizi ve 2. polovině roku se podařilo zachovat růstový trend obchodních operací.

Hlavní vývozní komodity ČR: silniční vozidla, stroje a zařízení, chemikálie, průmyslové výrobky, elektřina, potraviny a surové materiály.

Hlavní dovozní komodity ČR: ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály, stroje a zařízení, chemikálie, průmyslové výrobky, potraviny.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o změně Dohody mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o vzájemné ochraně utajovaných skutečností, Brunovce, 25. 6. 2008;
- Doplněk k Protokolu mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Slovenské republiky o spolupráci v oblasti vzdělávání a výcviku vojáků z povolání a občanských zaměstnanců resortu obrany, Bratislava, 25. 9. 2008;
- Dodatek č. 1 k Dohodě mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Slovenské republiky o rozdělení a využívání dokumentů vzniklých před zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, Bratislava, 25. 9. 2008;
- Memorandum o porozumění a spolupráci v oblasti elektroenergetiky mezi Českou republikou a Slovenskou republikou, Bratislava, 17. 12. 2008.

Kulturní vztahy

Česko-slovenské kulturní styky jsou dlouhodobě velmi intenzivní. I v roce 2008 hostovalo ve Slovenské republice velké množství českých uměleckých souborů, vystavovali zde čeští výtvarníci, promítaly se filmy české produkce.

Nejvíce kulturních aktivit se konalo tradičně v rámci *Měsíce české a slovenské kulturní vzájemnosti*, kterým je od roku 2001 pravidelně vyhlášován měsíc říjen. V jeho rámci se uskutečnily přehlídky české kultury v Bratislavě, Košicích, Nitře a dalších městech Slovenska. Z obsáhlého výčtu kulturních akcí lze jmenovat např. výstavy *Kouzelný svět ilustrátorů pro děti* a *Povodně ve střední Evropě* či pěvecký recitál M. Kožené.

K nabídce české kultury na Slovensku přispívaly svými akcemi České centrum v Bratislavě, České centrum v Košicích a rovněž Velvyslanectví České republiky v Bratislavě, které se podílely na přípravě a realizaci takových kulturních aktivit, jakými byly např. výstavy obrazů malíře J. Zrzavého, skupiny Tvrdohlaví, výstavy *České výtvarné umění první poloviny 20. století*, výstava obrazů I. Hüttnerové, výstava kresleného humoru M. Bartáka, dále komorní koncert *Mozartissimo* v podání umělců ze *Stavovského divadla v Praze*, galakonzert ke státnímu svátku ČR za účasti *Komorního orchestru Bohuslava Martinů* a svatováclavský koncert *Kvarteta města Brna*.

SLOVINSKO

(Republika Slovinsko)

Návštěvy představitelů ČR:

- 27. 3. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A.Vondry;
- 8. 5. 2008 – pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A.Vondry;
- 30. 8. – 1. 9. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády M. Topolánka.

Návštěvy představitelů Republiky Slovinsko

- 8. - 9. 12. 2008 - státní návštěva prezidenta Slovinska D. Tūrka.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hospodářská spolupráce mezi ČR a Slovinskem je velmi dobrá. Slovinsko se řadí mezi významné hospodářské partnery ČR. S podílem 0,5 % na celkovém zahraničním obchodě ČR obsadilo Slovinsko v roce 2008 25. místo (ve vývozu 20. a v dovozu 28. místo).

V roce 2008 nicméně došlo k určitému snížení dynamického růstu vzájemné obchodní výměny z předchozích let. Český vývoz vzrostl a vzájemný obchod skončil pro ČR kladným saldem.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, strojírenské výrobky, pneumatiky, ocelářské výrobky a trubky, hovězí dobytek, obiloviny, papír, buničina, chemikálie, nepražený slad, sklo, dřevo, potraviny, hliníkové výrobky aj.

Hlavní dovozní komodity ČR: léky, papír, motorová vozidla, bílá technika, hrací automaty, hliníkové výrobky, elektrické a tepelné domácí spotřebiče, části motorů elektrických generátorů, výrobky chemického, elektrotechnického, strojírenského a spotřebního charakteru.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Smlouva mezi Českou republikou a Republikou Slovinsko o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací, Lublaň, 21. 10. 2008.

Kulturní vztahy

Česko-slovinské kulturní vztahy se i v roce 2008 vyznačovaly vysokou intenzitou, což podpořilo i naplňování programu kulturní spolupráce mezi ministerstvy kultury obou zemí.

Z četných akcí lze jmenovat filmové festivaly *LIFFE*, *ANIMATEKA* a *Grossmann 08* či retrospektivu evropského filmu *EUROTEKA*; dále klavírní recitál pianisty T. Víška, autorské čtení spisovatelů R. Denemarkové a P. Brycze během akce *Slovanský most* zaměřené na seznamování s mladšími slovanskými autory v rámci *Fóra slovanských kultur*, spolupráci Městského divadla v Brně s Městským lublaňským divadlem, scénografickou výstavu J. Svobody, Letní houslovou školu, vedenou prof. T. Tuláčkem, výstavu *Litomyšl a soudobá architektura* v Mariboru s cílem představit skupinu mladých českých architektů a varhanní koncert J. Tůmy při příležitosti státního svátku ČR 28.10. v kostele sv. Františka v Lublani.

ŠVÝCARSKO

(Švýcarská konfederace)

Návštěvy představitelů České republiky:

- 7. 6. 2008 – předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR M. Vlček a místopředseda vlády pro evropské záležitosti A. Vondra se v Basileji zúčastnili zahajovacího utkání evropského šampionátu ve fotbale mezi ČR a Švýcarskem, v jehož rámci absolvovali řadu neformálních rozhovorů se švýcarskými i dalšími evropskými představiteli;
- 9. 10. 2008 – prezident republiky V. Klaus se v Thunu účastnil mezinárodní konference o problémech světového klimatu, v jejímž rámci se setkal se švýcarskou ministryní hospodářství D. Leuthardovou.

Návštěvy představitelů Švýcarské konfederace:

- 16. 12. 2008 – pracovní návštěva ministryně zahraničních věcí M. Calmy-Rey.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné obchodní a ekonomické vztahy jsou tradičně na vysoké úrovni a rok 2008 byl např. co do objemu vzájemného obchodu od roku 1993 nejúspěšnějším. Obchodní výměna je ve znamení každoročního růstu, a to nejen vzájemného obratu, ale i českého vývozu. Velmi pozitivní skutečností ve vzájemném obchodě je oboustranně vysoký stupeň zpracování výrobků. Dobře lze hodnotit i oboustranně vyspělou komoditní strukturu.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení (osobní automobily, elektrické spotřebiče, kancelářské stroje), tržní výrobky tříděné podle materiálu (z toho hlavně kovové výrobky), průmyslové spotřební zboží, chemikálie a příbuzné výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: léky a farmaceutické výrobky, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče a stroje.

Kulturní vztahy

Vztahy v oblasti kultury nejsou smluvně upraveny, kulturní výměna se uskutečňuje převážně na komerčním základě. České umění má ve Švýcarsku tradičně velmi dobrou

pověst, a to zejména v oblasti interpretace klasické hudby (na řadě švýcarských konzervatoří nejen studují čeští žáci, ale vyučují zde i čeští profesoři; v čele Pražských filharmoniků stojí švýcarský dirigent – apod.). Významné místo má v uměleckých kontaktech i každoroční podzimní *Festival Bohuslava Martinů* v Basileji. Nemalou pozornost vyvolal v květnu i festival českého filmu šedesátých let, uspořádaný v městských kinech v Curychu a Basileji.

Velmi výrazně byla Česká republika prezentována ve Švýcarsku v souvislosti s historickými výročími spojujícími obě země – především ženevskou připomínkou vzniku československého státu v roce 1918, o jehož podobě se jednalo na švýcarské půdě, a dále pak připomínkou tzv. *Pražského jara 1968* a následné srpnové okupace, která byla vzpomenua nejen řadou výstav a koncertů, ale i pódiových diskusí, z nichž nejrepresentativnější se uskutečnila na půdě *Dürrenmattova centra* dne 13. 9. 2008.

Na řadě těchto akcí se podílela početná krajanská obec, sdružená ve *Svazu spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku* (sdružuje 18 krajanských spolků, převážně sokolských), v jehož režii se dne 4. 10. 2008 ve Wettingenu u Curychu uskutečnil slavnostní večer ke 40. výročí posrpnového exilu. Ve frankofonní části Švýcarska byla v souvislosti s oslavami významných výročí velmi aktivní zejména *Beseda Slovan v Ženevě*.

2. Vztahy České republiky se zeměmi severní a východní Evropy

ARMÉNIE

(Arménská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 8.–9. 4. 2008 – návštěva předsedy Senátu PČR P. Sobotky při příležitosti inaugurace nového prezidenta;
- 5. – 7. 7. 2008 – návštěva ministra zahraničních věcí ČR K. Schwarzenberga; setkání s prezidentem S. Sargisjanem, předsedou vlády T. Sargisjanem, ministrem zahraničí E. Nalbandjanem a s opozičním vůdcem T. Petrosjanem;
- 11. - 13. 9. 2008 – návštěva předsedy Senátu PČR P. Sobotky spojená se zahájením česko-arménského podnikatelského fóra;

- 6. - 11. 10. 2008 - návštěva delegace členů Ústavněprávního výboru Poslanecké sněmovny PČR vedené J. Kasalem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obrat zahraničního obchodu ČR s Arménií vzrostl v roce 2008 o více než 30 %, a to z 474 mil. Kč v roce 2007 na 633 mil. Kč v roce 2008. Na tomto nárůstu se podílel zejména český vývoz, který stoupl z 343 mil. Kč v roce 2007 na 530 mil. Kč v roce 2008. Arménský vývoz do ČR se naopak snížil z 131 mil. Kč v roce 2007 na 102 mil. Kč v roce 2008.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní prostředky, skleněné a hrnčířské zboží, chemikálie, potraviny a pivo.

Hlavní dovozní komodity ČR: feroslitiny, syntetický kaučuk, lihoviny a tabák.

Transformační a rozvojová spolupráce

V roce 2008 podpořila ČR částkou 2,8 mil. Kč projekt na prevenci nelegální migrace.

ÁZERBÁJDŽÁN

(Ázerbájdžánská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 2. – 4. 3. 2008 – oficiální návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR vedená jeho předsedou J. Hamáčkem;
- 26. – 30. 5. 2008 – návštěva delegace Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu Poslanecké sněmovny PČR vedená předsedou Podvýboru pro kulturu a mediální legislativu P. Plevou;
- 18. – 20. 6. 2008 – účast delegace Parlamentu ČR na oslavách 90. výročí založení Parlamentu Ázerbájdžánu (V. Filip, místopředseda Poslanecké sněmovny; T. Jirsa, místopředseda Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu);
- 3. – 5. 7. 2008 – oficiální návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 25. – 26. 9. 2008 – pracovní návštěva ministra životního prostředí ČR, realizovaná 1. náměstkem J. Dusíkem.

Návštěvy představitelů Ázerbájdžánské republiky:

- 23. 5. 2008 – konzultace náměstka ministra zahraničních věcí A. Azimova;
- 9. – 11. 12. 2008 – oficiální návštěva ministra zahraničních věcí E. Mammadyarova.

Vzájemné ekonomické vztahy:

Ázerbájdžán představuje nejvýznamnějšího obchodního partnera ČR z regionu jižního Kavkazu a ze zemí daného regionu disponuje i největším potenciálem pro zvyšování českého exportu. Vzájemný obchodní obrat v roce 2008 vzrostl oproti roku 2007 o 26 % na celkových 27.617 mil. Kč, z toho vývoz o 30,5 % na 1.547 mil. Kč a dovoz o 25,7 % na 26.070 mil. Kč. Do nevyrovnané bilance (-24.523 mil. Kč) se promítá skutečnost, že ázerbájdžánská ropa se významným způsobem (až 1/4) podílí na pokrytí celkové spotřeby této suroviny v ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: stavební stroje, nákladní automobily, stavební díly a výrobky ze skla.

Hlavní dovozní komodity ČR: minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období:

- Memorandum o porozumění o konzultacích mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Ázerbájdžánské republiky, Baku, 4. 7. 2008;
- Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem ekologie a přírodních zdrojů Ázerbájdžánské republiky, Baku, 25. 9. 2008.

Kulturní vztahy

Česká republika nabídla ázerbájdžánské straně jedno vládní stipendium ke studiu na české vysoké škole (univerzitě) v akademickém roce 2008/2009. V září 2008 bylo na Masarykově univerzitě v Brně při Mezinárodním politologickém ústavu zřízeno Centrum ázerbájdžánských a kaspických studií.

BĚLORUSKO

(Běloruská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 24. 10. 2008 – návštěva prvního náměstka ministra zahraničí ČR T. Pojara.

Návštěvy představitelů Běloruské republiky:

- 4. – 7. 2. 2008 – návštěva prvního náměstka ministra průmyslu a obchodu Běloruské republiky I. I. Děmidoviče.

Vzájemné ekonomické vztahy

Česko-běloruská obchodní bilance za rok 2008 dosáhla výše 7 375 935 tis. Kč (434,2 mil. USD/296,9 mil. EUR) a vzrostla za sledované období oproti roku 2007 o 1 435 755 tis. Kč. Vývoz se za sledované období zvýšil o 1 529 696 tis. Kč (+ 42,6 %, celkem 5 120 141 tis. Kč). Dovoz klesl v korunovém vyjádření oproti roku 2007 o 93 941 tis. Kč (- 4 %). Saldo za rok 2008 činí 2 864 347 tis. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: reaktory, kotle, mechanické přístroje a nástroje, přístroje el. záznamu, dále plasty a výrobky z nich, železo a ocel a výrobky z nich a papír a výrobky z něho.

Hlavní dovozní komodity ČR: železo a ocel a výrobky z nich, hnojiva, motorová vozidla, hedvábní chemické a plasty a výrobky z nich.

Transformační spolupráce

V rámci *Programu transformační spolupráce* je v případě Běloruska podporována činnost a rozvoj běloruských nevládních organizací a nezávislých médií. Jde mimo jiné o projekty *Evropské rádio pro Bělorusko* (mezinárodní projekt zahraničního vysílání do Běloruska, který ČR podporuje od roku 2005), *Dům lidských práv pro Bělorusko* ve Vilniusu a *Evropská humanitní univerzita (EHU)* ve Vilniusu.

Kulturní vztahy

Česká republika se v oblasti školství zaměřovala zejména na podporu výuky češtiny na státní univerzitě v Minsku. V rámci státního programu bylo na školní rok 2008/2009

Bělorusku poskytnuto celkem sedm stipendií ke studiu na českých vysokých školách. ČR podporuje rovněž rozvoj nezávislé kultury v Bělorusku.

Velvyslanectví ČR v Minsku udržovalo kontakty s řadou běloruských kulturních institucí a aktivně přispívalo k propagaci české kultury.

DÁNSKO

(Dánské království)

Návštěvy představitelů ČR:

- 6. – 7. 3. 2008 - konzultace náměstka MZV ČR J. Kohouta k problematice zahraniční rozvojové spolupráce;
- 31. 3. – 3. 4. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny PČR.

Návštěvy představitelů Dánského království:

- 16. – 17. 6. 2008 - oficiální návštěva ministra školství B. Haardera;
- 31. 10. 2008 - účast ministryně pro klima a energetiku C. Hedegaardové na *Konferenci o klimatických změnách*;
- 10. – 11. 11. 2008 - pracovní návštěva Evropského výboru dánského parlamentu;
- 4. 12. 2008 - oficiální návštěva ministryně pro uprchlíky, přistěhovalce a integraci B. R. Hornbechové;
- 9. 12. 2008 - pracovní návštěva premiéra A. F. Rasmussena.

Vzájemné ekonomické vztahy

Dánské království patří dlouhodobě mezi významné obchodní partnery České republiky. Vzájemná obchodní výměna se v roce 2008 snížila o 13,8 %, což bylo způsobeno zejména poklesem dovozu. Obchodní bilance je kladná ve prospěch České republiky.

Hlavní vývozní komodity ČR: silniční motorová vozidla, zařízení spotřební elektroniky, výrobky ze železa a oceli, plasty a výrobky z nich, nábytek a stavby montované, hračky a sportovní potřeby, papírenské výrobky, výrobky farmaceutické, oděvy a oděvní doplňky, hliník a výrobky z hliníku, přístroje optické, obuv a textilní výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: hračky a mechanické skládanky (Lego), přístroje el. záznamu reprodukce zvuku a TV obrazu, farmaceutické výrobky, plasty a výrobky z nich, hliník a výrobky z hliníku, optické přístroje, papír a papírové výrobky, výrobky ze železa nebo oceli, vepřové maso a ryby, potravinové přípravky.

Kulturní vztahy

Ve dnech 1. 2. – 30. 3. 2008 připravilo Velvyslanectví ČR ve spolupráci s různými institucemi v Dánsku sérii akcí pod názvem *Zaměřeno na Česko (Czechia I Focus)*. V rámci programu se mj. představil český film retrospektivou díla J. Menzela, dále česká fotografie na výstavě *Czech Press Photo 2007*, české pivo v rámci ochutnávky českého i dánského piva či česká grafika na výstavě serigrafii B. Ovčáčkové a litografií P. Poše. V dánské premiéře se v kodaňské Královské opeře (*The Copenhagen Opera House*) představila opera *Rusalka*. Ve spolupráci s Nordea Bank se uskutečnil workshop *Česká ekonomika a finanční trhy (Macro economy of the Czech Republic, Prognoses and financial markets)* a ve spolupráci s kodaňským hotelem Radisson SAS Royal byl uspořádán *Týden české kuchyně (Week of the Czech Cuisine)*. Ve dnech 1. – 7. 9. 2008 byly ve spolupráci Velvyslanectví ČR a Kulturního centra Katuaq uspořádány v grónském správním centru Nuuk *České dny v Grónsku (The Czech Days in Greenland)*. Ve dnech 7. – 31. 10. 2008 se v Dánském filmovém institutu (*Danish Film Institute*) konala retrospektiva filmů J. Švankmajera.

ESTONSKO

(Estonská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 6. 5. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka v Estonsku;
- 26. 6. 2008 - účast ministra zdravotnictví T. Julínka na konferenci Světové zdravotnické organizace *Zdravotní systémy, zdraví a blahobyt* v Tallinnu;
- 12. – 13. 11. 2008 pracovní návštěva ministra vlády ČR, předsedy Legislativní rady vlády C. Svobody v Tallinnu.

Návštěvy představitelů Estonské republiky:

- 26. 3. 2008 - neformální setkání předsedů vlád ČR a Estonska v rámci neplánovaného několikahodinového pobytu A. Ansipa v Praze;
- 23. 5. 2008 - pracovní návštěva předsedy vlády A. Ansipa u příležitosti konání Evropského fóra pro jadernou energii.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hospodářské vztahy s Estonskou republikou oproti minulým letům zaznamenávají značné změny. Obrat zahraničního obchodu se v roce 2008 zvýšil oproti roku 2007 pouze o řádově jednotky procent, což je ve srovnání s vývojem v období let 2002-2007, kdy se obrat ztrojnásobil, značné zpomalení. Příčinou tohoto stavu je světová finanční a hospodářská krize; export z ČR do Estonska v roce 2008 nepatrně poklesl (o jednotky procent), kdežto export z Estonska do ČR znatelně vzrostl o desítky procent. Vzájemnou výměnu ovlivňuje též pevný kurz estonské koruny vůči euru.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní prostředky, tržní výrobky tříděné podle materiálu, průmyslové spotřební zboží, osobní automobily a jiná vozidla k dopravě osob, sklo, zařízení k automatickému zpracování dat.

Hlavní dovozní komodity ČR: tržní výrobky tříděné podle materiálu, průmyslové spotřební zboží, stroje a dopravní prostředky, ploché válcované výrobky ze železa, dřevo jednoduše opracované, podlahové krytiny.

Kulturní vztahy

V roce 2008 proběhla v Estonsku řada kulturních akcí za významné podpory Velvyslanectví ČR v Tallinnu - např. výstava *Václav Havel v proměnách Evropy* v tallinnském Muzeu okupací a výstava *Czech Press Photo 2007* v aule Tallinnské univerzity. Počátkem roku 2008 se uskutečnilo turné *Talichova kvarteta*, které si svým skvělým výkonem vysloužilo nebyvalé ovace a pochvaly od kritiků v estonském tisku.

Každoročního festivalu folkové hudby pořádaného v jihoestonském Viljandi (*Viljandi Pärimusmuusika Festival 2008*) ve dnech 23. – 26. 7. 2008 se zúčastnila skupina *Tomáš Kočko & Orchestr*. Zároveň bylo za spolupráce Velvyslanectví ČR zorganizováno vystoupení

této skupiny pod širým nebem na hlavním náměstí historického centra Tallinnu v rámci *Letních dnů hudby v Talinnu*.

FINSKO

(Finská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 7. - 10. 4. 2008 - pracovní návštěva delegace Kontrolního výboru Poslanecké sněmovny PČR, vedená místopředsedou výboru L. Ježkem;
- 18. - 20. 5. 2008 - pracovní návštěva delegace Hospodářského výboru PSP ČR, vedená místopředsedou výboru A. Rádlem;
- 19. 11. 2008 – návštěva 1. náměstka ministra životního prostředí J. Dusíka na finském ministerstvu životního prostředí;
- 3. - 5. 12. 2008 - účast ministra zahraničních věcí ČR K. Schwarzenberga na zasedání Ministerské rady OBSE.

Návštěvy představitelů Finské republiky:

- 31. 3. 2008 - pracovní návštěva ministryně pro migraci a evropské záležitosti A. Thorsové;
- 13. 5. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničí A. Stubba;
- 29. 10. 2008 - pracovní návštěva ministra práce a hospodářství M. Pekkarinena;
- 4. 11. 2008 - oficiální návštěva finského premiéra M. Vanhanena.

Vzájemné ekonomické vztahy

Finsko zaujalo podle dosaženého obrátu v roce 2008 v celkovém pořadí 24. místo mezi obchodními partnery ČR. Obchodní obrat se zvýšil ve srovnání s rokem předcházejícím o 10 %, český vývoz se zvýšil o 25 % a dovoz z Finska do ČR se snížil o 6 %. Celkový obrat vzájemné výměny zboží dosáhl v roce 2008 výše 26,5 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, televizní přijímače, zařízení pro záznam a reprodukci zvuku a zařízení pro automatické zpracování dat.

Hlavní dovozní komodity ČR: papír a lepenka, zařízení pro záznam a reprodukci zvuku, válcované výrobky z oceli, pneumatiky a duše) a léčiva.

Kulturní vztahy

Intenzivní kulturní spolupráce obou zemí pokračovala i v roce 2008. Uskutečnily se výstava fotografií v Turku a Mikkeli, propagační akce na podporu českého animovaného filmu a dva koncerty předního klavíristy T. Víška. V červnu proběhly seminář ke 40. výročí Pražského jara, setkání se členy klubu *Amfora* a českými krajany a koncert souboru *Collegium Marianum*. Dále proběhly dvě vzpomínkové akce u příležitosti 40. výročí 21. srpna 1968 (provedení Janáčkovy opery *Z mrtvého domu* v rámci *Helsinského festivalu* a promítání českých dokumentárních filmů – *Images of Memory, Prague, 1968*), výstava výtvarníků V. Jonášové a M. Bauera, doprovázená vystoupením ZUŠ Jeseník, autogramiáda knihy *Fin Mika Waltari* v překladu M. Hejkalové, vystoupení souborů ZUŠ Frýdek-Místek a další klavírní koncert klavíristy T. Víška u příležitosti slavnostní recepce ke státnímu svátku ČR s připomenutím 90. výročí založení republiky.

GRUZIE

Návštěvy představitelů ČR:

- 20. 1. 2008 – návštěva předsedy Senátu PČR P. Sobotky při příležitosti inaugurace nového prezidenta;
- 1. – 3. 7. 2008 – návštěva ministra zahraničních věcí ČR K. Schwarzenberga; jednání s prezidentem Gruzie M. Saakašvilim, ministryní zahraničí Gruzie E. Tkešelašviliovou a dalšími ústavními činiteli; účast na summitu V4-GUAM a zahájení česko-gruzínského podnikatelského fóra;
- 29. - 30. 9. 2008 – návštěva delegace Zahraničního výboru a Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny PČR vedené místopředsedou Zahraničního výboru T. Dubem.

Návštěvy představitelů Gruzie:

- 27. 11. 2008 – návštěva ministryně zahraničních věcí Gruzie E. Tkešelašviliové; jednání s místopředsedou vlády ČR pro evropské záležitosti A. Vondrou, ministrem zahraničních věcí ČR K. Schwarzenbergem, předsedou Poslanecké sněmovny PČR M. Vlčkem a předsedou Senátu PČR P. Sobotkou.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obrat zahraničního obchodu ČR s Gruzii vzrostl v roce 2008 téměř o 30 %, a to z 1,01 mld. Kč v roce 2007 na 1,29 mld. Kč v roce 2008. Na tomto nárůstu se podílel zejména český vývoz, který stoupl z 0,89 mld. Kč v roce 2007 na 1,12 mld. Kč v roce 2008. Gruzínský vývoz do ČR se naopak v důsledku srpnového válečného konfliktu snížil z 0,206 mld. Kč v roce 2007 na 0,18 mld. Kč v roce 2008.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní vozy, motorová vozidla k převozu zboží, výrobky ze železa a oceli, elektrické přístroje do napětí 1000 V a součástky pro psací a počítačové přístroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: vlašské ořechy a další suché plody, víno a hrozny a alkoholické nápoje.

Humanitární pomoc

Česká republika vnímala vojenský konflikt v Gruzii velmi citlivě, a proto bezprostředně po jeho ukončení poskytla okamžitou humanitární pomoc ve výši 5 mil. Kč na záchranu lidí, kteří byli konfliktem ohroženi na životě a zdraví. Jednalo se o tři tuny humanitární pomoci v hodnotě 2 mil. Kč. Další 3 mil. Kč poskytla ČR Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky na pomoc při ubytování interně vysídlených osob.

Transformační a rozvojová spolupráce

Gruzii patří mezi deset prioritních zemí v rámci *Programu transformační spolupráce*. V roce 2008 se v rámci tohoto programu uskutečnily dva projekty. Jednalo se o projekty podporující rozvoj spolupráce na místní úrovni v Gruzii a výuku anglického jazyka pro pracovníky gruzínských nevládních organizací pracujících s uprchlíky ze separatistických regionů. Celková podpora Gruzii v rámci programu transformační spolupráce v roce 2008 činila 3,15 mil. Kč.

Dne 20. 8. 2008 česká vláda rozhodla o uvolnění dalších 150 mil. Kč na rekonstrukční a rozvojovou pomoc Gruzii. Z této částky bylo v roce 2008 použito 20 mil. Kč na rychlou postkonfliktní pomoc pro vnitřně vysídlené osoby, na likvidaci nevybuchlé munice a na zahájení vybraných rozvojových projektů. Zbývajících 130 mil. Kč bude v letech 2009 a 2010

použito na komplexní rozvoj a obnovu postižených oblastí, která bude realizována primárně formou rozvojových projektů.

Kulturní vztahy

V roce 2008 bylo spolku *Zlatá Praha* z prostředků MZV ČR přiděleno celkem 80 tis. Kč, jež byly určeny na následující projekty: vyučování českého jazyka (15 tis. Kč), vydávání krajanského časopisu (32.600 Kč) a nájemné za spolkovou místnost (32.400 Kč). Tyto finanční prostředky byly beze zbytku využity. ČR nabízí gruzínským občanům možnost dvousemestrálního studia v ČR. Tuto možnost využili v roce 2008 dva zájemci.

V roce 2008 uspořádal spolek *Zlatá Praha* několik společných akcí, na něž byli pozváni i zástupci Velvyslanectví ČR v Tbilisi. Akce se setkaly s příznivým ohlasem a byly pokryty i ze strany gruzínských médií. Krajané se zároveň účastnili akcí pořádaných Velvyslanectvím ČR.

Ve druhé polovině roku 2008 bylo zahájeno vydávání krajanského časopisu *Zlatá Praha*, jenž vychází v ruštině.

IRSKO

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. - 15. 4. 2008 - pracovní návštěva ministra a předsedy Legislativní rady vlády C. Svobody;
- 15. - 18. 4. 2008 - pracovní návštěva delegace Petičního výboru PS PČR vedená poslancem S. Křečkem;
- 2. - 3. 10. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 6. 11. 2008 – návštěva 1. náměstka ministra životního prostředí J. Dusíka na irském ministerstvu životního prostředí, národního dědictví a samosprávy;
- 10. - 12. 11. 2008 - státní návštěva prezidenta V. Klause (pobyť ve městech Dublin a Cork).

Návštěvy představitelů Irska:

- 12. - 16. 3. 2008 - pracovní návštěva ministryně zdravotnictví a pro záležitosti dětí M. Harneyové u příležitosti celosvětových oslav dne irského patrona sv. Patrika;
- 30. 4. 2008 a 25. 11. 2008 - státní ministr pro evropské záležitosti D. Roche na pracovních návštěvách ČR;
- 22. - 23. 6. 2008 - státní ministr veřejných prací a kultury M. Mansergh jako hlavní řečník konference *Česká republika a přijetí eura (The Czech Road to the Euro)*;
- 22. - 26. 6. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro jednací řád a privilegia Dáilu irského Parlamentu, vedená místopředsedou Dáilu B. Howlinem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Objem česko-irské obchodní výměny se pohyboval na úrovni roku 2007, jeho nárůstu bránila nastupující finanční a úvěrová krize. Nejvýznamnějšími aktéry vzájemného obchodu a dalších forem obchodně-ekonomické spolupráce byly nadnárodní korporace, jejichž obchodní spolupráce ovlivňuje obchodní bilanci více jak z 80 %. V ČR působí několik desítek firem s irskou majetkovou účastí, podnikajících v oboru stavebních materiálů, telekomunikací, logistických a přepravních center, v potravinářském průmyslu, chemii, farmaceutickém průmyslu, leteckém, elektronickém průmyslu, ubytovacích službách, personálním poradenství a realitách.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, traktory, stavební materiály, software, komponenty zařízení na automatické zpracování dat, jednotky a snímače, čerpadla, ventilátory, kotle, kompresory, dráty a kabely, nábytek, sklo a skleněné výrobky, drobné spotřební zboží.

Hlavní dovozní komodity ČR: finanční služby, zemědělské produkty, léčiva a chemikálie, komponenty PC, rozvaděče, lékařské a zvěrolékařské nástroje, komponenty k elektronické ochraně obvodů a sítí, trubky, hadice a příslušenství, tiskařské výrobky, transformátory a jejich příslušenství.

Kulturní vztahy

Od února do října 2008 byl realizován projekt nedělních projekcí českých a československých filmů v prostorách česko-slovenského klubu *The Living Room* v centru

Dublinu. Dne 16. 2. 2008 se v historickém městě Trim uskutečnil *První český ples v Irsku (The First Czech Ball in Ireland)*; doprovodnou akcí plesu byla výstava *O slivovici a její duši (Slivovitz and its Soul)*. V únoru a březnu se v Irsku představila fotografická výstava *O. Škáchy Václav Havel v proměnách Evropy (Václav Havel in Europe's Metamorphoses)*. V termínu 1. - 13. 5. 2008 uspořádalo Velvyslanectví ČR společně s katedrou filmové vědy *University College Dublin* retrospektivní festival československých a českých filmů. Ve dnech 9. -10. 5. 2008 se v Dublinu uskutečnila mezinárodní vědecká konference *Vliv podpisu Mnichovské dohody v roce 1938 na střední a východní Evropu (70 Years After: The Impact of Munich 1938 on Central and Eastern Europe)*. Po několika letech neformální spolupráce byla v Laraghu dne 2. 6. 2008 podepsána dohoda o partnerství (tzv. *twinningu*) obce Otročiněves na Berounsku s regionem Glendalough. Jedná se o první případ česko-irského partnerství tohoto druhu.

ISLAND

(Islandská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. - 18. 4. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj Poslanecké sněmovny PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

Z pohledu celkové zahraničněobchodní orientace byl podíl České republiky na zahraničním obchodu Islandu stejně jako podíl Islandu na zahraničním obchodu ČR okrajový. Vzájemný obchod měl nicméně v posledních několika letech vzrůstající trend, a to až do roku 2007. V roce 2008 došlo opět ke snížení vzájemné výměny zboží. Celkový obrat vzájemné výměny zboží v roce 2008 dosáhl výše 1,36 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily aj. vozidla pro dopravu osob, kancelářské stroje a zařízení k automatizovanému zpracování dat, prefabrikované budovy, kohouty, ventily aj. armatury pro potrubí, oděvní výrobky a doplňky, nábytek dřevěný a kovový, konstrukce ze železa, oceli a hliníku.

Hlavní dovozní komodity ČR: tržní výrobky tříděné podle druhu materiálu (hliník a jeho slitiny, železo, feroslitiny a ocel) s podílem téměř 90 % na celkovém dovozu z Islandu.

Kulturní vztahy

Kulturní vztahy Islandu s ČR se opírají o dvoustrannou kulturní dohodu z roku 1979. I v roce 2008 pokračovala výměna studijních a stipendijních pobytů mezi ČR a Islandem.

V dubnu prezentoval v *Muzeu fotografie* v Reykjavíku své fotografie J. Ernest. Celkově byly možnosti kulturní prezentace ČR na Islandu především z důvodu velké vzdálenosti omezené.

LITVA

(Litevská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 17. - 18. 1. 2008 pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 7. - 8. 2. 2008 - pracovní návštěva ministryně obrany V. Parkanové;
- 22. 4. 2008 - politické konzultace 1. náměstkyně ministra zahraničních věcí T. Pojara;
- 25. - 28. 6. 2008 - pracovní návštěva prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu ČR F. Dohnala.

Návštěvy představitelů Litevské republiky:

- 24. - 25. 1. 2008 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí P. Vaitiekunase;
- 18. - 19. 3. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády G. Kirkilase;
- 20. 3. 2008 - konzultace státního tajemníka ministerstva zahraničních věcí D. Matulionise;
- 21. - 23. 4. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro audit Seimu;
- 19. - 22. 5. 2008 - návštěva delegace Výboru pro státní správu a místní samosprávu Seimu;
- 22. - 23. 5. 2008 - pracovní návštěva předsedy vlády G. Kirkilase u příležitosti Evropského fóra pro jadernou energii.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní bilance ČR - Litva je dlouhodobě výrazně kladná. Celková hodnota českého vývozu do Litvy za rok 2008 činila 8,064 mld. Kč a celková hodnota dovozu z Litvy dosáhla

2,367 mld. Kč. Mezi největší vývozce patřily společnosti Aerosol, Barum Continental, Euromopos Olomouc, Glaverbel Czech, Chemopetrol Litvínov, Jäkl, Laufen CZ, OKZ Holding, Procter&Gamble, Schwarzmüller Žebrák, Škoda Auto, Škoda JS a Zentiva.

Hlavní vývozní komodity: strojírenská zařízení a konstrukce, osobní motorová vozidla, chemické výrobky, výrobky elektrotechnického průmyslu a domácí spotřebiče, výrobky ze železa a oceli, léčiva, sklo a zařízení pro domácnost.

Hlavní dovozní komodity: suroviny a polotovary pro chemický průmysl včetně syntetických tkanin, nábytek a výrobky ze dřeva, strojírenská zařízení, výrobky elektrotechnického průmyslu a domácí spotřebiče a výrobky ze železa a oceli.

Kulturní vztahy

Kulturní spolupráce České republiky a Litvy se rozvíjí na základě historických tradic a oboustranného zájmu. K propagaci české kultury v Litvě dlouhodobě přispívá činnost *Společnosti A. Dvořáka a Litevsko-české společnosti*.

Rok 2008 proběhl ve znamení vzpomínkových akcí na významné události spojené s „osmičkovými roky“ v české historii. Mezi úspěšné kulturní akce patřily v tomto ohledu výstava fotografií *1968/1989* a koncert k 40. výročí Pražského jara, na němž zaznělo *Stabat Mater* od A. Dvořáka. Již tradičně zaznamenaly kladný ohlas koncerty českých interpretů vážné hudby: v rámci mezinárodního festivalu *Varhanní léto* sólové koncerty varhanní hudby v provedení P. Kohouta a M. Matysky a na festivalu varhanní hudby v Rokiškis klavírní koncert profesora R. Kvapila. Na mládežnickém festivalu *S hudbou po Evropě: Litva-Česká republika* vystoupily mládežnická skupina *Šuba-Duba Band*, jazzová skupina *Behind the Door* z umělecké školy ve Frýdku-Místku a komorní orchestr a sólisté z Pražské základní umělecké školy. Velmi pozitivně byla také hodnocena účast českého básníka J. Červenky na mezinárodním festivalu *Básnické jaro 2008*.

LOTYŠSKO

(Lotyšská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 31.10. - 1. 11. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 5. - 8. 3. 2008 - návštěva delegace Výboru pro záležitosti EU Senátu PČR;
- 26. - 28. 5. 2008 - návštěva delegace Mandátového a imunitního výboru Poslanecké sněmovny PČR.

Návštěvy představitelů Lotyšské republiky:

- 23. 5. 2008 - pracovní návštěva předsedy vlády I. Godmanise u příležitosti konání *Evropského fóra pro jadernou energii*.

Vzájemné ekonomické vztahy

Ve vzájemném obchodu objem českého vývozu do Lotyšska dlouhodobě několikanásobně převyšuje objem dovozu. Přes rychlou dynamiku růstu vzájemného obchodu na počátku tohoto desetiletí se Lotyšsko – s ohledem na velikost své ekonomiky - řadí až na závěr padesátky nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR. Naopak ČR se na lotyšském dovozu podílí zhruba 1,8 procenty, je na 15. místě v žebříčku jeho partnerů a její postavení se neustále zlepšuje. V roce 2008 v Lotyšsku skončilo období mimořádně rychlého hospodářského růstu a ekonomika se propadla do hluboké krize. V důsledku toho objem vzájemného obchodu v roce 2008 mírně poklesl.

Hlavní vývozní komodity ČR: dopravní prostředky, stroje a strojní zařízení.

Hlavní dovozní komodity ČR: kovy a kovové výrobky, dřevo a produkty ze dřeva, stroje a strojní zařízení, potraviny.

Kulturní vztahy

Navzdory hospodářským obtížím se kulturní vztahy mezi oběma zeměmi i v roce 2008 dále rozvíjely. Byly to zejména výstavy (např. výstava o česko-lotyšských literárních

vztazích, *Krásy českého baroka, Československá krize v letech 1968-69 v mezinárodním kontextu, Ohlasy Pražského jara a Charty 77 v Lotyšsku a Pobaltí, Czech Press Photo, Židé v Čechách a na Moravě, 1968 – rok, který otřásl světem* aj.), výtvarné soutěže (MDVV Lidice 2008), návštěvy českých umělců (mezzosopranistky E. Adlerové, duo *Collegium Marianum* aj.), premiéra Smetanovy *Rusalky* v Lotyšské národní opeře. Vysoce je oceňována skutečnost, že kulturní aktivity se neomezují jen na hlavní město Rigu, ale pokrývají celé území země.

MOLDAVSKO

(Moldavská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 15. - 17. 4. 2008 – pracovní návštěva delegace Parlamentu ČR vedené místopředsdou Poslanecké sněmovny V. Filipem;
- 18. - 20. 5. 2008 – pracovní návštěva ministra zemědělství ČR, realizovaná 1. náměstkem ministra K. Turečkem; setkání s ministrem zemědělství Moldavska A. Goroděnkem;
- 18. – 20. 6. 2008 – pracovní návštěva ministra životního prostředí ČR, realizovaná 1. náměstkem J. Dusíkem; jednání s ministryní ekologie a přírodních zdrojů Moldavska V. Ivanovou a se zástupci Úřadu předsedkyně vlády Moldavska; návštěva realizačních míst českých projektů ZRS;
- 9. - 12. 11. 2008 – pracovní návštěva delegace Výboru pro lidská práva Poslanecké sněmovny PČR, vedené poslankyní Z. Bebarovou-Rujbrovou.

Návštěvy představitelů Moldavské republiky:

- 12. - 13. 5. 2008 – první zasedání společné pracovní skupiny ČR a Moldavska pro hospodářskou a vědeckotechnickou spolupráci, vedoucí delegací nám. ministra obchodu ČR M. Hovorka a nám. ministra ekonomiky a obchodu Moldavska T. Copac;
- 2.- 3. 9. 2008 – pracovní návštěva předsedkyně vlády Moldavska Z. Greceanii v ČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obrat zahraničního obchodu ČR s Moldavskem v roce 2008 vzrostl ve srovnání s předchozím rokem o 15 %, trend z roku 2007, kdy obrat stoupl o 30,1 %, se nezopakoval,

výsledek je však možné považovat za dobrý. Oproti loňskému roku se opět prohloubilo moldavské záporné saldo, český export do Moldavska si zachoval svou standardní dynamiku a vzrostl o 12 %.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, dopravní prostředky, průmyslové zboží, potraviny, slad, alkoholické nápoje, chemikálie, netkané textilie, sklo plavené v tabulích, tyče a pruty z oceli.

Hlavní dovozní komodity ČR: železo a ocel, potraviny a živá zvířata, nápoje a tabák, víno z čerstvých hroznů, ovoce i sušené, šťávy z ovoce, oděvy a obuv.

Humanitární pomoc

Česká republika byla jednou z prvních zemí, které reagovaly na výzvu vedení moldavského státu v souvislosti s záplavami, které v létě 2008 postihly několik oblastí Moldavska. ČR zprostředkovala okamžitou humanitární pomoc ve výši 1 mil. Kč

Tranformační a rozvojová spolupráce

V roce 2008 pokračovalo patnáct projektů rozvojové a transformační spolupráce ČR v oblastech zlepšování životního prostředí, managementu migrace a rozvoje moldavského venkova a na pomoc reformě v oblasti státní správy. Byly rovněž realizovány tři tzv. malé lokální rozvojové projekty s okamžitým efektem.

Kulturní vztahy

V roce 2008 pokračovala rekonstrukce školy „Jaroslava Haška“, financovaná z daru ČR, a to v obci Holuboje, kde žije populace s českými kořeny již od druhé poloviny 19. století a kde působí krajanský spolek *Novohrad*, na jehož činnost ČR též přispěla. Malý rozvojový projekt Velvyslanectví ČR pomohl s vybavením souboru dechovky.

Krajané i v roce 2008 zdokonalovali svoji češtinu na kurzech v Dobrušce a v Praze. Velvyslanectví ČR zprostředkovalo informační propojení krajanů z Kišiněva s Holuboje.

Česká republika poskytla v roce 2008 Moldavsku dvacet vysokoškolských stipendií. Zájem o vysokoškolské studium v ČR je vysoký a výrazně převyšuje možnosti.

NIZOZEMSKO

(Nizozemské království)

Návštěvy představitelů ČR:

- 26. 3. 2008 - pracovní návštěva ministra zdravotnictví ČR T. Julínka;
- 21. 4. 2008 - pracovní návštěva prezidenta ČR V. Klause;
- 13. – 15. 5. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny PČR;
- 22. – 23. 5. 2008 - pracovní návštěva předsedy Legislativní rady vlády ministra C. Svobody;
- 15. – 18. 6. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu PČR;
- 17. 9. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 18. 11. 2008 – návštěva 1. náměstka ministra životního prostředí J. Dusíka na nizozemském ministerstvu bydlení, územního plánování a životního prostředí.

Návštěvy představitelů Nizozemského království:

- 12. 11. 2008 - pracovní návštěva předsedy vlády Nizozemska J. P. Balkenendeho.

Vzájemné ekonomické vztahy

Nizozemsko patří do první desítky nejvýznamnějších ekonomických partnerů České republiky podle obrátu vzájemného obchodu. V roce 2008 došlo ke změně trendu z předchozích let a bilance vzájemného obchodu se z mírně pasivní stala přebytkovou. Stalo se tak v důsledku poklesu dovozu z Nizozemska do České republiky, zatímco vývoz zůstal na úrovni předchozího roku. Podle přílivu přímých zahraničních investic do České republiky v roce 2008 (za 1. až 3. čtvrtletí) se Nizozemsko umístilo na 4. místě (12,5 mld. Kč). Nizozemsko patří také mezi významné příjemce přímých investic z České republiky (1,68 mld. Kč). Tato statistika do jisté míry odráží skutečnost, že prostřednictvím poboček zaregistrovaných v Nizozemsku uskutečňují své investice ve třetích zemích nadnárodní firmy.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a jejich součásti (především počítačové obvody, zařízení pro kancelářské stroje a silniční vozidla), výrobky tříděné především podle materiálu

(zejména kovové a ocelové) a průmyslové spotřební zboží, kam patří např. lékařské přístroje, hračky a sportovní potřeby a také hudební nástroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje a jejich součásti (elektrická zařízení, stroje a spotřebiče a také motorová vozidla), chemikálie (prvotní plasty, léčiva a výrobky organické chemie), výrobky tříděné podle materiálu (výrobky ze železa a oceli, kovů, textilu a papíru) a ovoce a zelenina.

Kulturní vztahy

Podobně jako v předchozích letech, přispěla Česká republika částkou 216 000 Kč na provoz Památníku J. A. Komenského v Naardenu. Tradiční položení květin u příležitosti 416. výročí narození J. A. Komenského proběhlo 28. 3. 2008. Byla uspořádána série akcí vztahujících se ke 40. výročí událostí roku 1968 v Československu: přednáška prof. H. Rennera z Univerzity Groningen a pouliční performance v podání divadelního spolku Kvelb. V Nizozemském institutu zahraničních vztahů Clingendael se uskutečnila odborná konference na téma *Pražské jaro 68 a jeho důsledky v mezinárodněpolitických vztazích (Czechoslovak Crisis: Lessons Learned. Commemorating 40 years Prague Spring /1968/)*; v Haagu se konaly týdenní přehlídka slavných filmů nové vlny české kinematografie 60. let a prezentace filmu *Občan Havel*. Ve dnech 9. - 10. 11. 2008 se bývalý prezident ČR V. Havel účastnil *Erasmova festivalu* ve městě Den Bosch. V rámci programu festivalu bylo uvedeno čtení z nejnovější divadelní hry V. Havla *Odcházení*.

NORSKO

(Norské království)

Návštěvy představitelů ČR:

- 26. - 30.5.2008 - pracovní návštěva delegace Zdravotního a sociálního výboru Senátu PČR;
- 8. - 9.9. 2008 - pracovní návštěva ministra životního prostředí M. Bursíka;
- 3.12. 2008 - účast ministra zahraničních věcí ČR K. Schwarzenberga na podpisu *Konvence o kazetové municí*.

Návštěvy představitelů Norského království:

- 3.3. 2008 - konzultace státní tajemnice MZV Norska E. Walaasové s 1. náměstkem ministra zahraničních věcí ČR T. Pojarem;
- 24.11. 2008 - pracovní návštěva Zahraničního výboru norského Parlamentu;
- 18.12. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí Norska J.G. Støreho.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemná obchodní výměna mezi ČR a Norskem začala být v posledních měsících roku 2008 ovlivňována narůstajícími dodávkami norského plynu. Zabezpečení diverzifikace dodávek zemního plynu větší orientací na Norsko je v kontextu opakujících se výpadků dodávek ruského plynu do Evropy jistě žádoucí, samozřejmě ovšem zásadně ovlivní vzájemnou obchodní bilanci v neprospěch české strany. Celkový obrat vzájemné výměny zboží v roce 2008 dosáhl výše 25,03 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: strojírenské výrobky, z nichž objemově byly rozhodující stroje a přepravní zařízení (automobily Škoda), následované tržními výrobky tříděnými hlavně dle druhu materiálu. Jejich celkový objem představoval více než 3/4 celkového vývozu do Norska. K nejvýznamnějším vývozním položkám do Norska náleží automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob, roury, trubky, duté profily, fitinky železné, ocelové, zařízení k automatizovanému zpracování dat, mechanická manipulační zařízení a díly k nim, výrobky ze základních kovů, zejména ze železa nebo oceli.

Hlavní dovozní komodity ČR: minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály - zemní plyn, s podílem na celkovém dovozu z Norska téměř ve výši 3/4 tohoto dovozu; tržní výrobky tříděné dle druhu materiálu (hliník a jeho slitiny, feromangan, feroslitiny, železo surové a zrcadlovina, nikl a jeho slitiny).

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Smlouva o vzájemné výměně a ochraně utajovaných skutečností mezi Norským královstvím a Českou republikou, Praha, 27.6. 2008.

Kulturní vztahy

Norsko v roce 2008 jednostranně změnilo podmínky přijímání českých stážistů na norské univerzity stanovené v *Programu kulturní, školské a vědecké spolupráce* z roku 1997 a studenty si bude v budoucnu vybírat přímo norská strana podle předloženého projektu.

Převážně na krajany se zaměřila březnová akce nazvaná *Velikonoční tradice na velvyslanectví*. Krajanům byl určen i vzpomínkový večer na události roku 1968, zakončený promítáním filmu o J. Palachovi.

V srpnu se v prostorách Velvyslanectví ČR v Oslu uskutečnila akce *Škoda Superb Evening*, kde byly prvně v Norsku oficiálně představeny nové modely vozu Škoda Superb.

K nejvýznamnějším kulturním akcím patřilo v září 2008 slavnostní zahájení Klavírní akademie prof. J. Hlinky v Bergenu za přítomnosti ministryně obrany Norska a starosty města. Ve foyeru radnice v Bergenu proběhla slavnostní vernisáž výstavy *České památky UNESCO*.

U příležitosti oslav 90. výročí založení Československa uspořádalo Velvyslanectví ČR v Oslu slavnostní večer v Koncertním domě v Oslu za účasti cca 300 hostů. Čestným hostem akce byl předseda norského Parlamentu T. Jagland.

RUSKO

(Ruská federace)

Návštěvy představitelů ČR:

- 21. 5. 2008 – jednání 1. náměstka ministra zahraničních věcí ČR T. Pojara s náměstkou MZV S. Kisljakem a G. Titovem a předsedou Zahraničního výboru Státní dumy K. Kosačovem;
- 16. – 20. 6. 2008 – jednání delegace Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu PČR a spojených delegací Ministerstva financí ČR a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR u příležitosti národní výstavy ČR v Baškortostánu a následně v Radě federace v Moskvě;
- 15. – 19. 9. 2008 – jednání delegace Rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny PČR s partnery ve Státní dumě a na Ministerstvu financí RF;

- 31. – 31. 10. 2008 – 4. zasedání česko-ruské Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci (ministr průmyslu a obchodu M. Říman) v Moskvě;
- 4. – 7. 11. 2008 – jednání delegace Bezpečnostního výboru Poslanecké sněmovny PČR v čele s předsedou výboru F. Bublanem v Moskvě;
- 13. – 14. 11. 2008 – účast předsedy Senátu PČR P. Sobotky na slavnostním zasedání horních komor evropských parlamentů u příležitosti patnácti let existence Rady federace v Sankt Petěrburgu;
- 16. – 20.11. 2008 – oficiální návštěva delegace předsedy Poslanecké sněmovny PČR M. Vlčka v Jekatěrinburgu a v Moskvě.

Návštěvy představitelů Ruské federace:

- 16. 4. 2008 – konzultace státního tajemníka-náměstka MZV RF G. Karasina s 1. náměstkem ministra zahraničních věcí ČR T. Pojarem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Ruská federace zůstává nadále jedním z klíčových obchodních partnerů ČR. V roce 2008 se z hlediska dosaženého objemu obchodního obratu posunula z 10. na 7. místo v celkovém zahraničněobchodním obratu ČR s podílem 4,6 %. Přitom si zlepšila pozici jak v celkovém českém vývozu – 10. místo (v roce 2007 – 12. příčka) s podílem 2,8 %, tak i v dovozu – 3. místo s podílem 6,4 % (předloni – 6. příčka a 4,7 % podíl). Dynamický růst vzájemné obchodní výměny charakteristický pro uplynulá léta pokračoval i v roce 2008, jak vyplývá z předběžných statistických údajů ČR za uplynulý rok. Obchodní obrat v dolarovém vyjádření vykázal meziroční nárůst 54,9 %. Přitom český vývoz vzrostl o 41,6 %, dovoz – o 61,7 %. V korunovém ekvivalentu se obchodní obrat zvýšil o 29,2 %, český vývoz – o 18 %, dovoz – o 34,9 %.

Hlavní vývozní komodity ČR: díly a příslušenství motorových vozidel, zařízení pro automatické zpracování dat, osobní automobily, stroje a zařízení pro urč. odvětví průmyslu, přístroje elektrické, zařízení k ohřevu a chlazení, léčiva, telekomunikační zařízení a příslušenství, čerpadla, třískové kovoobráběcí stroje, kohouty, ventily, kotle apod., výrobky z papíru a lepenky, trubky, potrubí a hadice z plastu, stolní sklo atd.

Hlavní dovozní komodity ČR: ropa, zemní plyn, polotovary ze železa a oceli, železná ruda, hydrazin, syntetický kaučuk, nikl nezpracovaný, surové železo, palivové články pro jaderné elektrárny, minerální hnojiva, feroslitiny, uhlík, surový hliník

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 probíhaly dva víceleté projekty rozvojové spolupráce realizované českými nevládními organizacemi v Čečenské republice.

Kulturní vztahy

Prezentace české kultury je v RF v gesci Českého centra, které působí při Velvyslanectví ČR v Moskvě. Pro své stěžejní projekty získává Centrum programově kvalitní ruské (nejen moskevské) partnery, což umožňuje zviditelnění a přiblížení (nejen prostorové) české kultury ruskému auditoriu. V Petrohradě a v Jekatěrinburgu zajišťují propagaci české kultury rovněž generální konzuláty, které zčásti čerpají z nabídky Českých center.

Nejnáročnějším projektem prezentace české kultury v Rusku byla v roce 2008 filmová retrospektiva *Zlatá šedesátá*, která za účasti českých filmových odborníků představila 38 celovečerních filmů a výstavu dobových filmových plakátů. V oblasti divadelního umění byl nejvýznamnějším počinem projekt *Pražská divadelní sezona* v Sankt Petěrburgu, uvádějící pět inscenací čtyř pražských divadel.

Prezentace české kultury v RF se v průběhu celého roku nesla v duchu „osmičkového roku“ a byla tematicky spojena s významnými výročími českých novodobých dějin. Výročí Pražského jara a Srpna 68 bylo připomenuto 21. 8. 2008 na vzpomínkovém odpolední s prezentací výstavy fotografií *Od pražského jara k sametové revoluci* a filmovým dokumentem *Zmatek* a vyvrcholil v září-říjnu 2008 realizací rozsáhlého mezinárodního projektu *Želanije svobody* v Centru-muzeu A. Sacharova. Výročí vzniku samostatného Československa připomněly v srpnu výstava věnovaná československým legiím a v říjnu projekt věnovaný československým legiím a TGM *Zasloužili se o stát*.

ŠVÉDSKO

(Švédské království)

Návštěvy představitelů ČR:

- 31. 1. 2008 - pracovní návštěva ministryně obrany V. Parkanové;
- 3. - 4. 3. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 22. - 25. 4. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu PČR;
- 1. - 3. 5. 2008 - návštěva delegace Stálé komise Senátu PČR pro krajany žijící v zahraničí;
- 14. - 16. 5. 2008 - pracovní návštěva I. místopředsedkyně Poslanecké sněmovny PČR M. Němcové a vedoucí Stálé delegace PČR do Parlamentního shromáždění Rady Evropy A. Čurdové – účast na zasedání Politického výboru Rady Evropy;
- 20. - 23. 5. 2008 - pracovní návštěva delegace Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny PČR;
- 29. - 30. 5. 2008 - pracovní návštěva vedoucí Stálé delegace PČR do Parlamentního shromáždění Rady Evropy A. Čurdové – účast na zasedání Stálého výboru shromáždění Rady Evropy;
- 17. 7. 2008 - pracovní návštěva náměstka místopředsedy vlády pro evropské záležitosti M. Mory;
- 8. - 9. 9. 2008 - pracovní návštěva ministryně pro lidská práva a menšiny D. Stehlíkové - účast na konferenci Rady Evropy o právech dětí;
- 29. 9. - 3. 10. 2008 - pracovní návštěva delegace Zemědělského výboru Poslanecké sněmovny PČR;
- 12. -13. 11. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 17. - 18.11. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra pro životní prostředí M. Bursíka.

Návštěvy představitelů Švédského království:

- 15. 1. 2008 - pracovní návštěva ministra pro zaměstnanost O. Littorina;
- 4. 3. 2008 - pracovní návštěva ministra zemědělství E. Erlandssona na zemědělském veletrhu v Brně;
- 26. - 27. 5. 2008 - společné setkání ministrů zahraničních věcí a členů vlád odpovědných za agendu EU ČR, Francie a Švédska za účasti ministra C. Bildta a ministryně C. Malmströmové;
- 9. 7. 2008 - pracovní návštěva ministra životního prostředí A. Carlgrena;
- 1.10. 2008 - pracovní návštěva ministra životního prostředí A. Carlgrena – účast na konferenci o změně klimatu;
- 6. – 8. 10. 2008 - návštěva delegace parlamentního Výboru pro záležitosti EU;
- 23. 10. 2008 - pracovní návštěva státního tajemníka Ministerstva zahraničních věcí F. Belfrageho;
- 3. 11. 2008 - pracovní návštěva ministryně spojů A. Torstenssonové;
- 6. – 7. 11. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády F. Reinfeldta.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vývoj obchodní výměny mezi ČR a Švédským královstvím byl v průběhu roku 2008 ovlivněn postupným zhoršováním hospodářské situace Švédska na pozadí světové hospodářské krize. V první polovině roku pokračoval ještě růstový trend českých vývozu z předchozího roku, ale jejich pokles v posledních měsících roku způsobil mírné snížení vývozu v celoroční bilanci.

Výrazně klesající trend českých dovozů ze Švédska byl patrný po celý rok. Při celkovém snížení obratu tak zaznamenala obchodní relace ČR se Švédskem další zlepšení pozitivní bilance. Struktura hlavních českých vývozních komodit se v minulém roce nezměnila.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily a autodíly (dominující položky exportu), kancelářské stroje a periferní zařízení (IT), spotřební elektronika (televizory apod.), různé kovové výrobky, čerpadla a vzduchotechnika, válcované výrobky ze železa a oceli, hudební nástroje a nábytek.

Hlavní dovozní komodity ČR: papír a lepenka, výrobky ze železa a oceli (roury, trubky, válcovaná ocel ad.), osobní automobily a autobusy, léčiva a telekomunikační přístroje (mobilní aj.).

Dne 20. 10. 2008 byla ve Stockholmu zahájena činnost kanceláře agentury *CzechTourism*.

Kulturní vztahy

Hlavní událostí roku 2008 bylo připomenutí 40. výročí invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa., kterému bylo věnováno celé pásmo kulturních a společenských akcí nazvané *Projekt Československo 1968*. Jejich vrcholem byla slavnostní vernisáž výstavy fotografií ze srpnové okupace v Praze a Bratislavě a s tematikou let 1968 a 1989 ve stockholmském *Muzeu armády*, kde s hlavním projevem vystoupil ministr zahraničních věcí C. Bildt. Především pro české a slovenské krajany a pamětníky srpnových událostí byla dne 20. 8. 2008 v Českém centru uspořádána *Noc invaze*, při které byla zahájena výstava dobových novin, fotografií, letáků a dalších tiskovin.

Po celý rok 2008 byla ve stockholmské Královské zbrojnici instalována výstava *Válečná kořist*, která v dosud největším rozsahu představila zbraně, knihy, obrazy a další umělecké předměty, včetně exponátů pocházejících z Čech a Moravy, kterým byl věnován samostatný oddíl výstavy.

UKRAJINA

Návštěvy představitelů ČR:

- 8.– 9. 4. 2008 - návštěva předsedy Poslanecké sněmovny PČR M. Vlčka;
- 8. – 9. 6 2008 - návštěva místopředsedy vlády ČR pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 15. - 17. 9. 2008 - návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka;
- 22. 11. 2008 - návštěva ministra a předsedy Legislativní rady vlády ČR C. Svobody u příležitosti 75. výročí připomenutí ukrajinského hladomoru v letech 1932-1933.

Návštěvy představitelů Ukrajiny:

- 23. 4. 2008 - návštěva ministra zahraničí Ukrajiny V. Ohryzka v rámci jednání ministrů zahraničních věcí členských zemí V4;
- 16. – 17. 6. 2008 - návštěva ministra průmyslové politiky Ukrajiny V. Novického, který vedl ukrajinskou delegaci při 2. zasedání Smíšené česko-ukrajinské komise pro ekonomickou, průmyslovou a vědecko-technickou spolupráci;
- 11. 11. 2008 - návštěva delegace poslanecké skupiny pro spolupráci s ČR Nejvyšší rady Ukrajiny.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obrat zahraničního obchodu ČR s Ukrajinou vzrostl ve srovnání s rokem 2007 o téměř 33 % a dosáhl téměř 43,6 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: karoserie a díly pro montáž automobilů, části jaderných reaktorů, integrované elektrické obvody, telekomunikační systémy a zařízení. Osobní automobily a komponenty k jejich výrobě tvoří přibližně čtvrtinu českého vývozu na Ukrajinu. Výrazně se na českém exportu podílejí rovněž léky a zdravotnické preparáty, pomůcky a zařízení.

Hlavní dovozní komodity ČR: zejména komodity surovinového charakteru – železné rudy, koncentráty aglomerované a neaglomerované, dehet, benzol, feroslitiny. Dále jsou dovážena paliva, výrobky chemické organické, hliník a výrobky z hliníku, dřevo, uhlí dřevěné a výrobky ze dřeva.

Humanitární pomoc

Česká republika poskytla humanitární pomoc Ukrajině v reakci na ničivé záplavy, které v červenci 2008 postihly především Ivano-Frankovskou oblast, a to ve výši cca 1 mil. Kč.

Transformační a rozvojová spolupráce

K rozvoji hospodářských vztahů s Ukrajinou přispívají i ekonomicky zaměřené projekty rozvojové spolupráce ČR, např. pro modernizaci jaderných elektráren a pro rekvalifikaci a profesní přípravu odborníků, a projekty na ochranu životního prostředí.

Kulturní vztahy

Součástí Velvyslanectví ČR v Kyjevě je České centrum Kyjev (ČC), které má za úkol podporovat české kulturní aktivity na Ukrajině.

Většina akcí ČC proběhla v Kyjevě, ale mnohé byly zorganizovány i mimo hlavní město - zejména ve Lvově, ale také v Oděse, Charkově, Dněpropetrovsku a dalších místech. Řada akcí ČC byla na Ukrajině realizována ve spolupráci s místními partnery, krajanskými spolky a některými zahraničními kulturními instituty působícími na Ukrajině.

ČC registruje stále větší zájem je o studium českého jazyka. Centrum humanitární pomoci krajanům na základě účelové dotace MZV ČR tradičně organizuje měsíční výuku českého jazyka ve spolupráci se studenty Masarykovy a Karlovy univerzity v období letních prázdnin, eventuálně v září a říjnu dle požadavků jednotlivých lokalit.

VELKÁ BRITÁNIE

(Spojené království Velké Británie a Severního Irska)

Návštěvy představitelů ČR:

- 16. 1. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra životního prostředí M.Bursíka;
- 19. – 20. 5. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A.Vondry;
- 22. – 23. 5. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničí K. Schwarzenberga - účast na zasedání *Klubu tří* v Londýně (*Widenfeld Institute for Strategic Studies*);
- 2. - 5. 6. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu PČR;
- 23. 6. 2008 - pracovní návštěva ministryně obrany V. Parkanové;
- 7. 11. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra životního prostředí M.Bursíka;
- 16. 12. 2008 - pracovní návštěva ministra spravedlnosti J. Pospíšila;
- 18. 12. 2008 - pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka.

Návštěvy představitelů Spojeného království :

- 14. 5. 2008 - pracovní návštěva juniorního ministra pro Evropu J. Murphyho - účast na semináři *Better regulation*;
- 28. 7. 2008 - pracovní návštěva ministra zdravotnictví A. Johnsona;
- 29. 10. 2008 - pracovní návštěva juniorní ministryně pro Evropu C. Flintové;
- 4. 12. 2008 - pracovní návštěva náměstka ministra zahraničních věcí P. Ryckettse.

Vzájemné ekonomické vztahy

Velká Británie je po Německu a Slovensku třetí nejefektivnější relací zahraničního obchodu ČR. Přebytek obchodní bilance ve výši 60,23 mld. Kč se za posledních pět let zdvojnásobil.

Vývoz ČR do Velké Británie v hodnotě 118,2 mld. Kč řadí Velkou Británii na 5. příčku největších vývozních destinací ČR (po Německu, Slovensku, Polsku a Francii). Celkový obrat vzájemného obchodu dosáhl v roce 2008 výše 176,16 mld. Kč. Dynamicky se rozvíjejí obchodní vazby založené na hi-tech položkách a na vědecko-technické spolupráci.

Hlavní vývozní komodity ČR: zařízení ke zpracování dat, druhou největší položkou jsou osobní automobily (cca 18 %), dále barevné televizní přijímače, autodíly, telekomunikační zařízení, zdravotní lůžka, včetně dílů, díly a příslušenství zařízení ke zpracování dat, elektrická osvětlovací a signalizační zařízení, pneumatiky, generátory na střídavý proud, ocelové tyče a pruty, autorádia

Hlavní dovozní komodity ČR: léčiva, díly a příslušenství k telekomunikačním přístrojům, osobní auta, díly a příslušenství zařízení ke zpracování dat, čelní lopatové nakládače a rypadla, televizní videohry a hry fungující na vhození mince, elektrické kondenzátory, autodíly, elektronické integrované obvody, organické detergenty.

Kulturní vztahy

Kulturní prezentaci ČR v roce 2008 systematicky zajišťovalo především České centrum v Londýně. Velvyslanectví ČR se zaměřilo na organizaci koncertu britské hudební skupiny *British Sea Power* ve svých prostorách. V souvislosti s „osmičkovými“ výročími připomenulo 40. výročí potlačení pražského jara v roce 1968. K 90. výročí vzniku ČSR byly

uspořádány dvě slavnostní recepce, z nichž jedna zahrnovala i krátký kulturní program. K témuž výročí pomohlo Velvyslanectví ČR při organizaci výstavy čs. poštovních známek. V rámci spolupráce velvyslanectví Fancie, České republiky a Švédska česká strana zajistila účast na semináři historiků k dějinám společné Evropy v proměnách staletí. Během roku 2008 dále probíhaly přípravy slavnostního zahájení předsednictví ČR v Radě EU v podobě slavnostního koncertu symfonického orchestru BBC pod taktovkou jeho šéfdirigenta J. Bělohávka se sólisty D. Peckovou a I. Ženatým.

3. Vztahy České republiky se zeměmi jižní a jihovýchodní Evropy

ALBÁNIE

(Albánská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 8. – 12. 4. 2008 - návštěva delegace Výboru pro hospodářství, obchod a dopravu Senátu PČR;
- 18. 4. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka ;
- 6. – 7. 10. 2008 - oficiální návštěva předsedy Senátu PČR P. Sobotky;
- 30. – 31. 10. 2008 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga.

Návštěvy představitelů Albánské republiky:

- 4. – 6. 3. 2008 – pracovní návštěva ministra zemědělství J. Gjany;
- 12. – 13. 3. 2008 - pracovní návštěva náčelníka Generálního štábu ozbrojených sil genpor. L. Hoxhy;
- 12. – 14. 9. 2008 - návštěva delegace Výboru pro legislativu, veřejnou správu a lidská práva Parlamentu Albánské republiky.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné obchodně-ekonomické vztahy obou zemí jsou zaměřeny na prohlubování spolupráce malých a středních subjektů a institucí obou zemí. Ve většině realizovaných obchodů však až na výjimky (vývoz osobních automobilů, chemických výrobků) nejde

o trvalou spolupráci českých a albánských firem. Vzájemná obchodní výměna stále ještě neodpovídá potenciálu, který by český a albánský trh mohl absorbovat. ČR si udržuje vysoké aktivní saldo v obchodní výměně. Český vývoz do Albánie činil za rok 2008 20,07 mil. EUR, dovoz z Albánie 1,43 mil. EUR, obrat 21,50 mil. EUR. Výsledná bilance hovoří o 18,65 mil EUR ve prospěch ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: produkty chemického průmyslu (čistící prostředky, mazací a čistící vosky, polyethylen), hrací automaty, dopravní prostředky (automobily Škoda), stroje a přístroje výrobky textilního průmyslu, kaučuk a výrobky z něj (pneu pro autobusy nebo nákladní vozy).

Hlavní dovozní komodity ČR: obuv, semena, plody a rostliny pro farmaceutický a voňavkářský průmysl, železo a ocel, keramické výrobky, ferochrom, sušené ovoce a koření.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Ministerstvem zemědělství, potravinářství a ochrany spotřebitelů Albánské republiky, Brno, 5. 3. 2008;
- Ujednání mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem hospodářství, obchodu a energetiky Albánské republiky, Tirana, 18. 4. 2008.

Rozvojová pomoc

Česká republika poskytuje Albánii rozvojovou pomoc, přestože Albánie nebyla zařazena mezi prioritní země v období 2006 – 2010.

Na projekt *Nedostatečná péče o dlouhodobé pacienty, převážně onkologické, kteří potřebují paliativní péči v Albánii* vyčlenila vláda ČR v roce 2008 částku 1,3 mil. Kč.

V říjnu 2008 proběhl v Tiraně seminář *Direktivy měřících přístrojů – přístup měřících přístrojů na trh*. Seminář se konal v rámci projektu *Technická asistence ČR státní správě zemím západního Balkánu na poli testování a metrologie*, který podpořilo MZV ČR částkou 1 mil. Kč.

MZV ČR se podílí částkou 1,35 mil. Kč (50 tis. EUR) na financování projektu Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě nazvaného *Registrace nemovitého majetku a silničního značení v prioritních pobřežních oblastech Albánie*.

Humanitární pomoc

V březnu 2008 ČR dodala Albánii v reakci na výbuch muničního skladu nedaleko Tirany humanitární pomoc ve výši 2 mil. Kč ve formě léků a zdravotnického materiálu pro univerzitní nemocnici Matky Terezy v Tiraně.

Kulturní vztahy

Nejvýznamnějším projektem v historii česko-albánské kulturní spolupráce je nesporně vůbec první česko-albánský koprodukční film *Smutek paní Šnajderové*, který natočil P. Milkani, jeden z nejznámějších albánských režisérů, absolvent FAMU a bývalý velvyslanec Albánie v ČR. Světová premiéra filmu se uskutečnila 29. 2. 2008 v Tiraně za přítomnosti mnoha osobností včetně albánského prezidenta B. Topiho. V ČR byl film uveden 28. 5. 2008.

V rámci 8. ročníku mezinárodního divadelního festivalu *Butrinti 2000* předvedlo 20. 7. 2008 pražské Divadlo v Dlouhé inscenaci Senekovy hry *Faidra*. Inscenace byla vyhodnocena jako nejlepší festivalové představení.

Film *Obsluhoval jsem anglického krále* vyhrál 31. 8. 2008 hlavní cenu na 1. ročníku *Mezinárodního letního filmového festivalu v Durresu*. Ocenění převzal osobně režisér J. Menzel.

V rámci akcí k 90. výročí založení Československa uspořádalo Velvyslanectví ČR koncem října dva koncerty, na nichž vystoupili český pěvec J. Veselý a albánský klavírista prof. R. Radoja.

V oblasti spolupráce ve školství ČR v roce 2008 obnovila poskytování vládních stipendií Albánii. Albánskému ministerstvu školství byla notifikována nabídka tří stipendijních míst v navazujícím magisterském nebo doktorském programu.

BELGIE

(Belgické království)

Návštěvy představitelů ČR:

- 4. - 6. 3. 2008 – pracovní návštěva delegace Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu PČR, vedená předsedou výboru I. Adamcem;
- 1. 9. 2008 – pracovní návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka;
- 18. – 21. 11. 2008 – pracovní návštěva delegace Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR v čele s místopředsedou výboru J. Hálkem.

Návštěvy představitelů Belgického království:

- 4. – 7. 6. 2008 – pracovní návštěva delegace Výboru pro životní prostředí parlamentu Vlámka;
- 12. - 15. 6. 2008 – pracovní návštěva delegace Výboru pro životní prostředí, nerostné zdroje, venkovské prostředí, turistiku a zemědělství parlamentu Valonska.

Vzájemné ekonomické vztahy

Belgie patří k významným obchodním partnerům České republiky. Představuje 11. největší odbytiště pro české výrobky – směřuje sem zhruba 2,7 % českého vývozu. Belgie se zároveň dělí o 13. a 14. místo s USA jako největší dodavatel do České republiky. Belgické dodávky činí 2 % z celkového dovozu ČR. Saldo obchodní bilance za rok 2008 bylo pro ČR pozitivní (752 mil. EUR).

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní zařízení, vč. osobních automobilů a jejich součástí, průmyslové spotřební zboží, telekomunikační zařízení, elektrotechnické zařízení, elektrické spotřebiče, nábytek, sklo.

Hlavní dovozní komodity ČR: chemické výrobky (28 % celkových dovozů z Belgie), zejména plastické hmoty a dále ocel a výrobky ze železa a litiny, osobní automobily, tahače a návěsy, součásti energetických zařízení a výrobky ze skla.

Od roku 2001 vykazuje ČR každoročně kladné saldo obchodní bilance, aktivum v roce 2008 dosáhlo přes 20 mld. Kč.

Belgie patří mezi deset největších zahraničních investorů v ČR. Belgické investice směřují především do finančních služeb a do průmyslu.

Mezi hlavní obchodní partnery a investory patří: D'Ieteren (osobní automobily), KBC Bank, Fortis Bank, Glaverbel (sklářny), Lhoist (vápenka), Bekaert (drátovna), InBev (pivovary).

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Protokol o spolupráci mezi Vlámskem a Českou republikou na léta 2008 – 2010; Brusel, 23. 5. 2008;
- Dohoda o partnerské spolupráci měst Boskovice a Franses-Lez-Anvaing, Franses–Lez-Anvaing, 20. 9. 2008;
- Mezivládní dohoda mezi Českou republikou a Belgickým královstvím o policejní spolupráci, Lucemburk, 27. 11. 2008.

Kulturní vztahy

České centrum v Bruselu v roce 2008 pořádalo nebo spolupřádalo celkem 111 akcí, mj. výstavy J. Anderleho, J. Šerých, J. Chmelaře a K. Pacovské, koncerty Tria R. Balzara, J. Bárty, K. Englichové a V. Veverky, turné pěti koncertů O. Havelky a jeho *Melody Makers*, *Requiem* A. Dvořáka, vánoční koncert s P. Šporcem, literární maraton na téma Franz Kafka a premiéru filmu *Obsluhoval jsem anglického krále*.

BOSNA A HERCEGOVINA

Návštěvy představitelů ČR:

- 1.-2. 7. 2008 – pracovní návštěva náměstka ministra zahraničních věcí T. Pojara v Sarajevu a Banja Luce.

Návštěvy představitelů Bosny a Hercegoviny:

- 15. 4. 2008 – návštěva člena Předsednictva Bosny a Hercegoviny Ž. Komšiće u prezidenta ČR V. Klause v Praze;
- 19. 5. 2008 – pracovní návštěva náměstkyně ministra zahraničí Bosny a Hercegoviny A. Trišić-Babić v Praze;

- 20 - 21. 10. 2008 – oficiální návštěva ministra zahraničí Bosny a Hercegoviny S. Alkalaje v Praze;
- 27. 10. 2008 – pracovní návštěva Vysokého představitele OSN a Zvláštního představitele EU v Bosně a Hercegovině M. Lajčáka v Praze.

Česká republika přispívala finančně i personálně na činnost Úřadu vysokého představitele (OHR) a Zvláštního představitele EU (EUSR) v BaH, Policejní mise EU a vojenské mise EUFOR. Na postu zástupce OHR a vedoucího regionální kanceláře OHR působil český diplomat I. Bušniak. V EUPM byla ČR zastoupena pěti policisty a v červnu bylo ukončeno zapojení ČR do vojenské mise EUFOR/ALTHEA.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Memorandum o spolupráci Ministerstva zahraničních věcí Bosny a Hercegoviny a Ministerstva zahraničních věcí ČR, Praha, 21.10. 2008.

Rozvojová pomoc

Významným aspektem bilaterální spolupráce je česká rozvojová pomoc BaH. Pro období 2006-10 byly jako prioritní sektory rozvojové spolupráce ČR pro BaH identifikovány transfer technologií v oblasti odpadového hospodářství, spolupráce v sektoru energetiky, budování kapacit a transfer *know-how* v sektoru zemědělství, stabilizace navrátilců prostřednictvím obnovy a rozvoje zemědělství a spolupráce v oblasti železniční dopravy.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR v Bosně a Hercegovině v roce 2008 zorganizovalo deset kulturních akcí, přičemž jejich převážná většina proběhla v několika městech Bosny a Hercegoviny. Jednalo se např. o vystoupení divadla *Veselé skoky*, koncerty K. Englichové a V. Veverky, dua Brikcius, vánoční koncerty sólistů opery Slezského divadla v Opavě. V oblasti výtvarného umění velvyslanectví uspořádalo výstavu studentů závěrečného ročníku Vysoké školy umělecko-průmyslové, kreseb dětí internovaných během 2. světové války v Terezíně a fotografií R. Brunera Dvořáka. Český film byl reprezentován *Dny českého dětského filmu*, již 4. ročníkem *Týdne českého filmu* a zapojením filmu *Český sen* do *Týdne evropského filmu*. V oblasti literární tvorby byla představena výstava celoživotního díla D. Karpatského. Vedle již dva roky existujícího lektorátu českého jazyka a literatury na

Filozofické fakultě Univerzity v Banja Luce se tento lektorát podařilo otevřít i na Filozofické fakultě Univerzity Sarajevo.

BULHARSKO

(Bulharská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 15. – 18. 7. 2008 – návštěva delegace Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu PČR;
- 7. – 8. 10. 2008 – oficiální návštěva předsedy Poslanecké sněmovny PČR M. Vlčka;
- 17. – 20. 11. 2008 – návštěva delegace Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny PČR;
- 9. – 10. 12. 2008 – pracovní návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Návštěvy představitelů Bulharské republiky:

- 22. - 24. 5. 2008 – oficiální návštěva předsedy Národního shromáždění Bulharské republiky G. Pirinského;
- 8. - 11. 6. 2008 – pracovní návštěva Výboru pro obranu Národního shromáždění Bulharské republiky;
- 31. 8. – 3. 9. 2008 – návštěva E. E. Toškové, místopředsedkyně vlády a ministryně pro mimořádné události Bulharské republiky.

Vzájemné ekonomické vztahy

Stejně jako předchozí roky, byl i rok 2008 ve znamení výrazného růstu vzájemné obchodní výměny. Nerovnováha vzájemného obchodu se dále prohloubila, vývoz dosáhl přibližně 12 mld. Kč a dovoz 2,9 mld. Kč. Zájem českých firem v Bulharsku směřoval zejména k účasti v projektech rozvoje a modernizace infrastruktury, zvláště dopravní, energetické a související s ochranou životního prostředí.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, stroje a zařízení pro průmysl, česaná vlna, televizní přijímače, zařízení k automatickému zpracování dat a paměťové jednotky, telekomunikační zařízení, čisticí přípravky, léčiva, plastová potrubí, pneumatiky, kotle na výrobu páry, kosmetické přípravky, papír, ocelové profily a výrobky z kovů.

Hlavní dovozní komodity ČR: ploché válcované výrobky ze železa a oceli, nábytek, radiátory, měď, prostředky k rozvodu elektrické energie, hliník, skleněné zboží, elektrické přístroje, alkoholické nápoje.

Kulturní vztahy

Česká kultura je v Bulharsku představována zejména Českým centrem (ČC), ale i sdružením bohemistů *Bohemia klub*, několika společnostmi přátel ČR i krajanskou organizací. Sofijská filharmonie pod taktovkou velvyslance ČR v Sofii uvedla koncert z díla B. Martinů. Výrazně se zintenzivnila činnost Českého centra, které např. pravidelně jednou týdně pořádalo jazzové večery za účasti bulharských a českých hudebníků či promítání nejenom českých dokumentárních filmů s následující diskusí. K významnějším akcím v oblasti filmu patřily *FAMU Film Fest* s českými filmy 60. let, účast filmu *Vratné láhve* na *Sofia Film Festu* či promítání filmu *Občan Havel*. V oblasti výtvarného umění ČC pořádalo např. výstavy V. Stuchelové, J. Stacha, J. Vovse aj. Reicha, výročí okupace Československa v roce 1968 byla věnována výstava fotografií D. a L. Kyndrových. Z klasické hudby byly úspěšné koncerty dua J. Novák (viola) a P. Popelka (piano). Velmi dobře pokračovala propagace českého jazyka, včetně spolupráce s bohemisty několika univerzit. Velkému zájmu se těšily kurzy českého jazyka pořádané ČC, ale také akademické přednášky (např. přednáška P. Janouška o české literatuře nebo I. Bozděchové o slovo tvorbě), mimořádnou pozornost vyvolala prezentace bulharského vydání knihy D. Fischerové *Happy End*.

ČERNÁ HORA

Návštěvy představitelů ČR:

- 30. 6. 2008 – pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry.

Návštěvy představitelů Černé Hory:

- 25. 11. 2008 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí M. Ročně.

V červnu 2008 bylo za účelem podpory rozvíjející se spolupráce v cestovním ruchu, usnadnění pobytu českých turistů a zajištění stálé diplomatické přítomnosti v Podgorici otevřeno Konzulární jednatelství ČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2008 došlo k nárůstu vzájemného obchodní výměny mezi oběma zeměmi. Za období leden až listopad 2008 dosáhl český vývoz 577,2 mil. Kč. Český dovoz činil za 1. – 11. 2008 126,8 mil. Kč. Obrat dosáhl hodnoty 704,- mil. Kč, obchodní bilance (bez služeb) dosáhla částky 450,4 mil. Kč ve prospěch ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní motorová vozidla, čistící a prací prostředky, koks, přístroje pro řízení dopravy, klimatizační přístroje, televizní přijímače a dřevotřískové desky.

Hlavní dovozní komodity ČR: železné a ocelové trubky, ocel.

Rozvojová spolupráce

V průběhu roku 2008 byl úspěšně dokončen projekt *Sanace, rekultivace a revitalizace skládky nebezpečného odpadu po těžbě olovo-zinečnatých rud* v Mojkovci, realizovaný firmou Vodní zdroje.

FRANCIE

(Francouzská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 8. - 10. 4. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 13. - 14. 5. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 29. 6. 2008 – pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka;
- 12. 7. 2008 - pracovní návštěva předsedy Poslanecké sněmovny PČR M. Vlčka;
- 12. - 13. 7. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 28. 8. 2008 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 17. - 18. 9. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 16. 10. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 31. 10. 2008 - pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka.

Návštěvy představitelů Francouzské republiky:

- 26. – 27. 5. 2008 – oficiální návštěva ministra zahraničních věcí B. Kouchnera;

- 16. 6. 2008 – oficiální návštěva prezidenta N. Sarkozyho.

Vzájemné ekonomické vztahy

Francie patří mezi nejvýznamnější obchodní partnery ČR. V roce 2008 pokračoval růst českého vývozu do Francie rychleji nežli dovoz, saldo obchodní bilance dosahuje 1354,87 mil. EUR. Dosavadní vzájemné hospodářské vztahy byly zintenzivněny díky akcím *Česko-francouzského ekonomického roku* pod záštitou předsedů vlád M. Topolánka a F. Fillona (sérií seminářů v českých i francouzských regionech, pořádáním *1. Česko-francouzského technologického fóra* zaměřeného na strojírenství, automobilový a letecký průmysl, a dalšími bilaterálními obchodně-ekonomickými aktivitami). Podíl Francouzské republiky na celkovém zahraničněobchodním obratu České republiky v roce 2008 (data za 1. – 11. 2008) ji řadil na čtvrté místo. Vývoz stoupl za stejné období loňského roku o 10,7 % , dovoz poklesl za stejné období loňského roku o 0,3 %.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní prostředky, tržní výrobky tříděné hlavně dle druhu materiálu, různé průmyslové výrobky, chemikálie.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje a dopravní zařízení, tržní výrobky tříděné hlavně dle druhu materiálu, chemikálie, různé průmyslové výrobky.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Program dvoustranné spolupráce mezi vládou ČR a vládou Francouzské republiky v oblasti školství a jazykového vzdělávání na léta 2008-2010, Praha, 15. 2. 2008.

Kulturní vztahy

Ústředním motivem kulturní činnosti Velvyslanectví ČR v Paříži byla tzv. „osmičková výročí“ historie Československa a České republiky. V průběhu roku probíhal *Festival Česká republika 1918, 1938, 1948, 1968*, jehož hlavními body byly výstava obrazů P. Brázdy, výstava *Francie a Československo 1914-1945, léta nadějí, zkázy a bojů na společných frontách*, výstava o legiích z fondů Státního okresního archivu Pardubice, výstava malířky V. Novákové-Brázdové a vědecké kolokvium *Česko-slovenský prostor, evropský seizmograf 20.století*.

Tématem roku 2008 byly i osobnosti hudebních skladatelů L. Janáčka a B. Martinů, jejichž výročí úmrtí se připomínají v roce 2008 a 2009. Velvyslanectví ČR v Paříži uspořádalo mezinárodní kolokvium *Leoš Janáček – evropská kultura a tvorba*, uvedeny byly opery *Liška Bystrouška* a *Prodaná nevěsta*, představen byl projekt *Martinů Revisited*.

CHORVATSKO

(Chorvatská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 4.-5. 7. 2008 - návštěva místopředsedy vlády A. Vondry, účast na *Croatia Summit* v Dubrovniku;
- 8.-9. 9. 2008 - oficiální návštěva a předsedy vlády M. Topolánka v doprovodu ministra průmyslu a obchodu M. Římana.

Návštěvy představitelů Chorvatské republiky:

- 13. 2. 2008 - jednodenní pracovní návštěva předsedy vlády I. Sanadera;
- 13.-14. 2. 2008- oficiální návštěva ministra zahraničních věcí a evropské integrace G. Jandrokoviće;
- 5.-7. 12. 2008 - neoficiální návštěva předsedy vlády I. Sanadera.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemná obchodní výměna v roce 2008 pokračovala v dynamickém růstu (ve výši cca 12 %) a za prvních jedenáct měsíců dosáhla objemu 741,5 mil. USD. Český export do Chorvatska rostl v roce 2008 rychleji (12,3 %) než import z tohoto teritoria (7,2 %), což přispělo k dalšímu posílení již tak výrazně pozitivního salda obchodní bilance na straně ČR (65 % z celkového objemu). Tato nerovnováha byla částečně kompenzována aktivním saldem Chorvatska v oblasti výměny služeb, když v roce 2008 navštívilo Chorvatsko cca 700 000 českých turistů (oficiální chorvatské statistiky).

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, plechy válcované za tepla ze železa a nelegované oceli, čistící organické přípravky a detergenty, elektrická energie, výpočetní technika, pruty ze železa a nelegované oceli, mléko a smetana, elektrické přístroje, bezešvé trubky a duté železné profily, parní turbíny, extrakty, esence a koncentráty kávy a čaje aj.

Hlavní dovozní komodity ČR: cukr, elektrické transformátory, výrobky z hliníku, sedadla, polyacetyláty, polyestery a epoxidové pryskyřice, léky, výrobky z kůže a umělé kůže, čokoláda a potraviny obsahující čokoládu, ropné a plynové uhlovodíky, cigarety a tabákové výrobky, elektrická energie aj.

Kulturní vztahy

V dubnu 2008 se ve Rijece uskutečnil *Festival malých scén*. Český soubor *Farma v jeskyni* získal hlavní cenu za představení *Čekárna*. V dubnu a květnu v Záhřebu proběhla výstava *Architektonický kubismus* připravená ve spolupráci s Galeríí Jaroslava Fragnera v Praze a Muzeem architektury v Záhřebu. V říjnu pak proběhl již tradiční *Týden českého filmu*, jehož zahájení se opět zúčastnil prezident S. Mesić s manželkou. Dne 17. 10. 2008 se uskutečnil v Záhřebu koncert Brněnské filharmonie. Na každoročním *Knižním veletrhu* v Pule byl v prosinci představen chorvatský překlad knihy J. Gruši *Návod k použití Česka* za účasti autora. V prosinci se na rezidenci velvyslance uskutečnil tradiční vánoční koncert za účasti manželky prezidenta M. Mesićové.

ITÁLIE

(Italská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. – 16. 5. 2008 - účast místopředsedy Poslanecké sněmovny PČR L. Zaoralka na *4. evropsko – ruském ekonomickém fóru* v Římě;
- 6. – 9. 10. 2008 - pracovní návštěva delegace Stálé komise Poslanecké sněmovny PČR pro kontrolu činnosti Národního bezpečnostního úřadu v Římě;
- 22. 10. 2008 - účast místopředsedy Senátu PČR J. Šnebergera na konferenci *Dědictví a aktuálnost československého jara* v Římě;
- 3. – 6. 11. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu PČR v Římě;
- 11. – 14. 11. 2008 - pracovní návštěva nejvyšší státní zástupkyně R. Vesecké v Římě.

Návštěvy představitelů Italské republiky:

- 3. 12. 2008 - pracovní návštěva předsedy Poslanecké sněmovny G. Finiho v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemná obchodní česko – italská relace měla v roce 2008 dynamický vývoj. V kontextu obratu vzájemného obchodu byla Itálie naším pátým největším obchodním partnerem (stejně jako v roce 2007). Itálie byla sedmým největším vývozcem do ČR (oproti 6. místu v roce 2007). Z hlediska českých vývozů byla Itálie na šestém místě (stejně jako v roce 2007).

Na rozvoj ekonomických vztahů mezi oběma zeměmi příznivě působila i obchodní výměna mezi malými a středními podniky na bázi dodávek finálních výrobků i subdodávek pro výrobní spotřebu. Tento typ spolupráce má velký význam, protože podíl malých a středních podniků na celkovém počtu podnikatelských subjektů je v Itálii vyšší než v ostatních členských zemích EU. Velmi významnou skutečností byl pokračující trend vyššího tempa růstu českého exportu nad italským. ČR je od roku 2006 vůči Itálii v aktivu obchodní bilance.

Příznivým rysem českého exportu byla skutečnost, že se české podniky prosazovaly na italském trhu i ve vývozu finálních strojírenských výrobků, včetně přesného strojírenství. Velvyslanectví ČR v Římě od vstupu ČR do EU pokračovalo ve spolupráci s českými společnostmi, které hodlají do Itálie nejen exportovat, ale ve stále větší míře rovněž zkoumají možnosti založení vlastních poboček na italském území. V roce 2008 byla pozornost velvyslanectví prioritně zaměřována na možnost umístění českých investic v oblasti úpravy vody a energetiky. Velvyslanectví ČR v Římě rovněž v posledních dvou letech pokračovalo v realizaci projektů s cílem vytvoření podmínek pro zvýšení exportu služeb z ČR do Itálie.

Kulturní vztahy

Rok 2008 byl ve znamení vzpomínkových akcí ke 40. výročí událostí roku 1968 v Československu. Pod záštitou italského prezidenta G. Napolitana uvedlo římské *Teatro India* divadelní hru *Pražské jaro*, v národním Památníku „*Vittoriano*“ byla otevřena výstava *Evropa obrazů: obrazy Evropy*, proběhla přednášková akce k Pražskému jaru 1968 nazvaná *Praha – jaro svobody 1968-2008* spojená s vernisáží výstavy obrazů českých malířek J. Husárkové a Š. Mrázové, Nadace italské Poslanecké sněmovny uspořádala konferenci s názvem *Dědictví a aktuálnost Československého jara* (ČR byla zastoupena místopředsedou Senátu ČR J. Šnebergerem, socioložkou J. Šiklovou a novinářem A. J. Liehmem), v Rovigu byla zahájena výstava *Neuskutečnitelné Pražské jaro 1968* a v rámci třídenního semináře

Československý rok '68 - Pražské jaro, evropské probuzení bylo ve Florencii uvedeno představení amatérského divadla z Udine *Pražská terasa*. Vyvrcholením akcí k připomenutí roku 1968 byla výstava *Praha: Od jednoho jara k druhému 1968 – 1969*, pořádaná ve Výstavním paláci v Římě.

Úspěchem bylo vystoupení černého divadla *Ta fantastika* s představením *Alenka v říši divů* ve florentském divadle Riffredi. ČR se dále zúčastnila *Dnů evropské interkultury*, které z iniciativy Evropské komise pořádalo římské *Muzeum pro děti*.

Během roku proběhla rovněž prezentace několika knih českých a italských autorů s tematikou ČR: knihy K. Hvižďaly *Prosím stručně*, knihy fotografií J. Koudelky *Invaze 68 Praha* a knihy italského sociologa C. Vivaldiho Fortiho pod názvem *Pravda vítězí (vyprávění exulanta roku 1948)*. V Senátu Italské republiky byla prezentována kniha italského novináře E. Bettizy *Pražské jaro 1968 - zapomenutá revoluce*. Spisovatelka a dramaturgyně I. Obermannová zastupovala ČR na 4. ročníku mezinárodní konference evropských autorů „Transeuropaexpress“ konané v únoru 2008 v Římě.

KOSOVO

(Republika Kosovo)

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. 1. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 15. – 17. 7. 2008 - pracovní návštěva 1. náměstka ministra zahraničních věcí T. Pojara.

Návštěvy představitelů Republiky Kosovo:

- 21. – 23. 8. 2008 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí S. Hyseniho;
- 9. – 10. 10. 2008 - návštěva ministra životního prostředí M. Yagcilara.

Republika Kosovo vyhlásila svou nezávislost dne 17. 2. 2008 a současně požádala o uznání a navázání diplomatických styků s ČR. Dne 21. 5. 2008 vláda ČR souhlasila s navázáním diplomatických styků, čímž ČR oficiálně uznala Republiku Kosovo jako nezávislý stát. Zastupitelský úřad ČR byl v Prištině otevřen 1. 8. 2008, dočasně je vedený na úrovni chargé d'affaires. Vznikl transformací Styčné kanceláře ČR při UNMIK, která zde

působila od konce roku 2006. Česká republika se zapojila do práce *Mezinárodní řídicí skupiny*, která politicky zastřešuje naplňování *Souhrnného návrhu pro řešení statusu Kosova (Ahtisaariho plán)*.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hospodářská spolupráce s Kosovem se pozvolna rozvíjí. Z českých podnikatelských subjektů, které se výrazněji angažují v Kosovu, lze uvést ČEZ, který již v roce 2006 otevřel v Kosovu své zastoupení z důvodu zájmu o privatizaci dolů a elektráren. V roce 2008 se zapojil do výběrového řízení na projekt výstavby nové hnědouhelné elektrárny a modernizace energetického sektoru. Dalšími subjekty působícími v kosovském energeticko-těžařském průmyslu jsou Geolink Praha a.s. zabývající se ekologickými projekty zaměřenými na rekultivaci pozůstatků těžební činnosti, Moeller Elektrotechnika, Electroprim, Prodeco, M3 Trading (exkluzivní zástupce Primalexu), Auto Games CZ a Škoda Auto.

Na podzim 2008 byl zahájen projekt identifikace obchodně-ekonomických příležitostí pro české firmy v Kosovu a proběhla návštěva zástupců kosovské obchodní komory v ČR, v jejímž rámci byl zorganizován i společný seminář kosovských a českých podnikatelských subjektů o možnostech rozvoje vzájemných obchodních vztahů obou zemí.

Hlavní vývozní komodity ČR: prací a čisticí prostředky, barviva, dřevotřískové desky, minerální oleje, pivo, zmražené polotovary, hrací automaty a automobily.

Hlavní dovozní komodity ČR: válcované výrobky z oceli a potřeby pro herny.

Rozvojová spolupráce

Rozvojová spolupráce s Kosovem probíhala v roce 2008 v rámci tzv. projektové priority české zahraniční rozvojové spolupráce. Sektorové priority spolupráce jsou zaměřeny na ekonomicko-průmyslový rozvoj, ochranu životního prostředí, dopravu, zdravotnictví a oblast práce a sociálních věcí. Hlavní pozornost byla věnována sociálnímu rozvoji s důrazem na zdravotnictví a ochranu životního prostředí.

Největším projektem zahájeným v roce 2008 je projekt Ministerstva zdravotnictví ČR na pomoc kosovské traumatologii v hodnotě 52 mil. Kč (na léta 2008-9). V průběhu roku byly v Kosovu realizovány dva tzv. malé lokální projekty, a to na podporu osob s vadami sluchu a na podporu služeb pro nevidomé a slabozraké, v celkové výši 500 tis. Kč.

V červenci 2008 proběhla v Bruselu dárcovská konference členských států EU pro Kosovo, na které se ČR zavázala pro rok 2008 k poskytnutí příspěvku ve výši 1 mil. EUR. Největší část této dotace byla věnována do Svěřeneckého fondu Světové banky na rozvoj sociálního sektoru (500 000 EUR). Dále ČR financovala rozvojový projekt realizovaný agenturou UNDP na revitalizaci rozvodné elektrické sítě v multietnické obci Berivojce v okrese Kamenica a na projekt OBSE na podporu služebny Kosovského policejního sboru ve Vushtri/Vučitrnu a pořízení vybavení pro vyšetřování trestných činů. Další prostředky byly věnovány dalším mezinárodním fondům a institucím a do svěřeneckých fondů NATO na reformu bezpečnostního sektoru a budování Kosovských bezpečnostních sil.

Kulturní vztahy

Kosovsko-české kulturní styky jsou na počátku rozvoje. V srpnu 2008 byl na program festivalu dokumentárních filmů v Prizrenu *Dokufest* zařazen český film *Občan Havel*.

Přítomnost ČR v mezinárodních organizacích a operacích působících na území Kosova

V roce 2008 v Kosovu nadále působil kontingent AČR v silách KFOR, který je součástí Mnohonárodního úkolového uskupení Střed. V Kosovu dále působilo kolem 25 českých policistů, nejprve v policejní části mise UNMIK a posléze v misi EULEX. Čeští experti jsou zapojeni i do činnosti dalších složek ICO (Mezinárodní civilní úřad), EULEX, UNMIK a OBSE.

KYPR

(Kyperská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 12. - 14. 4. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka;
- 2. - 4. 11. 2008 - oficiální návštěva předsedy Poslanecké sněmovny PČR M. Vlčka.

Návštěvy představitelů Kyperské republiky :

- 15. - 18. 6. 2008 - návštěva delegace Finančního a rozpočtového výboru Sněmovny reprezentantů Kyperské republiky.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obrat vzájemného obchodu mírně rostl, a to zásluhou zvýšeného kyperského dovozu do ČR. Vývoz ČR po dvouletém dynamickém růstu stagnoval. Bilance obchodní výměny nadále zůstává nevyvážená, přičemž aktivní obchodní saldo České republiky je vyšší než celkové kyperské dovozy do ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, zpracovatelské a paměťové jednotky pro zařízení na automatické zpracování dat, záznamové přístroje zvuku a televizní přijímače, dráty, kabely, prací prášky.

Hlavní dovozní komodity ČR: léky, části a součásti signalizačních přístrojů, citrusové plody.

Kulturní vztahy

Mezi nejvýznamnější akce patřil filmový festival M. Formana a společná výstava *Jeden svět (One world)* výtvarných prací J. Davida a kyperského umělce N. Panagye. U příležitosti *Dne Evropy* se v Limassolu konalo vystoupení Černého divadla z Prahy s představením *Odyseus*. Během mezinárodního festivalu dokumentárního a animovaného filmu byly promítány české filmy. V rámci tradiční prezentačně-společenské akce *Český večer* se konala přehlídka bižuterie Jablonex, prezentovaná českými modelkami. V průběhu večera rovněž zahrál Brněnský rozhlasový orchestr lidových nástrojů, který v dalších dnech vystoupil v Paralimini a na akci pořádané *Kyperskou asociací krajanů a přátel ČR*.

LUCEMBURSKO

(Lucemburské velkovévodství)

Návštěvy představitelů ČR:

- 7. 11. 2008 - pracovní jednání o bilaterálních a evropských záležitostech mezi ministerským předsedou M. Topolánkem a premiérem J.-C. Junckerem na lucemburské půdě v Bruselu.

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 pokračovala trilaterální spolupráce na projektu *Venkovské zásobování vodou v okrese Barouéli* mezi Českou republikou, Lucemburskem a Mali v rámci rozvojové spolupráce EU po ose Sever-Sever-Jih.

Vzájemné ekonomické vztahy

Lucembursko nepatří mezi velké obchodní partnery ČR, ale dlouhodobě si udržuje pozici 45. nejdůležitějšího obchodního partnera s podílem 0,15 % na celkovém zahraničním obchodu ČR. Z hlediska přímých zahraničních investic v ČR hraje Lucembursko podstatně významnější roli než v oblasti obchodní výměny. Tyto investice k 31. 12. 2006 činily 39,7 mld. Kč a směřovaly do oblasti nemovitostí, maloobchodu, prodeje strojů a přístrojů, úvěrových operací a pojištění, výroby el. strojů, radiových, televizních a spojových zařízení, výroby strojů a zařízení, pryžových a plastových výrobků, vydavatelství a tiskáren aj. Mezi lucemburské investice patří firmy: Accumalux, Rotarex, Paul Wurth, ORCO, DELTA pekárny, Jihočeský zemědělský lihovar, Matthey, Astron Buildings, Svoboda Press, Ivensys Appliance Controls, Logit, Wagon Automotive aj. Lucemburské portfoliové investice v ČR dosáhly k 31. 12. 2006 hodnoty 2,8 mld. Kč, zatímco investice českých rezidentů v Lucembursku činily k tomuto datu 51,6 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: umělé příze, motorová vozidla k dopravě osob, speciální výrobky z textilního materiálu, polykarbonové; výrobky ze železa nebo oceli. K hlavním exportérům patří: Škoda Auto a.s., Rotarex Praha s.r.o., Karosa a.s., DEZA a.s., Mittal Steel a.s. aj.

Hlavní dovozní komodity ČR: ploché válcované výrobky pokovené zinkem, díly ke kohoutům, ventilům a potrubí, tvarové profily válcované za tepla, speciální výrobky z textilního materiálu, papír, lepenka napouštěná. Hlavními dovozci jsou: Arcelor Distribution, Good Year Dunlop s.r.o, Akuma a.s., Rotarex a.s., Škoda Auto a.s. aj. Pro komoditní strukturu obchodní výměny je charakteristická určitá neměnnost jak co do složení jednotlivých položek, tak jejich podílu.

Kulturní vztahy

Česká kultura se v roce 2008 v Lucembursku představila zejména expozicemi českého výtvarného umění. Velvyslanectví ČR uspořádalo začátkem března výstavu v Paříži

působícího českého výtvarníka M. Síkory *Ráj na zemi atd. – obrazy a objekty*, v květnu výstavu obrazů P. Pavlíka *Poutnice v labyrintu*, v září výstavu obrazů a objektů *Ouvertures* v Lucembursku působící výtvarnice I. Mrázkové, v říjnu výstavu objektů světových osobností českého uměleckého sklářství S. Libenského, J. Brychtové a R. Roubíčka *Od Expa 1958 po rok 2008* a konečně v listopadu výstavu obrazů a plastik M. Chabery *Malé a velké souvislosti*. Všechny výstavy byly instalovány v reprezentačních výstavních prostorách velvyslanectví a setkaly se s živým zájmem lucemburského i zahraničního publika. V galerii velvyslanectví se dále v rámci projektu Institutu Pierra Wernera (IPW) nazvaného *Dny evropské knihy* uskutečnila přednáška spisovatele, překladatele a literárního historika V. Jamka. Spolu s IPW a ve spolupráci s Ústavem mezinárodních vztahů v Praze uspořádalo velvyslanectví konferenci *Jaro 1968 mezi Prahou a Paříží* s příspěvky přímých účastníků (J. Šiklová, P. Uhl, J-P. Duteuil) i historiků (P. Drulák, J. Cuhra, D. Tartakowsky). V souvislosti s konferencí uspořádalo velvyslanectví výstavy fotografií *1968/69 – 1988/89 a Václav Havel, Jan Palach & ostatní – setkání s historií*.

Velvyslanectví ČR rovněž významně přispělo k organizaci událostí společenských (druhý česko-lucemburský ples v dubnu), hudebních (koncert barokní hudby kytaristy T. Krotila, vystoupení světoznámého dětského sboru *Jitro*, vánoční mše J. J. Ryby s lucemburským orchestrem a českými sólisty) a filmových (festival střeoevropského filmu). ČR nadále rozvíjela spolupráci s krajanským spolkem *ATSL* a prostřednictvím velvyslanectví podpořila jeho projekty zaměřené na propagaci hudby, kultury, divadla, tradic a českého jazyka.

MAKEDONIE/FYROM

(Bývalá jugoslávská republika Makedonie / FYROM)

Návštěvy představitelů ČR:

- 25. 3. 2008 – oficiální návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry ve Skopji;
- 1.- 3. 5. 2008 - prezident ČR V. Klaus se zúčastnil 15. setkání prezidentů střední, jižní a východní Evropy v Ochridu;
- 17.-19. 7.2008 – pracovní návštěva 1. náměstka ministra zahraničních věcí ČR T. Pojara

Návštěvy představitelů Bývalé jugoslávské republiky Makedonie (FYROM):

- 4. 11. 2008 – pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti I. Bocevského v Praze.

K rozvoji bilaterálních vztahů výrazně přispěly otevření zastupitelského úřadu Makedonie/FYROM v Praze v lednu 2008 a nástup rezidentních velvyslanců obou zemí. Velvyslanec ČR J. Braun předal pověřovací listiny dne 20. 3. 2008. Velvyslanec Makedonie/FYROM I. Ilievski nastoupil do funkce 15. 12. 2008.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemná obchodní výměna v roce 2008 dynamicky rostla, zejména vývoz ČR. České firmy se zajímaly o rozvojové projekty a o investice zejména do energetického sektoru. Dalšími oblastmi zájmu českých subjektů byly ochrana životního prostředí a rozvoj dopravní a komunální infrastruktury.

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, traktory, reaktory, kotle, elektrické přístroje, čisticí a prací přípravky, sklo a skleněné výrobky, cukr a cukrovinky, potraviny živočišného původu, papír, karton, lepenka.

Hlavní dovozní komodity ČR: železo, ocel a výrobky z nich, nápoje, lihové tekutiny, tabák a tabákové výrobky, oděvy a oděvní doplňky, textilie pletené, dopravní zařízení, zelenina, ovoce, zinek a výrobky ze zinku.

Rozvojová pomoc

V rámci zahraniční rozvojové spolupráce pokračovala realizace tříletého projektu zaměřeného na likvidaci starých ekologických zátěží v podniku OHIS ve Skopji a v rámci malých lokálních projektů byl poskytnut finanční příspěvek na počítačové vybavení jazykové laboratoře pro Katedru slavistiky Filologické Fakulty Univerzity Cyrila a Metoděje ve Skopji.

Kulturní vztahy

Kulturní vztahy mezi oběma zeměmi zaznamenaly další nárůst. Tradičně silným segmentem zůstává oblast vzdělávání zaměřeného na vysokoškolskou výuku jazyků. Na Univerzitě Cyrila a Metoděje ve Skopji působila lektorka českého jazyka a v ČR vyučovali lektoři makedonského jazyka na Univerzitě Karlově v Praze a Masarykově Univerzitě v Brně.

MŠMT ČR recipročně poskytuje čtyři místa v letních školách českého jazyka a stejný počet studentů z ČR je zván na kurzy makedonštiny. V projektu tzv. vládních stipendií byly Makedonii/FYROM jednostranně nabídnuty tři nadační pozice.

V kulturní oblasti k nejvýznačnějším akcím v Makedonii/FYROM patřily výstava fotografií J. Saudka a vystoupení divadelního studia *Farma v jeskyni* na *Mezinárodním festivalu alternativního divadla* ve Skopji.

Velvyslanectví ČR v Makedonii/FYROM bylo hlavním sponzorem vydání sborníku *Československé diplomatické dokumenty o Makedonii v letech 1939 – 1975*, spolupodílelo se na organizačním zajištění mezinárodní dětské výtvarné výstavy *Lidice 2008* a zprostředkovalo několik dalších kulturně – uměleckých a vzdělávacích projektů.

MALTA

(Maltská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 12. 1.2008 - pracovní návštěva O. Dědka, národního koordinátora pro zavedení eura;
- 10. – 12. 7. 2008 - návštěva podnikatelské mise vedené náměstkem ministra průmyslu a obchodu M. Hovorkou.

Návštěvy představitelů Maltské republiky

- 9. – 10.12.2008 - oficiální návštěva předsedy vlády L. Gonziho.

Vzájemné ekonomické vztahy

Celkový obrat obchodní výměny je objemově nízký - v roce 2008 došlo vzhledem ke světové hospodářské situaci k více než dvojnásobnému propadu vzájemné obchodní výměny ve srovnání s rokem 2007. V roce 2008 byla ČR vůči Maltě v aktivu obchodní bilance. Malta je tradičním odběratelem českých strojírenských výrobků a automobilů Škoda. Významnou položku představuje cestovní ruch - Malta se stala zavedenou cestovní destinací českých turistů.

Hlavní vývozní komodity ČR: průmyslové výrobky, stroje a přepravní zařízení, suroviny, chemikálie a potraviny.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektrická a strojní zařízení, umělá vlákna, chemikálie, pletené zboží, léčiva.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Program spolupráce v oblasti školství, kultury, vědy, mládeže a sportu na léta 2009-2011, Praha, 9.12. 2008.

Kulturní vztahy

V lednu 2008 na Maltě proběhly výstava *Dětské kresby z Terezína* a vzpomínkové setkání k událostem holocaustu. V březnu bylo v rámci 10. ročníku *Festivalu evropského filmu* představeno dílo režiséra J. Hřebejka *Pelišky*. V červenci se uskutečnil koncert maltské sopranistky L. Caruana a českého pianisty P. Kašpara, proběhla výstava *Artefakty a publicistika o vztazích Malty a ČR* a ve Vallettě byla odhalena pamětní deska připomínající 40. výročí navázání diplomatických styků a události Pražského jara. Dále byla v Balzanu odhalena pamětní deska připomínající českou herečku A. Mandlovou, která zde v letech 1967-1981 žila.

MONAKO

(Monacké knížectví)

V červenci 2008 navázaly Česká republika a Monacké knížectví diplomatické vztahy. Rok 2008 se odehrál ve znamení protokolárních akcí a navazování kontaktů z oblasti ekonomické spolupráce, spolupráce v rámci ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje a spolupráce v rámci Unie pro Středomoří. Velvyslanec ČR P. Fischer předal pověřovací listiny 16. 9. 2008. Monacký velvyslanec dosud designován nebyl.

Vzájemné ekonomické vztahy

Od vstupu ČR do EU není podíl Monackého knížectví na celkovém zahraničněobchodním obratu České republiky evidován, zahrnut je do celkové statistiky se zámořskými teritorii Francie. Ekonomické vztahy ČR s Monakem jsou v posledních letech

podporovány zejména na ose Velvyslanectví ČR v Paříži - český generální konzulát - Monacká obchodní komora.

Nejvýznamnější obchodně-ekonomickou akcí v roce 2008 byl *Český den v Monaku*, prezentace obchodního a investičního prostředí ČR. Návazná ekonomická mise Monacké obchodní komory se uskuteční v dubnu 2009.

Kulturní vztahy

Pokračuje česko-monacký projekt rekonstrukce Kaple Miséricord. K významným bilaterálním událostem patřilo představení opery Janáčkovy *Její pastorkyně* v nastudování Opery Monte Carlo na závěr *Českého dne v Monaku*.

PORTUGALSKO

(Portugalská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 25. – 28. 3. 2008 - pracovní návštěva delegace Stálé komise pro rozvoj venkova Senátu PČR;
- 10. - 15. 5. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí Senátu PČR;
- 10. - 12. 11. 2008 - pracovní návštěva delegace Stálé komise pro práci Kanceláře Poslanecké sněmovny PČR.

Návštěvy představitelů Portugalské republiky

- 4. 12. 2008 - pracovní návštěva státní tajemnice pro evropské záležitosti T. Ribeiro.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné obchodní styky s Portugalskem se v posledních letech vyvíjejí dynamicky, od roku 1997 zaznamenává ČR aktivní saldo obchodní bilance. Z hlediska českého vývozu je Portugalsko za rok 2008 na 30. místě (315,6 mil. EUR), z hlediska dovozu na 36. místě mezi nejvýznamnějšími obchodními partnery světa.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní prostředky, tržní výrobky tříděné podle druhu materiálu a průmyslové spotřební zboží. Tradičně nejvyšší individuální položkou jsou osobní automobily (většinu dováží specializovaný distributor VW, Audi a Škody, firma SIVA v Azambuje) a komponenty pro jejich výrobu, včetně náhradních dílů. Následují zařízení pro automatické zpracování dat, hutní materiály (dovážené portugalskou dceřinou firmou českého výrobce Moravia Steel – Moravia Steel Ibéria), zařízení elektro, sklo, textil, pneumatiky a kovoobráběcí stroje. Podle portugalských statistik český vývoz dostihl v letošním roce Dánsko a Rakousko, předstihl Polsko a má velkou převahu nad objemy Maďarska, Řecka a Slovenska.

Hlavní dovozní komodity ČR: největší podíl tvoří rovněž stroje a dopravní prostředky, dále tržní výrobky tříděné podle materiálu, chemikálie a suroviny. V individuálních položkách není žádná tak výrazná jako u českého vývozu; jedná se o rozhlasové přijímače a přístroje pro reprodukci zvuku, silniční vozidla a příslušenství, chemicky vyrobená vlákna, nábytek a jeho díly, pneumatiky, příze a oděvní součásti, léčiva, textilní materiály, obuv a víno.

Kulturní vztahy

Kulturní spolupráce má vzestupnou tendenci. K úspěchům v 2008 patřily velikonoční koncert Filharmonického orchestru B. Martinů v Portu, vystoupení Pražákova kvarteta v Lisabonu, turné skupiny Concerti Muzica, představení Černého divadla Praha, vystoupení M. Kožené, česká účast na *Mezinárodním festivalu loutek* v Portu, česká účast na mezinárodním festivalu nezávislého filmu *Indielisboa* a na *Mezinárodním festivalu FIM*, účast Pražského komorního orchestru na mezinárodním festivalu *Música do Algarve*, výstava fotografií L. Dresdowitze s názvem *Tři pohledy na jeden svět* v Lisabonu či výstava českého současného šperku *Struktury*.

Pozornost byla věnována výročí Pražského jara '68 (deník *Público* uvedl sérii reportáží o ČR, Velvyslanectví ČR v Lisabonu uspořádalo výstavu *68/89 - Od pražského jara k sametové revoluci*).

RUMUNSKO

Návštěvy představitelů ČR:

- 2. – 4. 4. 2008 – účast oficiální delegace ČR na Summitu NATO v Bukurešti vedené prezidentem V. Klausem a předsedou vlády M. Topolánkem;
- 5. – 7. 10. 2008 – oficiální návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR M. Vlčka s podnikatelskou delegací;
- 30. 11. – 1. 12. 2008 – účast náčelníka Generálního štábu Armády ČR V. Picka na oslavě 90. výročí vzniku sjednoceného Rumunska;
- 10. – 11. 12. 2008 – pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause.

Návštěvy představitelů Rumunska:

- 22. 1. 2008 – oficiální návštěva předsedy vlády Rumunska C. Popescu-Tăriceana s podnikatelskou delegací;
- 21. – 24. 4. 2008 – návštěva delegace petičního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu Rumunska;
- 18. – 22. 6. 2008 – návštěva delegace zemědělského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu Rumunska;
- 23. – 25. 9. 2008 – návštěva náčelníka Generálního štábu Armády Rumunska G. Marina.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Protokol o změně Dohody o podpoře a vzájemné ochraně investic, Praha, 22. 1. 2008;
- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem vzdělávání, výzkumu a mládeže Rumunska o spolupráci v oblasti školství, Praha, 22. 1. 2008.

Vzájemné ekonomické vztahy

V ekonomické oblasti pokračoval i v roce 2008 vzestup vzájemné obchodní výměny, i když se dynamika růstu, obdobně jako v roce 2007, proti předchozím létům poněkud zpomalila. Rumunsko zůstává největším ekonomickým partnerem ČR v regionu jihovýchodní

Evropy a je také místem významných českých investic, které přesáhly 600 mil. EUR. Po významných investicích z předchozích let v roce 2008 vstoupila na rumunský trh např. skupina PPF/Generali (oblast pojišťovacích služeb).

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní motorová vozidla (prodej aut Škoda přesáhl 23.000 kusů), díly a příslušenství motorových vozidel, vozidla motorová pro dopravu veřejnou osobní, části a díly vozidel železniční kolejové dopravy, železo a ocel a výrobky ze železa a oceli, reaktory, kotle, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, výrobky zdravotnické a instalační, kovové výrobky, výrobky z pryže, kancelářské stroje a zařízení k automat. zpracování dat, mýdlo, prací mazací a lešticí přípravky a vosky.

Hlavní dovozní komodity ČR: Dráty, kabely, vodiče, turbíny a kotle, železo a ocel a výrobky z něj, díly a příslušenství motorových vozidel, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, hliník a výrobky z hliníku, kaučuk a výrobky z něj, nábytek.

Kulturní vztahy

Prezentaci České republiky v kulturní oblasti zajišťovalo především České centrum. Mezi nejvýznamnější akce kulturního charakteru lze zařadit výstavu *Česká krystalerie* v Národním historickém muzeu v Bukurešti, první edici festivalu dokumentárních filmů a diskusí *Jeden svět v Rumunsku* a výstavu fotografií *68/89 - Od Pražského jara k Sametové revoluci*, spojenou se seminářem historiků.

V roce 2008 pokračovala účast českých a rumunských studentů na letních jazykových kurzech a na několikaměsíčních studijních pobytech. Lektor českého jazyka nadále působil na Bukurešťské univerzitě a lektorka rumunského jazyka na Karlově univerzitě v Praze.

Pokračovaly i programy určené krajanům a v základních školách ve vesnicích Svatá Helena, Gerník a Eibenthál vyučovali tři učitelé vyslaní z ČR. V roce 2008 se krajané z Rumunska účastnili metodického kurzu výuky českého jazyka.

ŘECKO

(Řecká republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 11.-12. 4. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka;
- 14.-18. 4. 2008 - pracovní návštěva Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu PSP ČR;
- 12.-16. 5. 2008 - pracovní návštěva delegace Ústavněprávního výboru PSP ČR;
- 2.-4. 9. 2008 - pracovní návštěva náčelníka Generálního štábu AČR gen. V. Picka.

Návštěvy představitelů Řecké republiky:

- 3.-5. 11. 2008 - pracovní návštěva delegace Stálého výboru pro veřejnou správu, veřejný pořádek a spravedlnost parlamentu Řecka;
- 26.-27. 11. 2008 - pracovní návštěva náměstka ministryně zahraničních věcí G. Valinakise;
- 3.-5. 12. 2008 - pracovní návštěva delegace Stálého zvláštního výboru pro výzkum a technologie parlamentu Řecka.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2008 došlo k poklesu vzájemného obrátu v korunovém vyjádření o 3,5%, s ohledem na vývoj kurzu koruny k euru však vzrostl v eurovém vyjádření o 7 %. Téměř 50 % se na českém vývozu podílely stroje a dopravní prostředky, zejména značky ŠKODA a taktéž ZETOR, který nekopíroval problematický vývoj automobilového průmyslu v posledním čtvrtletí roku 2008 a těšil se na řeckém trhu značné oblibě. Dovoz oproti vývozu tvořil o něco více než čtvrtinu celkového obrátu. I proto se bilance vzájemného obchodu i nadále vyznačovala vysokým českým přebytkem (cca 5,5 mld. Kč), který je kompenzován v oblasti výměny služeb (přes čtvrt milionu českých turistů každoročně navštíví Řecko).

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, traktory, dětské hračky, ostatní zařízení pro automatické zpracování dat, polyetylén, dřevo jehličnanů řezané nebo štípané, díly k turbínám, televizní přijímače, klimatizační zařízení, skleněné zboží pro domácnost

a kanceláře, roury trubky a bezešvé profily, stejnosměrné motory a generátory a telefonní příslušenství.

Hlavní dovozní komodity ČR: pomeranče, jiné ovoce čerstvé nebo sušené, lihoviny, tabák, trička, ořechy a bavlna.

Kulturní vztahy

V oblasti školství a kultury se na základě *Programu kulturní a školské spolupráce* realizovala pravidelná výměna účastníků letních jazykových kurzů a poměrně rozsáhlá výměna akademických pracovníků a studentů vysokých škol. Pokračoval výrazný zájem o vysokoškolské studium v ČR, a to především na českých lékařských fakultách.

V průběhu roku 2008 Velvyslanectví ČR v Athénách zorganizovalo řadu žánrově pestrých kulturních akcí (především hudebních, výtvarných a literárních), a to i mimo řecké hlavní město, které zaznamenaly pozitivní ohlas u řecké veřejnosti. K významné kulturní prezentaci ČR v Řecku zvláště přispěly retrospektivní výstava fotografií J. Koudelky v prestižním athénském muzeu Benaki (září-listopad 2008), výstava grafik A. Borna (září-říjen 2008) a hostování Baletu Národního divadla v Praze v Athénách (listopad 2008). V souvislosti s výstavou J. Koudelky byly v novořeckém jazyce vydány knihy fotografií tohoto autora *Invaze 68* a *Koudelka*. Na jaře 2008 byl do řeckých kin uveden film J. Svěráka *Vratné láhve* a na 10. ročníku *Festivalu dokumentárních filmů* v Soluni v březnu 2008 byl představen dokument *Marcela* režisérky H. Třeštíkové.

SAN MARINO

(Republika San Marino)

Těžiště bilaterálních vztahů České republiky s Republikou San Marino spočívá v obchodní výměně, která dosáhla 80,6 tis. EUR. Saldo obchodní bilance je dlouhodobě pozitivní, stabilní je i přes současnou složitou světovou hospodářskou situaci. Z hlediska vzájemného obrátu se Republika San Marino řadí na 120. místo obchodních partnerů ČR.

Česká republika udělila na konci 2008 souhlas s otevřením generálního honorárního konzulátu San Marina v Praze a jmenováním italského státního občana G. Resca do funkce generálního konzula.

SRBSKO

(Republika Srbsko)

Návštěvy představitelů ČR:

- 21. 3. 2008 – pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 14. – 15. 7. 2008 – pracovní návštěva I. náměstka MZV ČR T. Pojara;
- 1.– 4. 11. 2008 - státní návštěva prezidenta V. Klause;
- 19. – 21. 11. 2008 – pracovní návštěva delegace Výboru pro životní prostředí Poslanecké sněmovny PČR.

Návštěvy představitelů Republiky Srbsko:

- 18. - 19. 9. 2008 – pracovní návštěva náměstkyně MZV pro evropskou integraci M. Delevičové;
- 3.– 4. 11. 2008 – pracovní návštěva náměstka MZV pro bezpečnostní politiku Z. Vujjice;
- 14. 11. 2008 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí V. Jeremiće;
- 25. – 26. 11. 2008 – pracovní návštěva ministra životního prostředí a územního plánování O. Duliće.

Vzájemné ekonomické vztahy

Bilance bilaterálních obchodních vztahů ČR a Srbska v roce 2008 je aktivní. Český vývoz do Srbska činil za rok 2008 7,57 mld. Kč, dovoz ze Srbska 4,36 mld. Kč, obrat 11,93 mld. Kč a výsledná bilance hovoří o 3,21 mld. Kč ve prospěch ČR.

V průběhu roku 2007 byla zahájena revize *Dohody o ochraně a podpoře investic* a *Dohody o zamezení dvojímu zdanění* a během roku 2008 pokračovala jednání expertních týmů obou zemí v této problematice. Pokračovala příprava *Dohody o bilaterální rozvojové spolupráci*.

Hlavní vývozní komodity ČR: letecká technika a její servis, motorová vozidla osobní a nákladní a náhradní díly, dřevotřískové desky, prací a čisticí prostředky, akumulátory, počítače, TV přijímače, polyethylen a výrobky ze železa a oceli.

Hlavní dovozní komodity ČR: letecká technika a její servis, železné a ocelové plechy a profily, cukr, pneumatiky, hliníkové plechy měděné plechy, metanol a pánská konfekce.

Rozvojová spolupráce

Srbsko patří k prioritním zemím zahraniční rozvojové spolupráce a co se objemu finančních prostředků a množství realizovaných projektů týče, je jejím vůbec největším příjemcem. Projekty směřují zejména do oblastí rozvoje průmyslu, ochrany životního prostředí, zdravotnictví a sociální oblasti. Součástí zahraniční rozvojové spolupráce jsou i tzv. malé lokální projekty zaměřené na konkrétní pomoc menším lokalitám, z nichž některé jsou místem, kde žije česká krajanská komunita.

Bilaterální projekty			
Sektor	Název projektu	Realizátor	Doba realizace Čerpání v r. 2008 (v tis. Kč) Celkový rozpočet projektu (v tis. Kč)
Průmyslový rozvoj	Zajištění kontinuity těžby na dolech Rembas a Soko	Výstavba dolů Ostrava, s.r.o.	2006-2010 5 100 24 500
Implementace českých zdravotnických prostředků v oblasti cévní chirurgie – Klinické centrum Bělehrad	Výzkumný ústav pletářský, a.s., Brno	2006-2010	6 000 20 580
Ekologizace nakládání s ropnými a chemickými látkami a nebezpečnými odpady	Azas Incest, s.r.o., Opava	2006-2010	7 500 29 400
Plynofikace Banje Kovilača a Lešnice	MSA, a.s. Dolní Benešov	2006-2009	4 000 14 700
Signálně bezpečnostní zařízení železničních vleček Vreoci a tepelné elektrárny Obrenovac	AŽD Praha, s.r.o.	2006-2009	4 700 14 700
Průzkum zdrojů a dodávky technologie úpravy pitné vody	Lazarevac GEOTest Brno, a.s.	2006-2011	4 000 25 000
Sanace následků těžby uhlénoho ložiska Štavalj	Výstavba dolů Ostrava, s.r.o.	2006-2009	6 500 19 500
Teplofikace Loznice, Banje Koviljače a speciální nemocnice EKOL, aspo. s.r.o., Brno	2007-2008	2 000	3 950
Zemědělství Úprava pitné vody v regionu Valjevo dle výběrového řízení	2008-2009	4 700	7 000
Sociální rozvoj Vybudování centra pomoci pro oběti domácího násilí	ADRA, o.s.	2006-2008	3 292 7 308
Zdravotnictví Technická podpora léčby komplikovaných zdravotních stavů v Srbsku Jihomoravský kraj	2008-2009	3 500x	
Technická podpora léčby komplikovaných zdravotních stavů v Srbsku: Koncepce paliativní péče v Kosovu – důstojnost pro terminálně nemocné	Sue Ryder International	2008-2009	145x
Životní prostředí Zabezpečení a sanace zdrojů znečištění vodního toku Kolubara ve městě Valjevo	VHS Brno, a.s.	2006-2009	6 867 19 174
Vypracování integrovaného systému OH pro vybraná města a obce v provincii Vojvodina	Dekonta, a.s.	2006-2009	3 979 8 113
Rozšíření kapacity zásobování pitnou vodou v regionu města Boričevac	VHS, Brno, a.s.	2008-2010	6 001 8 600
Průzkum znečištění a rehabilitace oblasti Ada Huja	Dekonta, a.s.	2008-2010	600 13 600
Technická asistence: Vybudování efektivního systému dálkového vytápění směřujícího k odstranění energeticky náročných a ekologicky zcela nevyhovujících lokálních zdrojů vytápění ve městě Valjevo	VHS, Brno, a.s.	2006-2008	6 989 18 062
<i>Malé lokální projekty při ZÚ</i>			
ZÚ Bělehrad Bela Crkva – Rekonstrukce tribuny městského stadionu Municipality Bela Crkva	2008	172x	
Češko Selo – Rekonstrukce budovy Muzea české menšiny	2008	172x	
Kruščica – Výstavba šaten a sociálního zařízení místního stadionu	2008	172x	
Odběr a zamrazování čerstvé krevní plasmy humánního původu s cílem vytvoření zásob Centra pro frakci krevní plazmy RS Vojvodina Blood Transfusion Institute, Novi Sad	2008	100x	
Vybavení lůžkové části kliniky pro vaskulární chirurgii Klinického centra Srbska, Bělehrad	2008	125x	
Technické vybavení kabinetu Bohemistiky Filologické fakulty v Bělehradě	Filologická fakulta Bělehrad	2008	125x
Podpora ke zvýšení návštěvnosti regionu Bela Crkva	2008	130x	
Celkem 74 468x			

Transformační spolupráce

Srbsko je jednou z devíti prioritních zemí pro poskytování transformační spolupráce, tj. realizaci projektů, při kterých ČR čerpá z vlastních zkušeností s politickou, hospodářskou a politickou transformací a předává je příjemci. V roce 2008 bylo na projekty transformační spolupráce vyčleněno 3,6 mil. Kč. U většiny projektů se předpokládá jejich financování i v příštích letech.

Název projektu	Realizátor	Čerpání v r. 2008 (v Kč)
Školení středního a vyššího managementu policií zemí západního Balkánu v oblastech management a organizovaný zločin – Srbsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Makedonie	OBP MV ČR	1 500
Podpora rozvoje a životaschopností srbských NNO	Nadace VIA	x
Celkem		x

Vládní stipendia

Vládní stipendia	Bakalářské studium	Magisterské studium	Doktorské studium	Celkem
Počet stipendistů	7	-	2	9

Kulturní vztahy

Nejúspěšnější a nejvýznamnější kulturní akcí uspořádanou v roce 2008 bylo uvedení výstavy dobových fotografií z let 1968/1969 přibližujících atmosféru Pražského jara a invaze do tehdejšího Československa. Velvyslanectví ČR spolu s Národním filmovým archivem v Praze a Jugoslávskou kinotékou zorganizovaly v Bělehradě *Dny českého dětského filmu*. Velvyslanectví dále podpořilo vystoupení četných českých umělců na významných kulturních přehlídkách v Srbsku (divadelní skupina *Teatr Novogo Fronta* na *Mezinárodním divadelním festivalu INFANT* v Novém Sadu, vystoupení varhaníka P. Kohouta na VIII. ročníku mezinárodního festivalu *Dny Varhan*, autorské čtení českého básníka J. Straky v rámci mezinárodního *Festivalu poezie* v Bělehradě, dva čeští režiséři z divadelní skupiny SKUTR na *Festivalu mezinárodního studentského divadla* v Bělehradě).

SUVERÉNNÍ ŘÁD MALTÉZSKÝCH RYTÍŘŮ

(Suverénní vojenský a špitální řád svatého Jana v Jeruzalémě, na Rhodu a na Maltě)

Návštěvy představitelů ČR:

- 7. 3. 2008 – účast ministra a předsedy Legislativní rady vlády ČR C. Svobody na zádušní mši za zesnulého velmistra A. Bertieho.

Kromě Velvyslanectví Suverénního řádu maltézských rytířů působí v ČR Suverénní řád maltézských rytířů – České velkopřevorství a přidružená obecně prospěšná společnost *Maltézská pomoc*.

ŠPANĚLSKO

(Španělské království)

Návštěvy představitelů ČR:

- 29. - 30. 6. 2008 – pracovní návštěva delegace Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny PČR vedené předsedou výboru O. Vojířem;
- 18. 9. 2008 - oficiální návštěva předsedy ČR M. Topolánka;
- 29. 9. - 2. 10. 2008 – pracovní návštěva delegace Kontrolního výboru Poslanecké sněmovny PČR vedené předsedou výboru V. Koníčkem;
- 4. - 7. 11. 2008 – pracovní návštěva delegace Zdravotního výboru Poslanecké sněmovny PČR vedené místopředsedou výboru J. Krákorou;
- 7. 11. 2008 – návštěva 1. náměstka ministra životního prostředí J. Dusíka na španělském ministerstvu životního prostředí, venkova a mořského prostředí;
- 14. - 18. 11. 2008 - členové Stálé delegace Parlamentu ČR do Parlamentního shromáždění NATO (poslanci T. Dub, P. Severa, A. Sed'a, V. Klučka a M. Hrbata a senátoři J. Nedoma a R. Slavotínek) se ve Valencii zúčastnili 54. výročního zasedání Parlamentního shromáždění NATO.

Návštěvy představitelů Španělského království

- 26. - 27. 6. 2008 - návštěva delegace Komise pro vědu a inovace Kongresu poslanců vedené místopředsedkyní komise M. D. Puig Gasol;
- 12. - 14. 10. 2008 - účast delegace Komise pro vědu a inovace Kongresu poslanců na 10. evropské meziparlamentní kosmické konferenci, delegaci vedl předseda M. Á. Buen Lacambra.

Vzájemné ekonomické vztahy

Z hlediska podílu na celkovém zahraničněobchodním obratu České republiky zaujímalo Španělsko 13. místo a vzájemná obchodní výměna vykazuje trvalý nárůst ještě z doby před vstupem ČR do Evropské unie. Tento trend umožnil zvrátit zápornou obchodní bilanci z 90. let a ČR již šestý rok vykazuje aktivní bilanci vzájemné obchodní výměny. Saldo obchodní bilance za rok 2008 dosáhlo 526,9 mil. EUR.

Podle posledních dostupných údajů za listopad 2008 došlo v meziročním srovnání k mírnému poklesu vývozu (o 1,3 %) a snížilo se rovněž i tempo růstu dovozu (na 5,9 %). Zbožová struktura vzájemné obchodní výměny se v zásadě nemění.

Hlavní vývozní komodity ČR: automobily a jejich součásti vč. příslušenství, zařízení pro automatizované zpracování dat a jejich jednotky, TV přijímače, záznamová, reprodukční a telekomunikační zařízení, motory a jejich součásti a klimatizační zařízení.

Hlavní dovozní komodity ČR: automobily a jejich součásti vč. příslušenství, TV přijímače, farmaceutické výrobky, ovoce a zelenina, hutnické výrobky a pneumatiky.

Kulturní vztahy

Rok 2008 byl z hlediska prezentace české kultury ve Španělsku ve znamení celoročního projektu *Literární výlety do Španěl*, kterému udělil záštitu ministr kultury V. Jehlička a konal se za podpory Ministerstva kultury ČR. Projekt ve Španělsku představil zde dosud nepublikované autory a současně podpořil zájem o českou literaturu a jazyk. Současně šlo o reciproční akci k účasti Španělska jako zvané země na letošním ročníku *Světa knihy*. V rámci projektu proběhly tyto akce: *Literární výlet do Madridu* (P. Borkovec, P. Halmay, K. Rudčenková, J. Balabán, M. Platzová, M. Ajvaz , J. Rudiš),

Literární výlet do Madridu – Noc s literaturou (A. Zonová), *Literární výlet do Leonu - festival dětské knihy Leer León*, *Literární výlet do Segovie – "The Guardian Hay festival* (E. Hakl a P. Ouředník), *Literární výlet do Barcelony - festival „Kosmopolis“* a dvoustranný česko – katalánský divadelní projekt (Divadlo Na zábradlí, Praha). Dalším tématem bylo připomenutí roku 1968: výstavou fotografií na Univerzitě v Granadě, doplněnou přednáškou a diskusí (T. Vrba), a na festivalu dokumentárního filmu *Documenta Madrid*. Ve spolupráci s Casa de América a Universidad Complutense byla v Madridu prezentována výstava *Ozvěny festivalu Jeden svět*. Ve spolupráci s radnicemi byly v Madridu, resp. v Santiagu de Compostela v závěru roku připraveny dvě velké výstavy: *Josef Svoboda: scénograf světla* a *Jiří Kovanda: Růžový koberec*. Pod názvem *Dny České republiky* byla v Burgosu připravena prezentace ČR a jejího kulturního a ekonomického potenciálu. Akce se konala v souvislosti s oslavami *Dne Evropy*. Kromě prezentace velvyslance a ekonomického semináře byly součástí celé akce tyto kulturní projekty: výstava *Československý filmový plakát v letech 1960-89*, divadelní představení *Tři mušketýři* plzeňského loutkového divadla Alfa, koncert Moravského klavírního tria a promítání filmů zaměřených na cestovní ruch.

TURECKO

(Turecká republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 4. – 7. 3. 2008 – pracovní návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR vedené jeho předsedou J. Hamáčkem;
- 8. – 11. 4. 2008 – pracovní návštěva delegace Výboru pro EU Poslanecké sněmovny PČR vedené jeho místopředsedou J. Bauerem;
- 3. – 5. 9. 2008 – pracovní návštěva ministra průmyslu a obchodu M. Římana;
- 7. – 9. 10. 2008 – oficiální návštěva předsedy vlády M. Topolánka.

Návštěvy představitelů Turecké republiky:

- 17. - 18. 4. 2008 – pracovní návštěva státního ministra a místopředsedy vlády pro ekonomiku N. Ekrena;

- 6. 11. 2008 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí a hlavního vyjednavče s EU A. Babacana.

Vzájemné ekonomické vztahy

Turecko patří mezi nejvýznamnější obchodní partnery České republiky. Jeho podíl na celkovém obratu zahraničního obchodu České republiky v roce 2007 je řadil na 21. místo v pořadí nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR. Pokud jde o vývoz z ČR, je Turecko na 19. místě. Po zahájení přístupových rozhovorů do EU dne 3.10. 2005 je toto teritorium pro ČR jako člena EU ještě perspektivnější a nabízí se řada možností zapojení do rozvojových programů v rámci přípravy Turecka na vstup do EU. Dalšími perspektivními obory jsou energetika, dopravní infrastruktura a životní prostředí.

Hlavní vývozní komodity ČR: automobily osobní a jiná vozidla pro dopravu osob, zařízení k automatickému zpracování dat, díly a příslušenství motorových vozidel, zařízení telekomunikační a příslušenství pro záznam a reprodukci zvuku a obrazu, vlna, ploché válcované výrobky, elektronky rentgenky diody a tranzistory a televizní přijímače.

Hlavní dovozní komodity ČR: automobily osobní a jiná vozidla pro dopravu osob, oděvy a prádlo, motorová vozidla silniční, motorová vozidla k dopravě zboží, oděvní součásti textilní, oděvy a prádlo, díly a příslušenství motorových vozidel, zařízení elektrická a mechanická pro domácnost a televizní přijímače.

Kulturní vztahy

K propagaci české kultury v Turecku přispěla mj. výstava fotografií *Czech Press Foto 2007* v istanbulsém Muzeu fotografie a *Czech Press Foto 2006* v Adaně na půdě tamní univerzity. V Istanbulu natáčel v říjnu dokument o tomto městě český herec T. Hanák.

Ve dnech 22.- 23.10.2008 se na univerzitě Bilkent v Ankaře konala konference *Prague Spring: Democracy Deprived* pořádaná společně velvyslanectvími ČR, Slovenska a Rakouska a doprovázená výstavou fotografií k událostem let 1968/1989.

V oblasti školství úspěšně pokračovala spolupráce mezi univerzitami v Turecku a ČR na základě výměnných studentských programů EU *Erasmus* a *Sokrates*, v jejichž rámci studovaly na českých vysokých školách desítky tureckých studentů.

VATIKÁN

(Svatý stolec)

Návštěvy představitelů ČR:

- 8. 3. 2008 – pracovní návštěva ministra a předsedy Legislativní rady vlády ČR C. Svobody;
- 5. 11. 2008 – pracovní návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu PČR v čele s předsedkyní A. Palečkovou.

Kulturní vztahy

Mezi nejvýznamnější akce patřily výstava *Česká bible v průběhu staletí* v bazilice Santa Croce in Gerusalemme v Římě, představení 60 českých betlémů na *XIII. mezinárodní výstavě umění betlémů* v Giffoni Valle Piana u Salerna a výstava *Skvosty gotiky v Akvilejském patriarchátu* v Udine, na které byly vystaveny české církevní umělecké předměty a dokumenty z doby Karla IV.

Předseda Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu PČR L. Sefzig a arcibiskup pražský, metropolita a primas český kardinál M. Vlček uctili společně 16. 12. 2008 památku kardinála J. Berana při příležitosti nadcházejícího stodvacátého výročí jeho narození.

Dne 17. 12. 2008 byly papeži Benediktu XVI. předány na generální audienci dva dary z ČR - faksimile *Velislavovy bible* z nakladatelství Archa 90 a betlém od sušických řezbářů.

4. Vztahy České republiky se zeměmi Blízkého východu a severní Afriky

ALŽÍRSKO

(Alžírská demokratická a lidová republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 16. – 18. 12. 2008 – pracovní návštěva prvního náměstka ministra zahraničních věcí ČR T. Pojara.

Návštěvy představitelů Alžírské demokratické a lidové republiky

- 23. – 28. 11. 2008 – oficiální návštěva náčelníka Generální štábu Alžírské národní a lidové armády, armádního generála Ahmada Gaid Saláha, spolu s delegací.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodně-ekonomická spolupráce byla základem a hlavní náplní bilaterálních vztahů. Z dlouhodobého hlediska se Alžírsko řadí k významným a tradičním partnerům ČR v oblasti Maghrebu. Teroristické aktivity extremistů v roce 2008 nepřispívaly ke konsolidaci politické a hospodářské situace v zemi, ale probíhající proces vážněji nenarušily.

Vývoj alžírské ekonomiky pokračoval díky vysokým světovým cenám ropy v dynamickém trendu, což se odrazilo i ve vzájemné obchodní výměně, která pokračovala v nastoupených trendech. Český export oproti minulému roku mírně vzrostl, a dosáhl tak hodnoty 1.5 mld. Kč. Dovoz činil 336 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: Zařízení pro automatické zpracování dat, komponenty leteckého průmyslu, stavební stroje s vlastním pohonem, osobní auta, trubky, sudy a barely.

Hlavní dovozní komodity ČR: Mazací přípravky, ovoce, střížová vlákna a textilie.

Kulturní vztahy

V roce 2008 pokračovala kulturní spolupráce. K nejúspěšnějším kulturním akcím reprezentující ČR patřil komplexní projekt Galerie Havelka *Soudobé české výtvarné a mimické umění*, začleněný do rámce 9. ročníku *Evropského kulturního festivalu*. Celý projekt, zejména pak expozice skla a grafiky, vzbudil velký zájem alžírské veřejnosti i médií, včetně televize.

BAHRAJN

(Království Bahrajn)

Vzájemné ekonomické vztahy

V absolutních hodnotách sice patří náš obchod s Bahrajnem k nejnižším s arabskými zeměmi, ale v přepočtu na jednoho obyvatele je relativně vyšší než například s Alžírskem nebo Egyptem. Vývoz se v roce 2008 oproti předchozím letům opět mírně zvýšil – přesáhl

160 mil. Kč., došlo však i ke zvýšení dovozu z Bahrajnu do ČR na 21 mil. Kč, byť je jeho podíl v absolutní bilanci dovozu do ČR minimální.

Hlavní vývozní komodity ČR: Hlavní vývozní komoditou ČR jsou především osobní automobily. Podařilo se realizovat rovněž významnější zakázky v dodávkách elektrických rozvodných skříní, komponentů pro zpracování dat, sanitární keramiky či skla.

Vzhledem k poměrně rychlému růstu obyvatelstva a potřeb rozvoje infrastruktury je perspektiva rychlého růstu dovozu také u zdravotnických potřeb a spotřebního zboží. V oboru levného spotřebního zboží se na trhu uplatňuje ovšem silná konkurence.

Hlavní dovozní komodity ČR: Primární dovozní komoditou je hliník a jeho slitiny, jehož dovoz se podílel rovněž nejvyšší měrou na zvýšení dovozu z Bahrajnu do ČR. Další významnější komoditou byly např. plastové stavební materiály. Vzájemná obchodní výměna v oblasti služeb mezi Bahrajnem a ČR neprobíhá.

EGYPT

(Egyptská arabská republika)

Vzhledem k výrazné pozici Egyptské arabské republiky v regionu Blízkého východu a její roli v aktuálním dění byly posilovány vzájemné vztahy zejména v oblasti hospodářské, politické, ekonomické i kulturní. Důležitým aspektem vzájemných vztahů bylo i rozvíjení středomořského integračního procesu.

Návštěvy představitelů ČR:

- 7. – 9. 4. 2008 – státní návštěva prezidenta republiky V. Klause v doprovodu podnikatelské delegace;
- 4. – 7. 5. 2008 - oficiální návštěva ministra zemědělství P. Gandaloviče v doprovodu delegace poslanců Zemědělského výboru PSP ČR a podnikatelské mise.

Návštěvy představitelů Egyptské arabské republiky:

- 14. – 15. 12. 2008 – oficiální návštěva ministra zahraničních věcí A. Abú el-Gheita.

Vzájemné ekonomické vztahy

Oba státy mají rozvinuté a dlouhodobé ekonomické vztahy, které byly dále upevněny i díky návštěvě prezidenta republiky V. Klause v Egyptě v doprovodu početné podnikatelské mise. V Káhiře a Alexandrii se při té příležitosti konaly podnikatelské česko-egyptské semináře.

Vzájemná obchodní výměna má stoupající trend, vzájemný obrat za rok 2008 dosáhl hodnoty 4.097 mld. Kč.

Egypt má podepsanou *Asociační dohodu s EU*, která se stala jeho hlavním obchodním partnerem. Egypt je zapojen do ENP (*European Neighbourhood Policy*) a profituje v rámci přístupových instrumentů z *Akčního plánu mezi EU a Egyptem*, podepsaného v roce 2008.

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, stroje a zařízení, chemická vlákna, výrobky ze železa a oceli, kaučuk, sklo, chemické hedvábí.

Hlavní dovozní komodity do ČR: bavlna, textilní výrobky (bavlněné prádlo), zelenina a ovoce, hliník, mýdlo a prací prostředky.

Rozvojová spolupráce

Dnem 6. 11. 2008 vstoupila na základě výměny nót v platnost *Dohoda mezi vládou ČR a vládou EAR o prodloužení platnosti Prováděcího programu kulturní, školské a vědecké spolupráce*. Na základě Prováděcího programu kulturní, školské a vědecké spolupráce bylo v roce 2008 přijato ke studiu v EAR v akademickém roce 2008/2009 všech deset nominovaných studentů z ČR, kteří zažádali o udělení stipendia.

Česká republika poskytla Egyptu v rámci rozvojové spolupráce pro akademický rok 2008/2009 další čtyři vládní stipendia v magisterském studijním programu. Celkem tak v zimním semestru akademického roku 2008/2009 studovalo v ČR 16 egyptských studentů.

Kulturní vztahy

Spolupráce v oblastech vědy a kultury je tradičně na vysoké úrovni. Velvyslanectví ČR v Káhiře představilo v roce 2008 egyptskému publiku českou kinematografii (*Týden českého filmu*) či českou hudbu.

Na rok 2008 připadlo 50. výročí česko-egyptské spolupráce v oblasti egyptologie, v jehož rámci připravily Velvyslanectví ČR v Káhiře a Český egyptologický ústav FF UK cyklus kulturních a vědeckých akcí zaměřených na oslavu toto jubilea. Vrcholem oslav se stala výstava *Discovering Ancient Egypt - Fifty Years of the Egyptian-Czech Collaboration in Archaeology*, kterou dne 7. 4. 2008 v Egyptském muzeu v Káhiře zahájil za přítomnosti několika ministrů egyptské vlády prezident ČR V. Klaus.

Při příležitosti oslav 90. výročí vzniku samostatného Československa představilo Velvyslanectví ČR v Káhiře ve dnech 25. 10. – 31. 10. 2008 *České dny v Egyptě*, během nichž byl mj. promítnut za účasti režiséra V. Marhoula film *Tobruk* a uskutečnilo se několik koncertních vystoupení jazzového souboru Štěpán Markovič Quintet.

IRÁK

(Irácká republika)

Současné vztahy se soustředí především na české zapojení do stabilizace a rekonstrukce Iráku prostřednictvím projektů na podporu ekonomické diplomacie a projektů rozvojové pomoci (oblast energetiky, vodohospodářství, geologického průzkumu a budování infrastruktury).

Působení příslušníků Armády ČR v Iráku bylo v souladu s rozhodnutím irácké vlády ukončeno k 31. 12. 2008. Plnění úkolu v roli strážní jednotky na základně v Basře bylo ukončeno k 31. 5. 2008. Ve druhé polovině roku 2008 působil v Iráku kontingent o síle 20 osob. Po skončení roku 2008 v Iráku nadále působí tři důstojníci AČR jako instruktoři *Výcvikové mise NATO (NTM-I, NATO Training Mission-Iraq)* v Baghdádu, je plánováno navýšení počtu na pět.

V rámci integrované právní mise EUJUST LEX působí v současné době dva čeští odborníci, kteří zde zastávají funkci koordinátorů mise, jejímž hlavním cílem je podpora reformy irácké trestní justice prostřednictvím vyškolení odborníků v této oblasti (policistů, soudců, státních zástupců, vězeňského personálu).

Na základě žádosti GT OSN o poskytnutí dobrovolného příspěvku na financování bezpečnostních složek mise *UNAMI (United Nation Assistance Mission for Iraq)* v Iráku rozhodl ministr zahraničních věcí ČR o poskytnutí příspěvku ve výši 3 mil. Kč.

Návštěvy představitelů Irácké republiky:

- 10. 9. 2008 - návštěva starosty Bagdádu S. Al-Issáwího s delegací;
- 12. - 14. 10. 2008 - návštěva předsedy Nejvyšší irácké islámské rady A. Al-Hákima. Přijal pozvání ex-prezidenta V. Havla na konferenci Fórum 2000 a při této příležitosti se na jejím okraji setkal s ministrem zahraničí ČR K. Schwarzenbergem. Dále byl přijat předsedou vlády ČR M. Topolánkem a předsedou PSP ČR M. Vlčkem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Velvyslanectví ČR podporuje aktivity českých podnikatelských subjektů v maximální možné míře, vždy s ohledem na bezpečnostní situaci. K podpoře proexportních aktivit byly zřízeny i dvě kontaktní kanceláře obchodně-ekonomického úseku zastupitelského úřadu ČR - v Irbílu (Erbil) pro provincie regionu iráckého Kurdistánu Irbíl (Erbil), Dohúk (Dohuk) a Sulajmáníja (Sulaimaniya); a v Basře (Basrah) pro jihoirácké, převážně šíitské provincie Basra, al-Muthanna, Missan a Dhi Qar (Thi Qar).

Přes neuspokojivou bezpečnostní situaci pokračuje v omezené míře ekonomická spolupráce zejména v oblasti dodávek investičních celků (rafinerie, cementárny, cukrovary). Export českých firem do Iráku poklesl meziročně o více jak třetinu, tedy na 731 mil. Kč. Dovoz z Iráku oproti roku 2007 (1,9 mld. Kč) rovněž v roce 2008 poklesl na 0,46 mil. Kč, a celkově tak zůstává zanedbatelný.

Rozvoji vzájemných obchodních vztahů významně pomáhá propagace ČR v Iráku a účast českých subjektů na odborných veletrzích:

- 15. – 17. 2. 2008 - mezinárodní veletrh *Business to Business EXPO* v Bagdádu. Organizátorem byla Irácko-americká obchodní a průmyslová komora. Oficiální prezentace ČR byla zajištěna Velvyslanectvím ČR v Bagdádu;
- 15. - 19. 10. 2008 - *4. mezinárodní veletrh v Irbílu (4th International Erbil Trade Fair)*. Hlavním organizátorem prezentace českých firem byl Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR). Podporu SP ČR poskytlo MZV ČR;

- 11. - 14. 11. 2008 - mezinárodní veletrh *DBX International Trade Show* v Sulajmáníji. Veletrhu pod záštitou Velvyslanectvím ČR v Bagdádu, MPO ČR a SP ČR se zúčastnilo pět představitelů českých firem skupiny CREA;
- 5. - 7. 12. 2008 - mezinárodní veletrh *Iraq Energy Expo and Conference*. Účast na veletrhu zajišťovalo Velvyslanectví ČR v Bagdádu, expozice byla finančně podpořena MPO ČR. Velvyslanectví ČR v Bagdádu ve dále spolupráci se Svazem průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) a členskými firmami SP ČR realizovalo v Iráku, konkrétně v regionu iráckého Kurdistánu, sedm projektů v rámci *Programu na podporu ekonomické diplomacie*.

Hlavní vývozní komodity ČR: ropné technologie, motorová vozidla, výrobky z oceli, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, chemické prostředky a výrobky, kovové výrobky, řídicí přístroje, stroje a zařízení k výrobě elektrické energie.

České firmy jsou nejvíce úspěšné v petrochemickém průmyslu a vodohospodářství. Podepsány byly významné kontrakty na modernizaci technologických celků a dodávky chladírenských věží pro rafinerie Basra 2, Dóra (Bagdád) a Bajdží. Česká firma získala zakázku na stavbu cementárny Dohúk. Další společnosti dodávají zařízení pro zavlažování. Nejnověji bylo podepsáno Memorandum o porozumění mezi českými společnostmi a Ministerstvem vodních zdrojů Kurdské regionální vlády ke stavbě přehradní nádrže.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o založení Česko-kurdské podnikatelské rady, Irbíl, 17. 10. 2008.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Česká republika v roce 2008 pokračovala v transformační pomoci v oblasti vzdělávacích projektů a podílela se na záchraně iráckého kulturního dědictví. Pro rozvojovou pomoc v gesci MZV ČR byly vyčleněny pro dlouhodobé projekty (na léta 2005–2009) prostředky ve výši 15,5 mil. Kč. Jedná se o projekt *Podpora transformace irácké společnosti, předávání transformačního know-how ČR, podpora rozvoje lidských zdrojů a občanských aktivit v Iráku, podpora psychosociálních projektů rozvoje společnosti*.

Hlavním obsahem dílčích projektů jsou stipendia, podpora transformace irácké společnosti (školení novinářů, příprava pracovníků nevládních organizací, podpora

počítačových center atd.). V rámci bilaterální rozvojové pomoci (*program ODA - Official Development Assistance*) bylo celkově pro Irák ze strany ČR vynaloženo 545,7 mil. Kč.

V letech 2007 - 2008 se podařilo úspěšně realizovat projekt Dětské nemocnice primární péče v Bagdádu, která zahájila provoz v dubnu 2008. Za provedení projektu zodpovídala nevládní organizace *Charitable Society for Caring and Rehabilitation of Iraqi Children*, projekt byl financován MZV ČR částkou 2,2 mil. Kč (dotace z vládní rezervy ČR). Stejnou částku ČR slíbila poskytnout i pro navazující druhou část projektu, jejímž cílem je zřízení rehabilitační části nemocnice pro invalidní děti.

V rámci bilaterální rozvojové spolupráce byla Iráku v akademickém roce 2007/8 nabídnuta tři místa v bakalářském/magisterském studijním programu. Celkem tak v letním semestru akademického roku 2007/2008 studovali čtyři iráčtí stipendisté.

Nevládní organizace *Člověk v tísni* zahájila v roce 2008 po pěti letech opět své aktivity programu podpory nevládních organizací v Iráku, tentokrát školením terénních iráckých pracovníků v Irbílu. Toto školení se uskutečnilo 19. - 24. 10. 2008 v prostorách Kontaktní kanceláře v Irbílu.

Velmi příznivou informací pro české firmy bylo rozhodnutí Ministerstva zahraničních věcí ČR poskytnout finanční prostředky na realizaci projektů v roce 2008 pro region iráckého Kurdistánu v rámci podpory ekonomické diplomacie. MPaO ČR přispělo na realizaci školících projektů z projektu *Aid for Trade*.

Formou příspěvku do *UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees)* bylo vynaloženo 2,5 mil. Kč na pomoc iráckým uprchlíkům v Turecku. Na zajištění bezpečnosti a stability v Iráku pak bylo prostřednictvím UNAMI (*United Nations Assistance Mission for Iraq*) vynaloženo 3,08 mil. Kč.

Kulturní vztahy

I přes dlouhotrvající špatnou bezpečnostní situaci pokračovalo Velvyslanectví ČR v Bagdádu v úspěšném pořádání kulturních akcí. Hlavní kulturní událostí roku byla oslava státního svátku 28. října. U příležitosti oslav 90. výročí vzniku samostatného Československa a 75. výročí navázání oficiálních diplomatických styků s Irákem a 50. výročí od předání pověřovacích listin prvním československým velvyslancem v Bagdádu se konaly v prostorách iráckého ministerstva zahraničních věcí slavnostní koncert a recepce. K této příležitosti dále

vznikla pamětní publikace, kterou tvoří kopie archiválií. Slavnostní koncert provedl Irácký národní symfonický orchestr v budově iráckého Národního divadla, kde pro širokou iráckou veřejnost zazněla Dvořákova symfonie č. 9 *"Novosvětská"*. Koncert byl v prostorách iráckého MZV doplněn umístěním tří panelů k tematice vzniku Československa, Pražskému jaru a k „osmičkovým“ výročím a dále byl doprovázen výstavou ex-libris *Praha – evropské město 2000*. Tato výstava byla slavnostně otevřena již 7. 7. 2008 v Bagdádu spolu s výstavou díla Alfonse Muchy a výstavou *Česká secese – Art Nouveau*. Tři vzájemně provázané tematické výstavy byly následně presentovány v Irbílu, Sulajmáníji a Dohúku.

Významným kulturním počinem byl také projekt záchrany minaretu *Choli*, který byl vážně poškozen zemětřeseními a za jehož obnovu převzala odpovědnost česká společnost Gema Art Group. Práce byly zahájeny v květnu 2008 a potvrzují nejméně dva roky. Společný projekt Kurdské regionální vlády (KRG - *Kurdish Regional Government*) a Gema Art Group je vyčíslen na více než 22,2 mil. Kč.

ÍRÁN

(Íránská islámská republika)

Dominantní otázkou vztahů mezi ČR a Íránem, potažmo vztahů mezi EU a Íránem zůstala i během roku 2008 kauza íránského jaderného programu a programu vývoje balistických střel. Z pohledu ČR nedokázal Írán rozptýlit pochybnosti o výlučně mírovém charakteru programu a nadále se odmítá podřídit relevantním rezolucím RB OSN. Podle zjištění MAAE pokračoval Írán v rozvoji kapacit jaderného programu a procesu obohacování uranu (na úroveň nízko obohaceného uranu).

Navzdory optimistickým očekáváním v otázce zlepšení česko-iránských vztahů a povýšení vzájemného diplomatického zastoupení na standardní úroveň velvyslanců nedošlo k zásadnímu posunu a vztahy obou zemí zůstávají chladné. Íránská strana po několikaměsíčním vyčkávání neposkytla (na přelomu září a října) agrément designovanému velvyslanci ČR. Na konci roku 2008 vydal Írán víza novému chargé d'affaires ČR, který následně odcestoval do Teheránu.

Rozdílné přístupy mezi ČR a Íránem panují také v otázce respektování základních lidských a občanských práv. Z pohledu ČR pokračoval i roce 2008 trend zhoršující se situace v oblasti lidských práv.

Návštěvy představitelů ČR:

- 24. - 27. 8. 2008 - pracovní cesta delegace náměstka ministra průmyslu a obchodu M. Hovorky.
- září 2008 - na okraj 63. zasedání Valného shromáždění OSN se uskutečnila bilaterální schůzka ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga s ministrem zahraničních věcí Íránu M. Mottakím.

Vzájemné ekonomické vztahy

Navzdory přetrvávajícím problémům na politické úrovni i sankcím RB OSN uvaleným na konkrétní íránské subjekty a komodity zapojené do jaderného programu a programu balistických střel zůstala vzájemná obchodní výměna mezi ČR a Íránem na obdobné úrovni jako v předcházejících letech. Celkový obchodní bilaterální obrat v roce 2008 tvořil cca 1,1 mld. Kč, z toho vývoz z ČR do Íránu činil 696 mil. Kč. Dovoz z Íránu do ČR činil v roce 2008 cca 219 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje, jejich části a příslušenství, včetně náhradních dílů, sklo technické a užitkové suroviny, průmyslové polotovary (nápravy aj.), pumpy, příruby, ventily a šoupadla pro naftový průmysl; zbytek tvoří potravinářské výrobky, kosmetika, léky a suroviny pro výrobu léků.

Hlavní dovozní komodity ČR: sušené plody (pistácie, rozinky, mandle, datle aj., části strojů a jejich příslušenství, suroviny.

Kulturní vztahy

Dne 27. 10. 2008, v předvečer státního svátku ČR, se v teheránském House of Artists uskutečnila slavnostní vernisáž fotografické výstavy *Portrét Prahy*. Spoluorganizátorem výstavy bylo Velvyslanectví ČR v Teheránu. Na přibližně třech desítkách velkoplošných fotografií představil íránský autor M. Barzegar svůj pohled na české hlavní město.

IZRAEL

(Stát Izrael)

Vztahy mezi Českou republikou a Státem Izrael lze charakterizovat jako tradičně dobré s četnou frekvencí stykových akcí na všech úrovních. Stát Izrael je vnímán jako klíčová země v oblasti Blízkého východu. ČR pak ve svém přístupu k blízkovýchodnímu konfliktu zdůrazňuje objektivitu k oběma jeho stranám.

Izrael je tradičně jedním z nejvýznamějších obchodních partnerů ČR v regionu Blízkého východu, uskutečnilo se několik významných akcí, které tyto vztahy posilují.

Návštěvy představitelů ČR:

- 21. - 23. 1. 2008 - se zúčastnil 1. náměstek MZV ČR T. Pojar *Herclijské konference* a vedl meziministerské konzultace s náměstkem ministra zahraničních věcí Izraele M. Wahbim;
- 22. – 23. 1. 2008 - první náměstkyně MŠMT E. Bartoňová se v doprovodu ředitele odboru evropských záležitostí P. Trantiny zúčastnila semináře pořádaného Evropskou komisí (EK) na téma *Boj proti rasismu, xenofobii a antisemitismu*. Setkala se i ministryní školství Y. Tamirovou;
- 9. - 11. 3. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády České republiky M. Topolánka doprovázeného 1. náměstkem ministryně obrany M. Bartákem, náměstkem ministra průmyslu a obchodu M. Hovorkou a podnikatelskou misí vedenou prezidentem Hospodářské komory ČR J. Drábkem. Premiéra se delegací přijali prezident Š. Peres a předsedkyně Knesetu D. Icik. Premiér M. Topolánek dále jednal s vůdcem opozice B. Netanjahuem a navštívil město Sderot, nejvíce vystavené teroristickým útokům z pásma Gazy;
- 29. 3. - 1. 4. 2008 - pracovní návštěva ministryně obrany V. Parkanové v doprovodu náčelníka generálního štábu AČR gen. V. Picka. Ministryně jednala se svým protějškem E. Barakem;
- 30. 11. - 1. 12. 2008 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí ČR K. Schwarzenberga ve Státě Izrael a na Palestinských autonomních územích. Uskutečnily se schůzky s prezidentem Š. Peresem, ministryní zahraničních věcí C. Livniovou, výkonným předsedou vlády E. Olmertem a šéfem opozice B. Netanjahuem.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2008 došlo k dalšímu prohloubení vzájemných obchodních vztahů. Po mimořádně úspěšném rekordním roce 2007, kdy došlo k nárůstu obratu o 26,6 % na konečnou hodnotu 550,5 mil. USD, činí obrat rok 2008 10,2 mld. Kč. Bilance přitom zůstává aktivní. Co se týká českého vývozu, byl postižen vzhledem k jeho závislosti na produkci automobilového průmyslu, jehož dovozy do Izraele napříč všemi značkami klesaly téměř na polovinu zejména v posledním čtvrtletí. Přesto dosáhl celkový objem českého vývozu hodnoty 6,1 mld. Kč, což je částka srovnatelná s loňským rokem.

Hlavní vývozní komodity ČR: kotle, přístroje, mechanické nástroje, motorová vozidla, optické, fotografické a lékařské přístroje, sklo a skleněné výrobky, výrobky ze železa nebo oceli.

Hlavní dovozní komodity ČR: farmaceutické výrobky, mechanické nástroje, chemické a organické výrobky, plasty a výrobky z nich, kovové výrobky.

Kulturní vztahy

Kulturní styky mezi ČR a Státem Izrael jsou tradičně bohaté. V Tel Avivu se uskutečnilo v roce 2008 mnoho velmi úspěšných akcí:

- Projekce filmu *Václav* na MFF v Haifě
- Česko-izraelská výstava moderního umění *Balat*
- Akce k výročí událostí roku 1968 pod názvem *1968 - Od pražského jara až po srpnovou invazi*
- Diskusní setkání *70 let po Mnichovu*
- Varhanní koncert P. Kohouta
- Vzdělávací seminář pro pedagogy v Jad Va-Šem
- Přednášky pro mládež v Haifě a Even Jehuda
- Fotbalový turnaj mládeže
- Výstava o československé vojenské pomoci v Izraeli v letech 1948-49.

JEMEN

(Jemenská republika)

Česko-jemenské vztahy jsou dlouhodobě stabilní a dále se rozvíjely i v roce 2008. Jemen byl zařazen mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2006 – 2010. Stranou zájmu nezůstávají ani tzv. malé rozvojové projekty směřované do sektoru sociálních služeb.

Česká republika podporuje přistoupení Jemenu k *Radě pro spolupráci arabských zemí Perského zálivu (GCC – Gulf Cooperation Council)*.

Návštěvy představitelů ČR:

- 20. 3. 2008 – oficiální návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka, v doprovodu byli náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová, náměstek ministra průmyslu a obchodu M. Hovorka a 18 – členná podnikatelská mise vedená prvním viceprezidentem Svazu průmyslu a dopravy J. Hanákem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Ekonomické vztahy se týkají především oblasti obchodní výměny zboží, která však vzhledem ke svému dosud relativně nízkému objemu z roku na rok značně kolísá. Vývoz ČR do Jemenu je přitom výrazně vyšší než dovoz. V roce 2008 byl zaznamenán vývoz z ČR do Jemenu ve výši 120,2 mil. Kč, objem dovozu činil pouhých 1,07 mil. Kč. Obchodní výměna v oblasti služeb a toky investic nebyly mezi oběma zeměmi zatím ještě zaznamenány.

Hlavní vývozní komodity ČR: náhradní díly na speciální techniku, výrobky ze železa a oceli, léčiva a zdravotnické vybavení (zejména nemocniční lůžka), dopravní prostředky a osobní automobily, měřicí přístroje a výpočetní technika. V momentálním útlumu se nacháejí dříve frekventované položky jako motory, čerpadla, elektrotechnický materiál, svítidla a obuv.

Hlavní dovozní komodity ČR: objem dovozu je zanedbatelný a tvoří ho zejména mražené rybí filé a osobní automobily.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic, Sanáa, 20. 3. 2008.

Rozvojová spolupráce

Usnesením vlády ČR č. 302 ze dne 31. 3. 2004 byl Jemen zařazen mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na léta 2006 – 2010. V období 1999 – 2010 by v Jemenu v rámci bilaterální rozvojové spolupráce ČR mělo být alokováno cca 140 mil. Kč, z čehož v roce 2008 mělo být alokováno cca 35 mil. Kč a dalších 53 mil. Kč. má být alokováno v období 2009 – 2010.

Vzhledem k zájmu jemenské vlády na rozvoji zaostalejšího jižního Jemenu (bývalá JLDR) se česká rozvojová spolupráce zaměřuje zejména na toto teritorium, a specificky pak na provincii Hadramaut, pod jejíž správu patří i souostroví Sokotra. Zde je realizována většina bilaterálních projektů. Doposud byly zrealizovány dva projekty v celkové hodnotě cca 1,5 mil. Kč. Aktuálně probíhají další dva projekty v celkové hodnotě cca 1 mil. Kč. Realizace zmíněných druhů projektů bude probíhat i nadále.

Pro akademický rok 2007/2008 byla stipendia udělena sedmi jemenským studentům, čili v roce 2008 v ČR celkem studovalo 20 vládních stipendistů z Jemenu (z toho jeden v bakalářském, jedenáct v magisterském a osm v doktorském studijním programu).

Pro akademický rok 2008/9 byla Jemenu nabídnuta tři místa v bakalářském/magisterském studijním programu, přičemž všechna byla přidělena. S ohledem na probíhající rozvojové aktivity jsou Jemenu doporučována následující studijní zaměření: vodohospodářství, agrolesnictví a veterinární lékařství.

Kulturní vztahy

Na filmovém festivalu pořádaném velvyslanectvími evropských zemí *11th European Film Festival 2008* v Sanáa, Adenu a Hodejdě byl promítán český film *Tmavomodrý svět*, pro místní veřejnost byla na gastronomickém festivalu Velvyslanectví ČR v Sanáa prezentována česká kuchyně a pro zájemce z řad jemenských absolventů českých vysokých škol se uskutečnilo setkání s delegací Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR.

JORDÁNSKO

(Jordánské hášimovské království)

Návštěvy představitelů ČR:

- 8. - 11. 3. 2008 – oficiální návštěva premiéra M. Topolánka za doprovodu podnikatelské mise vedené prezidentem Hospodářské komory J. Drábkem;
- Duben 2008 – pracovní návštěva 1. náměstka ministerstva obrany M. Bartáka, jenž jednal s princem Fajsalem;
- 12. – 13. 10. 2008 – účast poslanců J. Bauera, J. Kochana a senátorky A. Palečkové na mimořádném plenárním zasedání *Euro-středomořského parlamentního shromáždění*;
- 22. 12. 2008 - účast zástupců Ministerstva životního prostředí ČR na *Euro-středomořské ministerské konferenci o vodě*).

Vzájemné ekonomické vztahy

Pozitivní vývoj vzájemné obchodní bilance z druhé poloviny roku 2007 pokračoval i během roku 2008. Na kladný výsledek vzájemného obchodu měly vliv mj. i obchodní mise Hospodářské komory, doprovázející návštěvu českého premiéra v Jordánsku, a účast České zbrojovky na veletrhu SOFEX.

Vzájemná obchodní výměna za rok 2008 vykázala v porovnání s předchozím rokem nárůst v řádech desítek procent a vzrostla na cca 600 mil. Kč. Rovněž dovozy ČR do Jordánska dosáhly růstu s konečnou hodnotou 589,9 mil. Kč. Jordánské dovozy ve sledovaném období naopak poklesly na celkových 10,4 mil. Kč. Český export do Jordánska 60-krát převyšuje import jordánského zboží do ČR. Od podzimu 2008 by se na obchodní bilanci rovněž začít projevoval obnovení dodávek vozů Škoda do Jordánska (včetně otevření prestižního showroomu).

Hlavní vývozní komodity ČR: jordánské vývozy do ČR zaznamenávaly v posledních letech postupný nárůst, jejich absolutní výše je však stále nízká. V komoditní struktuře českého exportu jsou nejvýznamnější položkou tradičně papírenské výrobky (v roce 2008 téměř 30 % celkového vývozu), přičemž nejsilnější komoditou byl kraftový papír. Další silné papírenské komodity jsou kartony, lepenka a cigaretový papír. Druhou nejvýznamnější skupinou se staly digitální procesorové jednotky a zařízení na zpracování dat. Zbytek českého

exportu byl diverzifikovaný a opíral se zejména o dodávky motorových vozidel, náhradních dílů a dále o vývoz kabelů z umělých vláken, výrobků ze železa a elektrotechnických výrobků – kondenzátorů. Významnou komoditu tvořily ještě další elektronické a elektrotechnické výrobky, stolní a dekorační sklo, hliníkové folie, kompresory k chladícím zařízením, plasty a výrobky z nich, nestřelné zbraně a kovové profily.

Hlavní dovozní komodity ČR: ovoce/zelenina, kosmetické produkty se solemi z Mrtvého moře a oděvy. V roce 2008 se jordanšským v importu prosadily také léčiva, šperky a elektrické vodiče.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu, Ammán, 9. 3. 2008.

Rozvojová spolupráce

Počátkem roku 2008 bylo jordanšské straně (Jordan University for Science and Technology in Ibrid) předáno *Centrum pro výzkum a vzdělávání v oblasti chovu a křížení ovcí*, které vzniklo jako rozvojový projekt MZV ČR realizovaný Českou zemědělskou univerzitou Praha ve dvou etapách v letech 1998 - 2001 a 2002 - 2007. Činnost Centra a spolupráce, včetně využívání výsledků projektu, pokračují na bázi dohody uzavřené mezi oběma univerzitami. V roce 2008 byl v rámci podpory ekonomické diplomacie udělen grant na prezentaci výsledků tohoto projektu.

MZV ČR poskytlo v roce 2008 v rámci programu *Malé lokální projekty* finanční podporu projektu na *Rehabilitaci pramene vody (Sliechat Spring Rehabilitation)* určeného k zavlažování místních farem a zřízení ukázkového skleníku s moderním závlahovým systémem v obci Sliechat v údolí Jordánu.

Druhým projektem s českou podporou bylo vybudování a vybavení *Komunální kuchyně* pro potřebu kooperativy místních žen v oblasti Šóbak. Tento projekt má za cíl zvýšení zaměstnanosti žen v regionu, rozšíření a zlepšení hygienické kvality nabízených jídel a potravinářských polotovarů a v neposlední řadě též rozšíření možností pro uplatnění zemědělských produktů místních farmářů.

V letním semestru akademického roku 2007/2008 studovali v ČR čtyři jordánští stipendisté; v zimním semestru akademického roku 2008/2009 pak stipendium obdrželi tři studenti.

Kulturní vztahy

V březnu uspořádalo Velvyslanectví ČR v Ammánu v ammánské umělecké kavárně *Blue Fig* výstavu fotografií česko-kanadské profesionální fotografky I. Zimové s názvem *Czech photographer Iva Zimová*. Výstava byla zahájena u příležitosti oficiální návštěvy premiéra M. Topolánka v Jordánsku.

Počátkem května byla slavnostně otevřena výstava plakátů Alfonse Muchy *Czech Art Nouveau* v centrálním atriu jednoho z největších nákupních center Ammánu *City Mall*.

V říjnu se konala vernisáž výstavy 38 originálů olejomaleb Theodory Patrick (um. jméno A. Smejkalové) s názvem *5 years in Jordan by Theodora Patrick*. Výstava byla otevřena pod patronací prince Raada Bin Zajdá a princezny Majdy Al-Raad v jordánské Národní galerii v Ammánu.

V rámci 20. ročníku *Filmového festivalu zemí EU* se v hlavním kulturním středisku ammánské radnice *Al-Hussein Cultural Center* promítal ve dnech 14. a 15. 11. 2008 český film *Samotáři* režiséra D. Ondříčka. V průběhu obou projekcí shlédlo film cca 300 diváků.

Na půdě českého velvyslanectví v Ammánu se v průběhu celého roku dál pravidelně setkávali čeští a slovenští krajané.

KUVAJT

(Stát Kuvajt)

Vzájemné ekonomické vztahy

Vztahy mezi Státem Kuvajt a Českou republikou nejsou zatíženy žádnými politickými ani ekonomickými problémy či pohledávkami. Česká republika se řídí ve svých vztazích stejnými pravidly jako ostatní členské státy EU. Kuvajt vnímá Českou republiku jako významného a perspektivního partnera GCC (*Gulf Cooperation Council*).

Vzájemná obchodní výměna mezi ČR a Kuvajtem spočívá převážně ve vývozu ČR, jelikož import z Kuvajtu do ČR je zanedbatelný. Oproti roku 2007 zaznamenal český vývoz do Kuvajtu významný nárůst. Během roku 2008 dosáhl export z ČR do Kuvajtu 1.17 mld. Kč a celkový obrat 1.4 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: automobily (vozy Škoda v počtu cca 2000 ks), příslušenství a náhradní díly, elektrovýrobky, ocelové roury, čerpadla, kovoobráběcí stroje, papírenské výrobky, telekomunikační zařízení, potravinářské stroje, sklo, chladicí zařízení a ocelové výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: organické chemikálie, polymery etylénu, telekomunikační zařízení, železné a ocelové výrobky, kohouty, ventily, armatury a výrobky osvětlovací techniky.

Kulturní vztahy

Dne 4. 5. 2008 se v sále *Al-Babtain Library for Arabic Poetry* konal koncert souboru Kaprálová kvartet (string ensemble Kaprálová quartet). Koncert připravilo Velvyslanectví ČR v Kuvajtu u příležitosti 45. výročí navázání diplomatických vztahů mezi ČSSR a Státem Kuvajt.

Ve dnech od 26. 10. do 30. 10. 2008 byl v rámci akce *Týden evropských filmů* promítán český oskarový film *Kolja*. Festival byl pořádán francouzským předsednictvím v kinosále *Shaab Cinema* v Kuwait City.

LIBANON

(Libanonská republika)

Vzájemné ekonomické vztahy

Těžištěm česko-libanonských hospodářských vztahů je obchodní výměna; saldo České republiky je tradičně výrazně aktivní. Vývoz do Libanonu dosáhl za rok 2008 hodnoty 670 mil. Kč a dovoz 20 mil. Kč. Nezanedbatelnou roli ve vzájemných ekonomických vztazích sehrává i inomingový turismus Libanonců do ČR, zaměřený na léčebné lázeňské pobyty.

Hlavní vývozní komodity ČR: mléčné výrobky, dále papír, sklo, železo, ocel, automobily a náhradní díly k nim. Hlavní vývozní položkou služeb ČR do Libanonu jsou

dopravní služby, konkrétně letecké ČSA (partnerem v Libanonu je společnost Transas) a různé cestovní kanceláře a lázeňské domy, zejména z lázeňských měst západních Čech (partnery na libanonské straně jsou zejména agentury Kaysas a Alta). ČR rovněž vyváží další dopravní služby (hlavně silniční), služby spojené s cestovním ruchem a finanční služby.

Hlavní dovozní komodity ČR: tabák, lihoviny, víno a potraviny. Objemy ostatních dovozních položek mají kolísavou tendenci.

Kulturní vztahy

Dne 9. 9. 2008 byla za účasti diplomatů, novinářů, krajanů a zástupců kulturní sféry otevřena výstava *České památky UNESCO* za využití putovní výstavy poskytované MZV ČR. Výstava se konala v budově Velvyslanectví ČR v Bejrútu a na dvanácti panelech představila všech dvanáct památek zapsaných na seznamu UNESCO. Na výstavu navazoval neformální *Český večer* v restauraci *DePrague* v bejrútské čtvrti Hamra. Akce a zejména její neformální část se setkala s vřelým ohlasem účastníků z diplomatické komunity.

Dne 30. 10. 2008 se z iniciativy *Asociace absolventů českých a slovenských vysokých škol v Libanonu* uskutečnil seminář o možnostech rozvoje česko-libanonských obchodních vztahů.

Ve dnech 27. 11. - 7. 12. 2008 probíhal v Bejrútu patnáctý ročník festivalu evropského filmu, který pořádalo zastoupení Evropské komise v Libanonu. Velvyslanectví ČR v Bejrútu zprostředkovalo zapůjčení filmu *Kousek nebe* režiséra P. Nikolajeva. Snímek byl v rámci tohoto festivalu promítnut.

LIBYE

(Velká libyjská arabská lidová socialistická džamáhírije)

Libye sice v srpnu 2007 uzavřela své velvyslanectví v ČR, v průběhu roku 2008 však rozhodla o otevření generálního konzulátu v České republice, což bylo pozitivně přijato českou stranou. ČR má nadále zájem o rozvoj bilaterálních vztahů, především v ekonomické oblasti. Nedořešeným problémem stále zůstává otázka pohledávek ČR v Libyi.

Vzájemné ekonomické vztahy

Ve dnech 2. - 12. 4. 2008 se ČR již počtvrté zúčastnila *Tripolského mezinárodního veletrhu*, na kterém bylo zastoupeno deset českých firem, včetně ŠKODA Auto, PRECIOSA – lustry, SHK, TOS Svitavy aj., řada dalších firem byla zastoupena katalogovou formou.

V roce 2008 došlo k zásadnímu nárůstu českého vývozu do Libye (1,02 mld. Kč - trojnásobek proti roku 2007), dovoz z Libye do ČR po poklesu v roce 2007 v posledních měsících roku 2008 znovu rostl na celkových 637 mil. Kč (zřejmě byly obnoveny nákupy libyjské ropy českými rafineriemi).

Hlavní vývozní komodity ČR: výrobky z nekovových nerostů (sklo a keramika určené ke stolování, osvětlovací technika, křišťál), oděvní výrobky a doplňky, kancelářské stroje, stroje pro zemní práce a nemocniční lůžka.

Hlavní dovozní komodity ČR: ropa, chemikálie.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR v Tripolisu opětovně uspořádalo (podobně jako v roce 2007) u příležitosti oslav státního svátku ČR koncert houslisty J. Svěceného a klavíristky M. Synkové.

MAROKO

(Marocké království)

Marocké království patří mezi významné země severní Afriky. Dlouhodobě se mu daří využívat skutečnosti, že je stabilním spojovacím článkem mezi Afrikou, arabskými zeměmi a Evropou. Aktivní vztahy s EU v roce 2008 vyvrcholily udělením vyššího stupně přidružení (*statut avancé*) ze strany EU. Usiluje o prohloubení spolupráce i s jednotlivými členskými státy EU, které jsou v mnoha oblastech jeho hlavními partnery. Tento trend je patrný i vůči ČR, který byl v roce 2008 navíc podpořen skutečností nadcházejícího českého předsednictví v Radě EU.

Návštěvy představitelů ČR:

- 31. 3. – 4. 4. 2008 – návštěva delegace Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR;
- 2. - 4. 4. 2008 - pracovní návštěva náměstka ministra pro místní rozvoj J. Vačkáře;
- 19. – 21. 11. 2008 – oficiální návštěva ministra a předsedy Legislativní rady vlády ČR C. Svobody.

Vzájemné ekonomické vztahy

Pozitivní trend stálého růstu vzájemné obchodní výměny, započatý v roce 2004, pokračoval i v roce 2008, kdy český vývoz opět mírně stoupl (na celkových 1,4 mld. Kč). Obchodní bilance je tradičně ve prospěch ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: aerotechnika, papír, digitální systémy, železo a ocel, elektrotechnika a její příslušenství. Druhovú skladba exportu je značně variabilní, mezi pravidelně opakující se komodity můžeme zařadit papír a železo. Vývoz však zůstává velmi roztráštěný a jeho spektrum čítá na 200 různých položek.

Hlavní dovozní komodity ČR: potraviny (ovoce, zelenina a mořské produkty), drobné elektrotechnické součástky, oděvy a obuv.

Kulturní vztahy

Ve dnech 15. – 16. 10. 2008 proběhl v Casablance seminář s názvem *Česká republika – turistická perla Evropy*. Akce, kterou pořádalo Velvyslanectví ČR v Rabatu, byla historicky prvním seminářem představující ČR jako turistickou destinaci. Seminář byl se zájmem uvítán zejména ze strany marockých cestovních kancelářů.

České kulturní aktivity v roce 2008 vyvrcholily houslovým koncertem J. Svěceného. Koncert, který neunikl pozornosti místních médií, měl velký ohlas jak u kulturních, tak politických představitelů Maroka.

PALESTINA

(Palestinská autonomní území)

Rok 2008 byl poznamenán nadějí na rozšíření všestranné spolupráce v politické i ekonomické oblasti, i když nevyřešený izraelsko-palestinský konflikt působí nadále závažné překážky tomu, aby vztahy mohly být rovnocenné.

Vzhledem k nadcházejícímu předsednictví ČR v radě EU došlo k intenzifikaci vzájemných vztahů a stykových akcí, jak dokládá i návštěva ministra zahraničních věcí ČR.

Významným počinem ČR bylo i pokračování v dlouhodobé rozvojové pomoci a transformační spolupráce, zaměřené na klíčové společenské a ekonomické sektory.

Návštěvy představitelů ČR:

- 30. 11. - 1. 12. 2008 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí ČR K. Schwarzenberga; jednal se svým partnerem R. Malkím a předsedou vlády S. Fajjádem.

Návštěvy představitelů Palestiny:

- 26. - 27. 6. 2008 - oficiální návštěva předseda vlády PNS (Palestinské národní správy) S. Fajjáda. Během návštěvy ČR se podařilo navázat kontakty mezi palestinskými a českými obchodníky;
- 19. 11. 2008 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí PNS R. Malkího. Součástí návštěvy byl podpis Memoranda o spolupráci ministerstva zahraničních věcí ČR a Ministerstva zahraničních věcí Palestinské národní správy;
- 27. 11. 2008 - pracovní návštěva ministra pro místní správu Z. Bandaka za účelem navázání kontaktů na úrovni místních samospráv. Ministr Bandak byl přijat ministry J. Čunkem a M. Bursíkem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Část obchodní výměny je statisticky vykazována i v rámci česko-izraelských obchodních vztahů. Vývoz z ČR do Palestiny dosáhl hodnoty 5,2 mil. Kč, dovoz se pohybuje v marginálních hodnotách (22 tis. Kč).

Hlavní vývozní komodity ČR: kotle, výrobky z plastů, motorová vozidla, přístroje a mechanické nástroje, energetická zařízení, elektrotechnika.

Rozvojová a transformační spolupráce

Na palestinských územích probíhala v roce 2008 rozsáhlá rozvojová a transformační činnost. Aktivity byly zaměřeny zejména na obnovu infrastruktury a energetiky, dále na podporu školení odborníků v oblasti průmyslu, služeb a státní správy.

Česká republika v Palestině v rámci rozvojové spolupráce pokračovala v roce 2008 v realizaci významného projektu v oblasti energetiky *Elektrifikace okresu Tubás*, jehož rozpočtová hodnota pro rok 2008 byla 10,5 mil. Kč.

Vláda ČR 27.6.2008 svým Usnesením č. 801 uvolnila 60 mil. Kč na mimořádnou rozvojovou pomoc PAÚ v roce 2008. Z peněz je realizováno sedm projektů: 1) výstavba opravárenského střediska pro transformátory v Tubásu; 2) testování využitelnosti solární energie v podmínkách PAÚ – instalace malé solární elektrárny s testovacím zařízením v Betlémě; 3) vybavení pro školící středisko pro automechaniky (servis Škoda/VW)

v Ramalláhu; 4) prezentace moderního amerického systému na management vody – Water Allocation System; 5) vyškolení specialistů-poradců v oblasti export/import a budování dalších obchodních kapacit v rámci programu *Podpora infrastruktury s důrazem na budování obchodních kapacit (Support to Infrastructure with Emphasis on Business Capacities)* – implementujícím orgánem byla Palestinian Shippers Council.; 6) vybavení všech jedenácti policejních okrsků moderní technikou ve spolupráci s EUPOL COPPS - kriminalistické kuffíky, fototechnika, tiskárny apod.; 7) školení pro žalobce/soudce/policisty v protikorupčním know-how (implementováno *Transparency International*).

Česká republika dále poskytla dobrovolný příspěvek ve výši 1,3 mil. Kč na společný projekt izraelské organizace *Ir Amim* a palestinské organizace *Fórum pro mír a demokracii*. Projekt byl zaměřen na podporu vzájemných ekonomických vztahů, zvyšování zaměstnanosti a posilování bezpečnosti v oblasti východního Jeruzaléma.

V letním semestru akademického roku 2007/2008 studovalo v ČR 23 stipendistů z Palestiny; v zimním semestru 2008/2009 v ČR studovalo 11 palestinských stipendistů.

Humanitární pomoc

Formou příspěvku UNRWA poskytla ČR v roce 2008 humanitární pomoc ve výši 3,5 mil. Kč na pomoc palestinským uprchlíkům v Libanonu.

SAÚDSKÁ ARÁBIE

(Království Saúdské Arábie)

Království Saúdské Arábie je důležitým partnerem ČR v regionu Blízkého a Středního východu. V bilaterálních vztazích je pro ČR dlouhodobě prioritou ekonomická a obchodní oblast. Stoupá i počet saúdskoarabských občanů přijíždějících do České republiky na léčebné pobyty, rekreaci a za obchodem.

V březnu 2008 bylo prezidentovi ČR předáno pozvání k návštěvě KSA. Prezident pozvání přijal s tím, že návštěva by se měla uskutečnit v nejbližším možném termínu.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2008 došlo k opětovnému nárůstu obrátu v zahraničním obchodě s KSA, přičemž stoupl i český vývoz do země, a to na 3,9 mld. Kč. Přesto byly vývozní aktivity

českých firem v roce 2008 negativně poznamenány silícím kurzem koruny a eura, a naopak klesajícím kurzem USD, který má hlavní vliv na saúdskou měnu, pevně na něj vázanou. Saúdský vývoz do ČR se průběžně zvyšuje (253 mil. Kč v r. 2008), je však stále relativně nízký zejména proto, že ČR není přímým odběratelem ropy z KSA.

Za zmínku pak stojí i oblast cestovního ruchu, zejména obliba českých lázní u saudskoarabské klientely.

Hlavní vývozní komodity ČR: český vývoz do Saúdské Arábie stabilně roste, hlavními položkami vývozu jsou díly parních kotlů, železo a ocel, resp. výrobky z nich, jako jsou tvarovky, profily, železo v ingotech aj. odlitcích, polotovary apod. Dále elektrická a strojní zařízení, zařízení pro stavebnictví a stavební inženýrství, osobní automobily, počítače a jejich komponenty. Významnou položkou exportu jsou i sýry, tvaroh, mléčné výrobky a sušené mléko.

Perspektivními položkami českého exportu do Saúdské Arábie jsou z dlouhodobého pohledu parní kotle, dopravní prostředky (zejména osobní automobily), elektrotechnická zařízení, zdravotnické potřeby (zejména nemocniční lůžka a sterilizátory), potraviny (zejména mléčné výrobky), chemikálie, komponenty výpočetní techniky, sklo a železárenské výrobky.

V KSA rovněž panuje značná poptávka po pracovních silách z ČR, zejména v oblasti zdravotnického personálu (zdravotní sestry, lékaři, fyzioterapeuti).

Hlavní dovozní komodity do ČR: dovoz ze Saúdské Arábie představují zejména polymery ethylenu a syntetická vlákna, izolované dráty a kabely, impregnované textilie či epoxidové pryskyřice; dále ovoce a ořechy čerstvé i sušené nebo voňavky a kosmetické a toaletní přípravky.

České investice v teritoriu nebyly zatím vykázány. Dosud nepatrný příliv přímých investic z KSA se soustředil do nemovitostí určených k pronajímání.

Kulturní vztahy

Na českých vysokých školách v současnosti studuje na vlastní náklady v lékařských a technických oborech několik saudskoarabských studentů. Saúdská oficiální místa potvrdila uznávání diplomů Univerzity Karlovy v Praze, Masarykovy univerzity v Brně a Vysokého učení technického v Brně.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Vztahy mezi ČR a Spojenými arabskými emiráty se v roce 2008 dále prohlubovaly a rozvíjely především v oblasti obchodně-ekonomické. I nadále pokračoval trend růstu vzájemné obchodní bilance. V důsledku intenzivního rozvoje obchodní spolupráce jsou Spojené arabské emiráty největším exportním partnerem v regionu Blízkého východu a jedním z nejvýznamějších mimoevropských exportních trhů vůbec.

Návštěvy představitelů ČR:

- 23. - 24. 3. 2008 – pracovní návštěva české vládní delegace vedené premiérem M. Topolánkem v emirátech Abú Dhabí a Dubaj, kde premiér jednal s vládcem emirátu Abú Dhabí šejchem Sultánem Chalífou an-Nahjánem, korunním princem a premiérem emirátu Abú Dhabí šejchem M. bin Zajedem an-Nahjánem a vládcem Dubaje Muhammadem Rašidem al-Maktúmem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Spojené arabské emiráty jsou z hlediska obchodního obratu nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky v oblasti Blízkého východu a severní Afriky. Jako vývozní teritorium pro české firmy se SAE umístily mezi prvními třiceti největšími dovozci českého zboží. V meziročním srovnání se podařilo zvýšit hodnotu českého vývozu o 15 %, dovoz stoupl díky velmi nízké srovnávací základně a propadu roku 2007 o 48 %. Obchodní bilance je výrazně aktivní – za rok 2008 dosáhl český export do SAE hodnoty 10,8 mld. Kč, dovoz z SAE do ČR pak 715 mil. Kč.

Více než polovinu našeho exportu tvoří reexport, neboť mnoho českých firem využívá SAE jako obchodní a logistickou základnu pro celý region Blízkého a Středního východu, indického subkontinentu a východní Afriky. Jako perspektivní oblasti pro české firmy se jeví zejména stavebnictví, energetika, petrochemie, strojírenství, export spotřebního zboží a zemědělský sektor. Intenzivní je i incomingový cestovní ruch, ze kterého profitují zejména české lázně.

Hlavní vývozní komodity ČR: výrobky ze skla, zařízení k automobilům, zpracování dat, pulty a panely k řízení nebo rozvodu elektřiny, roury, trubky a duté profily, telefonní přístroje, polotovary ze železa a oceli, paměťové jednotky, potraviny (zejména tvaroh a sýry).

Hlavní dovozní komodity ČR: hliník a slitiny hliníku (zejména pro použití v automobilovém průmyslu a stavebnictví).

Kulturní vztahy

- *Mezinárodní emirátský hudební festival pro mladé umělce* - v únoru 2008 se Velvyslanectví ČR v SAE podílelo na festivalu uhrazením letenek dvěma českým hudebním pedagogům – prof. P. Prantlovi a p. S. Boguniovi, kteří zasedli jako porotci v mezinárodní soutěži mladých umělců, organizované v rámci festivalu. Velvyslanectví ČR dále iniciovalo i účast mladých českých umělců na tomto festivalu.
- Sedmý ročník filmového festivalu *European Movies* - v období 28. 10. 2007 – 8. 6. 2008 probíhal v Abú Dhabí a Al-Ainu sedmý ročník přehlídky evropských filmů *European Movies*, jejímž hlavním organizátorem je velvyslanectví Švýcarska v Abú Dhabí. Velvyslanectví ČR v SAE uvedlo ve dnech 13. 4. 2008 v Abú Dhabí a 19. 4. 2008 v Al-Ainu film *Příběhy obyčejného šílenství* režiséra P. Zelenky z roku 2005.
- Koncert J. Svěceného v Abú Dhabí - dne 29. 10. 2008 uspořádalo Velvyslanectví ČR v SAE ve spolupráci s nadací *Abu Dhabi Concert Committee (ADCC)* koncert J. Svěceného. Akce, konaná pod záštitou ministra pro vyšší vzdělávání a vědecký výzkum šejcha Nahjána bin Mubaraka An-Nahjána, byla součástí oslav 90. výročí nezávislosti republiky, navazující na státní recepci v hotelu Rotana Beach dne 28. 10. 2008.

SÝRIE

(Syrská arabská republika)

Vztahy ČR se Syrskou arabskou republikou byly v roce 2008 orientovány zejména na dořešení syrského dluhu vůči ČR a následné nastartování procesu vytváření příznivého prostředí pro další rozvoj vzájemných obchodně-ekonomických vztahů. Tato tendence byla strvzena podpisem několika významných obchodních dohod, klíčových pro budoucí ekonomickou spolupráci.

Návštěvy představitelů ČR:

- 18. - 20. 5. 2008 - návštěva ministra financí M. Kalouska s delegací podnikatelů.

Návštěvy představitelů Syrské arabské republiky:

- 20. - 21. 11. 2008 - oficiální návštěva místopředsedy vlády Sýrie pro ekonomické záležitosti A. Dardariho.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2008 došlo k několika událostem zásadního charakteru pro rozvoj vzájemných ekonomických vztahů. Během květnové návštěvy ministra financí M. Kalouska v Damašku byl podepsán *Dodatkový protokol k trilaterální dohodě řešící otázku dluhu SAR vůči ČR a SR*, a tím k definitivnímu vyřešení státních pohledávek ČR vůči Sýrii. Během téže návštěvy dále došlo k podpisu *Dohody o zamezení dvojímu zdanění*. Na expertní úrovni bylo dosaženo souladu v případě *Dohody o podpoře a vzájemné ochraně investic*, která byla následně podepsána během listopadové návštěvy místopředsedy vlády Sýrie A. Dardariho v Praze.

K podpoře a rozvoji vzájemných vztahů byl otevřen i nový honorární konzulát v přístavním městě Lattákíja.

Obchodní výměna mezi ČR a Sýrií v roce 2008 dosáhla výše 1,4 mld. Kč, což znamená nárůst o cca 30 % oproti předchozímu roku. Z toho vývoz představoval 1,2 mld. Kč a dovoz 227 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, elektrické točivé stroje a součásti oděvní z textilu), textilní výrobky, textilní stroje a měřicí a kontrolní přístroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: ropné oleje.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dodatkový protokol k trilaterální dohodě (SAR, ČR, SR), Damašek, 18. 5. 2008;
- Dohoda o zamezení dvojímu zdanění, Damašek, 18. 5. 2008;
- Dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic, Praha, 21. 11. 2008.

Kulturní vztahy

Dne 9.2.2008 proběhl v Damašku *Masopustní karneval*, krajanská kulturní akce, která si kladla za cíl oživit v komunitě českých krajanů povědomí o českých národních tradicích.

Dne 24. 5. 2008 se v damašském operním domě Dár Al-Assad konal gala koncert Pražské komorní filharmonie. Svým rozsahem se jednalo o doposud největší a nejvýznamnější kulturní akci v Sýrii, konající se pod záštitou prezidenta republiky B. al-Assada. Koncert se setkal se značným zájmem široké veřejnosti.

Ve dnech 1. – 11.11.2008 probíhal *Damašský mezinárodní filmový festival*, na kterém zvítězil český film *Vratné láhve*. Tento snímek se účastnil festivalu i díky vydatné logistické podpoře Velvyslanectví ČR v Damašku a režisér J. Svěrák byl pozván jako čestný host festivalu, aby převzal zvláštní cenu festivalu *Za celoživotní dílo*.

TUNISKO

(Tuniská republika)

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodně-ekonomická spolupráce je již tradičně těžištěm vztahů České republiky s Tuniskem. Ke zintenzivnění vzájemné ekonomické spolupráce přispívá rovněž skutečnost, že Tunisko má uzavřenu asociační dohodu s Evropskou unií. Český export pokračoval za uplynulý rok v růstu. V příznivém ekonomickém prostředí, jež Tunisko nabízí, realizovaly v roce 2008 české firmy v centru Tunisu závěrečnou fázi výstavby Paláce kultury – prezidentského projektu v hodnotě 1,25 mld. Kč - a v rámci dalšího projektu pokračovaly v rekonstrukci přístavu Tunis – La Goulette v hodnotě 626 mil. Kč. Opomenout nelze ani stále se rozvíjející sektor cestovního ruchu. Tunisko v roce 2008 navštívilo 125 500 českých turistů.

V roce 2008 se podařilo realizovat vývoz do Tuniska v hodnotě 906 mil. Kč, dovoz pak za 522 mil. Kč., se saldem ve výši 353 mil. Kč ve prospěch ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: palivo pro tryskové motory, letouny a jejich části, zařízení pro automatické zpracování dat, procesory, stavební stroje, stavební železo a ocel, bednění pro stavby, ocelové trubky, radiátory, kompresory, textilní stroje, kabely, nábytek, plastové výrobky, kraftový papír, tkaniny a výrobky z nich, pneumatiky, farmaceutické výrobky, skleněné zboží a bižuterie.

Hlavní dovozní komodity ČR: oděvní výrobky a doplňky, obuv, pokrývky hlavy, výrobky z kůže, nábytek, fosforečnany, vodiče elektřiny, soupravy zapalovacích kabelů, induktory, transformátory, reproduktory, datle a ořechy.

Kulturní vztahy

Česká republika se v roce 2008 již tradičně zúčastnila *Kartážského hudebního festivalu*, *Mezinárodního knižního veletrhu* či *Festivalu evropského filmu*. Žáci tuniských škol se opět zúčastnili *Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice 2008*.

V letních měsících proběhl v hlavním městě Tunisu 44. ročník intenzivního kurzu arabského jazyka na prestižní Bourghibově škole živých jazyků. Kurzů se na stipendium ALECSO zúčastnilo šest studentů, z toho pět studentů arabistiky z FF UK a jeden student nominovaný Česko-arabskou společností v Brně. Zbylých pět studentů se mohlo kurzu zúčastnit pouze díky finanční podpoře soukromého tunisko-českého podniku.

Unie pro Středomoří

Rok 2008 byl rokem vzniku *Unie pro Středomoří (UfM)*. V souvislosti s nadcházejícím předsednictvím v Radě EU věnovala Česká republika tomuto procesu značnou pozornost. ČR v této souvislosti jmenovala velvyslance se zvláštním posláním pro UfM.

Unie pro Středomoří, jejímž cílem je posílení spolupráce zemí středomořského prostoru, byla ustavena 13. 7. 2008 na *Pařížském summitu pro Středomoří* z iniciativy francouzského prezidenta N. Sarkozyho. ČR uvítala přenesení původně autonomní iniciativy na unijní půdu a její navázání na existující struktury euro-středomořské spolupráce na bázi *Barcelonského procesu*.

Pařížský summit identifikoval šest prioritních oblastí vzájemné spolupráce: a) vyčištění Středozevního moře, b) rozvoj námořních a pozemních dálnic, c) civilní ochrana, d) rozvoj alternativních zdrojů energie (středomořský solární plán), e) euro-středomořská univerzita, f) středomořská iniciativa pro rozvoj podnikání.

Aktivita nové unie po Pařížském summitu paralyzoval spor o interpretaci pasáže jeho závěrečné deklarace týkající se účasti Ligy arabských států. Tuto otázku se podařilo

odblokovat až na konferenci ministrů zahraničí v Marseille 3. - 4. 11. 2008. Tato schůzka učinila jistý pokrok v realizaci institucionálních změn, schválila zásady pro vypracování statutu sekretariátu a rozhodla, že jeho sídlem bude španělská Barcelona. Závěrečná deklarace přinesla též určitý posun k zahájení realizace několika regionálních a subregionálních projektů.

V návaznosti na česko-francouzskou dohodu na nejvyšší politické úrovni bude předsedat Unii pro Středomoří během prvních šesti měsíců roku 2009 Egypt jako „jižní“ spolupředsednictví, ČR jako úřadující předsednická země EU a FR jako „severní“ spolupředsednictví.

V rámci UfM je pořádána řada sektorových ministerských konferencí. V roce 2008 proběhly konference věnované cestovnímu ruchu, kultuře, informační společnosti, obchodu, průmyslu, financím, vodním hospodářství, zaměstnanosti a zdravotnictví.

5. Vztahy České republiky k zemím subsaharské Afriky

ANGOLA

(Angolská republika)

Vzájemné ekonomické vztahy

Výrobky ze železa a oceli pokrývají téměř 100 % českých vývozu do Angoly. Aktivní obchodní bilanci ČR s Angolou zajišťují vývozy ve výši 624,4 mil. Kč, přičemž český vývoz do Angoly se v roce 2008 zvýšil oproti předchozímu roku přibližně 4,5krát. Hodnota angolských dovozů do ČR zůstává nízká.

Rozvojová pomoc

Angola patří mezi osm prioritních (programových) zemí české zahraniční rozvojové spolupráce (Usnesení vlády č. 302/2004). Spolupráce v této oblasti je realizována na základě vládou schválených programů na období 2006 - 2010 (Usnesení vlády č. 664/2005).

V rámci aktuálního programu rozvojové spolupráce byly z hlediska potřeb Angoly identifikovány jako prioritní sektory zemědělství, rozvoj venkova a školství. Teritoriálně je rozvojová spolupráce zacílena na vnitrozemskou provincii Bié.

Témata pokračujících rozvojových projektů:

- Podpora v oblasti středního zemědělského školství v provincii Bié (2006-2008);
- Podpora v oblasti základního školství v provincii Bié (2006-2008);
- Poradenství v oblasti zemědělství se zaměřením na rozvoj drůbežářství a rybníkářství (2006-2010);
- Podpora zpracování a odbytu zemědělské produkce (2007-2010).

Nová témata v roce 2008:

- Podpora volnočasových aktivit pro děti a mládež (2008-2010).

Pro školní rok 2008/9 bylo Angole přiznáno sedm vládních stipendií.

BENIN

(Beninská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 6. – 8. 9. 2008 - pracovní návštěva náměstka ministra zahraničních věcí J. Kohouta, který v Beninu vedl jednání s ministrem zahraničních věcí M. A. Okanlou. Byl dále přijat prezidentem B. Yayim.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hlavní vývozní komodity ČR: traktory a jiná motorová vozidla, textil a textilní výrobky, alkoholické nápoje, papír, zemědělské stroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: bavlna a dřevo.

Rozvojová pomoc

V rámci malého lokálního projektu bylo základní škole v severobeninském městě Penessoulou předáno 50 sad počítačů.

ČAD

(Čadská republika)

Mise EUFOR Čad/Středoafriická republika se účastnili dva důstojníci Armády ČR. Z titulu nastupujícího předsednictví v Radě EU se ČR zapojila do expertní mise na podporu vnitropolitického dialogu v Čadu.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní výměna mezi oběma zeměmi přesáhla v roce 2008 deset milionů Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: výrobky z obilnin, telekomunikační zařízení a měřicí přístroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: díly ke kancelářské a výpočetní technice.

ETIOPIE

(Etiopská federativní demokratická republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 20. – 21. 11. 2008 – návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí ČR H. Bambasové u příležitosti ministerské trojky EU - AU. H. Bambasová se bilaterálně setkala s ministrem zahraničních věcí Etiopie M. Seyoumem a s předsedou Komise Africké unie J. Pingem – obsahem jednání s oběma partnery byly kromě jiného i přípravy *Ministerské trojky EU-IGAD* (sdružení států Afrického rohu) naplánované na březen 2009, respektive *Ministerské trojky EU-AU* chystané na duben 2009;
- 10. 10. 2008 - setkání předsedy Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR J. Hamáčka se zástupkyní předsedy parlamentu M. Shitaye na okraji neformální návštěvy v Addis Abebě.

Vzájemné ekonomické vztahy

I přes mírný pokles oproti předchozímu roku patří Etiopie na africkém kontinentě k důležitým obchodním partnerům ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: potravinářské, textilní a další stroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: káva, zelenina a rostlinné suroviny.

Rozvojová pomoc

Etiopie je projektovou zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR. V roce 2008 pokračovaly projekty na podporu prevence HIV/AIDS, rozšíření střední školy v Awasse a projekty zaměřené na zdroje pitné vody. Byly zahájeny projekty na protierozní opatření v oblasti jezera Awassa a projekty na zvyšování kvality učitelů. Na akademický rok 2008/2009 přiznala ČR etiopským zájemcům deset stipendií.

Humanitární pomoc

ČR uvolnila 2 mil. Kč na boj proti následkům sucha v Alabě.

Kulturní vztahy

V rámci *Evropského filmového festivalu* v Addis Abebě (29. 11. – 13. 12. 2008) byly promítnuty české filmy *Postřižiny* a *Příběhy obyčejného šílenství*.

GHANA

(Ghanská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 20. - 25. 4. 2009 - návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí ČR H. Bambasové u příležitosti XII. zasedání UNCTAD v Akkře;
- 2. - 4. 9. 2008 - náměstek ministra zahraničních věcí J. Kohout se účastnil třetího fóra na vysoké úrovni o účinnosti rozvojové pomoci (*HLF-3 on Aid Effectiveness*).

Vzájemné ekonomické vztahy

Ghana je tradičním obchodním partnerem ČR v regionu západní Afriky. Na místních trzích mají dobrou pověst české strojírenské výrobky, automobily a traktory.

Hlavní vývozní komodity ČR: textil a textilní výrobky, telekomunikační přístroje, motorová vozidla, papír, stroje, stavební materiál, oděvní doplňky, turbíny, pneumatiky.

Hlavní dovozní komodity ČR: kaučuk, hliník, dřevo a výrobky ze dřeva, ořechy, káva, bavlna, kakao.

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 studovalo v ČR třináct vládních stipendistů z Ghany, z toho sedm v magisterském studijním programu.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Návštěvy představitelů ČR:

- 25. 7. 2008 – účast náměstkyně ministra zahraničních věcí ČR H. Bambasové jako člena Trojky EU na prvním summitu JAR - EU konaném ve francouzském Bordeaux;
- 16. - 23. 11. 2008 - pracovní návštěva delegace Ústavněprávního výboru Poslanecké sněmovny PČR.

Návštěvy představitelů Jihoafrické republiky:

- 13. 5. 2008 - jednal na MZV ČR Zweli L. Mkhize, ministr financí a hospodářského rozvoje provincie KwaZulu-Natal. Ministr se sešel s náměstkyní H. Bambasovou;
- 19. 5. 2008 - pracovní návštěva jihoafrické viceprezidentky P. Mlambo – Ngcuku. Návštěva navázala na státní návštěvu prezidenta ČR v JAR v prosinci 2006. Mlambo - Ngcuku doprovázela početná delegace zahrnující náměstkyni ministryně zahraničí S. van der Merwe, náměstkyni ministra obchodu a průmyslu E. Thabethe, náměstkyni ministra pro vědu a technologie D. Hanekom a náměstkyni ministra pro umění a kulturu N. Botha. Jihoafrickou delegaci přijal vedle prezidenta V. Klause i premiér M. Topolánek. S náměstkyní S. van der Merwe se bilaterálně setkala náměstkyně ministra zahraničí H. Bambasová. Jednání českých představitelů s jihoafrickou viceprezidentkou se týkala především možností dalšího prohloubení obchodní spolupráce mezi oběma zeměmi. Jedním z projednávaných bodů byla i otázka vyslání několika desítek jihoafrických studentů na české univerzity v rámci jihoafrického programu JIPSA.
- 3. 12. 2008 - jednání s delegací vedenou generálním ředitelem MZV JAR A. Ntsalubou v rámci příprav českého předsednictví v Radě EU. Obsahem jednání byla příprava agendy ministerské trojky JAR-EU naplánované na 16. 1. 2009 v JAR. A. Ntsalubu přijal vrchní ředitel sekce mimoevropských zemí J. Karfík.

Vzájemné ekonomické vztahy

Jihoafrická republika zůstala v roce 2008 nejdůležitějším obchodním i politickým partnerem ČR v subsaharské Africe. Objem vzájemného obchodu se v roce 2008 oproti roku 2007 zvýšil o stovky milionů korun na 10 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní prostředky, výrobky ze železa, oceli a kaučuku.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje a dopravní prostředky, suroviny (železo, ocel, hliník, rudy kovů), zvířecí tkaniny, ovoce a ořechy.

Na přelomu srpna a září 2008 byl za podpory celostátní jihoafrické obchodní komory CHAMSA realizován projekt *Road show*, jehož cílem bylo představit ČR v JAR jako důvěryhodného obchodního partnera, prezentovat české výrobky a přilákat nové investory. Akce se zúčastnila Česko-jihoafrická obchodní komora a společnosti CZECH-TRIM, TATRA a VARI.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR v Pretorii společně s *Holocaust Centre* v Kapském Městě uspořádaly ve dnech 4. – 27. 8. 2008 v *Barter Theater* výstavu dětských kreseb z Terezína pod názvem *Očima dětí*. Ve dnech 22. a 23. 10. 2008 proběhla v Kapském Městě a Johannesburgu prezentace ČR jakožto turistické destinace, během které vystoupil *Pražský pouťový orchestr*.

V rámci Jihoafrického kulturního týdne uspořádalo Velvyslanectví JAR v Praze ve dnech 21. - 25. 4. 2008 vystoupení kulturních skupin z provincií Eastern Cape a Mpumalanga. Představení se odehrála ve Zlíně, Karlových Varech, Českých Budějovicích a Holicích. V květnu 2008 měla v Brně a Praze vystoupení kulturní skupina z provincie KwaZulu Natal.

KAPVERDY

(Kapverdská republika)

V souvislosti s přípravami na předsednictví v Radě EU sledovala ČR v průběhu celého 2. pololetí 2008 ve vztahu ke Kapverdám kromě bilaterální linie i linii unijní a aktivně participovala v rámci Trojky EU na činnosti příslušných pracovních skupin obsahově soustředěných na implementaci *Zvláštního partnerství Kapverd a EU* a přípravu *Ministerské trojky Kapverdy-EU* naplánované na květen 2009.

Návštěvy představitelů ČR:

- 13. - 14. 5. 2008 - oficiální návštěva premiéra M. Topolánka jako prvního předsedy české vlády v historii. Setkal se svým kapverdským protějškem J. M. Nevesem i prezidentem P. Piresem. Bilaterální rozhovory se dotýkaly především otázky rozvoje ekonomické spolupráce mezi Kapverdskými ostrovy a ČR. Dalšími tématy jednání byly návrh na uzavření smlouvy o zamezení dvojímu zdanění, stabilizační role Kapverdské republiky v regionu, spolupráce s EU a NATO v bezpečnostních otázkách a naplňování *Zvláštního partnerství Kapverd a EU*. V rámci návštěvy premiér Topolánek zahájil *Podnikatelské fórum*.

Vzájemné ekonomické vztahy

Ekonomické vztahy mezi Kapverdskými ostrovy a ČR jsou zatím zanedbatelné. Hlavní vývozní komodity ČR jsou turbovrtulové motory, plynové turbíny, měřicí přístroje a náhradní díly. Kapverdy se v posledních letech staly jednou z nových destinací, kam směřují cesty turistů z ČR.

Kulturní vztahy

V prostorách magistrátu hlavního města Praia byla uspořádána výstava *Historie českého komiksu*, kterou 14. 5. 2008 zahájil premiér ČR M. Topolánek během své oficiální návštěvy země. M. Topolánek dále předal kapverdským autoritám tištěnou repliku sokolské pamětní desky na počest kapverdských sokolů. Deska byla umístěna v Mindelu, hlavním městě ostrova Sao Vicente, v němž bylo roku 1932 založeno hnutí inspirované českým Sokolem, které se na Kapverdách dodnes těší značné oblibě.

KEŇA

(Keňská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- Náměstci MŽP ČR J. Dusík (5. - 7. 2. 2008) a K. Bláha (6. - 10. 10. 2008) se účastnili zasedání *United Nations Environment Programme (UNEP)* v Nairobi.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2008 zájem českých firem o keňský trh vzrostl. V dubnu 2008 uzavřel výrobce Škoda Auto a.s. Mladá Boleslav výhradní zastupitelskou smlouvu pro teritorium Keňa s firmou CMC Motors Group Ltd. O vývoz do Keni projevil zájem výrobci malé a střední zemědělské techniky Zetor a. s. a VARI a. s.

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, plynové turbíny, stavební, vrtné a speciální stroje, strojírenské zboží (čerpadla, armatury), stroje pro automatické zpracování dat.

Hlavní dovozní komodity ČR: řezané květiny, cibulky a semena rostlin, ovoce, ořechy, káva, čaj, kokosová vlákna, vlna.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Na akademický rok 2008/2009 byla Keni udělena dvě stipendijní místa. V únoru 2008 bylo poskytnuto prostřednictvím *Světového potravinového programu OSN* 1 mil. Kč obětem povolebních násilností.

V Keni působí i řada českých nevládních organizací, které spolupracují s keňskými partnery, jako např. ADRA, Asante Kenya, INEX-SDA - Fotbal pro rozvoj, Fair, Shinebean včetně úspěšného projektu Humanistického centra Narovinu adopce na dálku.

Kulturní vztahy

V červnu 2008 proběhl týdenní filmový festival autorské dvojice otce a syna Svěrákových pod názvem *Svěrák & Svěrák* na podporu Organizace keňských paraplegiků. Zahájení se zúčastnil herec a hudebník J. Macháček, který zde uspořádal besedu a workshop spolu se studenty filmové školy Mohamed Amin Foundation.

KONGO

(Konžská demokratická republika)

Vzájemné ekonomické vztahy

Česká republika spolupracuje na řadě komerčních projektů v oblasti hydroenergetiky zaměřených na rozvoj a elektrifikaci rurálních oblastí KDR.

Hlavní vývozní komodity ČR: oděvy, železné a ocelové konstrukce, stroje, neelektrické motory, příze.

Hlavní dovozní komodity ČR: surové a opracované dřevo, káva.

Rozvojová pomoc

Arcidiecézní charita Praha vede úspěšný projekt adopce na dálku, v roce 2008 bylo adoptováno 163 dětí.

V rámci stipendijního programu studovalo v roce 2008 v ČR dvanáct studentů z KDR, z toho pět v magisterském programu.

Humanitární pomoc

V březnu 2008 poskytla ČR prostřednictvím UNICEF a UNHCR 5 mil. Kč na vyrovnání se s důsledky humanitární krize. V listopadu 2008 ČR věnovala 2.100.000 Kč obětem ozbrojeného konfliktu ve východních oblastech KDR.

Arcidiecézní charita a Charita ČR uspořádaly v říjnu 2008 humanitární sbírku na pomoc obětem krize v Kivu, při které se vybralo na 170.000 Kč.

MALI

(Maliská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 18. 5. 2008 - oficiální návštěva předsedy vlády M. Topolánka, kterého přijal prezident A. T. Touré. Předseda vlády M. Topolánek se dále sešel se svým protějškem M. Sidibé a dalšími členy maliské vlády. Rozhovory představitelů obou zemí se soustředily na otázky šíření demokracie, liberalizace mezinárodního obchodu a role Mali v boji proti

terorismu v oblasti Sahelu. Oceněno bylo i angažmá Mali v mírových misích v Africe. Mali rovněž představilo své návrhy dvoustranných smluv o zamezení dvojímu zdanění, o ochraně investic a o vojenské spolupráci.

Vzájemné ekonomické vztahy

Maliská republika patří mezi důležité obchodní partnery ČR v regionu západní Afriky. Bilancí vzájemného obchodu s ČR převyšují Maliskou republiku v subsaharské Africe pouze JAR a Nigérie. Velké oblibě se zde těší české textilní výrobky, zejména ušlechtilý brokát, který je dále využíván k výrobě luxusních kaftanů a boubou, tradičního společenského oblečení.

Hlavní vývozní komodity ČR: textil a textilní výrobky, pneumatiky, oděvní doplňky a sklo.

Hlavní dovozní komodity ČR: bavlna, ovoce a zelenina, pigmenty a barviva.

Rozvojová pomoc

V roce 2008 byl realizován již dříve zahájený česko-lucembursko-maliský trilaterální rozvojový projekt, který si stanovil za cíl zlepšení zásobování pitnou vodou v okrese Baroueli.

NIGÉRIE

(Nigerijská federativní republika)

Vzhledem k významu Nigérie pro Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku EU věnovala ČR během roku 2008 pozornost i unijnímu rozměru posilování vzájemných vazeb. Významným bodem byla již během 2. pololetí roku příprava *Ministerské trojky Nigérie-EU* naplánované na červen 2009. V rámci těchto příprav proběhly v prosinci 2008 v nigerijském hlavním městě Abuji společné konzultace na úrovni ředitelů příslušných odborů.

Vzájemné ekonomické vztahy

I v roce 2008 si tato nejlidnatější africká země podržela postavení druhého největšího obchodního partnera ČR v oblasti subsaharského regionu. Nigerijská vláda v rámci programu rozvoje hospodářství *7 Point Agenda* jevila zájem o investice českých firem a byl zaznamenán

zvýšený zájem soukromých investorů o rozvoj spolupráce s nigerijskými partnery, např. v oblasti pivovarnictví nebo výroby nealkoholických nápojů.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily a speciální účelová vozidla, plovoucí konstrukce, opravy letecké techniky, telefonní přístroje, holicí čepelky, turbíny a generátory.

Hlavní dovozní komodity ČR: ropné deriváty, polyetylén, přírodní kaučuk, bavlna a nepražená káva.

Kulturní vztahy

U příležitosti státního svátku zorganizovalo Velvyslanectví ČR v Abuji *Dny české kuchyně*. Ve městech Abuja a Kano byla také realizována výstava ušlechtilého brokátu české provenience.

SENEGAL

(Senegalská republika)

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2008 se dařilo, stejně jako v mnoha dalších západoafrických zemích, českým vývozcům tkanin. V zemi se angažují též čeští výrobci dopravních prostředků.

Hlavní vývozní komodity ČR: textil, papír, umělá vlákna, přívěsy a návěsy, hliník, telekomunikační prostředky.

Hlavní dovozní komodity ČR: zelenina, ovoce, ořechy, koření.

Rozvojová pomoc

V roce 2008 pokračoval dlouhodobý rozvojový projekt podpory národních parků v Senegalu, jehož základy byly položeny již v roce 2000.

Humanitární pomoc

V souvislosti s potravinovou krizí ČR poskytla Senegalu prostřednictvím *Světového potravinového programu OSN* částku 3 mil. Kč.

STŘEDOAFRICKÁ REPUBLIKA

Dne 18. 10. 2008 byly na summitu zemí *Frankofonie* v kanadském Montrealu navázány diplomatické styky mezi Českou republikou a Středoafričskou republikou s účinností od 1. 11. 2008.

Dva důstojníci Armády ČR se v roce 2008 účastnili mise EUFOR Čad/Středoafričská republika.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní výměna mezi oběma zeměmi nedosahuje pěti milionů Kč.

Hlavní vývozní komodity ČR: telekomunikační zařízení, letadla (resp. příslušenství) a měřicí přístroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: bavlna, nápoje, ovoce a ořechy.

Rozvojová pomoc

V zemi působí čeští dobrovolníci, kteří se ve spolupráci se zdejší misí bosých karmelitánů zapojili do projektů v oblasti zdravotnictví a vzdělávání.

SÚDÁN

(Súdánská republika)

Návštěvy představitelů Súdánské republiky

- 16. – 17. 12. 2008 - pracovní návštěva státního ministra pro zahraniční záležitosti A. Kartího. Během návštěvy se státní ministr setkal s podnikateli a uskutečnil konzultace na MZV ČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

K rozvoji ekonomických vztahů přispěly návštěva státního ministra pro zahraniční záležitosti A. Kartího v ČR a cesta podnikatelské delegace do Súdánu ve dnech 10. - 14. 10. 2008 vedená nerezidentním velvyslancem ČR v Súdánu (se sídlem v Káhiře) M. Staškem.

Hlavní vývozní komodity ČR: železné a ocelové roury, trubky a profily, osobní automobily a pístové motory.

Hlavní dovozní komodity ČR: suroviny rostlinného původu, bavlna a tabák.

Humanitární pomoc

Česká republika poskytla do Súdánu humanitární pomoc ve výši 5 mil. Kč prostřednictvím UNHCR na integraci uprchlíků.

Kulturní vztahy

Při příležitosti cesty podnikatelské delegace do Súdánu vedené velvyslancem ČR v Súdánu M. Staškem ve dnech 10. - 14. 10. 2008 byla v Chartúmu zahájena výstava grafik J. Votruby.

ZAMBIE

(Zambijská republika)

Návštěvy představitelů Zambijské republiky:

- 20. - 22. 5. 2008 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí Zambijské republiky K. J. Pandeho v ČR. Ministr Pande byl přijat ministrem zahraničních věcí K. Schwarzenbergem, předsedou Senátu PČR P. Sobotkou, místopředsedou vlády J. Čunkem a v zastoupení ministra průmyslu a obchodu náměstkem ministra M. Hovorkou. Ministr Pande během návštěvy ČR informoval o investičních možnostech v zemi, zejména v oblasti malých vodních elektráren, a rovněž o situaci v sousedním Zimbabwe.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hlavní dovozní komoditou Zambie do ČR jsou živé květiny, přičemž celková výše dovozů je zanedbatelná. ČR do Zambie vyváží především audio a video techniku. Vývoz z ČR v roce 2008 dosáhl hodnoty 59,4 mil. Kč. Obchodní bilance ČR se Zambií je vzhledem k marginální výši zambijských dovozů do ČR významně aktivní.

Rozvojová spolupráce

Zambie je jednou z osmi prioritních (programových) zemí české zahraniční rozvojové spolupráce (Usnesení vlády č. 302/2004). Spolupráce v této oblasti je realizována na základě vládou schválených programů na roky 2006 - 2010 (Usnesení vlády č. 664/2005). Rozvojové projekty realizované českou stranou se týkají především zdravotnictví.

Témata pokračujících rozvojových projektů:

- Podpora kvality chirurgických zákroků v provinčních a okresních nemocnicích v Západní provincii v Zambii (2006-2009);
- Podpora primární zdravotní péče na venkově s důrazem na péči o matku a dítě v Západní provincii v Zambii (2006-2009);
- Zvyšování užitkovosti hospodářských zvířat (2007-2010).

V Zambii byly dále realizovány tzv. "malé lokální projekty" vybavení hospicu *Mother of Mercy Chilanga* v Lusace hygienickými prostředky a léky, dále projekt na vybavení školy *St. Charles* v Solwezi výpočetní technikou a projekt na vybavení *St. Luke's Mission Hospital* v Mpanshye výpočetní technikou a knihami.

Pro školní rok 2008/2009 bylo Zambii přiznáno jedno vládní stipendium.

ZIMBABWE

(Zimbabwská republika)

Návštěvy představitelů Zimbabwské republiky:

- říjen 2008 - v rámci Fóra 2000 se ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg sešel s představitelkou zimbabwského opozičního hnutí MDC-M T. Stevensonovou.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hlavním dovozním artiklem je ovoce a ořechovité plody v závěsu se skupinou stavebních materiálů (kámen, sádra, cement, vápno) a výrobků z těchto materiálů. Živé rostliny a květinářské výrobky mají ve struktuře zimbabwského dovozu do ČR také důležité postavení. Celkem zimbabwské dovozy zboží do ČR dosahují výše 20,7 mil. Kč.

České vývozy do Zimbabwe dosahují zanedbatelné výše 214 tis. Kč a z téměř 70 % jsou pokryty audio-vizuální technikou.

Humanitární pomoc

Česká republika projevila solidaritu s místním obyvatelstvem, strádajícím v důsledku tamější hluboké politické, ekonomické a sociální krize, a poskytla Zimbabwe humanitární pomoc. Transformační pomoc české strany, podporující mimo jiné svobodu slova, byla projevem nesouhlasu ČR s postupy zimbabwského režimu po volbách v březnu 2008.

V druhé polovině roku 2008 MZV ČR poskytlo Zimbabwe prostřednictvím *Světového potravinového programu OSN* humanitární pomoc ve výši 5 mil. Kč.

Transformační pomoc

V rámci podpory transformačního procesu v Zimbabwe poskytla ČR finanční prostředky ve výši zhruba 500 000 Kč; pomoc primárně směřovala do oblasti podpory svobody slova a projevu.

Kulturní vztahy

Dne 8. 2. 2008 proběhla vernisáž výstavy grafika K. Demla pod názvem *Graphic Art by Karel Demel* v pobočce Národní Galerie v Mutare. Ve dnech 14. 8. 2008 – 31. 8. 2008 vystavovala v Harare V. Richterová (výstava *Tvůrčí recyklace v České republice*). Ve dnech 26. a 27. 9. 2008 Velvyslanectví ČR v Harare participovalo na 4. ročníku tradičního festivalu *Itwasa* konaného v městě Bulawayo výstavou plakátů z českých výstav zimbabwského umění a přednáškovým blokem *Czech Embassy opens the window on Zimbabwe art*.

6. Vztahy České republiky k zemím Severní a Jižní Ameriky

ANTIGUA A BARBUDA

Vzájemné ekonomické vztahy

Česká republika a Antigua a Barbuda udržují objemově nízkou, ale permanentní obchodní výměnu s vývozem i dovozem na straně obou partnerů.

Hlavní vývozní komodity ČR: elektromotory do 37,5 kW, ložiska, kovoplastická těsnění, skleněné výrobky, inkousty a tuše, výrobky z plastů, sportovní potřeby.

Hlavní dovozní komodity ČR: optická média pro záznam, barvené bavlněné tkaniny, přípravky kosmetické, víno z čerstvých hroznů a vinný mošt, tištěné obvody, obuv z usně, elektrické vodiče do 1.000 V, borůvky a brusinky, skleněné perly a imitace perel a drahokamů, střížová vlákna akrylová, arašídové oříšky, zmrazené rybí filé, hovězí maso.

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 pokračovala ČR v rozvojové pomoci formou dodávek školních počítačů v rámci malého lokálního projektu z oblasti vzdělávání *Five Islands Community Computer Access Centre* v hodnotě 20 000 USD.

ARGENTINA

(Argentinská republika)

Návštěvy představitelů ČR

- 1.- 7. 9. 2008 – oficiální návštěva delegace Stálé komise Senátu PČR pro kraje žijící v zahraničí;
- 1.- 4. 11. 2008 - oficiální návštěva ministra školství, mládeže a tělovýchovy O. Lišky.

Návštěvy představitelů Argentinské republiky:

- 1.-3. 10. 2008 – oficiální návštěva ministra zahraničních věcí, mezinárodního obchodu a náboženství J. E. Taiany;
- 3.-10. 10. 2008 – pracovní návštěva náměstka ministra pro vědu, technologie a produktivní inovace A. Ceccatta.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2008 objem vzájemné obchodní výměny vzrostl. Na straně vývozu se začíná výrazněji ukazovat vliv největší české investice v posledních letech – odkupu 2/3 podílu továrny na výrobu tlakových lahví Cidegas S.A. společností Vítkovice Cylinders a.s. Přibližně polovinu dovozu stále tvoří zemědělsko-potravinářské produkty. Znatelněji se však začíná prosazovat i obchod v rámci nadnárodních společností automobilového průmyslu.

Hlavní vývozní komodity ČR: elektrické motory a generátory, ložiska, části a součásti klimatizačních přístrojů, tlakové nádoby pro plyn, části a součásti turbín na vodní páru, ruční nářadí a nástroje, heterocyklické sloučeniny, sulfonamidy, konstrukce a jejich části ze železa a oceli.

Hlavní dovozní komodity ČR: převodovky a převodové skříně a jejich části a součásti, nemykaná a nečesaná vlna, pražené arašídové oříšky, česaná vlna, čerstvé vinné hrozny, odpad po extrahování sojového oleje, čerstvé citrony a limety, víno z čerstvých hroznů a vinný mošt, čerstvé hrušky a kdoule, části pístových, vznětových motorů s vnitřním spalováním.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Program spolupráce v oblasti školství mezi ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a ministerstvem školství Argentinské republiky na léta 2009-2011, Buenos Aires, 3. 11. 2008.

Kulturní vztahy

V březnu 2008 zahájilo oficiální činnost České centrum v Buenos Aires. Jedná se o třetí mimoevropské České centrum a první na území Latinské Ameriky. V průběhu roku uskutečnilo České centrum spolu se zastupitelským úřadem dvacítku kulturních akcí, které

vyvrcholily reprezentativní výstavou originálních fotografií J. Sudka, zapůjčených pro uměleckoprůmyslové muzeum v Buenos Aires ze sbírek Moravské galerie v Brně. K propagaci české kultury rovněž přispívají početné krajanské spolky a kulturní centra. Jedná se zejména o hudební rozhlasové vysílání spolku Český dům, které je prezentováno významnou českou krajankou a nositelkou ceny *Gratias Agit* paní M. Hloušek, dále odborné literární přednášky H. Voldánové, rovněž nositelky ocenění *Gratias Agit* a ředitelky *Kulturního centra J. A. Komenského*, koncerty význačného klarinetisty českého původu L. Slabého a taneční představení krajanského folklorního souboru Sokol.

BELIZE

Vzájemné ekonomické vztahy

Belize patří z obchodního hlediska k méně významným partnerům ČR. Procházelo neutěšenou ekonomickou situací, ke které přispěla neúroda hlavních exportních plodin v důsledku hurikánu v roce 2007 a záplav z října 2008.

Hlavní vývozní komodity ČR: bavlněné výrobky, zbraně a střelivo, elektronické přístroje, hnojiva, chemické výrobky, sklo a skleněné výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: součásti elektrárenských zařízení, optické a lékařské přístroje, mazací a lešticí přípravky a plastové výrobky.

Rozvojová spolupráce

Při příležitosti oslav 27. výročí samostatnosti Belize v září 2008 předal velvyslanec M. Jakobec ministrovi zahraničních věcí Belize v rámci malého rozvojového projektu šek v hodnotě 85 000 Kč určený na nákup počítačů pro generální prokuraturu.

BRAZÍLIE

(Brazilská federativní republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 7.-11. 4. 2008 - návštěva ministra průmyslu a obchodu M. Římana s delegací podnikatelů;

- 4.-8. 11. 2008 - návštěva delegace ministra školství mládeže a tělovýchovy O. Lišky s delegací;
- 10.-15. 11. 2008 - návštěva delegace Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí Senátu PČR, vedené místopředsedou J. Liškou.

Návštěvy představitelů Brazílské federativní republiky:

- 11.-12. 4. 2008 - státní návštěva prezidenta L. I. Luly da Silva v doprovodu ministra zahraničních věcí C. Amorima a ministra rozvoje, průmyslu a zahraničního obchodu M. Jorgeho.

Vzájemné ekonomické vztahy

Brazílie je tradičním obchodním partnerem České republiky a vzhledem ke svému rostoucímu ekonomickému potenciálu významnou a perspektivní destinací pro české firmy. Z hlediska obchodního obrátu s ČR zaujímá první místo mezi zeměmi Latinské Ameriky. Vzájemná obchodní výměna nabývá v posledních letech na dynamice. Obchodní bilance je pasivní v neprospěch ČR, i když v posledních letech se schodek snižuje. Během návštěvy brazilského prezidenta L. I. Luly da Silva v ČR v dubnu 2008 byla podepsána *Dohoda o hospodářské a průmyslové spolupráci*, která by měla přispět k dalšímu rozšíření vzájemné spolupráce. Ministr průmyslu a obchodu ČR M. Říman byl při své dubnové návštěvě v Brazílii doprovázen početnou podnikatelskou misí, jejíž jednání přinesla nové obchodní příležitosti. V říjnu 2008 byla v Sao Paulu uspořádána prezentační akce na podporu českých podnikatelů *Czechfest* a v témže měsíci se ČR představila na strojírenském veletrhu v Sao Paulu stánkem organizovaným českou agenturou na podporu obchodu CzechTrade.

Hlavním vývozní komoditou ČR: pístové motory a jejich části, části osobních vozidel a traktorů, čerpadla, elektrické generátory, ocelové profily a kolejnice.

Hlavní dovozní komodity ČR maso a droby (mrazené, sušené, konzervované), káva, tabák šťávy, sojový olej, hliník, železná ruda, součásti motorových vozidel a startovací nosiče kosmických lodí.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o hospodářské a průmyslové spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Brazílské federativní republiky, Praha, 12. 4. 2008;

- Memorandum o spolupráci Diplomatické akademie Ministerstva zahraničních věcí České republiky a Institutu Rio Branco Ministerstva vnějších vztahů Brazilské federativní republiky, Praha, 18. 4. 2008;
- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství Brazilské federativní republiky o spolupráci v oblasti vysokého školství a vědy na léta 2009-2011, Brasília, 6. 11. 2008.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR v Brasílii uspořádalo v roce 2008 následující výstavy: *Šperky Karla Votipky* ve městech Manaus a Salvador, *Historické peníze střední Evropy 1759-1918* v Centrální bance Brasília, *Jože Plečnik – architekt Prahy* v Belo Horizonte, Sao Joao del Rei, Porto Alegre a Uruguaianě, olejomalby I. Stanislavové *Doteky tónů* v Brasílii, *Podmalby na skle s historickými motivy* J. Vildta v Brasílii. V rámci akce *Czechfest* byla v saopaulském Conjunto Nacional uspořádána výstava fotografií České republiky pořízených brazilskou žurnalistkou C. Berger s názvem *Místo, které ve Vás vzbudí úsměv*. Současně byla realizována v hotelu Intercontinental výstava *Vyvalte sudy*.

V dubnu byl na mezinárodním festivalu *É Tudo Verdade* v Sao Paulu uveden v jihoamerické premiéře dokumentární film *Občan Havel*. V rámci *Filmového festivalu EU* v Brasílii, který proběhl na téma *Jednota v různosti*, byl v září promítnut snímek *Indián a sestřička*. Na 8. mezinárodním festivalu ve městě Nova Petrópolis ve státě Rio Grande do Sul byl uveden film *Skřítek*. V listopadu se zástupci pražské FAMU zúčastnili festivalu *Curta Cinema* v Riu de Janeiro. Kromě soutěžního snímku *7 divov Bratislavy* byla představena i další tvorba FAMU.

Folklorní soubor Ostravica v srpnu 2008 vystoupil na mezinárodních festivalech ve městech Sao Bernardo, Nova Petrópolis a Passo Fundo. V Národním divadle v Brasílii proběhl v květnu koncert místní Filharmonie ke Dni Evropy, na němž přednesl árie z *Rusalky* a *Dalibora* český tenor R. Štěrba.

V listopadu byla uvedena divadelní hra *Bodenlos – Sem Chao*, nastudovaná skupinou *Grupo do Teatro da Poli* pod vedením režisérky Bily Szvat, zaměřená na život a dílo česko-brazilského filozofa V. Flussera.

V Riu de Janeiro bylo v listopadu na půdě Honorárního konzulátu ČR předáno čestné uznání pěti brazilským dětem, které se zúčastnily 36. ročníku mezinárodní dětské výtvarné soutěže *Památník Lidice*. V říjnu proběhlo v Riu de Janeiro a Brasílii mistrovství světa ve futsalu, jehož se zúčastnil i český tým.

Generální konzulát v Sao Paulu a *Česko-brazilská kulturní asociace (ACTB)* uspořádaly ve dnech 5.-7. 5. 2008 druhý ročník *Českého týdne* v Porto Alegre. V listopadu 2008 byl slavnostně otevřen Honorární konzulát České republiky ve městě Salvador.

EKVÁDOR

(Ekvádorská republika)

Honorární konzulát ČR v Guayaquilu byl v roce 2008 povýšen na generální honorární konzulát.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní a ekonomická spolupráce mezi ČR a Ekvádorem byla v roce 2008 bezproblémová, což se odrazilo v dynamickém nárůstu vzájemné obchodní výměny.

Podle statistických údajů MPO ČR dosáhl objem bilaterálního obchodu za rok 2008 hodnoty 48,9 mil. USD. Český export činil 17,1 mil. USD, dovoz 31,8 mil. USD a záporné saldo na české straně 14,7 mil. USD. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2007 došlo k navýšení exportu z ČR na ekvádorský trh o 2,9 mil. USD a vzájemná obchodní výměna vzrostla o 8,5 mil. USD.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily a díly a příslušenství k motorovým vozidlům (s podílem větším než 50 % na celkové struktuře exportu), sklo a výrobky ze skla, textilní a kožedělné stroje a jejich díly, umělá hnojiva, trubky, potrubí a hadice z umělých hmot, ruční nářadí, zbraně a střelivo.

Hlavní dovozní komodity ČR: ovoce a ořechy, léčiva, ryby, cukrovinky, škroby, mýdla a káva.

Rozvojová spolupráce

V rámci zahraniční rozvojové spolupráce ČR pokračovala v roce 2008 v Ekvádoru realizace projektu *Snížení náchylnosti a zvýšení udržitelnosti městské infrastruktury v nepříznivých geologických podmínkách ekvádorského města Loja*, který byl zahájen v roce 2007 a je rozplánován na tři roky s rozpočtem 3,948 mil. Kč. Cílem tohoto projektu rozvojové spolupráce v gesci MŽP ČR, jehož realizátorem je geologická firma Gekon s.r.o. z Karlových Varů, je navržení preventivních a zmírňujících technických opatření, která mají chránit významné stavby udržitelného rozvoje ve městě Loja. Projekt současně řeší zajištění dlouhodobé stability horninového podloží přivaděče pitné vody a posouzení geologických rizik při plánování dopravní infrastruktury města.

Česká republika poskytla Ekvádoru ke studiu ve školním roce 2008/2009 dvě místa na vládní stipendium.

GUATEMALA

(Guatemalská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 11.-13. 9. 2008 - návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny ČR, vedené jeho předsedou J. Hamáčkem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní bilance ČR s Guatemalou je dlouhodobě vysoce aktivní. V roce 2008 však došlo k poklesu vzájemné obchodní výměny. Příčinou byl především dramatický pokles vývozu zbraní a střeliva, které z prvního místa vývozu poklesly až na páté.

Hlavní vývozní komodity ČR: papír, kartonáž, vozidla, kotle, mechanické nástroje, přístroje elektronického záznamu, zbraně a střelivo. Zbožová struktura českého vývozu tak doznala značných změn ve srovnání s rokem 2007, kdy na prvním místě figurovaly zbraně a střelivo, následovaly kotle, přístroje a mechanické nástroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: káva, dále živé rostliny, květinářské výrobky a lihové nápoje.

GUYANA

(Guyanská kooperativní republika)

Na podporu rozvoje vzájemných vztahů byl 22. 1. 2008 otevřen Honorární konzulát České republiky v guyanském hlavním městě Georgetownu, který aktivně pomáhá ČR i v dalších zemích Karibiku.

Vzájemné ekonomické vztahy

Objem vývozu z České republiky se v roce 2008 více než ztrojnásobil. K podpoře českého vývozu přispělo otevření HK.

Hlavní vývozní komodity ČR: kotle, generátory a jejich součásti, desky, listy a pásy z pórovité pryže, součásti letadel včetně bezmotorových, řezací listy, nože a břitové destičky pro opracování dřeva, antény, telekomunikační zařízení, ruční pily, videohry pro televizní přijímače.

Hlavní dovozní komodity ČR: desky, listy a fólie z plastů, destiláty z kvašených produktů cukrové třtiny, rum, likéry a cordialy, profily z pryže, živá zvířata.

HAITI

(Haitská republika)

Vzájemné ekonomické vztahy

Během roku 2008 dále rostl český export na Haiti. Bilance vzájemné obchodní výměny byla výrazně pozitivní ve prospěch České republiky.

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla nad 2500 cm³, dusadla a silniční válce, zbraně, motory, letecké motory, vrtule a rotory letadel, pryžové pneu pro letadla, ložiska, papír, antény.

Hlavní dovozní komodity ČR: citrusové plody, melouny, pletené a bavlněné oděvy, pražená káva s kofeinem a bez kofeinu, semena fenyklu, jalovcové bobule.

Rozvojová spolupráce

Od roku 2005 probíhá na Haiti česká nevládní humanitární pomoc Arcidiecéze Olomouc v rámci projektu *Adopce na dálku* a od roku 2007 projekt *Daruj střechu nad hlavou*, spočívající v dodávce stavebního materiálu na rekonstrukci uragánem poškozené církevní instituce v Baie de Henne.

Prostřednictvím fondu UNICEF byla v listopadu 2008 poskytnuta Haiti humanitární pomoc z ČR ve výši 2 500 000 Kč na odstraňování následků uragánů a ničivých bouří.

CHILE

(Chilská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 10. - 13. 3. 2008 - pracovní návštěva náměstka ministra financí J. Málka - účast na zasedání pracovních skupin *Egmontské skupiny*;
- 30. 3. - 2. 4. 2008 - pracovní návštěva náměstka ministryně obrany F. Padělka na veletrhu letecké a kosmické techniky *FIDAE*;
- 5. - 7. 4. 2008 - pracovní návštěva delegace vedené ministrem průmyslu a obchodu ČR M. Římanem;
- 27. 4. - 3. 5. 2008 - pracovní návštěva delegace Ústavněprávního výboru Senátu PČR vedené místopředsedou Senátu J. Šnebergerem;
- 15. - 16. 10. 2008 - politické konzultace náměstků ministrů zahraničí ČR a Chile za účasti náměstkyně ministra zahraničí ČR H. Bambasové.

Návštěvy představitelů Chilské republiky:

- 22. - 23. 7. 2008 - pracovní návštěva místopředsedy Senátu chilského Národního kongresu B. Prokurici.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obrat vzájemného obchodu oproti roku 2007 vzrostl. Podařilo se zastavit růst pasivního salda. Přestože vzájemný obchod vykazuje růst, jeho výše neodpovídá možnostem

obou ekonomik. V roce 2008 byla v Chile otevřena první česká investice, lihovar firmy R. Jelínek.

Hlavní vývozní komodity ČR: kancelářské stroje, lékařský nábytek, toaletní výrobky z papíru, osobní motorová vozidla, pneumatické nářadí, zápalky jiné než pyrotechnické, světelné reklamy.

Hlavní dovozní komodity ČR: feroslitiny, víno, čerstvé ovoce, sušené ovoce, buničina, hrozny vinné sušené.

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 pokračoval rozvojový projekt zaměřený na odstranění následků požáru v Národním parku Torres del Paine. V rámci projektu byly postaveny tři skleníky pro sazenice stromů a administrativní budova a bylo vybudováno oplocení poškozené požárem a monitorovací místa. Projekt zalesnění poškozených území bude ukončen v roce 2010 a v jeho rámci by mělo být vysazeno více než 120.000 ks stromů. Celková hodnota české pomoci by měla dosáhnout 19 mil. Kč.

Kulturní vztahy

Česká republika se opět zúčastnila květnového *Festivalu evropského filmu*, který probíhal v chilském hlavním městě, ale i v chilských regionech, včetně Velikonočního ostrova. Na počátku roku 2008 se uskutečnil koncert pěveckého dua M. Vávrová – P. Vašíček. V souvislosti s oslavami 28. října proběhla v severochilském městě La Serena výstava fotografií *Poutní místa ČR* a v chilském hlavním městě pak koncert písní z díla A. Dvořáka.

JAMAJKA

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné vztahy ČR s Jamajkou se soustřeďují se zejména na obchodně-ekonomickou oblast a rozvojovou pomoc. Obrat obchodní výměny se v posledních pěti letech pohybuje na hranici 500 000 USD. Pro rok 2009 je naplánováno otevření Honorárního konzulátu v Kingstonu, od něhož se očekává, že napomůže zintenzivnění vzájemných vztahů i v dalších oblastech.

Hlavní vývozní komodity ČR: skleněná nezarámovaná zrcadla, textilie na knihy, transformátory do 1 KVA, části karoserií, součásti traktorů a osobních a nákladních aut.

Hlavní dovozní komodity ČR: destiláty z kvašených produktů cukrové třtiny, rum, lihoviny, telekomunikační zařízení, chemické výrobky, tiskárny, kopírovací a faxovací stroje, káva, likéry a cordialy, silice.

Rozvojová spolupráce

Jamajka je největším příjemcem rozvojové spolupráce ČR v Latinské Americe a Karibiku. ČR poskytuje Jamajce rozvojovou pomoc v projektu průmyslového využití nemetalických minerálních zdrojů, jejímž realizátorem je firma GET s.r.o. Cílem projektu je zajistit dodávky surovin pro výrobu a dodávky technologií pro zpracování industriálních surovin. Celková částka projektu, který je realizován v letech 2006-2010, je 55 mil. Kč; z toho v roce 2008 byla poskytnuta částka ve výši 9 mil. Kč.

Jamajský příjemce zahraniční rozvojové pomoci - ministerstvo energetiky a dolů - hodnotí projekt velmi pozitivně a požaduje jeho pokračování i v dalších letech. Zájem jamajské strany o spolupráci vytváří podmínky pro konkrétní surovinový průzkum a příležitost pro dodávky českých strojírenských technologií jak na Jamajku, tak i do okolních zemí Karibiku.

KANADA

Návštěvy představitelů ČR:

- 28. – 29. 2. 2008 – návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka;
- 26. - 30. 5. 2008 – návštěva Výboru pro zdravotnictví PSP ČR vedená předsedou D. Rathem;
- 17. – 22. 11. 2008 - návštěva ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny ČR D. Stehlíkové.

Návštěvy představitelů Kanady:

- 9. 7. 2008 - návštěva zvláštního velvyslance Kanady pro otázky rybolovu L. Sullivana;
- 17. 7. 2008 - návštěva ministryně pro imigraci Kanady D. Finleyové;

- 25. – 27. 9. 2008 - návštěva delegací kanadského parlamentu (skupina Evropa-Kanada)
- 29. 11. – 3. 12. 2008 - oficiální státní návštěva generální guvernérky Kanady M. Jean.

Kanada představuje významného transatlantického spojence ČR. Odstranění víz v listopadu 2007 otevírá další prostor a možnosti pro spolupráci obou zemí v nejrůznějších oblastech. Potenciál a ochota tento prostor maximálně otevřít byly potvrzeny během návštěvy českého předsedy vlády M. Topolánka v únoru 2008 v Kanadě, stejně jako v průběhu státní návštěvy generální guvernérky Kanady M. Jean v České republice v listopadu/prosinci 2008. Tyto návštěvy po dlouhém období absence kontaktů na nejvyšší úrovni odstartovaly novou éru bilaterálních vztahů a potvrdily úsilí uplynulých let o jejich výraznou intenzifikaci na obou stranách.

Obě země pokračují v intenzivní spolupráci v mnoha oblastech. Zaujaly velmi blízké pozice k řadě multilaterálních otázek, jako byly např. modalita reformy OSN, nutnost spolupráce při poskytování transformační pomoci vybraným zemím atd. ČR a Kanada úzce spolupracují při řešení krize v Afghánistánu v souvislosti s vysláním nového českého PRT.

Vzájemné ekonomické vztahy

Velká část objemu českých vývozu do Kanady je uskutečňována prostřednictvím nadnárodních společností, investic kanadských firem v ČR a českých majetkových účastí v Kanadě. Obchodní výměna mezi ČR a Kanadou se v posledních letech příznivě strukturálně mění ve prospěch položek s vyšším stupněm zpracování.

Hlavní vývozní komodity ČR: kolejnice ze železa nebo oceli, části elektrických strojů točivých, pneumatiky pro motorová vozidla, soukolí železničních vozů, výměníky tepla, ocelové tyče a pruty válcované nebo tažené za tepla, pivo a obráběcí stroje číslicově řízené.

Hlavní dovozní komodity ČR: mobilní telefony, léky nespécifikované ve spotřebitelském balení, části a součásti letounů nebo vrtulníků, krmivo pro zvířata v maloobchodním balení, léky obsahující peniciliny, polovodičová paměťová zařízení, vyměnitelné nástroje pro ruční nástroje a náradí a vitaminy a jejich deriváty.

Kulturní vztahy

Česká republika nadále rozvíjela spolupráci s početnou krajanskou komunitou. V červnu 2008 se v Calgary v provincii Alberta konal jubilejní 60. kongres *Českého a slovenského sdružení v Kanadě*, jehož se za ČR zúčastnili mj. senátor M. Mejstřík a ředitel Ústavu pro studium totality P. Žáček.

Prezentace české kultury v Kanadě však již v druhé polovině roku 2008 předjímal nadcházející předsednictví ČR v Radě EU. Dne 5. 10. 2008 byla ve Vancouveru jako hlavní kulturní událost českého předsednictví na západním pobřeží slavnostně zahájena výstava *Orbis pictus*.

K prezentaci českého předsednictví bylo využito rovněž mistrovství světa v ledním hokeji hráčů do 20 let na přelomu prosince 2008 a ledna 2009 v Ottawě.

V listopadu 2008 proběhl v sídle generální guvernérky Kanady M. Jean v Ottawě slavnostní koncert u příležitosti státní návštěvy generální guvernérky ve čtyřech zemích střední Evropy – ČR, Slovensku, Slovinsku a Maďarsku. ČR na koncertě reprezentovali klavírista J. Krejcar a violoncellistka K. Jurásková.

Významnou kulturní akcí EU v Kanadě je *Filmový festival EU*, jehož 23. ročník se konal na přelomu listopadu a prosince 2008 v Ottawě a Vancouveru. ČR byla zastoupena filmem *Václav*.

Dne 1. 9. 2008 zemřel v Torontu jeden z neznámějších českých krajanů, pan Tomáš Baťa.

KOLUMBIE

(Kolumbijská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. – 15. 5. 2008 - návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka; byl přijat prezidentem Á. Uribem.

Návštěvy představitelů Kolumbijské republiky:

- 11. – 12. 12. 2008 – návštěva viceprezidenta Kolumbijské republiky F. Santose.

Kolumbie je z politického i ekonomického hlediska tradičním partnerem ČR v Latinské Americe. Rozvoj vzájemné spolupráce reflektovalo otevření v pořadí třetího honorárního konzulátu ČR v zemi ve městě Medellin v roce 2008.

Vzájemné ekonomické vztahy

Oficiální návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka v Kolumbii v květnu 2008 v doprovodu podnikatelské mise potvrdila pozitivní trend navyšování vzájemné obchodní výměny mezi ČR a Kolumbií. Podpis dvou nových bilaterálních dohod současně zdůraznil zájem obou stran na rozšíření a prohloubení dvoustranné spolupráce.

Podle statistických údajů MPO ČR dosáhl objem bilaterálního obchodu za rok 2008 54,3 mil. USD, čímž převýšil úroveň vzájemné obchodní výměny za předchozí rok o 9,1 mil. USD. Český export narostl na hodnotu 19,3 mil. USD, dovoz činil 34,9 mil. USD a záporné saldo na české straně 15,6 mil. USD. Ve srovnání s rokem 2007 došlo k navýšení vzájemné obchodní výměny o téměř 20 %.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily a díly a příslušenství k motorovým vozidlům, sušená syrovátka, telekomunikační zařízení, kosmetika, textilní, kožedělné a stavební stroje, trubky a hadice z plastu, léčiva, zbraně, střelivo a výbušniny.

Hlavní dovozní komodity ČR: ovoce a ořechy (zejména banány), květiny, léčiva, káva, cukrovinky a čisticí prostředky.

V rámci podpory ekonomické diplomacie MZV ČR se v Kolumbii uskutečnil v listopadu 2008 projekt *Prezentace českého zdravotnictví*, který umožnil aktualizovat exportní nabídku českých firem v oblasti zdravotní techniky, zařízení a léků a získat nové klienty mezi importéry, distributory a finálními odběrateli.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Rámcová dohoda o spolupráci v oblasti energetiky a hornictví mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem hornictví a energetiky Kolumbijské republiky, Bogota, 15. 5. 2008;
- Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi MŽP ČR a Ministerstvem životního prostředí, bydlení a územního rozvoje Kolumbie, Bogota, 15. 5. 2008.

Rozvojová spolupráce

Česká republika poskytla Kolumbii šest stipendijních míst ke studiu ve školním roce 2008/2009. Ke konci roku 2008 studovalo v ČR celkem 14 kolumbijských studentů: dva v bakalářském, pět v magisterském a sedm v doktorském studijním programu na různých vysokých školách.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR v Bogotě uspořádalo kulturní akce, jejichž cílem bylo představit ČR jako zemi s bohatou kulturní tradicí i jako zemi EU, která bude v roce 2009 vykonávat předsednictví EU. Jednalo se o výstavy na univerzitách v hlavním městě a ve vnitrozemí, o účast ČR na filmovém festivalu *EUROCINE* a o přednášky na téma historie i současnost ČR. Akce vyvolaly pozitivní ohlasy ve sdělovacích prostředcích jak celoplošných, tak i regionálních.

KOSTARIKA

(Kostarická republika)

Vzájemné ekonomické vztahy

Kostarika patří k ekonomicky nejvyspělejším zemím celé Latinské Ameriky a je nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR ve Střední Americe. Významně pokročila jednání o *Asociační dohodě mezi Střední Amerikou a EU*, která by měla výrazně přispět k rozšíření obchodní výměny mezi oběma bloky a otevírá prostor i pro české podnikatele.

Z pohledu vzájemného obchodu nedošlo k zásadním změnám. Celkový obrat zahraničního obchodu se v roce 2008 oproti roku 2007 zvýšil, na čemž se podílel zejména zvýšený dovoz z Kostariky. Saldo vzájemné výměny bylo pro ČR vysoce pasivní.

Hlavní vývozní komodity ČR: trubky z plastů, hračky a spotřební zboží, sklo a skleněné výrobky, součástky do automobilů a traktorů a speciální materiál (pisto a revolvery)

Hlavní dovozní komodity ČR: počítačové komponenty (Intel), zemědělské plodiny (banány, ananasy aj. tropické ovoce), rostliny a okrasné květiny.

Rozvojová spolupráce

V oblasti Miramaru a San Ramónu pokračovala Česká geologická služba v realizaci úspěšného tříletého projektu *Prevence geologických rizik*. V rámci malého lokálního projektu bylo koncem roku postaveno v oblasti Coto Brus Akademické a profesní centrum indiánského kmene Ngöbe, které slouží jako muzeum, škola jazyka Ngöbere a dílna tradiční indiánské výroby. ČR nabídla Kostarice magisterské stipendium ke studiu v anglickém jazyce.

Kulturní vztahy

Na koncertech v rámci festivalu *Frankofonie* v San José a San Ramónu vystoupil v březnu brněnský kytarista P. Váně. V rámci dubnového *Mezinárodního kulturního festivalu* vystoupilo v San José a San Ramónu duo manželů Tupých, které úspěšně prezentovalo ČR i na *Setkání kultur* pořádaném Syndikátem novinářů v areálu ministerstva kultury. Úspěch na *Mezinárodním kulturním festivalu* v San José a v Alajuele mělo i sedm vystoupení loutkáře P. Vangelího pod názvem *Swingující marionety z překrásné Prahy*. Velvyslanectví ČR realizovalo v srpnu v Muzeu dětí v San José výstavu fotografického cyklu Z. Škáchy o V. Havlovi pod názvem *Z disidenta prezidentem*. V září uskutečnil zastupitelský úřad výstavu o Moravě v kostarické Moravii. U příležitosti státního svátku zorganizoval zastupitelský úřad v kostarickém Muzeu dětí *Den indiánských dětí* - koncert skupiny Jirondai spojený s předáním symbolického šeku v hodnotě 130 000 Kč na stavbu akademického centra kmene Ngöbe. Koncertu se zúčastnilo 15 dětí z indiánské rezervace kmene Ngöbe.

KUBA

(Kubánská republika)

Vzájemné ekonomické vztahy

Z pohledu celkové zahraničněobchodní orientace je podíl České republiky na zahraničním obchodu Kuby stejně jako podíl Kuby na zahraničním obchodu ČR relativně malý (řádově v desetinách procent). V srpnu 2008 se objevily první vážnější informace o kubánské platební neschopnosti. Situace se zhoršila v září 2008 po ničivých hurikánech. EGAP eviduje několikátýdenní zpoždění/zastavení plateb a splátek úvěrů. Proběhlo několik jednání na expertní úrovni. Kuba snaží zaplatit alespoň hlavním českým dodavatelům a uhradit největší dlužné položky.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní prostředky, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče.

Hlavní dovozní komodity ČR: nápoje, tabák a tabákové výrobky.

Humanitární pomoc

Humanitární pomoc nebyla realizována. Kuba odmítla pomoc, kterou MZV ČR Kubě nabídlo po ničivých hurikánech v září 2008.

Transformační spolupráce

MZV ČR podpořilo některé projekty zaměřené na demokratizaci a ochranu lidských práv na Kubě.

Kulturní vztahy

Ze strany Kuby je spolupráce v oblasti kultury vázána na oblast politickou, což v důsledku znamená omezené možnosti pro prezentaci české kultury. Na dvou filmových festivalech byly promítány české filmy pro děti - v červnu 2008 na *Festivalu animovaného filmu* a v prosinci 2008 na *Mezinárodním filmovém festivalu*.

MEXIKO

(Spojené státy mexické)

Návštěvy představitelů ČR:

- 8.-10. 9. 2008 - návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR, vedené jeho předsedou J. Hamáčkem;
- 8.-10. 10. 2008 - politické konzultace náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové.

Bilaterální vztahy Mexika a České republiky jsou tradičně na velmi vysoké úrovni a Mexiko náleží k nejvýznamnějším politickým a obchodním partnerům České republiky v Latinské Americe. Během roku 2008 došlo ve vzájemných vztazích k dalšímu významnému posunu. Tradičně intenzivní je spolupráce kulturní a školská, v nemenší míře v energetice a ochraně životního prostředí. Mexiko pojí exkluzivní vztahy s Evropskou unií a po vstupu České republiky do EU získaly vztahy s Mexikem novou dimenzi a dynamiku, významně přesahující předchozí bilaterální rámec. K *Asociační dohodě* z roku 1997, která kodifikuje spolupráci v oblasti obchodní, politické a rozvojové, přistoupilo v říjnu 2008 *tzv. Strategické partnerství EU a Mexika*, jež si klade za cíl rozšíření vzájemné provázanosti a koordinace na mezinárodních fórech. Nový důraz je kladen na spolupráci ve vzdělávání, ochraně lidských práv, v bezpečnostní oblasti a potírání obchodu s drogami.

Vzájemné ekonomické vztahy

Mexiko je z hlediska objemu obchodního obrátu druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR v Latinské Americe. Vzájemná obchodní výměna v roce 2008 byla charakterizována dalším dynamickým růstem vývozu i dovozu. Celková hodnota vzájemného obchodu ve srovnání s předchozím rokem vzrostla o více než 12 %. Obchodní bilance je z hlediska ČR mírně pasivní. Ve vývozu se začínají uplatňovat také čeští vývozci služeb. Na mexický trh přichází nová česká investice, kterou je výstavba závodu na výrobu membrán pro posilovače brzd v Silau v hodnotě cca 3,5 mil. USD. K dalšímu rozšíření obchodní spolupráce by mohlo přispět obnovení činnosti kanceláře CzechTrade koncem roku 2008 a *Národní výstava ČR*, připravovaná MPaO ČR v Mexico City na září 2009.

Hlavní vývozní komodity ČR: výrobky elektrotechnického průmyslu, automobilové komponenty, průmyslové stroje a zařízení, bižuterie a bižuterní polotovary, textilní polotovary.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje a zařízení, elektrické akumulátory, výpočetní technika, zemědělské produkty a potraviny, pektiny, rostlinné výtažky, tequila.

Kulturní vztahy

V roce 2008 se česká kultura představila mexickému publiku řadou akcí, které pořádalo Velvyslanectví ČR nebo komerční agentury. K těmto akcím patřila i účast na velkých kulturních festivalech, jako např. jazzové společenství Band - James band na festivalech *Eurojazz* či *Jazztival Moreli*. Významná byla i sólová vystoupení českých umělců dirigenta J. Chaluppeckého a představitelů hlavních zpěváckých partů Jenůfy a Števy H. Kaupové a A. Brisceina, kteří předvedli vůbec první nastudování Janáčkovy *Její pastorkyně* v Mexiku. Představení tvořilo součást zahájení nejvýznamnějšího kulturního festivalu v hlavním městě s názvem *Festival de México en el Centro Histórico*. Festivalu se varhanním recitálem zúčastnila rovněž K. Chroboková.

Velký ohlas měly také koncerty *Talichova kvarteta*, výstavy ilustrátorky K. Pacovské a slovenské fotografky žijící v Praze A. Feldekové. Veletrhu dětské knihy se zúčastnil jako čestný host výtvarník P. Sís. Představeními v Mexiku vyvrcholil rovněž taneční projekt skupiny *Tanec Praha* za účasti českých a mexických tanečníků i choreografů. Zajímavý ohlas měl první ročník kompoziční soutěže mladých skladatelů *Janáček – Revueltas*, jehož se zúčastnilo pět koncertů i pěvecko-klavírní duo Škarka-Pohl.

K významným oblastem vzájemných vztahů náleží školská spolupráce. Jsou poskytována vládní stipendia ke studiu v postgraduálních programech českých univerzit či na *Letní škole slovanských studií* (v roce 2008 překročil zájem o studium češtiny více než desetinásobně kapacitní možnosti). Úspěšně se rozvíjejí v počtu stovek účastníků také studentské i pedagogické výměny mezi českými a mexickými vysokými školami realizované na nevládním základě.

NIKARAGUA

(Nikaragujská republika)

Vzájemné ekonomické vztahy

Celkový obrat vzájemného obchodu se oproti roku 2007 snížil a je zcela zanedbatelný. Saldo bylo pro ČR pasivní.

Hlavní vývozní komodity ČR: součástky turbín a mechanické přístroje, speciální materiál, plasty a plastové výrobky, papír, karton a lepenka.

Hlavní dovozní komodity ČR: plasty a plastové výrobky, tabákové výrobky, ovocné šťávy a citrusové plody, lihové nápoje, oděvy a oděvní doplňky, káva.

Rozvojová spolupráce

Česká republika přispěla v rámci malého lokálního projektu částkou 86 000 Kč na počítačové vybavení Univerzity Moravské církve. V období březen - květen pokračovala Česká geologická služba v práci na úspěšném tříletém projektu nazvaném *Prevence geologických rizik*. Čeští odborníci pracovali v okolí města Boaco.

PERU

(Peruánská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 15. - 17. 5. 2008 – návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka v souvislosti s účastí na V. summitu EU-LAC;
- 15. - 17. 5. 2008 – návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí ČR H. Bambasové v souvislosti s účastí na V. summitu EU-LAC;
- 15. – 17. 5. 2008 – návštěva náměstka ministra průmyslu a obchodu ČR M. Hovorky;
- 15. – 17. 5. 2008 – návštěva 1. náměstka ministra obrany ČR M. Bartáka;
- 13. – 14. 9. 2008 – politické konzultace náměstkyně ministra zahraničních věcí ČR H. Bambasové.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní výměna mezi ČR a Peru zaznamenala v roce 2008 opakovaně stoupající tendenci. Růst vykázal především vývoz. Došlo ke snížení negativního salda obchodní bilance. Ve světové obchodní relaci ČR za rok 2008 zaujalo Peru 99. místo.

Na podporu ekonomických aktivit v oblasti turistiky byla v březnu 2008 ve spolupráci s Českou centrálou cestovního ruchu CzechTourism připravena prezentace o ČR pro touroperátory v hlavním městě Lima a ve dvou dalších významných městech Trujillo a Arequipa. V září 2008 byl ve spolupráci s Českou centrálou cestovního ruchu CzechTourism a Swissôtelem Lima uspořádán *Týden české gastronomie* doplněný turistickou prezentací o ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: stavební stroje, hračky, turbíny, pletací stroje, zbraně, transformátory, kabely a jiné vodiče, ložiska, hadice, trubky, zvukové reproduktory, nářadí.

Hlavní dovozní komodity ČR: rybí moučka, káva, cín, zinek, sušené ovoce, bavlněná příze, přírodní barviva, textil, ovoce, rybí produkty, ořechy, čerstvá zelenina.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Memorandum o porozumění mezi EGAP a Banco de la Nación; Lima, 16.5.2008;
- Memorandum o porozumění mezi EGAP a Corporación Financiera de Desarrollo (COFIDE), Lima, 16.5.2008.

Rozvojová pomoc

V roce 2008 v Peru pokračovala realizace dvou rozvojových projektů: v sektoru zemědělství projekt *Udržitelné nakládání s přírodními zdroji v oblasti Amazonie* a v sektoru životního prostředí projekt *Průzkum geomorfologických a hydrogeologických podmínek v povodí řeky Puirá ke snížení environmentálních faktorů omezujících sociální a ekonomický rozvoj regionu*.

Česká republika poskytuje Peru každoročně vládní stipendia ke studiu na českých vysokých školách. V roce 2008 nastoupilo ke studiu v bakalářském nebo magisterském programu celkem pět peruánských studentů. Na základě přímé spolupráce mezi univerzitami došlo také k výměně studentů i nad rámec udělovaných vládních stipendií.

Kulturní vztahy

V roce 2008 bylo uspořádáno několik kulturních akcí. V lednu 2008 se v prostorách Kulturního centra Inca Carcillaso MZV Peru konala prezentace španělského vydání knihy profesora Přírodovědecké fakulty Karlovy univerzity B. Jánského *K pramenům Amazonky*. V souvislosti se státním svátkem ČR byla prezentována výstava turistických krás ČR. V říjnu 2008 se ČR zúčastnila filmem *Vratné láhve XX*. přehlídky filmů zemí EU.

SALVADOR

(Salvadorská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 16.5. 2008 - setkání předsedy vlády ČR M. Topolánka s viceprezidentkou Salvadorské republiky A. V. Escobar na summitu EU - LAC v Limě. Během Summitu se setkaly i ministryně zahraničních věcí Salvadorské republiky M. A. de Barillas a náměstkyně ministra zahraničních věcí ČR H. Bambasová.

Návštěvy představitelů Salvadorské republiky:

- 3.– 4. 9. 2008 - pracovní návštěva ministryně zahraničních věcí Salvadorské republiky M. A. de Barillas.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemný zahraniční obchod se v roce 2008 vyvíjel pozitivně, celkový obrat se oproti roku 2007 podstatně zvýšil. ČR měla se Salvadorem pozitivní saldo.

Hlavní vývozní komodity ČR: kovové trubky, elektronické přístroje a součástky, železo a ocel, barvy aj. chemické výrobky, plastové výrobky, součástky pro turbíny, papír, karton a lepenka, hnojiva, zbraně.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektropřístroje, tradiční zemědělské produkty, hlavně káva, oděvy a oděvní výrobky, plastové výrobky, součásti automobilů, zvířata, zařízení pro turbíny, výrobky ze železa a oceli.

Rozvojová spolupráce

V rámci tříletého projektu rozvojové pomoci realizovala Česká geologická služba v oblasti San Salvadoru geologický průzkum přírodních rizik. Česká republika udělila Salvadoru na rok 2009 jedno stipendium k magisterskému studiu v angličtině.

URUGUAY

(Uruguayská východní republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 20. 5. 2008 - setkání náměstkyně ministra zahraničních věcí ČR H. Bambasové s náměstkem ministra zahraničí Uruguaye pro mezinárodní ekonomické vztahy P. V. Ramelou na summitu EU – LAC v Limě.

Návštěvy představitelů Uruguayské východní republiky:

- 10. 11. 2008 - pracovní návštěva předsedy Komory reprezentantů Parlamentu A. Perdoma.

Zastupitelský úřad ČR v Montevideu byl uzavřen ke dni 30. 6. 2008. Diplomatická i konzulární působnost pro Uruguay byla k tomuto datu přenesena na zastupitelský úřad ČR v Buenos Aires v Argentině. Z důvodu úmrtí honorární konzulky Mayerové ukončil činnost honorární konzulát v Punta del Este.

Vzájemné ekonomické vztahy

Uruguay patří k tradičním hospodářským partnerům ČR v Latinské Americe. Vzájemná obchodní výměna výrazně vzrostla i v roce 2008.

Hlavní vývozní komodity ČR: antibiotika, pneumatiky pro zemědělská vozidla, ložiska, alkaloidy žitného námelu, hračky, tužky, léky s jinými antibiotiky, nápojové sklo, topné elektrické odpory, ergotamin a jeho soli.

Hlavní dovozní komodity ČR: česaná vlna, bělená dřevná buničina, hovězí maso, upravené hovězí usně, mandarinky a klementinky, nemykaná nečesaná vlna, střeva, měchýře a žaludky, med, pomeranče, jablka.

Kulturní vztahy

S uzavřením zastupitelského úřadu v Montevideu došlo k poklesu kulturních aktivit v Uruguayi. Krajanský spolek *Asociace přátel České republiky* organizoval ve spolupráci se zastupitelským úřadem Buenos Aires kulturní akce menšího charakteru.

USA

(Spojené státy americké)

Návštěvy představitelů ČR:

- 25. – 28. 2. 2008 – ve Washingtonu DC se uskutečnila pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka, v jejímž rámci se setkal s prezidentem G. W. Bushem, viceprezidentem R. Cheneyem a dalšími představiteli administrativy i Kongresu. Hlavními tématy návštěvy byla otázka bezvízového styku s USA (došlo k podpisu Memoranda o porozumění k Visa Waiver Program), protiraketová obrana, podpora lidských práv a demokracie ve světě a prohloubení obchodních vztahů. M. Topolánek v průběhu návštěvy slavnostně zahájil činnost českého caucusu v Kongresu USA. V delegaci ČR byli také ministryně obrany V. Parkanová a ministr vnitra I. Langer, první náměstci MZV a MO T. Pojar a M. Barták, ředitel BIS J. Lang a podnikatelská delegace, kteří absolvovali jednání se svými partnery a doprovodný paralelní program;
- 7. – 12. 4. 2008 - delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR ve složení předseda výboru J. Hamáček (ČSSD), místopředseda T. Dub (ODS) a členové výboru H. Mallová (ODS), P. Wolf (ČSSD), M. Šimonovský (KDU-ČSL) a J. Schwippel (ODS) navštívila New York, Washington DC a Nebrasku;
- 18. – 22. 5. 2008 - delegace PČR ve složení poslanci Z. Horníková (ODS), P. Hrnčář (ODS), M. Pohanka (nezařazený) a senátor V. Koukal (KDU-ČSL) jednala na pozvání *Agentury pro protiraketovou obranu (MDA)* ve Washingtonu DC s ředitelem MDA generálem H. Oberingem a zástupci administrativy, a následně navštívila Vandenbergovu základnu v Kalifornii;
- 26. – 30. 5. 2008 - prezident republiky V. Klaus na pozvání think-tanku *Competitive Enterprise Institute* navštívil Washington DC, aby zde prezentoval svou knihu *Modrá, nikoli zelená planeta* v anglickém překladu *Blue Planet in Green Shackles*. Z oficiálních představitelů administrativy se V. Klaus sešel s viceprezidentem R. Cheneyem a předsedou rady guvernérů Federálního rezervního fondu B. Bernankem;

- 5. – 11. 6. 2008 - ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg navštívil Washington DC v návaznosti na svou účast na konferenci *Bildeberg*. Program pana ministra byl zaměřen na diskusi s představiteli washingtonských think-tanků a zástupci kampaní prezidentských kandidátů k důležitým tématům zahraniční politiky (protiraketová obrana, transatlantické vztahy, Rusko, Kuba, EU – USA atd.);
- 23. – 27. 6. 2008 - delegace Bankovní komise Poslanecké sněmovny PSP ČR ve složení D. Rován (ODS), P. Wolf (ČSSD), P. Braný (KSČM) a J. Krupka (ODS) jednala ve Washingtonu DC se členy senátního Výboru pro bankovníctví a záležitosti bydlení a místního rozvoje, senátorem M. Martinezem (R-FL) a senátorem R. Shelbym (R-AL), a se členy sněmovního Výboru pro finanční služby, kongresmany J. Marshalllem (D-GA) a D. Manzullem (R-IL). Delegace navštívila také New York;
- 16. – 21. 7. 2008 - ministryně obrany V. Parkanová jednala ve Washingtonu DC s ministrem obrany R. Gatesem, a následně se seznámila s prvky systému protiraketové obrany v Colorado Springs (Colorado) a ve Fort Greely (Aljaška);
- 2. – 5. 9. 2008 - delegace MZV a MO vedená 1. náměstkou T. Pojarem a M. Bartákem ve Washingtonu DC vedla historicky první kolo česko-amerického strategického dialogu. Vedle obranné a bezpečnostní spolupráce byly diskutovány také energetická bezpečnost a předsednictví ČR v EU. Delegace se v rámci programu sešla s 1. náměstkem ministryně zahraničí J. Negropontem, s náměstkem State Departmentu J. Roodem, ředitelem MDA gen. H. Oberingem a představiteli kampaně B. Obamy;
- 29. 9. – 3. 10. 2008 - prezident republiky V. Klaus na pozvání think-tanku *Washington Policy Institute* absolvoval konferenční pracovní cestu, v jejímž rámci navštívil Portland (Oregon), Seattle (Washington) a Phoenix (Arizona). Na uvedených místech prezentoval svoji knihu *Blue Planet In Green Shackles* a sešel se mj. s představiteli významných společností (Starbucks, Microsoft). Prezident vystoupil také na snídani organizované *World Affairs Council of Seattle*;
- 30. 10. – 2. 11. 2008 - místopředseda vlády J. Čunek (namísto předsedy vlády M. Topolánka, který musel z vnitropolitických důvodů odložit svou plánovanou návštěvu USA) se zúčastnil slavnostního otevření České národní budovy v New Yorku a navštívil krajanskou komunitu na Floridě;
- 30. 10. – 5. 11. 2008 – poslanecká delegace PČR ve složení P. Bratský (ODS), K. Dimitrov (ČSSD), V. Exner (KSČM) a J. Plachý (ODS) přicestovala do USA na pozorování amerických prezidentských voleb;

- 14. – 15. 11. 2008 - náměstek místopředsedy vlády pro evropské záležitosti M. Mora se jako pozorovatel zúčastnil summitu skupiny zemí G20 ve Washingtonu;
- 17. – 19. 11. 2008 - místopředseda vlády pro evropské záležitosti A. Vondra a ministr vnitra I. Langer přicestovali do New Yorku prvním „bezvízovým letem“ z Prahy. A. Vondra se následně sešel ve Washingtonu s ministrem obrany R. Gatesem, se zvláštním vyslancem pro energetickou bezpečnost B. Grayem, M. Albrightovou, Z. Brzezinskim, kongresmankou E. Tauscherovou (D-Ca), senátorem R. Lugarem (R-IN) a zástupci vlivných think-tanků. K tématu nadcházejícího předsednictví ČR v EU vystoupil v Brookings Institute a na konferenci *Daimler US European Forum on Global Issues*.

Návštěvy představitelů Spojených států amerických:

- 8. – 10. 1. 2008 - delegace Kongresu USA pod vedením senátora M. Martineze (R-FL) v Praze jednala zejména o situaci na Kubě;
- 18. – 19. 2. 2008 - delegace Kongresu USA vedená senátorem B. Cardinem (R-MD) a kongresmanem A. Hastingsem (D-FL) přicestovala do Prahy v rámci své evropské cesty spolu s dalšími představiteli Helsinského výboru a diskutovala především lidskoprávní otázky;
- 21. 2. 2008 - senátor J. Kyl (R-AZ) navštívil ČR, aby při jednáních s partnery zdůraznil svou podporu rozvoji projektu protiraketové obrany;
- 18. – 20. 3. 2008 - delegace Kongresu USA pod vedením kongresmana R. Bouchera (D-VA) v ČR projednávala především problematiku klimatických změn;
- 29. – 30. 3. 2008 - delegace Kongresu USA vedená J. Tiernym (D-MA), jedním z nejsilnějších odpůrců protiraketové obrany ve Sněmovně reprezentantů, se krátce zastavila v Praze u příležitosti své cesty na Blízký východ;
- 5. 5. 2008 - kongresmani J. Marshall (D-GA) a „Bud“ Cramer (D-AL) vystoupili v Praze na konferenci k alianční dimenzi protiraketové obrany a jednali s partnery na MZV;
- 28. 5. 2008 - delegace zástupců Kongresu USA ve složení senátor P. Leahy (D-VT), senátor R. Shelby (R-AL), senátor T. Cochran (R-MS) a kongresman C. Smith (R-NJ) jednala s 1. náměstkem MZV T. Pojarem. Kongresmani podpořili rozmístění evropských prvků protiraketové obrany s odkazem na jejich zásadní význam pro mezinárodní bezpečnost a pro Alianci;

- 3. 6. 2008 - ministr obchodu USA C. Gutierrez jednal v Praze s předsedou vlády M. Topolánkem, ministrem zahraničních věcí K. Schwarzenbergem a dále vedl expertní jednání na Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR;
- 8. 7. 2008 – ministryně zahraničí C. Riceová u příležitosti své návštěvy ČR spolu s ministrem K. Schwarzenbergem podepsala *Hlavní smlouvu o zřízení radarové stanice na území ČR*. Ministryně se sešla v nejvyšších ústavních činiteli státu a prohlédla si nové prostory *Rádia svobodná Evropa*;
- 29. 7. 2008 - delegace Kongresu USA ve složení S. Lynch (D-MA), B. Inglis (R-NC) a S. Kagen (D-WI) jednala s politickým ředitelem MZV M. Povejšilem na téma protiraketové obrany;
- 21. 10. 2008 - náměstek Pentagonu pro politické záležitosti E. Edelman jednal o problematice protiraketové obrany s místopředsedou vlády A. Vondrou;
- 28. 11. 2008 - delegace kongresového „přídělovacího podvýboru“ sněmovního Výboru pro obranu pod vedením jeho předsedy J. Murthy (D-PA) jednala v Praze s NM1 T. Pojarem zejména o protiraketové obraně;
- 4. 12. 2008 - kongresman R. Wexler (D-FL) jednal v Praze s místopředsedou vlády pro evropské záležitosti A. Vondrou a 1. náměstkem MZV T. Pojarem o situaci na Blízkém východě, transatlantických vztazích, Rusku, protiraketové obraně a konferenci *Holocaust Era Assets*;
- 5. 12. 2008 - náměstek ministryně zahraničí pro mezinárodní bezpečnost a otázky nešíření J. Rood jednal v Praze s 1. náměstkem MZV T. Pojarem a dalšími partnery o protiraketové obraně;
- 18. 12. 2008 - delegace Kongresu USA pod vedením předsedkyně Podvýboru pro strategické schopnosti sněmovního Výboru pro obranu E. Tauscherové (D-CA) jednala v Praze o protiraketové obraně. Na schůzkách s místopředsedou vlády A. Vondrou, ministrem K. Schwarzenbergem a 1. náměstkem MZV T. Pojarem E. Tauscherová potvrdila, že podporuje výstavbu radaru zejména vzhledem k tomu, že je součástí ochrany proti raketám různého (tj. nejen dlouhého) doletu.

Vztahy mezi Českou republikou a USA jsou nadstandardní. Mají spojenecký charakter a jsou založeny na sdílených hodnotách a na těsných vztazích mezi EU a USA. Politiky obou zemí mají mnoho společných prvků v oblasti bezpečnosti a při podpoře demokracie a lidských práv. Hlavními tématy česko-americké relace v roce 2008 byly program *Visa Waiver*,

system americké protiraketové obrany a předsednictví ČR v Evropské unii v první polovině roku 2009.

S platností od 17. 11. 2008 byla Česká republika zařazena do programu *Visa Waiver*, jenž umožňuje občanům ČR cestovat do USA bez víz. Tím byl odstraněn asymetrický vízový režim, který mezi ČR a USA existoval od roku 1990. Zrušení vízové povinnosti pro občany ČR oznámil prezident G. W. Bush 17. 10. 2008 při slavnostní ceremonii v Růžové zahradě v Bílém domě.

V tématu protiraketové obrany došlo během roku 2008 k výraznému pokroku. Byly podepsány obě hlavní smlouvy, které upravují přítomnost komponentů systému na území ČR. V červenci 2008 ministři zahraničních věcí K. Schwarzenberg a C. Riceová podepsali *Smlouvu o umístění radarové základny protiraketové obrany USA v ČR*. V září 2008 ministři obrany V. Parkanová a R. Gates podepsali *Dohodu o statusu ozbrojených sil*.

V posledním čtvrtletí roku 2008 dominovala bilaterálním vztahům mezi ČR a USA především příprava předsednictví ČR v Evropské unii. Nejdůležitější událostí na americké straně, která měla v posledním čtvrtletí 2008 na naši bilaterální relaci vliv, byly listopadové prezidentské volby, v nichž zvítězil demokratický kandidát B. Obama.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemný obchod mezi ČR a USA se za posledních 15 let (od roku 1993) zvýšil více než osmkrát a v roce 2008 dosáhl obrat dalšího historického maxima ve výši 5,5 mld. USD. USA v posledních letech opustily první desítku nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR a v roce 2008 je obrat vzájemného obchodu opět zařadil až na čtrnácté místo tohoto žebříčku. Trend poklesu významu Spojených států v zahraničním obchodu ČR se tedy zastavil, ale nadále zahraničnímu obchodu ČR dominují vazby v rámci EU. Projevuje se však příznivý trend, kdy se na vývozu ČR stále více podílejí výrobky s vyšší přidanou hodnotou.

Hlavní vývozní komodity ČR: výpočetní technika, elektronika, součásti vznětových motorů, letecká technika, optická zařízení, letadla a další dopravní prostředky, zdravotnické prostředky.

Hlavní dovozní komodity ČR: kancelářské stroje a výpočetní technika, civilní letadla a součásti letadel, stroje a strojní zařízení, elektrické stroje, zdravotnická technika, léčiva, farmaceutické výrobky, telekomunikační zařízení, dopravní technika.

Kulturní vztahy

V kině Avalon ve Washingtonu DC se již druhým rokem promítá jednou měsíčně český film. V roce 2008 se uváděly především filmy s „osmičkovou“ tematikou.

Lednovou kulturní dominantou byl vzdělávací projekt věnovaný osobě Sira Nicholase Wintona, zachránci několika set československých, převážně židovských dětí. Součástí akce byly besedy ve školách s Wintonovými „dětmi“ a promítání filmů.

Na březnové přehlídce současné washingtonské architektury a designu Pecha Kucha Night se jako čestný zahraničních host představily UP Závody.

Samostatným politicko-kulturním projektem byla přehlídka lidskoprávních filmů v rámci dubnových *Ozvěň festivalu Jeden svět*, která byla připravena ve spolupráci s nevládní organizací Člověk v tísni.

V květnu se Velvyslanectví ČR druhým rokem zapojilo do společného projektu ambasad zemí EU *EU Open House*. Cca 2400 návštěvníků si přišlo prohlédnout prostory ambasády, rezidence velvyslance a poslechnout koncert „dudáckého bigbítu“ *Chodská vlna*.

U příležitosti 90. výročí vydání první československé známky byla v červnu prezentována výstava Českého poštovního muzea *Nejkrásnější české známky* na filatelistickém veletrhu NAPEX 2008.

V rámci největšího světového veletrhu vzdělávacích příležitostí *NAFSA 2008* se ve Washingtonu prezentovalo 19 českých vysokých škol. Veletrh umožnil školám navázat kontakty s mezinárodními odděleními univerzit celého světa a nabídnout programy českých vysokých škol zahraničním studentům.

Podzimu dominovala série *Fateful Eights in the Czech History*, akce, které se tematicky vázaly k některému z významných výročí roku 2008. Součástí série byly výstavy, koncerty (turné skupiny Plastic People of the Universe), přednášky, filmová promítání a prezentace knihy.

Nejvýznamnější součástí série bylo mezinárodní sympozium historiků *Osudové osmičky v českých dějinách: historická výročí roku 2008 a jejich význam pro dnešek* (23. - 24. 10. 2008). Sympozium bylo uspořádáno ve spolupráci s George Washington

University a Národním bezpečnostním archivem. Významnou akcí bylo též otevření výstavy fotografií J. Koudelky *Invaze 68: Praha*.

Během posledního čtvrtletí roku 2008 se uskutečnilo také několik „neosmičkových“ akcí. V říjnu se na velvyslanectví konal koncert J. Nohavici a v Kennedy Center měl recitál klavírista R. Kvapil. Nadstandardní mediální ohlas přinesla České republice výstava fotografií M. Borka *Wide Asleep*. Výstava byla součástí *DC Fotoweek*, největší washingtonské přehlídky profesionálních i amatérských fotografů.

VENEZUELA

(Bolívarovská republika Venezuela)

Vzájemné ekonomické vztahy

Venezuela je jednou z mála zemí latinskoamerického subkontinentu, se kterou vykazuje ČR dlouhodobě aktivní saldo obchodní bilance. Tendence vlády prezidenta H. Cháveze dále zvyšovat výdaje na státní investice, vládní projekty a sociální mise vytvářejí předpoklady pro další rozvoj bilaterálních obchodně-ekonomických vztahů, zejména českého exportu.

Hlavní vývozní komodity ČR: mléko a smetana v prášku, elektrické vodiče, umělá střeva z tvrzených bílkovin a plastů, motorová vozidla, tříkolky a hračky, stroje na zpracování masa a drůbeže, turbovrtulové pohony, trouby z oceli nerez bežešvé, cigaretový papír, dusadla a silniční válce, elektrická svítidla, mikroskopy, části výtahů a skipových eskalátorů, ocelové konstrukce, polymery akrylové, nápojové sklo, výrobky ze skla, bižuterie, pletací stavy aj.

Hlavní dovozní komodity ČR: hliník nelegovaný, tabák homogenizovaný rekonstituovaný, citrony a limety, turbovrtulové pohony, rum, brýlové čočky, oxid křemičitý, vrtule letadel, chladiče, likéry a destiláty.

7. Vztahy České republiky k zemím Asie a Pacifiku

AFGHÁNISTÁN

(Islámská republika Afghánistán)

Návštěvy představitelů ČR:

- 8. 5. 2008 – pracovní návštěva premiéra M. Topolánka (setkání s příslušníky českých jednotek a PRT);
- 6. 10. 2008 – pracovní návštěva ministryně obrany V. Parkanové (návštěva jednotek AČR);
- 28. 10. 2008 – pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka (návštěva jednotek AČR);
- 15. - 16. 12. 2008 – návštěva delegace Branného výboru Poslanecké sněmovny PČR (návštěva jednotek AČR – Uruzgán, Kandahár, KAIA).

Česká republika se aktivně angažuje při budování bezpečného, stabilního a hospodářsky udržitelného Afghánistánu. Pomoc je poskytována jak na bilaterální úrovni, tak i formou multilaterálních svěřeneckých fondů. Afghánistán je významným příjemcem české zahraniční rozvojové pomoci a místem působení většího počtu příslušníků Armády České republiky v rámci mise ISAF (*International Security Assistance Force*).

V roce 2008 došlo k posílení kontingentu AČR v misi ISAF na 435 osob. V březnu 2008 zahájil činnost *Provinční rekonstrukční tým (PRT)* ve východoafghánské provincii Lógar. PRT tvořilo celkem na 200 osob, z toho devět civilních expertů. Ke konci roku 2008 ukončila svou činnost v rámci mise ISAF česká polní nemocnice, která působila na letišti v Kábulu. ČR rovněž participovala v policejní misi EUPOL, kam poskytla čtyři experty.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hospodářské kontakty mají dlouholetou tradici. Zvýšený zájem afghánských činitelů i soukromých subjektů v minulých letech posílil příznivý trend obchodní výměny. Pokračující

nestabilita v Afghánistánu prozatím limituje možnosti širší účasti soukromých subjektů na obnově země a obecně posílení jejich obchodní a ekonomické přítomnosti v zemi.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, zbraně a munice, spínače elektrických obvodů, elektrické vodiče a kabely, svítidla, oděvní doplňky.

Hlavní dovozní komodity ČR: ořechy, suché plody, přístroje pro reprodukci zvuku, oděvy, koberce.

Rozvojová spolupráce

Na již schválené projekty zahraniční rozvojové spolupráce na období 2006 – 2010 byly alokovány prostředky ve výši 34,6 mil. Kč, z toho v roce 2008 realizovány čtyři projekty v celkové hodnotě cca 13,2 13,3 mil. Kč:

- Studie výstavby nové železniční tratě z íránských hranic do Kábulu v hodnotě cca 2,8 mil. Kč; celkový rozpočet projektu na roky 2006 - 2009 činí 9,2 mil. Kč;
- Studie rozvoje městské hromadné dopravy v Kábulu v hodnotě cca 3,5 mil. Kč, celkový rozpočet projektu na roky 2006 - 2008 činí 7,9 mil. Kč;
- Stabilizace příjmů v provincii Balch v hodnotě cca 2 mil. Kč;
- Zvyšování kvality středních zemědělských škol v hodnotě 5 mil. Kč; celkový rozpočet projektu na roky 2008 - 2010 činí 15,5 mil. Kč.

Aktuálně jsou v Afghánistánu realizovány následující bilaterální projekty:

Od března 2008 působí v Lógaru český PRT. Ke konci roku 2008 bylo ve stadiu realizace 38 projektů v hodnotě 60 mil. Kč, dalších deset projektů bylo ve stadiu přípravy. Kromě projektů dlouhodobějšího charakteru PRT realizuje také tzv. QIP (*Quick Impact Projects*). Jedná se o projekty menšího rozsahu jako například hloubení studen, dodávky pomůcek první pomoci pro Afghánskou národní policii atd.

V roce 2008 studovalo v ČR šest vládních stipendistů z Afghánistánu, z toho tři v bakalářském a tři v magisterském studijním programu. Pro akademický rok 2007/2008 byla přidělena tři vládní stipendia, z nabízené kvóty zůstalo jedno místo nevyužito. Pro akademický rok 2008/2009 se Afghánistánu nabízela čtyři místa v bakalářském/magisterském studijním programu v českém jazyce, která však nebyla nevyužita. V roce 2008 studovalo na českých veřejných vysokých školách šest vládních stipendistů z Afghánistánu.

Humanitární pomoc

V roce 2008 byla poskytnuta ČR humanitární pomoc v celkové hodnotě cca 7,4 mil. Kč, jmenovitě:

- 3,8 mil. Kč v rámci tzv. projektů rychlého dopadu (QIP - (Quick Impact Projects));
- 3,6 mil. Kč na odminování prostřednictvím Halo Trust.

AUSTRÁLIE

(Australské společenství)

Návštěvy představitelů ČR:

- září 2008 - návštěva delegace Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR, vedená 1. místopředsedou výboru senátorem J. Hálkem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné obchodní a ekonomické vztahy s Austrálií jsou na dobré úrovni a obchodní výměna v posledních letech velmi dynamicky roste. Za posledních pět let došlo k nárůstu českého vývozu do Austrálie o 440 % a vzájemného obrátu o 308 %.

Hlavní vývozní komodity ČR: strojírenské výrobky, výrobky elektrotechnického průmyslu, motorová vozidla, hračky, dřevo, papír, výrobky z plastů a sklářské výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: vlna, farmaceutické výrobky, elektronické součástky, oxid hlinitý a nápoje, především víno.

Kulturní vztahy

Podle aktuálních odhadů žije v Austrálii cca 27 tisíc českých krajanů. V každém státu a teritoriu Austrálie s výjimkou Severního teritoria existuje český/česko-slovenský klub. Velvyslanectví ČR v Canbeře a Generální konzulát ČR v Sydney se podílejí na pořádání kulturních akcí, výstav, koncertů českých umělců a obchodních seminářů.

BHÚTÁN

(Bhútánské království)

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 byla dokončena realizace malého lokálního projektu ČR v Bhútánu zaměřeného na posilování postavení žen ve společnosti.

COOKOVY OSTROVY

Na základě Usnesení vlády č. 1334 ze dne 28. 11. 2007, kterým vláda ČR vyslovila souhlas s navázáním diplomatických styků s Cookovými ostrovy, bylo dne 12. 5. 2008 v Avarua podepsáno *Společné komuniké o navázání diplomatických styků mezi ČR a Cookovými ostrovy*, jímž byly mezi Českou republikou a Cookovými ostrovy navázány diplomatické styky.

ČÍNA

(Čínská lidová republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 21. – 25. 4. 2008 - delegace ministra kultury ČR V. Jehličky, podpis Protokolu o kulturní spolupráci;
- 19. – 26. 5. 2008 – místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR J. Kasal a delegace Zemědělského výboru PSP ČR, vedená předsedou J. Papežem;
- 20. 6. 2008 - místopředseda Poslanecké sněmovny PČR a předseda KSČM V. Filip na 5. zasedání poslanců zemí Asie a Evropy (*Asia Europe Parliamentary Partnership – ASEP*, 18. – 20.6.);
- 14.- 18. 8. 2008 – soukromá návštěva předsedy vlády M. Topolánka na OH 2008;
- 1.- 6. 9. 2008 - vyslanec se zvláštním posláním pro energetickou bezpečnost V. Bartuška;

- 5.- 18. 9. 2008 – oficiální delegace ČR na Paralympijských hrách, vedená 1. náměstkyní ministra školství, mládeže a tělovýchovy E. Bartoňovou;
- 24. – 25. 10. 2008 – delegace místopředsedy vlády A. Vondry na 7. summitu *Setkání Asie-Evropa ASEM* (na okraj též bilaterální jednání s ministrem zahraničí ČLR Yang Jiechi).

Návštěvy představitelů Čínské lidové republiky:

- 13. – 14. 1. 2008 - generální tajemník Státní rady ČLR Hua Jianmin;
- 23. - 25. 9. 2008 – delegace Výboru pro etnické záležitosti Všečínského lidového shromáždění.

Vzájemné ekonomické vztahy

Zahraniční obchod s ČLR v roce 2008 (podle údajů, které jsou k dispozici) dosáhl rozdílných výsledků dle vyjádření v jednotlivých zahraničních měnách. Vývoz z ČR do ČLR v korunovém vyjádření poklesl o 6 %, v dolarovém vyjádření však vzrostl o 13,4 %. Dovoz v korunovém i dolarovém vyjádření vzrostl dvouciferně (12,9 %, resp. 36,3 %), a překročil tak hranici 190 mld. Kč (192,831 mld. Kč). Pasivní saldo obchodní bilance se opět navýšilo na hodnotu přes 181 mld. Kč, ale nevzrostlo již tak výrazně jako v roce 2007. Z výše uvedených výsledků je patrné, že i zahraniční obchod s ČLR byl ovlivněn prohlubující se finanční krizí v druhé polovině roku 2008.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu (např. hřídele, kliky převodové, zařízení k ohřevu a chlazení, čerpadla a dopravníky na kapaliny a jejich díly), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, stroje a zařízení k výrobě energie (pístové motory s vnitřním spalováním), díly ke kancelářským strojům a zařízením pro automatické zpracování dat; kovoobráběcí stroje a jejich komponenty, textilní a kožedělné stroje a jejich díly, zařízení telekomunikační, příslušenství přístrojů pro záznam, reprodukci zvuku a obrazu, náhradní díly a příslušenství motorových vozidel, sklo, přístroje měřicí, kontrolní, analyzační, řídicí, přístroje a zařízení optické aj.

Hlavní dovozní komodity ČR: zařízení k automatickému zpracování dat a jejich komponenty, telekomunikační zařízení, příslušenství přístrojů pro záznam a reprodukci zvuku a obrazu, periferní jednotky, hudební nástroje, monitory a projektory, televizní přijímače, dětské kočárky, hračky a sportovní potřeby, kancelářské stroje, obuv.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Protokol o kulturní spolupráci mezi Ministerstvem kultury České republiky a Ministerstvem kultury Čínské lidové republiky na léta 2007-2011, Peking, 22. 4. 2008;
- Ujednání o školských výměnách mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Ministerstvem školství ČLR na 2008-2011, podepsané korespondenčně k 8.7. 2008.

Humanitární pomoc

V souvislosti se sněhovou kalamitou v únoru 2008 ČR poskytla finanční humanitární pomoc ve výši 1,5 mil. Kč.

V souvislosti se zemětřesením v květnu 2008 ČR poskytla materiální humanitární pomoc ve výši 1,8 mil. Kč.

Kulturní vztahy

V dubnu 2008 vystoupil na koncertu v Zakázaném městě v Pekingu klavírní virtuos P. Kašpar.

Galerie Zdeňka Sklenáře se zúčastnila *Beijing Art 2008*. Expozice zahrnuje díla českých moderních umělců, jako jsou L. Rittstein, F. Diaz, V. Cígler, J. Straka, Z. Sýkora, M. Dobeš, M. Grygar, K. Malich a P. Písařík.

Folklorní hudebně-taneční soubor Jasénka ze Vsetínska se zúčastnil prvního *Světového festivalu lidových písní* v Pekingu ve dnech 4.-7.9. 2008.

Proběhla projekce českého filmu Jiřího Vejdělka *Roming* v rámci *Filmového festivalu EU* v Pekingu.

Na 11. ročníku *Šanghajského mezinárodního festivalu* (červen 2008) byla ČR zastoupena snímkem *Václav*. Herečka E. Vašáryová získala ocenění za nejlepší herecký výkon a M. Epstein pak ocenění za nejlepší scénář.

Hongkong

Návštěvy představitelů Hongkongu:

- 18. - 21. 3. 2008 - pracovní návštěva delegace Výboru pro rozvoj Legislativní rady;
- 29. 5. - 1. 6. 2008 - oficiální návštěva ministra financí J. Tsanga.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hongkong je jednou z mála asijských ekonomik, kde má ČR za posledních několik let (od 1999) aktivní obchodní bilanci. Hongkong je zajímavý pro české podniky svým kultivovaným právním a podnikatelským prostředím, nízkými daněmi a tradičními a úzkými vazbami na obrovský čínský trh a výrobní kapacity.

Hlavní vývozní komodity ČR: tantalové a keramické kondenzátory, odpory a části odporů, indukory, části strojů na automatické zpracování dat, telefonní přístroje pro celulární aj. bezdrátové sítě, sklo a skleněné výrobky, zejm. skleněné perly, imitace perel a drahokamů.

Hlavní dovozní komodity ČR: přístroje el. záznamu reprodukce zvuku a TV obrazu, jednotky zařízení pro automatické zpracování dat, optické přístroje, oděvy a oděvní doplňky, šperky, hodinky, hračky a další spotřební zboží.

Převážná část položek obchodní výměny jsou reexporty směrem do oblasti jižní ČLR, či naopak z jižní ČLR do ČR.

Kulturní vztahy

Ve spolupráci s *Hong Kong International Film Festival Society (HKIFFS)* se v březnu a dubnu uskutečnila zatím nejrozsáhlejší přehlídka českých filmů v Hongkongu. V jejím průběhu bylo představeno celkem 15 českých hraných a animovaných filmů. Film *Vratné lahve* získal hlavní festivalové ocenění pro zahraniční hraný film.

V srpnu realizoval soubor *National Black Light Theatre of Prague* tři představení černého divadla *Fantasy Travellers – Alice in Wonderland & Gulliver (Fantastičtí cestovatelé – Alenka v říši divů & Gulliver)*. Vystoupení byla součástí pásma *International Arts Carnival*.

Tchaj-wan

V rámci „politiky jedné Číny“ udržuje ČR diplomatické styky s Čínskou lidovou republikou a ve vztahu k Tchaj-wanu se soustředí na rozvoj dvoustranné expertní spolupráce v ekonomicko-obchodní, kulturní, vědecké, školské a turistické oblasti. ČR je zastoupena Ekonomickou a kulturní kanceláří v Tchaj-pechi.

Vzájemné ekonomické vztahy

Z hlediska dlouhodobých trendů se rok 2008 nikterak neodlišoval od let minulých. Nadále narůstal obchodní deficit v neprospěch ČR, kdy poměr vývoz-dovoz dosáhl hodnoty přibližně 1:16. Z tchajwanských investorů přítomných v ČR společnost Foxconn otevřela v Kutné Hoře již druhou továrnu (po Pardubicích), která je zaměřena na výrobu plochých (LCD) displejů. Nově své aktivity v ČR rozvíjí též tchajwanská firma na výrobu LCD monitorů AUO Optronics.

Hlavní vývozní komodity ČR: prostředky pro záznam a reprodukci zvuku a televizního obrazu, mechanické stroje a přístroje, sklo a skleněné výrobky, výrobky ze železa a oceli, optické, lékařské a chirurgické přístroje apod.

Hlavní dovozní komodity ČR: vztahující se k tchajwanským investicím v ČR; jedná se o součásti přístrojů pro vysílání a příjem TV signálu, telefonní a jiná zařízení pro přenos hlasu a dat, média pro záznam zvuku a obrazu, součásti počítačů, integrované obvody, monitory aj. K hlavním dováženým komoditám patřila též jízdní kola a jejich součásti, součástky pro motorová vozidla a motocykly, výrobky ze železa a oceli, ale i hračky a sportovní potřeby.

Kulturní vztahy

Na podzim na Tchaj-wanu hostovala moravská cimbálová muzika Sudovjan.

FILIPÍNY

(Filipínská republika)

Návštěvy představitelů Filipínské republiky:

- 6. -10. 9. 2008 - oficiální návštěva filipínského ministra zahraničních věcí A. G. Romula. Přijali jej místopředseda vlády pro záležitosti Evropské unie A. Vondra, ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg a předseda Senátu PČR P. Sobotka. Ministr Romulo se rovněž zúčastnil konference *Asia-Pacific Security Challenges: Implication for Europe and Atlantic Alliance*.

Vzájemné ekonomické vztahy

Za první pololetí 2008 činil český vývoz na Filipíny 40 mil. USD (nárůst o 12 %). I přes zvýšení českého vývozu a značný pokles dovozu z Filipín v posledních třech letech zůstává obchodní bilance i nadále pasivní.

V první polovině roku 2008 pokračoval zájem českých subjektů o uplatnění v otevírajícím se filipínském těžebním průmyslu. Čeští podnikatelé se také zajímají o možnost vybudování lázeňského zařízení, rostě rovněž zájem o dovoz českých zbraní pro sportovní i služební účely. Velvyslanectví ČR v Manile rovněž zaznamenává vzrůstající zájem ze strany firem působících v ČR o filipínské pracovní síly, zájem stoupá i na filipínské straně.

Rozvojová spolupráce

Bilaterální projekty					
Sektor	Název projektu	Realizátor	Doba realizace	Čerpání v roce 2008 (v tis. Kč)	Celkový rozpočet projektu (v tis. Kč)
Průmyslový rozvoj	Studie proveditelnosti obnovení malé vodní elektrárny	Město Baguio	2008	493	493
	Pomoc při opatřeních zajišťujících dodávku pitné vody	Strojírny Brno, a.s.	2006-2010	7980	36436
Celkem				8473	36929

Kulturní vztahy

V roce 2008 studovali na českých veřejných vysokých školách dva studenti. V akademickém roce 2008/9 se Filipínám žádná vládní stipendijní místa nenabízejí.

V roce 2008 darovala ČR vysvěcené repliky Jezulátka diecézi Vigan.

V červnu 2008 byla v Praze založena druhá pobočka Řádu Rytířů J. Rizala na území ČR a byly splněny podmínky pro vytvoření oblastního velení Česká republika.

INDIE

(Indická republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. - 17. 11. 2008 - pracovní návštěva ministra průmyslu a obchodu M. Římana.

Návštěvy představitelů Indické republiky:

- 8. - 9. 9. 2008 - pracovní návštěva státního ministra zahraničních věcí A. Šarmy;
- 10. - 11. 9. 2008 - pracovní návštěva ministra obchodu a průmyslu K. Natha.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní a ekonomická spolupráce s Indií se již pátým rokem dynamicky rozvíjí, každoročně roste export i import o desítky procent, obchodní bilance je za uplynulých pět let mírně aktivní. V roce 2008 překročil obrat vzájemné obchodní výměny poprvé v historii 1 mld. USD. Indie je tak dnes třetím největším asijským teritoriem pro český vývoz.

Český export se uplatňuje především v energetickém sektoru, rozvoji infrastruktury a těžby uhlí, ropy, plynu a dalších nerostných surovin. Významné pro české exportéry jsou rovněž dodávky do automobilového, textilního, kožedělného, farmaceutického a chemického průmyslu, informačních technologiích a nově také do průmyslu biotechnologií a zdravotnictví. Výhodou českých dodavatelů jsou tradice a dobrá pověst z předešlých dodávek technologických zařízení. V dovozu se začínají prosazovat dodavatelé pro kompletace strojírenských výrobků. Rostoucí zájem je rovněž o investice jak v ČR, tak v Indii. Byla navázána další partnerství indických a českých podniků.

Hlavní vývozní komodity ČR: karoserie, motory, převodovky a další součásti pro osobní a nákladní vozidla, obráběcí a tvářecí stroje, textilní stroje a jejich příslušenství, čerpadla, hřídele, kuličková ložiska, heterocyklické sloučeniny, sklo a skleněné výrobky.

Hlavní dovozní komodit ČR: bezešvé ocelové trubky a feroslitiny, části elektromotorů, transformátory, léčiva a chemikálie, bavlněná příze a textilní výrobky, nenahraná média pro záznam zvuku a elektrické kabely.

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 byl v Indii realizován projekt v sektoru zdravotnictví v hodnotě 3 mil. Kč *Kontrola/vymýcení lepry, TBC, HIV/AIDS*. Celkový rozpočet projektu na roky 2008 - 2009 činí 4 mil. Kč.

Pro akademické roky 2007/2008 a 2008/2009 byla Indii přiznána jedno, resp. dvě stipendia. V roce 2008 studovalo na českých veřejných vysokých školách devět stipendistů.

Kulturní vztahy

V přehlídce filmů středoevropských států *Little Europe* byl promítnut český film *Rebelové*. Filmový festival, který se koná každý rok, je sponzorován Velvyslanectvím ČR a organizován Katedrou slavistiky Dilijské univerzity.

Ve dnech 15. - 26. 3. 2008 se konal *13th Jamshedpur International Film Festival*, kde byl v rámci slavnostního zahájení promítnut český film *Želary*.

Ve dnech 1. - 30. 4. 2008 se uskutečnil *13. Filmový festivalu Evropské unie*, kde byl představen český dokumentární film *Každý rok je v Praze jaro, každý rok je Pražské jaro*.

Film *S čerty nejsou žerty* byl promítnut na 8. ročníku *Mezinárodního festivalu filmů pro děti*, který se konal od 14. 5. 2008 v Kalkatě.

Na *Kalkatském filmovém festivalu*, který se konal 14. – 21. 11. 2008, byl promítnut film J. Menzela *Obsluhoval jsem anglického krále*. V programu *International Forum of New Cinema* diváci shlédli české filmy *Babí léto* a *Rebelové*.

Ve dnech 3. - 5. 12. 2008 se konala v Dillí 12. konference *International Conference of the National Trusts Organization (INTO)*, která byla organizována *Indian Trust for Art and Cultural Heritage (INTACH)*. Konference se zúčastnili tři čeští odborníci.

V každoročních dětských výtvarných soutěžích *Lidice 2008* indičtí výherci obdrželi čtyři medaile a 17 diplomů a v *Šankarově soutěži* české děti získaly 21 ocenění.

INDONÉSIE

(Indonéská republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- leden 2008 - návštěv náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové;
- květen 2008 - návštěva delegace Zahraničního výboru a Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny PČR, vedené společně oběma předsedy výborů J. Hamáčkem a J. Vidímem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Náš obchod s Indonésií má mnohaletou tradici a v poslední době se úspěšně rozvíjí. Komoditní struktura českého exportu do Indonésie se postupně výrazně mění. Komoditní změny ve vývozu českého zboží souvisejí se skutečností, že náš export do tohoto teritoria je v nových podmínkách postaven na obchodní realizaci menších a středních firem.

Hlavní vývozní komodity ČR: sloučeniny dusíku, telekomunikační zařízení, kotle, kohouty, ventily a armatury pro potrubí, textilní a kožedělné stroje a jejich díly, čerpadla a kompresory.

Hlavní dovozní komodity ČR: přírodní kaučuk, zařízení k automatickému zpracování dat, telekomunikační zařízení, přístroje k záznamu a reprodukci obrazu a zvuku, obuv.

Kulturní vztahy

V roce 2008 uspořádalo Velvyslanectví ČR v Jakartě dvě významné kulturní akce. První při příležitosti návštěvy náměstkyně ministra dopravy I. Vykydala v srpnu 2008, který otevřel českou expozici na strojírenském a dopravním veletrhu, a dále pak společenskou akci v říjnu na oslavu státního svátku ČR. V oblasti školských a vědeckých styků zastupovalo

Velvyslanectví ČR v Jakartě Českou republiku na listopadovém veletrhu vzdělávacích příležitostí a vysokého školství v Jakartě.

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 byly v Indonésii realizovány tři rozvojové projekty v celkové hodnotě 4,2 mil. Kč.:

- projekt v gesci MD *Strategická studie možností rozvoje letecké dopravy na Jávě se zvláštním zřetelem na provincii Yogyakarta* s rozpočtem cca 1,7 mil. Kč; celkový rozpočet projektu na roky 2007 -2008 činil cca 2,4 mil. Kč.;
- projekt v gesci MD *Studie proveditelnosti hromadné dopravy v regionech Centrální Jáva a Yogyakarta* s rozpočtem 0,5 mil. Kč; celkový rozpočet projekty na roky 2007 - 2009 činí cca 2,3 mil. Kč.;
- projekt v gesci MZe *Obnova území v okolí jezera Tondano* v hodnotě 2 mil. Kč; celkový rozpočet projektu na roky 2008 - 2010 činí cca 7 mil. Kč.

V akademickém roce 2008/2009 byla přidělena dvě stipendia, nabízená kvóta tak byla využita. V roce 2008 studovali na českých veřejných vysokých školách čtyři studenti.

JAPONSKO

Návštěvy představitelů ČR:

- 6. – 9. 9. 2008 – soukromá návštěva prezidenta republiky V. Klause, během které se uskutečnilo jednání s tehdejšími předsedou vlády Japonska J. Fukudou.

Návštěvy představitelů Japonska:

- 19. – 22.7. 2008 – pracovní návštěva delegace Dolní komory japonského parlamentu, vedené místopředsedou T. Jokomičim.

Vzájemné ekonomické vztahy

Japonsko patří mezi nejvýznamnější ekonomické partnery České republiky. Bilaterální hospodářské vztahy jsou patrně nejlepší za celé poválečné období. V roce 2008 pokračoval příliv japonských investic do České republiky, i když s patrnou tendencí ke zpomalování. Kumulovaná hodnota investic dosáhla cca 80 mld. Kč. Japonské firmy zaměstnávaly v České

republice cca 45 tisíc pracovníků. Japonsko se tak dlouhodobě drží na druhém místě v přílivu investic do České republiky hned za Německem. Investice přitom směřují ve stále větší míře do oblasti s vysokou přidanou hodnotou. Co do počtu japonských firem, kterých je v ČR přes 240 (z toho 90 výrobních), se Česká republika v rámci Evropy umístila na čtvrtém místě za Velkou Británií, Francií a Německem.

Obchodní bilance za rok 2008 skončila záporným saldem ve výši cca 86 mld. Kč, což představuje nárůst o 28 % oproti předchozímu roku.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu; silniční vozidla; stroje a zařízení k výrobě energie.

Hlavní dovozní komodity ČR: zařízení pro telekomunikace a pro záznam a reprodukci zvuku; elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče; silniční vozidla.

Kulturní vztahy

Nejpreferovanějším kulturním artiklem České republiky je klasická hudba. V roce 2008 účinkovaly v Japonsku mnohé přední české soubory, např. České smyčcové kvarteto, Sexteto českých filharmoniků, Wihanovo kvarteto, Nostitzovo kvarteto, Sukův komorní orchestr a další. Z velkých hudebních těles v Japonsku vystoupily Komorní opera Praha, Symfonický orchestr českého rozhlasu či Opera národního divadla. Známé tokijské divadlo Nissay Theatre si pak jako jeden z vrcholů svého letošního repertoáru vybralo nastudování opery *Věc Makropulos* (v českém jazyce).

Kromě hudebních akcí proběhlo v Českém centru a na velvyslanectví několik výstav, byly uspořádány akce určené ke zvýšení povědomí o české filmové tvorbě a Japonsko navštívilo Malé divadlo kjógenu z Brna.

V roce 2008 se uskutečnila výměna čtyř vládních stipendistů. Japonští uchazeči o stipendium v ČR projevují zájem především o studium uměleckých a humanitních oborů. Mnohem vyšší počet studentů ale na japonských univerzitách studuje na základě bilaterálních dohod univerzit obou zemí. Japonským uchazečům bylo i loni nabídnuto pět stipendií na Letní škole slovanských studií, která byla japonskou stranou beze zbytku využita.

KAMBODŽA

(Kambodžské království)

Návštěvy představitelů ČR:

- 8.- 13. 5.2008 - pracovní návštěva delegace MF ČR, kterou vedli nám. ministra financí T. Zídek, nám. ministra zahraničních věcí J. Kohout a náměstek ministra kultury ČR A. Tesařík. Hlavním cílem návštěvy byly mezivládní rozhovory o vyrovnání dluhu mezi Kambodžským královstvím a ČR, které byly zakončeny slavnostním podpisem Memoranda o porozumění mezi ministerstvy financí obou zemí. Memorandum předpokládá využití části kambodžského dluhu ve formě rozvojové pomoci České republiky Kambodžskému království. Je třeba zdůraznit, že ČR je první zemí, které se podařilo vyjednat a uzavřít dlouhodobý problém kambodžského státního dluhu, aniž by celou dlužnou částku odepsala.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2008 byla podepsána *Dohoda o ochraně a vzájemné podpoře investic* mezi vládami ČR a Kambodže.

Rozvojová spolupráce

Bilaterální projekty					
sektor	název projektu	realizátor	doba realizace	čerpání v r. 2008 (v tis. Kč)	celkový rozpočet projektu (v tis. Kč)
průmyslový rozvoj	Zvyšování zabezpečení vodních zdrojů, zdravotnických a vzdělávacích zařízení v chudé farmářské komunitě	Rainbow Gateway	2008	500	500
Sociální rozvoj	Zvyšování dostupnosti kvalitní zdravotnické péče s důrazem na péči o matku a dítě	Člověk v tísni, o. p. s.	2008	1250	3250
	Průzkum počátku osídlení V Angkoru	AVČR – Ústav jaderné fyziky	2008	350	350
	Zvyšování znalostí a dovedností obyvatel za účelem posilování jejich sociálního a ekonomického statutu	Lux et Lapis, n. f.	2008	350	350
celkem				2450	4450

Kulturní vztahy

Pro kambodžské studenty jsou každoročně nabízena dvě až tři vládní stipendijní místa ke studiu na českých vysokých školách. Kambodžská strana má zájem především o studium archeologie.

KAZACHSTÁN

(Republika Kazachstán)

Návštěvy představitelů ČR:

- 6. 3. 2008 – návštěva náměstkyně ministra zdravotnictví M. Kellerové;
- 26. 5. 2008 - mezipřistání delegace Zemědělského výboru Poslanecké sněmovny PČR v čele s místopředsedou J. Kasalem;
- 29. 6. – 3. 7. 2008 - účast delegace Poslanecké sněmovny PČR, vedené poslancem P. Bratským na zasedání Parlamentního shromáždění OBSE;
- 9. – 12. 9. 2008 návštěva předsedy Senátu PČR P. Sobotky s podnikatelskou misí společně s konáním 2. zasedání *Česko-kazachstánské mezivládní komise pro ekonomickou, hospodářskou a vědecko-technickou spolupráci*;
- 8. – 9. 10. 2008 účast velvyslance se zvláštním posláním pro otázky energetické bezpečnosti V. Bartušky v Almaty na konferenci *KIOGE*;
- 17. 10. 2008 – účast ministryně D. Stehlíkové na konferenci *Společný svět: pokrok prostřednictvím různorodosti*, konané v rámci přípravy Kazachstánu na předsednictví v OBSE.

Návštěvy představitelů Republiky Kazachstán:

- 30. 10. 2008 – návštěva náměstka MZV Kazachstánu K. Š. Sarybaje.

Těžištěm česko-kazašských vztahů byla spolupráce v obchodní a ekonomické oblasti. Neřešenou stále zůstává otázka kazašského dluhu vůči České republice. V roce 2008 došlo k výraznému posílení kontaktů na politické úrovni.

Vzájemné ekonomické vztahy

Kazachstán je nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky ze zemí Střední Asie. Objem výměny zboží se v posledních pěti letech úspěšně rozvíjí. V září 2008

v Astaně proběhlo 2. zasedání *Česko-kazašské komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci*.

Hlavní vývozní komodity ČR: montážní komponenty osobních automobilů Škoda, léčiva, výrobky z buničiny a papíru, rozvodové přístroje pro vysoké napětí, dřevotřískové desky, díly plynových turbin, čerpadla, digitální procesové jednotky, hliníkové fólie, montované stavby, ocelové sudy a zdravotnická technika a zařízení.

Hlavní dovozní komodity ČR: minerální paliva, fosfor a selen, surová bavlna, zkapalněný propan a butan, feroslitiny, tabák.

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 byl v gesci MV realizován regionální projekt *Podpora migračního managementu ve Střední Asii (Kyrgyzstán, Kazachstán). Posilování kapacit migračního a pohraničního managementu zdrojových a tranzitních zemí*.

V akademickém roce 2007/2008 byla přidělena čtyři vládní stipendia, nabízená kvóta byla využita. V roce 2008 v ČR studovalo na českých veřejných vysokých školách celkem dvanáct vládních stipendistů.

KOREJSKÁ LIDOVĚ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Vzájemné ekonomické vztahy

Hlavní vývozní komodity ČR: strojní zařízení, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče.

Hlavní dovozní komodity ČR: výrobky z plastů, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče a oděvní výrobky a doplňky.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Program spolupráce v oblasti školství mezi MŠMT ČR a MŠ KLDR na léta 2008-2011;
- Protokol mezi vládou ČR a vládou KLDR o změně Dohody mezi vládou ČR a vládou KLDR o podpoře a vzájemné ochraně investic.

Rozvojová spolupráce

V současné době česká strana poskytuje KLDR dvě dlouhodobá stipendia v rámci programu pomoci rozvojovým zemím a čtyři místa na *Letní škole slovanských studií*. Kromě toho bude nabízet ČR čtyři místa na letních kurzech korejštiny. Ve dnech 19.-23.5.2008 proběhl v Praze seminář *The Czech Economy and Its Development* pro skupinu sedmi ekonomů z KLDR, jehož organizací bylo pověřeno CERGE.

Humanitární pomoc

V dubnu byla oficiálně předána humanitární pomoc České republiky okresu Ončchon ve formě dodávky 44.575 ks jabloňových roubovanců několika různých odrůd, včetně technické pomoci při jejich výsadbě.

Kulturní vztahy

V roce 2008 bylo realizováno několik kulturních projektů. Prvním z nich bylo zapojení KLDR do *Mezinárodní dětské výtvarné soutěže Lidice*, do které se přihlásily dvě místní školy. Na *Pchjongjangském mezinárodním filmovém festivalu* v září 2009 byly promítnuty dva české filmy, *Nicholas Winton - Síla lidskosti* a *Vratné lahve* (tento film získal zvláštní cenu poroty). Od konce září do začátku listopadu byla v KLDR představena putovní výstava *Historie českého piva* ve městech Nampcho, Wonsan, Hamhung a hlavním městě Pchjongjangu.

KOREJSKÁ REPUBLIKA

Návštěvy představitelů ČR:

- 15. - 20.6. 2008 – pracovní návštěva náměstkyně ministra H. Bambasové.

Vzájemné ekonomické vztahy

Postavení Korejské republiky v investiční a obchodní spolupráci ČR se v roce 2008 nadále upevnilo. Celkovým objemem obrátu se Korejská republika v současné době řadí na 22. místo, což je o tři příčky lepší umístění než v roce 2007.

Celkovým obrátem, který ve srovnání s předcházejícím rokem vzrostl o více než 47 % a dosáhl objemu 1,636 mld. USD, zaujímá Korejská republika třetí místo mezi zeměmi Asie,

Afriky a Latinské Ameriky za Čínou a Japonskem. Opět se ale začal prohlubovat deficit, rychlejší růst tempa dovozu (1,383 mld. USD) nad vývozem (253 mil. USD) byl ovlivněn především dovozem vysoce technicky vyspělého zboží určeného z velké části také pro další průmyslové využití.

Hlavní vývozní komodity ČR: klikové hřídele, výrobky ze železa a oceli, hračky, optické a měřicí přístroje a automobilové součástky.

Hlavní dovozní komodity ČR: spotřební elektronika, televizní přijímače, přístroje mobilní komunikace a osobní automobily.

Kulturní vztahy

Největší kulturně-propagační akcí organizovanou Velvyslanectvím ČR byla expozice českého designu *Dotek Prahy* v rámci mezinárodní výstavy *Seoul Design Olympiad*, kterou v průběhu října shlédly na dva miliony návštěvníků. Na univerzitě Kjemjong se uskutečnila výstava české kubistické architektury. Z dalších akcí je možno jmenovat účast na otevření muzea skla na ostrově Čedžu (říjen), kde české sklo tvoří dominantní část exponátů, vystoupení řady hudebních těles (od dětských pěveckých souborů po skupinu Gipsy.cz) i účast českých filmů a filmařů na největším asijském filmovém festivalu v Pusanu. V říjnu proběhla za účasti velvyslanectví mezinárodní konference bohemistů z Dálného východu na Univerzitě zahraničních studií (*Hankuk University of Foreign Studies*).

KYRGYZSTÁN

(Kyrgyzská republika)

Vzájemné vztahy nejsou zatíženy otevřenými problémy. Základem vzájemné spolupráce je obchodně-ekonomická oblast. České velvyslanectví akreditované pro Kyrgyzstán se nachází v kazašské Astaně. Kyrgyzská strana má zájem o oživení vztahů.

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 byly v Kyrgyzstánu realizovány tyto rozvojové projekty:

- Rozvoj venkova a zemědělství - v hodnotě 2 mil. Kč;

- Analýza rizik a omezení důsledků protržení hrází vysokohorských jezer - v roce 2008 bylo na projekt čerpáno téměř 5 mil. Kč, celkový rozpočet projektu na období 2007 – 2010 činí 135,2 mil. Kč;
- Komplexní studie městské a příměstské osobní dopravy v Biškeku - v hodnotě 0,4 mil. Kč celkový rozpočet projektu na období 2008 – 2009 činí 2,3 mil. Kč.;
- Podpora migračního managementu ve Střední Asii (Kyrgyzstán, Kazachstán) - v celkové hodnotě 0,68 mil. Kč.

Pro akademické roky 2007/2008 a 2008/2009 byla přidělena dvě a jedno vládní stipendia, nabízená kvóta byla v obou případech využita.. V roce 2008 studovalo na českých veřejných vysokých školách celkem osm vládních stipendistů.

LAOS

Návštěvy představitelů ČR:

- květen 2008 - návštěva delegace Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu PČR ČR.

Rozvojová spolupráce

Bilaterální projekty					
Sektor	Název projektu	Realizátor	Doba realizace	Čerpání v roce 2008 (v tis. Kč)	Celkový rozpočet projektu (v tis. Kč)
Průmyslový rozvoj	Krmné směsi AVAFEED a jejich přínos pro zvýšenou efektivitu při chovu hospodářských zvířat	AVAS Export-import, s.r.o.	2008	500	500
Celkem				500	500

MALAJJSIE

Návštěvy představitelů ČR:

- květen 2008 – návštěva delegace Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

Nepříznivá obchodní bilance, související především s dovozem dílů a součástí pro montáž a výrobu počítačů na území ČR, se prohloubila.

Hlavní vývozní komodity ČR: papír, lepenka a výrobky z nich, chemikálie a výrobky z umělé hmoty, zařízení pro telekomunikace a pro záznam a reprodukci zvuku, elektrická zařízení a přístroje, nábytek a sušené mléko.

Hlavní dovozní komodity ČR: tradičně elektrická a elektronická zařízení a přístroje (procesory a řídicí jednotky), kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (zejména paměťové jednotky), telekomunikační zařízení a z nestrojírenských komodit surový kaučuk.

Rozvojová spolupráce

Od roku 2006 úspěšně probíhá program vysílání malajsijských studentů ke studiu medicíny v ČR. V roce 2008 nastoupilo na tři akreditované lékařské fakulty 71 studentů. Celkový počet malajsijských studentů v ČR přesáhl 200. Probíhá proces akreditace dalších lékařských fakult. Rozvíjení spolupráce v této oblasti proto patří k prioritám bilaterálních vztahů.

Humanitární pomoc

V roce 2008 poskytla ČR humanitární pomoc barmským uprchlíkům v Malajsií ve výši 0,43 mil. Kč.

MONGOLSKO

Vzájemné ekonomické vztahy

Ekonomické vztahy na relaci ČR – Mongolsko zaznamenaly v roce 2008 další rozvoj (jak v českém exportu, tak i importu), a to i přes negativní turbulence v závěru roku. V roce 2008 se podařilo vyvézt z ČR do Mongolska řadu tradičních komodit (z oblastí potravinářského strojírenství 29 %, zdravotnické techniky 15 %, a dopravních zařízení 4 %), ale i některé nové a významné položky. Mezi ty bezesporu patří investiční celky v podobě pšeničných mlýnů (jeden před dokončením, modernizace druhého je ve fázi kontraktačních jednání) a stavebnictví (linka na výrobu sendvičových prvků pro stavebnictví – před spuštěním).

Díky skutečnosti, že Mongolsko patří mezi programové země z pohledu české zahraniční rozvojové spolupráce, tvoří nezanedbatelný podíl na českém exportu do této země také dodávky zařízení a technologií pro tuto oblast (energetika, zdravotnictví, zpracovatelský a potravinářský průmysl).

Hlavní vývozní komodity ČR: potravinářské výrobky, zdravotnická technika, dopravní prostředky.

Hlavní dovozní komodity ČR: chemikálie, textilní výrobky a kůže.

Rozvojová spolupráce

Bilaterální projekty					
Sektor	Název projektu	Realizátor	Doba realizace	Čerpání v roce 2008 (v tis. Kč)	Celkový rozpočet projektu (v tis. Kč)
Průmyslový rozvoj	Dodávka vodohospodářských celků pro oblasti s nedostatkem pitné vody	GEOtest, a.s.	2006-2010	8000	27470
	Řešení krizové situace v zásobování vodou ve vzdálených somonech	Vodní zdroje. a.s.	2008-2010	432	432
	Obnova a zajištění vodních zdrojů v polopuštích oblastech	Geomin družstvo	2006-2009	4000	13 029
	Zajištění zdrojů a dodávek pitné vody v nově osídlovaných	Vodní zdroje. a.s.	2006-2009	8495	21289
	Zajištění zdroje pitné vody pro nemocnici	Zdravotní centrum při úřadu	2008	340	340
	Modernizace technického vybavení a rozvoj lidských zdrojů v	Hospimed, s.r.o.	2006-2010	8000	27427
	Zásobování města a jeho okolí pitnou vodou	Geomin družstvo	2006-2009	4499	10799
	Zřízení technoparku pro výuku točivých strojů na univerzitě - II. etapa	ZAT, a.s.	2006-2010	4000	12000
	Modernizace pohonů a řízení bloku elektrárny č. 4, zřízení technického školícího střediska při VŠ	ZAT, a.s.	2003-2009	7500	55000
	Automatizace zauhlování na elektrárně č. 4 - II. fáze	MPO	2006-2010	7500	33000
	Modernizace nemocnice	Městská rada města Khatgal	2008	330	330
	Modernizace zdravotnického střediska Khaszagnuur v chudinské čtvrti na periferii Jarmak	Zdravotní středisko Kharzagnuur	2008	330	330
	Pomoc při modernizaci a ekologickém odsíření vápenky Chutul - II. fáze	Eurosound, s.r.o.	2005-2010	4000	26000
	Čistička odpadních vod v kožedělném závodě v Darchanu	Eurosound, s.r.o.	2006-2010	6500	28000
Sociální rozvoj	Příprava a zavedení studijního programu Sociální práce	Charita Česká republika	2006-2010	2918	12100
	Informační a komunikační platforma pro sektor sociálně-zdravotní	Charita Česká republika	2008-2009	376	1991
	Socioekonomická stabilizace a rozvoj odlehých a těžko	Charita Česká republika	2008-2010	2838	2838

Životní prostředí	Technická a technologická podpora pro odstranění ekologických zátěží	Geomin družstvo	2008-2010	400	400
	Posouzení environmentální rizik kontaminace rtutí při těžbě ložisek v povodí řeky	Geomin družstvo	2006-2008	4500	9820
Zemědělství	Označování zvířat	ČZU	2007-2009	5000	9700
	Obnova rostlinné výroby v semiaridních oblastech severní části	MZLU	2006-2009	1300	6200
	Závod na zpracování masa a kůží	AlphaCon, s.r.o.	2006-2010	5000	28000
	Podpora výroby vajec a drůbežního masa v drůbežárně Bochog	AlphaCon, s.r.o.	2006-2009	2000	9980
	Zlepšení rostlinné produkce	ADRA o.s.	2007-2009	5000	12000
Celkem				93 258	348 475

Kulturní vztahy

V únoru 2008 a v prosinci se uskutečnilo v prostorách velvyslanectví předání diplomů a medaile za úspěšné umístění v 35. ročníku *Mezinárodní dětské výtvarné výstavy LIDICE 2007*. V březnu velvyslanectví uspořádalo ve spolupráci s *Asociací absolventů českých a slovenských škol a kurzů* velikonoční posezení, a to nejen pro děti a mládež.

Na počátku září 2008 předal velvyslanec ceny dětem za umístění v environmentálně - edukativní soutěži *Environmentální vzdělávání mládeže v oblasti Khovschgol*. Soutěž byla uspořádána ve spolupráci s firmou Průmyslové stavitelství Brno, a.s. V říjnu se tradičně uskutečnila recepce u příležitosti státního svátku ČR, na které vystoupili studenti Hudební a taneční školy v Ulánbátaru.

MYANMAR/BARMA

(Myanmarský svaz)

Vztahy ČR a Myanmaru/Barmy jsou v oblasti politické i ekonomické ve fázi dlouhodobé stagnace a omezily se pouze na udržování základní úrovně kontaktů. Otázka lidských práv v Myanmaru/Barmě patří mezi priority zahraniční politiky ČR. ČR poskytuje humanitární pomoc zejména utečencům z Myanmaru/Barmy a významně finančně podporuje české projekty transformační spolupráce. ČR nemá v Myanmaru/Barmě efektivní zastupitelský úřad, naše zájmy pokrývá velvyslanectví ČR v Bangkoku.

Humanitární pomoc

Na jaře 2008 zasáhl Barmu cyklon Nargis. Vzhledem k negativnímu postoji barmského režimu bylo obtížné zajistit humanitární pomoc, která proto byla poskytnuta několika různými cestami. Ministr zahraničních věcí ČR schválil 5. 5. 2008 uvolnění 2,5 mil. Kč na projekt Mezinárodního červeného kříže (prostřednictvím ČČK), 7. 5. 2008 dalších 2,5 mil. na projekty společnosti ADRA a organizace Burma Free Rangers. Dne 30. 6. 2008 schválil ministr uvolnění 5 mil. Kč na projekt společnosti Člověk v tísni.

Kromě toho byl 4. 2. 2008 schválen příspěvek ve výši 430.000 Kč na podporu terénní zdravotní péče nevládní organizace Mercy Malaysia pro barmské uprchlíky. Jednalo se o pokračování projektu, který ČR podpořila již v roce 2007.

NEPÁL

(Federativní demokratická republika Nepál)

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 studovali na českých veřejných vysokých školách dva stipendisté z Nepálu.

NOVÝ ZÉLAND

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné obchodní a ekonomické vztahy s Novým Zélandem jsou na dobré úrovni a obchodní výměna se dynamicky zvyšuje. Mezi lety 2006 a 2007 ČR postoupila v žebříčku obchodních partnerů Nového Zélandu ze stého místa na místo devadesáté třetí.

Hlavní vývozní komodity ČR: výrobky elektrotechnického průmyslu, hračky, motorová vozidla, strojírenské výrobky, papír a sklářské výrobky. Největší nárůst v porovnání s předchozím rokem zaznamenal vývoz železných a ocelových drátů.

Hlavní dovozní komodity ČR: vlna, strojírenské výrobky, výrobky elektrotechnického průmyslu maso, zelenina, ovoce, nápoje a ryby.

Kulturní vztahy

Dochází k zintenzivnění vzájemné kulturní, školské a vědecké spolupráce. V důsledku bezproblémového provádění dohody o pracovních prázdninách roste počet studentů ČR pobývajících na Novém Zélandu. Podle posledních odhadů žije na Novém Zélandu cca jeden tisíc českých krajanů.

PÁKISTÁN

(Pákistánská islámská republika)

Rozvojová spolupráce

Ve městě Bagh byl v roce 2008 realizován projekt v sektoru odpadového hospodářství v hodnotě cca 2 mil. Kč.

Pro akademický rok 2007/2008 bylo Pákistánu přiznáno jedno stipendium a nabízená kvóta tak byla využita. V roce 2008 studoval v ČR jeden stipendista z Pákistánu.

Kulturní vztahy

Rok 2008 se v Pákistánu nesl ve znamení dalšího zhoršení bezpečnostní situace, včetně hlavního města Islámábádu. Vzhledem ke specifickým podmínkám činnosti Velvyslanectví ČR vyplývajícím z této situace jsou aktivity velvyslanectví v agendě kulturních vztahů limitované.

Česká umělecká scéna byla v listopadu 2008 reprezentována loutkářem P. Vangelim, který během mezinárodního uměleckého festivalu *World Performing Arts Festival* v pákistánském Láhauru předvedl několikrát své představení *Prague – The Enchanted City*. Průběh festivalu byl narušen několika výbuchy v bezprostřední blízkosti místa konání festivalu. Ostatní čeští umělci svou plánovanou účast nakonec z důvodu zhoršené bezpečnostní situace odřekli.

SINGAPUR

(Singapurská republika)

Návštěvy představitelů Singapuru:

- 10. - 12. 4. 2008 – návštěva ministra zahraničních věcí G. Yeo.

Vzájemné ekonomické vztahy

Singapur je stabilně jedním z nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR v oblasti jihovýchodní Asie a potenciálním důležitým investorem v ČR. Obrat vzájemného obchodu rok od roku roste, ačkoliv ve vzájemných vztazích přetrvává z hlediska České republiky i nadále deficit.

Hlavní vývozní komodity ČR: elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, elektronické součástky.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje pro zpracování dat a jejich periférie, integrované obvody a další elektronické součástky, přírodní kaučuk a pryskyřice, telekomunikační zařízení.

SRÍ LANKA

(Srílanská demokratická socialistická republika)

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 byl realizován jeden rozvojový projekt v gesci MŽP *Znečištění vnitrozemských vod* s rozpočtem 2,9 mil. Kč; celkový rozpočet projektu na roky 2007 - 2009 činí cca 7,8 mil. Kč.

TÁDŽIKISTÁN

(Republika Tádžikistán)

Vzájemné vztahy jsou bezproblémové, kontakty na politické úrovni jsou nicméně omezené. Rozvoj obchodně-ekonomické spolupráce je objektivně limitován hospodářskými možnostmi země.

Humanitární pomoc

V roce 2008 byla Tádžikistánu v reakci na kruté mrazy panující v zemi poskytnuta materiální humanitární pomoc ve formě dodávky mouky v hodnotě 1 mil. Kč.

THAJSKO

(Thajské království)

Návštěvy představitelů ČR:

- květen 2008 - oficiální návštěva delegace Výboru pro hospodářství, dopravu a zemědělství Senátu PČR.

Thajsko je oblíbenou turistickou destinací českých turistů, jejichž počet každoročně roste. V listopadu a prosinci 2008 v souvislosti s politickou situací a bloádou mezinárodního letiště v Bangkoku se ocitlo v kritické situaci celkem 478 občanů, kterým české velvyslanectví poskytlo konzulární pomoc.

Vzájemné ekonomické vztahy

Thajsko patří trvale mezi nejvýznamnější obchodní partnery ČR v jihovýchodní Asii. Intenzita obchodních vztahů s Thajskem se projevuje zejména v oblasti dovozů, kde zemi patří 20. místo mezi třicítkou nejdůležitějších obchodních partnerů.

Hlavní vývozní komodity ČR: sušené mléko, čerpadla pohonných hmot, zbraně a střelivo, turbogenerátory, umělá střeva, parní turbíny.

Hlavní dovozní komodity: stroje pro automatické zpracování dat, elektronické součásti audio a video techniky, optická vlákna, tištěné obvody, přírodní kaučuk, pneumatiky, měděné trubky.

V roce 2008 byla úspěšně ukončena jednání o *Dohodě o ekonomické spolupráci mezi ČR a Thajskem*, jejíž text byl oboustranně odsouhlasen. Dohoda by měla být podepsána v roce 2009.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR v Bangkoku uspořádalo *Dny České republiky 2008* (22. 10. -28. 10.) k oslavě státního svátku, 90. výročí československé státnosti a propagaci České republiky v Thajsku. Hlavní část akce byla po úspěchu v předešlém roce uspořádána opět v hotelu Dusit Thani ve spolupráci se českými a thajskými sponzory za podpory MZV ČR, MPaO ČR a organizace CzechTourism.

V současnosti studuje na univerzitách v ČR několik desítek thajských studentů v magisterském a doktorandském studijním programu, řada z nich na vlastní náklady. Zájem o studium v ČR je velký především u vysokých škol s uměleckým zaměřením.

Od roku 1998 je v činnosti *Česko-thajská společnost* a od roku 2008 z iniciativy českého velvyslanectví v Bangkoku *Thajsko – česká asociace*.

UZBEKISTÁN

(Republika Uzbekistán)

Těžištěm vzájemných vztahů byla především spolupráce v obchodně-ekonomické oblasti, která má vzrůstající tendenci. Česko-uzbecké, respektive česko-unijní vztahy byly i roce 2008 poznamenány trváním sankcí EU, které se na základě rozhodnutí GAERC z října 2008 zúžily pouze na zbraňové embargo.

Návštěvy představitelů Uzbekistánu:

- 6. – 7. 5. 2008 - konzultace 1. náměstka MZV Uzbekistánu I. Nematova;
- 9. – 10. 9. 2008 - návštěva náměstka ministra obrany R. Nijazova.

Vzájemné ekonomické vztahy

Uzbekistán je druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR v regionu Střední Asie. V celkovém pořadí zahraničně obchodních partnerů ČR podle obratu zahraničního obchodu se Uzbekistán pohybuje na 81. místě. Proti roku 2007 zaznamenala vzájemná obchodní výměna v roce 2008 nárůst o 25 %. Na mezivládní úrovni pracuje společná *Česko – uzbecká komise pro ekonomickou, vědeckotechnickou a kulturní spolupráci*.

Hlavní vývozní komodity ČR: pneumatiky, stroje a zařízení pro průmyslová odvětví, léčiva a farmaceutické výrobky, prací a čisticí prostředky.

Hlavní dovozní komodity ČR: bavlněná textilní vlákna a příze, textilní výrobky a doplňky, výrobky z barevných a vzácných kovů.

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 byl realizován jeden projekt v gesci Ministerstva zemědělství ČR *Zlepšení hygienických podmínek v dětském sanatoriu v Nukusu* v hodnotě 600 tis. Kč.

Pro akademický rok 2007/2008 byla Uzbekistánu přidělena čtyři vládní stipendia, nabízená kvóta byla využita. V roce 2008 studovalo na českých veřejných vysokých školách současně v ČR studuje 18 vládních stipendistů.

VIETNAM

(Vietnamská socialistická republika)

Návštěvy představitelů ČR:

- 21. –23. 3. 2008 - návštěva předsedy vlády ČR M. Topolánka. Premiér se setkal se svým protějškem Nguyen Tan Dungem, prezidentem Nguyen Minh Trietem, generálním tajemníkem ÚV KS Vietnamu Nong Duc Manhem a předsedy lidových výborů Hanoje a Ho Či Minova Města. V Hanoji se zúčastnil slavnostního zahájení podnikatelského fóra za přítomnosti místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí VSR Pham Gia Khiema. V Ho Či Minově Městě se setkal se členy *Klubu Praha*, vietnamskými absolventy československých a českých vysokých škol a učilišť. Se svými partnery jednal premiér M. Topolánek o otázkách rozšiřování vzájemné obchodní a ekonomické výměny, spolupráce ve vzdělání a o řešení problematiky udělování víz pro vietnamské občany. Obě strany podepsaly mezivládní dohodu

o spolupráci ve školství na léta 2008-2011 a protokol o změnách dohody o podpoře a ochraně investic;

- 8. - 12. 4. 2008 - oficiální návštěva delegace Výboru pro životní prostředí PSP ČR, vedené jeho místopředsedou V. Dlouhým. Cílem návštěvy bylo seznámení se stavem ochrany životního prostředí ve Vietnamu;
- září 2008 - návštěva místopředsedy vlády a ministra pro místní rozvoj J. Čunka. Ministr představil cestovní ruch v České republice na mezinárodním fóru ASEM;
- listopad 2008 - návštěva delegace Hospodářského výboru PSP ČR v čele s místopředsedou Poslanecké sněmovny PČR V. Filipem.

Vzájemné vztahy jsou dlouhodobě na velmi dobré úrovni, a to především v obchodně-ekonomické oblasti. O jejich další posílení projevují zájem obě strany, důkazem je oficiální návštěva premiéra M. Topolánka ve Vietnamu v březnu 2008. Vietnam je jednou z osmi prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky.

Vzájemné ekonomické vztahy

Pozitivní skutečnost postupného růstu obchodní výměny zůstává zastíněna nepříznivým trendem jen velmi pomalého nárůstu českého vývozu, jehož důsledkem je stále rostoucí český deficit. Lze doufat, že v návaznosti na jednání českých firem během návštěv státních představitelů ČR ve Vietnamu v roce 2008 (premiér M. Topolánek, místopředseda Parlamentu V. Filip, ministři A. Řebíček a M. Říman) dojde v příštích letech k růstu obchodního obrátu a snižování českého záporného salda.

Rozvojová spolupráce

Z hlediska celkového ročního objemu české rozvojové pomoci patří Vietnam dlouhodobě mezi největší příjemce rozvojové pomoci. V letech 2006 - 2010 se ČR v souladu s rozvojovou strategií EU zaměřuje na sektory ochrany životního prostředí, zemědělství, oblast práce a sociálních věcí a dále podporu podnikání a modernizaci průmyslové infrastruktury.

Bilaterální projekty					
Sektor	Název projektu	Realizátor	Doba realizace	Čerpání v roce 2008 (v tis. Kč)	Celkový rozpočet projektu (v tis. Kč)
Průmyslový rozvoj	Vybudování střediska pro vyšší odborné vzdělávání a pro zvyšování odborné kvalifikace	Technická universita Liberec	2006-2010	5 000	25 000
	Osvojení surovinové základny pro průmyslové využití ve sklářském průmyslu	GET, a.s.	2006-2010	5 500	13 000
	Rozvoj malých vodních elektráren formou dodávky technologie	Strojírny Brno, a.s.	2006-2010	4 500	9 925
	Rekonstrukce a modernizace technického vybavení nemocnice v Haiphongu	Hospimed, s.r.o., Praha	2006-2010	19 955	27 440
	Technická a metodická pomoc při zakládání fakulty technického, environmentálního a zemědělsko-potravinářského inženýrství	Česká zemědělská univerzita, Praha	2006-2010	5 900	9 800
Sociální rozvoj	Podpora a prevence zdravého sexu a reprodukce, oblast Dao Xa	Mgr. Jiří Kocourek	2008	1 999	16 999
	Sociální začleňování ohrožených skupin obyvatelstev obci Phong My	Mgr. Jiří Kocourek	2006-2009	3 379	7 549
	Podpora chovu sladkovodních ryb	Česká zemědělská univerzita, Praha	2008-2010	3 270	3 270
	Udržitelný rozvoj v komunitě Phong My	Česká zemědělská univerzita, Praha	2006-2010	2 384	6 700
	Little Hanoi, propagace rozvojového povědomí	České centrum, Praha	2008	50	1 390
	Antologie moderních vietnamských povídek, propagace rozvojového povědomí	Kontinenty - Sdružení pro spol. s Afr, Asie a LA, Praha	2008	50	4 550
	Hlavatá a kol.: Dějiny Vietnamu, propagace rozvojového povědomí	Nakladatelství Lidové noviny, s.r.o., Praha	2008	40	40
Zemědělství	Obnova a udržitelný rozvoj lesa	Mott MacDonald	2007-2009	3 814	7 190
	Regionální produkty odpadového hospodářství	ETC Consulting Group s.r.o.	2006-2008	2 286	6 289
	Zlepšení nakládání s odpadními vodami	DWW o.s.	2008	764	15 764
Životní prostředí	Rehabilitace provincie Thua Thien Hue zasažené dioxiny	DEKONTA a.s.	2006-2009	9 364	19 732
Celkem				68 255	174 638

Malé lokální projekty při ZÚ					
Sektor	Název projektu	Realizátor	Doba realizace	Objem čerpání v r. 2007 (v tis. Kč)	Celkový rozpočet (v tis. Kč)
ZÚ Hanoj	Vybavení kliniky pro chudé v Binh Thuan v provincii Ham Thuan Bac novým lékařským vybavením	Ham Thuan Bac People's Committee, Vietnam	2008	718	718
	Zpracování manuálu pro nakládání s odpady ve zdravotnictví	ETC Consulting	2008	327	327
Celkem				1 045	1 045

Kulturní vztahy

Pro akademický rok 2008/09 byl Vietnam zařazen do pilotního projektu vládních stipendií pro studium v anglickém jazyce. Rozvíjí se také přímá spolupráce mezi českými a vietnamskými univerzitami .

Z pohledu bilaterálních vztahů je v současnosti významná snaha o nalezení statusu vietnamské komunity v ČR a zamezení nelegální migraci.

Ke konci roku 2008 bylo pozastaveno vydávání dlouhodobých víz občanům Vietnamu z důvodu značného nárůstu počtu žadatelů. Situace je řešena v kompetenci Ministerstva vnitra ČR.

VÝCHODNÍ TIMOR

(Demokratická republika Východní Timor)

Humanitární pomoc

V roce 2008 poskytla ČR humanitární pomoc vnitřním uprchlíkům v hodnotě 0,61 mil. Kč, a to formou příspěvku Mezinárodní organizaci pro migraci.

PALAU

(Republika Palau)

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 byl v gesci Velvyslanectví ČR v Manile realizován jeden malý lokální projekt v hodnotě 0,5 mil. Kč, který spočíval v dodávce zubařského vybavení.

VANUATU

Rozvojová spolupráce

V roce 2008 byl v gesci Velvyslanectví ČR v Canbeře realizován jeden malý lokální projekt v hodnotě 0,5 mil. Kč, spočívající ve vyslání lékaře.

III. EKONOMICKÁ DIMENZE ZAHRANIČNÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY

1. Ekonomická diplomacie a proexportní aktivity Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Ekonomická diplomacie a proexportní politika

Podpora exportu a investic je jednou z nových priorit vlády České republiky. Vláda vychází z toho, že v podmínkách současné finanční krize, hospodářské deprese a postupující globalizace spolu s vysokou mírou otevřenosti české ekonomiky je prosperita země závislá právě na schopnosti prosadit vlastní hospodářské zájmy státu ve světě.

Zásadní roli v tomto procesu má sehrávat *ekonomická diplomacie*, kterou lze definovat jako soubor opatření zaměřený na prosazování politik vlády v oblasti produkce, pohybu a výměny zboží, služeb, práce a investic směrem do zahraničí a naopak. Ekonomická diplomacie se tak podílí na vytváření pozitivního obrazu země ve světě. Důležitou roli sehrává ekonomická diplomacie i v procesu formulování, prosazování a ochrany zájmů ČR v orgánech EU.

Ekonomická diplomacie a její součást *obchodní diplomacie* tvoří důležitý předpoklad pro úspěch českých firem na zahraničních trzích, pro podporu růstových faktorů lehce zranitelné otevřené české ekonomiky a v neposlední řadě též postavení ČR v rámci struktur a při vyjednávání interních pozic v EU.

Ekonomická diplomacie se především zaměřuje na:

- prosazování vládní ekonomické politiky v zahraničí na multilaterální a bilaterální úrovni – návštěvy ústavních činitelů, představitelů ekonomických ministerstev;
- spolupráci s honorárními konzuly, hospodářskými komorami, oborovými svazy apod. (iniciace jejich spolupráce s českými partnery, vybudování sítě kontaktů usnadňující vstup českého subjektu na trh, ověřování možnosti spolupráce na třetích trzích, podpora vytváření joint-ventures atd.);
- aktivní spolupráci se zástupci dalších členských států EU v regionu v rámci Delegace EU i bilaterálně - například podpora účasti českých firem na projektech EU v regionech - na zastoupeních sídlících v zemi, která není členem EU;

- realizaci projektů MZV ČR na podporu exportu prostřednictvím pořádání obchodních misí, či projektů zastupitelských úřadů – v rámci víceoborových prezentací ČR jako významného partnera v ekonomické spolupráci se zemí svého působení;
- konzultaci a koordinaci stanovisek v ekonomických otázkách s partnery v rámci příprav na jednání v Bruselu – na zastoupeních sídlících v zemi, která je členem EU;
- aktivní angažmá v oblasti rozvojové spolupráce;
- monitoring ekonomických politik přijímacího státu a informování ústředí o významných změnách ekonomického a podnikatelského prostředí;
- předkládání návrhů, jak nejlépe prosadit národní zájmy (ve stylu *understanding and strength*);
- přípravu programu a doprovod vládních a parlamentních delegací;
- iniciaci bilaterálních obchodních dohod, vytváření mezinárodních a mezirezortních pracovních skupin;
- vypracování souhrnné teritoriální informace (komplexní zdroj informací pro podnikatelskou a státní sféru na webových stránkách BusinessInfo);
- aktivní podporu podnikatelských aktivit (semináře, workshopy, výstavy a veletrhy, firemní prezentace);
- vhodné prosazování (*lobbying*) zájmů konkrétních firem;
- zajištění průchodnosti mezi podnikatelskou sférou a státními orgány;
- přípravu a zajištění českých dnů v regionech;
- podpora rozvoje a prohlubování spolupráce na regionální úrovni v rámci programu Evropské unie;
- vyhledávání partnerů na úrovni měst a obcí;
- kontakty s představiteli mezinárodních obchodních a ekonomických organizací;
- podporu a rozvoj kontaktů mezi vědeckými a výzkumnými institucemi, podporu spolupráce vysokých škol;
- propagaci ČR;
- účast na konferencích, přednáškách a workshopech v zemi působení i v ČR.

Strategické řízení Ministerstva zahraničních věcí ČR v oblasti ekonomické diplomacie

V rámci projektu *Strategického řízení MZV ČR* je ekonomická diplomacie jedním ze šesti základních pilířů zahraniční politiky MZV ČR, jimiž jsou:

- vytvoření prostoru pro vstup a úspěšné působení českých firem na světových trzích a pro příliv investic do ČR;
- vytvoření a realizace koncepční a efektivní strategie veřejné diplomacie;
- vybudování systému koordinovaného působení státních subjektů ekonomické diplomacie;
- prosazování ekonomických zájmů ČR ve strukturách EU a v jejich vnějších ekonomických vztazích;
- optimalizace a modernizace aktivit přispívajících k pozitivnímu obrazu ČR v zahraničí;
- zajištění adekvátní veřejné informovanosti (*public affairs*).

Nezastupitelnou úlohu v realizaci ekonomické diplomacie mají Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, jejichž činnost je definována *tzv. kompetenčním zákonem*. Ministerstvo zahraničních věcí je ústředním orgánem státní správy pro oblast zahraniční politiky, v jejímž rámci vytváří koncepci a koordinuje vnější ekonomické vztahy. Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy pro obchodní politiku, zahraničněekonomickou politiku, zahraniční obchod a podporu exportu. Ministerstvo zahraničních věcí a ministerstvo průmyslu a obchodu jako hlavní aktéři v prosazování obchodně – ekonomických zájmů spolupracují v rámci platných dohod o spolupráci mezi oběma ministerstvy v otázkách spojených se zabezpečením zahraničně-obchodní politiky, zahraničního obchodu a podpory exportu v činnosti zahraniční služby České republiky a o koordinaci činností podřízených příspěvkových organizací, jejichž aktivity se dotýkají zahraničněekonomické činnosti. Koordinace spolupráce Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR probíhá prostřednictvím *tzv. Stálé pracovní skupiny* jednající na úrovni náměstků ministrů obou úřadů.

Prosazování významných ekonomických zájmů v zahraničí se stává stále častěji i politickou otázkou vyžadující jednání na politické i multilaterální úrovni. MZV ČR jako celek musí zákonitě sehrát jednu z nejvýznamnějších úloh při realizaci těchto kroků.

K tomu, aby obchodní diplomacie byla efektivní, musí mít jasnou vizi a orientaci, být účelně uspořádána, vybavena dostatečnými zdroji, pojmána jako aktivní součást zahraniční a hospodářské politiky státu a vytvářena a realizována v partnerství s podnikatelskou sférou. Díky *Koncepci jednotné prezentace ČR* je vytyčena cesta a existují prostředky, jak jednotně prezentovat ČR v zahraničí a budovat její pozitivní obraz jako moderní, vyspělé demokratické země, důvěryhodného partnera v obchodních vztazích a vhodné lokality pro zhodnocení investic.

Česká obchodní diplomacie řadou z těchto atributů disponuje. Má svou vizi, která je obsažena v *Exportní strategii ČR pro období 2006 – 2010*. Ekonomická diplomacie disponuje sítí zastupitelských úřadů, v jejichž rámci působí obchodně-ekonomické úseky, a státem zřízenými agenturami. V ústředí se může opřít o specializovaná pracoviště, zejména na ministerstvech zahraničních věcí a průmyslu a obchodu, která mají podporu hospodářských zájmů v zahraničí za jednu ze svých priorit. Vstupem naší země do EU přibyla agenda, která souvisí s jednáními v Bruselu při prosazování a hájení ekonomických zájmů ČR, která se tak přesunula na multilaterální úroveň. Naše hospodářské zájmy se tak stále více prosazují z úrovně ekonomické diplomacie.

Synergický efekt ekonomické diplomacie MZV ČR vychází ze spolupráce s dalšími zainteresovanými ministerstvy a jejich příspěvkovými organizacemi.

Na vybudování efektivní ekonomické diplomacie se podílí kromě Ministerstva zahraničních věcí ČR a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR i *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*, které má kompetence v oblasti cestovního ruchu a v rámci EU zastřešuje zájmy územních samosprávných celků. Cestovní ruch se podílí na tvorbě HDP více než 3 procenty a devizové příjmy z cestovního ruchu překračují 100 mld. Kč ročně. Velmi významné funkce zabezpečuje MMR i ve vztahu k realizaci regionální a strukturální politiky Evropské unie, tzv. *politiky hospodářské a sociální soudržnosti*.

Ministerstvo zemědělství ČR jako ústřední orgán státní správy pro zemědělství realizuje marketingové aktivity na podporu českých zemědělských výrobků.

Ministerstvo životního prostředí ČR sleduje hospodářské procesy z hlediska dopadů na životní prostředí. Prostřednictvím programů zahraniční rozvojové spolupráce propaguje v zahraničí české technologie a know-how, a to především v méně vyspělých zemích.

Ministerstvo mimo jiné provozuje *Databázi českých environmentálních technologií a služeb* (www.env.cz/Envibase).

Obecně platí, že činnost každého ústředního orgánu státní správy má ve větší či menší míře zahraniční prvek, díky němuž se vůči ekonomické diplomacii dostává do role jejího spolutvůrce či uživatele. Příkladem je *Ministerstvo kultury ČR*, které samo a prostřednictvím kulturních institucí propaguje Českou republiku v zahraničí.

Na 82 zastupitelských úřadech ČR v zahraničí je celkem 102 systemizovaných diplomatických míst na obchodně-ekonomických úsecích. Ministerstvo zahraničních věcí řídí zastupitelské úřady, jejichž integrální součástí jsou obchodně-ekonomické úseky (OEÚ). Jejich pracovníci jsou podřízeni vedoucímu zastupitelského úřadu. Odborné řízení OEÚ přísluší MPO ČR.

MZV ČR využívá v současnosti také služeb 149 honorárních konzulů. Jejich počet bude v letošním a příštím roce navýšen celkově o dalších 15 osob. MZV ČR připravilo v roce 2008 celosvětové setkání honorárních konzulů ČR v Praze. Jednou z výzev, která byla při tomto setkání akcentována, je i požadavek na širší zapojení honorárních konzulů do prosazování obchodně-ekonomických zájmů ČR. Při jmenování nových honorárních konzulů bude zdůrazněna jejich úloha při hájení českých ekonomických a obchodních zájmů a budou požádáni o větší podíl při organizování akcí na podporu vývozu a propagace ČR.

Významnou roli v procesu realizace ekonomické diplomacie sehrávají příspěvkové organizace, a to nejen prostřednictvím svých zahraničních kanceláří, ale také díky bohaté nabídce služeb v ČR.

CzechTrade, příspěvková organizace MPO ČR, je vládní agenturou na podporu obchodu. V zahraničí řídí 33 kanceláří.

CzechInvest, rovněž příspěvková organizace MPO ČR, je vládní agenturou na podporu podnikání a investic. V zahraničí má devět zastoupení.

Česká centra jsou příspěvkovou organizací MZV ČR, která má 21 zahraničních zastoupení. Jejím posláním je rozvíjení dialogu se zahraniční veřejností v oblasti kultury, vzdělávání, obchodu a turismu a spoluvytváření obrazu ČR jako moderní a dynamické země.

CzechTourism, příspěvková organizace Ministerstva pro místní rozvoj ČR pro podporou rozvoje cestovního ruchu, má v zahraničí 26 zastoupení a částečně je činnost vykonávána zahraničními privátními subjekty. Propaguje Českou republiku jako destinaci cestovního ruchu, koordinuje státní propagaci cestovního ruchu s aktivitami prováděnými podnikatelskými subjekty a rozvíjí střednědobou a aktuální strategii pro marketing produktů cestovního ruchu na domácím i zahraničním trhu.

V oblasti financování a pojišťování vývozu se státní účastí působí *Česká exportní banka, a.s. (ČEB)* a *Exportní a garanční pojišťovací společnost, a.s. (EGAP)*.

Spolupráce s podnikatelskou veřejností – Rada pro obchod a investice

Efektivní ekonomická diplomacie musí odrážet potřeby podnikatelské veřejnosti. Ta musí být více vtažena do rozhodování o tvorbě a realizaci zásadních otázek týkajících se ekonomické diplomacie. V důsledku toho došlo ke zřízení *Rady pro obchod a investice* jako stálého poradního a koordinačního orgánu ministra průmyslu a obchodu.

V této radě společně zasedají představitelé MPaO ČR, MZV ČR a dalších orgánů státní správy a jimi zřízených institucí se zástupci podnikatelské sféry.

Rada je zmocněna činit návrhy a doporučení, která mohou MZV ČR a MPaO ČR využívat ke zkvalitnění služeb státu. Rada rovněž spolupracuje s příslušnými výbory obou komor Parlamentu ČR, s Kanceláří prezidenta republiky a s Úřadem vlády.

Činnost Rady spočívá především v:

- rozvíjení partnerských vztahů s podnikatelskou veřejností;
- koordinaci jednotlivých součástí zahraniční politiky ČR;
- zjišťování zpětné vazby ve spokojenosti podnikatelské veřejnosti se službami ekonomické diplomacie;
- vytváření předpokladů pro efektivní prosazování českých hospodářských zájmů v zahraničí;
- využívání jednotné značky ČR při jejím prosazování ve světě prostřednictvím obchodu a investic.

Služby státu pro vývozce a investory

Mimořádný důraz je kladen na kvalitu a efektivnost služeb státu pro podnikatelské subjekty. Ty se neomezují pouze na vývoz zboží. Cílem je nabídka profesionálních a kvalitních služeb, zajištění investic a dosažení liberální obchodní politiky, která je zaměřena na usnadňování obchodu a odstraňování překážek v přístupu na zahraniční trhy. Dostupnost těchto služeb má být co nejširšímu okruhu subjektů a jejich obsah odpovídat tomu, co se očekává od státu v podmínkách tržní ekonomiky.

Služby jsou typově rozděleny - služby vzdělávací a poradenské, informační, asistenční, prezentační a služby v oblasti financování a pojišťování vývozu. Jde především o internetové portály, jako jsou *Zelená linka pro export* a dále např. *BusinessInfo.cz* a rovněž portál *Export.cz*. V rámci společného projektového týmu MPaO ČR, MZV ČR, dalších ministerstev, agentur a podnikatelských reprezentací je zdokonalován systém přenosu informací o vývozních příležitostech tak, aby podnikatelům byly prezentovány jednotným a snadno dosažitelným způsobem a byly odstraňovány nežádoucí duplicity, které v této oblasti v minulosti existovaly.

V neposlední řadě je zájmem státních institucí, aby obdobně, jak to činí jiné vyspělé státy, zlepšily dostupnost jimi nabízených služeb v regionech. Za tím účelem byl vytvořen společný projekt agentury CzechTrade s Hospodářskou komorou, na jehož základě působí v krajích 13 regionálních exportních míst, která nabízejí proexportní služby CzechTrade, EGAP a ČEB.

Na podporu exportních aktivit uzavřelo MZV ČR dohody o spolupráci s Asociací obranného průmyslu, Hospodářskou komorou ČR a se Svazem průmyslu a dopravy.

2. Ekonomický vývoj České republiky v roce 2008

Rok 2008 znamenal po relativně dlouhém období stabilního hospodářského vývoje České republiky zásadní zvrát. Mírné oslabování ekonomiky ČR započalo sice již v roce 2007, ale rok 2008, zejména ve svém závěru, přinesl vlivem turbulencí na mezinárodním finančním trhu citelné ochlazení.

Vlivy na straně užití zdrojů působící na vývoj HDP se přesunuly od průmyslové výroby pro konečnou spotřebu k výrobě pro hmotné investice na straně tvorby zdrojů. Základní makroekonomické proporce ukazují, že došlo ke strukturálním změnám, zejména v poměru mezi domácí ekonomikou a zahraničněekonomickými operacemi. Změnil se vztah mezi vývojem domácí realizované poptávky a vnější poptávky, jakož i mezi domácími a vnějšími zdroji krytí úhrnné poptávky.

I přes zpomalení si česká ekonomika udržela v roce 2008 vyšší růst než západoevropské státy, souhrnná ekonomická pozice ČR ve vztahu k Evropské unii na krátký čas posílila. Reálný přírůstek hrubého domácího produktu za rok 2008 (údaj z prosince 2008) činil 4,2 %. Předpovědi však signalizovaly pro západní Evropu a ostatní průmyslově vyspělé státy výrazné oslabení konjunktury až ekonomickou recesi, a v důsledku toho ztratil český hrubý domácí produkt na dynamice a zasažen byl jak vztah k vnějšímu prostředí – ztrátou dynamiky zahraničního obchodu zbožím – tak vnitřek ekonomiky protichůdnými změnami cenových hladin. Spotřebitelská inflace převýšila růst cen v průmyslu a vývozní ceny klesaly rychleji než dovozní. Tato skutečnost přinesla značné zhoršení směnných relací, což vedlo k citelnému znehodnocení národní práce na zahraničních trzích. Ztráta z vývoje směnných relací byla ve srovnání s předchozím obdobím citelná, strukturální pohyb byl zřetelný zejména v pomalejším růstu kupní síly vývozu než náročnosti dovozu na vývozní zdroje.

Směnný kurz ovlivňoval korunové ceny vyváženého i dováženého zboží, koruna více zhodnocovala při dovozních než při vývozních operacích. Pokles cenové konkurenceschopnosti na zahraničních trzích nabíral po čtvrtletích na obrátkách. Česká republika postoupila z kategorie *low-cost economy* do skupiny středněpříjmových zemí EU dle HDP na obyvatele v paritě kupní síly. Co se transakcí se zahraničím týká, čistý odliv prvotních důchodů do něj zesílil – především vlivem repatriovaných zisků i mezd zahraničních pracovníků. Tím ukazatel ekonomického růstu na čistě národní bázi rostl pomaleji než HDP v běžných cenách.

Ještě před dvěma lety určovaly český ekonomický růst výdaje domácností a investice. V roce 2008 přidal k růstu HDP nejvíce čistý vývoz, jehož příspěvek byl podstatně vyšší než před rokem, a to přesto, že vývoz zboží z ČR probíhal po zcela převažující část sledovaného období v prostředí posilujícího kurzu koruny.

Nicméně zahraniční obchod zaznamenal v roce 2008 poprvé od vstupu České republiky do EU a podruhé v historii ČR meziroční pokles obratu. Saldo zahraničního obchodu skončilo v roce 2008 druhým největším přebytkem (proti roku 2007 však o 18,5 mld. Kč nižším) od vzniku samostatné České republiky. Nižší obrat zahraničního obchodu v roce 2008 byl vyvolán výhradně poklesem vývozu (meziročně klesl vývoz o 14,1 % a dovoz o 9,1 %). Utlumená zahraniční poptávka ohrozí růst exportu v následujících obdobích.

Přebytek zahraničního obchodu byl výsledkem kladných hodnot obchodní bilance (i když postupně klesajících). Ve zbožové struktuře došlo k navýšení přebytku zahraničního obchodu se stroji a dopravními prostředky a s polotovary a materiály. Snížení schodku zaznamenal zahraniční obchod se zemědělskými a potravinářskými surovinami a výrobky.

V teritoriální struktuře zahraničního obchodu se mírně oslabila pozice států EU 27 (z 85,3 % na 85,1 %), zvýšení podílu na celkovém vývozu byla patrné pouze u SNS (z 3,7 % na 4,3 %).

Výsledky zahraničního obchodu byly v roce 2008 ovlivněny zejména

- poklesem průmyslové výroby;
- značným oslabením vnější poptávky zejména ve druhé polovině 2008;
- nepříznivým vývojem směnných relací.

Domácnosti utratily nominálně více než v roce 2007, reálně však výdaje při vysoké spotřebitelské inflaci značně zpomalily a příspěvek k růstu nebyl oproti předchozímu období ani poloviční. Po dlouhodobé stabilitě se urychlil růst cen, míra inflace, vyjádřená meziročním průměrem CPI, dosáhla 5,9 %. Z celkových výdajů na spotřebu obyvatelstvo omezilo nejvíce nákupy bytového vybavení a zařízení domácností. Došlo k mírnému zvýšení krytí domácí poptávky domácí nabídkou, ale domácí realizovaná poptávka ochabla v důsledku zpomaleného růstu reálných disponibilních důchodů, především poklesu reálných mezd v podnikatelské sféře. Tržby v maloobchodě se snížily o 6,3 % (údaj z ledna 2009). Lze proto očekávat, že tempo spotřeby domácností dále poklesne.

Rok 2008 přinesl rekordní počet nově otevíraných investičních projektů. Jejich hodnota však meziročně klesla o více než polovinu – ze 71 na 30 mld. Kč. Předpokládá se, že nové investice vytvoří přes 14 tisíc nových pracovních míst, z toho téměř třetinu pro vysokoškolsky vzdělané pracovníky. Poprvé v České republice převážily investice zaměřené

do výzkumu, vývoje a služeb. Tvořily třiasedesát procent všech investičních projektů. Největší počet nových investic šel do vývoje softwaru (21 %), druhým nejvíce investujícím sektorem bylo strojírenství s 37 projekty a až třetí skončil automobilový průmysl s osmadvaceti investicemi. V souvislosti s problémy na světových finančních trzích klesl v závěru roku počet schválených investic, ČR přišla o 91 projektů, které investoři zrušili, třiatřicet plánovaných investic se rozhodli investoři realizovat v jiné zemi. Vyplývá z toho, že tradiční „tahouni“ české ekonomiky, jako jsou export a příliv zahraničních investic, budou hrát slabší roli než v minulosti.

Meziroční porovnání potvrdilo pokles tempa růstu ekonomického výkonu průmyslu, průmyslová výroba se propadla o 17,4 %, stavební výroba o 5,6 % (údaje z ledna 2009). Dobrých výsledků celoročně dosahovala výroba elektrických a optických přístrojů, dále se na růstu výrazně podílela výroba dopravních prostředků a odvětví výroby a oprav strojů a zařízení. Největší záporný podíl na růstu vykazovala výroba potravinářských výrobků a nápojů a tabákových výrobků.

Míra nezaměstnanosti ke konci roku 2008 dosahovala 6,8 % přesto, že po celá tři čtvrtletí 2008 pracovně náročný český ekonomický růst nezaměstnanost snižoval. Zaměstnanost v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, chov ryb) meziročně klesla, počet pracujících v sekundárním sektoru (průmysl, stavebnictví) se sice zvýšil, ale proti vývoji v minulém roce byl podstatně nižší. Výrazně vzrostla zaměstnanost v terciárním sektoru (všechna odvětví služeb), zejména v kategorii obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží. Přírůstek celkové zaměstnanosti se projevil výhradně ve skupině osob s vyšší úrovní vzdělání. V této souvislosti je však třeba mít na zřeteli skutečnost, že značnou část profesí s požadovaným základním nebo nižším středním vzděláním zastávají cizinci. Klesající poptávka však rozhodně bude zvyšovat počet lidí bez práce.

IV. LIDSKÁ PRÁVA V ZAHRANIČNÍ POLITICE ČESKÉ REPUBLIKY

Evropská unie

Česká republika se zaměřuje na zefektivnění politiky Evropské unie v oblasti podpory lidských práv a demokracie ve světě. Cílem je větší pevnost, soudržnost a zřetelnost kroků podnikaných EU v této oblasti a lepší využití již existujících mechanismů a nástrojů. ČR těží z vlastních zkušeností z procesu společenské transformace i nenásilného odporu proti porušování lidských práv za komunistického režimu. ČR může nyní již také využívat expertizy z transformační spolupráce, kterou poskytuje v jiných zemích. Ve své transformační politice a také v EU sleduje ČR situaci občanské společnosti a obránců lidských práv. Zaměřuje se rovněž na zlepšení partnerství institucí EU s nevládními organizacemi a zefektivnění finančních nástrojů relevantních v oblasti podpory lidských práv a demokracie a koordinace mezi nimi.

COHOM – pracovní skupina Rady EU pro lidská práva

V roce 2008 se ČR aktivně podílela na vytváření politiky EU v pracovní skupině EU pro lidská práva (COHOM). COHOM připravuje pozice EU pro zasedání Rady pro lidská práva, 3. výboru Valného shromáždění OSN, dialogy a konzultace o lidských právech se zeměmi mimo EU, výroční zprávu EU o lidských právech a implementaci pokynů EU proti mučení, proti trestu smrti, k dětem v ozbrojených konfliktech, k obráncům lidských práv a k dialogům o lidských právech. Rada ministrů schválila nové pokyny k násilí proti ženám a novelizované verze stávajících pokynů. COHOM zahájil dialog s Africkou unií. Rada ministrů souhlasila se zahájením dialogů s Argentinou, Brazílií, Chile, Kolumbií a Mexikem. COHOM se nově začal věnovat tématu demokracie.

Organizace spojených národů

Rada pro lidská práva

Česká republika se jednání *Rady pro lidská práva (RLP)* zúčastňovala jako pozorovatel. Podílela se na koordinaci společných pozic EU k otázkám v tomto orgánu projednávaným. Zajišťovala společnou pozici EU a jednání s ostatními státy k rezoluci ke svobodě projevu. ČR podporovala pozici EU mj. v následujících otázkách: prodloužení mandátů zvláštních procedur, tematických i zaměřených na jednotlivé země; přijetí rezoluce ke stavu lidských práv v Myanmaru/Barmě; svolání zvláštního zasedání a přijetí rezoluce ke stavu lidských práv v Konžské demokratické republice a nesouhlas, s ohledem na nevyváženost textu, s rezolucí k situaci na palestinských územích.

Česká republika byla podrobena všeobecnému periodickému přezkumu (*Universal Periodic Review*). Jde o mechanismus, jehož pomocí RLP posuzuje stav lidských práv ve všech členských státech OSN vždy jednou za čtyři roky. V dubnu 2008 vedla česká delegace v *Pracovní skupině RLP* dialog se státy OSN o konkrétních problémech a opatřeních v oblasti lidských práv v ČR. Během zasedání delegace zodpověděla vznesené dotazy, např. k otázkám diskriminace menšin, extremismu, sterilizace žen, obchodování s lidmi, ochrany práv dětí či užívání klecových i síťových lůžek v zařízeních sociální i zdravotní péče.

V červnu 2008 přijala Rada pro lidská práva závěrečnou zprávu o přezkumu ČR. Zpráva shrnuje doporučení adresovaná ČR během diskuse jednotlivými státy. Obsahuje rovněž odpověď ČR. Jsou v ní popsána opatření, která ČR podniká, či plánuje podniknout v oblastech, kterých se doporučení týkají, případně vysvětluje, že v dané věci není důvod žádná opatření přijímat.

63. zasedání 3. výboru Valného shromáždění OSN – část věnovaná lidským právům

Česká republika hlasovala pro přijetí řady rezolucí o lidských právech, mj. pro rezoluci vyzývající státy k uvalení moratoria na výkon trestu smrti. Dále podpořila rezoluce poukazující na porušování lidských práv v KLDR, Íránu a Myanmaru/Barmě; aktivně lobbovala proti jejich vyřazení z programu jednání (*no action motion*). Podpořila rovněž rezoluce o právech dítěte a proti náboženské diskriminaci. Reprezentovala EU při jednáních o rezolucích proti obchodování se ženami a dívkami a o nepřipustnosti praktik přispívajících

k rozvoji současných forem rasismu, rasové diskriminace, xenofobie a související nesnášenlivosti. Hlasovala proti rezoluci o aktivitách, jež měly vyplynout z Durbanské konference proti rasismu; důvodem byla ustanovení směřující v rozporu s mezinárodními standardy v oblasti lidských práv k omezení svobody vyjadřování.

V. KULTURNÍ A INFORMAČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY V ZAHRAŇIČÍ

1. Prezentace České republiky a její kultury v zahraničí

Důležitou součástí prezentace ČR v zahraničí je česká kultura, která je významným nástrojem při realizaci českých národních zájmů v zahraničí i při navazování kontaktů. Zastupitelské úřady a Česká centra každoročně prezentují českou kulturu a její rozmanitost prostřednictvím stovek aktivit. Děje se tak s přihlédnutím k teritoriálním specifikům a s ohledem na zajištění kladných zpětných vazeb pro další rozvoj české kultury, kulturního průmyslu, turistického ruchu, ekonomiky, investic, vědy a výzkumu a pro podporu bohemistiky ve světě.

Příspěvkem ke zviditelnění činnosti MZV ČR nejen vůči zahraničí, ale i na domácí scéně, zvláště cenným v období příprav na předsednictví ČR v Radě Evropské unie, se 14. 9. 2008 stal *Den otevřených dveří. Odbor pro kulturu, komunikaci a prezentaci (OKKP) MZV ČR* využil této příležitosti k představení své činnosti a předvedl ukázky svých výstav o historii ceny ministra zahraničních věcí *Gratias agit, Česká nej/Czech Gems, Pocta PET lahvi/A Tribute to PET Bottles*.

V souladu s vládním usnesením předložil OKKP vládě ČR *Návrh na vytvoření jednotného vizuálního stylu státní správy se zaměřením na ministerstva a Úřad vlády*, který vycházel z vybraných variant vizuálního řešení. Další etapa realizace předloženého návrhu závisí na rozhodnutí vlády ČR.

Významným prezentačním nástrojem pozitivního obrazu ČR ve světě je internetová komunikace. Marketingový vizuální styl ČR, tzv. *bublina*, je od roku 2006 používán na oficiálním serveru *www.czech.cz*, který provozuje MZV ČR. Tento komplexní prezentační a informační portál poskytuje jak obecný popis a charakteristiku ČR, tak i podrobné informace z různých oblastí života v ČR. Portál je přístupný v šesti jazykových mutacích - v březnu 2008 přibyla k české, anglické, francouzské, německé a španělské verzi i verze ruská. V roce 2008 byl portál navštíven 2,5 miliony uživatelů a v listopadu 2008 získal dvě prestižní ocenění za vítězství v anketě *Křišťálová lupa* v kategorii Veřejný sektor a v anketě *WebTop 100* v kategorii Cestovní ruch.

V kontextu multilaterálních kulturních akcí se MZV ČR i v roce 2008 podílelo na přípravě a organizaci tradiční *Mezinárodní dětské výtvarné soutěže a výstavy Lidice*. OKKP připravil ve spolupráci s příspěvkovou organizací MZV ČR Česká centra výstavy k významným „osmičkovým“ výročím a k nadcházejícímu předsednictví ČR v Radě Evropské unie. S důrazem na minimalizaci nákladů byla převážná většina výstav vyrobena v elektronické podobě na DVD. Informace o putovních výstavách i výstavách na DVD byly uveřejněny na www.mzv.cz/kultura.

Z významných akcí širšího kulturně prezentačního dosahu v roce 2008 lze uvést slavnostní otevření *České národní budovy v New Yorku (Bohemian National Hall)*, další uvedení interaktivní výstavy *Orbis Pictus aneb brána do světa tvořivé lidské fantazie* ve Vancouveru, putovní výstavy fotografií „68/89“ a *Czech Press Photo*. Příkladem mezioborové a meziresortní spolupráce (MZV ČR, MO ČR, PČR) bylo slavnostní odhalení *Památníku československým legionářům* na Michajlovském hřbitově v Jekatěrinburgu v Ruské federaci.

Filmové projekce patřily k nejpřístupnějším nástrojům prezentace ČR v zahraničí. Jednotlivé zastupitelské úřady se účastnily mezinárodních filmových festivalů, a tím přiblížily tvorbu českých hraných, dokumentárních a animovaných filmů. Byla to například přehlídka deseti nejúspěšnějších českých filmů *Czech Cinema – The Dream Goes On* (spolupráce MZV ČR s Národním filmovým archivem) umožnila přístup i ke starším českým filmům), která se konala v rámci 32. ročníku *Hongkong International Film Festival*. Zastupitelské úřady ČR se rovněž podílely na organizaci promítání českých filmů pro krajskou komunitu.

V roce 2008 obdržely zastupitelské úřady prostřednictvím OKKP dokumentární filmy o ČR a hrané české filmy z let 2005-2007. V roce 2008 se MZV ČR organizačně podílelo na uspořádání 15. ročníku festivalu *Dny evropského filmu* v České republice.

Projekt podporující českou literární tvorbu a povědomí o ní v zahraničí pokračoval i v roce 2008. Knihy jsou zpřístupňovány veřejnosti prostřednictvím kulturních institutů, místních knihoven, škol, univerzit a knižních veletrhů. Předání knih jednotlivým institucím bylo zpravidla spojeno s aktivitami širšího informačního a prezentačního charakteru, případně s cyklem literárních diskusí či seminářů o České republice. Tato podpora české literatury doplnila a rozvíjela již existující distribuci děl českých autorů v originále (pro krajany a na katedry bohemistiky ve světě).

V roce 2008 pokračovala spolupráce šesti zemí (Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Rakousko, Slovinsko) v rámci *Středoevropské kulturní platformy*. Nejvýznamnějším projektem byla společná účast na *Mezinárodním bienále designu* v Saint Étienne během francouzského předsednictví v Radě Evropské unie.

OKKP MZV ČR i v roce 2008 podporoval výuku českého jazyka na zahraničních univerzitách a vysokých školách v rámci pětiletého programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí. OKKP také připravil vlastní projekt podpory bohemistických studií v zahraničí. Jeho realizace bude zahájena v roce 2009.

Pro potřeby prezentace ČR v zahraničí poskytlo MZV ČR v roce 2008 zastupitelským úřadům široké spektrum tištěných publikací a prezentačních a propagačních materiálů. Byla mezi nimi i nová verze brožury *ČR v kostce (Czech Republic at a Glance)* v sedmi jazykových mutacích. MZV ČR se i v roce 2008 podílelo na vydávání dvouměsíčníku *Vítejte v srdci Evropy (Welcome to the Heart of Europe)*, který v šesti jazykových verzích propaguje Českou republiku v zahraničí

Resortním oceněním ministra zahraničních věcí - *Cena Gratias agit (Gratias Agit Award)* – bylo v roce 2008 oceněno 15 jednotlivců a tři organizace ze 13 zemí. Slavnostní akt předání Ceny se uskutečnil v Černínském paláci 3. 10. 2008. Sborník laureátů je k dispozici na www.mzv.cz/kultura - Ceny Gratias agit.

2. Média a informace

Mediální obraz České republiky v zahraničních médiích v průběhu roku 2008 je možné hodnotit jako dlouhodobě vyrovnaný. V druhém pololetí 2008 bylo zpravodajství o České republice intenzivnější zejména v evropských zemích, a to v souvislosti s blížícím se předsednictvím České republiky v Radě EU. České republice bylo věnováno nejvíce pozornosti v tištěných médiích a agenturním zpravodajství, méně pak už v rozhlasu a televizním vysílání.

Zahraníční média reagovala především na podpis smlouvy mezi Českou republikou a USA o umístění radarové základny v Brdech, proces schvalování *Lisabonské smlouvy* a na přípravu na předsednictví České republiky v Radě EU. Pozitivní informace přinášela média z oblasti sportu, kde byly zmiňovány zejména úspěchy našich atletů na *Letních olympijských*

hrách v Pekingu a informace o fotbalu. Česká republika byla často popisována v kulturních relacích a je považována za zajímavou kulturně-historickou destinaci s bohatým turistickým potenciálem. Důraz byl kladen zejména na hlavní město Prahu a české lázně.

V ekonomických relacích byla Česká republika charakterizována jako země s prosperující ekonomikou, důvěryhodný obchodní partner a jako vhodné místo pro zahraniční investice.

K vytváření dobrého mediálního obrazu České republiky v zahraničí pomáhají značnou měrou i české zastupitelské úřady, především organizováním prezentací a kulturních akcí a informováním médií.

Nejvíce mediální pozornosti bylo České republice věnováno v Evropě, zvláště pak u sousedů. Klíčovými tématy se staly diskuse o výstavbě americké radarové stanice, 40. výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa, ratifikace *Lisabonské smlouvy*, připravenost České republiky převzít předsednictví v EU a dopady vstupu do *Schengenského prostoru*. Média přinášela informace také o české vnitropolitické situaci, zejména o znovuzvolení V. Klause prezidentem a o výsledcích říjnových voleb do Senátu a zastupitelstev krajů. Západoevropská média věnovala České republice v druhé polovině roku 2008 zvýšenou pozornost v souvislosti s nadcházejícím předsednictvím České republiky v Radě EU. V některých zemích se na zpravodajství silně odrážely obavy z toho, jakým způsobem Česká republika předsednictví zvládne. Vyskytovaly se komentáře charakterizující Českou republiku jako zemi nepřiliš nakloněnou dalšímu integračnímu vývoji EU. Naopak v zemích se silnými euroatlantickými integračními ambicemi je Česká republika vnímána velmi pozitivně.

Pozitivně byly hodnoceny ekonomické úspěchy České republiky, podnikatelské prostředí bylo hodnoceno jako velmi příznivé. Samostatné kapitoly zpravodajství tvořily návštěvy na nejvyšší úrovni – jak bilaterální, tak v rámci EU, kulturní akce pořádané nebo spoluorganizované českými zastupitelskými úřady a informace týkající se českých úspěšných sportovců.

V Rakousku média informovala o České republice poměrně intenzivně. Obsah zpravodajství byl většinou objektivní, nicméně v řadě případů podléhající rakouským stereotypům vnímání České republiky. Zvýšil se však podíl informací o ekonomických úspěších České republiky a o významu vzájemného obchodu pro Rakousko. Dominantní

mediální pozornost byla opětovně věnována problematice jaderné elektrárny Temelín. Dalšími tématy, o kterých se v Rakousku významným způsobem referovalo, jsou radarová stanice v České republice, ratifikace *Lisabonské smlouvy* a vnitropolitická situace v České republice ve vztahu k předsednictví v Radě EU. Česká republika je také prezentována jako atraktivní turistická destinace.

Na Slovensku informují média o České republice průběžně a aktuálně, a to především ve zpravodajských relacích. Jejich informace jsou tematicky i žánrově pestřejší než v jiných zemích. V denním tisku se kromě běžného zpravodajství o politických, ekonomických, kulturních a sportovních událostech objevují několikrát týdně komentáře na „česká témata“. Průběžná informovanost o dění v České republice je na Slovensku dlouhodobě dostačující díky dostupnosti českých médií.

V Německu se i v roce 2008 potvrdil rostoucí mediální zájem o vnitrostátní dění v České republice a její zahraničněpolitické pozice. ČR je vnímána jako etablovaná země EU, která pro Německo nabývá na důležitosti. Hlavními tématy mediálního zájmu byly zřizování radarové stanice, pozitivní zkušenosti s rozšířením *Schengenského prostoru* a proces ratifikace *Lisabonské smlouvy*. V závěru roku se objevovaly články hodnotící připravenost České republiky převzít předsednictví v Radě EU.

V Polsku byly hlavními tématy o České republice debata o výstavbě radarové stanice, bezvízový režim s USA a proces ratifikace *Lisabonské smlouvy*. O přípravě českého předsednictví v Radě EU informovala polská média většinou pozitivně, případně neutrálně. Nemalý prostor byl věnován zprávám z kultury (veliká oblíbenost českého filmu), sportu a informacím z oblasti cestovního ruchu. Mediální obraz České republiky byl v polských sdělovacích prostředcích pozitivní.

V Ruské federaci byly v roce 2008 nejsledovanějšími tématy radarová stanice USA, omezení ruských dodávek ropy do České republiky v červenci 2008, srpnový rusko-gruzínský konflikt a 40. výročí srpnové okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy. Ruská média standardně referovala o vnitropolitické situaci v České republice a v omezené míře se vyjadřovala k nadcházejícímu předsednictví České republiky v Radě EU. Tradičně velká pozornost byla věnována českému sportu. K dalším sledovaným tématům patřila problematika ruských válečných hrobů na území České republiky.

V USA se Česká republika těšila značnému zájmu médií. Politickému zpravodajství dominovaly informace týkající se radarové stanice na českém území. Média se věnovala také členství České republiky v EU, ratifikaci *Lisabonské smlouvy* a vyhlídkám českého předsednictví v Radě EU. Americká média se dále zabývala otázkou vízové asymetrie a novým vývojem v této věci.

V kanadských médiích se zprávy o České republice objevují velmi sporadicky a spíše v souvislosti s významnými zahraničními událostmi. V roce 2008 byla pozornost kanadských médií zaměřena nejvíce na diskuse ohledně výstavby radarové stanice v České republice. Novináře zajímaly také otázky imigrace v souvislosti s nárůstem počtu českých občanů žádajících v Kanadě o azyl. Ke stálým kladům mediálního obrazu České republiky v Kanadě patří oblast kultury, sportu a cestovní ruch.

V zemích Střední a Jižní Ameriky byly zprávy o České republice většinou převzaté ze světových agentur, protože žádná z jihoamerických zemí nemá v České republice stálého dopisovatele. Česká republika je v těchto zemích většinou vnímána jako vyspělá členská země EU s vysokým stupněm demokracie, hospodářského vývoje, kulturní úrovně a se světově uznávanými sportovci. Rovněž je vnímána jako vysoce atraktivní turistický cíl.

V regionu Blízkého východu byla Česká republika nejvíce v povědomí v Egyptě, Libanonu, Izraeli, Kuvajtu a Spojených arabských emirátech. Blízkovýchodní média hodnotí Českou republiku jako zemi s rostoucí a prosperující ekonomikou a jako velice zajímavý turistický cíl. Zvláště české lázně a rehabilitační a rekreační střediska se těší velké oblibě. Nejčastěji byla Česká republika zmiňována v kontextu s výstavbou radarové stanice, s přípravami na předsednictví České republiky v Radě EU a v souvislosti s bilaterálními událostmi, zejména v oblasti obchodní spolupráce.

Publicita České republiky v asijských médiích byla malá, což je dáno především postavením České republiky mimo spektrum hlavních zájmů regionální mediální sféry. Většina zpráv je přebírána od světových zahraničních agentur. Přesto je Česká republika vnímána jako země se vzestupnou ekonomikou a s velkým kulturním bohatstvím. Mezi atraktivní témata patřila jednání o radarové stanici na území České republiky. Pozornost médií také vzbudil úspěch českých atletů na *Letních olympijských hrách* v Pekingu.

Zpravodajství o České republice je v médiích zemí subsaharské Afriky, stejně jako v předchozích letech, spíše sporadické. Stálé pozornosti se těší jen zprávy o českých

sportovcích, zejména fotbalistech. Výjimkou jsou informace o plánech výstavby radarové stanice. Česká republika je vnímána jako součást EU, která patří k největším poskytovatelům zahraniční rozvojové spolupráce.

3. Internetová prezentace Ministerstva zahraničních věcí České republiky

MZV ČR spravuje rozsáhlý redakční systém, který sestává z hlavní prezentace Ministerstva zahraničních věcí ČR a 120 dílčích prezentací. Z nich 108 jsou prezentace velvyslanectví a generálních konzulátů. Zbytek jsou prezentace stálých misí, zastoupení a delegací při mezinárodních organizacích, prezentace *Mise PRT Lógar* v Afghánistánu a *Česko-polského fóra porozumění*.

V roce 2008 nabyla platnost prováděcí Vyhláška 64/2008 Sb. k zákonu 365/2000 Sb., která stanovuje orgánům veřejné správy povinnost zveřejňovat informace ve formě přístupné občanům se zdravotním postižením. MZV ČR provedlo komplexní reformu webu a v průběhu roku 2008 byl nasazen a spuštěn zcela nový moderní systém správy obsahu. Byl změněn i design stránek, aby odpovídal koncepci *Jednotného vizuálního stylu prezentace ČR*.

Adresy prezentací českých zastupitelských úřadů jsou tvořeny jednotným formátem www.mzv.cz/název_sídla_anglicky. Vedle české jazykové verze jsou informace prezentovány v angličtině nebo francouzštině, případně v národních jazycích hostitelského státu (v roce 2008 to bylo 22 cizojazyčných mutací). V českých jazykových verzích byly nejnavštěvovanější kapitoly obsahující informace o ekonomice a obchodu a kapitoly o vízech a konzulárních službách. V cizojazyčných verzích výrazně převažuje návštěvnost kapitol o konzulárních službách. Další frekventované oblasti jsou ekonomika, obchod a aktuální politické zprávy a stanoviska.

Od března 2008 je v provozu prezentace *Provinčního rekonstrukčního týmu v provincii Lógar v Afghánistánu* (www.prtlogar.cz). Na konci roku 2008 byla vytvořena i úvodní prezentace *Česko-polského fóra porozumění* (www.mzv.cz/cesko-polske_forum), založeného na základě *Memoranda o porozumění*, podepsaného v roce 2008 ministry zahraničních věcí. Ve spolupráci s občanských sdružením *Jagello 2000* a *Mezinárodním politologickým ústavem Masarykovy univerzity* provozuje MZV ČR na adrese www.natoaktual.cz zpravodajský portál *Informačního centra o NATO*.

V elektronické verzi je na adrese *www.theo.cz* zveřejňován časopis *Welcome to the Heart of Europe*. Časopis v šesti jazykových verzích vydává nakladatelství Theo ve spolupráci s MZV ČR a slouží k propagaci České republiky v zahraničí. Z iniciativy MZV ČR jsou na webových stránkách *www.theo.cz* od roku 2007 archivovány v *pdf* formátu čísla časopisu zpětně do roku 2003.

4. Vysílání Českého rozhlasu do zahraničí

Český rozhlas 7 – Radio Praha (ČRo7) pokračoval v roce 2008 v naplňování smlouvy mezi MZV ČR a ČRo o provozování rozhlasového vysílání do zahraničí. Vysílání se uskutečňuje v šesti jazycích – angličtině, němčině, francouzštině, španělštině, ruštině a češtině.

Ve vysílacím schématu se po půlhodinách střídají zpravodajské pořady jazykových redakcí, obsahující zprávy, zpravodajské příspěvky a *tzv. rubriky*. Nově vstupují do pořadů seriály. Vzhledem k tomu, že stále víc posluchačů poslouchá rozhlas přes internet, byly zavedeny dva nové hudební pořady, v nichž představujeme českou hudbu. Španělská redakce vyrobila a odvysílala mimořádný dvanáctidílný seriál *Del Pop al Punk*, jehož česká verze byla nabídnuta krajským rozhlasovým stanicím. Česká redakce dala nový obsah rubrice *Literární naslouchátko*, v níž prezentuje začínající české literáty, často v jejich vlastní interpretaci.

Hlavními tématy roku 2008 byla *tzv. osmičková výročí ČR*, prezidentské, krajské a senátní volby, olympijské hry, vstup ČR do Schengenského prostoru, příprava na české předsednictví EU a 85. výročí vzniku Českého rozhlasu.

V roce 2008 se rozběhl projekt evropského rádia *Euranet (www.euranet.eu)*, který nahradil dosavadní projekty *tzv. Radia E*, do nějž Radio Praha přispívalo v angličtině, němčině, španělštině a francouzštině. Projekt Euranet, do kterého se zapojilo 16 evropských rádií z 13 zemí, je koncipován jako evropské rádio pro evropské posluchače. Každá redakce vyrábí několik příspěvků týdně. Pořady, složené z příspěvků jednotlivých stanic, jsou pak k dispozici všem zúčastněným stanicím.

Jedním ze specifíků činnosti *Radia Praha* je zaměření na krajany. Projevuje se jednak ve vysílání *tzv. krajské rubriky české redakce*, jednak ve fungování samostatných

webových stránek *www.krajane.net* a ve výrobě pořadů pro krajské rozhlasové stanice. Kromě webových stránek Radio Praha vyrábí pořady pro 14 krajských rozhlasových stanic v Austrálii, Chorvatsku, Rumunsku, Slovensku, Srbsku, na Ukrajině a v USA. V roce 2008 bylo partnerským stanicím odesláno 338 hodin programu, z toho 286 hodin na CD a 52 hodin po internetu.

Česká redakce Českého rozhlasu 7 zpravodajsky pokrývá všechny významnější krajské akce v České republice a blízkém okolí. V roce 2008 to byly například konference *Krajané a exil*, krajský folklorní festival, tradiční předávání ceny *Gratias agit*, mimo Českou republiku zářijový kongres SVU ve slovenském Ružomberku, konference k tzv. *osmičkovým výročím* v říjnu v Mnichově, krajská setkání v Ženevě, Portugalsku a další.

K lepšímu pokrytí cílových oblastí si ČRo7 pronajímá vysílací čas na krátkovlnných vysílačích v Rusku, Velké Británii, Africe, Kanadě a USA. Nekomerčně přebírají program Radia Praha nebo jeho části partnerské rozhlasové stanice po celém světě. Ruský program takto přebírají tři stanice v Rusku, na Ukrajině a v Moldavsku, německý program dvě stanice v Německu a Radio Ypsilon v rakouském Hollabrunnu, španělský program přebírá osm rádií ve Španělsku a Latinské Americe.

Významným propagačním nástrojem ČRo7 je soustavná komunikace s posluchači. Rozhlasovou specialitou jsou tzv. *QSL* lístky, jimiž stanice potvrzuje příjem posluchačům krátkovlnných stanic. Každý rok je vydávána série osmi *QSL* lístků s jinou tematikou. V roce 2008 přišlo do Radia Praha celkem 21.000 ohlasů, což je zhruba stejně jako v posledních dvou letech.

Tradiční formou propagace Radia Praha je velká posluchačská soutěž, která byla v roce 2008 věnována sportu. Další soutěže uspořádaly jednotlivé redakce Radia Praha.

Radio Praha je mediálním partnerem řady tradičních akcí v ČR (například *Festival francouzského filmu*, dramatické soutěže týdeníku *Prague Post*) a krajských akcí.

Internetové stránky Radia Praha navazují na dobré výsledky předchozích let. Téměř všechny parametry mírně vzrostly, výrazně – na dvojnásobek – narostl podcasting, naopak stagnuje poslech. Díky pestrému obsahu, zdařilým internetovým projektům i účinnému

propojování již publikovaných materiálů se asi o 10 procent zvýšila návštěvnost domény *www.radio.cz* (v březnu 2008 rekordních 1 130 000).

Návštěvnost stránek v roce 2008 (za měsíc):

<i>www.radio.cz</i>	800 000 – 900 000 návštěv
<i>www.krajane.net</i>	17 000 – 18 000 návštěv
<i>www.romove.cz</i>	45 000 návštěv
<i>www.incentraleurope.radio.cz</i>	33 000 návštěv (stránky jsou již nefunkční)
<i>www.networkeurope.org</i>	5 000 návštěv
audio poslechy na <i>www.radio.cz</i>	50 000
počet stažených podcastů	550 000

5. Česká centra

Česká centra (ČC) jsou příspěvkovou organizací MZV ČR. Jejich posláním je vytvářet pozitivní obraz a posilovat dobré jméno České republiky v cizině, aktivně prosazovat zájmy ČR a využívat k tomu prostředky veřejné diplomacie. Hlavní činností ČC je prezentace ČR ve světě v oblasti kultury, ekonomiky a cestovního ruchu. Jednou z hlavních priorit programového zaměření ČC byla v roce 2008 příprava více než 80 akcí zařazených do programu kulturní prezentace v zahraničí v době předsednictví ČR v Radě EU v prvním pololetí 2009.

V roce 2008 zorganizovala ČC samostatně nebo ve spolupráci s českými i zahraničními partnery 2107 akcí, které představily Českou republiku jako zemi s kreativním potenciálem a s bohatou kulturní tradicí. Programy *Českých center v zahraničí (ČCZ)* zhlédlo více než 1,33 mil. návštěvníků. O aktivitách ČCZ česká i zahraniční média informovala v 3952 novinových, rozhlasových a televizních zprávách.

V roce 2008 působilo celkem 23 Českých center ve 20 zemích na třech kontinentech. Kromě Evropy se nachází České centrum v USA, v Japonsku a od března 2008 také v Argentině. Pokračovaly přípravy na zřízení ČC v Izraeli. V říjnu byla slavnostně otevřena nově zrekonstruovaná Česká národní budova v New Yorku, kam se přestěhovalo i ČC New York.

V rámci spektra nabízených programů si do ČC našli cestu příznivci českého výtvarného umění, milovníci tradičních i moderních hudebních žánrů či znalci špičkových

módních trendů v odívání. Na půdě ČCZ probíhaly také výstavy, semináře a pódiové debaty věnované klíčovým historickým výročí a dalším zásadním politickým a společenským mezníkům rozvoje české společnosti. *Tzv. osmičková výročí – 1918/1948/1968* se promítla do programu téměř všech ČCZ. Výstavu fotografií s tematikou roku 1968 viděli návštěvníci v řadě měst Evropy a v Berlíně, v německém Bundestagu, ji osobně zahájili premiéři ČR a SR M. Topolánek a R. Fico společně s německou kancléřkou A. Merkelovou. 60. výročí přijetí *Všeobecné deklarace lidských práv* většina ČCZ připomněla projektem organizovaným ve spolupráci s festivalem dokumentárních filmů o lidských právech *Jeden svět*.

Velkým programovým tématem roku 2008 byla prezentace české architektury, velmi úspěšné byly také projekty zaměřené na propagaci českého designu. Důležitou roli v prezentaci české kultury v zahraničí měly také české divadlo a film. Mezinárodní divadelní festival *Fringe* v Edinburgu hostil oficiální českou přehlídku tanečního a pohybového divadla za výrazného přispění ČC Londýn. Přehlídka českého filmového plakátu a českých filmů *Zlatá šedesátá* se uskutečnila v Moskvě. ČCZ se také podílela na uvedení nových českých filmů v zahraničí, například při slavnostním otevření ČC v Buenos Aires představila A. Nellis svůj film *Tajnosti*.

ČCZ se podařilo najít cestu, jak přinášet českou literaturu veřejnosti v zahraničí i mimo prestižní veletrhy. Mladí spisovatelé se pravidelně setkávali se svými čtenáři v ČC Berlín, Drážďany, Vídeň, Moskva, Haag či New York. Dlouhodobý projekt *Literární výlety do Španěl* připravilo ČC v Madridu s cílem napomoci vytvoření kontaktů mezi španělskými institucemi a českými autory a překladateli.

České centrum Praha se stalo spojovacím prvkem mezi Českou republikou a ČC v zahraničí. Poskytlo prostor pro uplatnění zajímavých projektů, jejichž inspirace často přicházela z ČCZ, a umožnilo také představit svoje aktivity zahraničním kulturním institutům sídlícím v ČR. V roce 2008 uspořádalo více než 50 akcí. Mezi nejzajímavější patřila výstava fotografií *Little Hanoi* Š. Stein a S. Issy o životě vietnamské komunity v ČR.

Česká centra byla aktivní i v oblasti školství a vědy, poskytovala informace o studiu v ČR, byla nápomocna zahraničním studentům bohemistiky a provozovala na řadě míst knihovny s českou literaturou. Vedle těchto aktivit ČCZ i nadále organizovala kurzy českého jazyka, jichž se v roce 2008 zúčastnilo 1200 studentů.

K prezentaci ČC slouží portál *www.czechcentres.cz*, který seznamuje veřejnost s činností ČCZ, poskytovanými službami a aktuálním programem. Jako významný komunikační nástroj, který umožňoval propagovat to nejlepší z programů jednotlivých ČCZ, se osvědčil čtvrtletník *czEcho*, vydávaný tiskovým oddělením ČC.

Nezanedbatelnou součástí činnosti ČCZ je podpora vnějších ekonomických vztahů a českého exportu především ve spolupráci s agenturami *CzechTrade* a *CzechInvest*. ČC provozuje informační server *www.export.cz*, kde jsou zveřejňovány souhrnné teritoriální informace, informace o aktuálních podmínkách pro podnikání a poptávky zahraničních firem po výrobcích a službách. Zájemcům z ČR nabízejí ČC pomoc při zajištění firemních prezentací v zahraničí. V průběhu roku 2008 se jich uskutečnilo 143, informační stánek ČCZ byl provozován na 20 zahraničních veletrzích a ČCZ se aktivně účastnila či přímo organizovala 36 odborných seminářů. Specifické služby nabízelo *České centrum – Český dům Moskva (ČDM)*, kde byla k dispozici široká nabídka *Business centra* spolu s kompletním zázemím pro české podnikatelské subjekty. Pod střechou ČDM působilo více než sto českých akreditovaných firem. Aktivity v oblasti cestovního ruchu byly uskutečňovány v zahraničí především ve spolupráci s *CzechTourismem* a úspěšně pokračovala spolupráce s krajskými úřady, zaměřená na komplexní prezentaci krajů.

V roce 2008 se ČC více zaměřila na realizaci nových projektů, které vznikly díky podpoře Evropské komise. Stále významnější roli v evropské kulturní politice hraje *Sdružení evropských kulturních institutů EUNIC*, jehož jsou Česká centra členem. Česká centra se tak úspěšně podílela na evropském kulturně vzdělávacím projektu *Alter Ego*, organizovaném sdružením EUNIC v rámci *Evropského roku mezikulturního dialogu*.

VI. KRAJANÉ

K českému původu se hlásí téměř dva miliony lidí žijících mimo území České republiky. Někteří z nich patří k potomkům vystěhovalců z 19. a první poloviny 20. století. Česky už většinou nemluví, ale uchovávají si povědomí svého původu a často i určitou sounáležitost s českým národem a s českým státem.

Největší procento krajanů jsou ti, které vyhnaly do zahraničí 2. světová válka, komunistický převrat v roce 1948 a invaze Varšavské smlouvy v roce 1968. Oni i jejich potomci mají zpravidla k ČR poměrně úzký vztah. Zcela novou skupinou jsou pak ti krajané, kteří odešli do zahraničí v posledních dvaceti letech. Žijí a pracují po celém světě, jejich počet dosahuje řádově desítek tisíc, udržují si velmi blízký vztah k ČR a k českému prostředí, ale jejich potřeby a představy o podobě vztahu ČR ke krajanům jsou výrazně odlišné od potřeb a představ „tradičních“ krajanských seskupení.

MZV ČR si váží dobrého vztahu zahraničních Čechů k původní vlasti a usiluje o udržování smysluplného a konstruktivního dialogu se všemi členy našich zahraničních komunit.

Pracovištěm, které se v rámci MZV ČR průběžně věnovalo udržování vztahů se zahraničními Čechy, byl *Odbor pro krajany, kulturu a prezentaci (OKKP)*. V souvislosti s přípravou kulturních akcí k nadcházejícímu předsednictví ČR v Radě Evropské unie zesílil komunikační a prezentační aktivity. Samostatné pracoviště pro krajanskou agendu zůstalo jeho součástí. Rozhodnutím ministra zahraničních věcí se jeho vedení ujal od 1. 4. 2008 *zmocněnec pro krajanské záležitosti (ZKZ)*, velvyslanec se zvláštním posláním V. Eisenbruk.

V rámci OKKP se z krajanského pracoviště přesunula do komunikační a prezentační části agenda resortního ocenění *Gratias Agit*, neboť laureáty nejsou jen krajané, a agenda českých společností přátelství, jejichž činnost probíhá převážně na území ČR.

Pracoviště ZKZ kromě své vlastní dlouhodobé agendy spolupracuje s dalšími útvary státní správy, jichž se různorodá krajanská problematika týká, např. se *Stálou komisí Senátu Parlamentu ČR pro krajany žijící v zahraničí* a s *Podvýborem pro krajany při Zahraničním výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR*.

Rok 2008 byl ve znamení dvou významných setkání zahraničních Čechů – v pražském Karolinu proběhlo 14.-15. 9. 2008 tradiční setkání představitelů organizací zahraničních Čechů. Na toto setkání navázal 2. krajaňský folklorní festival, pořádaný pod záštitou Senátu nevládní organizací *Sedm paprsků*. O několik dnů později proběhl na Slovensku v Ružomberku kongres *Společnosti pro vědy a umění* (SVU), která sdružuje české a čs. vědce a odborníky v zahraničí.

Rok 2008 byl třetím rokem fungování *Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí na léta 2006 až 2010*. Vláda se svým usnesením (č. 1622 ze 14. 12. 2005) zavázala poskytnout různé druhy podpory krajaňským komunitám a přispívat na výuku českého jazyka a literatury v zahraničí více než 50 mil. Kč ročně. Na základě vyhodnocení průběhu programu a na přání krajaňských spolků byl změněn termín pro podávání projektů, byl vytvořen pružný systém práce s projekty a výrazněji je uspokojován velký zájem o vysílání učitelů ke krajaňům i o výuku českého jazyka.

V roce 2008 se stejně jako v minulosti těšil největšímu zájmu intenzivní čtyřtýdenní *kurz českého jazyka pro krajaňy* v Dobrušce, kterého se zúčastnilo 58 zájemců a pět samoplátců z 28 zemí. Proběhly semestrální studijní pobyty pro krajaňy a byli vysláni učitelé češtiny ke krajaňským komunitám. Velmi pozitivně byl hodnocen třetí ročník dvoutýdenního kurzu metodiky výuky českého jazyka v Praze, který je speciálně sestaven pro učitele z řad krajaňů. V roce 2008 bylo v aktuálních otázkách vývoje českého jazyka a v nových metodách výuky proškolen 20 krajaňských učitelů ze 14 zemí.

Semestrální studijní pobyty pro krajaňy na veřejných vysokých školách v ČR jsou zaměřeny na udržení a rozšíření znalosti českého jazyka a kulturního povědomí. V akademickém roce 2007/2008 byla celkem 28 studentům z devíti zemí přidělena stipendia ke studiu českého jazyka a literatury, učitelství českého jazyka a literatury, historie, etnologie, dějin umění a teologie.

Ke krajaňským komunitám bylo vysláno 12 českých učitelů. Ve školním roce 2007/2008 působili v devíti zemích – v Argentině (jeden z nich s výjezdy do Paraguaje), dva v Brazílii, jeden v Německu u Lužických Srbů, dva v Chorvatsku, jeden v Rusku, jeden na Ukrajině a tři v Rumunsku – dva z nich s pravidelnými výjezdy ke krajaňům do Srbska. Učitelé jsou vysíláni ke krajaňským komunitám s cílem podporovat znalost českého jazyka a udržovat českou identitu.

Práce učitele spočívá nejen ve výukové činnosti, ale i v osvětové a organizační pomoci. Naši pedagogové se účastní přípravy i prezentací např. folklorních vystoupení, koncertů a divadelních představení, pracují s dětskými soubory, podílejí se na budování knihoven, vydávání místního krajského tisku a shromažďují dokumenty o životě našich komunit.

Součástí programu je i podpora činnosti lektorátů českého jazyka a literatury v zahraničí. Jsou to vesměs vysokoškolská pracoviště určená pro všechny zájemce o bohemistiku. V roce 2008 bylo na tuto činnost a na jednorázové vybavení pracovišť vyčleněno více než 17 mil. Kč. Tato částka zahrnuje i příspěvek na pilotní program e-learningu, výuku českého jazyka prostřednictvím internetu.

Důležité místo v pravidelné činnosti odboru zaujímá administrace finanční podpory konkrétním projektům zahraničních spolků se vztahem k ČR (krajské spolky, společnosti přátel ČR, sdružení bývalých absolventů českých škol, sdružení bohemistů).

V roce 2008 se o podporu MZV ČR ucházely 163 krajské spolky a společnosti přátel ze 43 států světa, na jejich projekty bylo vyčleněno 10 576 000 Kč. Značnou část tvořily peněžní dary na vydávání celoplošných nebo regionálních krajských časopisů, informačních bulletinů a dalších spolkových publikací, příspěvky na svépomocnou výuku češtiny ve spolcích, na shromažďování archivních materiálů, na budování spolkových knihoven, na etnokulturní prezentace při příležitosti tradičních svátků, na výstavy, taneční a hudební představení, besídky pro krajské děti a podobně. Realizované projekty se často nesly ve znamení *tzv. osmičkových výročí*.

Kromě peněžních darů na spolkové projekty byly přes velvyslanectví a konzuláty ČR poskytnuty krajským komunitám – zejména pro potřeby krajských škol, zájmových kroužků a kurzů – učebnice, učební pomůcky a jiné věcné dary. Některé zastupitelské úřady udržují místní krajské knihovny či videotéky, umožňují pravidelné schůzky krajanů, pomáhají při výuce češtiny aj. Samozřejmostí je zvaní krajanů na kulturní a společenské akce, a naopak účast diplomatů na významných akcích krajských komunit.

Důležitým projevem dlouhodobého zájmu o krajany v zahraničí je finanční pomoc České republiky při opravě škol a krajských kulturních zařízení. V roce 2008 bylo na tuto pomoc vyčleněno celkem 10 404 000 Kč. Prostředky využili krajané v Austrálii, v Argentině, v Bosně a Hercegovině, Srbsku, Chorvatsku, na Ukrajině, v Izraeli a v USA. Ve dvou

případech byla poskytnuta mimořádná havarijní pomoc pro krajany postižené živelními pohromami – byly opraveny vichřicí poškozená střecha a sanitární zázemí česko-indiánské obecné školy v paraguayské Esperanze a v Cedar Rapids (Iowa, USA) záplavami zničené nové *České a slovenské národní muzeum a knihovna* (dostavěno a otevřeno 1995), sokolovna a další budovy v místní čtvrti Czech Village.

Již osmým rokem pokračuje spolupráce OKKP a ZKZ s vydavateli *Českých listů*. Od ledna 2007 časopis nevychází jako měsíčník v tištěné podobě, nýbrž je dostupný na internetové adrese www.czech.cz/ceskelisty (včetně elektronického archivu dosud publikovaných čísel). Oblíbená čtyřstránková rubrika *Krajanské panoráma* se od ledna 2007 stala součástí české jazykové mutace tištěného dvouměsíčníku *Vítejte v srdci Evropy*. Vzhledem k setrvalému zájmu o České listy v papírové podobě byla vydána *Ročenka Českých listů 2008* s nejzajímavějšími články a informacemi z uplynulého roku.

Jedním ze základních trvalých úkolů OKKP je evidování krajanských spolků, společností přátel ČR a obdobných organizací v zahraničí. Informace v podobě přehledného čtyřdílného adresáře se nacházejí na internetové stránce MZV ČR pod adresou www.mzv.cz/kultura. Údaje jsou aktualizovány každý měsíc. Již dva roky je v provozu internetový portál www.krajane.net, zdroj informací pro krajany a diskusní tribuna, otevřená všem zájemcům. Portál je spravován Českým rozhlasem 7 – Radio Praha.

VII. MEZINÁRODNĚPRÁVNÍ, KOMUNITÁRNĚPRÁVNÍ A KONZULÁRNÍ DIMENZE ZAHRANIČNÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY

1. Mezinárodněprávní dimenze zahraniční politiky České republiky

Ministerstvo zahraničních věcí ČR v souladu se svými kompetencemi sleduje dodržování mezinárodněprávních závazků České republiky a vývoj mezinárodního práva. Snaží se přispívat k rozvíjení jeho norem v podmínkách globalizovaného světa s přihlédnutím ke všem jeho problémům a výzvám.

Prioritou české zahraniční politiky v roce 2008 bylo sjednání dvoustranných smluv s USA ke zřízení radarové stanice Spojených států v ČR a postavení jejich ozbrojených sil. Právním předpokladem pro zřízení radarové stanice Spojených států v ČR je sjednání dvou mezinárodních smluv. První z nich je *Dohoda mezi ČR a Spojenými státy americkými o zřízení radarové stanice protiraketové obrany Spojených států v ČR* (dále jen *Hlavní dohoda*). Byla podepsána v Praze 8. 7. 2008 ministry zahraničí ČR a USA. Senát schválil *Hlavní dohodu* 27. 11. 2008, její projednávání v Poslanecké sněmovně bylo zahájeno a vzápětí hned přerušeno v říjnu 2008.

Druhou smlouvou, která je v gesci Ministerstva obrany ČR, je *Dohoda mezi ČR a Spojenými státy americkými o statusu ozbrojených sil Spojených států přítomných na území ČR* (dále jen SOFA). SOFA byla podepsána 19. 9. 2008 v Londýně ministry obrany ČR a USA. V Parlamentu ČR je projednávána paralelně s *Hlavní dohodou*.

Třetí smlouva, která souvisí s případným zřízením radarové stanice Spojených států v ČR a která také spadá do gesce Ministerstva obrany ČR, je *Dohoda mezi vládou ČR a vládou Spojených států amerických o spolupráci v oblasti protiraketové obrany*, podepsaná 31. 10. 2008 v Praze. Po svém vstupu v platnost umožní českým podnikatelským subjektům účast na budování systému protiraketové obrany.

MZV ČR usilovalo o ukončení ratifikačního procesu *Římského statutu Mezinárodního trestního soudu*. Ke konci roku 2008 bylo smluvní stranou Římského statutu 108 států. ČR je

jediným státem EU, který Římský statut dosud neratifikoval. Podpora Mezinárodního trestního soudu je důležitou součástí Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU.

Dne 13. 4. 1999 za Českou republiku podepsal *Římský statut* stálý představitel ČR při OSN. Po devíti letech odborné a politické diskuse vláda ČR 23. 1. 2008 udělila souhlas s návrhem na ratifikaci. Na základě širokého politického konsenzu byl 16. 7. 2008 udělen souhlas s ratifikací Senátem Parlamentu ČR. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR udělila souhlas s ratifikací 29. 10. 2008. V prosinci 2008 byl požádán prezident republiky o podpis ratifikační listiny.

Česká republika soustavně sleduje práci *Komise pro mezinárodní právo* při přípravě návrhů na kodifikaci a rozvoj mezinárodního práva. V rámci diskuse 6. výboru VS OSN na podzim roku 2008 ke zprávě Komise pro mezinárodní právo měli zástupci ČR projevy k řadě témat, v květnu 2008 ČR zaslala sekretariátu OSN též písemné vyjádření k tématu *Výhrady ke smlouvám*.

Během roku 2008 MZV ČR ve spolupráci s ostatními resorty zaslalo příslušným mezinárodním organizacím periodickou zprávu k implementaci *Haagské úmluvy na ochranu kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu* (1954) a jejich dvou protokolů (1954, 1999) a zprávu o implementaci *Římského statutu Mezinárodního trestního soudu*.

V roce 2008 MZV ČR iniciovalo několik přípravných jednání, jejichž záměrem bylo založení *Komise pro mezinárodní humanitární právo*. Česká republika je smluvní stranou řady mezinárodních dokumentů, které ji zavazují podávat zprávy o implementaci instrumentů z oblasti *mezinárodního humanitárního práva (MHP)* mezinárodním orgánům. ČR však dosud chybí identifikace priorit v oblasti MHP. Ustanovení a činnost takové komise by ČR pomohly efektivněji plnit závazky vyplývající z MHP.

Česká republika se během roku 2008 prosadila i v oblasti kosmického práva. Náš kandidát prof. V. Kopal byl pro léta 2008–2010 zvolen předsedou právního podvýboru *Výboru OSN pro mírové využívání kosmického prostoru (COPUOS)*.

Kromě povinných příspěvků mezinárodním organizacím poskytlo MZV ČR v roce 2008 dobrovolné příspěvky v celkové výši 651.000 Kč na činnost mezinárodních trestních tribunálů (ICTY, ICTR, Zvláštní soud pro Libanon, Zvláštní soud pro Sierra Leone), i v roce

2008 finančně podporovalo Komisi pro mezinárodní právo, Haagskou akademii mezinárodního práva a Mezinárodní výbor Červeného kříže (7 155 000 Kč).

I v roce 2008 pokračovalo sjednávání dalších mezinárodních smluvních dokumentů prezidentské a vládní povahy.

S několika málo zbývajících státy byla řešena otázka sukcese do smluv uzavřených v období existence Československa (1918-1992). V roce 2008 vstoupila v platnost dohoda o sukcesi s Irákem a do závěrečné fáze postoupila jednání s Afghánistánem (vyřešení se předpokládá v první polovině 2009).

Česká republika je povinna uvést všechny svoje mezinárodněprávní závazky do souladu s právem ES/EU. Ministerstvo zahraničních věcí ČR proto v červnu 2005 zahájilo proces renegociace dohod o podpoře a ochraně investic mezi ČR a nečlenskými státy EU. V roce 2008 byly podepsány protokoly o změně investičních dohod s Chorvatskem, KLR, Moldavskem, Rumunskem, Ukrajinou a Vietnamem, expertně projednány a k podpisu připraveny byly takové protokoly s Jordánskem, Marokem a Tureckem. Dále byly během roku 2008 podepsány investiční dohody se státy, se kterými je ČR doposud sjednané neměla – s Bahrajnem, Jemenem, Kambodžou a Sýrií.

Naproti tomu vstupem ČR do EU ztratily v převážné míře své věcné opodstatnění bilaterální investiční dohody s ostatními členskými státy EU. ČR proto notifikovala na přelomu let 2008 a 2009 vůči 22 členským státům EU návrhy na ukončení platnosti bilaterálních investičních dohod výměnou diplomatických nót.

V roce 2008 vstoupily v platnost smlouvy o zamezení dvojímu zdanění s Etiopií a Novým Zélandem, byly sjednány a podepsány tyto smlouvy s Arménií a Sýrií. K podpisu jsou připraveny smlouvy o zamezení dvojímu zdanění s Turkmenistánem, Kyrgyzstánem, Kyprem a ČLR.

Během roku 2008 byly podepsány bilaterální dohody o řešení dluhových otázek s Kambodžou a Sýrií.

S řadou států se sjednávají náhradou za obchodní smlouvy, jejichž platnost bylo třeba ukončit z důvodu výlučné pravomoci ES v oblasti obchodní politiky, dohody o hospodářské spolupráci. V roce 2008 vstoupily v platnost dohody s Argentinou, Indonésií, Peru a s Jihoafrickou republikou, byla podepsána dohoda s Brazílií.

V oblasti letecké dopravy probíhají jednání o nových leteckých dohodách, které zahrnují požadavky na maximální liberalizaci vzájemných leteckých vztahů, včetně příslušných komunitárních ustanovení. V roce 2008 byly expertně dojednány letecké dohody s Egyptem a Singapurem. V oblasti silniční dopravy byla s Rakouskem dojednána dohoda o propojení české rychlostní silnice R52 a rakouské dálnice A5.

V roce 2008 vstoupila v platnost změna *Dohody o úpravě otázek společného zájmu týkajících se jaderné bezpečnosti a ochrany před zářením* s Rakouskem.

V oblasti policejní spolupráce byly podepsány dohody s USA s Belgií. V platnost vstoupila readmisní dohoda s Vietnamem a řada ujednání týkajících se režimu hraničních přechodů v souvislosti se zahájením plné aplikace schengenského *acquis* Českou republikou.

Národní bezpečnostní úřad sjednal řadu bilaterálních smluv o vzájemné ochraně utajovaných informací. Podepsány byly smlouvy s Finskem, Norskem, Rakouskem, Makedonií/FYROM, Slovinskem, Slovenskem a Švédskem. V roce 2008 vstoupily v platnost smlouvy o ochraně utajovaných informací s Bulharskem a Portugalskem.

V oblasti sociálního zabezpečení vstoupila v platnost smlouva s Korejskou republikou a byla podepsána smlouva s Japonskem. V kulturní oblasti byl na české straně dokončen schvalovací proces kulturní dohody s Rakouskem a byly sjednány pravidelné programy spolupráce např. s Egyptem, Indií a Polskem.

V roce 2008 byly podepsány bilaterální resortní smlouvy o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí s Ázerbájdžánem a Kolumbií. Byla podepsána smlouva o spolupráci při provádění *Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu* a jejího *Kjótského protokolu* s Japonskem (emisní obchodování).

V platnost vstoupila také dohoda o přistoupení České republiky k *Úmluvě o založení Evropské kosmické agentury*.

V roce 2008 vstoupila pro ČR v platnost řada mnohostranných smluv. Jedná se například o *Úmluvu Mezinárodní organizace práce č. 138 o nejnižším věku pro vstup do zaměstnání z roku 1963* (pro ČR vstoupila v platnost dne 26.4.2008). V platnost vstoupila také *Smlouva o záruce mezi členskými státy EU a Evropskou investiční bankou (EIB) týkající se úvěrů EIB na výstavbu ve státech Afriky, Karibiku a Tichomoří*.

V roce 2008 byly rovněž Českou republikou podepsány různé mnohostranné smlouvy, např. *Úmluva o ustanoveních hmotného práva upravujících zprostředkované držení cenných papírů*, *Úmluva o kazetové municí*. ČR také přijala *Úmluvu UNESCO o zachování nemateriálního kulturního dědictví*.

Česká republika se tradičně účastní *Týdne mezinárodních smluv* v New Yorku, který probíhá obvykle na podzim. V roce 2008 byla v rámci tohoto týdne podepsána *Mezinárodní dohoda o tropickém dřevě (ITTA)* a byly předány ratifikační listiny k *Opčnímu protokolu k Úmluvě o bezpečnosti personálu OSN a přidruženého personálu*.

V roce 2008 byly dále podepsány protokoly o přístupu Albánie a Chorvatska do NATO.

Českou republikou byly rovněž přijaty změny některých mnohostranných smluv, např. *Úmluvy o zřízení Rady pro celní spolupráci* a změny *Úmluvy o zřízení Mezinárodního měnového fondu*, *Úmluvy o Mezinárodní družicové organizace pro pohyblivé složky*, *Úmluvy o Mezinárodní družicové organizaci*, *Ústavy* a *Úmluvy Mezinárodní telekomunikační unie*, *Úmluvy o fyzické ochraně jaderných materiálů* a byly podepsány nové dodatkové protokoly k *Ústavě Světové poštovní unie* a nová *Světová poštovní úmluva*. ČR také přistoupila ke třístranné zárukové dohodě mezi členskými státy ES, Euratomem a Mezinárodní agenturou pro atomovou energii o provádění *Smlouvy o nešíření jaderných zbraní*.

2. Komunitárněprávní dimenze zahraniční politiky České republiky

V rámci MZV ČR se sledování a analýze vývoje práva ES/EU a vypracovávání stanovisek k otázkám komunitárního práva pro potřeby zahraniční politiky České republiky věnuje samostatný *Odbor komunitárního práva (dále jen OKP)*. Náplní jeho činnosti bylo v roce 2008 mj. posuzování souladu návrhů vnitrostátních právních předpisů a sjednávaných mezinárodních smluv v gesci MZV ČR s komunitárním právem či výklad dotčených ustanovení předpisů komunitárního práva. Nejvíce odborných stanovisek k výkladu komunitárních norem bylo v roce 2008 zpracováno v oblasti vnějších vztahů EU, Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnitřního trhu (zejména volný pohyb osob, zboží a kapitálu).

V roce 2008 udával dynamiku v komunitárně právní oblasti zejména proces ratifikace tzv. *Lisabonské smlouvy*. V ČR vnitrostátní schvalovací proces započal 29. 1. 2008, kdy byla *Lisabonská smlouva* předložena Poslanecké sněmovně PČR a Senátu PČR k vyslovení souhlasu s její ratifikací.

Nedlouho poté někteří členové PČR avizovaly pochyby, zda je *Lisabonská smlouva* v souladu s ústavním pořádkem ČR. Senát PČR na své schůzi 24. 4. 2008 rozhodl o podání návrhu Ústavnímu soudu ČR podle čl. 87 odst. 2 Ústavy ČR na posouzení souladu *Lisabonské smlouvy* s ústavním pořádkem.

Na žádost Úřadu vlády ČR připravil OKP právní základ argumentace pro vyjádření vlády ČR k návrhu Senátu PČR. Po ústním jednání ve věci rozhodl Ústavní soud ČR 26. 11. 2008 (nález Pl. ÚS 19/2008) o tom, že Senátem PČR označená ustanovení *Lisabonské smlouvy* nejsou v rozporu s ústavním pořádkem ČR. Ještě v závěru roku se *Lisabonská smlouva* vrátila na půdu PČR k dalšímu projednávání.

V lednu 2008 došlo ke schválení návrhu MZV ČR (OKP), jenž ovlivní vnitrostátní projednávání mezinárodních smluv sjednávaných v rámci EU na několik let dopředu. Dne 9. 1. 2008 byla vládou ČR přijata coby příloha k usnesení vlády ČR č. 6 nová *Směrnice vlády ke sjednávání mezinárodních smluv v rámci Evropské unie a k jejich vnitrostátnímu projednávání* (dále jen *Směrnice*), která stanovuje závazný postup vlády ČR a ústředních orgánů státní správy při sjednávání a vnitrostátním projednávání mezinárodních smluv sjednávaných v rámci EU. Ve srovnání s předchozí právní úpravou *Směrnice* konečně reflektuje specifika postupů při sjednávání a vnitrostátním projednávání mezinárodních smluv podle čl. 24 a 38 *Smlouvy o EU*. Tato *Směrnice* taktéž pokládá právní základ pro zřízení nové souborné databáze mezinárodních smluv EU, jež by měla být v blízké budoucnosti začleněna do prostředí elektronické databáze ISAP (*Informační systém pro aproximaci práva*).

V roce 2008 OKP provedl právně-lingvistickou revizi řady smluvních dokumentů. Jednalo se zejména o balíček tzv. *EPAs*, tj. dohod o hospodářském partnerství (*Economic Partnership Agreements*) se státy AKT (Afrika-Karibik-Tichomoří). V souvislosti s právně lingvistickými revizemi OKP ještě koncem roku 2008 vyvinul iniciativu směřující k centralizaci a racionalizaci právně lingvistických revizí v ČR. Za tímto účelem byla zahájena jednání s *Odborem kompatibility (OKOM) Úřadu vlády* ve snaze využít zkušeností

OKOM s právně lingvistickými revizemi předpisů ES / EU, a více tak tento útvar zapojit do procesu právně lingvistických revizí smluvních dokumentů.

3. Konzulární dimenze zahraniční politiky České republiky

Česká konzulární služba se podílela i v roce 2008 na naplňování cílů zahraniční politiky České republiky. Za účelem efektivnějšího plnění úkolů byl konzulární odbor rozdělen od 1. 6. 2008 do dvou odborů, jejichž kompetence se doplňují. *Odbor konzulárních činností* zpracovává problematiku konzulárních vztahů s jednotlivými státy a zajišťuje praktický výkon konzulárních agend na zastupitelských úřadech ve vztahu k českým občanům. Zajišťuje mimo jiné výkon agendy cestovních dokladů, udělování víz diplomatům, informování veřejnosti v souvislosti s cestováním do cizích států a řeší případy českých občanů, kteří se v zahraničí ocitli v nouzi. *Odbor konzulárních koncepcí a metodiky* se zabývá zejména koncepčními otázkami konzulární služby, zajišťuje aplikaci předpisů EU/Schengen týkajících se konzulární činnosti, je gestorem vízové činnosti na zastupitelských úřadech a zpracovává stanoviska a podklady pro vnitrostátní a mezinárodní jednání o otázkách migrace.

Dne 21. 12. 2007 se Česká republika stala součástí Schengenského prostoru. Rok 2008 je tedy prvním rokem, kdy zastupitelské úřady České republiky vydávají víza s platností pro všechny schengenské státy a také vízum vystavené jiným schengenským úřadem opravňuje jeho držitele ke vstupu a pobytu v České republice. V souvislosti se vstupem do Schengenu byl zaznamenán mírný pokles žádostí o krátkodobá víza, a to o 8% ve srovnání s rokem 2007. Naopak, u žádostí o dlouhodobá, tzv. národní víza, došlo k nárůstu o 7,5 %. Celkový počet přijatých a vyřízených žádostí o víza zastupitelskými úřady České republiky v roce 2008 činí více než 650.000. Vystavování schengenských víz přineslo zvýšené nároky na pracovníky vízových úseků zastupitelských úřadů i na metodickou činnost ústředí MZV ČR. Byl navýšen počet pracovníků vízových úseků na vybraných zastupitelských úřadech v Ruské federaci, Ukrajině, Vietnamu a v Egyptě.

Paralelně byly řešeny i otázky aplikace a dalšího rozvoje schengenského *acquis*. Jednalo se zejména využití vnějších zdrojů ve vízovém procesu (*outsourcing*), který je od podzimu 2008 využíván na všech českých úřadech v Ruské federaci, a probíhala příprava pro zahájení projektu *Vízového informačního systému (VIS)* – systém vyřizování žádostí o víza s využitím identifikace žadatelů podle biometrických prvků.

Pro Českou republiku, coby členské země Schengenu vstoupily dnem 1. 1. 2008 v platnost dohody o usnadnění vízového režimu mezi EU a Ukrajinou, Moldavskem, Srbskem, Černou Horou, Bosnou a Hercegovinou, Albánií a Makedonií/FYROM. Cílem těchto dohod je zejména zjednodušení procedury vydávání krátkodobých víz určitým kategoriím osob, včetně urychlení celého procesu a plošné snížení vízového poplatku z 60 na 35 EUR.

V souvislosti s ochranou Schengenského prostoru před nelegálními migranty a zneužíváním pobytových titulů byly zpřísněny některé aspekty vízového procesu, přičemž kroky MZV ČR byly koordinovány s dalšími ústředními orgány, zejména s Ministerstvem vnitra ČR. MZV ČR se účastnilo řešení situace cizinců, kteří byli propuštěni ze zaměstnání v důsledku hospodářské krize a ocitli se bez jakéhokoliv zabezpečení. Plněny byly v této oblasti úkoly uložené na vládní úrovni. Platformu pro výměnu informací a spolupráci v oblasti migrace představuje *Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci*, jehož členy jsou zástupci relevantních státních orgánů.

V oblasti migrace se MZV ČR nadále aktivně podílelo na realizaci pilotního projektu *Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků*, který byl vyhodnocen vládou jako prospěšný a bylo rozhodnuto o jeho prodloužení. V průběhu roku 2008 byl připraven projekt *tzv. Zelených karet*, jehož cílem je rovněž posílení českého pracovního trhu o pracovníky, které české hospodářství postrádá. K zahájení projektu došlo počátkem roku 2009.

Významných úspěchů se Ministerstvu zahraničních věcí České republiky podařilo dosáhnout při zajišťování reciprocit ve vízové oblasti.

V roce 2008 završena oficiální jednání o zrušení vízové povinnosti pro občany České republiky při cestách do Spojených států amerických. Tato jednání byla zahájena počátkem roku 2007. V polovině roku 2007 schválil Kongres USA zákon, který nově upravil podmínky pro zařazení do bezvízového programu USA, který je znám jako *Visa Waiver Program*. Prezident USA G. W. Bush uvedený zákon podepsal dne 3. 8. 2007. Přijetí zákona předcházela intenzivní diplomatická aktivita České republiky.

Zákon stanovil několik podmínek pro zrušení vízové povinnosti, zejména v bezpečnostní oblasti. V průběhu roku 2008 Ministerstvo zahraničních věcí České republiky na jejich splnění intenzivně spolupracovalo s Ministerstvem vnitra ČR. Ministr vnitřní bezpečnosti USA M. Chertoff tak mohl během své návštěvy v Praze oznámit dne

27. 10. 2008, že Česká republika bezpečnostní podmínky úspěšně splnila. Česká republika proto byla s účinností od 17. 11. 2008 zařazena do Visa Waiver Program. K tomuto pro nás symbolickému datu bylo do Visa Waiver Program zařazeno dalších pět členských států Evropské unie: Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko a Slovensko.

Občané České republiky tak mohou cestovat do celé Severní Ameriky bez víz, neboť Kanada zrušila vízovou povinnost pro občany České republiky krátce před koncem roku 2007.

V souvislosti s konzulární službou České republiky je třeba zmínit i nezastupitelnou úlohu českých honorárních konzulátů v zahraničí. V roce 2008 fungovalo v nejrůznějších částech světa celkem 150 honorárních konzulátů České republiky, z toho čtrnáct generálních honorárních konzulátů. Nutno zdůraznit, že honorární konzulové, jak napovídá již sám název, nejsou státními úředníky České republiky. Výkon této funkce je čestný a bezplatný. Naopak honorární konzulové sami hradí náklady na provoz úřadů, které vedou.

Ve dnech 1. - 3. 6. 2008 se v Praze uskutečnilo historicky první setkání honorárních konzulů České republiky, kterého se zúčastnilo celkem 125 honorárních konzulů. Na programu byly odborné prezentace, společenská setkání a kulturní akce. Odborná část byla zaměřena zejména na obchodně-ekonomickou problematiku.

Součástí setkání bylo i přijetí u předsedy vlády M. Topolánka, které se uskutečnilo v Lichtenštejnském paláci v pondělí 2. 6. 2008, a přijetí v Senátu Parlamentu České republiky, které se uskutečnilo 3. 6. 2008 za účasti předsedy Senátu P. Sobotky.

Setkání přispělo k upevnění vztahu honorárních konzulů k České republice a prohloubilo jejich odborné znalosti. V neposlední řadě bylo setkání výrazem našeho uznání vůči nim osobně.

Česká konzulární služba se bezprostředně dotýká ochrany zájmů a práv jednotlivců ve vypjatých životních situacích, často daleko od domova. Její nedílnou součástí je výkon běžné konzulární agendy na konzulárních pracovištích zastupitelských úřadů v zahraničí. Vedle výkonu rutinních konzulárních agend je mimořádně důležitým úkolem péče o české občany, kteří se v cizině ocitnou v nouzi, nezřídka v ohrožení zdraví či života, a jsou odkázáni na pomoc konzulárních pracovníků. Z toho důvodu je konzulární služba oprávněně označována za „výkladní skříň“ české zahraniční služby.

VIII. ČESKÁ ZAHRANIČNÍ SLUŽBA

1. Personální činnost

V roce 2008 proběhla na základě *Plánu střídání* standardní obměna pracovníků na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí. Na zastupitelské úřady bylo vysláno celkem 233 pracovníků - z toho 200 k dlouhodobému služebnímu přidělení a 33 na krátkodobé vyslání (do jednoho roku).

Na základě meziresortních dohod mezi MZV ČR a MPaO ČR, MO ČR a MV ČR byli na zastupitelské úřady vysláni pracovníci obchodně-ekonomických úseků, přidělení obrany ČR a styční důstojníci MV ČR. K zajištění řádného plnění úkolů vyplývajících z předsednictví ČR v Radě EU bylo v roce 2008 přijato do pracovního poměru 347 osob.

Národní kontaktní místo

Personální odbor, *Národní kontaktní místo (NKM)*, spravuje webové stránky www.mzv.cz/nkm a www.mzv.cz/kariéra. Ty slouží k informování o výběrových řízeních do mezinárodních vládních organizací (MVO) a institucí Evropské unie. NKM pokračovalo ve výběru a nominacích volebních pozorovatelů pro Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a Evropskou unii (EU). V květnu 2008 byl vyslán tým českých volebních expertů do Gruzie na přímé pozvání gruzínské Ústřední volební komise. NKM zprostředkovalo školení pro volební pozorovatele v zahraničí a podílelo se rovněž na personálním zajištění účasti ČR na civilních krizových misích EU.

Konkrétní činnost a výsledky ve vztahu k hlavním MVO

Evropská unie

NKM realizovalo informační servis zájemcům o výběrová řízení na asistenty/tky, administrátory/ky, vedoucí oddělení a na místa ředitelů prostřednictvím webové stránky. Dále NKM zajišťovalo zveřejňování aktuálních nabídek volných míst na pozice sekondovaných národních expertů a jejich nominace. NKM rovněž uspořádalo výběrové řízení na místa v rámci *Programu mladých profesionálů* v Delegacích EK, kam se podařilo umístit dva kandidáty.

V roce 2008 se NKM aktivně zapojilo do výběru a vysílání českých občanů na civilní mise EU. Pro zájemce o tyto mise byla na webových stránkách www.mzv.cz/kariera spravována samostatná kapitola *Civilní mise mezinárodních vládních organizací* s důrazem na mise EU.

Ve spolupráci s *Odborem lidských práv a transformační politiky MZV ČR (LPTP)* vysílalo NKM volební pozorovatele do volebních pozorovatelských misí EU. Celkem bylo vysláno 15 dlouhodobých a 15 krátkodobých volebních pozorovatelů. V rámci MZV ČR bylo vyškoleny osm začínajících pozorovatelů.

OSN

Ve vztahu k OSN se činnost NKM v roce 2008 soustředila na informování prostřednictvím webových stránek o volných místech, výběrových řízeních do *Rozvojového programu OSN (UNDP)* a do *Dětského fondu OSN (UNICEF)*.

OBSE

Počet našich účastníků na misích OBSE se v průběhu roku 2008 pohyboval mezi osmi a dvanácti, což znamená stav nepatrně nižší než v minulém roce. NKM v průběhu celého roku zajišťovalo nominace a souhlas s prodloužením působení českých občanů na polních misích OBSE na Balkáně a v kavkazské oblasti. Od dubna 2008 měla ČR zastoupení v sekretariátu OBSE ve Vídni. V roce 2008 pokračovalo vysílání pozorovatelů na volební mise OBSE. Celkem NKM vyslalo do zemí bývalého Sovětského svazu a na Balkán 67 krátkodobých a jednoho dlouhodobého volebního pozorovatele OBSE. NKM dále zorganizovalo výběrové řízení do programu *Junior Professional Officer*, do kterého se přihlásilo 35 uchazečů.

Ostatní

V průběhu roku 2008 bylo NKM pověřeno organizací několika výběrových řízení na výběr vedoucího a členů civilní části Provinčního rekonstrukčního týmu (PRT) v afghánském Lógaru. Na podzim roku 2008 zorganizovalo NKM ve spolupráci s *Odborem lidských práv a transformační politiky (LPTP)* školení pro začínající volební pozorovatele pro volební pozorovatelské mise EU.

2. Diplomatická akademie

Diplomatická akademie (DA) se v roce 2008 zaměřila jak na vzdělávání diplomatů v modulech základní, vyšší a individuální diplomatické přípravy, tak na jazykové vzdělávání a školení v oblasti počítačových znalostí a dovedností. Zásadně se věnovala i vzdělávání pracovníků před předsednictvím ČR v Radě EU formou kurzů, seminářů, zahraničních stáží a jazykového vzdělávání.

DA je zapojena do zpracování a mezinárodní výměny informací v oblasti diplomatického vzdělávání, v roce 2008 se podílela na organizaci III. modulu 9. ročníku *Evropského diplomatického programu (EDP)* a společně s francouzským MZV připravila 10. ročník EDP pro akademický rok 2008/2009. Pro zahraniční diplomaty a pracovníky české státní správy organizovala 8. ročník mezinárodní *Letní školy evropských studií* v Horažďovicích.

Základní moduly vzdělávání

Základní diplomatická příprava (DA 1)

Celkem absolvovalo v roce 2008 základní diplomatickou přípravu 27 posluchačů. 1. 9. 2008 ukončilo DA dvanáct absolventů. Mimořádně již 15. 8. 2008 zahájilo základní diplomatickou přípravu patnáct posluchačů. Ukončena byla rovněž mimořádně v souvislosti s přípravami na předsednictví ČR v Radě EU již 19. 12. 2008. Tato skupina měla zkrácené období teoretické přípravy, posluchači však absolvovali plný program přednášek a seminářů zaměřených na získání a prohloubení znalostí v oblasti mezinárodních vztahů, diplomacie a kurzy praktického osvojení komunikačních, negociačních a psychologických dovedností. Posluchači absolvovali kurz speciální přípravy pro krizové situace a exkurzi do Bruselu.

Vyšší diplomatická příprava (DA 2)

V roce 2008 se uskutečnil desátý ročník DA 2 (program je přizpůsoben aktuálním potřebám seniorních diplomatů). V roce 2008 bylo do programu nově zařazeno osm diplomatů, ve výuce pokračovalo 21 zapsaných v předchozích dvou semestrech, vybrané kurzy navštěvovalo na základě dohod dalších čtrnáct posluchačů ze státní správy. Vyšší diplomatickou přípravu ukončilo v roce 2008 celkem šest posluchačů.

Individuální diplomatická příprava (DA IN)

V roce 2008 bylo do programu DA IN juniorních diplomatů nově zařazeno 50 diplomatů, ve výuce pokračovalo 57 zapsaných v předchozím roce. Všichni posluchači mají zpracován individuální program kurzů a seminářů odpovídající jejich dosavadní praxi na MZV ČR a předchozímu vzdělání. DA IN ukončilo v roce 2008 celkem 23 posluchačů.

Školení v oboru výpočetní techniky

V roce 2008 bylo proškoleno 887 pracovníků ve 239 počítačových kurzech standardní nabídky – MS Word, MS Excel, MS Power Point, prostředí Windows, Internetu, Lotus Notes, Spisové službě a tzv. předvýjezdového kurzu určeného pro pracovníky vyjíždějící na zastupitelské úřady. Z nově nastupujících pracovníků jich 145 absolvovalo test počítačové gramotnosti. Mimořádně se uskutečnilo 24 kurzů redakčního systému web a v nich bylo proškoleno 143 pracovníků.

Jazykové vzdělávání

Standardizované jazykové zkoušky z anglického francouzského, německého, ruského a španělského jazyka splnilo ve stupních I – IV MZV 201 pracovníků MZV ČR, v dalších jazycích (např. portugalština, italština, polština, maďarština) osm pracovníků. Zvláštní pozornost byla v roce 2008 věnována výuce francouzského jazyka. Intenzivního šestiměsíčního kurzu pro začátečníky se zúčastnilo dvanáct pracovníků, zahraničního intenzivního čtrnáctidenního kurzu se zúčastnilo dvanáct vedoucích pracovníků MZV ČR, individuální jazykové kurzy byly zprostředkovány pro 38 vedoucích pracovníků.

Vzdělávání v evropských záležitostech a před předsednictvím ČR v Radě EU

Diplomatická akademie MZV ČR se v roce 2008 účastnila 9. ročníku Evropského diplomatického programu (EDP). Hlavním tématem byla *Energetika a politika sousedství – nelehké úkoly EU*. Ve dnech 25. - 29. 8. 2008 pořádala DA 8. ročník Letní školy evropských studií, který je určen pro české a zahraniční diplomaty a pracovníky státní správy. Přednášky a diskuse na ústřední téma *Europe after the Lisbon Treaty: a New Order or Business as Usual?* byly vedeny českými i zahraničními lektory a přinesly aktuální informace 56 účastníkům z ČR a ze zahraničí (Bosna a Hercegovina, Brazílie, Bulharsko, Egypt, Chile, Chorvatsko, Indie, Izrael, Kostarika, Mexiko, Moldavsko, Palestina, Peru, Rumunsko, Rusko, Srbsko, Venezuela).

V polovině května 2008 nastoupilo do mimořádné dvouměsíční diplomatické přípravy zaměřené na přípravu k předsednictví ČR v Radě EU dvanáct posluchačů, kteří přípravu absolvovali v polovině července 2008. Po prakticky zaměřené stáži na politických odborech začali pracovat na stálých misích ČR při plnění úkolů souvisejících s výkonem předsednictví.

Intenzivní vzdělávání diplomatů a administrativně-technických pracovníků před předsednictvím ČR v radě EU bylo zaměřeno zejména na povinné institucionální a jazykové vzdělávání. Obsahem bylo prohlubování negociačních a komunikačních dovedností, vedení pracovních skupin, znalost procedurálních a praktických aspektů jednání, rozhodovací procesy a vztahy mezi institucemi EU a koordinace na národní úrovni. Celkem 242 pracovníků MZV ČR absolvovalo 849 kurzů. Kromě povinného vzdělávání DA organizovala stáže pracovníků z MZV ČR a zastupitelských úřadů na SZ Brusel.

3. Rozpočet Ministerstva zahraničních věcí ČR, provoz Ministerstva zahraničních věcí ČR

Rozpočet a čerpání finančních prostředků kapitoly MZV ČR v roce 2008

Výdajovou stránku kapitoly MZV ČR ovlivňovaly v roce 2008 zejména následující aktivity:

- příprava CZ PRES v roce 2009;
- plnění úkolů zahraniční služby a naplňování koncepcí zahraniční politiky ČR;
- prohlubování spolupráce s mezinárodními organizacemi, včetně plnění finančních závazků vůči těmto organizacím;
- podpora a realizace projektů ekonomické diplomacie;
- modernizace vízového procesu podle požadavků EU a Schengenských dohod a postupné zavádění biometrických a bezpečnostních prvků v cestovních pasech a cestovních dokladech;
- zajištění spolehlivé konzulární a vízové služby;
- zajišťování bezpečnosti zastupitelských úřadů i osob v zahraničí a ochrana utajovaných skutečností resortu v souladu se zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti;

- zvyšování bezpečnosti a spolehlivosti provozu informačního systému MZV ČR a jeho certifikace pro práci s utajovanými skutečnostmi;
- poskytování humanitární pomoci do zahraničí;
- realizace projektů zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS) a transformační spolupráce.

Celkový přehled v členění dle závazných ukazatelů rozpočtu

	Rozpočet 2008 schválený	Rozpočet 2008 upravený	Skutečnost 2008	V tis. Kč % skuteč./rozp. 2008
Souhrnné ukazatele				
Příjmy celkem	50 000	50 000	631 045,06	1 262,09
Výdaje celkem	6 783 616	7 414 861	7 098 745,83	95,74
Specifické ukazatele				
Specifické ukazatele - příjmy				
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace	50 000	50 000	631 045,06	1 262,09
Specifické ukazatele - výdaje				
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů MZV ČR	6 783 616	7 414 861	7 098 745,83	95,74
z toho:				
výdaje spojené s výkonem CZ PRES	284 088	288 404	254 132,76	88,12
transformační spolupráce	0	45 000	44 205,41	98,23
humanitární pomoc	0	72 737	70 595,96	97,06
příspěvky mezinár. organizacím a peněžní dary vybraným organizacím do zahraničí	1 192 606	1 192 606	1 151 692,48	96,57
podpora čs. kult. dědictví v zahraničí	0	30 980	30 280,07	97,74
zahraniční vysílání rozhlasu	68 000	68 000	68 000,00	100,00
vrcholné státní návštěvy	0	40 000	39 681,80	99,20
bezpečnostní a biometrické prvky v CP a CD	0	33 000	81 966,89	248,38
prostř. na zapojení občanů ČR do civ. misí	0	26 000	18 752,24	72,12
provinční rekonstrukční tým Afghánistán	80 000	80 000	25 112,39	31,39
ostatní výdaje na zabezp. plnění úkolů MZV ČR	5 158 922	5 538 134	5 314 325,83	95,96
Průřezové ukazatele				
Platy zaměstnanců a OPPP	668 360	735 522	733 802,13	99,77
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	233 925	257 432	255 635,28	99,30
Platy zaměstnanců v pracovním poměru	662 822	727 284	725 668,95	99,78
Převod FKSP	13 256	14 546	14 542,51	99,98
Platy představitelů státní moci a někt. orgánů	1 407	1 407	1 389,66	98,77
Výdaje na výzkum a vývoj vč. Programů spolufin. z prostř. EU	21 697	21 697	18 152,32	83,66
v tom: ze státního rozpočtu celkem	21 697	21 697	18 152,32	83,66

z toho: institucionální výdaje celkem	14 274	14 274	14 274,00	100,00
účelové výdaje celkem	7 423	7 423	3 878,32	52,25
kryté příjmem z prostř. zahr. ogr.	0	0	0,00	
Programy v působnosti poskytovatelů				
Veřejné zakázky	7 273	7 273	3 870,32	53,21
Mezinárodní spolupráce ve VaV	0	0	0,00	0,00
Zahraniční rozvojová spolupráce	7 966	187 416	158 318,94	84,47
Zajištění přípravy krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.	6 200	6 200	3 294,47	53,14
Výdaje na programy spolufin. z EU bez SZP – období 2007-2013	13 000	13 000	0,00	0,00
v tom: ze státního rozpočtu	13 000	13 000	0,00	0,00
kryté příjmem z rozpočtu EU	0	0	0,00	0,00
Výdaje na financování programů reprodukce majetku	1 238 428	1 218 673	1 175 977,90	96,50

Pozn.: Upravený rozpočet výdajů MZV ČR představuje zejména navýšení o prostředky rozpočtované v kapitole Všeobecná pokladní správa a postupně uvolněné do rozpočtu MZV (humanitární pomoc, transformační a rozvojová spolupráce, výdaje na vrcholné státní návštěvy, prostředky na biometrické prvky v cestovních dokladech). Vysoké plnění příjmů rozpočtu je způsobeno převodem prostředků z rezervního fondu ve výši 480 951 tis. Kč. Ostatní příjmy představují nahodilé příjmy a odvody příspěvkových organizací z prodeje movitého a nemovitého majetku.

Příjmy

Ukazatel příjmů kapitoly MZV ČR stanoven ve výši 50 000 tis. Kč. Celkové příjmy činily 631 045,06 tis. Kč, z toho převod z rezervního fondu 480 951 tis. Kč. Příjmy bez převodů z rezervního fondu činily 150 094,06 tis. Kč, z toho odvody příspěvkových organizací za prodej majetku činily 56 226 tis. Kč.

Mimo rozpočtované příjmy odvedlo MZV ČR v roce 2008 do státního rozpočtu správní poplatky za úřední úkony konzulárních úseků zastupitelských úřadů v celkové výši 755 635 385,75 Kč.

Vybrané výdaje kapitoly MZV

Výdaje spojené s přípravou CZ PRES

Na výdaje spojené s přípravou CZ PRES byly do rozpočtu kapitoly MZV ČR na základě usnesení vlády č. 741 ze dne 27. 6. 2007 uvolněny finanční prostředky ve výši 284 088 tis. Kč. Rozpočet byl v průběhu roku navýšen o prostředky ve výši 4 316 tis. Kč na personální posílení zastupitelského úřadu v Římě a stálých zastoupení v Ženevě a New Yorku

pěti resortními experty. Tyto prostředky byly do kapitoly MZV ČR uvolněny z ostatních kapitol státního rozpočtu. Přidělené prostředky na přípravu CZ PRES byly čerpány ve výši 254 132,76 tis. Kč.

Výdaje na transformační spolupráci

V roce 2008 byly do rozpočtu MZV uvolněny finanční prostředky určené ve výši 45 000 tis. Kč. Tyto prostředky byly čerpány ve výši 44 205,41 tis. Kč, a to zejména na projekty v prioritních zemích - Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Irák, Kuba, Moldavsko, Myanmar/Barma, Srbsko a Ukrajina.

Výdaje na humanitární pomoc

V roce 2008 byly na humanitární pomoc určeny prostředky ve výši 75 000 tis. Kč. V průběhu roku 2008 byly rozpočtovými opatřeními převedeny do rozpočtu kapitoly ministerstvo vnitra prostředky ve výši 2 263 tis. Kč na humanitární pomoc poskytnutou Hasičským záchranným sborem Albánii, Číně, Ukrajině, Rumunsku, Moldavsku a Gruzii. Upravený rozpočet ve výši 72 737 tis. Kč byl MZV ČR čerpán ve výši 70 595,96 tis. Kč.

Příspěvky mezinárodním organizacím a peněžní dary vybraným institucím do zahraničí

Rozpočet na příspěvky mezinárodním organizacím a peněžní dary vybraným institucím do zahraničí byl schválen ve výši 1 192 606 tis. Kč, celkové čerpání rozpočtu činilo 1 151 692,48 tis. Kč. Výdaje na povinné příspěvky představovaly částku 819 276,56 tis. Kč, na dobrovolné příspěvky a peněžní dary do zahraničí částku 332 415,92 tis. Kč.

Podpora českého kulturního dědictví v zahraničí

Prostředky na podporu českého kulturního dědictví byly uvolněny v celkové výši 30 980 tis. Kč. Byly využity v souladu s usnesením vlády č. 1622 ze dne 14. 12. 2005 na kulturní projekty krajanských spolků a společností přátel ČR v zahraničí a na údržbu a opravy krajanských škol, spolkových domů, drobných památníků aj. prvků českého kulturního dědictví v zahraničí. Z přidělené částky bylo vyčerpáno 30 280,07 tis. Kč.

Zahraniční vysílání českého rozhlasu

Prostředky na zahraniční vysílání rozhlasu byly rozpočtovány a čerpány ve výši 68 000 tis. Kč. Financování předmětného vysílání probíhá dle usnesení vlády č. 573 ze dne 10. 9. 1997.

Výdaje na vrcholné státní návštěvy

Pro rok 2008 bylo na výdaje spojené s vrcholnými státními návštěvami rozpočtováno ve VPS celkem 100 000 tis. Kč. MZV ČR průběžně žádalo o uvolnění těchto prostředků do kapitoly MZV ČR až na celkovou výši 40 000 tis. Kč. Čerpáno bylo celkem 39 681,80 tis. Kč.

Výdaje na bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních pasech a cestovních dokladech

V souladu s usnesením vlády č. 740 ze dne 15.6. 2005 bylo pro rok 2008 vyčleněno celkem 33 000 tis. Kč na bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních pasech a cestovních dokladech. Celkové čerpání bylo ve výši 81 966,89 tis. Kč, z toho 48 966,89 tis. Kč představovaly prostředky uvolněné z rezervního fondu.

Prostředky na zapojení občanů ČR do civilních misí EU a dalších mezinárodních vládních organizací

Na zapojení občanů ČR do civilních misí EU a dalších mezinárodních vládních organizací v roce 2008 byla v kapitole VPS vyčleněna pro všechny kapitoly státního rozpočtu částka v celkové výši 120 000 tis. Kč. Do rozpočtu kapitoly MZV ČR byly uvolněny prostředky ve výši 26 000 tis. Kč, z nichž bylo vyčerpáno 18 752,24 tis. Kč.

Provinční rekonstrukční tým – Afghánistán

V rozpočtu byly pro rok 2008 na tento účel vyčleněny prostředky v celkové výši 80 000 tis. Kč. Čerpání bylo realizováno ve výši 25 112,39 tis. Kč. Nedočerpány byly prostředky ve výši 54 887,61 tis. Kč. Nízké čerpání bylo způsobeno velmi složitou politickou a bezpečnostní situací v místě, která zbrzdila realizaci některých projektů. Projekty budou realizovány v roce 2009.

Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci (ZRS)

Výdaje na ZRS byly stanoveny ve výši 7 966 tis. Kč. Tyto prostředky představovaly objem prostředků na provoz organizační složky státu *Česká rozvojová agentura*. Prostředky byly v průběhu roku 2008 navýšeny o 179 450 tis. Kč, z toho 99 450 tis. Kč bylo určeno na projekty ZRS, 60 000 tis. Kč na rozvojovou pomoc pro Palestinskou národní autonomii a 20 000 tis. Kč na rekonstrukční a rozvojovou pomoc pro Gruzii. Celkový rozpočet po změnách činil 187 416 tis. Kč, čerpání bylo realizováno ve výši 158 318,94 tis. Kč.

Podpora výzkumu a vývoje

Na výzkum a vývoj bylo v roce 2008 vyčleněno 21 697 tis. Kč, z toho institucionální výdaje činily 14 274 tis. Kč a účelové výdaje 7 423 tis. Kč. Institucionální prostředky byly čerpány veřejnou výzkumnou institucí *Ústav mezinárodních vztahů* v plné výši 14 274 tis. Kč. Účelové výdaje na výzkum a vývoj byly čerpány ve výši 3 878,32 tis. Kč, z toho 409 tis. Kč čerpal *Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i.*

Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.

Na výše uvedený účel byly rozpočtovány prostředky ve výši 6 200 tis. Kč, ze kterých bylo vyčerpáno 3 294,47 tis. Kč. Prostředky byly využity na předvýjezdovou přípravu pracovníků vysílaných do zahraničí, na nákup průchozích detektorů kovů, ochranných vest a přileb, satelitního hardware, radiostanic pro zastupitelské úřady Kábul a Kinshasa a na zpracování a aktualizaci evakuačních plánů.

Výdaje na financování programů reprodukce majetku

Rozpočet výdajů na financování programů reprodukce majetku činil po úpravách 1 218 673 tis. Kč. Celkové výdaje na všechny programy činily 1 175 977,90 tis. Kč. Rok 2008 byl ovlivněn pozastavením investiční činnosti v důsledku příprav na CZ PRES. Mezi nejvýznamnější akce patřily rekonstrukce Českého domu Moskva a České národní budovy New York a některé akce v oblasti informačních a komunikačních technologií, např. zavedení biometrických a bezpečnostních prvků v cestovních pasech a cestovních dokladech a projekty Extranet a VIS.

Příspěvkové organizace MZV ČR

MZV ČR je zřizovatelem čtyř příspěvkových organizací:

- *Diplomatický servis* spravuje a hospodaří se státním a soukromým majetkem, který je využíván zejména cizími zastupitelskými úřady v ČR. Mimo jiné zajišťuje agenturní činnost pro MZV ČR. Příspěvek na provoz byl čerpán ve výši 32 000 tis. Kč, systémová dotace na investice ve výši 10 650 tis. Kč a 11 600 tis. Kč bylo uvolněno z rezervního fondu na investiční činnost. Odvod ve výši 55 790 tis. Kč představoval odvod z prodeje nemovitého majetku.
- *Česká centra* zajišťují propagaci České republiky a rozvíjení kulturních a obchodních styků, a to prostřednictvím českých center v zahraničí. Odvod z prodeje movitého majetku činil 436 tis. Kč. V roce 2008 byl poskytnut příspěvek na provoz ve výši 114 525 tis. Kč.
- *Zámek Štířín* zajišťuje konferenční, ubytovací, restaurační a sportovní činnost. Příspěvek na provoz ve výši 13 600 tis. Kč byl přiznán v souvislosti s likvidací následků škod způsobených živelní pohromou a k pokrytí nákladů v souvislosti s poklesem předpokládaných tržeb z hlavní činnosti. Organizace čerpala prostředky uvolněné z rezervního fondu ve výši 29 502 tis. Kč na výstavbu čistírny odpadních vod.
- *Kancelář generálního komisaře EXPO* zajišťuje přípravu a realizaci české účasti na světové výstavě EXPO v Šanghaji. Prostředky na uvedenou činnost byly schváleny usnesením vlády č. 601 ze dne 21. 5. 2008. Příspěvek na provoz byl čerpán ve výši 26 000 tis. Kč a systémová dotace na investice byla čerpána ve výši 1 813 tis. Kč.

Závěrečné hodnocení

Vývoj čerpání výdajů v období roku 2008 odpovídal specifikům a potřebám činnosti MZV ČR v návaznosti na plnění úkolů a cílů zahraniční politiky České republiky. Rok 2008 byl posledním rokem příprav před zahájením výkonu CZ PRES v roce 2009, což se významně projevilo ve výdajích MZV ČR a v personální oblasti. V souvislosti s celosvětovou hrozbou terorismu proběhla realizace řady bezpečnostních opatření na zastupitelských úřadech ve vytipovaných oblastech. Složitější situace nastala při plnění úkolů PRT Lógar v Afghánistánu, což vyplynulo z místních bezpečnostních, politických a ekonomických podmínek a v konečném důsledku se projevilo nižším čerpáním účelových prostředků.

PŘÍLOHY

Přehled o diplomatických stycích ČR k 31. 12. 2008

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Afghánistán	1937	1993	Kábul	Praha
Albánie	1927	1993	Tirana	Praha
Alžírsko	1962	1993	Alžír	Praha
Andorra	nebyly dipl. styky	1996	Madrid	Vídeň
Angola	1975	1993	Luanda	Berlín
Antigua a Barbuda	nebyly dipl. styky	1997	Caracas	Londýn
Argentina	1924	1993	Buenos Aires (HK Presidencia Roque Sáenz Peña, HK Mendoza)	Praha
Arménie	1992	1993	Tbilisi	Vídeň
Austrálie	1972	1993	Canberra (GK Sydney, HGK Melbourne, HK Perth, HK Adelaide)	Varšava (HK Praha)
Ázerbájdžán	1992	1993	Tbilisi	Praha
Bahamy	nebyly dipl. styky	2005	Havana	není určen
Bahrajn	1990	1993	Rijád	Berlín
Bangladéš	1972	1993	Dillí (HK Dháka)	Berlín
Barbados	1977	1996	Caracas	Londýn
Belgie	1919	1993	Brusel (HK Antverpy, HK Lutych, HK Namur)	Praha
Belize	nebyly dipl. styky	1996	San José (HK Orange Walk Town)	není určen (HK Praha)

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Bělorusko	1992	1993	Minsk	Praha
Benin	1962	1993	Abuja	Berlín (HK Praha)
Bolívie	1935	1993	Lima (HK La Paz)	Vídeň
Bosna a Hercegovina	1992	1993	Sarajevo	Praha
Botswana	1968	1997	Pretoria	Londýn
Brazílie	1918	1993	Brasília (GK Sao Paulo, HK Manaus, HK Joinville, HK Recife)	Praha
Brunej	1992	1995	Jakarta	není určen
Bulharsko	1920	1993	Sofie (HK Varna)	Praha
Burkina Faso	1968	1993	Akkra	Vídeň
Burundi	1963	1993	Nairobi	Moskva
Čad	1967	1994	Abuja	Moskva
Čína (ČLR)	1930 (1949)	1993	Peking (GK Hongkong, GK Šanghaj)	Praha
Černá Hora		2006	Bělehrad	není určen
Dánsko	1920	1993	Kodaň (HK Aarhus)	Praha
Dominika	nebyly dipl. styky	1996	Caracas	není určen
Dominikánská republika	1942	1993	Caracas (HK Santo Domingo)	Brusel (GK Praha)
Džibutsko	1977	1997	Addis Abeba (HGK Džibuti)	není určen
Egypt	1922	1993	Káhira (HK Alexandria)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Ekvádor	1935	1993	Bogotá (HGK Guayaquil HK Quito)	Varšava
Eritrea		1993	Addis Abeba	Berlín
Estonsko	1922	1993	Tallinn (HK Tallinn)	Praha
Etiopie	1944	1993	Addis Abeba	Berlín
Fidži	1970	1996	Canberra	není určen
Filipíny	1973	1993	Manila (HK Davao)	Praha
Finsko	1921	1993	Helsinky (HK Tampere)	Praha
Francie	1918	1993	Paříž (HK Lille, HK Lyon, HK Nancy, HK Nantes)	Praha
Gabon	1976	1993	Abuja	Libreville
Gambie	1972	1993	Akkra (HK Banjul)	Brusel
Ghana	1959	1993	Akkra	Praha
Grenada	1979	1993	Caracas	není určen
Gruzie	1992	1993	Tbilisi	Praha
Guatemala	1927	1993	Mexiko (HK Guatemala)	Vídeň (HK Praha)
Guyana	1976	1993	Caracas (HK Georgetown)	Londýn
Guinea	1959	1993	Akkra (HK Konakry)	Berlín
Guinea Bissau	1973	1993	Akkra	Brusel
Haiti	1943	2005	Caracas	není určen
Honduras	1930	1993	San José (HGK Tegucigalpa)	Berlín
Chile	1924	1993	Santiago	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Chorvatsko	1992	1993	Záhřeb	Praha
Indie	1947	1993	Dillí (GK Mumbai)	Praha
Indonésie	1955	1993	Jakarta (HK Bali, HK Makassar, HK Surabaya)	Praha
Irák	1933	1993	Bagdád	Praha
Írán	1925	1993	Teherán	Praha
Irsko	1947	1993	Dublin	Praha
Island	1946	1993	Oslo (HK Reykjavík)	Vídeň (HGK Praha)
Itálie	1918	1993	Řím (HK Benátky, HK Florencie, HK Miláno, HK Neapol, HK Palermo, HK Udine HK Janov HK Ancona)	Praha
Izrael	1948	1993	Tel Aviv (HGK Tel Aviv, HK Eilat, HK Haifa, HK Jeruzalém)	Praha
Jamajka	1975	1993	Caracas	Berlín (HK Praha)
Japonsko	1920	1993	Tokio (HK Kóbe)	Praha
JAR	1991	1993	Pretoria	Praha
Jemen	JeAR 1956 JLDR 1968	1993	Sanáa	Praha
Jordánsko	1964	1993	Ammán	Vídeň
Kambodža	1956	1993	Bangkok	Varšava

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Kamerun	1990	1993	Abuja (HK Douala)	Moskva
Kanada	1942	1993	Ottawa (GK Montreal, GK Toronto, HGK Calgary, HK Vancouver, HK Winnipeg)	Praha
Kapverdy	1975	1993	Akkra (HK Praia)	Berlín
Katar	1990	1993	Kuvajt	Budapešť
Kazachstán	1992	1993	Astana	Praha
Keňa	1964	1993	Nairobi	Haag
Kiribati	nebyly dipl. styky	2007	Kuala Lumpur	není určen
KLDR	1948	1993	Pchjongjang	Praha
Kolumbie	1934	1993	Bogotá (HK Barranquilla, HK Cartagena de Indias HK Medellín)	Vídeň
Komory	1977	1995	Nairobi	Moroni
Konžská republika	1964	1993	Kinshasa	Berlín
Kongo (Konžská demokratická republika)	1960	1993	Kinshasa	Praha
Korejská republika	1990	1993	Soul	Praha
Kosovo	nebyly dipl. styky	2008	Priština	není určen
Kostarika	1935	1993	San José	Praha
Kuba	1920	1993	Havana	Praha
Kuvajt	1963	1993	Kuvajt	Praha
Kypr	1960	1993	Nikósie (HK Limassol)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Kyrgyzstán	1992	1993	Astana (HK Biškeke)	Vídeň (HK Praha)
Laos	1962	1993	Bangkok	Varšava
Lesotho	1982	1993	Pretoria	Řím
Libanon	1946	1993	Bejrút	Praha
Libérie	1972	1993	Akkra (HK Monrovia)	není určen
Libye	1960	1993	Tripolis	Vídeň
Litva	1922	1993	Vilnius	Praha
Lotyšsko	1922	1993	Riga	Praha
Lucembursko	1922	1993	Lucemburk	Praha
Madagaskar	1976	1993	Addis Abeba	Moskva
Maďarsko	1922	1993	Budapešť	Praha
Makedonie/ FYROM		1994	Skopje	Praha
Malajsie	1971	1993	Kuala Lumpur (HK Johor Bahru)	Praha
Malawi	1991	1993	Harare	Berlín
Maledivy	1975	1993	Dillí	není určen
Mali	1960	1993	Alžír (HK Bamako)	Berlín
Malta	1968	1993	Řím (HK Naxxar)	La Valletta (HK Praha)
Maroko	1959	1993	Rabat (HK Casablanca, HK Fes)	Praha
Mauretánie	1965	1993	Rabat	Moskva
Mauritius	1976	1993	Pretoria (HK Port Louis)	Berlín (HK Praha)
Mexiko	1922	1993	Mexico City (HK Guadalajara, HK Monterrey, HK Tijuana)	Praha
Mikronésie	nebyly dipl. styky	2004	Manila	není určen

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Moldavsko	1992	1993	Kišiněv	Praha
Monako	dipl. styky nebyly	2008	Paříž	Berlín
Mongolsko	1950	1993	Ulánbátár	Praha
Mosambik	1975	1993	Harare	Berlín
Myanmar/ Barma	1955	1993	Bangkok	Berlín
Namibie	1990	1993	Pretoria	Moskva
Nauru	Nebyly dipl. styky	2007	Manila	není určen
Německo	1920 NDR 1949 SRN 1973	1993	Berlín (GK Drážďany, GK Mnichov, HK Dortmund, HK Frankfurt nad Mohanem, HK Hamburk, HK Norimberk, HK Rostock, HK Stuttgart)	Praha
Nepál	1959	1993	Dillí (HK Káthmándú)	Berlín (HK Praha)
Niger	1975	1995	Akkra (HK Niamey)	Bonn
Nigérie	1961	1993	Abuja	Varšava
Nikaragua	1930	1993	San José (HK Managua)	Berlín (HK Praha)
Nizozemsko	1919	1993	Haag (HGK Amsterdam)	Praha
Norsko	1921	1993	Oslo (HK Bergen, HK Trondheim)	Praha
Nový Zéland	1958	1993	Canberra (HK Auckland)	Berlín (HK Praha)
Omán	1990	1993	Rijád	Vídeň
Pákistán	1950	1993	Islámábád	Praha
Palau		2003	Manila	není určen

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Palestina	1983	1993	Ramalláh (styčný úřad s působností na Palestinských autonomních územích)	Praha
Panama	1929	1993	San José (HK Panama)	Berlín (HK Praha)
Papua Nová Guinea	nebyly dipl. styky	1995	Kuala Lumpur (HK Port Moresby)	není určen
Paraguay	1936	1993	Buenos Aires (HK Asunción)	Vídeň (HK Praha)
Peru	1922	1993	Lima	Praha
Pobřeží slonoviny	1984	1993	Akkra	Berlín
Polsko	1919	1993	Varšava (GK Katovice, HK Štětín, HK Poznaň)	Praha
Portugalsko	1920	1993	Lisabon (HK Porto, HK Funchal HK Faro)	Praha
Rakousko	1920	1993	Vídeň (HK Graz, HK Innsbruck, HK Salcburk, HK Klagenfurt, HK Linec)	Praha
Rovníková Guinea	1970	1993	Abuja	Berlín
Rumunsko	1919	1993	Bukurešť	Praha
Rusko	1934 (SSSR)	1993	Moskva (GK Jekatěrinburg, GK Sankt Peterburg, HK Chanty-Mansijsk, HK Nižnij Novgorod)	Praha
Rwanda	1965	1998	Nairobi	Berlín

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Řecko	1920	1993	Athény (HK Heraklion, HK Pireus, HK Rhodos, HK Soluň)	Praha
Salvador	1930	1994	San José (HK San Salvador)	Berlín
Samoa	nebyly dipl. styky	1995	Canberra	není určen
San Marino	1991	1993	Vatikán	San Marino
Saúdská Arábie	nebyly dipl. styky	1995	Rijád (HK Džidda)	Praha
Senegal	1967	1993	Rabat	Berlín
Seychely	1976	1993	Nairobi (HK Victoria)	Victoria (HK Praha)
Sierra Leone	1963	1993	Akkra	Moskva
Singapur	1973	1993	Singapur	Singapur (HK Praha)
Slovensko		1993	Bratislava	Praha
Slovinsko	1992	1993	Lublaň	Praha
Somálsko	1960	2002	Nairobi	Moskva
Spojené arabské emiráty	1988	1993	Abu Dhabi	Vídeň
Srbsko		2003	Bělehrad	Praha
Srí Lanka	1957	1993	Dillí (HK Colombo)	Vídeň (HK Praha)
Středoafriická republika	1970	2008	Kinshasa	Paříž
Súdán	1956	1993	Káhira (HK Chartúm)	Vídeň
Surinam	1976	1993	Caracas	není určen
Suverénní řád maltézských rytířů	1939	1993	Vatikán	Praha
Svatá Lucie	nebyly dipl. styky	1996	Caracas	není určen

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Svatý Kryštof a Nevis	nebyly dipl. styky	1993	Caracas	není určen
Svatý stolec (Vatikán)	1920	1993	Vatikán	Praha
Svatý Tomáš a Princův ostrov	1975	1993	Luanda	není určen
Svatý Vincenc a Grenadiny	nebyly dipl. styky	1995	Caracas	není určen
Svazijsko	1991	1993	Pretoria	Brusel
Sýrie	1946	1993	Damašek (HK Aleppo HK Latákia)	Praha
Šalomounovy ostrovy	nebyly dipl.styky	1996	Canberra	Brusel
Španělsko	1919	1993	Madrid (HK Barcelona, HK Benidorm, HK Oviedo, HK Tenerife HK Jerez de la Frontera HK Palma de Mallorca)	Praha
Švédsko	1920	1993	Stockholm (HK Göteborg, HK Malmö)	Praha
Švýcarsko	1919	1993	Bern (HK Basilej, HK Curych, HK Locarno)	Praha
Tádžikistán	1992	1993	Taškent	Vídeň (HK Praha)
Tanzanie	1961	1993	Nairobi	Berlín
Thajsko	1974	1993	Bangkok	Praha
Togo	1960	1993	Akkra (HK Lomé)	Paříž
Tonga	dipl styky nebyly	2007	Canberra	není určen
Trinidad a Tobago	1979	1997	Caracas (HK Port of Spain)	není určen

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Tunisko	1959	1993	Tunis	Praha
Turecko	1924	1993	Ankara (GK Istanbul, HK Antalya, HK Izmir)	Praha
Turkmenistán	1992	1993	Moskva	Vídeň
Tuvalu	nebyly dipl. styky	2005	Kuala Lumpur	není určen
Uganda	1962	1993	Nairobi	Moskva
Ukrajina	1922	1993	Kyjev (GK Lvov GK Doneck)	Praha
Uruguay	1921	1993	Montevideo (HK Punta del Este)	Praha
USA	1919	1993	Washington (GK Chicago, GK Los Angeles, GK New York, HGK Atlanta, HGK Fort Lauderdale, HGK Houston, HGK Philadelphia, HGK San Francisco, HK Anchorage, HK Boston, HK Buffalo, HK Kansas City, HK Minneapolis, HK New Orleans, HK Portland, HK San Juan)	Praha
Uzbekistán	1992	1993	Taškent	Berlín
Vanuatu	nebyly dipl. styky	2002	Canberra	není určen
Velká Británie	1918	1993	Londýn (HGK Edinburgh, HK Cardiff HK Belfast)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání Diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Venezuela	1929	1993	Caracas (HK Maracaibo)	Praha
Vietnam	1950	1993	Hanoj (HK Ho Či Minovo Město, HK Haiphong)	Praha
Východní Timor		2002	Jakarta	není určen
Zambie	1965	1993	Harare	Berlín
Zimbabwe	1981	1993	Harare	Vídeň

Poznámky:

- 1) Stav k 31.12. 2008
- 2) Tabulka neobsahuje informace o obdobích, kdy byly diplomatické styky přerušeny.
- 3) Jako příslušné úřady jsou uvedeny nejvyšší rezidentní úřady. V závorkách jsou uvedeny příslušné generální konzuláty (GK), generální konzuláty vedené honorárními úředníky (HGK) a konzuláty vedené honorárními úředníky (HK).
- 4) Uvedená data diplomatických styků odrážejí současný stav znalostí.
- 5) Tabulka nereflakuje rozdíly mezi navázáním dipl. styků na úrovni vyslanectví a velvyslanectví.

Přehled o členství a příspěvcích České republiky v mezinárodních organizacích

Mezinárodní organizace systému OSN (v závorce sídlo)

Organizace	Příspěvek ČR (v tis. Kč)	Gestor
FAO (Řím) – Organizace OSN pro výživu a zemědělství	9 000	MZe
UNIDO (Vídeň) – Organizace OSN pro průmyslový rozvoj	3 528	MZV
IMO (Londýn) – Mezinárodní námořní organizace	693	MD
ICAO (Montreal) – Organizace pro civilní letectví	2 131	MD
ITU (Ženeva) – Mezinárodní telekomunikační unie	5 006	MPO
UPU (Bern) – Světová poštovní unie	3 103	MPO
ILO (Ženeva) – Mezinárodní organizace práce	17 410	MPSV
WMO (Ženeva) – Světová meteorologická Organizace	1 768	MŽP/ČHMÚ
MAAE (Vídeň) – Mezinárodní agentura pro atomovou energii	18 600	SÚJB
PC CTBTO (Vídeň) – Přípravná komise Organizace pro zákaz jaderných zkoušek	1 000	SÚJB
OPCW (Haag) – Organizace pro zákaz chemických zbraní	2 700	SÚJB
ISA (Jamajka) – Mezinárodní úřad pro mořské dno	224	MPO
UNESCO (Paříž) – Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu	5 500	MZV
UNWTO (Madrid) – Světová organizace cestovního ruchu	3 024	MMR

Příspěvky České republiky mezinárodním organizacím v oblasti lidských práv

Název organizace	příspěvek v Kč	gestor
OSN – Organizace spojených národů Dobrovolný fond pro oběti mučení	270.000	MZV / LPTP
OSN – Organizace spojených národů Fond demokracie	1.500.000	MZV / LPTP
RE – Rada Evropy	48.948.620	MZV / LPTP
UNHCHR – Úřad vysoké komisařky pro lidská práva	108.000	MZV / LPTP
OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě ODIHR - fond pro volební pozorovatele	540.000	MZV / LPTP
OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě Kontaktní místo pro Sinti a Romy	270.000	MZV / LPTP
OBSE - Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě Zvláštního představitel pro svobodu médií	200.000	MZV / LPTP
ITF – Mezinárodní výbor pro vzdělávání, připomínku a výzkum Holokaustu	900.000	MZV / LPTP
EPD – Evropské partnerství pro demokracii	2.500.000	MZV / LPTP
ERB - Evropské rádio pro Bělorusko	1.671.000	MZV / LPTP
Trust fund Evropské humanitní univerzity ve Vilniusu	4.900.000	MZV / LPTP
Celkové čerpání disponenta odboru lidských práv MZV bylo v roce 2008 61.807.620 Kč		

Přehled o členství ČR v mezinárodních organizacích v oblasti mnohostranných ekonomických vztahů

Organizace	Zkratka / sídlo	Příspěvek ČR 2008 (v tis. Kč)	Gestor
Evropská a středozevní organizace pro ochranu rostlin	EPPO / Paříž	816	MZe
Evropská konference civilního letectví	ECAC / Neuilly s. S.	416	MD
Evropská konference pro molekulární biologii	EMBC / Heidelberg	2 593	MŠMT
Evropská organizace pro jaderný výzkum	CERN / Ženeva	164 155	MŠMT
Konference evropských ministrů dopravy	CEMT / Paříž	884	MD
Mezinárodní energetická agentura	IEA / Paříž	2 009	MPO
Mezinárodní námořní organizace	IMO / Londýn	693	MD
Mezinárodní organizace kriminální policie	INTERPOL / Lyon	10 337	MV
Mezinárodní organizace práce	ILO / Ženeva	17 410	MPSV
Mezinárodní organizace pro civilní letectví	ICAO / Montreal	2 131	MD
Mezinárodní organizace pro vinnou révu a víno	OIV / Paříž	505	MZe
Mezinárodní středisko pro zachování a restauraci kulturních statků	ICCROM / Řím	260	MK
Mezinárodní telekomunikační unie	ITU / Ženeva	5 006	MPO
Mezinárodní unie pro ochranu nových druhů rostlin	UPOV / Ženeva	430	MZe
Mezinárodní úřad pro legální metrologii	OIML / Paříž	343	MPO
Mezinárodní úřad pro míry a váhy	BIPM / Paříž	1 298	MPO
Mezinárodní úřad pro mořské dno	ISA / Kingston (Jam.)	224	MPO
Mezinárodní úřad pro zdraví zvířat	OIE / Paříž	695	MZe
Mezinárodní úřad pro výstavnictví	BIE / Paříž	80	MZV
Mezinárodní ústav chladírenský	IIR / Paříž	438	MPO
Mezivládní organizace pro mezinárodní železniční dopravu	OTIF / Bern	1 005	MD
Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj	OECD / Paříž	32 307	MZV
Organizace pro spolupráci železničních drah	OSŽD / Varšava	2 339	MD
Spojený ústav jaderných výzkumů	SÚJV / Dubna (RF)	29 537	MŠMT
Společná organizace Interoceanmetal	IOM / Štětín	3 192	MPO
Stálá komise pro zkoušky ručních palných zbraní	CIP / Liège	76	MPO
Středoevropská iniciativa	SEI/Terst	0	MZV
Světová celní organizace	WCO / Brusel	714	MF/GŘC
Světová meteorologická organizace	WMO / Ženeva	2 768	MŽP
Světová obchodní organizace	WTO / Ženeva	18 642	MPO
Světová organizace cestovního ruchu	UNWTO / Madrid	3 024	MMR
Světová poštovní unie	UPU / Bern	3 103	MPO
Světový svaz ochrany přírody	IUCN / Gland (Švýc.)	1 738	MŽP

Příspěvek České republiky mezinárodním organizacím a institucím v oblasti mezinárodního práva

1. Seznam povinných příspěvků mezinárodně právního odboru MZV ČR v roce 2008

Název organizace	Poskytnutá částka v tis. Kč
UNIDROIT Institut pro sjednocení mez.práva soukromého	498 518,50
WIPO Světová organizace duševního vlastnictví	2 185 467,47
SRS Stálý rozhodčí soud	137 285, 88
ICTY Mez.trest.tribunál pro bývalou Jugoslávii	5 636 800,13
ICTR Mez.trest.tribunál pro Rwandu	4 010 744,16
EUROPOL	12 316 434,91
ITLOS Mez.tribunál pro mořské právo	727 762,95
HKMPS Haagská konference mez.práva soukromého	663 132,87
IHFFC Mez. humanitární vyšetřovací komise	19 200,02

**2. Seznam dobrovolných příspěvků mezinárodně právního odbru MZV ČR
v roce 2008**

Název organizace	Poskytnutá částka v tisících Kč
ICTY Mez.trest.tribunál pro býv. Jugoslávii	151 690
ICTR Mez. trest. Tribunál pro Rwandu	151 690
HAIF Haagská akademie mez.práva	47 271
Zvl. soud pro Sierra Leone	158 090
ICRC Mezinárodní červený kříž	7 154 896,31
ILC Komise pro mez.právo semináře	45 507
Zvláštní soud pro Libanon	189 130

Přehled o účasti České republiky v mírových misích

název mise	organizace	místo konání	česká účast
EUBAM	EU	Moldavsko, Ukrajina	1 expert
EUBAM RAFAH	EU	Palestinská samospráva	2 experti (mise však zatím neobnovila činnost)
EUJUST LEX	EU	Irák	2 experti (policisté)
EULEX	EU	Kosovo	21 expertů
EUMM	EU	Gruzie	9 expertů
EUPM	EU	Bosna a Hercegovina	5 expertů (policisté)
EUPOL	EU	Afghánistán	3 experti (policisté)
EUPOL COPPS	EU	Palestinská samospráva	3 experti (policisté)
PT ICO	EU	Kosovo	1 expert (policista)
PRT Afghánistán – přípravný tým	NATO	Afghánistán	10 expertů
MONUC	OSN	Konžská demokratická republika	1 (vojenský pozorovatel)
UNAMA	OSN	Afghánistán	1 (vojenský pozorovatel)
UNMIL	OSN	Libérie	5 expertů (policisté) 3 (vojenští pozorovatelé)
UNOMIG	OSN	Gruzie	2 experti (policisté) 5 (vojenští pozorovatelé)

Přehled o účasti České republiky v pozorovatelských misích OBSE a EU

MISE - OBSE	VYSLANÍ - LTO	VYSLANÍ - STO
Gruzie – prezidentské volby	0	22
Arménie – prezidentské volby	0	9
Černá Hora – prezidentské volby	0	4
Srbsko – parlamentní volby	1	0
Gruzie – parlamentní volby	0	10
Makedonie – parlamentní volby	0	5
Bělorusko – parlamentní volby	0	13
Ázerbájdžán – prezidentské volby	0	4
CELKEM	1	67

MISE - EU	VYSLANÍ - LTO	VYSLANÍ - STO
Pákistán – volby do národních regionů	5	2
Bhútán – volby do národního shromáždění	1	0
Nepál – volby do národních regionů	1	1
Kambodža – legislativní volby	1	3
Rwanda – legislativní volby	1	1
Angola – legislativní volby	1	1
Guinea Bissau – legislativní volby	1	1
Ghana – prezidentské volby	1	1
Bangladěš – parlamentní volby	3	5
CELKEM	15	15

* LTO – Dlouhodobý pozorovatel, * STO – Krátkodobý pozorovatel

Vedoucí zastupitelských úřadů ČR k 31. 12. 2008

1. Zastupitelské úřady vedené na úrovni velvyslanců a chargé d'affaires

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Abú Dhabí Spojené arabské emiráty	JERÁBKOVÁ Věra velvyslankyně	30. 8. 2005	10. 4. 2006
Abuja Nigerijská federativní republika <u>Působnost:</u> Nigérie Benin Čad Kamerun Rovníková Guinea Gabon	SIRO Jaroslav velvyslanec	17.12.2007 18.12.2007 7.4.2008	15.2.2008 7.8.2008
Addis Abeba Etiopská federativní demokratická republika <u>Působnost:</u> Etiopie Džibutsko Madagaskar Komise Africké unie Hospodářská komise OSN pro Afriku	DOBIÁŠ Zdeněk velvyslanec	29. 8. 2005 24. 2. 2006 12. 4. 2007	19. 12. 2005 15. 5. 2006 8. 5. 2006 14. 4. 2006
Akkra Ghanská republika <u>Působnost:</u> Ghana Togo Sierra Leone Libérie Pobřeží slonoviny Niger Burkina Faso Gambie Guinea Guinea-Bissau	KŘENEK Miroslav velvyslanec	27. 9. 2005 17. 8. 2007 12. 5. 2006 3.1.08 19. 11. 2007 29. 11. 2007 1. 6. 2006 27. 6. 2006 14.3.2007	29. 3. 2006 6.5.2008 28.11.08 8.4.2008 7. 12. 2006 11. 12. 2006 (kopie PL)

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Alžír Alžírská demokratická a lidová republika <i>Působnost:</i> Alžírsko Mali	ŠARAPATKA Milan velvyslanec	24. 12. 2005 16. 5. 2006	14. 2. 2006 29. 6. 2007
Ammán Jordánské hášimovské království	HOLOUBKOVÁ Ivana velvyslankyně	10. 9. 2006	5. 6. 2007
Ankara Turecká republika	FILIPI Eva velvyslankyně	20. 8. 2004	13. 12. 2005
Astana Republika Kazachstán <i>Působnost:</i> Kazachstán Kyrgyzstán	KOPECKÝ Bedřich	13.2.2008 11.4.2008	5.5.2008 26.8.2008
Athény Řecká republika	MOTTLOVÁ Hana velvyslankyně	5. 7. 2006	4. 10. 2006
Bagdád Irácká republika	VOZNICA Petr velvyslanec	16. 8. 2005	26. 9. 2005
Bangkok Thajské království <i>Působnost:</i> Thajsko Kambodža Laos Myanmar/Barma	HOTĚK Ivan velvyslanec	6. 9. 2006 23. 1. 2007 21. 11. 2006 29. 6. 2007	26. 8. 2007 19. 4. 2007 31. 1. 2007 9.7.2008
Bejrút Libanonská republika	ČÍŽEK Jan velvyslanec	27. 7. 2006	1. 9. 2006
Bělehrad Republika Srbsko <i>Působnost:</i> Srbsko Černá Hora	HUBÁČKOVÁ Hana velvyslankyně	5.12.2007 4.2.2008	18.3.2008 16.5.2008
Berlín Spolková republika Německo	JINDRÁK Rudolf velvyslanec	13. 10. 2006	11. 12. 2006
Bern Švýcarská konfederace	LAZAR Boris velvyslanec	28.1.2008	11.4.2008
Bogotá Kolumbijská republika <i>Působnost:</i> Kolumbie Ekvádor	KREJČÍ Zdeněk velvyslanec	25. 9. 2006 10. 10. 2006	31. 1. 2007 27. 3. 2007
Brasília Brazilská federativní republika	JANČÁREK Ivan velvyslanec	6.3.2008	6.11.2008

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Bratislava Slovenská republika	GALUŠKA Vladimír velvyslanec	16. 8. 2004	4. 10. 2004
Brusel Belgické království	MÜLLER Vladimír velvyslanec	4. 5. 2006	10. 10. 2006
Brusel Stálé zastoupení při EU Evropská unie	VICENOVÁ Milena velvyslankyně		
Brusel Stálá delegace NATO	FŮLE Štefan velvyslanec		11. 7. 2005
Budapešť Maďarská republika	PLÍSEK Jaromír velvyslanec	27. 7. 2006	5. 10. 2006
Buenos Aires Argentinská republika <i>Působnost:</i> Argentina Paraguay Uruguay	ZAJAC Štěpán velvyslanec	10. 9. 2007 1. 10. 2007 4.8.2008	18.4.2008 25.3.2008
Bukurešť Rumunsko	DOKLÁDAL Petr velvyslanec	9. 8. 2006	10. 10. 2006
Canberra Australské společenství <i>Působnost:</i> Austrálie Nový Zéland Fidži Samoa Šalomounovy ostrovy Vanuatu Tonga Cookovy ostrovy	CHMIEL Juraj velvyslanec	18.10.2007 17. 12. 2007 17.12.2007 14.3.2008 28.1.2008	26. 2. 2008 23.4.2008

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Caracas Bolívarovská republika Venezuela <u>Působnost:</u> Venezuela Dominikánská republika Grenada Barbados Guyana Jamajka Trinidad a Tobago Surinam Antigua a Barbuda Dominika Svatá Lucie Svatý Kryštof a Nevis Svatý Vincenc a Grenadiny Haiti	SLAVICKÝ Stanislav velvyslanec	7.4.2008 28.10.2008 17.9.2008 29.10.2008 21.10.2008 18.9.2008 15.9.2008 15.9.2008 25.9.2008 10.9.2008 3.10.2008	18.8.2008
Damašek Syrská arabská republika	ULIČNÝ Tomáš velvyslanec	3. 9. 2006	2. 11. 2006
Dillí Indická republika <u>Působnost:</u> Indie Bangladéš Srí Lanka Nepál Maledivy	KMONÍČEK Hynek velvyslanec	1. 5. 2006 11. 7. 2006 5. 7. 2006 4. 6. 2006 31. 5. 2006	13. 11. 2006 15. 2. 2007 5.10.2007 30.4.2008 8. 1. 2007
Dublin Irsko	KAFKA Tomáš velvyslanec	28.4.2008	2. 9. 2008
Haag Nizozemské království	MAREŠ Petr velvyslanec	7. 7. 2006	25. 10. 2006
Hanoj Vietnamská socialistická republika	KRÁL Michal velvyslanec	24.4.2008	15.8.2008
Harare Zimbabwejská republika <u>Působnost:</u> Zimbabwe Malawi Mosambik Zambie	ZAHRADNÍČEK Luděk chargé d'affaires		
Havana Kubánská republika Bahamské společenství	KORSELT Vít chargé d'affaires mimořádný a zplnomocněný velvyslanec	27. 11. 2006	

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Helsinky Finská republika	KOTZY Vladimír velvyslanec	17. 2. 2006	18. 5. 2006
Islámábád Pákistánská islámská republika	KALFIŘT Jaroslav chargé d'affaires		
Jakarta Indonéská republika <i>Působnost:</i> Indonésie Brunej Východní Timor Singapur	ŘEZÁČ Pavel velvyslanec	18. 10. 2006 17. 4. 2007 1. 3. 2007 6.10.2008	30. 1. 2007
Káhira Egyptská arabská republika <i>Působnost:</i> Egypt Súdán	STAŠEK Miroslav velvyslanec	21. 9. 2006 15. 11. 2006	4. 12. 2006 31. 7. 2007
Kábul Afghánská islámská republika	NEKVASIL Jiří velvyslanec	9.1.2008	11.3.2008
Kinshasa Konžská demokratická republika	FILIPENSKÝ Jan velvyslanec	23. 11. 2007	7.2.2008
Kišiněv Moldavská republika	KYPR Petr velvyslanec	28. 2. 2006	14. 7. 2006
Kodaň Dánské království	LYČKA Zdeněk velvyslanec	15.4.2008	7.7.2008
Kuala Lumpur Malajsie <i>Působnost:</i> Malajsie Tuvalu Papua Nová Guinea Kiribati	FÜRY Jan velvyslanec	14.5.2008 24.7.2008 27.6.2008	16.9.2008
Kuvajt Stát Kuvajt <i>Působnost:</i> Kuvajt Katar	VÁVRA Martin velvyslanec	24.8.2008 3.11.2008	1.12.2008
Kyjev Ukrajina	BAŠTA Jaroslav velvyslanec	8. 6. 2007	10. 12. 2007
Lima Peruánská republika <i>Působnost:</i> Peru Bolívie	ZEMANOVÁ Věra velvyslankyně	17. 3. 2006 18. 5. 2006	1. 6. 2006 2. 4. 2007

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Lisabon Portugalská republika <u>Působnost:</u> Portugalská republika Kapverdy	ŠKERŮK Ladislav velvyslanec	6. 9. 2004	5. 11. 2004
Londýn Spojené království Velké Británie a Severního Irska	WINKLER Jan velvyslanec	10. 8. 2005	21. 10. 2005
Luanda Angolská republika <u>Působnost:</u> Angola Sv. Tomáš a Princův ostrov	VÁLKY Vladimír velvyslanec	22. 11. 2006 15.4.2008	14. 11. 2007 10.11.2008
Lublaň Slovinská republika	HLAVSOVÁ Ivana velvyslankyně	18. 8. 2005	8. 9. 2005
Lucemburk Lucemburské velkovévodství	LUKEŠOVÁ Kateřina velvyslankyně	3. 11. 2006	14. 12. 2006
Madrid Španělské království <u>Působnost:</u> Španělsko Andorra UNWTO	KOŠATKA Martin velvyslanec	3. 6. 2004 23. 6. 2004	20. 12. 2004 17. 3. 2005 prezident Francie 5. 5. 2005 biskup v Seu de Urgell 3. 4. 2006 předání pověřovacího dopisu GŘ
Manila Filipínská republika <u>Působnost:</u> Filipíny Palau Mikronésie Nauru	LUDVA Jaroslav velvyslanec	24. 8. 2005 20. 4. 2006	17. 10. 2005 17. 9. 2006 19. 11. 2007
Mexiko Spojené státy mexické <u>Působnost:</u> Mexiko Guatemala	HAVLÍK Jiří velvyslanec	20.9.2007 20.2.2008	8.5.2008 2.10.2008

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Minsk Běloruská republika	KARAS Jiří chargé d'affaires		
Moskva Ruská federace <i>Působnost:</i> Rusko Turkmenistán	KOSTELKA Miroslav velvyslanec	6. 9. 2005 4. 11. 2005	3. 2. 2006 19. 4. 2006
Nairobi Keňská republika <i>Působnost:</i> Keňa Burundi Komory Rwanda Seychely Somálsko Tanzanie Uganda Eritrea UNEP UNCHS	FUCHSOVÁ Margita velvyslankyně	26.11.2007 16.6.2008 16.1.2008 25.2.2008	16.4.2008 22.7.2008 5.11.2008
New York SM Organizace spojených národů	PALOUŠ Martin velvyslanec		11. 9. 2006
Nikósie Kyperská republika	BONDY Jan velvyslanec	21. 12. 2006	18. 5. 2007
Oslo Norské království <i>Působnost:</i> Norsko Island	NOVÝ Luboš velvyslanec	27. 4. 2007 15. 5. 2007	23. 8. 2007 12.1.2008
Ottawa Kanada	ŽEBRAKOVSKÝ Karel velvyslanec	11.9.2008	21.10.2008
Paříž <i>Působnost:</i> Francouzská republika Monako	FISCHER Pavel velvyslanec	30. 4. 2003 4.3.2008	4. 11. 2003 16.9.2008
Paříž SM při OECD Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj	DYBA Karel velvyslanec		pověř. dopis předán 10. 10. 2007
Paříž SM při UNESCO Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu	JANYŠKA Petr stálý představitel ČR		pověř. dopis předán 21. 9. 2006
Peking Čínská lidová republika	GREPL Vítězslav velvyslanec	4. 6. 2004	24. 9. 2004

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Pchjongjang Korejská lidově demokratická republika	TOMČO Martin velvyslanec	23. 3. 2006	29. 6. 2006
Pretoria Jihoafrická republika <i>Působnost:</i> Jihoafrická republika Botswana Namibie Mauricius Lesotho Svazijsko	POHL Martin velvyslanec	28. 8. 2007 30. 11. 2007 29.1.2008 13. 12. 2007 22.4.2008 9.5.2008	4. 10. 2007 27.2.2008 26.3.2008 4.3.2008 29.10.2008
Priština Republika Kosovo	HŘEBÍČKOVÁ Janina chargé d'affaires		
Rabat Marocké království <i>Působnost:</i> Maroko Mauretánie Senegal	BURIL Tomáš velvyslanec	31.10.2007 23.11.2007 20.11.2007	29.2.2008 23.6.2008 9.7.2008
Riga Lotyšská republika	PŠTROSS Tomáš velvyslanec	30. 8. 2007	27. 11. 2007
Rijád Království Saúdské Arábie <i>Působnost:</i> Saúdská Arábie Bahrajn Omán	MARŠÍČEK Josef pověřen řízením HLADÍK Lubomír designovaný velvyslanec (od 6.1.2009)		
Řím Italská republika <i>Působnost:</i> Itálie Malta	ZAVÁZAL Vladimír velvyslanec	29. 8. 2006 4. 10. 2006	15. 12. 2006 21. 12. 2006
Sanáa Jemenská republika	VRABEC Jozef velvyslanec	3.11.2007	18.3.2008
Santiago de Chile Chilská republika	KUBÁNEK Zdeněk velvyslanec	5.11.2007	26.3.2008
San José Kostarická republika <i>Působnost:</i> Kostarika Honduras Nikaragua Panama Salvador Belize	JAKOBEC Milan velvyslanec	3. 12. 2004 16. 2. 2005 26. 1. 2005 7. 3. 2005 11. 4. 2005 14. 1. 2005	17. 5. 2005 5. 7. 2005 14. 10. 2005 16. 2. 2006 27. 4. 2006 25. 7. 2005

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Sarajevo Bosna a Hercegovina	KUDĚLA Jiří velvyslanec	18. 8. 2005	12. 9. 2005
Skopje FYROM	BRAUN Jozef velvyslanec	29.10.2007	20.3.2008
Sofie Bulharská republika	KLEPETKO Martin velvyslanec	18. 7. 2006	3. 11. 2006
Soul Korejská republika	OLŠA Jaroslav, jr. velvyslanec	19.3.2008	4. 9. 2008
Stockholm Švédské království	KÁRA Jan velvyslanec	11. 9. 2007	28. 11. 2007
Štrasburk SM Rada Evropy	SVOBODA Pavel velvyslanec		pověř.dopis předán 2. 5. 2007
Tallinn Estonská republika	LANGER Alexandr velvyslanec	6.5.2008	28.8.2008
Taškent Republika Uzbekistán <i>Působnost:</i> Uzbekistán Tádžikistán	KOPECKÝ Robert velvyslanec	22.10.2008	
Tbilisi Gruzie <i>Působnost:</i> Gruzie Arménie	JESTŘÁB Ivan velvyslanec	21.12.2007 29.2.2008	24.4.2008 19.6.2008
Teherán Íránská islámská republika	KOUŘIL Jan pověřen řízením		
Tel Aviv Stát Izrael	ŽANTOVSKÝ Michael velvyslanec	10. 11. 2003	9. 2. 2004
Tirana Albánská republika	FIALKOVÁ Markéta velvyslankyně	30. 8. 2007	12. 10. 2007
Tokio Japonsko	NOVOTNÝ Jaromír velvyslanec	28. 3. 2006	25. 7. 2006
Tripolis Velká libyjská arabská lidová socialistická džamáhírija	ŠTRAUCH Dušan velvyslanec	31. 10. 2005	25. 12. 2005
Tunis Tuniská republika	PŘÍVRATSKÝ Jaromír velvyslanec	13. 10. 2003	20. 5. 2004
Ulánbátar Mongolsko	JÍLEK Václav velvyslanec	16.4.2008	21.7.2008
Varšava Polská republika	SECHTER Jan velvyslanec	5.5.2008	22.7.2008

sídelní město země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Vatikán Svatý stolec <i>Působnost:</i> Svatý stolec Suverénní řád maltézských rytířů San Marino	VOŠALÍK Pavel velvyslanec	30.4.2008 30.6.2008 9.7.2008	27.9.2008
Vídeň Rakouská republika	KOUKAL Jan velvyslanec	26. 9. 2006	28. 11. 2006
Vídeň SM Úřadovna OSN, OBSE a další mezinárodní organizace se sídlem ve Vídni MAAE OBSE UNODC CTBTO UNIDO	POČUCH Ivan velvyslanec		předání pověř. dopisů 27. 8. 2004 24. 8. 2004 14. 9. 2004 17. 8. 2004 17. 8. 2004
Vilnius Litevská republika	BUCHTA Alois velvyslanec	8. 8. 2005	26. 9. 2005
Washington Spojené státy americké	KOLÁŘ Petr velvyslanec	20. 9. 2005	2. 12. 2005
Záhřeb Chorvatská republika	KÜHNL Karel velvyslanec	23. 7. 2007	16. 10. 2007
Ženeva SM Úřadovna OSN a ostatní mezinárodní organizace se sídlem v Ženevě	HUSÁK Tomáš velvyslanec		24. 2. 2006
Ázerbájdžánská republika se sídlem v Praze	MATULA Radek velvyslanec	6.6.2008	4.7.2008

2. Generální konzuláty

sídlo generálního konzulátu	vedoucí generálního konzulátu
Doněck Ukrajina působnost: oblasti Doněcká, Luhanská, Charkovská, Dněpropetrovská, Záporožská, Chersonská a Autonomní republika Krym	MURGAŠ Antonín generální konzul
Drážďany Spolková republika Německo působnost: spolkové země Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko	PODIVÍNSKÝ Tomáš generální konzul
Hongkong Čínská lidová republika působnost: zvláštní administrativní oblasti ČLR Hongkong a Macao	HYKL Rudolf generální konzul
Chicago Spojené státy americké působnost: státy USA Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Michigan, Minnesota, Missouri, Nebraska, Severní Dakota, Jižní Dakota, Wisconsin	SKOLIL Marek generální konzul
Istanbul Turecká republika působnost: obvody Istanbul, Ardahan, Artvin, Balıkesir, Bartın, Bayburt, Bilecik, Bolu, Bursa, Canakkale, Corum, Edirne, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Kars, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Samsun, Sakarya, Sinop, Tekirdağ, Trabzon, Zonguldak	ŠTĚPÁNEK František generální konzul
Jekatěrinburg Ruská federace působnost: republiky Altaj, Burjatie, Sacha (Jakutsko), Tyva, Chakasie; kraje Altajský, Chabarovský, Kamčatský, Krasnodarský, Primorský, Zabajkalský; oblasti Amurská, Irkutská, Kemerovská, Kurganská, Magadanská, Novosibirská, Omská, Sachalinská, Sverdlovská, Tomská, Tjumeňská, Čeljabinská, Židovská autonomní; autonomní okruhy Chanty-Mansijský, Čukotský, Jamalo-Něněcký	RAMEŠ Miroslav generální konzul
Los Angeles Spojené státy americké působnost: státy USA Aljaška, Arizona, Kalifornie, Colorado, Havaj, Idaho, Montana, Nevada, Nové Mexiko, Oregon, Utah, Washington, Wyoming	KUMERMANN Daniel generální konzul
Lvov Ukrajina působnost: oblasti Volyňská, Rovenská, Černivecká, Lvovská, Zakarpatská, Ivano-Frankovská, Ternopylská	HRADIL Ladislav generální konzul

sídlo generálního konzulátu	vedoucí generálního konzulátu
Mnichov Spolková republika Německo působnost: spolkové země Bavorsko, Bádensko-Württembersko	BORŮVKA Karel generální konzul
Montreal Kanada působnost: provincie British Columbia, Nova Scotia, New Brunswick, Prince Edward Island, Quebec	JESLÍNKOVÁ Jaroslava generální konzulka
Mumbai Indická republika působnost: svazové státy Andhra Pradesh, Goa, Gujarat, Karnataka, Kerala, Maharashtra, Tamil Nadu; svazová území Dadra, Nagal Haveli, Daman a Diu, Pondicherry, Lakshadweep	DRDÁKOVÁ Eva generální konzulka
New York Spojené státy americké působnost: státy USA Connecticut, Delaware, Maine, Massachusetts, New Hampshire, New Jersey, New York, Pennsylvania, Rhode Island, Vermont	ŽIGOVÁ Eliška generální konzulka
Sankt Peterburg Ruská federace působnost: Sankt Peterburg; oblasti Archangelská, Leningradská, Murmanská, Novgorodská, Pskovská, Vologodská; Republika Karélie, Republika Komi, Něněcký autonomní okruh	BARTOŠ Lubor generální konzul
Sao Paulo Brazilská federativní republika působnost: státy Sao Paulo, Paraná, Santa Catarina, Rio Grande do Sul, Mato Grosso do Sul, Rio de Janeiro, Minas Gerais, Espirito Santo	KÁZECKÝ Stanislav generální konzul
Sydney Australské společenství působnost: Australské společenství (s výjimkou Australian Capital Territory-hlavního města Canberra, Victorie a Tasmánie), Nový Zéland, Cookovy ostrovy, Fidži, Kiribati, Marshallovy ostrovy, Mikronéská federace, Nauru, Nezávislý stát Samoa, Šalomounovy ostrovy, Tonga, Tuvalu, Vanuatu	KOLÁŘ Vít generální konzul
Šanghaj Čínská lidová republika působnost: provincie Ťiang-su (Jiangsu), Če-Ťiang (Zhejiang), An-Chuej (Anhui) a město Šanghaj	MAZÁNEK Bohumil generální konzul
Toronto Kanada působnost: část provincie Ontario, provincie Manitoba a Saskatchewan	KRPAČ Richard generální konzul

3. Zastupitelské úřady jiného typu

zastupitelský úřad	vedoucí zastupitelského úřadu
Styčný úřad Ramalláh	SILHAVÝ Ivo vedoucí styčného úřadu
Česká ekonomická a kulturní kancelář (ČEKK) Tchaj-pchej	DOLEČEK Jaroslav vedoucí ČEKK

4. Konzulární jednatelství ČR v roce 2008

Sídlo konzulárního jednatelství	Funkční období konzulárního jednatelství
Barcelona	1. 7 – 31. 8. 2008
Marseille	1. 7. – 31. 8. 2008
Split	15. 6. – 15. 9. 2008
Rijeka	15. 6. - 15. 9. 2008
Burgas	30. 6. – 7. 9. 2008
Podgorica	15. 6. – 15. 9. 2008 (prodlouženo do 15. 9. 2009 v souvislosti s CZ PRES)

5. Pobočky zastupitelských úřadů ČR

země	typ pobočky zastupitelského úřadu ČR	sídlo pobočky
Irák	pobočka obchodně-ekonomického úseku Velvyslanectví ČR	Erbíl
	pobočka obchodně-ekonomického úseku Velvyslanectví ČR	Basra
Kazachstán	pobočka Velvyslanectví ČR	Almaty
Řecko	Kancelář Velvyslanectví ČR – pobočka Soluň (Česko-řecká rada)	Soluň

Zahraniční výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (personální složení)

předseda:

Jan Hamáček   ČSSD

místopředsedové:

Tomáš Dub   ODS

Kateřina Konečná   KSČM

David Šeich   ODS

Karel Šplíchal   ČSSD

členové:

Jan Bauer   ODS

Václav Exner   KSČM

Kateřina Jacques   SZ

Zdeněk Jičínský   ČSSD

Petr Krill   ODS

Rudolf Kufa   ČSSD

Helena Mallotová   ODS

František Novosad   ČSSD

Daniel Reisiegel   ODS

Jan Schwippel   ODS

Miloslav Soušek   ČSSD

Milan Šimonovský   KDU-ČSL

Petr Wolf   ČSSD

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (personální složení)

místopředsedové:

Jan Bauer	ODS
Anna Čurdová	ČSSD
Gabriela Kalábková	ČSSD
Petr Krill	ODS
Soňa Marková	KSČM

členové:

Petr Bratský	ODS
Jiří Carbol	KDU-ČSL
Jan Hamáček	ČSSD
Kateřina Jacques	SZ
Jozef Kochan	ODS
Rudolf Kufa	ČSSD
Břetislav Petr	ČSSD
Aleš Rádl	ODS
Pavel Suchánek	ODS
Josef Šenfeld	KSČM
Jan Špika	ODS
Pavel Vanoušek	ČSSD
Ladislava Zelenková	ČSSD

Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky (personální složení)

předseda:

Jiří Dienstbier   ČSSD

místopředsedové:

Tomáš Jirsa   ODS

Pavel Lebeda   BEZPP

Jaromír Štětina   BEZPP

Tomáš Töpfer   BEZPP

ověřovatelé:

Vlastimil Sehnal   ODS

Rostislav Slavotínek   KDU-ČSL

Jaroslav Sykáček   BEZPP

členové:

Vladimír Dryml   ČSSD

Tomáš Kladívko   ODS

Jiří Pospíšil   ODS

Vlastimil Sehnal   ODS

Rostislav Slavotínek   KDU-ČSL

Jaroslav Sykáček   BEZPP

Výbor pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky (personální složení)

předseda:

Luděk Seřzig   ODS

místopředsedové:

Václav Koukal   BEZPP

Miroslav Krejča   ČSSD

Alena Venhodová   ODS

Otakar Veřovský   ČSSD

ověřovatelé:

Tomáš Grulich   ODS

Petr Guziana   ČSSD

Jana Juřenčáková   BEZPP

Pavel Trpák   ČSSD

členové:

Tomáš Grulich   ODS

Petr Guziana   ČSSD

Jana Juřenčáková   BEZPP

Miroslav Škaloud   ODS

Pavel Trpák   ČSSD

Stálá delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění NATO (personální složení)

členové - Poslanecká sněmovna

Tomáš Dub (vedoucí)	ODS
Pavel Bohatec	ODS
Michael Hrbata	ODS
Kateřina Jacques	SZ
Václav Klučka	ČSSD
Pavol Kubuš	ČSSD
Antonín Sed'a	ČSSD
Pavel Severa	KDU-ČSL
Jeroným Tejc	ČSSD
Jan Vidím	ODS

členové - Senát:

Jiří Nedoma	ODS
Pavel Trpák	ČSSD

náhradníci - Senát

Rostislav Slavotínek	KDU-ČSL
Jiří Žák	ODS

Stálá delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění Rady Evropy (personální složení)

členové - Poslanecká sněmovna:

Anna Čurdová (vedoucí)	ČSSD
Walter Bartoš	ODS
Kateřina Jacques	SZ
Kateřina Konečná	KSČM
Miloš Melčák	Nezařazení
Miroslava Němcová	ODS
Ladislav Skopal	ČSSD
Michaela Šojdřová	KDU-ČSL
Tomáš Úlehla	ODS
Oldřich Vojtř	ODS

členové - Senát:

Daniela Filipiová	ODS
Alena Gajdůšková	ČSSD

náhradníci - Senát:

Tomáš Jirsa	ODS
Pavel Lebeda	BEZPP

Delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění OBSE (personální složení)

členové - Poslanecká sněmovna:

Petr Bratský	ODS
Kosta Dimitrov	ČSSD
Václav Exner	KSČM
Kateřina Jacques	SZ
Jaroslav Plachý	ODS

členové - Senát:

Hana Doupovcová	ČSSD
Jan Horník	BEZPP
Bedřich Moldan	ODS

Laureáti Ceny Gratias Agit 2008

- Peter Becher - historik, jednatel Spolku Adalberta Stiftera; Německo
- Nika Brettschneiderová - profesorka dramatických umění, prezentující české divadlo v zahraničí; Rakousko
- Karel Hanzl - krajan, starosta Školského spolku Komenský ve Vídni; Rakousko
- Pavel Kohout - spisovatel, organizátor kulturního dění; Rakousko/Česká republika
- sir Frank Lampl - propagátor česko-britských vztahů a českých zájmů ve Velké Británii; Velká Británie
- Helena Miškuřková - spoluzakladatelka Českého spolku na Slovensku; Slovensko
- Libuše Müllerová - odborná poradkyně českého původu, iniciátorka pročeských aktivit; Česká republika/Dánsko
- Galina Parfeņjevna Neščimenko - bohemistka; Rusko
- Věra Neumannová - krajanka, propagátorka české kultury, mecenáška, zastánkyně práv dětí; Švýcarsko
- Mathilda Nostitzová - patronka zrakově postižených; Česká republika/Evropa
- Vato Rakovski - básník, překladatel, diplomat; Bulharsko
- Paul Rausnitz - podnikatel, mecenáš; USA/Česká republika
- Jan Šedivka - houslista, propagátor české hudby; Austrálie
- Jan Vladislav - spisovatel, básník a překladatel; Česká republika/Francie
- Antje Vollmerová - politička, publicistka, která se dlouhodobě angažuje pro rozvoj dobrých česko-německých vztahů; Německo

organizace:

- Divadlo Za rohem - dobrovolná nevýdělečná organizace; Kanada
- Radnice vlámského města De Panne - každoročně organizuje slavnostní uctění památky československých vojáků; Belgie
- Společnost pro vědy a umění, místní skupina Washington, D. C.; USA

Česká centra (stav k 31.12.2008)

Země	Adresa	Telefon - Fax	Ředitel	Internet
Česká republika - ústředí	Václavské nám. 816/49, 110 00 Praha 1	tel.: +420-234 668 211 fax.: +420-234 668 215 e-mail: info@czech.cz	Ing. Jaroslav Kantůrek generální ředitel Českých center	www.czechcentres.cz
Česká republika - Praha	Rytířská 31 110 00 Praha 1	tel.: +420-234668501 fax.: +420-234668215 e-mail: ccpraha@czech.cz	Ing. Dana Brabcová	www.czechcentres.cz
Argentina	Junín 1461 1113 Buenos Aires	tel.: +54 11 4807 3107 fax.: +54 11 4807 3109 e-mail: ccbuenosaires@czech.cz	Mgr. Daniela Čapková	www.czechcentres.cz/buenos
Belgie	60, rue du Trône 1050 Bruxelles	tel.: +32-2- 21 39 430 (32-4) fax: +32-2- 21 39 431 e-mail: cbrussels@czech.cz	Mgr. Petr Polívka	www.czechcentres.cz/brussels
Bulharsko	Rakovski 100 1000 Sofia	tel.: +359-2-981 39 10 fax: +359-2-981 39 11 e-mail: ccsofia@czech.cz	Michael Wellner - Pospíšil	www.czechcentres.cz/sofia www.ceskicentar.cz
Francie	18, rue Bonaparte 75 006 Paris	tel: +331-53730022 fax: +331-53108727 e-mail: ccparis@czech.cz	Martin Bonhard	www.czechcentres.cz/paris www.centretcheque.org
Japonsko	2-16-14 Hiroo, Shibuya-ku Tokyo 150-0012	tel.: +81-3-3400-8129 fax.: +81-3-3400-8186 e-mail: cctokyo@czech.cz	Mgr. Petr Holý	www.czechcentres.cz/tokyo
Itálie	Via Costabella, 28-32 00195 Roma	tel./fax: +39-06 37 01 608 e-mail: ccrome@czech.cz	JUDr. Ing. Miloslav Hirsch	www.czechcentres.cz/rome
Maďarsko	Szegfű u.4. 1063 Budapest VI.	tel.: +36-1-462 50 66 fax: +36-1-351 91 88 e-mail: ccbudapest@czech.cz	PhDr. Evžen Gál	www.czechcentres.cz/budapest
Německo	Friedrichstrasse 206 10969 Berlin	tel.: +49-30-20 82 592 fax: +49-30-20 44 415 e-mail: ccberlin@czech.cz	Ing. Martin Krafl	www.czechcentres.cz/berlin
Německo	Hauptstrasse 11 D-01097 Dresden-Neustadt	tel.: +49-351-7958077-1,-2,-3 fax: +49-351-804 05 10 e-mail: ccdresden@czech.cz	Mgr. Hana Klabanová	www.czechcentres.cz/dresden
Německo	Prinzregentenstrasse 7 805 38 München	tel.: +49-89-210 249 32 fax: +49-89-210 249 33 e-mail: ccmunich@czech.cz	Bc. David Stecher	www.czechcentres.cz/munich
Nizozemsko	Paleisstraat 4 2514 JA Den Haag	tel.: +31-70-3561477 fax: +31-70-3625966 e-mail: cchaag@czech.cz	Mgr. Petra Prinsová	www.czechcentres.cz/hague/
Polsko	Al. Róż 16 00-556 Warszawa	tel.: +48-22-6297271 fax: +48-22-6283320 e-mail: ccwarszawa@czech.cz	Pavla Foglová	www.czechcentres.cz/warsaw
Rakousko	Herrengasse 17 1010 Wien	tel.: +43-1-5352360 fax: +43-1-5352360-14 e-mail: ccwien@czech.cz	PhDr. Taťjana Langášková	www.czechcentres.cz/wien
Rumunsko	Strada Ion Ghica 11 Sector 3 030045 Bucuresti	tel.: +40-21-3039230 fax: +40-21-3122537 e-mail: ccbucuresti@czech.cz	Mgr. Monika Štěpánová	www.czechcentres.cz/bucharest www.czech-it.ro

Rusko	Julia Fučika 12-14 123056 Moskva	tel.: +7-495-688 95 15 fax: +7-495-2514836 e-mail: ccmoskva@czech.cz	PhDr. Vlasta Smoláková (pověřena řízením)	www.czcenter.ru
Rusko – Český dům	3. Tverskaja – Jamskaja 36/40 125047 Moskva	tel: +7-495-7877851 fax: +7-495-2513227 e-mail: ceskydum@czech.cz e-mail: recepce@czech.cz	Mgr. Ing. Miloš Jaro	www.czechcentres.cz/ceskydum
Slovensko	Na vršku 1 811 01 Bratislava	tel.: +421-2-544 18 215 fax: +421-2-544 17 423 e-mail: cbratislava@czech.cz	PhDr. Jana Burianová	www.czc.sk
Slovensko	Rázusova 13 042 40 Košice	tel.: +421-55-623 18 01 fax: +421-55-623 17 99 email: cckosice@czech.cz	JUDr. Kateřina Novotná	www.czc.sk
Španělsko	Avd. Pio XII, 22-24 28016 Madrid	tel: +34 913530623 fax: +34 913530624 e-mail: ccmadrid@czech.cz	PhDr. Adriana Krásová	www.centrocheco.cz
Švédsko	Tjeckiska centret Villagatan 21, Box 26156 100 41 Stockholm	tel.: +46-8-440 42 39 fax: +46-8-411 28 55 e-mail: ccstockholm@czech.cz	Lucie Svobodová, BA MSc.	www.czechcentres.cz/stockholm/
Ukrajina	ul. Kostjantynivska 1, 19 04071 Kyjev	tel.: +380 44 581 28 33 fax: +380 44 581 28 33 e-mail: cckiev@czech.cz	Ing. Rudolf Sedláček	www.czechcentres.cz/kiev
USA	1109 Madison Avenue New York NY 10028	tel.: +1-212-2880830 fax: +1-212-2880971 e-mail: info@czechcenter.com	Ing. Marcel Sauer	www.czechcentres.cz/newyork
Velká Británie	13 Harley Street London W1G 9QG	tel.: +44-207-3075180 fax: +44-207-3233709 e-mail: info@czechcentre.org.uk	MgA. Ladislav Pflimpfl	www.czechcentre.org.uk

Publikace vydané ve spolupráci Ministerstva zahraničních věcí České republiky s Ústavem mezinárodních vztahů

Zpráva o zahraniční politice České republiky a období od ledna 2007 do prosince 2007

Knihu (vydanou v nakladatelství ÚMV) připravil kolektiv pracovníků MZV ČR.
(brož., 448 s., ISBN 978-80-86506-68-5, česky)

Report on the Foreign Policy of the Czech Republic between January 2007 and December 2007

Publikaci (vydanou v nakladatelství ÚMV) připravil kolektiv pracovníků MZV ČR.
(brož., 442 s., ISBN 978-80-86506-69-2, anglicky)

Rudolf Agstner

Cizí konzuláty v Čechách, na Moravě a v Bratislavě 1869–1918 / Die fremden Konsulate in Böhmen und Mähren sowie in Pressburg 1869–1918

Pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR vydalo nakladatelství ÚMV.
(brož., 104 s., ISBN 978-80-86506-70-8, česky a německy)

Dokumenty československé zahraniční politiky

Československá zahraniční politika v roce 1937. Svazek II

Edice je realizována v rámci výzkumného projektu ÚMV ve spolupráci s Historickým ústavem AV ČR v Praze s grantovou podporou MZV ČR.

K vydání připravil Jindřich Dejmek.

(váz., 656 s., ISBN 978-80-86506-74-6, česky)

Publikace útvarů MZV ČR

Odbor pro kulturu, komunikaci a prezentaci:

Česká republika v kostce

(v šesti jazykových mutacích kromě ČJ - AJ, FJ, NJ, ŠJ, RJ a portugalsky),

Laureáti Ceny Gratias Agit/Gratias Agit Award Laureates 2008

(brož., vydalo MZV ve spolupráci se společností SEVT, a.s., česky a anglicky)

Odbor komunitárního práva:

Zpráva o činnosti vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudním dvorem Evropských Společenství a Soudem prvního stupně za rok 2007

(brož., 90 s.)

Odbor rozvojové spolupráce:

Česká republika pomáhá. Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky v roce 2007

(brož., 104 s., ISBN: 978-80-86345-71-0)

Czech Development Cooperation. Report on the Development Assistance of the Czech Republic in 2007

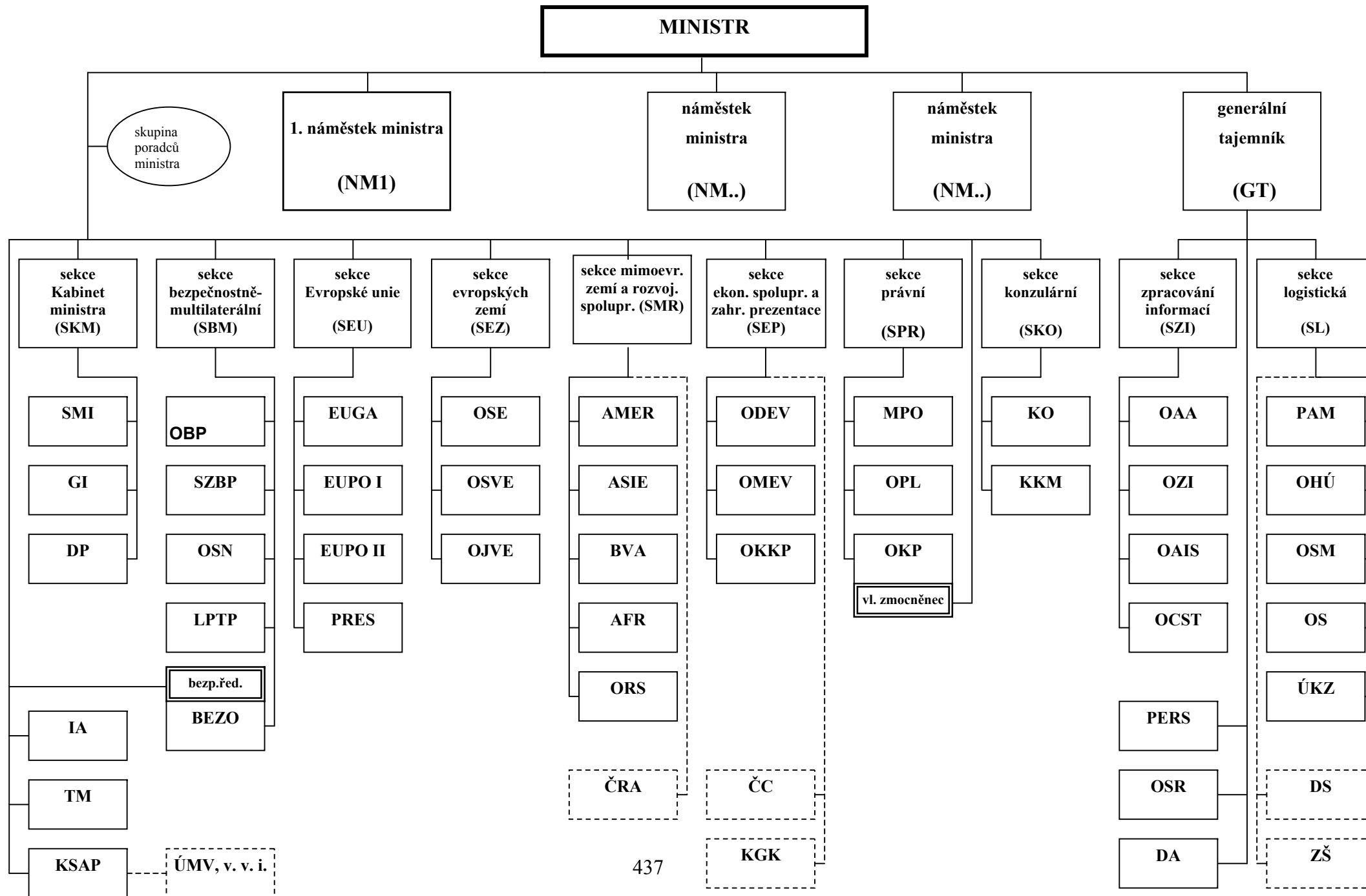
(brož., 104 s., ISBN: 978-80-86345-71-0)

Odbor zpracování informací:

Zahraniční politika ČR – data, (vychází 1 x měsíčně), ISSN 1210-5600

Zahraniční politika ČR – dokumenty, (vychází 1 x měsíčně), ISSN 1210-5619

Organizační struktura Ministerstva zahraničních věcí České republiky (stav k 31.12.2008)

Zkratky útvarů Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Sekretariáty náměstků ministra a generálního tajemníka

1. sekretariát 1. náměstka ministra – **NM1**
2. sekretariát náměstka ministra – **NM..** (třetí a čtvrté písmeno tvoří iniciály jména konkrétního náměstka ministra)
3. sekretariát generálního tajemníka – **GT**

Sekretariáty odborů podřízených přímo ministrowi

1. interní audit - **IA**
2. odbor tiskového mluvčího - **TM**
3. kancelář strategie, analýz a projektového řízení - **KSAP**

Sekretariáty odborů podřízených přímo generálnímu tajemníkovi

1. personální odbor – **PERS**
2. odbor správy rozpočtu - **OSR**
3. Diplomatická akademie – **DA**

Sekce Kabinetu ministra

1. sekretariát vrchního ředitele Kabinetu ministra - **SKM**
2. sekretariát ministra - **SMI**
3. generální inspekce - **GI**
4. diplomatický protokol – **DP**

Sekce Evropské unie

1. sekretariát vrchního ředitele sekce Evropské unie - **SEU**
2. odbor pro všeobecné záležitosti EU - **EUGA**
3. odbor politik Evropské unie I - **EUPO1**
4. odbor politik Evropské unie II - **EUPO2**
5. sekretariát pro přípravu předsednictví ČR v Radě EU - **PRES**

Sekce bezpečnostně - multilaterální

1. sekretariát politického ředitele - **SBM**
2. odbor bezpečnostní politiky - **OBP**
3. odbor společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie - **SZBP**
4. odbor Organizace spojených národů - **OSN**
5. bezpečnostní odbor - **BEZO**
6. odbor lidských práv a transformační politiky - **LPTP**

Sekce evropských zemí

1. sekretariát vrchního ředitele sekce evropských zemí - **SEZ**
2. odbor států střední Evropy - **OSE**
3. odbor států severní a východní Evropy - **OSVE**
4. odbor států jižní a jihovýchodní Evropy - **OJVE**

Sekce mimoevropských zemí a rozvojové spolupráce

1. sekretariát vrchního ředitele sekce mimoevropských zemí a rozvojové spolupráce - **SMR**
2. odbor amerických států - **AMER**
3. odbor států Asie a Pacifiku - **ASIE**
4. odbor států Blízkého východu a severní Afriky - **BVA**
5. odbor států subsaharské Afriky - **AFR**
6. odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci - **ORS**

Sekce ekonomické spolupráce a zahraniční prezentace

1. sekretariát vrchního ředitele sekce ekonomické spolupráce a zahraniční prezentace - **SEP**
2. odbor dvoustranných ekonomických vztahů a podpory exportu - **ODEV**
3. odbor mnohostranných ekonomických vztahů - **OMEV**
4. odbor pro kulturu, komunikaci a prezentaci - **OKKP**

Sekce právní

1. sekretariát vrchního ředitele sekce právní - **SPR**
2. mezinárodně právní odbor - **MPO**
3. odbor komunitárního práva - **OKP**
4. odbor legislativně právní - **OPL**

Sekce konzulární

1. sekretariát vrchního ředitele sekce konzulární - **SKO**
2. odbor konzulárních činností - **KO**
3. odbor konzulárních koncepcí a metodiky - **KKM**

Sekce zpracování informací

1. sekretariát vrchního ředitele sekce zpracování informací - **SZI**
2. odbor administrativně – archivní - **OAA**
3. odbor zpracování informací - **OZI**
4. odbor aplikací a informačních služeb - **OAIS**
5. odbor centrálních systémů a technologií - **OCST**

Sekce logistická

1. sekretariát vrchního ředitele sekce logistické - **SL**
2. pracovněprávní a mzdový odbor - **PAM**
3. odbor hlavního účetního - **OHÚ**
4. odbor správy majetku - **OSM**
5. odbor služeb - **OS**
6. útvar koordinátora veřejných zakázek - **ÚKZ**

Zkratky příspěvkových organizací zřízených Ministerstvem zahraničních věcí České republiky

- ÚMV – Ústav mezinárodních vztahů
- ČC – Česká centra
- DS – Diplomatický servis
- ZŠ - Zámek Štířín